Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023.-2027.gadam

CCI	2023LV06AFSP001
Nosaukums angļu valodā	CAP Strategic plan
Nosaukums valsts valodā(-ās)	LV - KLP stratēģiskais plāns
Versija	1.2
Pirmais gads	2023
Pēdējais gads	2027
Atbalsttiesīgums no	2023.1.1
Atbalsttiesīgums līdz	
Komisijas lēmuma numurs	C(2022)7899
Komisijas lēmuma datums	2022.11.11
Attiecīgais(-ie) fonds(-i)	ELGF, ELFLA
Ziņojuma ģenerēšanas datums	15/11/2022 16:25

Satura rādītājs

1. Stratēģiskais paziņojums ... 38
2. Vajadzību novērtējums un intervences stratēģija, tai skaitā mērķa plāns un konteksta rādītāji ... 41
2.1. Vajadzību novērtējums un intervences stratēģija ... 41
2.1.SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā ... 57
2.1.SO1.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 57
2.1.SO1.1.1 Stiprās puses ... 57
2.1.SO1.1.2 Vājās puses ... 57
2.1.SO1.1.3 Iespējas ... 58
2.1.SO1.1.4 Draudi ... 59
2.1.SO1.1.5 Citas piezīmes ... 59
Ar SVID analīzi pamatots vajadzību izvērtējums saistībā ar riska pārvaldību ... 59
2.1.SO1.2. Vajadzību noteikšana ... 61
2.1.SO1.4 Intervences loģika ... 62
2.1.SO1.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 66
2.1.SO1.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 66
2.1.SO1.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 67
2.1.SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju ... 69
2.1.SO2.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 69
2.1.SO2.1.1 Stiprās puses ... 69
2.1.SO2.1.2 Vājās puses ... 69
2.1.SO2.1.3 Iespējas ... 69
2.1.SO2.1.4 Draudi ... 70
2.1.SO2.1.5 Citas piezīmes ... 70
2.1.SO2.2. Vajadzību noteikšana ... 70
2.1.SO2.4 Intervences loģika ... 71
2.1.SO2.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 75
2.1.SO2.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 75
2.1.SO2.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 76
2.1.SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē ... 77
2.1.SO3.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 77
2.1.SO3.1.1 Stiprās puses ... 77
2.1.SO3.1.2 Vājās puses ... 77
2.1.SO3.1.3 Iespējas ... 77
2.1.SO3.1.4 Draudi ... 78
2.1.SO3.1.5 Citas piezīmes ... 78
2.1.SO3.2. Vajadzību noteikšana ... 78
2.1.SO3.4 Intervences loģika ... 80
2.1.SO3.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 88
2.1.SO3.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 88
2.1.SO3.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 89
2.1.SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku ... 91
2.1.SO4.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 91
2.1.SO4.1.1 Stiprās puses ... 91
2.1.SO4.1.2 Vājās puses ... 91
2.1.SO4.1.3 Iespējas ... 91

2.1.SO4.1.4 Draudi ... 92
2.1.SO4.1.5 Citas piezīmes ... 92
2.1.SO4.2. Vajadzību noteikšana ... 92
2.1. SO4.3 To attiecīgo valsts plānu (elementu) identifikācija, kas izriet no KLP plāna regulas XI pielikumā minētajiem leģislatīvajiem instrumentiem, kuri ir ņemti vērā KLP plānu vajadzību novērtējumā attiecībā uz šo konkrēto mērķi ... 93
2.1.SO4.4 Intervences loģika ... 94
2.1.SO4.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 99
2.1.SO4.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6) ... 99
2.1.SO4.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 99
2.1.SO4.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 102
2.1.SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām ... 103
2.1.SO5.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 103
2.1.SO5.1.1 Stiprās puses ... 103
2.1.SO5.1.2 Vājās puses ... 103
2.1.SO5.1.3 Iespējas ... 103
2.1.SO5.1.4 Draudi ... 104
2.1.SO5.1.5 Citas piezīmes ... 104
2.1.SO5.2. Vajadzību noteikšana ... 104
2.1. SO5.3 To attiecīgo valsts plānu (elementu) identifikācija, kas izriet no KLP plāna regulas XI pielikumā minētajiem leģislatīvajiem instrumentiem, kuri ir ņemti vērā KLP plānu vajadzību novērtējumā attiecībā uz šo konkrēto mērķi ... 105
2.1.SO5.4 Intervences loģika ... 106
2.1.SO5.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 110
2.1.SO5.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6) ... 110
2.1.SO5.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 110
2.1.SO5.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 113
2.1.SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas ... 114
2.1.SO6.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 114
2.1.SO6.1.1 Stiprās puses ... 114
2.1.SO6.1.2 Vājās puses ... 114
2.1.SO6.1.3 Iespējas ... 115
2.1.SO6.1.4 Draudi ... 115
2.1.SO6.1.5 Citas piezīmes ... 115
2.1.SO6.2. Vajadzību noteikšana ... 115
2.1. SO6.3 To attiecīgo valsts plānu (elementu) identifikācija, kas izriet no KLP plāna regulas XI pielikumā minētajiem leģislatīvajiem instrumentiem, kuri ir ņemti vērā KLP plānu vajadzību novērtējumā attiecībā uz šo konkrēto mērķi ... 116
2.1.SO6.4 Intervences loģika ... 118
2.1.SO6.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 122
2.1.SO6.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6) ... 122
2.1.SO6.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 122
2.1.SO6.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 124
2.1.SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos ... 125
2.1.SO7.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 125
2.1.SO7.1.1 Stiprās puses ... 125

2.1.SO7.1.2 Vājās puses ... 125
2.1.SO7.1.3 Iespējas ... 125
2.1.SO7.1.4 Draudi ... 125
2.1.SO7.1.5 Citas piezīmes ... 126
2.1.SO7.2. Vajadzību noteikšana ... 126
2.1.SO7.4 Intervences loģika ... 127
2.1.SO7.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 128
2.1.SO7.6 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt Erasmus programmai ... 128
2.1.SO7.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 128
2.1.SO7.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 128
2.1.SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību ... 129
2.1.SO8.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 129
2.1.SO8.1.1 Stiprās puses ... 129
2.1.SO8.1.2 Vājās puses ... 129
2.1.SO8.1.3 Iespējas ... 129
2.1.SO8.1.4 Draudi ... 129
2.1.SO8.1.5 Citas piezīmes ... 130
2.1.SO8.2. Vajadzību noteikšana ... 130
2.1.SO8.4 Intervences loģika ... 130
2.1.SO8.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 133
2.1.SO8.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 133
2.1.SO8.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 133
2.1.SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu ... 134
2.1.SO9.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 134
2.1.SO9.1.1 Stiprās puses ... 134
2.1.SO9.1.2 Vājās puses ... 134
2.1.SO9.1.3 Iespējas ... 134
2.1.SO9.1.4 Draudi ... 135
2.1.SO9.1.5 Citas piezīmes ... 135
2.1.SO9.2. Vajadzību noteikšana ... 136
2.1.SO9.4 Intervences loģika ... 136
2.1.SO9.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 140
2.1.SO9.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 140
2.1.SO9.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 142
2.1.XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu ... 143
2.1.XCO.1. SVID analīzes kopsavilkums ... 143
2.1.XCO.1.1 Stiprās puses ... 143
2.1.XCO.1.2 Vājās puses ... 143
2.1.XCO.1.3 Iespējas ... 144
2.1.XCO.1.4 Draudi ... 144
2.1.XCO.1.5 Citas piezīmes ... 144
2.1.XCO.2. Vajadzību noteikšana ... 145
2.1.XCO.4 Intervences loģika ... 145
2.1.XCO.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī ... 150
2.1.XCO.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase ... 150

2.1.XCO.9 Finanšu piešķīruma pamatojums ... 151
2.2. Konteksta rādītāji un citas mērķrādītāju aprēķināšanai izmantotās vērtības ... 152
2.3. Mērķu plāns ... 153
2.3.1 Kopsavilkuma tabula ... 153
2.3.2. Plānotās intervences un iznākumi, kam ir tieša un būtiska saikne ar rezultātu rādītājiem ... 163
2.3.3. Atbilstība Savienības 2030. gada mērķiem, kas noteikti stratēģijā "No lauka līdz galdam" un ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam, un ieguldījums to sasniegšanā ... 163
3. Stratēģijas saskanība un papildināmība ... 176
3.1. Pārskats par vidisko un klimatisko struktūru ... 176
3.1.1. Apraksts par nosacījumu sistēmas kopējo ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā ... 176
3.1.2. Pārskats par komplementaritāti (papildināmību) starp attiecīgajiem pamatnosacījumiem, kā minēts 31. panta 5. punktā un 70. panta 3. punktā, un dažādajām intervencēm, kas vērstas uz vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu ... 177
3.1.3. Skaidrojums par to, kā sasniegt 105. pantā noteikto lielāku kopējo ieguldījumu ... 180
3.1.4. Skaidrojums par to, kā ar KLP stratēģiskā plāna vidisko un klimatisko struktūru ir paredzēts veicināt jau noteiktos ilgtermiņa valsts mērķrādītājus, kas noteikti XI pielikumā minētajos tiesību aktos vai izriet no tiem ... 183
3.1.5. Attiecīgā gadījumā KLP ieguldījums LIFE projektos ... 186
3.2. Pārskats par paaudžu maiņas stratēģiju ... 186
3.2.1. Attiecīgā gadījumā KLP ieguldījums Erasmus projektos ... 187
3.3. Paskaidrojums par to, kā III sadaļas II nodaļas 3. iedaļas 1. apakšiedaļā minētās saistītā ienākumu atbalsta intervences atbilst Ūdens pamatdirektīvai, proti, Direktīvai 2000/60/EK ... 187
3.4. Pārskats par mērķi panākt taisnīgāku sadali un ienākumu atbalsta lietderīgāku un efektīvāku novirzīšanu ... 188
3.5. Pārskats par nozariskām intervencēm ... 192
3.5.1. Augļi un dārzeņi ... 192
3.5.2. Biškopības produkti ... 194
3.5.3. Vīns ... 196
3.5.4. Apiņi ... 196
3.5.5. Olīveļļa un galda olīvas ... 196
3.5.6. Liellopu un teļa gaļa ... 196
3.5.7. Piens un piena produkti ... 198
3.5.8. Aitas un kazas ... 199
3.5.9. Proteīnaugi ... 200
3.5.10. Cukurbietes ... 201
3.5.11. Citas nozares ... 202
3.6. Pārskats par intervencēm, kas veicina saskaņotas un integrētas riska pārvaldības pieejas nodrošināšanu attiecīgā gadījumā ... 206
3.7. Valsts un reģionālā līmeņa intervenču mijiedarbība ... 206
3.7.1. Attiecīgā gadījumā — apraksts par valsts un reģionālā līmeņa intervenču mijiedarbību, tai skaitā norādot finanšu piešķīrumu sadalījumu pa intervencēm un fondiem ... 206
3.7.2. Attiecīgā gadījumā, ja KLP stratēģiskā plāna elementi ir noteikti reģionālā līmenī — kā intervenču stratēģija nodrošina šo elementu saskaņotību un konsekvenci ar valsts līmenī noteiktā KLP stratēģiskā plāna elementiem ... 206
3.8. Pārskats pa to, kā KLP stratēģiskais plāns veicina 6. panta 1. punkta i) apakšpunktā noteikto mērķi uzlabot dzīvnieku labturību un samazināt rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem, norādot arī pamatnosacījumus un to papildināmību ... 207
3.9. Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana ... 208
3.10. Nosacījumu sistēma ... 212
3.10.1. Galvenais jautājums: Klimata pārmaiņas (mazināšana un pielāgošanās tām) ... 212
3.10.1.1. LLVS 1: Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību ... 212
3.10.1.1.1. Saimniecību pienākumu kopsavilkums (piemēram, iepriekšējas atļaujas sistēma un pārveides pienākums) ... 212

3.10.1.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (valsts, reģionāls, saimniecības vai saimniecību grupas līmenis) ... 212
3.10.1.1.3. Atsauces koeficienta vērtība (ieskaitot aprēķina metodi) ... 212
3.10.1.1.4. Attiecīgo lauksaimnieku veids (visi lauksaimnieki, kuriem ir ilggadīgie zālāji) ... 212
3.10.1.1.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 212
3.10.1.2. LLVS 2: Mitrāju un kūdrāju aizsardzība ... 213
3.10.1.2.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums ... 213
3.10.1.2.2. LLVS piemērošanas gads ... 213
3.10.1.2.3. Teritoriālā piemērošanas joma un īstenošanas teritorija ... 214
3.10.1.2.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 214
3.10.1.2.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 214
3.10.1.3. LLVS 3: Aizliegums dedzināt aramos rugājus, izņemot augu veselības apsvērumu dēļ 214
3.10.1.3.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums ... 214
3.10.1.3.2. Teritoriālā piemērošanas joma ... 214
3.10.1.3.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 214
3.10.1.3.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 214
3.10.2. Galvenais jautājums: Ūdens ... 214
3.10.2.1. LLVS 4: Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm ... 214
3.10.2.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums ... 214
3.10.2.1.2. Buferjoslu minimālais platums (m) ... 214
3.10.2.1.3. Teritoriālā piemērošanas joma, tostarp ūdensteču definīcija ... 215
3.10.2.1.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 215
3.10.2.1.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 215
3.10.3. Galvenais jautājums: augsne (aizsardzība un kvalitāte) ... 215
3.10.3.1. LLVS 5: Augsnes apstrāde, kas samazina augsnes degradācijas un erozijas risku, tostarp ņemot vērā nogāzes slīpumu ... 215
3.10.3.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums ... 215
3.10.3.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (ieskaitot erozijas riska zonas un nogāzes slīpumu) ... 216
3.10.3.1.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 216
3.10.3.1.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 216
3.10.3.2. LLVS 6: Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajā(-os) periodā(-os) ... 216
3.10.3.2.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums (ieskaitot attiecīgo periodu) ... 216
3.10.3.2.2. Teritoriālā piemērošanas joma ... 216
3.10.3.2.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 216
3.10.3.2.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 216
3.10.3.3. LLVS 7: Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens ... 218
3.10.3.3.1. Saimniecību prakses kopsavilkums par augseku ... 218
3.10.3.3.2. Saimniecību prakses kopsavilkums attiecībā uz kultūraugu dažādošanu ... 218
3.10.3.3.3. Teritoriālā piemērošanas joma ... 218
3.10.3.3.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 218
3.10.3.3.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā (jo īpaši, ja dalībvalsts ir izvēlējusies kultūraugu dažādošanu) ... 218
3.10.4. Galvenais jautājums: Bioloģiskā daudzveidība un ainava (aizsardzība un kvalitāte) ... 219
3.10.4.1. LLVS 8: Minimālā aramzemes daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, kā arī visā lauksaimniecības platībā, ainavas iezīmju saglabāšana un aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā ... 219
3.10.4.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums ... 219
3.10.4.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (piemērojams "minimālās daļas" standartam) ... 221
3.10.4.1.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi (piemērojams "minimālās daļas" standartam) ... 221
3.10.4.1.4. Skaidrojums par devumu prakses/standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 222
3.10.4.2. LLVS 9: Tādu ilggadīgo zālāju pārveidošanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādīti kā vides ziņā jutīgi ilggadīgie zālāji ... 222
3.10.4.2.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums ... 222

3.10.4.2.2. Teritoriālā piemērošanas joma ... 222
3.10.4.2.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 222
3.10.4.2.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 222
3.10.5. Papildu LLVS (attiecīgā gadījumā) ... 223
Teritoriālā piemērošanas joma ... 224
Attiecīgie lauksaimnieku veidi ... 224
Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā ... 224
4. Vairākām intervencēm kopīgi elementi ... 226
4.1. Definīcija un minimālās prasības ... 226
4.1.1. Lauksaimnieciskā darbība ... 226
4.1.1.1. Ražošanas definīcija ... 226
4.1.1.2. Lauksaimniecības zemes uzturēšanas definīcija ... 226
4.1.1.2.1. Aramzeme ... 226
4.1.1.2.2. Ilggadīgie stādījumi ... 226
4.1.1.2.3. Ilggadīgie zālāji ... 226
4.1.2. Lauksaimniecības platība ... 226
4.1.2.1. Agromežsaimniecības sistēmu elementi, ja tās tiek izveidotas un/vai uzturētas lauksaimniecības platībā ... 226
4.1.2.1.1. Aramzeme ... 226
4.1.2.1.2. Ilggadīgie stādījumi ... 226
4.1.2.1.3. Ilggadīgie zālāji ... 226
4.1.2.2. Aramzeme ... 227
4.1.2.2.1. Citas piezīmes par aramzemes definīciju ... 227
4.1.2.3. Ilggadīgie stādījumi ... 227
4.1.2.3.1. Stādaudzētavu definīcija ... 227
4.1.2.3.2. Īscirtmeta atvasāju definīcija ... 227
4.1.2.3.3. Citas piezīmes par ilggadīgo stādījumu definīciju ... 227
4.1.2.4. Ilggadīgie zālāji ... 227
4.1.2.4.1. Zāles un citu lopbarības zālaugu definīcija ... 227
4.1.2.4.2. Lēmums izmantot “aparšanas” kritēriju attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju ... 227
4.1.2.4.3. Lēmums izmantot kritēriju “augsnes apstrāde” attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju ... 227
4.1.2.4.4. Lēmums izmantot kritēriju “atkārtota sēšana ar dažādu veidu zālājiem” attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju un tā apraksts apstiprinošas atbildes gadījumā ... 228
4.1.2.4.5. Lēmums par citu augu, piemēram, koku un/vai krūmu, kurus var izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ar nosacījumu, ka pārsvaru saglabā zāle un citi lopbarības zālaugi ... 228
4.1.2.4.6. Lēmums par citu augu, piemēram, krūmu un/vai koku, kurus var noganīt vai izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ja zāle un citi lopbarības zālaugi tradicionāli nav dominējoši vai nav sastopami ganību teritorijās ... 228
4.1.2.4.7. Citas piezīmes par ilggadīgo zālāju definīciju ... 228
4.1.2.5. Citas piezīmes par lauksaimniecības platības definīciju kopumā ... 228
4.1.3. Atbalsttiesīgs hektārs ... 228
4.1.3.1. Kritēriji, kā noteikt lauksaimnieciskās darbības pārsvaru, ja zeme tiek izmantota arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām ... 228
4.1.3.2. Kritēriji, lai nodrošinātu, ka zeme ir lauksaimnieka rīcībā ... 228
4.1.3.3. Periods, kurā platībai jāatbilst “atbalsttiesīga hektāra” definīcijai ... 229
4.1.3.4. Lēmums iekļaut lauksaimniecībā izmantojamās platības tikai katru otro gadu ... 229
4.1.3.5. Lēmums par citu ainavas iezīmju (kas nav aizsargātas saskaņā ar LLVS) iekļaušanu, ja tās nav dominējošas un būtiski netraucē lauksaimnieciskās darbības veikšanu to aizņemtās platības dēļ ... 229
4.1.3.6. Lēmums attiecībā uz ilggadīgiem zālājiem ar izkliedētām neatbalsttiesīgām iezīmēm piemērot fiksētus samazinājuma koeficientus, lai noteiktu platību, kas ir uzskatāma par tādu, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu ... 229

4.1.3.7. Lēmums saglabāt iepriekš atbalsttiesīgo platību atbilstību, ja tās vairs neatbilst "atbalsttiesīgā hektāra" definīcijai saskaņā ar SPR regulas 4. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu, jo tiek izmantotas valsts shēmas, kuru nosacījumi atbilst intervencēm, uz kurām attiecas Regulas (ES) HZR 63. panta 2. punktā minētā integrētā sistēma, kas pieļauj 1. pielikumā neiekļautu produktu audzēšanu, izmantojot paludikultūru, un kas palīdz sasniegt SPR regulas vidiskos un klimatiskos mērķus ... 229
4.1.4. Aktīvs lauksaimnieks ... 229
4.1.4.1. Kritēriji, ar kuriem nosaka tos, kuru lauksaimnieciskās darbības līmenis ir minimāls ... 229
4.1.4.2. Lēmums izmantot ar lauksaimniecību nesaistītu neatbalstāmu darbību sarakstu kā papildu instrumentu ... 229
4.1.4.3. Lēmums noteikt tiešo maksājumu summu, kas nepārsniedz 5000 EUR, saskaņā ar kuru lauksaimnieki jebkurā gadījumā uzskatāmi par "aktīviem lauksaimniekiem" ... 229
4.1.5. Gados jauns lauksaimnieks ... 230
4.1.5.1 Maksimālā vecuma ierobežojums ... 230
4.1.5.2. Nosacījumi, ka lauksaimniekam jābūt "lauku saimniecības vadītājam" ... 230
4.1.5.3. Nepieciešama attiecīga apmācība un/vai prasmes ... 230
4.1.5.4. Citas piezīmes saistībā ar gados jauna lauksaimnieka definīciju ... 230
4.1.6. Jauns lauksaimnieks ... 230
4.1.6.1. Nosacījumi, ka lauksaimniekiem, kuri nesen ir nodibinājuši savu pirmo lauku saimniecību, ir jābūt "lauku saimniecības vadītājiem" ... 230
4.1.6.2. Nepieciešama attiecīga apmācība un/vai prasmes ... 230
4.1.7. Minimālās prasības tiešo maksājumu saņemšanai ... 230
4.1.7.1. Sliekšņvērtība ... 230
4.1.7.2. Skaidrojums ... 230
4.1.8. Citas KLP plānā izmantotās definīcijas ... 232
4.2. Ar tiešajiem maksājumiem saistīts elements ... 233
4.2.2. Tiešo maksājumu samazināšana ... 233
4.2.2.1. Tiešo maksājumu samazināšanas un/vai ierobežojuma apraksts ... 233
4.2.2.2. Darbaspēka izmaksu atskaitīšana ... 233
4.2.2.3. Aplēstais tiešo maksājumu samazināšanas un maksimuma noteikšanas katram gadam rezultāts ... 234
4.2.3. Piemērošana juridisko personu vai grupu dalībnieku līmenī / saistīto juridisko personu grupas līmenī (110. pants) ... 234
4.2.4. Ieguldījums riska pārvaldības instrumentos ... 235
4.3. Tehniskā palīdzība ... 235
4.3.1. Mērķi ... 235
4.3.2. Pasākumu darbības joma un indikatīvā plānošana ... 235
4.3.3. Atbalsta saņēmēji ... 236
4.3.4. Likme ... 236
4.4. KLP tīkls ... 237
4.4.1. Valsts KLP tīkla kopsavilkuma pārskats un mērķi, tostarp darbības, ar kurām paredzēts atbalstīt EIP un zināšanu plūsmas AKIS sistēmā ... 237
4.4.2. Valsts KLP tīkla struktūra, pārvaldība un darbība ... 238
4.5. Pārskats par koordinēšanu, nošķīrumu un komplementaritāti starp ELFLA un citiem Savienības fondiem, ko izmanto lauku apvidos ... 239
4.6. Finanšu instrumenti ... 272
4.6.1. Finanšu instrumenta apraksts ... 272
4.7. Lauku attīstības intervenču veidu kopīgie elementi ... 274
4.7.1. Neattiecināmo ieguldījumu saraksts ... 274
4.7.2. Lauku apvidus definīcija un tās piemērojamība ... 274
4.7.3. Papildu elementi, kas kopīgi nozariskām intervencēm, lauku attīstības intervencēm vai kopīgi gan nozariskām, gan lauku attīstības intervencēm ... 275
4.7.4. Lauku attīstības intervencēm piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 280
5. Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences ... 282
5.1. Tiešo maksājumu intervences ... 293

BISS(21) - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts ... 293
TM1 - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts ... 293
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 293
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 293
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 293
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 293
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 293
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 294
7 Atbalsta apjoms un summas ... 294
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 295
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 296
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 297
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 297
TM1.3 - Maksājums mazajiem lauksaimniekiem ... 298
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 298
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 298
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 298
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 298
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 298
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 299
7 Atbalsta apjoms un summas ... 299
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 299
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 300
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 301
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 301
CRISS(29) - Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts ... 302
TM2 - Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts (PM) ... 302
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 302
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 302
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 302
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 302
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 302
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 302
7 Atbalsta apjoms un summas ... 303
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 303
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 303
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 305
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 305
CIS-YF(30) - Ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem ... 307
TM3 - Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem ... 307
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 307
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 307
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 307
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 307
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 307
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 308
7 Atbalsta apjoms un summas ... 308
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 308
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 309
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 310
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 310
Eco-scheme(31) - Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas ... 311
TM4.1. - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi ... 311
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 311
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 311

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 311
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 311
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 312
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 314
7 Atbalsta apjoms un summas ... 314
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 315
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 315
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 316
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 316
TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības ... 317
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 317
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 317
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 317
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 318
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 318
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 321
7 Atbalsta apjoms un summas ... 322
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 323
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 323
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 324
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 324
TM4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse ... 327
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 327
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 327
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 327
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 327
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 327
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 329
7 Atbalsta apjoms un summas ... 329
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 330
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 330
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 331
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 331
TM4.5 - Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses ... 332
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 332
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 332
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 332
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 332
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 333
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 336
7 Atbalsta apjoms un summas ... 336
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 337
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 337
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 338
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 338
TM4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana ... 340
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 340
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 340
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 340
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 340
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 340
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 341
7 Atbalsta apjoms un summas ... 342
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 342
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 342

11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 343
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 343
TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās ... 344
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 344
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 344
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 344
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 345
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 345
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 347
7 Atbalsta apjoms un summas ... 348
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 348
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 348
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 349
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 349
CIS(32) - Saistītais ienākumu atbalsts ... 350
TM5.1 - SA par slaucamām govīm ... 350
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 350
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 350
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 350
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 350
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 350
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 350
7 Atbalsta apjoms un summas ... 351
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 351
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 353
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 354
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 354
TM5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām ... 355
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 355
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 355
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 355
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 355
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 355
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 355
7 Atbalsta apjoms un summas ... 355
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 356
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 358
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 359
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 359
TM5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi ... 361
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 361
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 361
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 361
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 361
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 361
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 361
7 Atbalsta apjoms un summas ... 361
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 362
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 364
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 365
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 365
TM5.12 - SA par miežiem ... 366
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 366
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 366
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 366

4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 366
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 366
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 366
7 Atbalsta apjoms un summas ... 366
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 367
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 369
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 370
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 370
TM5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm ... 371
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 371
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 371
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 371
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 371
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 371
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 372
7 Atbalsta apjoms un summas ... 372
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 372
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 373
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 374
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 374
TM5.14 - SA par proteīnaugiem ... 375
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 375
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 375
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 375
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 375
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 375
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 375
7 Atbalsta apjoms un summas ... 376
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 376
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 377
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 378
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 378
TM5.2. - SA par liellopiem ... 379
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 379
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 379
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 379
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 379
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 379
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 379
7 Atbalsta apjoms un summas ... 380
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 380
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 383
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 384
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 384
TM5.3 - SA par aitām ... 385
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 385
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 385
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 385
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 385
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 385
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 385
7 Atbalsta apjoms un summas ... 386
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 386
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 388
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 389

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 389
TM5.4 - SA par kazām ... 390
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 390
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 390
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 390
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 390
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 390
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 390
7 Atbalsta apjoms un summas ... 390
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 391
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 393
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 394
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 394
TM5.5 - SA par dārzeņiem ... 395
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 395
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 395
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 395
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 395
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 395
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 396
7 Atbalsta apjoms un summas ... 396
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 396
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 398
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 399
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 399
TM5.6 - SA par augļiem un ogām ... 400
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 400
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 400
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 400
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 400
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 400
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 400
7 Atbalsta apjoms un summas ... 401
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 401
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 403
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 404
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 404
TM5.7 - SA par cietes kartupeļiem ... 405
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 405
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 405
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 405
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 405
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 405
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 405
7 Atbalsta apjoms un summas ... 405
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 406
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 408
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 409
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 409
TM5.8 - SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem ... 410
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 410
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 410
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 410
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 410
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 410

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 410
7 Atbalsta apjoms un summas ... 410
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 411
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 413
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 414
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 414
TM5.9 - SA par sertificētu labības sēklu ... 415
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 415
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 415
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 415
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 415
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 415
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 415
7 Atbalsta apjoms un summas ... 415
8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 416
9 Atbilstība PTO kritērijiem ... 418
11 Plānotās vienības summas — definīcija ... 419
12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 419
5.2. Nozariskās intervences ... 420
Augļi un dārzeņi ... 420
Plānotās vienības summas — definīcija ... 421
Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 421
INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības ... 422
TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos ... 422
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 422
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 422
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 423
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 423
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 424
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 426
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 426
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 426
ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību ... 428
TKO1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība ... 428
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 428
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 428
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 428
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 429
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 429
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 430
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 430
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 431
TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū ... 432
TKO1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa ... 432
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 432
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 432

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 432
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 433
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 433
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 434
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 435
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 435
ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 436
TKO1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 436
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 436
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 436
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 436
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 437
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 437
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 438
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 438
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 438
TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības ... 440
TKO1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība ... 440
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 440
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 440
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 440
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 440
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 440
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 441
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 441
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 441
PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus ... 443
TKO1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija ... 443
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 443
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 443
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 443
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 443
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 444
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 445
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 445
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 445
QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana ... 446
TKO1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana ... 446
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 446
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 446
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 446
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 446
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 446
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 447
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 447
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 447
TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību ... 449

TKO1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība 449
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 449
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 449
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 449
4 Rezultātu rādītājs(-i) 449
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 449
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 450
7 Papildu informācija par intervences veidu 451
8 Atbilstība PTO kritērijiem 451
CLIMA(47(1)(i)) - – darbības, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām 452
TKO1.9 - Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām 452
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 452
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 452
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 452
4 Rezultātu rādītājs(-i) 452
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 453
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 454
7 Papildu informācija par intervences veidu 454
8 Atbilstība PTO kritērijiem 454
Biškopības produkti 455
ADVIBEES(55(1)(a)) - – biškopju un biškopju organizāciju konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācija un paraugprakses apmaiņa, tai skaitā izmantojot tīklošanu 455
TKO3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām 455
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 455
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 455
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 455
4 Rezultātu rādītājs(-i) 455
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 455
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 457
7 Papildu informācija par intervences veidu 457
8 Atbilstība PTO kritērijiem 457
9 Plānotās vienības summas — definīcija 458
10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu 458
INVAPI(55(1)(b)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības 459
TKO3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu 459
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 459
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 459
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 459
4 Rezultātu rādītājs(-i) 459
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 459
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 460
7 Papildu informācija par intervences veidu 460
8 Atbilstība PTO kritērijiem 461
9 Plānotās vienības summas — definīcija 462
10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu 462
TKO3.3 - Nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu 463
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 463
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 463

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 463
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 463
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 463
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 464
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 464
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 465
9 Plānotās vienības summas — definīcija ... 466
10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 466
TKO3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu ... 467
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 467
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 467
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 467
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 467
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 467
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 468
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 469
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 469
9 Plānotās vienības summas — definīcija ... 470
10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 470
COOPAPI(55(1)(e)) - – sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētnieciskās programmas biškopības un biškopības produktu jomā ... 471
TKO3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā ... 471
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 471
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 471
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 471
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 471
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 471
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 472
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 472
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 473
9 Plānotās vienības summas — definīcija ... 474
10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 474
PROMOBEES(55(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tai skaitā tirgus uzraudzības rīcības un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti ... 475
TKO3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti ... 475
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 475
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 475
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 475
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 475
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 475
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 476
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 477
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 477
9 Plānotās vienības summas — definīcija ... 478
10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 478
ACTQUAL(55(1)(g)) - – produkta kvalitāti uzlabojoša rīcība ... 479
TKO3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi ... 479
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 479
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 479
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 479

4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 479
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 479
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 480
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 480
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 480
9 Plānotās vienības summas — definīcija ... 482
10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 482
Graudaugu produkti ... 483
Plānotās vienības summas — definīcija ... 484
Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 484
INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības ... 485
TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos ... 485
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 485
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 485
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 486
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 486
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 487
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 488
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 489
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 489
ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību ... 490
TKO2.1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība ... 490
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 490
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 490
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 490
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 491
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 491
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 492
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 492
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 492
TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū ... 493
TKO2.1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa ... 493
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 493
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 493
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 493
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 494
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 494
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 495
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 495
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 495
ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 497
TKO2.1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 497
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 497
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 497
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 497
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 498

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 498
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 499
7 Papildu informācija par intervences veidu 499
8 Atbilstība PTO kritērijiem 499
TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības 500
TKO2.1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība 500
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 500
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 500
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 500
4 Rezultātu rādītājs(-i) 500
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 500
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 501
7 Papildu informācija par intervences veidu 501
8 Atbilstība PTO kritērijiem 501
PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus 503
TKO2.1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija 503
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 503
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 503
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 503
4 Rezultātu rādītājs(-i) 503
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 503
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 504
7 Papildu informācija par intervences veidu 505
8 Atbilstība PTO kritērijiem 505
QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana 506
TKO2.1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana 506
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 506
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 506
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 506
4 Rezultātu rādītājs(-i) 506
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 506
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 507
7 Papildu informācija par intervences veidu 507
8 Atbilstība PTO kritērijiem 507
TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību 509
TKO2.1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība 509
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 509
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 509
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 509
4 Rezultātu rādītājs(-i) 509
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 509
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 510
7 Papildu informācija par intervences veidu 510
8 Atbilstība PTO kritērijiem 511
Liellopa un teļa gaļa 512
Plānotās vienības summas — definīcija 513
Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu 513

INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības 514
TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos 514
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 514
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 514
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 515
4 Rezultātu rādītājs(-i) 515
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 516
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 517
7 Papildu informācija par intervences veidu 518
8 Atbilstība PTO kritērijiem 518
ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību 519
TKO2.3.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība 519
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 519
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 519
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 519
4 Rezultātu rādītājs(-i) 520
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 520
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 521
7 Papildu informācija par intervences veidu 521
8 Atbilstība PTO kritērijiem 521
TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū 522
TKO2.3.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa 522
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 522
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 522
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 522
4 Rezultātu rādītājs(-i) 523
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 523
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 524
7 Papildu informācija par intervences veidu 524
8 Atbilstība PTO kritērijiem 524
ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana 526
TKO2.3.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana 526
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 526
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 526
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 526
4 Rezultātu rādītājs(-i) 527
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 527
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 528
7 Papildu informācija par intervences veidu 528
8 Atbilstība PTO kritērijiem 528
TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības 529
TKO2.3.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība 529
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 529
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 529

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 529
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 529
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 529
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 530
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 530
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 530
PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus ... 532
TKO2.3.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija ... 532
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 532
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 532
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 532
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 532
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 532
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 533
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 534
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 534
QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana ... 535
TKO2.3.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana ... 535
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 535
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 535
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 535
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 535
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 535
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 536
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 536
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 536
TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību ... 538
TKO2.3.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība ... 538
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 538
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 538
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 538
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 538
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 538
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 539
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 540
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 540
Piens un piena produkti ... 541
Plānotās vienības summas — definīcija ... 542
Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 542
INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības ... 543
TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos ... 543
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 543
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 543
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 544
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 544
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 545
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 546

7 Papildu informācija par intervences veidu ... 547
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 547
ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību ... 548
TKO2.4.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība ... 548
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 548
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 548
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 548
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 549
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 549
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 550
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 550
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 550
TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū ... 551
TKO2.4.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa ... 551
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 551
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 551
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 551
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 552
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 552
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 553
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 553
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 553
ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 555
TKO2.4.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 555
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 555
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 555
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 555
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 556
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 556
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 557
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 557
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 557
TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības ... 558
TKO2.4.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība ... 558
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 558
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 558
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 558
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 558
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 558
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 559
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 559
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 559
PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus ... 561

TKO2.4.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija 561
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 561
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 561
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 561
4 Rezultātu rādītājs(-i) 561
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 561
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 562
7 Papildu informācija par intervences veidu 563
8 Atbilstība PTO kritērijiem 563
QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana 564
TKO2.4.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana 564
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 564
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 564
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 564
4 Rezultātu rādītājs(-i) 564
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 564
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 565
7 Papildu informācija par intervences veidu 565
8 Atbilstība PTO kritērijiem 565
TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību 567
TKO2.4.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība 567
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 567
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 567
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 567
4 Rezultātu rādītājs(-i) 567
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 567
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 568
7 Papildu informācija par intervences veidu 569
8 Atbilstība PTO kritērijiem 569
Cūkgaļa 570
Plānotās vienības summas — definīcija 571
Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu 571
INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības 572
TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos 572
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 572
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 572
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 573
4 Rezultātu rādītājs(-i) 573
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 574
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 575
7 Papildu informācija par intervences veidu 576
8 Atbilstība PTO kritērijiem 576
ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību 577
TKO2.5.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība 577
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 577
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 577

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 577
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 578
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 578
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 579
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 579
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 579
TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū ... 580
TKO2.5.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa ... 580
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 580
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 580
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 580
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 581
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 581
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 582
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 582
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 582
ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 584
TKO2.5.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana ... 584
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 584
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 584
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 584
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 585
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 585
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 586
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 586
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 586
TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības ... 587
TKO2.5.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība ... 587
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 587
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 587
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 587
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 587
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 587
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 588
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 588
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 588
PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus ... 590
TKO2.5.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija ... 590
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 590
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 590
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 590
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 590
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 590
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 591
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 592

8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 592
QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana ... 593
TKO2.5.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana ... 593
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 593
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 593
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 593
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 593
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 593
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 594
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 594
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 594
TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību ... 596
TKO2.5.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība ... 596
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 596
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 596
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 596
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 596
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 596
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 597
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 597
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 598
Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus ... 599
Pārējie 6.pielikumā minētie sektori ... 599
Plānotās vienības summas — definīcija ... 600
Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu ... 600
INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības ... 601
TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos ... 601
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 601
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 601
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 602
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 602
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 602
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 604
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 604
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 605
ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību ... 606
TKO2.2.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība ... 606
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 606
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 606
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 606
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 607
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 607
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 608
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 608
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 608
TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu,

kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū 609
TKO2.2.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa 609
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 609
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 609
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 609
4 Rezultātu rādītājs(-i) 610
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 610
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 611
7 Papildu informācija par intervences veidu 611
8 Atbilstība PTO kritērijiem 611
ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana 613
TKO2.2.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana 613
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 613
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 613
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 613
4 Rezultātu rādītājs(-i) 614
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 614
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 615
7 Papildu informācija par intervences veidu 615
8 Atbilstība PTO kritērijiem 615
TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības 616
TKO2.2.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība 616
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 616
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 616
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 616
4 Rezultātu rādītājs(-i) 616
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 616
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 617
7 Papildu informācija par intervences veidu 617
8 Atbilstība PTO kritērijiem 617
PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus 619
TKO2.2.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija 619
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 619
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 619
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 619
4 Rezultātu rādītājs(-i) 619
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 619
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 620
7 Papildu informācija par intervences veidu 621
8 Atbilstība PTO kritērijiem 621
QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana 622
TKO2.2.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana 622
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 622
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 622
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 622
4 Rezultātu rādītājs(-i) 622
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 622
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 623

7 Papildu informācija par intervences veidu ... 623
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 623
TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību ... 625
TKO2.2.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība ... 625
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 625
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 625
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 625
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 625
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 625
6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 626
7 Papildu informācija par intervences veidu ... 626
8 Atbilstība PTO kritērijiem ... 627
5.3. Lauku attīstības intervences ... 628
ENVCLIM(70) - Vides, klimata un citas pārvaldības saistības ... 628
LA 10.1 - Zaļās joslas ... 628
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 628
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 628
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 628
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 629
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 629
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 631
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 632
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 633
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 633
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 634
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 634
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 635
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 635
LA 10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība ... 637
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 637
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 637
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 637
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 638
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 638
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 639
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 641
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 642
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 642
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 642
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 642
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 643
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 643
LA 10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība ... 646
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 646
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 646
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 646
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 646
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 646
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 649
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 649
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 651
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 651
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 651

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 651
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 652
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 652
LA 10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām ... 655
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 655
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 655
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 655
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 655
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 655
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 657
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 657
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 658
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 658
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 659
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 659
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 660
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 660
LA 10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana ... 661
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 661
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 661
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 661
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 661
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 662
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 664
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 665
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 666
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 666
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 666
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 666
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 667
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 667
LA 11 - Bioloģiskā lauksaimniecība ... 670
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 670
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 670
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 670
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 671
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 671
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 673
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 675
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 676
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 676
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 677
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 677
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 678
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 678
LA 8 - Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai ... 680
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 680
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 680
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 680
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 680
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 680
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 681
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 682
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 682
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 683

10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 683
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 683
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 684
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 684
ASD(72) - Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām ... 686
LA 12 - Natura 2000 maksājums mežiem ... 686
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 686
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 686
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 686
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 686
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 686
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 687
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 688
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 688
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 688
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 688
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 688
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 690
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 690
INVEST(73-74) - Investīcijas, arī apūdeņošanā ... 692
LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai ... 692
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 692
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 692
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 692
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 693
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 693
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 695
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 695
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 696
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 696
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 696
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 696
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 697
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 697
LA 4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās ... 699
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 699
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 699
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 699
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 700
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 700
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 701
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 702
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 703
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 703
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 703
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 703
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 704
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 704
LA 4.1.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai ... 706
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 706
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 706
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 706
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 706

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 706
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 709
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 709
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 710
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 710
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 710
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 711
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 712
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 712
LA 4.1.4. - Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai ... 714
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 714
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 714
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 714
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 714
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 714
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 716
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 716
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 717
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 717
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 717
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 718
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 719
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 719
LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās ... 721
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 721
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 721
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 721
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 722
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 722
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 724
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 724
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 724
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 725
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 725
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 725
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 726
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 726
LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai ... 727
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 727
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 727
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 727
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 728
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 728
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 730
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 730
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 730
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 730
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 731
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 731
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 732
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 732
LA 4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē ... 734
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 734
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 734
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 734

4 Rezultātu rādītājs(-i) 735
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 735
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 737
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 737
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 738
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 738
10 Atbilstība PTO kritērijiem 739
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 739
12 Plānotās vienības summas — definīcija 740
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 740
LA 4.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā 742
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 742
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 742
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 742
4 Rezultātu rādītājs(-i) 742
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 742
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 744
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 744
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 745
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 745
10 Atbilstība PTO kritērijiem 745
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 745
12 Plānotās vienības summas — definīcija 746
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 746
LA 4.4 - Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai 748
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 748
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 748
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 748
4 Rezultātu rādītājs(-i) 748
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 748
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 749
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 749
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 750
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 750
10 Atbilstība PTO kritērijiem 750
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 751
12 Plānotās vienības summas — definīcija 752
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 752
LA 4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide 754
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 754
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 754
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 754
4 Rezultātu rādītājs(-i) 754
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 754
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 756
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 756
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 757
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 757
10 Atbilstība PTO kritērijiem 757
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 757
12 Plānotās vienības summas — definīcija 758
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 758
LA 4.6. - Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana 760
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 760

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 760
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 760
4 Rezultātu rādītājs(-i) 760
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 760
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 762
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 762
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 762
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 763
10 Atbilstība PTO kritērijiem 763
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 763
12 Plānotās vienības summas — definīcija 764
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 764
LA 5 - Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās 766
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 766
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 766
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 766
4 Rezultātu rādītājs(-i) 766
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 766
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 768
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 768
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 769
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 769
10 Atbilstība PTO kritērijiem 769
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 769
12 Plānotās vienības summas — definīcija 770
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 770
LA 7.1 - Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai 772
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 772
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 772
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 772
4 Rezultātu rādītājs(-i) 772
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 772
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 775
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 775
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 776
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 776
10 Atbilstība PTO kritērijiem 776
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 777
12 Plānotās vienības summas — definīcija 778
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 778
LA 7.2 - Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi 780
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 780
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 780
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 780
4 Rezultātu rādītājs(-i) 780
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 780
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 781
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 781
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 782
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 782
10 Atbilstība PTO kritērijiem 782
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 782
12 Plānotās vienības summas — definīcija 783
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 783

INSTAL(75) - Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana ... 785
LA 6 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai ... 785
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 785
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 785
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 785
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 785
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 785
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 787
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 787
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 789
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 789
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 789
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 789
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 790
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 790
RISK(76) - Riska pārvaldības instrumenti ... 792
LA 17 - Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija ... 792
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 792
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 792
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 792
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 792
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 792
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 793
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 794
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 794
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 794
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 795
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 796
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 797
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 797
COOP(77) - Sadarbība ... 799
LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai ... 799
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 799
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 799
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 799
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 800
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 800
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 802
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 802
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 803
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 803
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 803
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 803
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 804
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 804
LA 18 - Pārtikas kvalitātes shēmas ... 806
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 806
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 806
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 806
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 806
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 806
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 808
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 808
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 808

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 808
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 809
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 809
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 810
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 810
LA 19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu ... 812
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 812
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 812
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 812
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 813
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 813
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 816
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 816
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 818
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 818
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 821
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 821
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 822
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 822
LA 20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai ... 824
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 824
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 824
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 824
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 825
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 825
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 827
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 827
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 828
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 828
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 828
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 828
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 829
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 829
LA 9 - Ražotāju grupu un organizāciju izveide ... 831
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 831
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 831
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 831
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 831
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 831
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 832
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 832
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 833
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 833
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 833
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 833
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 834
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 834
KNOW(78) - Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana ... 836
LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide) ... 836
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 836
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 836
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 836
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 837

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 837
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 838
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 838
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 839
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 839
10 Atbilstība PTO kritērijiem 839
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 839
12 Plānotās vienības summas — definīcija 840
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 840
LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi) 842
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 842
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 842
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 842
4 Rezultātu rādītājs(-i) 843
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 843
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 845
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 845
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 845
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 846
10 Atbilstība PTO kritērijiem 846
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 846
12 Plānotās vienības summas — definīcija 847
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 847
LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide) 849
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 849
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 849
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 849
4 Rezultātu rādītājs(-i) 850
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 850
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 851
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 851
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 852
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 852
10 Atbilstība PTO kritērijiem 852
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 852
12 Plānotās vienības summas — definīcija 853
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 853
LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide) 855
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 855
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 855
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 855
4 Rezultātu rādītājs(-i) 856
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi 856
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana 857
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes 857
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu 858
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu 858
10 Atbilstība PTO kritērijiem 858
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) 858
12 Plānotās vienības summas — definīcija 859
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem 859
LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi) 861
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija 861
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi 861
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības 861

4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 862
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 862
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 864
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 864
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 864
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 864
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 864
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 865
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 866
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 866
LA3 - Demonstrējumi ... 868
1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija ... 868
2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi ... 868
3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības ... 868
4 Rezultātu rādītājs(-i) ... 868
5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi ... 869
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana ... 870
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes ... 870
8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu ... 870
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu ... 870
10 Atbilstība PTO kritērijiem ... 871
11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es) ... 871
12 Plānotās vienības summas — definīcija ... 872
13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem ... 872
6. Finanšu plāns ... 875
6.1. Pārskata tabula ... 875
6.2. Detalizēta finanšu informācija un sadalījums pa intervencēm un izlaides plānošana ... 878
6.2.1. Tiešie maksājumi ... 878
6.2.2. Nozares ... 885
6.2.3. Lauku attīstība ... 889
7. Pārvaldības un koordinācijas sistēma ... 914
7.1. Pārvaldības un koordinācijas struktūru, un kontroles struktūru identifikācija ... 914
7.2. Uzraudzības un ziņošanas struktūras apraksts ... 917
7.3. Informācija par vadības sistēmu un sodiem ... 917
7.3.1. IAKS —Integrētā administrācijas un kontroles sistēma ... 917
7.3.1.1. Visi IAKS elementi, kas izklāstīti Regulā [HZR], ir izveidoti un darbojas no 2023. gada 1. janvāra ... 918
7.3.1.1.1. Lauksaimniecībā izmantojamo zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS) ... 918
7.3.1.1.2. Ģeotelpiskā (GSA) un dzīvniekbāzēta lietojumprogrammu sistēma (GSA) ... 918
7.3.1.1.3 Vai izmantojat automātisku pieprasījumu sistēmu (HZR 65. panta 4. punkta f) apakšpunkta nozīmē)? ... 919
7.3.1.1.4. Platību uzraudzības sistēma (AMS) ... 919
7.3.1.1.6. Tiesību uz maksājumu identifikācijas un reģistrācijas sistēma attiecīgā gadījumā ... 919
7.3.1.1.7. Dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas sistēma 65. panta 4. punkta c) apakšpunkta nozīmē [HZR 66. panta 1. punkta g) apakšpunkts] ... 919
7.3.2. Ārpus IAKS ... 919
7.3.2.1. Īss apraksts par sankciju sistēmu intervencēm, kas nav saistītas ar IAKS, saskaņā ar efektivitātes, proporcionalitātes un preventīvā rakstura principiem. ... 919
7.3.2.2. Īss tās kontroles sistēmas apraksts, kas nav domāta IAKS (kontroles metodes, kontrolpārbaudes, investīciju ilgums un saistītās ex post pārbaudes utt.) ... 920
7.3.2.3. Publiskā iepirkuma noteikumi? ... 923
7.4. Nosacījumi ... 923
7.4.1. Nosacījumu kontroles sistēma ... 923
7.4.1.1. Nosacījumu kontroles sistēmas apraksts ... 923
7.4.1.2. Pārbaužu veidi ... 925

7.4.2. Sodu sistēma saistībā ar nosacījumu sistēmu ... 927
7.4.2.1. Apraksts sodu sistēmai saistībā ar nosacījumu sistēmu ... 927
7.4.2.2.“Atkārtošanās” definīcija un piemērošana (aprēķins un aptvertais laika posms): ... 927
7.4.2.3. “Tīšuma” definīcija un piemērošana ... 927
7.4.3. Norāde par vienkāršotas kontroles sistēmas piemērošanu mazajiem lauksaimniekiem ... 928
7.4.4. Kompetentās kontroles struktūras, kas atbild par nosacījumu sistēmas praktiskās piemērošanas pārbaudēm, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības ... 929
7.5. Sociālā nosacītība ... 931
7.5.1. Sociālās nosacītības kontroles sistēmas apraksts ... 931
7.5.2. Apraksts sodu sistēmai attiecībā uz sociālo nosacītību ... 931
8. Modernizācija: AKIS un digitalizācija ... 932
8.1. AKIS ... 932
8.1. Vispārējā uzlabotās AKIS sistēmas paredzētā organizatoriskā struktūra ... 932
8.2. Apraksts par to, kā konsultāciju pakalpojumu sniedzēji, pētniecības un KLP tīkli sadarbosies AKIS sistēmā (114. panta a) punkta ii) apakšpunkts) ... 936
8.3. Visu lauku saimniecību konsultantu organizācijas apraksts atbilstoši prasībām, kas minētas 15. panta 2., 3. un 4. punktā ... 937
8.4. Apraksts par to, kā tiek sniegti inovācijas atbalsta pakalpojumi, kā norādīts 114. panta a) punkta ii) apakšpunktā ... 938
8.5. Digitalizācijas stratēģija (114. panta b) punkts) ... 939
Pielikumi ... 943
I pielikums par ex ante novērtējumu un stratēģisko vides novērtējumu (SEA), kas minēts Direktīvā 2001/42/EK ... 943
1. Ex ante novērtēšanas procesa un rezultātu kopsavilkums ... 943
2. Ex ante novērtējuma un SEA ieteikumi un kā tie tika ņemti vērā ... 944
3. Ex ante novērtējuma ziņojums ... 994
4. Stratēģiskā vides novērtējuma ziņojums ... 994
II pielikums — SVID analīze ... 994
III pielikums. Apspriešanās ar partneriem ... 994
IV pielikums — kultūratkarīgais maksājums par kokvilnu (attiecīgā gadījumā) ... 994
V pielikums — papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā ... 995
VI pielikums — pārejas posma valsts atbalsts (attiecīgā gadījumā) ... 998
a) ikgadējais nozares finansējuma apjoms katrai nozarei, kurā tiek piešķirts pārejas posma valsts atbalsts ... 998
b) attiecīgā gadījumā, maksimālā atbalsta vienības likme katrā laikposma gadā ... 998
c) attiecīgā gadījumā, informācija par atsauces laikposmu, kas mainīts saskaņā ar 147. panta 2. punkta otro daļu ... 998
d) īss apraksts par pārejas posma valsts atbalsta papildināmību ar KLP stratēģiskā plāna intervencēm ... 998
Citi pielikumi: atbilstība Savienības mērķiem 2030. gadam un ieguldījums to sasniegšanā ... 998
Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — par 50 % samazināt barības vielu zudumus, turklāt nodrošinot, ka nepasliktinās augsnes auglība ... 998
Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — 10 % lauksaimniecības platību padarīt par tādām, kurās ir daudzveidības ziņā augstvērtīgi ainavas elementi. ... 998
Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — panākt, ka 25 % no ES lauksaimniecības zemes tiek izmantoti bioloģiskajai lauksaimniecībai ... 998
Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — par 50 % samazināt ķīmisko pesticīdu kopējo izmantošanu un risku, kā arī bīstamāku pesticīdu izmantošanu ... 999
Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — par 50 % samazināt lauksaimniecības dzīvniekiem un akvakultūrai paredzētu antimikrobiālo līdzekļu pārdevumu ... 999
Valsts ieguldījums ES 2025. gada mērķa sasniegšanā attiecībā uz ātrdarbīga platjoslas interneta ieviešanu lauku apvidos, lai sasniegtu mērķi nodrošināt 100 % piekļuvi ... 999
DOKUMENTI ... 1000

1. Stratēģiskais paziņojums

2020.gada 2.jūlijā ir apstiprināts Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. - 2027. gadam (NAP2027), kas nosaka stratēģiskos mērķus, prioritātes un uzdevumus valsts attīstībai nākamajiem septiņiem gadiem, lai panāktu Latvijas un ikviena iedzīvotāja izaugsmi un labklājības pieaugumu. NAP2027 izstrādāts, ņemot vērā Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam izvirzītos mērķus un ANO Ilgtspējīgas attīstības 17 mērķus.

NAP2027 sešās prioritātēs kopumā 18 rīcības virzienos noteikto 124 uzdevumu īstenošana ir sasaistīta ar laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam Latvijas attīstībai plānotajiem pieejamajiem finanšu resursiem aptuveni 14,5 miljardu EUR kopapjomā no valsts budžeta attīstības daļas, Eiropas Savienības fondiem un citiem finanšu avotiem.

Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskais plāns 2023-2027.gadam (KLP SP) ietekmē NAP2027 prioritāšu mērķu sasniegšanu sniedzot ieguldījumu šādos NAP 2027 rīcības virzienos:

- "Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai"
- "Izglītība ekonomikas izaugsmei";
- "Produktivitāte, inovācija un eksports";
- "Kapitāls un uzņēmējdarbības vide";
- "Daba un vide – "Zaļais kurss"";
- "Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi";
- "Līdzsvarota reģionālā attīstība".

Ņemot vērā virzību un pārkārtošanos uz ilgtspējīgāku lauksaimniecību ar vērienīgākām iecerēm klimata, vides un dzīvnieku labturības jomā, KLP SP ir sasaistīts arī ar 12 ES vides un klimata tiesību aktiem. Caur KLP SP intervencēm tiks veikti ieguldījumi, kas veicina noteiktā nacionālā mērķa izpildi (Putnu, Biotopu, Ūdens, Nitrātu direktīvas, klimata regulas u.c.).

KLP SP dos ieguldījumu arī Nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.-2030.gadam mērķu sasniegšanai šādos rīcības virzienos:

- Energoefektivitātes uzlabošana un AER tehnoloģiju izmantošana un pašpatēriņa veicināšana;
- Resursu efektīva izmantošana un SEG emisiju samazināšana lauksaimniecībā;
- Ilgtspējīga resursu izmantošana un SEG emisiju samazināšana un CO2 piesaistes palielināšana zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā
- Sabiedrības informēšana, izglītošana un izpratnes veicināšana.

Lai nodrošinātu izvirzīto mērķu sasniegšanu un veicinātu ilgtspējīgāku saimniekošanu, kā arī risinātu aizvien pieaugošās klimata un vides problēmas, KLP SP tiks paredzēts ievērojams finansiāls atbalsts (47,5% KLP SP finansējuma) politikas ieguldījumam ar klimata pārmaiņām saistīto mērķu sasniegšanai kā to paredz Regulas 2921/2115 100.panta nosacījumi. Šāds politikas ieguldījums tiks nodrošināts ar vairākām intervencēm, kas paredz dažāda veida lauksaimniecības prakses, kas sniegtu ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā, ūdens, augsnes, gaisa kvalitātes uzlabošanā un piesārņojuma mazināšanā, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, kā arī ilgtspējīgas mežsaimniecības jomā. Latvijā ir izvirzīti augstāki mērķi attiecībā uz rīcību vides un klimata jomā, salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu.

Tā piemēram, ir pastiprinātas prasības nosacījumu sistēmas ietvaros, ievērojami finanšu līdzekļi (25,6%) no I pīlāra (tiešie maksājumi), tiks paredzēti jaunam vides un klimata atbalsta mehānismam – ekoshēmām. Savukārt II pīlāra (lauku attīstība) ietvaros atbalstam dažādās agrovides shēmās un bioloģiskajai lauksaimniecībai, kā arī citiem ar vides/klimata mērķu sasniegšanu saistītiem atbalsta pasākumiem, t.sk., vides investīcijām saimniecībās, tiks atvēlēti vismaz 43,6% II pīlāra finansējuma.

Šie vides un klimata pasākumi sniegs ieguldījumu arī Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanā.

Apzināmies, ka lauksaimniecībai ir būtiska ietekme uz vidi. Tomēr, jau šodien daudz kas tiek darīts un plānots, lai, piemēram, optimizētu SEG emisiju pieaugumu, vienlaicīgi neapdraudot pārtikas ražošanu un nodrošinājumu. Tāpēc caur KLP SP tiek vērtēts, lai klimata un vides ambīcijas neapdraud nozaru konkurētspēju, proti, plānotajām rīcībām jāsekmē gan vides, gan ekonomiskā, gan sociālā ilgtspēja.

Joprojām būtiska uzmanība tiks pievērsta arī lauksaimnieku ienākumu atbalstam, kas stiprinās to konkurētspēju ES kopējā tirgū, palīdzēs lauksaimniekiem ražot nekaitīgu un veselīgu pārtiku par pieejamu cenu, lai nodrošinātu Latvijas un ES iedzīvotājus ar kvalitatīvu, vietējās izcelsmes pārtiku.

Savukārt, lai nodrošinātu mērķtiecīgāku, efektīvāku un taisnīgāku tiešo maksājumu sadali, tiks diferencēts ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts, īstenots ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts, maksājums maziem lauksaimniekiem un tiks noteikts maksājumu maksimums. KLP SP pasākumi - ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts un maksājums maziem lauksaimniekiem veicinās atbalsta pārdali mazām un vidējām saimniecībām un šo saimniecību atbalsta vidējais līmenis nākošajā plānošanas periodā, salīdzinot ar pašreizējo, pieaugs vidēji par 10%. Mērķtiecīgs mazo un vidējo saimniecību atbalsts paredzēts arī II pīlāra ietvaros.

Produktivitāte un ienākumi veido pamatu ilgtspējīgai izaugsmei. Produktivitātes paaugstināšana panākama ar mērķtiecīgu resursu ieguldīšanu augstākas pievienotās vērtības radīšanai un pārdošanai globālajā tirgū. Tāpat produktivitāti paaugstina jaunas zināšanas un tehnoloģijas, plašas izglītības iespējas un inovāciju atbalsts, ieguldījumi cilvēkkapitālā un atbalstoša institucionālā vide, kas ļauj zināšanas pārvērst starptautiski konkurētspējīgos produktos un pakalpojumos ar augstāku pievienoto vērtību. Ar KLP finansējumu atbalstot vietējos uzņēmējus, ieviešot inovatīvas, jaunas tehnoloģijas, efektīvākus darba procesus un nodarbināto kompetenču pilnveidošanu tiks sekmēta zināšanās un inovācijās balstītas lauksaimniecības konkurētspējas stiprināšana. Būtisks KLP finansējums (4,5% no ELFLA finansējuma) tiks novirzīts arī mērķim ar zināšanām, inovācijām un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus, veicinot jaunā apgūšanu, kopīgošanu un tālāku izplatīšanu.

Reģionālā attīstība ir pamats valsts ilgtermiņa līdzsvarotai izaugsmei. Caur KLP LEADER aktivitātēm (7,2% no ELFLA finansējuma) tiks veicināta reģionu attīstība un sociālekonomisko atšķirību mazināšana, uzlabojot uzņēmējdarbības vidi, kā arī radot apstākļus jaunu darba vietu un pakalpojumu izveidei, lai reģionu teritoriju pievilcība un spēja aktīvāk piedalīties valsts vispārējā ekonomikas izaugsmē nodrošinātu iedzīvotāju labklājību.

Pēc plašām diskusijām ar sabiedrību un ņemot vērā iepriekš minētajos plānošanas dokumentos izvirzītos mērķus, veicot visaptverošu situācijas analīzi un vajadzību noteikšanu, ir nodefinēti vairāki nozares stratēģiskie uzstādījumi, kas kalpo par ietvaru atbilstošu rīcību īstenošanai un atbalsta plānošanai:

- Palielināt pievienoto vērtību, sadarbojoties un ražojot konkurētspējīgu produktu vietējam un eksporta tirgiem;
- Kāpināt lauku saimniecību ieņēmumus līdz vidējiem valstī;
- Plaukstoši lauku apvidi, veicinot ekonomisko aktivitāti, nodrošinot infrastruktūru un saglabājot apdzīvotību;
- Zināšanās balstītu uzņēmējspēju veicināšana, sekmējot inovāciju un zinātnes rezultātu ieviešanu praksē;
- Katra saimniecība, efektīvi izmantojot resursus, iegulda bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un klimata pārmaiņu mazināšanā;
- Droša un kvalitatīva vietējā pārtika, kas pieejama ikvienam patērētājam.

KLP atbalsts tiek plānots līdzsvarotā veidā, lai sekmētu gan nacionālo un ES mērķu sasniegšanu (jo īpaši, vides un klimata mērķus), gan arī taisnīgā, mērķētā un līdzsvarotā veidā sasniegtu dažādās mērķauditorijas – dažāda lieluma saimniecības, uzņēmējus un nozares. Ir izstrādāti atbalsta instrumenti, lai aptvertu plašu pretendentu loku (tas ir īpaši būtiski vides un klimata mērķu kontekstā, jo rezultāta sasniegšanai ir būtiska plaša iesaiste).

KLP SP iekļautie pasākumi ļaus saglabāt pietiekamu pārtikas nodrošinājumu Latvijā un pasaulē, kas jo īpaši aktuāli kļuvis sakarā ar ģeopolitiskiem notikumiem pasaulē.

2. Vajadzību novērtējums un intervences stratēģija, tai skaitā mērķa plāns un konteksta rādītāji

2.1. Vajadzību novērtējums un intervences stratēģija

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā			X							X
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā										X
HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā			X							X
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā			X							X
HORIZ V5	Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu	Vidēja	Jā										X
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā										X
HORIZ V7	Veicināt lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu	Zema	Daļēji										X
HORIZ V8	Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu	Vidēja	Jā										X
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā										X
SM1 V1	Nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimn. vidējiem, īpaši mazajām un vidējām saimniec.	Augsta	Jā	X									
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā	X									
SM1 V3	Līdzsvarot ienākumus saimniecību lieluma grupās, saglabājot stabilu atbalstu mazajām saimniecībām	Augsta	Jā	X									
SM1 V4	Nodrošināt līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas veidus	Augsta	Jā	X					X				
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā	X									

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
SM1 V6	Nodrošināt ienākumu svārstību mazināšanos	Vidēja	Jā	X									
SM1 V7	Sekmēt lauksaimniecības zemju sakopšanu un uzturēšanu	Zema	Jā	X									
SM1 V9	Līdzsvarot privāto meža īpašnieku ienākumu zudumu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.	Vidēja	Daļēji	X					X				
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā	X	X					X	X		
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā	X	X						X		
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā		X	X							
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā	X	X					X	X		
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā	X	X						X		
SM2 V6	Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	Vidēja	Jā		X		X	X					
SM2 V7	Zināšanu un prasmju celšana saimniecību vadītājiem, kā arī darbiniekiem	Augsta	Jā										X
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā		X	X							X
SM2 V9	Informācijas un konsultāciju pieejamība, mācību, pieredzes apmaiņas un demo saimniecību sekmēšana	Vidēja	Jā										X
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā		X	X						X	
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā			X							X
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā			X							X
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā			X					X		X

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā				X		X				
SM4 V10	Kūdras purvu rekultivācija.	Augsta	Nē				X						
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā				X						
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā			X	X						
SM4 V4	Palielināt CO2 piesaisti, mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām	Augsta	Jā				X						
SM4 V5	Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu	Augsta	Jā				X	X	X				
SM4 V6	Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti.	Augsta	Jā				X						
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā			X	X						
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā			X	X						
SM4 V9	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Vidēja	Jā				X						X
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā					X					
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā			X		X	X				
SM5 V3	Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus	Augsta	Jā					X				X	
SM5 V4	Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai	Vidēja	Jā					X					X
SM5 V5	Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību	Augsta	Jā					X					
SM5 V6	Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides ieviešanu ĪJT, RŪO ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi	Vidēja	Jā					X					

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā			X		X					
SM5 V8	Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu	Vidēja	Jā					X					
SM6 V1	Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs	Augsta	Jā						X				
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā					X	X				
SM6 V3	Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	Vidēja	Daļēji	X					X				
SM6 V4	Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību	Augsta	Jā						X				
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā					X	X				X
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidēja	Jā			X			X				
SM6 V7	Valstij jāveic mērķtiecīgus pētījumus, lai novērtētu lauku attīstības pasākumu daudzpusīgo ietekmi	Vidēja	Nē						X				
SM7 V1	Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. LIZ iegādei	Augsta	Jā							X			
SM7 V2	Ieguldījumu atbalsts saimniecības tālākai attīstībai un paplašināšanai	Augsta	Jā							X			
SM7 V3	Veicināt lauksaimniecības izglītības apgūšanu	Augsta	Jā							X			
SM7 V4	Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu lauksaimnieciskajā izglītībā	Vidēja	Jā										X
SM7 V5	Veicināt l/s popularizēšanu gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā	Zema	Jā										X
SM7 V6	Veicināt lauksaimniecības izglītības kvalitātes paaugstināšanu	Zema	Nē							X			

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
SM7 V7	Radīt iespējas dzīvojamā fonda būvniecībai/ rekonstrukcijai, paredzot atbalstu mērķētu finanšu instr	Zema	Nē							X			
SM7 V8	Rosināt priekšlikumus nodokļu atvieglojumiem (darbaspēka un NĪN)	Zema	Nē							X			
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā								X		
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā		X						X	X	
SM8 V3	Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai	Augsta	Daļēji								X		
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā		X					X	X		
SM8 V5	Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli)	Vidēja	Jā								X		
SM8 V6	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Augsta	Jā								X		X
SM8 V7	Atvieglota nodokļu politika mazajiem uzņēmējiem lauku teritorijā, īpaši, uzsācējiem	Zema	Nē										
SM8 V8	Bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšana ar jaunām tehnoloģijām un praksēm	Vidēja	Jā								X		
SM9 V1	Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārt. kvalit. shēmām un to produktiem	Vidēja	Daļēji								X	X	
SM9 V10	Veicināt tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību	Vidēja	Jā	X								X	
SM9 V2	Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu	Vidēja	Jā								X	X	
SM9 V3	Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību	Augsta	Jā									X	
SM9 V4	Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi	Zema	Jā									X	

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu	Vidēja	Jā									X	
SM9 V6	Sekmēt bioloģiskai ražošanai nepieciešamo resursu, t.sk., sēklu ražošanas attīstību	Vidēja	Jā									X	
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā						X			X	
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā			X						X	
SM9 V9	Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību	Zema	Jā									X	

HORIZ V1 - Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā

Ievērojot, ka saimniecību vadītājiem un darbiniekiem ir profesionālo zināšanu trūkums, nepieciešams nodrošināt specifiskas zināšanas un iemaņas, kas saistītas, piemēram, ar bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanu, bioloģisko lauksaimniecību, SEG emisijām, augu aizsardzības un antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, ilgtspējīgām saimniekošanas praksēm, ekonomiskajiem jautājumiem, jo īpaši mazajām saimniecībām, kooperāciju un kooperatīvu vadības jautājumiem u.t.t. Tāpat, būtiski vairot arī sabiedrības izpratni par lauksaimnieciskās ražošanas metodēm, radīto sabiedrisko labumu, saražotās pārtikas drošumu un kvalitāti.

HORIZ V2 - Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību

Tā kā atbilstoši pētījumiem Latvijā pastāv sadrumstalota Lauksaimniecības zināšanu un inovāciju sistēma jeb AKIS nepieciešams veicināt ciešāku sadarbību starp visām lauksaimniecības zināšanu un inovāciju radīšanā un izplatīšanā iesaistītajām pusēm, lai stiprinātu AKIS un uzlabotu ieinteresēto pušu sadarbību.

HORIZ V3 - Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)

Tā kā Latvijā ir zems inovāciju līmenis, kā arī iepriekšējā plānošanas periodā bijis nepietiekams finansējums inovāciju attīstībai, ir nepieciešams veicināt inovāciju radīšanu un tālāku izmantošanu, stiprinot sadarbību starp nozares pārstāvjiem un pētniekiem, tostarp paredzot finansējumu EIP darba grupu projektu īstenošanai.

HORIZ V4 - Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību

Tā kā saimniecību vadītājiem un darbiniekiem ir nepietiekamas profesionālās zināšanas, izpratne un iemaņas, ne tikai par specifiskiem lauksaimniecības jautājumiem, bet arī nepieciešams atbalsts saistībā ar vides un klimata, digitalizācijas, inovāciju, ekonomiskajiem jautājumiem (jo īpaši mazajām saimniecībām, jaunajiem lauksaimniekiem), kā arī citiem specifiskiem jautājumiem, būtiski nodrošināt šādu zināšanu un konsultāciju pakalpojumu pieejamību visā Latvijas teritorijā.

HORIZ V5 - Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu

Lai veicinātu kvalitatīvu neatkarīgu konsultāciju nodrošināšanu un konsultantu pielāgošanos jaunajām nākotnes tendencēm un izaicinājumiem gan klimata un vides, antimikrobiālās rezistences, digitalizācijas, gan inovāciju un citās, arī ar lauksaimniecību saistītās specifiskās jomās, nepieciešams paaugstināt lauksaimniecības konsultantu kvalifikāciju, nodrošinot atbalstu atbilstošām apmācībām.

HORIZ V6 - Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju

Neskatoties uz labi attīstītiem digitāliem publiskiem pakalpojumiem, nepieciešams veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti, kas vienlaikus palīdzētu risināt arī darba spēka trūkumu, kā arī uzlabotu uzņēmumu digitalizāciju (e-pakalpojumi, datu pieejamība lēmumu pieņemšanai, pakalpojumu pieejamības nodrošināšana e-vidē).

HORIZ V7 - Veicināt lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu

Nepieciešams sekmēt sabiedrības pozitīvu skatījumu uz lauksaimniecības nozari, popularizēt to bērnu un jauniešu vidū, tādējādi nodrošinot pēctecību laukos un lauku reģionu dzīvotspēju, radot jauniešos interesi par dzīvi un darbu laukos un ar lauksaimniecību saistītas izglītības iegūšanu. Tādējādi tiktu sekmēta arī jaunu uzņēmumu rašanās lauku teritorijās un tiktu piesaistīti jauni cilvēki dzīvei un darbam lauku teritorijās.

HORIZ V8 - Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu

Nepieciešams sekmēt lauksaimnieku zināšanas par dažādām lauksaimniecības metodēm un praksēm, t.sk. ilgtspējīgām metodēm lauksaimnieciskajā ražošanā, un jaunu tehnoloģiju izmantošanu, tostarp raisot interesi par digitālo tehnoloģiju izmantošanu.

HORIZ V9 - Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu

Nepieciešams sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā, tādejādi veicinot šo nozaru konkurētspējas un efektivitātes attīstību. Vienlaikus nepieciešams veicināt Latvijā radīto vietējo izejvielu izmantošanu un pārstrādi.

SM1 V1 - Nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimn. vidējiem, īpaši mazajām un vidējām saimniec.

Lauksaimniecība ir nozare, kurā ir ļoti liela atšķirība starp ienākumiem dažādās saimniecībās: to galvenokārt nosaka saimniecības lielums, specializācija, atrašanās vieta, ražošanas efektivitāte un pieeja tirgiem. Lauksaimnieku ienākumi attiecībā pret valstī vidējiem ir zemāki un svārstīgi.

SM1 V2 - Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem

Katrs sektors dod ieguldījumu tautsaimniecības attīstībā, bet ne visos sektors var gūt vienlīdz augstus ienākumus, jo ražošanas procesi ir atšķirīgi. Lai stiprinātu konkurētspēju, ilgtspēju, kvalitāti un pārvarētu grūtības, svarīga ir saimniecību pārorientēšanās spēja un līdzsvarots atbalsts

SM1 V3 - Līdzsvarot ienākumus saimniecību lieluma grupās, saglabājot stabilu atbalstu mazajām saimniecībām

Intensificējoties lauksaimnieciskai ražošanai, samazinās mazo lauku saimniecību skaits, apdzīvotība lauku reģionos un arī kopējais lauksaimniecībā nodarbināto skaits. Mazākām saimniecībām ir ierobežotas izaugsmes iespējas, jo tām ir lielākas ražošanas izmaksas, un trūkst iespēju investēt jaunās ražošanas sistēmās un zemē.

SM1 V4 - Nodrošināt līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas veidus

Latvijā ir vērojamas lauksaimnieku un mežsaimnieku ienākumu atšķirības starp reģioniem. Tas saistīts gan ar zemes auglību, gan ar atšķirīgo veģetācijas perioda garumu, gan ar dabiskajiem ierobežojumiem, kā arī lauksaimnieku piekļuvi tirgum.

SM1 V5 - Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas

Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes biškopības produktiem. Sekmēt saražotās produkcijas realizācijas iespējas caur pasākumiem, kas veicinātu sadarbību starp biškopjiem un tirdzniecības pārstāvjiem ar mērķi vienkāršāk un efektīvāk piedāvāt produkciju tirgū.

SM1 V6 - Nodrošināt ienākumu svārstību mazināšanos

Ekstremāli klimatiskie apstākļi, augu un dzīvnieku slimības, cenu svārstības un citi tirgu ietekmējoši faktori rada ienākumu svārstības lauku saimniecībās. Lai stiprinātu saimniecību izturētspēju, ir nepieciešams samazināt šo ārējo faktoru ietekmi uz saimniecisko darbību.

SM1 V7 - Sekmēt lauksaimniecības zemju sakopšanu un uzturēšanu

Zemes resurss ir būtisks priekšnoteikums lauksaimniecības attīstībai un pārtikas nodrošināšanai. Ņemot vērā ierobežotos lauksaimniecībā izmantojamās zemes resursus, politikai ir jānodrošina esošā lauksaimniecības platības uzturēšana un nekopto platību sakārtošana un iekļaušana lauksaimnieciskajā darbībā.

SM1 V9 - Līdzsvarot privāto meža īpašnieku ienākumu zudumu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.

Ņemot vērā ierobežoto saimniecisko darbību mežu teritorijā, bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai, ir vērojamas atšķirības meža īpašnieku ienākumos, kamdēļ nepieciešams nodrošināt daļēju zaudējumu segšanu.

SM2 V1 - Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.

Sekmēt saimniecību konkurētspējas celšanu un tirgus orientāciju, mērķtiecīgi atbalstot mazās, vidējās saimniecības un jaunos lauksaimniekus, nodrošinot investīciju atbalstu ražošanas iekārtu iegādei un ražošanas ēku būvniecībai.

SM2 V2 - Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)

Lai nodrošinātu pievienotās vērtības pieaugumu lauksaimniecības nozarē kopumā un mainītu eksporta struktūru, pārejot no izejvielu eksporta un pārstrādātu produktu eksportu, nepieciešams stiprināt pārtikas nozari, paredzot atbalsta mehānismus augstas pievienotās vērtības produktu ražošanai, īpaši uzsverot inovāciju nozīmi un eksportspēju.

SM2 V3 - Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību

Papildus SM3 mērķa ietvaros identificētajām vajadzībām veicināt primāro ražotāju kooperēšanos, lai vairotu to varu piegādes ķēdē, nepieciešams stiprināt arī izveidojušos kooperācijas struktūru konkurētspēju, dodot iespēju investēt ražošanas iekārtās un pārstrādes attīstībā, kā arī stiprināt vērtības veidošanās ķēdes attīstību - primārais ražotājs un pārstrāde (t.s.k, bioloģiskajā lauksaimniecībā).

SM2 V4 - Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus

Lai risinātu tirgus nepilnības finansējuma pieejamības kontekstā, jo īpaši mazo un vidējo saimniecību segmentā, nepieciešams izstrādāt mērķētus finanšu instrumentus, t.sk., to kombinēšanu ar grantiem. Tas ļautu sekmēt mazo un vidējo saimniecību nodrošinājumu ar mūsdienīgu ražošanas tehniku un būvēm un veicinātu konkurētspējas celšanu.

SM2 V5 - Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts

Lai risinātu SVID analīzē konstatētos trūkumus, kas saistīti ar saimniecību nepietiekamu orientāciju uz tirgu sakarā ar mazapjoma produkcijas realizācijas iespēju trūkumu, kā arī nespēju pilnvērtīgi attīstīties resursu nepietiekamības rezultātā, nepieciešams stiprināt sadarbību investīciju jomā, kā arī nodrošināt atbalstu loģistikas un uzglabāšanas problēmu risināšanai, aptverot plašāku saimniecību loku.

SM2 V6 - Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā

Lai sekmētu zemes resursa ilgtspēju, mazinot riskus, ko rada klimata pārmaiņas un to radītie spēcīgu nokrišņu periodi, kā arī veicinātu produktivitātes kāpināšanu lauksaimniecībā un CO_2 piesaistes palielināšanos mežos, nepieciešams veicināt ražošanas infrastruktūras (meliorācijas sistēmu) izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā.

SM2 V7 - Zināšanu un prasmju celšana saimniecību vadītājiem, kā arī darbiniekiem

Lai radītu nepieciešamos priekšnosacījumus saimniecību konkurētspējas un produktivitātes vairošanai, nepieciešams veicināt zināšanu un prasmju celšanu lauksaimniecības nozarē, informācijas pieejamības nodrošināšanu, pieredzes apmaiņu un konsultāciju pieejamību saimniecību vadītājiem, kā arī saimniecību un pārtikas uzņēmumu darbiniekiem.

SM2 V8 - Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana

Lai stimulētu saimniecību produktivitāti un augstākas pievienotās vērtības produktu ražošanu, kā arī veicinātu aktīvāku pielāgošanos klimata pārmaiņām un resursu efektīvāku izmantošanu, nepieciešams sekmēt jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošanu, inovāciju izmantošanu, kā arī jāveicina pētniecības izmantošana un eksperimentālā ražošana.

SM2 V9 - Informācijas un konsultāciju pieejamība, mācību, pieredzes apmaiņas un demo saimniecību sekmēšana

Lai saimniecību vadītājiem, lauksaimniecības un pārtikas nozarēs strādājošajiem būtu iespējas apgūt nepieciešamās prasmes un iegūt nepieciešamo pieredzi, kā arī iegūt jaunāko informāciju un saņemt mērķtiecīgas konsultācijas, nepieciešams nodrošināt iepriekšminēto pakalpojumu un iespēju pieejamību.

SM3 V1 - Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū

Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos saražotās produkcijas kopējai virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus. Veicināt kopīgas loģistikas un administratīvās kapacitātes veidošanu un pakalpojumu sniegšanu, t.sk. sedzot administratīvās un personāla izmaksas. Īstenot darbības vides jomā, lai mazinātu augļu un dārzeņu ražošanas negatīvo ietekmi uz vidi.

SM3 V2 - Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu

Veicināt pētniecību un eksperimentālo ražošanu, jaunu tehnoloģiju, t.sk. digitālo tehnoloģiju izmantošanu un nodrošinot zināšanu pārnesi.

SM3 V3 - Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām

Veicināt apmācības, mentoru piesaisti, konsultācijas un pieredzes apmaiņu par labāko praksi, t.sk. par lauksaimnieku (t.sk., bioloģisko) sadarbības iespējām un ieguvumiem, līdera lomu veiksmīgai attīstībai.

SM3 V4 - Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.

Sekmēt vietējās produkcijas, t.sk. bioloģiskās, realizācijas iespējas caur pasākumiem, kas veicinātu sadarbību ražotāju starpā ar mērķi vienkāršāk un efektīvāk piedāvāt produkciju tirgū (t.sk. iepirkumos).

SM4 V1 - Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu

Lauksaimniecības zemju apsaimniekošanas process ir viens no nozīmīgākajiem SEG emisiju avotiem. Emisijas no lauksaimniecības augsnēm veido lielāko daļu (59,3%) no lauksaimniecības sektora kopējām emisijām. Augsne ir emisiju avots, jo, izmantojot zemes resursus, tiek aktivizēti emisiju veidojošie faktori (minerālmēsli, augu atliekas, dzīvnieku kūtsmēsli). Tāpēc nepieciešams veicināt ilgtspēju lauksaimniecības prakšu īstenošanu, kas būtu vērstas uz sabalansētu mēslošanas līdzekļu lietojumu, augsnē esošā oglekļa krājumu uzturēšanu un oglekļa piesaistes uzlabošanu.

SM4 V10 - Kūdras purvu rekultivācija.

Atjaunojot ūdens režīmu šajās pamestajās kūdras ieguves vietās, tiktu nodrošināta iespēja ilgtermiņā atjaunot kādreizējo purvu dabisko ekosistēmu; tomēr šāda darbība ne vienmēr ir iespējama vai pamatota. Nosusinātām teritorijām jāpievērš primāra uzmanība, lai noskaidrotu, kas nepieciešams to atveseļošanai un atjaunošanai un kādā secībā tas darāms. Kūdras ilgtspējīgas izmantošanas pamatnostādnes 2020. – 2030. gadam ir definētas šīs politikas jomas attīstība turpmākajiem gadiem. Attiecīgi paredzot finansējumu no Taisnīgas pārkārtošanās fonda.

SM4 V2 - Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu

Lauksaimniecības dzīvnieku zarnu fermentācijas procesu emisijas ir otrs lielākais lauksaimniecības emisiju avots, radot 32,6% no kopējām lauksaimniecības emisijām. Tāpēc ir nepieciešams veicināt ilgtspējīgu prakšu īstenošanu lauksaimniecībā, kas ir vērstas uz barības kvalitātes uzlabošanu, barības devu plānošanu un nodrošināšanu atbilstoši dzīvnieka vajadzībām.

Arī ganīšana ir viens no emisiju mazinošiem pasākumiem un zālājiem ir būtiska loma arī oglekļa uzkrājumu saglabāšanā, tāpēc ir jānodrošina to atbilstoša apsaimniekošana.

SM4 V3 - Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai

Latvijā salīdzinājumā ar pārējām Eiropas valstīm ir liels lauksaimniecības emisiju apjoms uz saražotās produkcijas vienību, proti, lauksaimniecībā ir zema resursu izmantošanas efektivitāte. Tāpēc ir nepieciešams veicināt jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanu, palielinot produktivitāti un tādejādi samazinot emisiju apjomu uz saražotās produkcijas vienību.

SM4 V4 - Palielināt CO2 piesaisti, mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām

Veicinot atbilstošu mežu apsaimniekošanu, iespējams kāpināt to noturību pret klimata pārmaiņām, tādejādi palielināt CO_2 piesaistes.

SM4 V5 - Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu

Lai gan organiskās augsnes aizņem salīdzinoši nelielu daļu no Latvijas lauksaimniecības zemes kopējās platības, tās ir emisiju pamatavots, kas būtiski ietekmē SEG emisiju līmeni lauksaimniecības sektorā un zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIMM) sektorā. To apmežošana sniegtu būtisku ieguldījumu SEG emisiju samazinājumā un CO_2 piesaistē.

SM4 V6 - Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti.

Ar pārdomātu un mērķtiecīgu meža apsaimniekošanu iespējams būtiski palielināt mežaudžu ražību un CO_2 piesaistes apjomu, vienlaikus paaugstinot nākotnes produkcijas vērtību. Meža atjaunošana un kopšana uzlabo mežaudžu veselību, uzlabo produktivitāti, samazina bojājumu risku, nodrošinot papildus CO_2 piesaisti dzīvajā biomasā, kā arī palielina par oglekļa uzkrājumu koksnes produktos.

SM4 V7 - Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.

Līdzšinējo klimatisko apstākļu (temperatūras paaugstināšanās, nokrišņu pieaugums, kā arī nākotnes klimata pārmaiņu scenāriju analīze uzskatāmi demonstrē izteiktas klimata pārmaiņu tendences. Pieaug klimata ekstrēmu biežums un spēks, kas rada zaudējumus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai, ietekmējot kultūru ražību un palielinot neražas riskus.

SM4 V8 - Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus

Lai gan Latvijā ir augsts atjaunojamās enerģijas izmantošanas īpatsvars, tomēr pastāv iespējas veikt energoefektīvus pasākumus lauksaimniecības nozarē, sniedzot ieguldījumu kopējā energoefektivitātes mērķa izpildē.

SM4 V9 - Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās

Kvalitatīva izglītība un zināšanu pieejamība veicina lauksaimnieku un mežsaimnieku izpratni par tēmām, kas saistītas ar vides aspektiem, ilgtspējīgām saimniekošanas praksēm, ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un koksnes produktu pielietošanu.

SM5 V1 - Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu

Palielinās apsaimniekotā lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība, kas izraisa lielāku saimnieciskās darbības ietekmi uz izmantotajiem resursiem. Augsnes kvalitātes rādītāji VAAD un AREI veiktajos novērtējumos pasliktinās, tāpēc nepieciešama augsnes ielabošana, kvalitāti un biotu uzlabojoši pasākumi augu augšanai un attīstībai, tai skaitā skābo augšņu kaļķošana, barības vielu noplūdes mazināšanai.

SM5 V2 - Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās

Latvijā labai ūdens kvalitātei atbilstoši ūdens ekoloģiskās kvalitātes novērtējumam neatbilst 67 % ūdens objektu. Ziemas mēnešos epizodiski tiek pārsniegta ES Nitrātu direktīvā norādītā nitrātu – slāpekļa koncentrācijas robežvērtība. Savukārt pieaugot izmantotajam mēslojuma daudzumam, pieaug emisiju apjomi un palielinās risks barības vielu noplūdēm virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos. Nesabalansēta un neatbilstoša mēslošanas līdzekļu lietošana, kā arī ar kūtsmēslu nepareiza uzglabāšana negatīvi ietekmē ūdens kvalitāti un amonjaka emisijas.

SM5 V3 - Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus

Lauksaimniecības sektorā radītām amonjaka emisijām ir pieaugoša tendence, kas apdraud valsts emisiju samazināšanas saistību izpildi noteiktajā termiņā.

SM5 V4 - Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai

Ilgtspējīgu un videi draudzīgu paņēmienu izmantošanas pamats ir gan pamatzināšanas par lauksaimniecisko darbību, gan vides procesiem, gan pilnveidotas zināšanas par jaunākām aktualitātēm un prakses paņēmieniem. Šobrīd vērojams zināšanu trūkums par augsnes apsaimniekošanas jautājumiem un videi draudzīgiem risinājumiem lauksaimniecībā.

SM5 V5 - Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību

Ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekotās platības rada būtiski mazāku piesārņojošo vielu slodzi vidē augsnē un ūdens ekosistēmās, salīdzinot ar intensīvajām konvencionālās lauksaimniecības metodēm. Nodrošinot bioloģiskajam saimniekošanas veidam atbilstošu zemes apsaimniekošanu būtu jāuzlabojas augsnes apsaimniekošanai un jāsamazinās notecei no lauksaimniecības platībām un līdz ar to arī biogēno elementu izskalošanai un nonākšanai ūdenstecēs un ūdenstilpēs.

SM5 V6 - Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides ieviešanu ĪJT, RŪO ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi

Latvijā izveidojies nevienmērīgs vides pasākumu teritoriālais sadalījums - platībās ar vislielāko ietekmi uz vidi no lauksaimniecības ar augsnes un ūdens kvalitātes uzlabošanu saistīti iepriekšējā plānošanas perioda agrovides pasākumi tiek realizēti vismazāk. Tāpēc jāveicina videi labvēlīgu prakšu īstenošana tādās teritorijās, kurās vērojama lielāka ietekme lauksaimnieciskās darbības.

SM5 V7 - Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus

Pieaugot sausuma periodiem klimata pārmaiņu ietekmē var tikt apgrūtināta lauksaimnieciskā ražošana, jo īpaši dārzkopības nozarē. Tāpēc nepieciešams sniegt atbalstu tādiem ieguldījumiem, kas mazinātu klimata pārmaiņu radītos riskus un ļautu tām pielāgoties, īpaši dārzkopības nozarē.

SM5 V8 - Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu

Mēslošanas līdzekļu neatbilstošu un pārmērīgu lietošanu var samazināt ieviešot tādus pasākumus kā mēslošanas plānošana jeb piemērojot sabalansētu barības vielu pārvaldību. Pamats mēslošanas vajadzības noteikšanai un kultūraugu mēslošanas plāna sastādīšanai ir augšņu agroķīmiskā izpēte, bet Latvijā tā šobrīd tiek veikta nepietiekamā apjomā. Mēslošanas plānošanas uzdevums ir nodrošināt optimālu augu barības elementu piegādi kultūraugiem, jo augu neizmantoto augu barības vielu pārpalikums rada vides piesārņojumu. .Arī AAL plānošana, pamatota lietošana un lietojuma uzskaite ilgtermiņā veicinās samazinātu to lietošanu, mazinās pesticīdu radītos riskus un noplūdi.

SM6 V1 - Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs

Ņemot vērā biotopu kvalitātes novērtējumu, kuru iesniedz novērtējot Putnu un Biotopu mērķu izpildes novērtējumam, nepieciešams veikt pasākumus, kas nepieciešami dažādām sugām zālājos un meža zemēs, veicinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos šajās teritorijās.

SM6 V2 - Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā

Ekstensīvas lauksaimniecības prakses ilgtermiņā var veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos un ainavu uzturēšanu, tāpēc nepieciešams palielināt bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās augu audzēšanas un citu vides pasākumu ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā un motivēt lauksaimniekus pāriet uz integrētās augu audzēšanas un bioloģiskās lauksaimniecības sistēmām.

SM6 V3 - Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai

Kompensācijas par dabas aizsardzības teritorijās noteiktajiem mežsaimnieciskajiem ierobežojumiem ir neatbilstošas zaudējumiem par saimnieciskas darbības ierobežojumiem.

SM6 V4 - Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību

Ekonomiskā spiediena rezultātā paātrinās mazo ainavas elementu izzušana, jo notiek lauksaimniecības intensifikācija, kamdēļ tiek zaudēti esošie un netiek veidoti jauni ainavu elementi Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību, saglabājot daudzveidīgu, vizuāli pievilcīgu un ekoloģiski funkcionālu ainavu struktūru un elementu daudzveidību.

SM6 V5 - Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām

Lai zemes apsaimniekotāji, lauksaimnieki un mežsaimnieki zinātu, kā saglabāt ES nozīmes zālāju biotopus, un lai veicinātu izpratni par bioloģiskās daudzveidības nozīmi, kā arī lai nodrošinātu efektīvu vides pasākumu ieviešanu, lauksaimniekiem, mežu īpašniekiem un citiem vides pasākumu ieviešanā iesaistītajiem atbalsta saņēmējiem jānodrošina apmācību un konsultāciju iespējas vides un klimata pārmaiņu jomā.

SM6 V6 - Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu

Latvijā apputeksnētāju monitorings pašreiz netiek veikts, tomēr ņemot vērā apputeksnētāju nozīmi daudzu sugu turpināšanā, tostarp lauksaimnieciskās darbības nodrošināšanā un ražas iegūšanā, nepieciešams sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu, tai skaitā veidojot buferzonas, un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā.

SM6 V7 - Valstij jāveic mērķtiecīgus pētījumus, lai novērtētu lauku attīstības pasākumu daudzpusīgo ietekmi

Latvijā nav apzināta lauksaimniecības radīto ekosistēmas pakalpojumu pilna vērtība. Nav izveidots pastāvīgs novērtēšanas rādītāju monitorings ar ilgtermiņa nodrošinājumu, lai veiktu KLP ietekmes pilnvērtīgu novērtējumu un kas ļautu novērtēt lauku attīstības pasākumu daudzpusīgo ietekmi.

SM7 V1 - Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. LIZ iegādei

Gados jauniem lauksaimniekiem trūkst finanšu resursi, lai uzsāktu saimniekot. Ieviešot finanšu resursu pieejamību tiks sekmēta gados jaunu cilvēku iesaistīšanās lauksaimniecības aktivitātēs, un tas veicinās ekonomiski dzīvotspējīgu saimniecību dibināšanu un nodrošinās darbaspēka atjaunošanos lauksaimniecības sektorā, tāpat arī tiks sekmēta zemes iegāde (atbalsts tiešmaksājumu, grantu un finanšu instrumentu veidā).

SM7 V2 - Ieguldījumu atbalsts saimniecības tālākai attīstībai un paplašināšanai

Gados jauniem lauksaimniekiem tiks sniegta palīdzība uzņēmējdarbības attīstībai un paplašināšanai, tādejādi laukiem piesaistot jaunus un ekonomiski aktīvus cilvēkus.

SM7 V3 - Veicināt lauksaimniecības izglītības apgūšanu

Lauku saimniecību vadītāju struktūra pēc vecuma un izglītības līmeņa rāda, ka tikai 31,3% no lauku saimniecību vadītājiem ir iegūta lauksaimniecības izglītība. Kaut gan pēdējos gados lauku saimniecību vadītāju izglītības līmenis kopumā, tostarp arī gados jaunajiem lauksaimniekiem, ir audzis, ko, iespējams, ir veicinājusi atbalsta pasākumu sasaiste ar iegūtu augstāko vai vidējo profesionālo lauksaimniecības izglītību vai lauksaimniecības pamatzināšanu apgūšanu.

SM7 V4 - Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu lauksaimnieciskajā izglītībā

Latvijā ir izveidota lauku konsultatīvā sistēma, nodrošinot lauku attīstības speciālistu pakalpojumu pieejamību visā Latvijas teritorijā. Lai nodrošinātu profesionālus, kā arī uz jaunākām tendencēm lauksaimniecībā zinošus konsultantus, nepieciešams celt to profesionālo kvalifikāciju.

SM7 V5 - Veicināt l/s popularizēšanu gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā

Diskusijās par KLP nākotnes jautājumiem lauksaimnieki un lauksaimnieku organizāciju pārstāvji norādīja uz zemo lauksaimniecības izglītības prestižu, kas arī atspoguļojas lauksaimniecības zemajā popularitātē starp citiem studiju virzieniem. Latvijas augstskolās lauksaimniecības programmās ir viszemākais studentu skaits no visiem studiju virzieniem.

SM7 V6 - Veicināt lauksaimniecības izglītības kvalitātes paaugstināšanu

Diskusijās par KLP nākotnes jautājumiem lauksaimnieki un lauksaimnieku organizāciju pārstāvji norādīja uz nepieciešamību izvērtēt un uzlabot profesionālās izglītības kvalitātes un aktualitātes aspektus, kā piemēram, izglītot par jaunākajām ilgtspējīgas saimniekošanas metodēm un praksēm, apmācīt strādāt ar moderno lauksaimniecības tehniku.

SM7 V7 - Radīt iespējas dzīvojamā fonda būvniecībai/ rekonstrukcijai, paredzot atbalstu mērķētu finanšu instr

Lauksaimnieki un lauksaimnieku organizāciju pārstāvji ir norādījuši, ka laukos ir novecojis dzīvojamais fonds, tādēļ nepieciešams risināt šo vajadzību.

SM7 V8 - Rosināt priekšlikumus nodokļu atvieglojumiem (darbaspēka un NĪN)

Jaunajiem lauksaimniekiem uzsākt lauksaimniecisko ražošanu ir grūti arī salīdzinoši lielā darbaspēka nodokļa sloga un nodokļu politikas nepastāvīguma dēļ.

SM8 V1 - Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai

Veicināt nodarbinātības un ienākumu iespējas, atbalstot mazo un vidējo uzņēmējdarbības attīstību, t.sk., saistītu ar bioekonomiku alternatīvu ienākumu gūšanai un papildus nodarbinātības iespēju radīšanai.

SM8 V2 - Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai

Vietējās produkcijas ilgtspējīga patēriņa sekmēšana, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un veicinot zaļo publisko iepirkumu (ZPI) pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai.

SM8 V3 - Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai

Sadarbībā ar citām iesaistītajām pusēm kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai un izveidei, nodrošinot pakalpojumu pieejamību (t.sk., medicīna, izglītība, kultūra, komercbankas), infrastruktūras pieejamību (ceļi, interneta pārklājums, elektroenerģijas pieslēgumi, dzīvojamais fonds, mobilitāte), kā rezultātā saglabātos apdzīvotība laukos.

SM8 V4 - Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)

Finanšu resursu pieejamības nodrošināšana, lai veicinātu jaunu saimnieciskās darbības veicēju izveidi un esošo izaugsmi, nodrošinot pieeju finansējumam perspektīvu un dzīvotspējīgu biznesa projektu īstenošanai tiem lauku saimnieciskās darbības veicējiem, kuri nepietiekama nodrošinājuma, saimnieciskās darbības vēstures, kredītvēstures, neto ieņēmumu plūsmas vai esošo kredītsaistību apjoma dēļ nav spējuši piesaistīt finansējumu no finanšu tirgus dalībniekiem (komercbankām, privātajiem investoriem utt.) uzņēmējdarbības projektu īstenošanai nepieciešamajā apmērā.

SM8 V5 - Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli)

Vietas identitātes veidošana, lai radītu ciešākas piederības saites kopienai un konkrētam novadam, arī reģionam, kas motivē darboties ne tikai savās interesēs, bet arī kopienas labā, ieguldot gan savu laiku un zināšanas, gan citus resursus kopienai nozīmīgu mērķu sasniegšanā.

Veicināt teritorijas zīmolu un klasteru veidošanos vietējās produkcijas atpazīstamības veidošanai, tūrisma attīstībai, tādā veidā sekmējot vietējo ražotāju un pakalpojumu sniedzēju sadarbību un resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

SM8 V6 - Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās

Lai sekmētu kvalificēta darbaspēka piesaisti, nepieciešams atbalsts uzņēmējiem darbinieku kvalifikācijas celšanai un pārkvalificēšanās, tāpat arī būtiski ir nodrošināt sociālo iekļaušanu un līdzvērtīgas iespējas iesaistei darba tirgū, veicinot arī sociālās atstumtības riskam pakļauto personu grupu nodarbinātību. Nozīmīga ir arī vietējo rīcības grupu sadarbība vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā nacionālā un starptautiskā līmenī, kā arī vietējās sabiedrības pieredzes apmaiņa un pilnvērtīga līdzdalība vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā, nodrošinot tam nepieciešamo informāciju, zināšanas un citus resursus.

SM8 V7 - Atvieglota nodokļu politika mazajiem uzņēmējiem lauku teritorijā, īpaši, uzsācējiem

Nodokļu politikas nepastāvīgums unsalīdzinoši lielais darbaspēka nodokļu slogs rada grūtības mazajiem uzņēmējiem, īpaši uzsācējiem.

SM8 V8 - Bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšana ar jaunām tehnoloģijām un praksēm

Ir nepieciešams veicināt bioekonomikas pamatnozaru konkurētspēju, sniedzot atbalstu jaunu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai, tādejādi mazinot lauksaimniecības nozares emisijas uz produkcijas vienību.

SM9 V1 - Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārt. kvalit. shēmām un to produktiem

Sabiedrībā pastāv zināms izpratnes un informācijas trūkums par vietējiem produktiem un pārtikas kvalitātes shēmām, it īpaši par bioloģiskās saimniekošanas metodēm un bioloģiskiem produktiem. Informācijas un zināšanas trūkums var radīt būtisku kaitējumu produktu ražotājiem un patērētājiem, jo vieni nesaražo vai nevar pārdot produkciju atbilstošajā apjomā, un otri nepērk, neticēdami produkta vērtībai. Tas norāda uz nepieciešamību veicināt produktu atpazīstamību un sabiedrības informētību par kvalitātes shēmām un to produktiem.

SM9 V10 - Veicināt tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību

Lai saglabātu nākamajām paaudzēm senās, tradicionālās rudzu šķirnes kvalitatīvas rudzu maizes cepšanai, ir nepieciešams paredzēt atbalstu rudzu audzētājiem, kuri audzē tradicionālās rudzu šķirnes, galvenokārt "Kaupo" rudzu šķirnes. Tradicionālās rudzu maizes cepšanai līnijšķirņu rudzi ir piemērotāki nekā hibrīdo rudzu šķirnes, taču tām, salīdzinot ar hibrīdo rudzu šķirnēm, ir zemāka ražība un grūtāka ražas novākšana, kas rada zemāku ražošanas rentabilitāti.

SM9 V2 - Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu

Patlaban nepietiekami tiek izmantotas ZPI iespējas un potenciāls, lai sekmētu augstas kvalitātes vietējo lauksaimniecības un pārtikas produktu noietu. Tādēļ ir nepieciešami papildus pasākumi, lai nodrošinātu vietējo pārtikas produktu lielāku pārstāvību zaļajos publiskajos iepirkumos, tādējādi veicinot vietējās izcelsmes paaugstinātas kvalitātes pārtikas noietu vietējā tirgū.

SM9 V3 - Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību

Lai veicinātu izpratni par AMR un AML atbildīgu un piesardzīgu lietošanu un labu dzīvnieku veselības pārvaldību, t.sk. biodrošību, ir nepieciešama sabiedrības, dzīvnieku īpašnieku/turētāju un praktizējošu veterinārārstu izglītošana un apmācība.

Vienlaikus ir nepieciešams paredzēt atbalstu tiem dzīvnieku īpašniekiem (turētājiem), kas mērķtiecīgu darbību rezultātā nodrošina atbildīgu un piesardzīgu AML lietošanu un ziņo par AML izlietojumu ganāmpulkā, tādejādi veicinot informācijas pieejamību par valstī lietoto AML daudzumu dzīvniekiem.

Tāpat nepieciešams attīstīt un izmantot elektronisko datu uzskaites sistēmu, lai dzīvnieku īpašnieks/turētājs sadarbībā ar praktizējošu veterinārārstu nodrošinātu, ka tiek reģistrēts katrs AML lietošanas gadījums ganāmpulka dzīvniekiem.

SM9 V4 - Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi

Lai veicinātu augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu, ir nepieciešams meklēt iespējas finansiāli atbalstīt tādus dzīvnieku izcelsmes produktu ražotājus, kuri brīvprātīgi iesaistās augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanā.

Vienlaikus jāveicina zināšanu pilnveidošana lauksaimniekiem par efektīvāku, dzīvniekiem un videi saaudzējošāku lauksaimniecības praksi, tai skaitā par augstākām dzīvnieku labturības prasībām, ieviešanu un ieguvumiem. Tāpat nepieciešams veicināt sabiedrības informēšanu par produktiem, kas iegūti ievērojot augstākus dzīvnieku labturības standartus.

SM9 V5 - Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu

Tā kā Latvijā AAL lieto būtiski mazāk nekā vidēji ES, kā arī lauksaimniecības kopējā intensitāte ir zema, tad ir nepieciešams veicināt informācijas pieejamību sabiedrībā un izpratni par AAL lietošanu un atliekvielu klātbūtni pārtikas produktos. Vienlaikus jāveicina sabiedrības izpratne par augu aizsardzības pasākumu nozīmi ražības un patērētājiem drošas lauksaimniecības produkcijas ieguvē.

SM9 V6 - Sekmēt bioloģiskai ražošanai nepieciešamo resursu, t.sk., sēklu ražošanas attīstību

Pašlaik bioloģiskie lauksaimnieki saņem atļaujas izmantot konvencionāli ražotās sēklas, bet atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas prasībām bioloģiskajā lauksaimniecībā ir 100% jānodrošina ar bioloģisku sēklas materiālu 2037. gadā. Tāpēc ir nepieciešams attīstīt bioloģisko sēklu ražošanu, lai nodrošinātu bioloģiskos lauksaimniekus ar sertificētu bioloģisko sēklu.

SM9 V7 - Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu

Lai nodrošinātu kvalitatīvas vietējās izcelsmes pārtikas lielāku pieejamību vietējā tirgū, dodot iespēju uzņēmējiem ražot un patērētājiem saņemt paaugstinātas kvalitātes produktus, ir nepieciešams turpināt īstenot pasākumus, attīstot pārtikas kvalitātes shēmas un to produktu ražošanu un patēriņu, tostarp, ZPI ietvaros, veicinot ražotāju iesaistīšanos tajās un atbalstot pieteikumu sagatavošanu AĢIN, ACVN, GTĪ produktu reģistrācijai.

SM9 V8 - Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību

Pārtikas uzņēmumiem perspektīvā nepieciešams ieviest ražošanā materiālus un tehnoloģijas, kā arī strādāt pie alternatīvu iepakojumu veidupielāgošanas ražošanai, lai samazinātu ietekmi uz vidi. Šajā nolūkā ir nepieciešama aktīva sadarbība ar zinātniekiem, kā arī tālāks atbalsts, lai pielāgotu jaunās tehnoloģijas un produktus praktiskai darbībai.

Tāpat ir nepieciešams paredzēt atbalstu videi draudzīgu, atkārtoti izmantojamu un pārstrādājamu materiālu ieviešanai un videi draudzīga iepakojuma veiksmīgai ieviešanai tirgū.

SM9 V9 - Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību

Lai nodrošinātu aktīvāku sadarbību ar zinātniekiem produktu un metožu izstrādei un ieviešanai ražošanā, kas balstīta uz praktiskām vajadzībām, ir nepieciešams turpināt īstenot pasākumus, kas vērsti uz bezatlikumu ražošanas tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu, novēršot atkritumu rašanos un nodrošinot to atkārtotu izmantošanu un pārstrādi, kā arī veicināt resursu un otrreizējo izejvielu efektīvu izmantošanu.

Vienlaikus ir jāparedz investīciju atbalsta pasākumi bezatlikumu tehnoloģiju ieviešanai. Tās ietvaros būtiski ir attīstīt pārtikas, lopbarības un nepārtikas produktu izmantošanu un barības vielu pārstrādes ciklus, kā arī inovatīvu produktu ražošanu, t.sk. no bioresursu pārstrādes procesu atlikumvielām un atkritumiem.

Nepieciešamības novērtējums attiecībā uz konkrētiem ģeogrāfiskiem apgabaliem, piemēram, tālākajiem reģioniem, kalnu un salu apgabaliem

Neattiecas

Prioritāšu noteikšanai izmantotā metodoloģija un kritēriji

Visu KLP SP identificēto vajadzību prioritizēšanai tiek piemēroti 5 kritēriji:

- atbilstība nacionālajiem uzstādījumiem;
- atbilstība KLP SP regulas XIII pielikumam (vide un klimats);
- atbilstība Eiropas Komisijas rekomendācijām;
- atbilstība 6 Eiropas Zaļā kursa mērķiem;
- ex-ante novērtētāju vērtējums attiecīgajai vajadzībai (augsta/vidēja/zema prioritāte).
- Prioritizēšanā noteicošā loma ir 3 no šiem kritērijiem – atbilstība nacionālajiem uzstādījumiem, KLP SP regulas XIII pielikumam un ex-ante novērtētāju piešķirtajam vērtējumam. Tas pamatojams ar to, ka nacionālie uzstādījumi koncentrētā veidā aptver SVID analīzes un vajadzību izvērtējuma rezultātā nodefinētās nacionālās prioritātes, kuru nozīmīgums tika īpaši uzsvērts arī diskusijās ar ieinteresētajām pusēm. Savukārt atbilstība KLP SP regulas XIII pielikumam nodrošina vajadzību saskaņotību ar dažādiem nacionālajiem plānošanas dokumentiem, kas jau paredz noteiktus mērķus un rīcības vides un klimata izaicinājumu risināšanai nacionālā mērogā. Visbeidzot, ex-ante novērtējums sniedz neatkarīgu vērtējumu par identificēto vajadzību atbilstību veiktajai situācijas analīzei un konstatētajiem izaicinājumiem, tādēļ uzskatāms par objektīvu viedokli vajadzību prioritizēšanas nolūkā.

Atbilstība Eiropas Komisijas rekomendācijām un Eiropas Zaļā kursa mērķiem paredzēti kā papildinošie prioritizēšanas kritēriji, kas pastiprina iepriekš minēto 3 kritēriju piemērošanas rezultātā iegūto vērtējumu.

Papildus iepriekšminētajam, vērtēšanas procesā tika nodrošināts, lai līdzīgām vajadzībām, kas identificētas vairāku specifisko mērķu ietvaros, vērtējums būtu saskanīgs visa KLP SP mērogā.

Horizontālā mērķa ietvaros identificēto vajadzību vērtējumu ietekmē arī tas, cik nozīmīga ir attiecīgā vajadzība arī citu specifisko mērķu sasniegšanas nolūkā.

Pamatojums lēmumam nerisināt KLP stratēģiskajā plānā noteiktās vajadzības vai risināt tās daļēji

KLP Stratēģiskajā plānā netiks risinātas šādas identificētās vajadzības:

·SM4 V10: Kūdras purvu rekultivācija – īstenošana,

·SM6 V7: Valstij jāveic mērķtiecīgus pētījumus, kas ļautu novērtēt Latvijas Lauku attīstības programmā ietverto pasākumu daudzpusīgo ietekmi.

·SM7 V6: Veicināt lauksaimniecības izglītības kvalitātes paaugstināšanu

·SM7 V7: Radīt iespējas dzīvojamā fonda būvniecībai/ rekonstrukcijai, paredzot atbalstu mērķētu finanšu instrumentu veidā

·SM7 V8: Rosināt priekšlikumus nodokļu atvieglojumiem (darbaspēka un NĪN)

·SM8 V7: Atvieglota nodokļu politika mazajiem uzņēmējiem lauku teritorijā, īpaši, uzsācējiem.

SM4 V10 vajadzības īstenošana KLP SP netiek paredzēta, jo šī vajadzība tiek risināta, izmantojot Taisnīgas pārkārtošanās fonda iespējas.

SM6 V7 vajadzības risināšana KLP SP nav iespējama, jo Stratēģiskā plāna ietvaros nav atbalsta instrumentu fundamentālo pētījumu veikšanai. Tai pat laikā, lai novērtētu Latvijas Lauku attīstības programmā (un nākotnē arī KLP SP) ietverto pasākumu daudzpusīgo ietekmi, jau šobrīd nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas ietvaros regulāri tiek veikti tematiskie izvērtējumi dažādās jomās un to no tehniskās palīdzības līdzekļiem finansē pašreiz Latvijas Lauku attīstības programma, bet nākotnē – KLP SP.

Vajadzība SM7 V6 nav ietverama īstenošanai KLP SP, jo attiecas uz profesionālās lauksaimnieciskās izglītības kvalitātes jautājumiem, kas kā mērķis tiešā veidā nav KLP tvērumā. Tai pat laikā izglītības kvalitāti varētu netiešā veidā ietekmēt AKIS ietvaros īstenotās aktivitātes, kur daļa no iesaistītajām pusēm būs arī profesionālās lauksaimnieciskās izglītības iestādes.

SM7 V7 vajadzība īstenošanai KLP SP nav ietverama, jo KLP satvarā nav instrumentu, lai to risinātu. Lai arī vajadzība tika uzsvērta kā būtiska jauno lauksaimnieku, kā arī attālos lauku reģionos strādājošo lauksaimnieku auditorijā, tomēr ierobežoto finanšu resursu apstākļos, KLP SP prioritāte ir atbalstīt ražošanas konkurētspējas celšanu.

SM7 V8 un SM8 V7 vajadzības risināt KLP SP ietvaros nav iespējams, jo tās neskar finansiāla atbalsta jautājumus un nodokļu politika tiešā veidā nav KLP SP tvērumā. Tai pat laikā Zemkopības ministrija aktīvi seko līdzi nodokļu likumdošanas jautājumiem, kas skar lauksaimniecisko ražošanu un nepieciešamības gadījumā iesaistās, lai radītu labvēlīgus nodokļu politikas nosacījumus gan lauksaimnieciskās produkcijas ražotājiem, gan lauku uzņēmējiem un iedzīvotājiem.

SM9 V1 papildinošo atbalstu pārtikas kvalitātes shēmu atpazīstamībai sniegs valsts atbalsts, ietverot arī atbalstu, lai sagatavotu pieteikumu par produkta atzīmi par ģeogrāfiskās izcelmes norādi.

2.1.SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

2.1.SO1.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO1.1.1 Stiprās puses

1.Palielinās apsaimniekotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības, kas nodrošina papildu resursu ienākumu gūšanai no lauksaimnieciskās darbības. [14.,15]

2.Palielinās vidējās lauku saimniecības lielums, kas nodrošina produkcijas un ienākumu pieaugumu saimniecībā. [1]

3.Graudkopības saimniecības ir pierādījušas ienākumu gūšanas spēju. [131., 132]

4.Augkopībā pieaug intensīvi audzējamu kultūraugu īpatsvars eksportam, kas liecina par pieaugošu Latvijas lauksaimniecības lomu pasaules un vietējo iedzīvotāju pārtikas apgādē. [38]

5.Lopkopības nozarē notiek strukturālas pārmaiņas, produktivitātes pieaugums un eksporta tirgu paplašināšana.[71., 78., 79., 80., 81]

6.Izmaiņas saimniecību struktūrā liecina par efektīvas lauksaimnieciskās ražošanas iespējām, lauku saimniecībām koncentrējoties un specializējoties. [41., 52., 55., 71., 77., 78., 80., 82]

7.Vairākās nozarēs 2019. gadā sasniegts 100% augsts vai augstāks pašnodrošinājuma līmenis: piens un piena produkti (139%), graudaugi (197%), olas (152%), liellopu gaļa un tās produkti (204%). [48., 64., 79., 81., 91]

8.Latvijas ģeogrāfiskais stāvoklis ir labvēlīgs augstvērtīga medus iegūšanai. Mērenā klimata zonas jaukto koku meži, kas mijas ar plašiem siliem, dabiskajām un palieņu pļavām, krūmājiem, purviem un virsājiem, ir lieliska nektāraugu mājvieta. Nektāraugu daudzveidība un to kvalitāte ir galvenais priekšnosacījums ievāktā medus daudzumam un kvalitātei. [97., 98]

2.1.SO1.1.2 Vājās puses

1.Lauksaimnieku ienākumi ir zemāki par vidējiem tautsaimniecības ienākumiem. [105; 106]

2.Mazajās un vidējās lauku saimniecībās ir izteikti mazāka neto pievienotā vērtība uz nodarbināto [133]

3.Izteikti zemāki ir ienākumi Latgales un Vidzemes reģionā, ko ietekmē zemāka augsnes kvalitāte un īsāks veģetācijas perioda ilgums šajos reģionos. [22; 141; 142]

4.Latvijas lauksaimnieku ienākumi būtiski atpaliek no ES vidējiem.[107; 109; 111; 137]

5.Ienākumi lauksaimniecībā ir nestabili - mēdz būt lielas ikgadējas svārstības. [136; 144]

6.Samazinās kopējais lauku saimniecību un nodarbināto skaits, galvenokārt mazo un vidējo saimniecību skaits, jo samazinās to ieņēmumu gūšanas iespējas no lauksaimnieciskās darbības, tādējādi apdraudot lauku apdzīvotību. [6; 101]

7.Mazākām saimniecībām ir ierobežotas izaugsmes iespējas, jo tām ir lielākas ražošanas izmaksas, un trūkst iespēju investēt jaunās ražošanas sistēmās un zemē [7]

8.Augkopībā samazinās vietējam tirgum audzējamo produktu īpatsvars.[38]

9.Lopkopības nozarēs ienākumi ir būtiski zemāki kā citās nozarēs, kas apdraud to pastāvēšanu atbalsta samazināšanās gadījumā.[132]

10.Zemi ir lauksaimniecības produktivitātes rādītāji Latvijā, kas būtiski atpaliek no ES rādītājiem – zema graudaugu ražība, piena izslaukums un izlaide uz darbaspēka vienību, lai arī tie konstanti palielinās. [44; 45]

11.Dažiem produktiem nav sasniegts pašnodrošinājums 100% apmērā (mājputnu gaļa un tās produkti (66%), cūkgaļa un tās produkti (63%), aitu un kazu gaļa (98%). [1.39. att.]

12.Sekojošām nozarēm (slaucamās govis, liellopi, aitas un kazas, cietes kartupeļi, sertificētas stiebrzāļu un lopbarības augu sēklas, populācijas rudzi) ir negatīva rentabilitāte, un pārtraucot saistīto atbalstu,

samazināsies ienākumi, kas vēl vairāk pasliktinās situāciju, apdraudot nozaru dzīvotspēju un tālāku pastāvēšanu. [2.3 nodaļa]

13.Samazinās piensaimnieku un slaucamo govju skaits, kas ir otrā lielākā lauksaimniecības nozare un tai ir arī būtiska loma nodarbinātībai lauku apvidos. [3; 29]

14.Samazinās liellopu un teļu gaļas ražošana. [80]

15.Aitu skaits samazinās un aitu gaļas iepirkuma cena Latvijā joprojām ievērojami atpaliek no ES vidējā līmeņa. [73; 82]

16.Samazinās kopējais kazu skaits saimniecībās un saražotā kazas piena apjoms. [83]

17.Vērojams kartupeļu cietes platības samazinājums un attiecīgi arī saražotās cietes daudzums ir samazinājies. [49]

18.Latvijā no kopējās apsēto zālaugu platības tikai trešdaļa ir apsēta ar sertificētām zālaugu un lopbarības kultūrās sēklām, kas ir pret slimībām izturīgākas un Latvijas klimatiskajiem apstākļiem piemērotākas. [33]

19.Graudaugu platība, ko izmanto graudaugu sertificēto sēklu audzēšanai un sertificēto sēklu ražošanas apjomi ir ievērojami samazinājušies. [35]

20. Saražotās sēklas kartupeļu sertifikācijas apjomi ir nepietiekoši, lai nodrošinātu kartupeļu gaišās gredzenpuves apkarošanas un izplatības ierobežošanas pasākumus. [37]

21. Ienākumiem augļkopības un dārzeņkopības nozarē ir tendence samazināties un tas atstāj ievērojamu ietekmi uz ražošanas apjomu un kultūraugu platībām [51]

22.Strauji samazinās miežu kopplatība un kopraža [42; 44].

23. Būtiski ir samazinājušās vasaras rapša sējuma platības. [69]

2.1.SO1.1.3 Iespējas

1.Iespējams kāpināt lauksaimniecības nozares ieņēmumus, paplašinot lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības – zemes resursa sakopšana, agrotehniskā stāvokļa uzlabošana, efektīva izmantošana. [1.2 nodaļa]

2.Latvijai ir agroklimatiskais potenciāls, kur ir labvēlīgi dabas un klimatiskie apstākļi, kā arī auglīgo zemju pieejamība uz kuras pamata iespējama augkopības un lopkopības nozaru sekmīga attīstība. [1.3 nodaļa]

3.Pieejamās jaunās tehnoloģijas var samazināt ražošanas izmaksas t.sk., darba spēka izmaksas un ražošanas resursu patēriņu, savukārt var uzlabot resursu izlietojuma efektivitāti, paaugstināt ražību un produktivitāti. [103; 102]

4.Ražošanas attīstība un ienākumu pieaugums tradicionālajās lauksaimniecības nozarēs iespējams palielinoties patēriņam un pieprasījumam pēc kvalitatīviem un konkurētspējīgiem produktiem.

5.Nozīmīga loma ir mazām saimniecībām, kuru saglabāšana var nodrošināt netradicionālo nozaru, nišas produktu attīstības veicināšanu un attīstīšanu.[1.4.att.]

6.Esošo lauksaimniecības zemju efektīvāka apsaimniekošana, jo īpaši mazajās un vidējās saimniecībās, kā arī mazāk labvēlīgās teritorijās. [13; 15; 16; 18]

7.Tiek veikta ilgtspējīga zemes apsaimniekošana, lauksaimniecības kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku audzēšana un meža apsaimniekošana, ievērojot klimata, dabas aizsardzības, ekonomiskos un sociālos aspektus. [NEKP[1]]

8.Lauksaimniecības produktu ražības tuvināšanās ES vidējiem ražības līmeņiem. [1.16.att.; 1.31.att.] [44; 45; 77]

9.Palielināta kultūraugu ražība, nesamazinot augsnes auglību. [NEKP[1]] [145]

10.Eksportspējīgu nozaru attīstība, importa aizvietošana.

11.Palielinās pieprasījums pēc barības ar augstu olbaltumvielu saturu lopkopībai, un būtu jāsamazina atkarība no ES trešajām valstīm ievestām olbaltumvielu kultūrām. [70]

12.Veicinot savstarpējo kooperāciju un patērētāju izglītošanu, nodrošinot biškopības produkcijai inovatīva un videi draudzīga iepakojuma veida un lieluma piedāvājumu, kā arī biškopības produktu izmantošanu citās nozarēs, piemēram, medicīnā, kosmētikā, konditorejā u.c., iespējams palielināt nozares

konkurētspēju, biškopības produktu patēriņa pieaugumu, kā arī paplašināt biškopības produkcijas īpatsvaru tirdzniecības tīklos vietējā un ārzemju tirgū. [97; 98]

13.Risku pārvaldības attīstība sniedz saimniecībām ienākumu stabilizācijas iespēju, pasargājot saimniecības no neparedzētiem liela apmēra izdevumiem. [2.6.5 nodaļa]

14.Uzlabojoties Latvijas ekonomiskai situācijai kopumā, var uzlaboties arī lauksaimnieku ekonomiskais stāvoklis.

15.Sekojošām nozarēm (slaucamās govis, liellopi, aitas un kazas, cietes kartupeļi, sertificēti sēklas kartupeļi, sertificētas stiebrzāļu un lopbarības augu sēklas, sertificētas labības sēklas, mieži, vasaras rapsi un vasaras ripsi, dārzeņi, augļi un ogas un populācijas rudzi) nodrošināt pozitīvu rentabilitāti, tādējādi uzlabojot konkurētspēju, kvalitatīvu produktu ražošanu un ilgtspēju. [2.3 nodaļa]

[1] Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2030

2.1.SO1.1.4 Draudi

1. Zemi ienākumi lauku saimniecībās, salīdzinājumā ar straujāk augošiem ienākumiem tautsaimniecībā, tas rada lauksaimniecības zemes pamešanas risku, dažos reģionos arī valsts drošību. [106; 107]
2. Lauku saimniecību skaita un nodarbināto skaita samazinājums rada lauku apdzīvotības samazināšanās risku, ja nav stabilu ienākumu un nav sekotāju, kas turpinātu lauksaimniecisko darbību. [101; 6]
3. Pieaugošā konkurence par lauksaimniecībā izmantotajiem resursiem, īpaši zemi.
4. Augkopības nozares produkcijas apjoma un ražīguma pieaugumu galvenokārt ietekmē mainīgie laikapstākļi un augsnes kvalitāte. [1.3 nodaļa]
5. Latvijā veidojas grūtības rudzu maizes tradīciju saglabāšanā. [43]
6. Lopkopības nozare ir krietni jūtīgāk reaģē uz dažādiem ekonomiskajiem satricinājumiem un līdz ar to šīs nozares attīstība notiek lēnāk. [2.6 nodaļa]
7. Lauksaimniecības nozares (īpaši lopkopības) attīstība ir atkarīga no sabiedrības dzīvesveida un jauno diētu izvēles, kā arī patērētāju intereses pēc augstas kvalitātes produktiem.
8. Augu, kaitēkļu un dzīvnieku slimību izplatības pieaugums, ekstremālu laikapstākļu biežuma pieaugums, politisko konfliktu ietekme rada lauksaimnieciskās darbības ienākumu samazinājuma un svārstību risku un apdraudējumu lauksaimniecības nozaru saglabāšanai. [2.6 nodaļa]
9. Biškopībā sastopamo slimību (varroze un citas) un savvaļas dzīvnieku (lāči, caunes), un lauksaimniecībā izmantojamo augu aizsardzības līdzekļu atliekvielas biškopības produkcijā, rada ekonomiski vislielākos zaudējumus, līdz ar to palielinās izdevumi un darba laika patēriņš, tā radot ienākumu samazinājumu. [162; 163]
10. Publiskā atbalsta mehānismi veido lielu un pieaugošu lauksaimnieku atkarību no publiskā atbalsta, kas rada risku nozares pastāvēšanai atbalsta samazināšanas gadījumā. [2.3 nodaļa; 2.4 nodaļa]

2.1.SO1.1.5 Citas piezīmes

Ar SVID analīzi pamatots vajadzību izvērtējums saistībā ar riska pārvaldību

Lauksaimniecībā ienākumi ir nestabili, ar lielām ikgadējām svārstībām, ko rada augu, slimību un kaitēkļu un dzīvnieku slimību izplatības pieaugums, ekstremālu laikapstākļu biežuma pieaugums, tirgus svārstības.

Klimatiskie riski apdraud galvenokārt augkopības nozari. Biežāk sastopamie klimatiskie riski, kas nodara būtiskus zaudējumus, ir:

- sausums - šis risks visvairāk skar augkopības kultūras, kuras audzē lielās platībās un tādējādi tajās nav iespējams nodrošināt laistīšanu, piemēram graudkopību;
- lietavas - šis risks Latvijā iepriekšējā plānošanas periodā būtiskus zaudējumus radījis ražas novākšanas laikā dārzeņkopībai, kā arī graudkopībai;
- izsalšana ziemas periodā (graudkopībā ziemāju kultūrām);

- pavasara salnas - šo risku visbūtiskāk izjūt augļkopības nozare, jo ziedēšanas periodā nosalst ziedi, būtiski samazinot ražu.

Attiecībā uz dzīvnieku slimībām galvenos riskus pašlaik rada tādas infekcijas slimības kā Āfrikas cūku mēris un putnu gripa. Tomēr jāņem vērā, ka infekcijas slimību uzliesmojumus nevar paredzēt, un ar tiem ir jārēķinās jebkurā no lopkopības nozarēm. No augu slimībām būtisku apdraudējumu augļkopībā rada bakteriālā iedega.

Tirgus svārstības līdz šim Latvijā radījuši tādi faktori kā politiskie konflikti (piemēram, Krievijas embargo) un eksporta iespēju samazināšanās (piemēram, ierobežojumi Āfrikas cūku mēra uzliesmojuma laikā). Tirgus svārstībām īpaši pakļautas bijušas piena nozare un cūkkopības nozare.

Lai mazinātu ienākumu svārstības, nepieciešams īstenot saimniecībās riska pārvaldības pasākumus. Vislielāko efektivitāti iespējams panākt, ja šos pasākumus īsteno kompleksi.

Pamats saimniecības risku pārvaldībā ir zināšanas. Ir būtiski, lai lauksaimniekiem būtu nepieciešamās zināšanas risku pārvaldības jomā, tādējādi sniedzot iespēju plānot risku pārvaldību saimniecības līmenī. Lauksaimniekam un saimniecības darbiniekiem ir jāpārzina gan ražošanas procesu plānošana, audzēšanas tehnoloģiju izvēle, šķirņu izvēle, tirgus situācija u.c. ar risku pārvaldību saistīti jautājumi. Tāpat ir jāpārzina informācija par pieejamajiem Eiropas savienības un valsts atbalsta veidiem, kas gan palīdz saimniecībām izvairīties no riskiem, gan dod iespēju saņemt daļēju atlīdzību par zaudējumiem. Zināšanas ir nozīmīgas gan augkopības, gan lopkopības sektoros. Lai veicinātu lauksaimnieku izpratni par dažādiem risku mazināšanas pasākumiem, KLP ir paredzētas vairākas intervences zināšanu pārneses un konsultāciju jomā. Konsultāciju pakalpojumos kā viena no obligātajām konsultāciju jomām ir paredzēta risku novēršana un pārvaldība. Attiecīgi, sniedzot konsultācijas, konsultanti atbilstoši saimniecības specifiskajai situācijai pēc nepieciešamības sniegs konsultācijas arī par risku mazināšanas un pārvaldības jautājumiem, lai arvien vairāk lauksaimnieku apzinātos un izprastu šādu pasākumu nozīmi un to potenciālo ietekmi uz saimniecības finanšu darbības stabilitāti. Ieguldījumu zināšanās sniegs intervences LA1.1, LA1.2, LA1.3, LA2.1, LA2.2. un LA3.

Kā nākamais būtiskais risku pārvaldības instruments ir investīcijas, tāpēc jāatbalsta lauksaimnieku vajadzību īstenot investīciju pasākumus. Ar investīciju palīdzību iespējams novērst vai mazināt dažādus riska faktorus, piemēram, investīcijas saimniecības biodrošībā būtiski samazina infekcijas slimību riskus lopkopībā, tāpat laistīšanas sistēmu iegāde, ūdens krātuvju izveide, pretsalnas aizsardzības sistēmas palīdz saimniecībām augļkopības un dārzkopības nozarēs izvairīties no sausuma vai salnu riska radītajiem zaudējumiem. Tādas investīcijas kā pretinsektu tīklu iegāde, tuneļu iegāde, meteostacijas un tehnoloģijas vides monitorēšanai arī ļauj mazināt saimniecības riska faktorus un pielāgoties klimata pārmaiņām. Arī pārējās lauksaimniecības nozarēs ar dažādām investīcijām un inovācijām iespējams būtiski samazināt risku radītos zaudējumus. Lauku attīstības investīciju intervences (LA 4.1.1.; LA4.1.2.; LA4.1.3.; LA 4.1.4.) sniegs ieguldījumu saimniecību investīciju un inovāciju veicināšanā, tādējādi, atkarībā no ieguldījuma rakstura, daļēji vai lielā mērā risinot arī riska pārvaldības vajadzības.

Tomēr lauksaimnieku zināšanas un investīciju pasākumi ne vienmēr var pasargāt lauksaimnieku no ienākumu svārstībām. Tādēļ būtu jāveicina lauksaimniekus izmantot apdrošināšanas kompāniju piedāvāto risku apdrošināšanas pakalpojumu, kas dod iespēju saņemt atlīdzību riska iestāšanās gadījumā. Intervence LA17 augkopībā dos ieguldījumu klimata risku ietekmes mazināšanā, jo veicinās platību apdrošināšanu pret klimata riskiem. Attiecīgi, iestājoties sausumam, lietusgāzēm, nelabvēlīgiem pārziemošanas apstākļiem un citiem klimata riskiem, lauksaimniekam daļu no zaudējumiem atlīdzinās apdrošināšanas sabiedrības. Attiecībā uz augu un dzīvnieku slimībām, par daļu no šīm slimībām ir paredzētas valsts kompensācijas. Bet pārējās slimības iespējams apdrošināt, tādējādi intervence LA 17 sniegs ieguldījumu ar augu un dzīvnieku slimībām saistīto risku ietekmes mazināšanā.

Attiecībā uz tirgus svārstību riskiem risinājumi ir dažādi un tie ir atkarīgi no šo svārstību iemesliem un skartajām nozarēm. Lai atbalstītu lauku saimniecību ienākumu pietiekamību tiešo maksājumu ietvaros tiks nodrošināts ikgadējs ienākumu atbalsts īstenojot sekojošas intervences: TM1. un TM2, savukārt, lai risinātu

konkrētu nozaru grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju, ilgtspēju un kvalitāti tiks ieviests saistītais ienākuma atbalsts: TM5.1-TM5.14.

2.1.SO1.2. Vajadzību noteikšana

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V1	Nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimn. vidējiem, īpaši mazajām un vidējām saimniec.	Augsta	Jā
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā
SM1 V3	Līdzsvarot ienākumus saimniecību lieluma grupās, saglabājot stabilu atbalstu mazajām saimniecībām	Augsta	Jā
SM1 V4	Nodrošināt līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas veidus	Augsta	Jā
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā
SM1 V6	Nodrošināt ienākumu svārstību mazināšanos	Vidēja	Jā
SM1 V7	Sekmēt lauksaimniecības zemju sakopšanu un uzturēšanu	Zema	Jā
SM1 V9	Līdzsvarot privāto meža īpašnieku ienākumu zudumu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.	Vidēja	Daļēji
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM6 V3	Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	Vidēja	Daļēji
SM9 V10	Veicināt tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību	Vidēja	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Biškopības nozares vajadzību izvērtējums, kas veikts, pamatojoties uz iepriekšējās biškopības programmas rezultātu izvērtējumu, biškopības nozares ražošanas un tirdzniecības struktūras izpēti un rezultātiem, kas gūti, sadarbojoties ar biškopības nozarē reprezentatīvām organizācijām. Latvijas biškopības biedrība (LBB) 2019. gada februārī veica biškopju aptauju, lai iegūtu datus biškopības nozares struktūras izpētei un vajadzību izvērtējumam. Pavisam aptaujā piedalījās un atbildes iesniedza 495 respondenti. Biškopības nozarē darbojas pieredzējuši biškopji, jo aptuveni 1/3 daļai pieredze ir 10-29 gadi un aptuveni 1/5 daļai pieredze ir ilgāka par 30 gadiem. Biškopji saimnieko gan ar

bioloģisko, gan ar konvencionālo metodēm un 22% gadījumos bišu saimes tiek izvestas ganībās, kas ir atzinīgi vērtējams. Tāpat aptaujas rezultāti rāda, ka tiek piemērotas jaunākās tehnoloģijas, aprīkojums un labiekārtotas medus pirmsapstrādes telpas.

Biškopības nozarē vērojamas pozitīvas tendences un tā kļūst aizvien populārāka, palielinās biškopju amatieru skaits, un par profesionālajiem biškopjiem kļūst arī gados jaunāki cilvēki Latvijā biškopībā tiek audzētas Rietumu medusbites (Apis mellifera L.) dažādu pasugu bišu saimes. Populārākās pasugas ir Krainas – A.m. carnica, Itālijas – A.m. ligustica un šo pasugu krustojumi. Pēdējā laikā lielu popularitāti Latvijas biškopju vidū izpelnījušās arī Buckfast (Bakfāstas) bites, ko iegūst savstarpēji krustojot vairāku pasugu medusbites.

Valstī pieaugot lauksaimnieciskās ražošanas apjomiem un it īpaši intensīvai konvencionālai lauksaimniecībai, samazinās biškopībai labvēlīgas teritorijas, nektāraugu daudzums un palielinās augsnes un augu piesārņojums ar pesticīdu atliekvielām. Intensīvā lauksaimniecība veicina nabadzīgu agrocenožu veidošanos, turklāt intensīvā lauksaimniecības ķīmijas lietošana negatīvi ietekmē biocenozes daudzveidību, tai skaitā, dabisko apputeksnētāju populācijas. Tas būtiski palielina biškopju pārraudzīto bišu saimju lomu ne tikai kultūraugu apputeksnēšanā, bet arī visas ekosistēmas dzīvotspējas uzturēšanā kopumā.

Medusbišu eksistenci apdraud bišu parazīts -ērce Varroa destructor. Rietumu medus bites Apis mellifera pasugām, ar kurām dravo Latvijas biškopji, nav rezistences mehānismu pret šo parazītu, kā rezultātā biškopja neaprūpēta un neārstēta bišu saime mūsu klimatiskajos apstākļos aiziet bojā 1-2 gadu laikā. Varroa ērce kalpo kā vektors bišu vīrusslimību ierosinātāju pārnēsāšanā. Tamdēļ lielākā daļa biškopju izvēlas videi un biškopības produkcijai draudzīgas varrozes ārstēšanas metodes – organiskās skābes un to preparātus. Ārstniecības līdzekļu iegāde un bišu saimju pazeminātā produktivitāte, paaugstina produkcijas pašizmaksu un samazina profesionālo biškopju ienākumus.

2.1.SO1.4 Intervences loģika

Intervences veids	**Intervences veids**	**Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums**	**Kopīgais iznākumu rādītājs**
DPdecoupled	BISS(21) – Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts	TM1 - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts	O.4. To hektāru skaits, par kuriem tiek saņemts ienākumu pamatatbalsts
DPdecoupled	BISS(21) – Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts	TM1.3 - Maksājums mazajiem lauksaimniekiem	O.5. To atbalsta saņēmēju skaits, kuri saņem maksājumus mazajiem lauksaimniekiem, vai to hektāru skaits, par kuriem saņem maksājumus mazajiem lauksaimniekiem
DPdecoupled	CRISS(29) – Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts	TM2 - Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts (PM)	O.7. To hektāru skaits, par kuriem tiek saņemts pārdalošais ienākumu papildatbalsts
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.1. - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.5 - Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.1 - SA par slaucamām govīm	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.12 - SA par miežiem	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.14 - SA par proteīnaugiem	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.2. - SA par liellopiem	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.3 - SA par aitām	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.4 - SA par kazām	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.5 - SA par dārzeņiem	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.6 - SA par augļiem un ogām	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.7 - SA par cietes kartupeļiem	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.8 - SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.9 - SA par sertificētu labības sēklu	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts
Sectoral - Biškopības produkti	ADVIBEES(55(1)(a)) – biškopju un biškopju organizāciju konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācija un paraugprakses apmaiņa, tai skaitā izmantojot tīklošanu	TKO3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits
Sectoral - Biškopības produkti	INVAPI(55(1)(b)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības	TKO3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits
Sectoral - Biškopības produkti	INVAPI(55(1)(b)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības	TKO3.3 - Nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

Sectoral - Biškopības produkti	INVAPI(55(1)(b)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības	TKO3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits
Sectoral - Biškopības produkti	COOPAPI(55(1)(e)) – sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētnieciskās programmas biškopības un biškopības produktu jomā	TKO3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits
Sectoral - Biškopības produkti	PROMOBEES(55(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tai skaitā tirgus uzraudzības rīcības un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti	TKO3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits
Sectoral - Biškopības produkti	ACTQUAL(55(1)(g)) – produkta kvalitāti uzlabojoša rīcība	TKO3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits
RD	ASD(72) – Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām	LA 12 - Natura 2000 maksājums mežiem	O.13. To hektāru skaits, kas saņem atbalstu saskaņā ar Natura 2000 vai Direktīvu 2000/60/EK
RD	RISK(76) – Riska pārvaldības instrumenti	LA 17 - Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	O.9. Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptverto vienību skaits.
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Šīs visas intervences ir paredzētas, lai sniegtu lauksaimniekiem ienākumu atbalstu, kas stiprinās to konkurētspēju ES kopējā tirgū, palīdzēs lauksaimniekiem ražot nekaitīgu un veselīgu pārtiku par pieejamu cenu, lai nodrošinātu Latvijas un ES iedzīvotājus ar kvalitatīvu, vietējās izcelsmes pārtiku.

TM1 - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts tiks īstenots, lai tuvinātu lauku saimniecību ienākumus vidējiem ienākumiem pārējā ekonomikā. TM1 īstenošana nodrošinās ienākumu atbalsta minimumu lauksaimniekiem, tādējādi nodrošinot lauksaimniekiem ienākumu stabilitāti. Lai saņemtu atbalstu, lauksaimniekam ir jānodrošina minimāla lauksaimnieciskā darbība, kas paredz arī regulāru lauksaimniecības zemes sakopšanu un uzturēšanu, tādējādi mazinot riskus platību aizaugšanai. Tāpat ir jāievēro virkne prasību nosacījumu sistēmas ietvaros, tādējādi sniedzot ieguldījumu zemes auglības un kvalitātes nodrošināšanā, piesārņojuma mazināšanā un bioloģiskās daudzveidības veicināšanā. Ar TM1 īstenošanu tiks risinātas SM1 V1, SM1V4 un SM1 V7 vajadzības.

Lai nodrošinātu mērķtiecīgāku, efektīvāku un taisnīgāku tiešo maksājumu sadali, tiks īstenots diferencētsTM1, nodrošinot divas dažādas likmes: TMU1.1 - ISIP pamatlikme un TMU1.2 - ISIP novados ar īpašiem apstākļiem, TM2 – ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts, TM1.3 –maksājums maziem lauksaimniekiem un noteikts maksājumu maksimums, risinot SM1 V1, SM1 V3 un SM1 V4 un SM1 V7 vajadzības. Ar TM2 un TM1.3 īstenošanu paredzēts pārdalīt maksājumu mazākām lauku saimniecībām, nodrošinot atbalstu par hektāru virs vidējā valsts līmeņa. Maksājuma maksimuma noteikšana ierobežos maksimālo izmaksājamo tiešo maksājumu atbalstu, tādējādi samazinot pavisam lielo lauksaimnieku tiešo maksājumu atbalstu par hektāru. Vienlaikus, lai nekaitētu nodarbinātībai, maksājuma maksimuma ieturamās summas aprēķināšanā tiks ņemtas vērā lauksaimniecības algu un saistīto nodokļu un sociālo iemaksu apjomi, risinot SM1 V1, SM1 V3 un SM1 V7 vajadzības. Īstenojot diferencētu TM1, tiks nodrošināta lielāka atbalsta summa par hektāru lauksaimniekiem, kuri saimnieko novados ar ierobežotiem apstākļiem – novados ar īsāku veģetācijas periodu un zemāku augsnes kvalitāti vai novados, kuri robežojas ar ES trešajām valstīm – tādā veidā mazinot ienākumu atšķirības starp lauksaimniekiem, kuri saimnieko dažādos novados, risinot SM1 V1, SM1 V4 un SM1 V7 vajadzības.

TM5 - Saistītais ienākumu atbalsts tiks īstenots, lai pārvarētu grūtības noteiktos sektoros, stiprinātu konkurētspēju, ilgtspēju un kvalitāti un līdzsvarotu ienākumus dažādu specializāciju saimniecībās, risinot SM1 V2 vajadzību.

Arī riska pārvaldības instrumenti sniegs ieguldījumu specifiskā mērķa SM1 sasniegšanā:

LA 17 - Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija, lai sniegtu atbalstu apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu segšanai un veicinātu lauksaimniekus izmantot apdrošināšanas sabiedrību piedāvāto risku apdrošināšanas pakalpojumu, kas dod iespēju saņemt atlīdzību riska iestāšanās gadījumā. Intervence risinās SM1 V6 vajadzību, samazinot ienākumu svārstības un veicinot lauksaimnieku izturētspēju.

Attiecībā uz biškopības produktu nozari, lai sasniegtu SP specifisko mērķi SM1 un realizētu noteiktās vajadzības SM1 V5 un SM1 V6, saskaņā ar KLP SP regulas Nr.2021/2115, 55.pantu visā Latvijas teritorijā biškopības nozares līmenī tiks īstenoti šādi intervences veidi:

TKO3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām.

TKO3.2 – Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu.

TKO3.3 - Nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu.

TKO3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu.

TKO3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā.

TKO3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti.

TKO3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi.

Intervenču mērķis ir biškopības nozares saglabāšana, biškopības produktu ražošanas efektivitātes uzlabošana un tirdzniecības iespēju un vispārēju nosacījumu paplašināšana, tā sekmējot saražotās produkcijas realizācijas iespējas caur pasākumiem, kas veicinātu sadarbību starp biškopjiem un tirdzniecības pārstāvjiem ar mērķi vienkāršāk un efektīvāk piedāvāt produkciju tirgū. Īstenoto intervenču rezultātā tiks sekmēta jaunu tehnoloģiju un inovāciju ieviešana un attīstība, tā nodrošinot digitālo tehnoloģiju izmantošanu un zināšanu pārnesi biškopībā, kā arī veicināta pētniecība, tostarp veicinot zināšanu un prasmju celšanu ienākumu uzlabošanai un produkcijas ieguvē,, lai uzlabotu konkurētspēju nozarē. Tāpat realizējot intervences ir paredzēts informēt biškopjus u.c. iesaistītās personas par jaunākajām tehnoloģijām un tendencēm biškopības attīstībā, paaugstināt biškopju zināšanu līmeni par dravošanas metodēm, par bišu slimībām, nektāraugu izvēli, un citiem priekšnosacījumiem veiksmīgas biškopības attīstībai. Lai veicinātu kvalitatīvas biškopības produkcijas nodrošināšanu patērētājiem, ir nepieciešams veikt medus kvalitātes un citu rādītāju analizēšanu kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes biškopības produktiem. Savukārt iepērkot zināmas izcelsmes bišu mātes, tiks veicināta bišu atjaunināšanās stropos, kā arī samazināta varrozes invāzija un ar to saistītās slimības Latvijas dravās.

Intervence LA12. tiek īstenota, lai līdzsvarotu privāto meža īpašnieku ienākumu zudumu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai, risinot SM1 V9 vajadzību.

Papildinošs būs zināšanas un prasmes sekmējošais atbalsts, kā arī konsultatīvais atbalsts, kas palīdzēs veicināt izturētspējas un ilgtspējas nodrošināšanu:

- LA 1.1 Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
- LA 1.2. Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
- LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
- LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi,
- LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`)
- LA3 Demonstrējumi

2.1.SO1.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO1.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.4 - Ienākumu atbalsta saistīšana ar standartiem un paraugpraksi Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma	91,68 %
R.5 - Riska pārvaldība Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptverto lauku saimniecību daļa	3,29 %
R.6 PR - Pārdale mazākām lauku saimniecībām Par hektāru pienākošos papildu tiešo maksājumu procentuālais īpatsvars atbalsttiesīgām lauku saimniecībām, kuru lielums ir (salīdzinoši) mazāks par vidējo	106,30 %
R.7 PR - Atbalsta palielināšana lauku saimniecībām apgabalos ar īpašām vajadzībām Par hektāru pienākošās papildu atbalsta procentuālais īpatsvars apgabalos, kuru vajadzības ir (salīdzinoši) lielākas par vidējām	101,48 %
R.8 - Mērķorientēts atbalsts lauku saimniecībām konkrētās nozarēs To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai	21,97 %
R.9 CU PR - Lauku saimniecību modernizācija To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai	16,36 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji ir prognozēti, balstoties uz pašreizējā perioda pieredzes pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām pasākumu īstenošanas raksturvērtību tendencēm:

- Ieguldījumu R.4. sniegs visas tiešo maksājumu (TM1 – TM5) intervences, jo tās sniedz ienākumu atbalstu lauksaimniekiem, un, lai šo atbalstu saņemtu, ir jāievēro nosacījumu sistēmā noteiktās prasības un jānodrošina lauksamniecības zemes sakopšana un uzturēšana labā lauksaimniecības stāvoklī. Tiešs un nozīmīgs devums uz šo rādītāju ir intervencēm TM1 un TM1.3.
- Ieguldījumu R.6. sniegs visas tiešo maksājumu (TM1 – TM5) intervences . Tiešs un nozīmīgs devums uz šo rādītāju ir intervencēm TM1.3. un TM2, jo intervences tiek īstenotas ar mērķi sniegt augstāku atbalsta apmēru mazām un vidējām saimniecībām, tādējādi nodrošinot vislielāko ietekmi atbalsta pārdalīšanā mazākajām lauku saimniecībām un dodot ieguldījumu tiešo maksājumu mērķtiecīgākā sadalē. Arī maksājumu maksimuma noteikšana samazinās tiešo maksājumu lielo saņēmēju atbalstu par hektāru.
- Ieguldījumu R.7. sniegs visas tiešo maksājumu (TM1 – TM5) un LA 12 intervences. Tiešs un nozīmīgs devums uz šo rādītāju ir intervencēm TM1 un LA 12, jo intervences tiek īstenotas ar mērķi sniegt augstāku atbalsta apmēru saimniecībām, kas atrodas apgabalos ar specifiskām vajadzībām, tādējādi nodrošinot vislielāko ietekmi uz R.7 rezultātu un dodot ieguldījumu tiešo maksājumu mērķtiecīgākā sadalē. ·No 2023 līdz 2027 gadam R.7 indikatora līmeni pazemina LA 12 intervences iekļaušana t.i. Natura 2000 meža platību iekļaušana, kam plānots atbalsts ir tikai vidēji 111 EUR/ha, par aptuveni 45% zemāks nekā kā vidējais ienākumu atbalsts uz hektāru, kā arī Natura 2000 saņēmēju tiešo maksājumu platības apgabalos bez specifiskām vajadzībām.
- Ieguldījumu R.8. sniegs intervences TM5.1 – TM5.14, jo tās sniedz atbalstu konkurētspējas, ilgtspējības vai kvalitātes uzlabošanu nozarēs, kuras saskaras ar grūtībām.
- Ieguldījumu R.5 sniegs intervence LA17 "Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija", sniedzot atbalstu apdrošināšanas polises iegādes izmaksu daļējai segšanai, atbalstot vismaz 2300 saimniecību gadā.

Biškopības nozarē plānotie intervences veidi (TKO3.1 - TKO3.7) tiks realizēti biškopības nozares līmenī, lai mērķtiecīgi varētu sasniegt izvirzītos mērķus un vajadzības, kā arī stiprinātu un saglabātu bišu saimes.

2.1.SO1.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Tiešo maksājumu intervencēm plānotais finansējuma piešķīrums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto mērķu izpildei un rezultātu rādītāju sasniegšanai. Tāpat ir ņemti vērā KLP mērķi un dalībvalsts specifiskās vajadzības ar uzsvaru uz lauku saimniecību dzīvotspējas uzlabošanu, proti, nodrošināt lauksaimniekiem stabilu pamatienākumu atbalstu, līdzsvarotāku un efektīvāku atbalsta sadali starp saimniecību lieluma grupām, dažādu specializāciju saimniecībām, kā arī līdzsvarotu atbalstu starp reģioniem.

To ņemot vērā, plānošanas periodā TM1 tiek paredzēti 47,6% no pieejamā kopējā tiešo maksājumu finansējuma.

Līdzsvarotākai ienākumu sadalei:

18% tiks atvēlēti TM1 novados ar īpašiem apstākļiem, lai mazinātu ienākumu atšķirības starp lauksaimniekiem, kuri saimnieko atšķirīgos novados ar atšķirīgiem klimatiskajiem un augsnes auglības apstākļiem un novados, kuri robežojas ar ES trešajām valstīm;

9% tiks atvēlēti TM2, nodrošinot līdzsvarotu un proporcionālu atbalsta sadalījumu starp dažāda lieluma saimniecībām, mērķējot lielāku ienākumu atbalstu par labu mazajām un vidējām saimniecībām ar zemākiem ienākumiem;

2,2% tiks atvēlēti TM1.3., lai nodrošinātu mazo lauku saimniecību ar zemākiem ienākumiem pastāvēšanu un dzīvotspēju.

LV piemēros regulā noteikto atkāpes iespēju TM2 novirzīt ik gadu mazāku finansējumu apjomu par noteikto 10% minimumu, jo TM1.3. intervences īstenošana vērsta uz vienkāršotu atbalstu mazajiem lauksaimniekiem ar mērķi nodrošināt mazo saimniecību pastāvēšanu un lauku apvidu dzīvotspēju (parasti

saimniecībām ar 1 līdz 3,5 hektāriem), TM1.3. saņēmējiem nodrošinot lielāku kopējo atbalsta apjomu, nekā gadījumā, ja šī intervence netiktu īstenota un šīs saimniecības saņemtu standarta shēmu maksājumus (visi tiešie maksājumi, kas nav TM1.3). Tādejādi šīs intervences īstenošana tiešākā veidā ir vērsta uz ienākuma atbalsta pārdali vismazākajām lauku saimniecībām. Ņemot to vērā, regulā noteiktais minums par vismaz 10% atbalsta pārdali mazām un vidējām saimniecībām tiks izpildīts, īstenojot TM2 un TM1.3. intervences.

Savukārt 15% tiks novirzīti TM5, lai pārvarētu grūtības noteiktos sektoros, stiprinātu konkurētspēju, ilgtspēju, kvalitāti un līdzsvarotu ienākumus dažādu specializāciju saimniecībās.

Intervencei LA17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija piecu gadu periodam finansējums tiek paredzēts 37 625 000 EUR apmērā, ņemot līdzšinējo pieredzi attiecībā uz apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu daļēju kompensāciju.
Biškopības nozares intervencēm (TKO3.1.-TKO3.7.) plānotais finansējuma piešķirums ir atbilstošs noteikto mērķu un vajadzību izpildei un ir saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 88.panta 2.punktu (X pielikums), kas paredz Eiropas Savienības finsējumu 328 804 EUR katru gadu, kas piecu gadu periodā sastāda 1 644 020 EUR.

LA12 NATURA2000 teritorijas (platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām) finansējums novirzīts 11,9 milj.EUR apmērā, kas ir nepietiekamā apjomā, lai nodrošinātu aprēķināto kompensāciju par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem. Tāpēc intervences īstenošanai ir paredzēts papildu valsts finansējums 21 milj.EUR apmērā, kas ļauj nodrošināt kompensāciju visa perioda garumā.

2.1.SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju

2.1.SO2.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO2.1.1 Stiprās puses

1. Sasniegts pašnodrošinājums piena un graudu nozarēs (neto eksportētāji); (156,166)
2. Pieaug uz tirgu orientēto saimniecību skaits; (27)
3. Mazie pārstrādātāji piedāvā plašu specifisku un augstas kvalitātes pārtikas produktu klāstu; (171)
4. Pieaug bioloģisko saimniecību skaits; (19)
5. Pieaug lielo saimniecību efektivitāte. (66, 67)
6. Pārtikas un dzērienu ražošanas sektoros ir vērojama augsta koncentrācija. (177)

2.1.SO2.1.2 Vājās puses

1.Mazo saimniecību skaita samazināšanās rezultātā zemes resurss koncentrējas lielu saimniecību rokās, bet vidējo saimniecību platības pieaug daudz lēnāk; (8, 57, 58, 59)

2.Sadrumstalota saimniecību struktūra; (25)

3.Bioloģiskā lauksaimniecība attīstās tur, kur intensīvākai lauksaimniecībai nav nepieciešamo priekšnosacījumu (augsnes auglība, reljefs, tirgus pieejamība); (20, 21)

4.Liels pašpatēriņa, tirgum neražojošu saimniecību īpatsvars; (27, 28)

5.Saimniecību efektivitāte un produktivitāte zema; (61, 63, 64, 65, 75, 138)

6.Mazo saimniecību skaita samazināšanās būtiski ietekmē nodarbinātības un lauku teritoriju attīstības aspektus; (37, 68, 69, 72, 134)

7. Mazajās un vidējās saimniecībās ir nepietiekams nodrošinājums ar mūsdienīgu tehniku un būvēm ražošanas vajadzībām, zemi ilgtermiņa ieguldījumi; (81, 83)

8.Ražošanas izmaksas kāpj straujāk nekā izlaide; (101)

9.Augsts energoresursu, lopbarības, mēslošanas līdzekļu izmaksu īpatsvars un ierobežotas iespējas optimizēšanai, ņemot vērā Latvijas attālo atrašanos, no šo resursu tirgiem; (103, 107)

10.Saimniecību vadītāju un darbinieku nepietiekamās profesionālās zināšanas; (32, 67, 109, 148)

11.Darbaspēka trūkums pārtikas nozarē pārtikas pārstrādes strādnieku un pārtikas produktu ražošanas iekārtu operatoru profesijās (162)

12.Salīdzinoši zema pārstrādes efektivitāte uz nodarbināto;

13.Zems inovāciju īpatsvars. Līdzīgi kā citos inovāciju rādītājos, arī inovatīvo pārtikas uzņēmumu jomā Latvija atpaliek no citām valstīm, tajā skaitā no Igaunijas un Lietuvas; (194, 207)

14.Neskatoties uz diezgan augsto koncentrāciju, Latvijas pārtikas nozares uzņēmumu tirgus spēks ārējā tirgū ir salīdzinoši neliels; (170, 171)

2.1.SO2.1.3 Iespējas

1.Specializēšanās, nišas produkti un pārtikas kvalitātes shēmu produkti; (180, 183, 186)

2.Diversifikācija, dažādošana; (147)

3.Darbības pārorientēšana uz efektīvāku saimniekošanas veidu, kur ar mazākiem ražošanas resursiem var gūt lielākus ieņēmumus, piemēram, ražojot ienesīgākus produktus, radot papildus pievienoto vērtību (piemēram, pārstrādājot); (39, 48, 67, 135)

4.Daļu no nekoptajām un aizaugušajām platībām atgriezt lauksaimnieciskajā ražošanā; (47, 48)

5.Mērķētu finanšu instrumentu radīšana un izmantošana, lai risinātu saimniecību finanšu pieejamības grūtības, kas kavē tālāku attīstību; (117, 119)

6.Kooperēšanās un specializācija veicinās mazo un vidējo saimniecību piedāvājuma koncentrēšanu un ražīguma celšanu; (26, 136, 143, 148)

7.Pārtikas uzņēmumu modernizācija un digitalizācija, lai aizstātu trūkstošo darba spēku ar modernām tehnoloģijām; (162) 8.Latvijas lielo uzņēmumu potenciāls eksporta spējas celšanai; (188, 189)

2.1.SO2.1.4 Draudi

1. Globālā tirgus svārstības [170]; 2. Apgrūtināta saimniecību orientācija uz tirgu sakarā ar mazapjoma produkcijas realizācijas iespēju trūkumu [28; 30; 32]; 3. Neskaidra valsts politika (t.sk., nodokļi), administrēšanas un finansēšanas regulējums [32; 33; 109; 149;]; 4. Finanšu un ražošanas resursu piesaistīšanas grūtības (īpaši mazām un vidējām saimniecībām) [32; 36; 82; 84; 86]; 5. Atbalsta (gan platību, gan investīciju) pieejamība būtiski ietekmē saimniecību spēju attīstīties un to darbības rezultātus [35; 75; 76; 84; 88; 137].

2.1.SO2.1.5 Citas piezīmes

Nav citu komentāru.

2.1.SO2.2. Vajadzību noteikšana

Kods	**Nosaukums**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM2 V6	Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	Vidēja	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Papildus specifiskā mērķa ietvaros identificētajām specifiskajām vajadzībām, SVID analīzes rezultātā tika noteiktas papildus vajadzības, ko būtiski ņemt vērā KLP SP īstenošanas gaitā:

1.Nodrošināt līdzsvarotu investīciju atbalsta pieejamību, pārskatot investīciju atbalsta griestus. 2.Paredzēt reģionalizācijas principu, lai nodrošinātu līdzvērtīgu reģionu attīstību. 3.Investīciju vajadzības – mērķtiecīga/ilgtspējīga pieeja.

2.1.SO2.4 Intervences loģika

Intervences veids	**Intervences veids**	**Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums**	**Kopīgais iznākumu rādītājs**
Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits

RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā	O.22. Atbalstīto infrastruktūras ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 5 - Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INSTAL(75) – Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana	LA 6 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai	O.25. To gados jauno lauksaimnieku skaits, kuri saņem darījumdarbības sākšanas atbalstu
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	O.32. Citu atbalstīto sadarbības darbību vai vienību skaits (izņemot EIP, par ko ziņots pozīcijā O.1)
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 9 - Ražotāju grupu un organizāciju izveide	O.28. Atbalstīto ražotāju grupu un ražotāju organizāciju skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Lai sekmētu saimniecību konkurētspējas celšanu un tirgus orientāciju, mērķtiecīgi atbalstot mazās, vidējās saimniecības un jaunos lauksaimniekus (SM2 V1), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", kuras mērķis ir veicināt saimniecību ekonomiskās darbības rādītāju uzlabošanu un konkurētspēju, kā arī veicināt kooperācijas attīstību, un atbalstīt pret klimata pārmaiņām noturīgu ekonomiku. Līdzīgi kā 2014-2020 plānošanas periodā, plānots noteikt atsevišķas finansējuma aploksnes mazo un vidējo saimniecību grupām, tādejādi veicinot iespējas dažāda lieluma saimniecībām pretendēt uz atbalstu.

Lai veicinātu mazo saimniecību konkurētspējas celšanu, KLP SP ietverta intervence LA 5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās", kur paredzēts atbalsts dotāciju veidā, mazo saimniecību attīstībai (apgrozījums/SI līdz 15 000 EUR).

Papildus minētajai intervencei, SM2 mērķa īstenošanas nolūkā papildinošā veidā paredzēts atbalsts arī atbalsts intervences LA 6 “Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai” ietvaros, kas palīdzēs gados jauniem lauksaimniekiem sākt lauksaimniecisko darbību, nodrošinot resursus saimniecības darbības uzsākšanai un palielinās stimulu darboties lauksaimniecības nozarē. Uz jaunradi vērstu projektu izstrādi, kas vērsta uz lauksaimniecības nozares konkurētspējas celšanu, veicinās intervences LA 16 "Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai" sniegtais atbalsts.

KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA 4.1.6. “Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai”, kas ir paredzēta *procentu likmes daļēja dzēšanai subsīdijas veidā*par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai paredzēts kā papildus atbalsta instruments, lai nodrošinātu efektīvu LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.3., LA 4.1.4 investīciju projektu īstenošanu, tādejādi veicinot uzņēmumu efektivitāti, konkurētspēju un nodrošinot arī turpmāku investīciju ieplūšanu uzņēmumos.

Lai veicinātu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (SM2 V2), KLP SP ir paredzēta atbalsta intervence LA 4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”, kuras ietvaros plānots sniegt atbalstu lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumiem tādu investīciju veikšanai, kas ļaus kāpināt ražotnes efektivitāti un produktivitāti un sekmēs inovatīvu risinājumu ieviešanai ražošanā, tas ir, ieguldījumos, saistītos ar jaunu tehnoloģiju (un ar to saistīto aprīkojuma, tehnikas, iekārtu) pielietošanu ražošanā, kas mazinās uzņēmumā izmantoto ražošanas resursu apjomu, ļaus aizstāt trūkstošo darba spēku ar modernām tehnoloģijām un kāpinās ražotnes efektivitāti un produktivitāti. Savukārt, ar atlases kritērijiem tiks stimulēta tādu investīciju veikšana, kas vērstas uz atbalsta pretendenta iesaistīšanos kvalitātes shēmās, vietējo izejvielu izmantošanu, aprites ekonomiku, bioloģisko pārstrādi.

Lai sekmētu pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību - primārais ražotājs un pārstrāde (t.s.k, bioloģiskajā lauksaimniecībā) (SM2 V3), papildus SM3 mērķa īstenošanai izraudzītajām intervencēm, kuru mērķis ir stiprināt primārā ražotāja tirgus varu pārtikas ķēdē, intervenču LA 4.1.5. “Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās” un LA 4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” ietvaros atbalsts būs pieejams arī atbilstīgām kooperatīvajām sabiedrībām, ar mērķi veicināt mazo un vidējo saimniecību piedāvājuma koncentrēšanu un ražīguma celšanu, kā arī pievienotās vērtības radīšanu primārajiem produktiem.

Vajadzības risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus, t.sk., to kombinēšanu ar grantiem (SM2 V4), nolūkā KLP SP ietvaros daļu no intervences LA 4.2. finansējuma plānots īstenot finanšu instrumentu veidā, kā arī intervenci LA 4.1.5. “Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās” plānots īstenot finanšu instrumentu veidā. Lai veicinātu iedzīvotāju iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā lauksaimniecības, lauksaimniecības produkcijas pārstrādes un lauku attīstības jomās, sadarbībā ar Altum tiks ieviests kombinētais finanšu instruments - “Aizdevums ar pamatsummas daļēju atmaksu maziem un vidējiem lauku uzņēmējiem”. Aizdevums ir paredzēts investīciju atbalstam juridiskām un fiziskām personām, kuras nodarbojas ar saimniecisko darbību lauksaimniecības vai lauku attīstības jomās vai tikai plāno to uzsākt. Pēc sasniegto rezultātu izvērtēšanas, kas tiks noteikti individuālā darījumdarbības plānā, ir iespējama daļēja aizdevuma pamatsummas dzēšana. Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu ir nepieciešams, lai risinātu finanšu resursu pieejamības problēmu ar ko bieži vien saskaras lauku saimniecības un arī lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmēji uzsākot vai arī attīstot uzņēmējdarbību. Finanšu instrumenta īstenošana sekmēs iespēju produktīvi un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības lauku teritorijās, tādejādi paaugstinot lauku saimniecības, lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmēju konkurētspēju, kā arī tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta investīciju ieplūšana uzņēmumos. Kapitāla atlaide nodrošinās ātrāko aizdevumu atmaksu, pozitīvo finanšu plūsmu lauku saimniecībās un pārstrādes uzņēmumos un arī veicinās straujāko attīstību.

Lai nodrošinātu vajadzības “stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu un veidu stimulējošs atbalsts, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts, atbalsts produkcijas nogādāšanai uz tirdzniecības vietām, ostām attālos reģionos strādājošām saimniecībām (SM2 V5)” risināšanu, KLP SP ietvaros tiks piedāvāts atbalsts kooperācijas veicināšanai un attīstībai intervencē LA 9 “Ražotāju grupu un organizāciju izveide”. Papildus tam, intervencē LA 4.1.1. vairākiem atbalsta pretendentiem būs iespēja iesniegt kopprojektus, kopīgi veicot ieguldījumus un tādējādi stiprinot sadarbību investīciju jomā, kā arī tiks atbalstīti ieguldījumi kooperācijas veicināšanai un attīstībai.

Savukārt risinājumi loģistikas un uzglabāšanas jomā tiks piedāvāti intervencē LA 20. “Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai.
Lai sekmētu ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā (SM2 V6), KLP SP ietvaros ir paredzēts atbalsts intervences LA 4.3 “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā” ietvaros. Šis investīciju atbalsts sekmēs zemes resursa ilgtspēju, mazinot riskus, ko rada klimata pārmaiņas un to radītie spēcīgu nokrišņu periodi, kā arī veicinās produktivitātes kāpināšanu lauksaimniecībā un CO_2 piesaistes palielināšanos mežos.

Lai veicinātu zināšanu un prasmju celšanu lauksaimniecības nozarē, informācijas pieejamības nodrošināšanu, pieredzes apmaiņu un konsultāciju pieejamību, risinot SM2 V7 un V9 vajadzību, KLP SP paredzētas atbalsta intervences LA 1.1 Mācības, LA 1.2. Konsultantu mācības un LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide), LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi, LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) (Konsultāciju pakalpojumi) un LA3 Demonstrējumi.

Lai sekmētu jaunu tehnoloģiju un inovāciju radīšanu un tālāku izmantošanu, t.sk. digitālo tehnoloģiju izmantošanu, risinot SM2 V8 vajadzību, KLP SP paredzētas atbalsta intervences LA 16 "Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai". Savukārt LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai” un LA 4.1.2. “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” būs pieejams atbalsts jauno tehnoloģiju, t.sk. digitālo tehnoloģiju izmantošanai lauku saimniecībā.

Lai sekmētu pievienotas vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu un jaunu tehnoloģiju izmantošanu, risinot SM2 V3 un V8 vajadzību, KLP SP paredzētas atbalsta intervences TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos". Lai veicinātu primāro ražotāju kooperēšanos un palielinātu to varu piegādes ķēdē, kā arī celtu produktivitāti, nepieciešams paredzēt iespēju investēt ražošanas iekārtās un pārstrādes attīstībā. Savukārt lai stimulētu saimniecību produktivitāti un augstākas pievienotās vērtības produktu ražošanu, kā arī veicinātu aktīvāku pielāgošanos klimata pārmaiņām un resursu efektīvāku izmantošanu, nepieciešams sekmēt jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošanu, inovāciju izmantošanu, kā arī jāveicina pētniecības izmantošana un eksperimentālā ražošana.

Šīm atbalsta intervencēm papildinošs būs ražotāju zināšanas un prasmes sekmējošais atbalsts, kā arī konsultatīvais atbalsts, kas ir viens no priekšnosacījumiem konkurētspējas veicināšanai, kā arī atbalsts inovāciju radīšanai šo KLP SP intervenču ietvaros:

1.
    - LA 6 Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai;
    - LA 9 Ražotāju grupu un organizāciju izveide;
    - LA 1.1 Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
    - LA 1.2. Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
    - LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
    - LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi,

- LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`)
- LA3 Demonstrējumi
- TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos".

2.1.SO2.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO2.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.9 CU PR - Lauku saimniecību modernizācija To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai	16,36 %
R.39 CU - Lauku ekonomikas attīstība To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu	630,00

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti, pamatojoties uz 2014.-2020.gadu perioda pieredzi par pretendentu aktivitāti pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā. Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM 2 ir nepieciešams risināt vairākas situācijas analīzē konstatētās vajadzības, tad:

Intervence (LA 4.1.1.) "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" sniegs ieguldījumu R.9, sniedzot atbalstu lauku saimniecībām to pārstrukturizēšanā, modernizācijā un resursu efektīvā izmantošanā, atbalstot vismaz 1019 saņēmējus, risinot vajadzību SM2 V1 - sekmēt saimniecību konkurētspējas celšanu un tirgus orientāciju, mērķtiecīgi atbalstot mazās, vidējās saimniecības un jaunos lauksaimniekus.

Intervence (LA 4.1.2.) "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" sniegs ieguldījumu R.9, atbalstot lauku saimniecībās veikt klimata pārmaiņu mazinošus ieguldījumus, kā arī atbalstīt ieguldījumus, kas nepieciešami pielāgojoties klimata pārmaiņām, īpaši dārzkopībā, tādejādi veicinot lauksaimnieciskās darbības pārkārtošanu uz ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi, mazinot lauksaimnieības ietekmi.

Intervence (LA 4.2.) "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" sniegs ieguldījumu R.39, sniedzot atbalstu pārtikas pārstrādes uzņēmumiem pievienotās vērtības radīšanai lauksaimniecības produktiem, atbalstot vismaz 99 uzņēmumus 240 projektos, risinot vajadzību SM2 V2 - veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko).

Intervence (LA 4.3.) "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā" sniegs ieguldījumu R.39, sniedzot atbalstu ieguldījumiem meliorācijas sistēmu uzlabošanai lauksaimniecībā izmantojamā zemē un meža zemē, atbalstot
72 saņēmējus 372 projektos.

Intervenču LA 4.1.5. un LA 4.2 ietvaros tiks izmantots arī kombinētā finanšu instrumenta atbalsta iespējas, kas sniegs ieguldījumu attiecīgi R.9 (LA 4.1.5.) un R.39 (LA 4.2), tādejādi risinot SM2 V4 vajadzību - Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus, t.sk., to kombinēšanu ar grantiem, kopumā atbalstot 400 atbalsta saņēmējus.

Intervenču LA 4.1.6. un LA 4.2 ietvaros tiks izmantots arī papildus atbalsta instruments procentu likmes daļēja dzēšana subsīdijas veidā, kas sniegs ieguldījumu attiecīgi R.9 (LA 4.1.5.) un R.39 (LA 4.2), tādejādi risinot SM2 V4 vajadzību - Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus, t.sk., to kombinēšanu ar grantiem, kopumā
atbalstot 8437 atbalsta saņēmējus.

Intervence LA 5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās " sniegs ieguldījumu R.9, sniedzot atbalstu mazo saimniecību attīstībai dotāciju veidā, atbalstot vismaz 1333 mazās saimniecības (apgrozījums/SI līdz 15 000 EUR) tādejādi risinot vajadzību SM2 V1.

Intervence LA16 "Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai" sniegs ieguldījumu R.39, sniedzot atbalstu uz jaunradi vērstu projektu īstenošanai lauksaimniecības konkurētspējas veicināšanai, atbalstot 70 lauku uzņēmumus, kas iesaistījušies EIP darba grupās.

Intervence LA20 "Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai" sniegs ieguldījumu R39, sniedzot atbalstu saimnieciskās darbības veicēju (lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāji, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzēji) sadarbībai saražoto produktu noieta veicināšanai, vietējo produktu atpazīstamības veidošanai, tādejādi paaugstinot uzņēmēju konkurētspēju, kopumā atbalstot sadarbības grupās iesaistītus 206 uzņēmējus.

Papildinošo efektu SM2 mērķu īstenošanā un vajadzību risinājumā sniegs KLP SP intervences:
LA 6 Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai
LA 9 Ražotāju grupu un organizāciju izveide
LA 1.1 Mācības
LA 1.2. Konsultantu mācības
LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi,
LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) konsultāciju pakalpojumi
LA 3 Demonstrējumi
TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos"

2.1.SO2.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Intervencēm plānotais finansējuma piešķīrums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto mērķu izpildei un rezultātu rādītāju sasniegšanai.

2.1.SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

2.1.SO3.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO3.1.1 Stiprās puses

1. Salīdzinoši pa nozarēm lauksaimnieku izteikta kooperēšanās novērojama laukkopības, augļu un dārzeņu nozarēs, stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju un tirgus varu [14., 15];
2. Laukkopības nozarē vērojama kooperatīvu konsolidēšanās [14., 27., 30];
3. Kooperācijas loma pieaug – ne tikai biedru skaita ziņā, bet arī kopējā izlaidē tās īpatsvars ir nozīmīgs [9., 10., 13., 14., 15., 17., 18., 25., 26., 27., 96. - 100];
4. Attīstīta kooperācija primārās produkcijas savākšanā laukkopības un piena nozarēs [29., 30., 34., 41., 45., 46];
5. Kaut arī kooperatīvi pārsvarā nodrošina izejvielas savākšanu, tie attīsta arī pārstrādi - augļu un dārzeņu nozarē caur ražotāju organizācijām un laukkopības nozarē caur kooperatīviem, kā arī piena nozarē jau ilglaicīgi un stabili darbojas daži kooperatīvi ar savu pārstrādi [32., 37., 47., 48., 70];
6. Gaļas nozarēs tirgus konjunktūras ietekmē lieli eksporta apjomi [109., 113., 122., 125];
7. Bioloģiskās lauksaimniecības nozare attīstās [80. - 86];
8. Cūkkopībā sasniegts augsts koncentrācijas līmenis, neveidojot kooperatīvus [126., 127., 128].

2.1.SO3.1.2 Vājās puses

1. Sadrumstalota saimniecību struktūra [3. - 6];
2. Zema piena nozares kooperatīvu konkurētspēja sektora sadrumstalotības ietekmē [16., 27., 36., 38., 39., 40., 42., 43., 67., 101., 114. - 117., 138];
3. Lēni veidojas jauni kooperatīvi augļu un dārzeņu nozarē [12., 14., 15., 67., 144];
4. Vāji attīstīta kooperācija gaļas lopkopībā, ieskaitot vaislas dzīvnieku audzēšanu, un bioloģiskajā lauksaimniecībā [12., 16., 56., 57., 69., 92., 93., 94., 121., 122., 138., 147];
5. Neveidojas kooperatīvi tādās nozarēs kā dzīvie augi, lini un kaņepes, sēklas un olu ražošana [12., 19., 57., 69];
6. Nepietiekamas zināšanas un izpratne par kooperācijas būtību un ieguvumiem, līderu trūkums [18., 21., 43., 44., 55., 150., 170];
7. Pārstrādātās bioloģiskās produkcijas īpatsvars kopējā produkcijas apjomā Latvijā ir salīdzinoši neliels [87. - 91., 94];
8. Zems piena nozares kooperatīvu pārstrādātā piena īpatsvars [37., 38., 40., 41., 70., 72., 75., 101., 107., 115., 140., 141];
9. Augstas izmaksas primārajā ražošanā, ko palielina arī neefektīva loģistika un nepietiekams sadarbības ietvaros sniegtu pakalpojumu un kopīgu ražošanas resursu nodrošinājums [6., 18., 27., 36., 67., 74., 122., 127., 135];
10. Lielu neapstrādātas produkcijas eksporta apjomu ietekmē salīdzinoši zemi primāro ražotāju ienākumi tādās nozarēs kā laukkopība un piens [131., 132., 135., 139];
11. Kooperācijas trūkums starp vietējiem ražotājiem, lai kopīgi piedāvātu savu produkciju pārstrādes uzņēmumiem un publiskajos iepirkumos, komplektējot produkciju piegādes [169];
12. Zems inovāciju līmenis primārajā ražošanā [174. - 177].

2.1.SO3.1.3 Iespējas

1. Jaunu kooperatīvu veidošanās un esošo kooperatīvu konsolidācijas un paplašināšanās veicināšana, balstoties uz nozaru specifiskajām vajadzībām [10., 12., 15., 16., 67., 118];
2. Kooperatīvu līderu apmācības [21., 148., 169];

3. Mentoru piesaistīšana ar labo pieredzi un zināšanām spētu motivēt lauksaimniekus stāties esošajos kooperatīvos vai veidot jaunus nozarēs, kurās to ir maz vai nav vispār, vai konsolidēt esošos kooperatīvus [15., 16];
4. Produktu ar augstāku pievienotu vērtību ražošanas attīstīšana [14., 65., 70., 94., 105];
5. Lauksaimnieciskās produkcijas ražošanas konkurētspējas palielināšana, īstenojot pasākumus, kas vērsti uz vertikālās integrācijas attīstību [108., 109];
6. Alternatīvo mazumtirdzniecības kanālu attīstīšana [163];
7. Zaļā publiskā iepirkuma principu lietošanas paplašināšana pārtikas produktu tirgū [168., 169];
8. Inovatīvu risinājumu produktu un procesu radīšana, ņemot vērā patērētāju vēlmes un izmantojot digitalizācijas iespējas produktu ražošanā un virzīšanā tirgū [172. - 177];
9. Tehniskais atbalsts kooperatīvu veidošanas stimulēšanai, nodrošinot administratīvo, tirgus izpētes un loģistikas izmaksu daļēju segšanu pirmajos kooperatīvu darbības gados [15., 18., 24];
10. Sadarbības sekmēšana bioloģiskajā lauksaimniecībā (kooperatīvo sabiedrību vai ražotāju organizāciju izveide) [79., 91., 92., 95., 107., 165., 169];
11. Apmācību, konsultāciju un pieredzes apmaiņas veicināšana par labāko praksi, par lauksaimnieku kooperācijas iespējām un ieguvumiem [6., 7., 8., 18., 22];
12. Zināšanu un informācijas uzlabošana par lauksaimniecisko ražošanu, tirgus procesiem un tehniskā atbalsta pieejamību [106., 107];
13. Produktivitātes, ienesīguma pieauguma, atpazīstamības un saražotās produkcijas noieta veicināšana [72., 107., 140., 141., 142];
14. Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības palielināšana ar ES kvalitātes shēmām [109., 110];
15. Zinātnieku un ražotāju ciešākas un savstarpēji ieinteresētas sadarbības, tai skaitā zināšanu pārneses, veicināšana [179];
16. Piena nozares kooperatīvo sabiedrību/ ražotāju organizāciju investīciju veicināšana piena pārstrādē un piena produktu noieta kanālu veidošanā [37., 39., 75., 101., 115., 117., 138., 140., 141].

2.1.SO3.1.4 Draudi

1. Dabas apstākļu izraisītas iegūtās ražas svārstības [33., 47., 63., 66., 71., 98., 101., 134., 137];
2. Globālās tirgus svārstības un satricinājumi, politikas izmaiņas un politiski ekonomiskie faktori atstāj ietekmi uz lauksaimnieku ienākumiem [35., 71., 97., 113., 118., 119., 125., 129., 130., 131., 135., 139];
3. Liberalizācijas procesi starptautiskajā tirdzniecībā saasina konkurenci gan ES iekšējā tirgū, gan ārējos tirgos [123., 128., 129., 135., 139];
4. Mazumtirdzniecības sektorā ir mēreni augsta koncentrācija [152. - 158., 160., 163];
5. Mazi privātā sektora ieguldījumi lauksaimniecības un pārtikas jomas pētniecībā un izstrādē [173];
6. Nepietiekams finansējums citviet radīto inovāciju pārnesei un ieviešanai, kā arī dalībai dažādās starptautiskās programmās [175., 177].

2.1.SO3.1.5 Citas piezīmes

Nav citu komentāru.

2.1.SO3.2. Vajadzību noteikšana

Kods	**Nosaukums**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu**

HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

SM3 mērķa identificētās vajadzības pamato ne tikai SVID analīze, bet tās tika identificētas arī KLP tematiskajās darba grupās ar nozares pārstāvjiem kā būtiskas ražotāju pozīciju stiprināšanā kopējās pārtikas piegādes ķēdē.

Konsultācijās ar nozares pārstāvjiem (reģionālās konferencēs, 12.05.2020., 11.05.2021.) tika akcentēts, ka ļoti būtisks kooperācijas attīstību kavējošs iemesls ir līderu jeb vadītāju trūkums, kas spētu, iedvesmojot lauksaimniekus kopīgi virzīt tirgū saražoto produkciju, efektīvi organizēt lauksaimnieku apvienošanos un attīstīt kopīgo darbību. Kooperatīviem vai ražotāju organizāciju rīcībā nav pietiekamu līdzekļu, lai pienācīgi atalgotu profesionālu un kvalificētu vadītāju vai līderi. Nepieciešamība novirzīt finanšu līdzekļus citām aktivitātēm rada situāciju, kurā vadītāju atalgojumam nav iespējams paredzēt atbilstošu finansējumu.

Ņemot vērā, ka kooperācija nav plaši attīstīta visos sektoros, konsultācijās (12.05.2020., 11.05.2021.) nozares pārstāvji norādīja, ka ir jāparedz iespēja plašam lauksaimniecību sektoru lokam pretendēt uz atbalstu, lai veicinātu ražotāju sadarbību jeb kooperēšanos.

Ņemot vērā pieejamo finanšu apjomu un saņemtos EK apsvērumus, notika konsultācijas ar nozares pārstāvjiem, lai pārskatītu atbalstāmo sektoru loku. Tika pieņemts lēmums (15.06.2022.) atbalstu paredzēt šādiem sektoriem: augļi un dārzeņi, labība, piens un piena produkti, liellopa un teļa gaļa, cūkgaļa, VI pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņi, arī mizoti vai šķelti (KN 0713).

2.1.SO3.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs
Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības	TKO1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus	TKO1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	TKO1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību	TKO1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	CLIMA(47(1)(i)) – darbības, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām	TKO1.9 - Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu,	TKO2.1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

	nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību		
Sectoral - Graudaugu produkti	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības	TKO2.1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus	TKO2.1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	TKO2.1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību	TKO2.1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.3.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.3.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.3.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības	TKO2.3.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

		ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus	TKO2.3.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	TKO2.3.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību	TKO2.3.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.4.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.4.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.4.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības	TKO2.4.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus	TKO2.4.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	TKO2.4.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību	TKO2.4.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.5.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.5.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.5.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības	TKO2.5.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus	TKO2.5.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	TKO2.5.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību	TKO2.5.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.2.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības	TKO2.2.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

uzskaitītos produktus	un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū		
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.2.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības	TKO2.2.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus	TKO2.2.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	TKO2.2.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību	TKO2.2.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 18 - Pārtikas kvalitātes shēmas	O.29. To atbalsta saņēmēju skaits,

			kas saņem atbalstu dalībai oficiālās kvalitātes shēmās
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	O.32. Citu atbalstīto sadarbības darbību vai vienību skaits (izņemot EIP, par ko ziņots pozīcijā O.1)
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 9 - Ražotāju grupu un organizāciju izveide	O.28. Atbalstīto ražotāju grupu un ražotāju organizāciju skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Lai veicinātu konkurētspējīgu visu sadarbības formu, līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū (SM3 V1), KLP SP ir paredzētas šādas atbalsta intervences:

- TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos";
- TKO1.4/ TKO2.1.4/ TKO2.2.4/ TKO2.3.4/ TKO2.4.4/ TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana";
- TKO1.5/ TKO2.1.5/ TKO2.2.5/ TKO2.3.5/ TKO2.4.5/ TKO2.5.5 "Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība";

- TKO1.6/ TKO2.1.6/ TKO2.2.6/ TKO2.3.6/ TKO2.4.6/ TKO2.5.6 “Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija”;
- TKO1.7/ TKO2.1.7/ TKO2.2.7/ TKO2.3.7/ TKO2.4.7/ TKO2.5.7 “Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana”;
- TKO1.8/ TKO2.1.8/ TKO2.2.8/ TKO2.3.8/ TKO2.4.8/ TKO2.5.8 “Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība”;
- TKO1.9 “Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām”;
- LA9 “Ražotāju grupu un organizāciju izveide”;
- LA18 “Pārtikas kvalitātes shēmas”.

Tā ietvaros tiks veicināta konkurētspējīgu sadarbības formu un līmeņu veidošanās un attīstība saražotās produkcijas virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus.

Tiks veicināta kopīgas loģistikas un administratīvās kapacitātes veidošana un pakalpojumu sniegšana, t.sk. sedzot ar attiecīgo intervenču īstenošanu saistītās administratīvās un personāla izmaksas.

Īstenotas darbības vides jomā, lai mazinātu ražošanas negatīvo ietekmi uz vidi.

Nepieciešams paredzēt atbalsta pasākumus sadarbības sekmēšanai bioloģiskajā lauksaimniecībā (kooperatīvo sabiedrību vai ražotāju organizāciju izveide), tādējādi veicinot bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražošanu, to tālāku pārstrādi un eksportu.

Paredzēts tehniskais atbalsts kooperatīvu veidošanās stimulēšanai, nodrošinot administratīvo (t.sk. uzturēšanas), tirgus izpētes un loģistikas izmaksu daļēju segšanu pirmajos kooperatīvu darbības gados pēc atbilstības statusa iegūšanas, tādejādi veicinot kooperācijas attīstību.

<u>Lai veicinātu pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu (SM3 V2),</u> KLP SP ir paredzētas šādas intervences:

- TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 “Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos”;
- TKO1.6/ TKO2.1.6/ TKO2.2.6/ TKO2.3.6/ TKO2.4.6/ TKO2.5.6 “Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija”;
- TKO1.8/ TKO2.1.8/ TKO2.2.8/ TKO2.3.8/ TKO2.4.8/ TKO2.5.8 “Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība”;
- TKO1.9 “Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām”.

Tā ietvaros tiks veicināta pētniecība un eksperimentālā ražošana, jaunu tehnoloģiju, t.sk. digitālo tehnoloģiju izmantošana, nodrošinot zināšanu pārnesi.

Ar atbalsta palīdzību plānots nodrošināt orientēšanos uz eksportspējīgu, inovatīvu un augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu, t.sk. zinātnieku un ražotāju ciešākas un savstarpēji ieinteresētas sadarbības veicināšanu, t.sk. zināšanu pārnesi.

<u>Lai veicinātu zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām (SM3 V3)</u>, KLP SP ir paredzētas šādas intervences:

- TKO1.2 / TKO2.1.2/ TKO2.2.2/ TKO2.3.2/ TKO2.4.2/ TKO2.5.2 “Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība”;
- TKO1.3 / TKO2.1.3/ TKO2.2.3/ TKO2.3.3/ TKO2.4.3/ TKO2.5.3 “Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa”.

Tā ietvaros tiks veicinātas apmācības, mentoru piesaiste, konsultācijas un pieredzes apmaiņa par labāko praksi, t.sk. par lauksaimnieku (t.sk., bioloģisko) kooperācijas iespējām un ieguvumiem, līdera lomu veiksmīgai attīstībai.

Jāpiesaista mentori, kas ar labo pieredzi un zināšanām spētu motivēt lauksaimniekus stāties esošajos kooperatīvos vai veidot jaunus nozarēs, kurās to ir maz vai nav vispār.

Caur zināšanām un apmācībām jāpopularizē līdzšinējo labo praksi produkcijas realizācijā ar sadarbības vai kooperācijas starpniecību, t.sk. akcentējot līdera jeb vadītāja lomu veiksmīgai attīstībai.

Lai sekmētu vietējās produkcijas realizācijas iespējas (SM3 V4), KLP SP ir paredzētas šādas intervences:

- TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos";
- TKO1.5/ TKO2.1.5/ TKO2.2.5/ TKO2.3.5/ TKO2.4.5/ TKO2.5.5 "Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība";
- TKO1.6/ TKO2.1.6/ TKO2.2.6/ TKO2.3.6/ TKO2.4.6/ TKO2.5.6 "Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija";
- TKO1.7/ TKO2.1.7/ TKO2.2.7/ TKO2.3.7/ TKO2.4.7/ TKO2.5.7 "Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana".

Tā ietvaros tiks sekmēta vietējās produkcijas, t.sk. bioloģiskās, realizācijas iespējas caur pasākumiem, kas veicinātu sadarbību ražotāju starpā ar mērķi vienkāršāk un efektīvāk piedāvāt produkciju tirgū (t.sk. iepirkumos).

Lai stiprinātu konkurētspēju un reaģētu uz lielo konkurenci globālajā lauksaimniecības tirgū, jāparedz atbalsts, lai nozares kooperatīvās sabiedrības / ražotāju organizācijas attīstītu izejvielas pārstrādi, ieviestu jaunas tehnoloģijas, kā arī sekotu līdzi jaunākajām tirgus pieprasījuma tendencēm pasaulē un veidotu produktu noieta kanālus.

Vēlams atbalstīt pasākumus vietējās produkcijas realizācijas iespēju palielināšanai ārpus mazumtirdzniecības tīklu sistēmām (t.sk. tirdziņi un tiešā piegāde).

Ņemot vērā iepriekš minētās vajadzības un īstenojot iepriekš minētās intervences, tiks sasniegti Regulas 2021/2115 46. pantā minētie specifiskie mērķi un ar tiem saistītie Regulas 2021/2115 6.pantā minētie KLP mērķi.

Kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas intervence LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", kuras mērķis ir veicināt saimniecību, tai skaitā kooperatīvo sabiedrību ekonomiskās darbības rādītāju uzlabošanu un konkurētspēju, piedāvājuma koncentrāciju, tādejādi veicinot kooperācijas attīstību, intervence LA 4.1.5. "Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās", intervence LA 4.1.6. "Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai", kā arī intervence LA 20 "Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai" – ar mērķi veicināt īso piegāžu ķēžu veidošanos vietējās produkcijas realizācijai, sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu virzību tirgū un veicināto to atpazīstamību.

Kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas arī zināšanas un prasmes sekmējošais atbalsts - LA 1.1 Mācības, LA 1.2. Konsultantu mācības un LA 1.3 Informatīvie pasākumi, kā arī konsultatīvais atbalsts – LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi un LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`).

Ar atbalsta palīdzību nepieciešams veicināt esošo kooperatīvo sabiedrību konsolidēšanos (laukaugu un piena nozarē) vai paplašināšanos, attīstību vai jaunu kooperatīvo sabiedrību / ražotāju organizāciju veidošanos visās nozarēs (t.sk. laukaugu un piena), bet it īpaši tajās, kur to īpatsvars ir zems (gaļas - liellopu, mājputnu, cūkkopības, aitkopības un kazkopības un olu nozarēs, kartupeļu, dzīvo augu, linu un

kaņepju, kā arī bioloģiskajā lauksaimniecībā un mājražošanā). Nevalstiskās organizācijas norādīja uz nepieciešamu paredzēt atbalstu kooperācijas attīstībai visos sektoros.

2.1.SO3.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO3.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.10 CU PR - Labākas piegādes ķēdes organizācija Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP	3,37 %
R.11/Liellopa un teļa gaļa - Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	1,62 %
R.11/Piens un piena produkti - Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	1,63 %
R.11/Cūkgaļa - Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	1,64 %
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori - Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	1,64 %
R.11/Graudaugu produkti - Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	1,63 %
R.11/Augļi un dārzeņi - Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	38,99 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Plānotie rezultāti un sasniedzamie mērķa rādītāji prognozēti, pamatojoties uz šī perioda pieredzi par pretendentu aktivitāti kooperācijā un ražotāju organizācijās.

R.10 mērķa rādītāja sasniegšanai ieguldījumu no SM3 sniedz intervences TKO1 "Intervences augļu un dārzeņu sektorā", TKO2 "Intervences citos sektoros" un LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveide", kas kopā veido 0,68%, bet 2,41% tiek ieguldīti caur SM9 intervenci LA18 un 0,28% tiek ieguldīti caur intervenci LA20. Savukārt R.11 mērķa rādītāja sasniegšanai ieguldījumu no SM3 sniedz intervences TKO1 un TKO2.

TKO1 "Intervences augļu un dārzeņu sektorā", TKO2 "Intervences citos sektoros" (TKO2.1 intervences labības sektorā, TKO2.2 intervences VI pielikumā minēto lobītie pākšu dārzeņu, sektorā, TKO2.3 intervences liellopu un teļa gaļas sektorā, TKO2.4 intervences piena un piena produktu sektorā, TKO2.5 intervences cūkgaļas sektorā) un LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveide" dos ieguldījumu R.10, paredzot pasākumus, kuri uzlabotu lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdēs.

TKO1 "Intervences augļu un dārzeņu sektorā" un TKO2 "Intervences citos sektoros" (TKO2.1 intervences labības sektorā, TKO2.2 intervences VI. pielikumā minēto lobītie pākšu dārzeņu, sektorā, TKO2.3 intervences liellopu un teļa gaļas sektorā, TKO2.4 intervences piena un piena produktu sektorā, TKO2.5 intervences cūkgaļas sektorā) dos ieguldījumus R.11, paredzot pasākumus, kas veicinās darbības programmās iesaistīto ražotāju organizāciju pārdotās produkcijas īpatsvaru.

Kopējais saimniecību skaits valstī ir 69 930 (2016. gada dati). Latvijā darbojas 5 atzītas augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas ar kopējo biedru skaitu 52. Ņemot vērā diskusijas ar sociālajiem partneriem un tur izrādīto interesi par iespējām veidot atzītas ražotāju organizācijas ar ES atbalsta palīdzību, tiek plānots, ka

nākamā periodā izveidosies vēl viena augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas un 5 ražotāju organizācijas citos sektoros. Tādējādi biedru skaits atzītās augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas varētu palielināties pakāpeniski no 52 uz 60 sastādot 0,1% no kopējā saimniecību skaita valstī. Savukārt citos sektoros, vadoties pēc esošo kooperatīvu biedru skaita, tas varētu sasniegt 267, sastādot 0,4% no kopējā saimniecību skaita valstī.

Taču jāņem vērā, ka vienai no ražotāju organizācijām tās apstiprinātā darbības programma beigsies 2023. gada 31. decembrī, bet pārējām četrām – 2022. gada 31. decembrī. Saskaņā ar ES tiesību aktiem, ražotāju organizācijām ir iespēja izvēlēties īstenot savas darbības programmas:

1) pēc līdzšinējās kārtības jeb pēc Tirgus kopējās organizācijas regulējuma saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007;

2) pēc jaunās KLP saskaņā ar regulu 2021/2115.

Tiek prognozēts, ka ražotāju organizācijas izvēlēsies īstenot darbības programmas pēc Tirgus kopējās organizācijas regulējuma: vienai apstiprinātā darbības programma beigsies 2023. gada 31. decembrī, bet pārējās, kuras saskaņā ar ES tiesību aktiem plāno iesniegt jaunas darbības programmas līdz 2022. gada 15. septembrim, tās savas jaunās darbības programmas īstenos līdz 2025. gada 31. decembrim.

Dārzeņu, augļu un ogu kopējā izlaide valstī 2020. gadā sastādīja 65,6 milj. EUR, bet piena, graudaugu, liellopu un teļa gaļas, cūkgaļas un pākšaugu (diskusijās ar sociālajiem partneriem šajos sektoros no visa "citus sektoru" aptvēruma tika novērota pastiprināta interese par ražotāju organizāciju veidošanu) kopējā izlaide valstī 2020. gadā sastādīja 1021,0 milj. EUR. Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas izlaide 2020. gadā sastādīja 24,34 milj. EUR, bet tā īpatsvars augļu un dārzeņu kopējā valsts izlaidē sastādīja 37%. Ņemot vērā, ka atsevišķas esošās augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas veiksmīgi darbojas un tiek plānots, ka izveidosies vēl viena ražotāju organizācijas, tad tiek prognozēts, ka 2027. gadā augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas īpatsvars augļu un dārzeņu kopējā valsts izlaidē sastādīs 39%. Šobrīd citos sektoros nav atzītas ražotāju organizācijas, bet prognozējot, ka līdz 2027. gadam varētu izveidoties 5 ražotāju organizācijas – katrā sektorā pa vienai, to īpatsvars attiecīgo sektoru kopējā valsts izlaidē varētu sastādīt:

- graudu – 1,63%;
- liellopu un teļu gaļas – 1,62%;
- piens un piena produktu – 1,63%;
- cūkgaļas – 1,64%;
- VI. pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņi, arī mizoti vai šķelti (KN 0713) – 1,64%.

Tika ņemtas vērā SVID analīzē identificētās vajadzības, kas risināmas KLP ietvaros atbilstoši pieejamajam finansējumam.

2.1.SO3.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Intervencēm plānotais finansējuma piešķīrums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto mērķu izpildei un rezultātu rādītāju sasniegšanai.

Intervencēm – atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu (TKO1) sektorā piecu gadu periodam finansējums tiek paredzēts 2 900 000 EUR apmērā, ņemot vērā līdzšinējo pieredzi atzītu augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju darbības programmu īstenošanā, kā arī to, ka ražotāju organizācijas var izvēlēties īstenot darbības programmas pēc Tirgus kopējās organizācijas regulējuma.

Intervencēm – ražotāju organizācijas citos sektoros (TKO2) piecu gadu periodam finansējums tiek paredzēts 4 000 000 EUR apmērā, ņemot vērā līdzšinējo pieredzi attiecībā uz atzītu augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju darbības programmu īstenošanu.

Intervencei "Ražotāju grupu un organizāciju izveide" (LA9) finansējums tiek paredzēts 1 500 000 EUR apmērā, ņemot vērā līdzšinējo pieredzi un pašreizējās atbilstīgo kooperatīvo sabiedrību un atbilstīgo kooperatīvu apvienību dibināšanas tendences, tai skaitā 240 000 EUR plānots 4 kooperatīvajām sabiedrībām, kuras darījumdarbības plāna īstenošanu uzsākušas 2022.gadā. Pasākumā nav atbalstāmo

nozaru ierobežojumu, izņemot konvencionālo laukaugu un konvencionālā piena nozari, taču kooperatīvu apvienībām atbalsts būs pieejams bez nozaru ierobežojuma.

LA 9 intervence "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts" ir pasākums, kura ietvaros jaunām atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām ir iespējas saņemt atbalstu piecu gadu biznesa plāna īstenošanai, tādejādi sniedzot finansiālu atbalstu, lai šīs kooperatīvās sabiedrības veiksmīgāk pielāgotos tirgus prasībām un iegūtu nepieciešamo finansiālo atbalstu tieši to attīstības sākumposmā. Ir plānots, ka kooperatīvās sabiedrības vienlaicīgi nevarēs saņemt LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalstu" un sektorālo atbalstu. Šāda pieeja tiks realizēta, lai kooperatīvajām sabiedrībām būtu iespēja izvēlēties atbalsta veidu, kurš būtu vairāk piemērots katra konkrētā kooperatīva specifikai, piemēram, vai un cik straujš tiek plānots apgrozījuma pieaugums un līdz ar to atbalsta lielums, vai būs iespējams izpildīt visus noteiktos kvantitatīvos un kvalitatīvos attīstības kritērijus utt. Situācijā, kad kooperatīvā sabiedrība izvēlas realizēt savu piecu gadu biznesa plānu intervencē LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", to realizējot un sasniedzot paredzētos mērķus un kritērijus, tai būs iespēja izstrādāt programmu un turpināt sava kooperatīva attīstību, saņemot sektorālo intervenču atbalstu.

2.1.SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku

2.1.SO4.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO4.1.1 Stiprās puses

1. Latvijas lauksaimniecība, salīdzinājumā ar citu ES valstu lauksaimniecības sistēmām, attiecībā per 1 LIZ ha, rada salīdzinoši nelielu nelabvēlīgu ietekmi uz klimata pārmaiņām. Latvijā ir neizmantotu resursu efektīvai produkcijas ražošanai [43].
2. Mežainuma platību un krājas pieauguma palielināšanās pozitīvi ietekmē oglekļa uzkrāšanos [56].
3. Ieviests normatīvs regulējums kūtsmēslu apsaimniekošanas un mēslojuma lietošanas radīto SEG emisiju ierobežošanai [129].
4. Izmantotās meža apsaimniekošanas metodesļauj palielināt piesaistītā CO_2 apjomu un veicina koksnes produktu apjoma un pievienotās vērtības kāpumu [56.-61.]. Piesaistes pasākumi mežsaimniecībā (meža produktivitātes uzlabošana, retināšana, ieaudzēšana, meža reproduktīvai materiāls, meža kopšana, efektīva saimnieciskās darbības plānošana) [57.-61].
5. Latvijā ir augsts AER īpatsvars energoresursu patēriņā un pieejami vietēji resursi (koksne) šī īpatsvara kāpināšanai [99., 94].
6. Platības LIZ ar zemu augsnes auglību, kas ir pieejamas apmežošanai un CO_2 piesaistes palielināšanai biomasā un augsnē [62].
7. Informatīvo un izglītojošo atbalsta iespēju pieejamība lauksaimniekiem un mežsaimniekiem [128].

2.1.SO4.1.2 Vājās puses

1. Latvijā salīdzinājumā ar pārējām Eiropas valstīm ir liels lauksaimniecības emisiju apjoms uz saražotās produkcijas vienību, proti, lauksaimniecībā ir zema resursu izmantošanas efektivitāte [44]. Attīstoties lauksaimniecības sektoram var palielināties no lauksaimniecības radīto emisiju apjoms [46].
2. Liels grūti samazināmo SEG emisiju avotu īpatsvars lauksaimniecības darbībās, kas rodas augsnes apsaimniekošanas un lauksaimniecības dzīvnieku zarnu fermentācijas procesos [25.-30.].
3. Organisko augšņu izmantošana lauksaimniecībā [36].
4. Nav aktuālas telpiskās informācijas par reālo organisko augšņu izplatību Latvijā, kā arī nav ticamas informācijas par augsnes oglekļa krājumiem [36].
5. Palielināts lauksaimniecības augšņu skābums, kas apgrūtina ražošanas efektivitātes kāpināšanu un SEG emisiju ietilpības samazināšanas iespējas [41].
6. Lauksaimniekiem un mežsaimniekiem trūkst izpratnes par to saimnieciskās darbības ietekmi uz klimata pārmaiņām, t.sk. augsnes apsaimniekošanu, iespējām mazināt klimata pārmaiņas un tām pielāgoties [128]
7. Nepietiekami dati precīzu SEG emisiju aprēķinu veikšanai un SEG samazināšanas pasākumu ietekmes novērtēšanai (nepieciešami nacionāli pētījumi) [36].
8. Meliorācijas sistēmu nepietiekama apsaimniekošana un atjaunošana gan lauksaimniecības, gan meža zemēs [69., 70].
9. Jaunaudžu kopšana tiek veikta nepietiekamā daudzumā, samazinās mežaudžu ražība un noturība pret klimata ekstrēmiem, kas samazina CO_2 piesaistes potenciālu [58].
10. Neproduktīvo un pāraugušo baltalkšņu un blīgznu mežaudžu nomaiņu tiek veikta nepietiekamā daudzumā, kas mazina CO_2 piesaisti koku biomasā, un var samazināt skujukoku mežaudžu īpatsvara turpmāka saglabāšanos [62].

2.1.SO4.1.3 Iespējas

1. Stimuls lauksaimniecības nozares attīstībai, pateicoties jaunu tehnoloģiju un klimatam/videi draudzīgu prakšu pielietošanai, inovatīvu un energoefektīvu risinājumu izmantošanai [137].

2. Salīdzinoši liels mazproduktīvu un ražošanā neizmantotu zemju īpatsvars, kuras iespējams apmežot [57].

3. Palielināt CO_2 piesaisti ar meža produktivitātes uzlabošanu un papielinot mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām [67., 70].

4. Klimata pārmaiņu ietekmē veģetācijas sezonas pagarināšanās radīto iespēju izmantošana lauksaimniecības produktivitātes kāpināšanai [10].

5. Precīzu datu iegūšana par organiskajām augsnēm un atbilstošas [38]. apsaimniekošanas veikšana var būtiski samazināt lauksaimniecības SEG emisijas.

6. Veicināt ilgtspējīgu prakšu īstenošanu lopkopībā, uzlabojot barības kvalitāti, plānojot un nodrošinot barības devas atbilstoši dzīvnieku vajadzībām, attīstīt bioloģisko lauksaimniecību, t.sk. bioloģisko piena lopkopību [140.,139].

2.1.SO4.1.4 Draudi

1. Pieaug klimata ekstrēmu biežums un spēks, kas rada zaudējumus lauksaimniecībai un mežsaimniecībai, ietekmējot kultūru ražību un palielinot neražas riskus [2., 4].
2. Meža zemju pārpurvošanās dēļ var samazināties koksnes pieaugums un CO_2 piesaiste [67].

2.1.SO4.1.5 Citas piezīmes

Nav papildus komentāru.

2.1.SO4.2. Vajadzību noteikšana

Kods	**Nosaukums**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM2 V6	Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	Vidēja	Jā
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V10	Kūdras purvu rekultivācija.	Augsta	Nē
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V4	Palielināt CO2 piesaisti, mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām	Augsta	Jā
SM4 V5	Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu	Augsta	Jā
SM4 V6	Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti.	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM4 V9	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Vidēja	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Nav papildus komentāru.

2.1. SO4.3 To attiecīgo valsts plānu (elementu) identifikācija, kas izriet no KLP plāna regulas XI pielikumā minētajiem leģislatīvajiem instrumentiem, kuri ir ņemti vērā KLP plānu vajadzību novērtējumā attiecībā uz šo konkrēto mērķi

Lai veiktu pasākumus pielāgojoties klimata pārmaiņām ir izstrādāts Latvijas pielāgošanas klimata pārmaiņām plāns laika posmam līdz 2030.gadam, savukārt lai veiktu SEG emisiju samazinošos pasākumus, Latvijā ir izstrādāts Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.-2030.gadam, kas nosaka Latvijas valsts enerģētikas un klimata politikas pamatprincipus, mērķus un rīcības virzienus turpmākajiem desmit gadiem, ņemot vērā ieskicētos ilgtermiņa attīstības virzienus, t.sk. ietverot SEG emisiju samazināšanas un CO_2 piesaistes saglabāšanas un palielināšanas pasākumus lauksaimniecības un zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības darbībās.

Atbilstoši Nacionālajam klimata un enerģētikas plānam 2021.-2030.gadam (NEKP) ir definēti mērķi 2030.gadam:

- samazināt SEG emisijas par 65% salīdzinot ar 1990.gadu, Ne-ETS darbībām par 6% salīdzinot ar 2005.gadu (nav definēts specifisks mērķis lauksaimniecības nozarei),
- nodrošināt vismaz 3,1 milj. tonnu CO2 piesaistes attiecīgajās zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības jomās,
- enerģijas, kas ražota no AER īpatsvars enerģijas bruto gala patēriņā (%) – 50%;
- uzkrātais gala enerģijas ietaupījums (Mtoe) – 1,76;
- kā arī citi specifiski mērķi.

Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030.gadam (turpmāk – NEKP) ietverti pasākumi SEG emisiju mazināšanai lauksaimniecībā rīcības virzienā "7.Resursu efektīva izmantošana un SEG emisiju samazināšana lauksaimniecībā":

·Veicināt un atbalstīt precīzu minerālmēslojuma lietošanu

·Veicināt mēslošanas plānošanu

·Tieša organiskā mēslojuma iestrādes augsnē (šķidrmēslu transportēšana izmantojot šļūteņu sistēmu vai mucu un iestrāde augsnē izmantojot inžektorus) veicināšana un atbalstīšana

·Bioloģiskā piena lopkopība (emisiju samazinošā piena lopkopība)

·Veicināt barības devu plānošanu

·Veicināt barības kvalitātes uzlabošanu

·Meliorācijas sistēmu uzturēšanas uzlabošana lauksaimniecības zemēs, tādējādi samazinot netiešās NO_2 noteces

·Veicināt tauriņziežu iekļaušanu kultūraugu rotācijā, lai sekmētu slāpekļa piesaistes

·Izveidot kūdras augšņu izplatības karti lauksaimniecības zemēs

·Atbalstīt un veicināt plašāku pasējas izmantošanu graudaugu sējumos

·Atbalstīt un veicināt zaļās papuves ierīkošanu pirms ziemāju sējumiem

·Atbalstīt inovatīvu tehnoloģiju un risinājumu attīstīšanu resursefektivitātes, SEG emisiju samazināšanas/CO_2 piesaistes palielināšanas sekmēšanai lauksaimnieciskajās darbībās.

Savukārt NEKP rīcības virzienā "8. Ilgtspējīga resursu izmantošana un SEG emisiju samazināšana un CO_2 piesaistes palielināšana zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā" paredzēti šādi pasākumi:

·Mežsaimniecības jomas attīstības plānošanā nodrošināt mežu kopējās platības nesamazināšanos

·Atbalstīt jaunu augļu dārzu izveidošanu

·Uzlabot meža ieaudzēšanu un audzes kvalitāti dabiski apmežojušās platībās veicināšana

·Veicināt neproduktīvu mežaudžu ar zemu oglekļa piesaisti nomaiņu

·Veicināt dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošanu
·Veicināt jaunaudžu kopšanas cirtes
·Uzlabot mežsaimniecībā izmantojamās zemes un mežsaimniecisko zemju kvalitāti
·Veicināt vēsturiski izmantoto kūdras ieguves vietu rekultivāciju, izvēloties piemērotāko rekultivācijas veidu
·Veicināt koksnes izmantošanu būvniecībā
·Veicināt kaskādes principa izmantošanu koksnes un biomateriālu izmantošanā
·Līdz 2050. gadam palielināt mežaudžu ražību par 25% salīdzinot ar 2018.gadu
·Atbalstīt inovatīvu tehnoloģiju un risinājumu attīstīšanu resursefektivitātes, SEG emisiju samazināšanas/CO_2 piesaistes palielināšanas sekmēšanai mežsaimniecības darbībās

Savukārt Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānā laika posmam līdz 2030.gadam, kas ir nacionāla līmeņa ilgtermiņa (līdz 2030. gadam) attīstības plānošanas dokuments, apskatot līdz šim Latvijā novērotās klimata pārmaiņas un nosakot pielāgošanās risinājumus dažādiem ar tām saistītiem riskiem un iespējām. Plānā ir ietverti pasākumi <u>lauksaimniecības pasargāšanai</u> no klimata pārmaiņu negatīvajām sekām (pielāgošanai), paredzot lauksaimniecībā:

o veicināt audzējamo kultūraugu sugu un šķirņu daudzveidību praksē;
o īstenot kultūraugu kaitīgo organismu un attīstīt dzīvnieku slimību ierosinātāju un pārnēsātāju izplatības uzraudzību un monitoringu;
o atjaunot un pielāgot meliorācijas sistēmas, lai tās būtu ar divpusēju darbību, gan ātrākai ūdens novadīšanai intensīvu nokrišņu periodos vai ar apūdeņošanas iespējām sausuma periodos, nepieciešamās vietās atjaunot ūdensteču dabisko posmu caurplūdumu, lai mazinātu plūdu sekas;
o nodrošināt lauksaimnieku informēšanu par apdrošināšanas iespējām un priekšrocībām;
o veicināt disperso mitrāju veidošanu un uzturēšanu, sevišķi apvidos, kur dominē lauksaimniecības zemes

Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānā laika posmam līdz 2030.gadam ietverti pasākumi <u>mežsaimniecības pasargāšanai</u> no klimata pārmaiņu negatīvajām sekām (pielāgošanai), paredzot mežsaimniecībā:

o sekmēt kvalitatīva stādmateriāla selekcionēšanu zemākas biezības jaunaudžu ierīkošanai
o sekmēt neizmantoto, mazproduktīvo lauksaimniecības zemju apmežošanu
o izvērtēt specifisku nosacījumu ieviešanas nepieciešamību jaunaudžu (koku augstums 4 – 6 m) kopšanas sekmēšanai
o veicināt meža ceļu tīkla attīstību, lai nodrošinātu efektīvu meža zemju apsaimniekošanu, un cita veida zemju pārvaldību nelabvēlīgos klimata apstākļos
o atjaunot un pielāgot meža meliorācijas sistēmas.

Situācijas analīzē izvirzītās vajadzības kopumā ir atbilstošas NEKP un Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānam laika posmam līdz 2030.gadam izvirzītajiem mērķiem un noteiktajām darbībām. Vairākas no NEKP plānā ietvertajām darbībām sniedz ieguldījumu arī Gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas Rīcības plānā 2019.-2030.gadam. Tomēr ņemot vērā pieejamos finanšu resursus un KLP valsts stratēģiskos uzstādījumus, KLP stratēģiskajā plānā ietverto intervenču ieguldījums daļēji palīdz sasniegt augstāk minētajos plānos noteikto darbību rezultatīvos rādītājus.

2.1.SO4.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.1. - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	CLIMA(47(1)(i)) – darbības, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām	TKO1.9 - Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.3.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.4.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.2.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.1 - Zaļās joslas	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai

			klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība	O.18. To liellopu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts dzīvnieku labturības, veselības vai pastiprinātu biodrošības pasākumu īstenošanai
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 11 - Bioloģiskā lauksaimniecība	O.17. To hektāru skaits vai citu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts par bioloģisko lauksaimniecību
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 8 - Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai	O.15. To hektāru skaits (mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.4. - Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 7.1 - Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 7.2 - Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Ievērojot to, ka lauksaimniecības nozare ir viens no nozīmīgākajiem SEG emisiju radītājiem, ir nepieciešams veicināt tādu lauksaimniecības prakšu īstenošanu, kas var palīdzēt pielāgoties klimata pārmaiņām un sniegt ieguldījumu SEG emisiju samazinājumā, ieguldījumus precīzās tehnoloģijās, kā arī ieguldījumus dzīvnieku ēdināšanas jomā. Lai sniegtu ieguldījumu kopējo SEG emisiju samazināšanā, esošā CO_2 uzglabāšanai augsnē un CO_2 piesaistē ir nepieciešama tehnoloģisko paņēmienu attīstība. Tomēr šādu paņēmienu attīstībai ir nepieciešams finansiāls ieguldījums, kā arī turpināmi pētījumi par iespējami labākiem risinājumiem gan emisiju aprēķiniem, gan praksēm, kas sniegtu ieguldījumu emisiju samazinājumā.

Lauksaimniecības produkcijas ražošanai būtu jābūt balstītai uz sociāli atbildīgiem un ilgtspējīgiem attīstības principiem. Veicot lauksaimniecisko darbību un iegūstot ražu ar ilgtspējīgām metodēm, vienlaikus sniedzot ieguldījumu arī dabas resursu ilgtspējīgā apsaimniekošanā. Pēdējā desmitgadē stabils pieaugušo un pāraugušo mežaudžu īpatsvara pieaugums Latvijā samazina CO_2 piesaistes intensitāti mežā, it sevišķi to potenciālu nākotnē. Tāpēc jāveic pasākumi meža produktivitātes uzlabošanai un mežaudžu noturības pret klimata pārmaiņām paaugstināšana.

Neskatoties uz to, ka Latvijai salīdzinājumā ar citām ES valstīm ir augsts atjaunojamās enerģijas izmantošanas rādītājs, ir paredzēts atbalstīt atjaunojamo energoresursu izmantošanu saimniecības vajadzībām, kā arī ar energoefektivitāti saistītus ieguldījumus.

Latvijai kā valstij ar vienu no mazākajām ietekmēm uz negatīvām klimata pārmaiņām Eiropas Savienībā ir būtiski atbalstīt lauksaimniecības, mežsaimniecības un pārtikas rūpniecības tehnoloģijas, kas vērstas uz resursu (enerģijas, ūdens u.tml.) taupīšanu un dabai kaitīgo izmešu apjomu mazinošu ražošanas tehnoloģiju ieviešanu. Nepieciešams atbalstīt brīvprātīgu vides saistību uzņemšanos, kas vērsta uz dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas uzlabošanu.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM 4 ir nepieciešams risināt vairākas vajadzības, tad:
·Lai samazinātu SEG emisijas no lauksaimniecības zemju apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu lauksaimniecības prakšu īstenošanu lauksaimniecībā (SM4 V1), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.1.) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" paredzot, ka saimniecībā aramzemes un ilggadīgo stādījumu platībās rudens - ziemas periodā tiek nodrošināts augsnes segums, tādējādi veicinot oglekļa uzkrāšanos augsnē; (LA10.1.) "Zaļās joslas" (tajās ierīkos ilggadīgos zālājus); (LA10.2) "Vidi saudzējoša dārzkopība" tiek nodrošināts augsnes segums ilggadīgajos stādījumos augļu un ogulāju dārzos, tādējādi veicinot oglekļa uzkrāšanos augsnē; (LA10.5) "Zālāju biotopu apsaimniekošana" tiek nodrošināts augsnes segums, tādējādi veicinot oglekļa uzkrāšanos augsnē; (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība" tiek nodrošināts augsnes segums gan zālājos, gan ilggadīgajos stādījumos augļu un ogulāju dārzos, tādējādi veicinot oglekļa uzkrāšanos augsnē; (LA 4.1.2.) "Atbalsts

ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās", paredzot ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībām zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmienu ieviešanai lauku saimniecībā, t.i., precīzām tehnoloģijām laukkopībā, lopkopībā, dārzkopībā, ieguldījumiem ūdens resursu efektīvai izmantošanai, t.sk. notekūdeņu attīrīšanai.

·Lai samazinātu SEG emisijas no lopkopības, veicinātu SEG emisiju mazinošo prakšu īstenošanu lopkopībā (SM4 V2), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences (TM4.6.) "Zālāju saglabāšanas veicināšana", paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās zālāju saglabāšanu un tos neuzars vismaz 2 gadu pēc kārtas, tādējādi veicinot zālāju saglabāšanu un oglekļa uzkrāšanos augsnē (papildus dodot ieguldīju arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā); intervence (LA4.1.2.) "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās", paredzot ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībām precīzo tehnoloģiju izmantošanai lopkopībā, t.sk. barības devu plānošanai un nodrošināšanai, barības kvalitātes uzlabošanai, kūstmēslu atbilstošai apsaimniekošanai; intervence (LA10.3.) "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" , paredzot emisijas samazināšanu lopkopības nozarē SEG emisiju samazināšanā. Intervence LA10.3. sniegumu dos ar atbalstu par pagarinātu ganīšanas sezonu piena govīm, kā arī barības devu plānošanu, kā arī intervence (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība" loppkopības saimniecības dos ieguldījumu SEG emisiju samazināšanā.

Lai palielinātu produktivitāti lauksaimnieciskajā ražošanā, sniedzot atbalstu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai, tādejādi mazinot emisijas uz produkcijas vienību (SM4 V3), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence (LA 4.1.2.) "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" sniedzot ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībām zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmienu ieviešanai lauku saimniecībā, tostarp precīzo tehnoloģiju izmantošanai.
.
Lai palielinātu CO_2 piesaisti (SM4 V4), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA 7.1. "Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai"), veicinot mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām ar atbilsošu kopšanu.

Lai veicinātu organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu, tādejādi samazinot SEG emisijas un palielinot CO_2 piesaisti (SM4 V5), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences LA 7.1. "Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai".

Lai veicinātu CO2 piesaistes palielinājumu mežos, atbalstot pārdomātu un mērķtiecīgu meža apsaimniekošanas pasākumu īstenošanu, ir iespējams uzlabot meža produktivitāti, paaugstināt mežu noturību pret klimata pārmaiņām (SM4 V6), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA8. "Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzturēšanai" un LA 7.2 "Atbalsts meža bojājumu profilaksei", kas kopumā sniegs būtisku ieguldījumu SEG emisiju samazinājumā un CO_2 piesaistē.

Lai atbalstītu klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu (SM4 V7), KLP SP ietvertas atbalsta intervences: (TM4.1) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" paredzot, ka saimniecībās tiek veidota pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā armazemē tiek saglabāts augsnes segums; (TM 4.2) "Ekoloģiski nozīmīgas platības", kas veicinās starpkultūru audzēšanu lielākās platībās; (TM4.7) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās", kas veicinās, ka bioloģiskās saimniecībās arī tiek veidota pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā armazemē tiek saglabāts augsnes segums; (LA 4.1.2.) "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās", kuras ietvaros tiks sniegts atbalsts ieguldījumiem, kas palīdzētu mazināt klimata pārmaiņas, kā dažādas laikapstākļu novērošanas iekārtas, tā dažādus ieguldījumus dārzkopībā, lai

mazinātu riskus, ko var radīt mainīgie laikapstākļi. (LA10.1.) "Zaļās joslas", kas tiks izveidotas aramzemē, palīdzēs veikt iegulījumu šajā mērķī.

Lai veicinātu energoefektīvus un resursu efektīvus izmantošanas ieguldījumus lauku saimniecībās un pārstrādes uzņēmumos (SM4 V8), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences (LA 4.1.4.) "Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai", atbalstot ieguldījumus lauku saimniecībās un lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumos, atjaunojamās enerģijas ražošanai un energoefektīvu iekārtu iegādei, kā arī energoefektīvu pasākumu īstenošanai.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu izglītības un zināšanu pieejamību, gan kvalifikācijas celšanai, gan pārkvalificēšanai (SM4 V9), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences LA 1.1 Mācības, LA 1.2. Konsultantu mācības un LA 1.3 Informatīvie pasākumi, LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi, LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) un LA3 Demonstrējumi.

Lai sekmētu pievienotas vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu un jaunu tehnoloģiju izmantošanu, risinot SM2 V3 un V8 vajadzību kā papildinošās intervences SM4 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas intervences LA 4.1.5. "Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās" un LA 4.1.6. "Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai".

Lai palielinātu produktivitāti, izmantojot jaunas un progresīvas tehnoloģijas un prakses, atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu un veicinātu energoefektīvus ieguldījumus, risinot SM4 V3, SM4 V7 un SM4 V8 vajadzību KLP SP paredzētas atbalsta intervences TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos" un TKO1.9 " Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām" un TKO1.4/ TKO2.1.4/ TKO2.2.4/ TKO2.3.4/ TKO2.4.4/ TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana".

2.1.SO4.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO4.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6)

: **Nē**

2.1.SO4.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.12 - Pielāgošanās klimata pārmaiņām Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām	43,74 %
R.13 PR - Emisiju mazināšana lopkopības nozarē Tādu liellopu vienību (LU) īpatsvars, attiecībā uz kurām pastāv atbalstītas saistības (to vidū kūtsmēslu pārvaldība) samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) un/vai amonjaka emisijas	29,34 %
R.14 PR - Oglekļa uzglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)	38,48 %
R.15 CU - Atjaunīgā enerģija no lauksaimniecības un mežsaimniecības un no citiem atjaunīgajiem energoresursiem Atbalstītie ieguldījumi atjaunojamo energoresursu (tai skaitā bioproduktu) ražošanas jaudā (MV)	22,00 MW

R.16 CU - Ar klimatu saistīti ieguldījumi To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu	1,07 %
R.17 CU PR - Apmežota zeme Platība, par kuru saņemts atbalsts apmežošanai, agromežsaimniecības atjaunošanai, tostarp darbības pārtraukumiem	10 281,00 ha
R.18 CU - Ieguldījumu atbalsts mežsaimniecības nozarei Kopējais ieguldījumu apjoms mežsaimniecības nozares darbības rādītāju uzlabošanai	80 971 600,00 EUR
R.30 PR - Atbalsts ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai To meža zemju daļa, uz kuriem attiecas saistības meža aizsardzības atbalstam un ekosistēmu pakalpojumu pārvaldībai	0,30 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm, plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti, izejot no šī perioda pieredzes pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM4 ir nepieciešams risināt vairākas situācijas analīzē konstatētās vajadzības, tad:

Intervence (TM4.1.) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" dos ieguldījumu R.12, jo veicinās, ka saimniecībās tiek veidota pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā armazemē tiek saglabāts augsnes segums, risinot SM4 V7;

Intervence (TM4.1.) dos arī nelielu ietekmi R.14, paredzot, ka saimniecībā ilggadīgo stādījumu platībā tiek nodrošināts zaļais segums, tādējādi veicinot oglekļa uzkrāšanos augsnē, risinot SM4 V1;

Intervence LA10.1. "Zaļās joslas" sniegs ieguldījumu arī R.12, jo šīs prakses palīdz pielāgoties klimata pārmaiņām, R.14, jo aramzemēs tiks ierīkots zālājs vai cits ilggadīgs segums;

Intervence (LA10.2.) . "Vidi saudzējošša dārzkopība" sniegs iegulījumu R.14., jo aramzemē ierīkos un uzturēs ilggadīgos stādījumus t.sk. kūdrājos;

Intervence (LA10.5.)"Zālāju biotopu apsaimniekošana", kas ir ilggadīgi zālāji, sniegs ieguldījumu R.14.;

Intervence (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība", kas kopumā samazina emisijas no lauksaimniecības darbības sniegs ieguldījumu R.14.;

Intervence (TM 4.2) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" dos ieguldījumu R.12, paredzot starpkultūru audzēšanu lielākās platībās, risinot SM4 V7;

Intervence (TM4.6.) "Zālāju saglabāšanas veicināšana" dos ieguldījumu R.14., paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās zālāju saglabāšanu un tos neuzars vismaz 2 gadu pēc kārtas, tādējādi veicinot zālāju saglabāšanu un oglekļa uzkrāšanos augsnē (papildus dodot ieguldīju arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā), risinot SM4 V2;

Intervence (TM4.7) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" dos ieguldījumu R.12, jo veicinās, ka bioloģiskās saimniecībās arī tiek veidota pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā armazemē tiek saglabāts augsnes segums, risinot SM4 V7;

Intervence (LA 4.1.2.) “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” sniegs ieguldījumu R.16, paredzot ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībām precīzo tehnoloģiju ieviešanai laukkopībā un lopkopībā, bezapvērses tehnoloģiju iegādei, ilggadīgo stādījumu izveidei jeb jaunu augļu dārzu izveidei, energoefektivitātei un atjaunojamās enerģijas ražošanai un citiem ieguldījumiem, tādejādi mazinot klimata pārmaiņas un atbalstot jaunu, ilgtspējīgu tehnoloģiju ieviešanu lauku saimniecībās, kā arī pielāgojoties klimata pārmaiņām, risinot SM4 V1, SM4 V2, SM4 V3, SM4 V7;

Intervence (LA 4.1.4.) “Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai” sniegs ieguldījumu R.15 un R.16, paredzot ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībām un lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumiem atjaunojamās enerģijas ražošanai un energoefektīvu iekārtu iegādei, kā arī energoefektīvu pasākumu īstenošanai, risinot SM4 V8;

Intervence (LA 7.1.) “Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai un atjaunošanai un retināšanai” sniegs atbalstu ieguldījumiem meža ieaudzēšanai, nomaiņai un atjaunošanai 10 282 ha platībā, lai veicinātu organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu, tādejādi samazinot SEG emisijas un palielinot CO_2 piesaisti, sniedzot ieguldījumu R17.un R.18 un risinot SM4 V5;

Intervence (LA 7.2.) “Atbalsts meža bojājumu profilaksei”, sniegs atbalstu profilaktiskiem pasākumiem samazinot riskus ugunsgrēkiem, tādējādi palielinot CO_2 piesaisti, sniedzot ieguldījumu R.17 un R.18, risinot SM4 V5;

Intervence (LA8) “Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzturēšanai” sniegs atbalstu meža produktivitātes uzlabošanai 30 000 ha platībā, palielinot meža noturību pret klimata pārmaiņām un nodrošinātu CO_2 piesaistes palielinājumu, sniedzot ieguldījumu R.30, risinot SM4 V6;

Intervence (LA10.3.) “Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība” sniegs atbalstu liellopu lopkopības saimniecībām, veicinot pagarinātu ganīšanas sezonu piena govīm (160 dienas), kas tiks attiecināts uz 44 494 liellopu vienībām un barību devu plānošanu, samazinot metāna emisijas, kas tiks attiecinātas uz 101 797 liellopu vienībām, tādejādi samazinot emisijas no lopkopības, dodot ieguldījumu R.13, risinot SM4 V2.

Papildinošo ietekmi SM4 mērķa īstenošanai sniegs šādas intervences:

TM 4.4. Saudzējošā lauksaimniecības prakse
LA 4.1.5. “Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās”
LA 4.1.6. “Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai”
LA 1.1 Mācības
LA 1.2. Konsultantu mācības
LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi
LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) konsultāciju pakalpojumi
LA3 Demonstrējumi

TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 “Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos”
TKO1.9 " Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām"
TKO1.4/ TKO2.1.4/ TKO2.2.4/ TKO2.3.4/ TKO2.4.4/ TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana"

2.1.SO4.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Intervencēm plānotais finansējuma piešķīrums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto sasniedzamo rādītāju izpildei

2.1.SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

2.1.SO5.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO5.1.1 Stiprās puses

1.Latvijā ir pietiekami virszemes un pazemes ūdens krājumiem. *(3.)*

2.Saskaņā ar lauksaimniecības noteču monitoringa datiem nav novērotas paaugstinātas nitrātu koncentrācijas. *(17)*

3.Gandrīz visos gruntsūdeņu urbumos Lauksaimniecības noteču monitoringa programmas ietvaros ir novērota augsta ūdeņu kvalitāte. *(40)*

4.Valstī vidēji ļoti zems lauksaimniecības dzīvnieku blīvums uz vienu lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāru. *(64)*

5.Latvijā ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoti ir divreiz lielāka LIZ platība, kā vidēji ES28.*(126)*

2.1.SO5.1.2 Vājās puses

1. Būtiskas lauksaimniecības radītas slodzes (gan barības vielu noteces, gan hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes) rezultātā 65 % ūdens objektu nav sasnieguši labu ūdens kvalitāti atbilstoši ūdens ekoloģiskās kvalitātes novērtējumu.*(7)*
2. Auglīgākā Latvijas augsne (12 %) atrodas Zemgales līdzenumā un daļēji tam piegulošajās Viduslatvijas zemienes un Austrumkursas augstienes daļās. *(102.;11;12)*
3. Ziemas mēnešos epizodiski tiek pārsniegta ES Nitrātu direktīvā norādītā nitrātu – slāpekļa koncentrācijas robežvērtība. *(18)*
4. Meliorācijas sistēmu vājās funkcionalitātes - nolietošanās dēļ, kā arī fakts, ka tajos trūkts mērķtiecīgi veidoti vides elementi, ziemā un pavasarī ilgstoši saglabājas paaugstināts gruntsūdens, radot augstu risku mēslojumam izskaloties no augsnes, kā arī tiek veicināta biogēno elementu iznese no augsnes ar virszemes noteci. *(78;80;81;82;83.145)*
5. Augšu agroķīmiskā izpēte šobrīd tiek veikta nepietiekamā apjomā. *(90)* Augsnes kvalitātes rādītāji VAAD un AREI veiktajos novērtējumos pasliktinās un ir nepieciešama augsnes ielabošana un kvalitāti uzlabojoši pasākumi, augu augšanai un attīstībai, tai skaitā skābo augšņu kaļķošana, barības vielu noplūdesmazināšanai. (94;95;154) *(2.1)*
6. Palielinās apsaimniekotā lauksaimniecībā izmantojamās zemes platība, kas izraisa lielāku saimnieciskās darbības ietekmi uz izmantotajiem resursiem.*(58)*
7. Latvijā ir vāja augsnes monitoringa sistēma un par vairākiem kvalitātes rādītajiem (sablīvēšanās, bioloģija, erozija u.c.), nav pieejami pietiekami daudz pētījumu, lai pilnīgi izvērtētu augsnes stāvokli un degradāciju Latvijā. *(50;103;105;109.;111)*
8. Lauksaimniecības sektorā radītām amonjaka emisijām ir pieaugoša tendence *(116.),* kas apdraud valsts emisiju samazināšanas saistību izpildi noteiktajā terminā. *(114.)*
9. Pieaugot izmantotajam mēslojuma daudzumam, pieaug emisiju apjomi un palielinās risks barības vielu noplūdēm virszemes ūdeņos un gruntsūdeņos. *(115.)*
10. Latvijā izveidojies nevienmērīgs vides pasākumu teritoriālais sadalījums - platībās ar vislielāko ietekmi uz vidi no lauksaimniecības ar augsnes un ūdens kvalitātes uzlabošanu saistīti agrovides pasākumi tiek realizēti vismazāk. *(11; 22;23;127;148)*
11. Zināšanu trūkums par augsnes apsaimniekošanas jautājumiem un videi draudzīgiem risinājumiem lauksaimniecībā. *(150;151)*

2.1.SO5.1.3 Iespējas

1.Kaļķošana – ģipšošana kā līdzeklis efektīvai ūdens aizsardzībai. *(24; 33; 53; 54; 55)*

2.Latvijā ievērojamas LIZ platības veido piemērotu potenciālu ieviest mērķtiecīgus agrovides pasākumus. (*11;23)* 3.Jaunas tehnoloģiskās iespējas ļauj precīzāk izmantot mēslojumu un augu aizsardzības līdzekļus un mazināt lauksaimnieciskās darbības rezultātā radušos vides piesārņojumu. *(51.;118., 120.)* 4.Paaugstināt lauksaimniecībā nodarbināto prasmju un zināšanu līmeni par ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību.*(150)* 5.Barības vielu noteces mazināšanai un hidromorfoloģiskā pārveidojumu slodzes uz ūdenstilpēm mazināšanai ir iespējams meliorācijas sistēmu atjaunošanas gadījumā, ietvert tādus obligātus vides elementus, kā: meandri, akmeņu krāvumi, sedimentācijas baseini. (79; 152) atsauce uz situācijas analīzi SO4

2.1.SO5.1.4 Draudi

1.Latvijā raksturīga nozīmīga pārrobežu piesārņojuma ietekme. *(3;24.)* 2. Pastāv arī draudi nesasniegt Ūdens struktūrdirektīvas noteiktos mērķus, draudi neapturēt pašreizējo pesticīdu pārdošanas/lietošanas pieaugumu. Izmantoto mēslošanas līdzekļu apjomam ir pieaugoša tendence. To nesabalansēta un neatbilstoša lietošana, kā arī ar kūtsmēslu nepareiza uzglabāšana negatīvi ietekmē ūdens kvalitāti un amonjaka emisijas. *(7; 9;41; 115)* 3.Pieaugot sausuma periodiem klimata pārmaiņu ietekmē var tikt apgrūtināta lauksaimnieciskā ražošana, jo īpaši dārzkopības nozarē.(*71)* 4.Klimatisko apstākļu izmaiņu ietekme uz nokrišņu apjomu, tiem kļūstot izteikti intensīviem atsevišķos periodos, var palielināt barības vielu noteci. *(83.)atsauce uz situācijas analīzi SO4* 5.Latvijas teritorijā augstieņu nogāzēs ir vislielākie augsnes ūdens erozijas riski. *(107;108)*

2.1.SO5.1.5 Citas piezīmes

Nav papildus komentāru

2.1.SO5.2. Vajadzību noteikšana

Kods	**Nosaukums**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM2 V6	Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	Vidēja	Jā
SM4 V5	Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V3	Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus	Augsta	Jā
SM5 V4	Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai	Vidēja	Jā
SM5 V5	Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību	Augsta	Jā
SM5 V6	Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides ieviešanu ĪJT, RŪO ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi	Vidēja	Jā

SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM5 V8	Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu	Vidēja	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Nav papildus komentāru

2.1. SO5.3 To attiecīgo valsts plānu (elementu) identifikācija, kas izriet no KLP plāna regulas XI pielikumā minētajiem leģislatīvajiem instrumentiem, kuri ir ņemti vērā KLP plānu vajadzību novērtējumā attiecībā uz šo konkrēto mērķi

Ūdens kvalitātes politikas mērķis ir izveidot tādu virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzības un apsaimniekošanas sistēmu, kas ļauj sasniegt vai saglabāt labu un augstu ūdens ekoloģisko kvalitāti. Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni (UBAP) ir reģionāla mēroga plānošanas dokumenti ūdeņu aizsardzības un ilgtspējas nodrošināšanai. Ūdens resursu stāvoklis un tā ietekmējošie faktori tiek vērtēti UBAP izstrādes gaitā. UBAP tiek ietverta informāciju par nozīmīgākajām antropogēnajām slodzēm un cilvēka darbības ietekmi uz pazemes un virszemes ūdeņu stāvokli, stāvokļa saglabāšanai ūdensobjektiem un aizsargājamām teritorijām noteiktos kvalitātes mērķus un attiecīgi informāciju par plānotajiem pasākumiem, lai novērstu vai samazinātu piesārņojumu, kā arī lai sasniegtu vides kvalitātes mērķus. Latvijas teritorija ir iedalīta četros upju baseinu apgabalos – Daugavas, Gaujas, Lielupes un Ventas upju baseinu apgabalā un katram no tiem ir izstrādāts Upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2021.gadam (otrais šāds plānošanas dokuments).

Upju baseinu apsaimniekošanas plānu 2016.-2021. gadam izstrādes ietvaros ir novērtēts arī izkliedētā (t.sk. lauksaimnieciskā) piesārņojuma radītās slodzes būtiskums un noteikti riska ūdensobjekti. Novērtējums balstīts uz aramzemes un mežu zemju īpatsvaru ūdensobjektā, ņemot vērā ūdensobjekta tipu. Jo augstāks aramzemes īpatsvars, jo lielāka potenciālā slodze, attiecīgi lielāks risks nesasniegt labu ūdens ekoloģisko kvalitāti

Uzsākts darbs pie Upju baseinu apsaimniekošanas plāniem laika periodam pēc 2021.gada, kas var viest izmaiņas ieviešamos pasākumos un noteiktajos riska ūdens objektos.

Saskaņā ar Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EC ieviešanas plānu Latvijai ir jāgatavo vairāki ziņojumi Eiropas Komisijai. Viens no tiem ir 13. panta ziņojumi "Upju baseinu apsaimniekošanas plāni" [1], par kuru iesniegts ziņojums 2016. gadā. Izvērtējot UBP iekļauto aizsargājamo ūdens objektu ūdens kvalitāti, tiek ziņots par ķīmisko, ekoloģisko un gruntsūdeņiem arī kvantitatīvo stāvokli. Dati liecina, ka aizsargājamo pazemes ūdeņu kvantitatīvais un ķīmiskais stāvoklis aizsargājamās teritorijās vērtējams kā labs, bet ekoloģiskais statuss/potenciāls 70 % aizsargājamo virszemes ūdeņu ir sliktā stāvoklī (ekoloģiskais statuss ir attiecībā uz dabiskajiem ūdensobjektiem, bet ekoloģiskais potenciāls uz stipri pārveidotajiem vai mākslīgajiem ūdensobjektiem). 20% aizsargājamo virszemes ūdeņu ir slikts ķīmiskais stāvoklis (taču aptuveni 70% ūdensobjektu, tas nav zināms, jo monitorings tiek veikts tikai visnozīmīgākajās stacijās, - ķīmisko parametru analīžu ļoti lielo izmaksu dēļ.). Lai arī visu veidu aizsargājamo teritoriju stāvokļa novērtējums ir veikts, taču ticamība šim novērtējumam ir zema, kas liecina par nepieciešamību ieviest mērķtiecīgāku un visaptverošāko monitoringu.[2] Kā eksperti norāda, 3.cikla UBAP izstrādes ietvaros jau ir uzlabotas ūdens kvalitātes vērtēšanas metodikas, ar ko veikta arī iepriekšējo gadu monitoringa datu pārvērtēšana.

Latvijas ziņojumā par Nitrātu direktīvas īstenošanu 2016.-2019.gadā secināts, ka laika periodā no 2016.-2019.gadam vairākos gados tika novēroti ekstremāli meteoroloģiskie un hidroloģiskie apstākļi, kas radīja labvēlīgus apstākļus pastiprinātai nitrātjonu izskalošanai no nosusinātām lauksaimniecības zemēm. Piemēram, Mellupītes monitoringa stacijā 2017. gadā tika novērota maksimālā notece (458.6 mm), kamēr 2018. gadā minimālā notece (119.5 mm) kopš lauksaimniecības noteču monitoringa uzsākšanas 1995. gadā. Pārmitrie apstākļi 2017. gadā sekmēja palielinātu ūdens filtrāciju cauri augsnes profilam un ūdenī

viegli šķīstošo nitrātjonu pastiprinātu izskalošanos, 2018. gada sausuma apstākļi veicināja augu barības vielu uzkrāšanos un sekojošo izskalošanos noteces atjaunošanās periodā. Nitrātu ziņojuma periodā par 2016.-2019.gadu novērotie ekstremālie dabiskie apstākļi liedz objektīvi novērtēt antropogēno aktivitāšu ietekmi uz ūdeņu kvalitāti nosusinātās lauksaimniecības zemēs.

Lauksaimnieciskā darbība rada piesārņojumu gaisā. Saskaņā ar noteiktajām prasībām Latvija regulāri gatavo ziņojumus[3] par gaisu piesārņojošo vielu emisijām un to prognozēm, kuros atspoguļotas arī emisijas no lauksaimniecības sektora, aptverot gan kūtsmēslu apsaimniekošanu, gan mēslošanas līdzekļu lietošanu.

Direktīva 2016/2284/ES (NEC direktīva) nosaka valstu emisiju samazināšanas saistības (4.pants), kas piemērojamas no 2020.-2029.gadam un no 2030.gada, kā arī iekļauj prasību dalībvalstīm izstrādāt, pieņemt un īstenot savas valsts gaisa piesārņojuma ierobežošanas programmas (6.pants), kurās iekļaujami arī pasākumi lauksaimniecības sektora radītās amonjaka emisijas samazināšanai.

Izstrādāts Gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas plāns "Gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanas rīcības plāns 2020. - 2030. gadam" (Rīcības plāns), kurā tiek iekļauti pasākumi amonjaka emisijas samazināšanai, kas no 2020.-2030.gadam piemērojami lauksaimniecības nozarei kūtsmēslu uzglabāšanā, kūtsmēslu izkliedēšanā, dzīvnieku novietņu sistēmās, kā arī pasākumi amonjaka emisijas ierobežošanai no minerālmēslu lietošanas.

Rīcības plānā ir iekļauti amonjaka emisijas samazinoši pasākumi kūtsmēslu apsaimniekošanā un emisijas ierobežošanā no minerālmēslu lietošanas:

Šķidro kūtsmēslu krātuvju nosegšana;

Lagūnu aizstāšana ar cilindriskām krātuvēm;

Biogāzes ražošanas veicināšana;

Tieša šķidro kūtsmēslu iestrāde augsnē;

Šķidro kūtsmēslu iestrāde augsnē;

Precīzā minerālmēslojuma lietošana;

Tauriņziežu iekļaušana kultūraugu rotācijā;

Šķidro kūtsmēslu samazināts iestrādes laiks;

Pakaišu kūtsmēslu samazināts iestrādes laiks;

Bioloģiskā piena lopkopība (pasākumu komplekss, kas ietver izdalītā slāpekļa daudzumu caur dzīvnieku dzīvmasu, produktivitāti, vecumu, pakaišu kūtsmēslu apsaimniekošanas sistēmu, ilgāku ganību periodu, izmantoto lopbarību);

Mēslošanas plānošana.

Situācijas analīzē izvirzītās vajadzības kopumā ir atbilstošas KLP stratēģiskā plāna regulas 13.pielikumā noteiktajiem likumdošanas aktiem, kas attiecināmi uz SM5.

[1] http://cdr.eionet.europa.eu/lv/eu/wfd2016

[2] (draft) Implementation of the Water Framework Directive River Basin Management Plans Member State: Latvia (2016)

[3] Latvia`s Informative Inventory Report 1990-2016. Submitted under the Convention on Long-Range Transboundary Air Pollution. 15th March 2018.

2.1.SO5.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.1. - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.5 - Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.3.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.4.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.5.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana	TKO2.2.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

uzskaitītos produktus			
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.1 - Zaļās joslas	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 11 - Bioloģiskā lauksaimniecība	O.17. To hektāru skaits vai citu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts par bioloģisko lauksaimniecību
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide	O.21. Atbalstīto lauku saimniecību neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Veicot lauksaimniecisko darbību un iegūstot ražu ar ilgtspējīgām metodēm, vienlaikus sniedzot ieguldījumu arī dabas resursu ilgtspējīgā apsaimniekošanā. Ievērojot lauksaimnieciskās darbības ietekmi uz dabas resursiem, kā arī saistības, kas noteiktas emisiju samazināšanai saistībā ar NEC direktīvas īstenošanu vai robežvērtības saistībā ar Nitrātu direktīvas īstenošanu un Ūdens pamatdirektīvas mērķu izpildes sekmēšanai, nepieciešams veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecības prakšu īstenošanu, kas mazinātu ietekmi uz dabas resursiem, uzlabojot augsnes kvalitāti, tai skaitā veicot skābo augšņu kaļķošanu, mazinot barības vielu noteici, veicot mēslošanas plānošanu, precīzu minerālmēslojuma lietošanu un kūtsmēslu atbilstošu apsaimniekošanu, kā arī veicinot šķidro kūtsmēslu tiešu iestrādi augsnē.

Nepieciešams paredzēt atbalstu apmācību un konsultāciju pasākumiem par tēmām, kas palielinās lauksaimniecībā un mežsaimniecībā nodarbināto izpratni un zināšanas par vides aspektiem, videi draudzīgām saimniekošanas metodēm, nosacījumu sistēmas prasībām vides jomā un var sekmēt videi un klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM5 ir nepieciešams risināt vairākas vajadzības, tad:

·Lai veicinātu augsnes kvalitātes uzlabošanu, vienlaikus veicinot augsnes struktūras uzlabošanos un ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu (SM5 V1), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA10.2.) "Vidi saudzējoša dārzkopība", paredzot nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu veicot mēslošanas plānošanu, kā arī kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību; (TM4.1) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" paredzot, ka saimniecībā tiek nodrošināta pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā aramzemē tiek veidots augsnes segums; (TM4.2) "Ekoloģiski nozīmīgas platības", paredzot augsnes veselībai un kvalitātei labvēlīgu kultūraugu audzēšanu kā starpkultūras, zaļmēslojuma augi, slāpekli piesaistoši kutūraugi, kā arī paredzot, ka iespēju, ka platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgas platības, tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, kas vēlākā posmā nodrošina samazinātu vajadzību pēc papildus mēslojuma; (TM4.4.) "Saudzējošā lauksaimniecības prakse" paredzot, ka lauksaimnieks izmantos saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu; (TM4.7) Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās", paredzot, ka arī bioloģiskā saimniecībā tiek nodrošināta pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā aramzemē tiek veidots augsnes segums.

·Lai veicinātu ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās (SM5 V2), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA4.5.) "Mākslīgu mitrāju izveide", atbalstot mākslīgomitrāju izveidi ūdens kvalitātes uzlabošanai, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās; (LA10.1.) "Zaļās joslas", zālāju buferjoslu izveidei gar ūdensobjektiem, pārsniedzot pamatprasībās noteiktos minimālos ierobežojumus, gar ūdensteci vai ūdenstilpi, kas noteikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru un ūdenstilpju klasifikatoru. Šajā buferjoslā nenotiks ražošana, to būs aizliegts apart un tajā tiek uzturēts pastāvīgs zālājs vai savvaļas augi un piekrastes veģetācija, nodrošinot ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās. (LA10.5.) "Zālāju biotopu apsaimniekošana" mazinās barības vielu noteci, turklāt tajos atļauta ekstensīva lopkopība un nav atļauta sintētisko minerālmēslu lietošana;

·Lai sekmētu amonjaka emisiju samazināšanu, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus (SM5 V3), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence: (TM4.5.) "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses" paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu saimniecībā un veiks tiešu organiskā mēslojuma (šķidrmēsli) iestrādi augsnē, izmantojot

lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi, tādējādi mazinot arī amonjaka emisijas ((TM4.5.) dos ieguldīju arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā). Atbalsta intervence LA 4.1.2. "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" sniegs ieguldījumu atbalstu lauku saimniecībās aprīkojuma iegādei tiešai šķidrmēslu iestrādei ar dažādām metodēm, kūtsmēslu krātuvju nosegšanai un pārbūvei, tostarp lagūnu aizstāšanai. Arī intervence (LA.11.) "Bioloģiskā lauksaimniecība" ar zālāju ekstensīvu apsaimniekošanu sniegs iegulīgumu šo vajadzību risināšanā.

·Lai veicinātu zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai (SM5 V4), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA.10.1) "Zaļās joslas"; (LA10.2.) "Vidi saudzējoša dārzkopība"; (LA.11.) "Bioloģiskā lauksaimniecība", kuru ietvaros paredzēti nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

·Lai palielinātu bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību (SM5 V5), KLP stratēģiskajā plānā ietverta atbalsta intervence (LA11.) "Bioloģiskā lauksaimniecība", kas veicinās aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. (TM4.7) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" palīdzēs saglabāt pietiekamu atbalsta līmeni bioloģiskās saimniekošanas prakses veikšanai un veicinās arī augsnes uzlabošanu un aizsardzību.

·Lai nodrošinātu mērķtiecīgu agrovides pasākumu ieviešanu īpaši jutīgās platībās un riska ūdensobjektos ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi (SM5 V6), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervences: (LA10.1.) "Zaļās joslas" un (LA10.2.) "Vidi saudzējošā dārzkopība", kuru ietvaros ir paredzēts sniegt papildu atbalstu šajās mērķteritorijās īstenojot šīs paaugstinātās agrovides prakses.

·Lai nodrošinātu ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, īpaši tādās nozarēs kā dārzkopība, tādējādi mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus (SM5 V7), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA4.1.2., kuras ietvaros lauku saimniecībām būs pieejams atbalsts ūdens resursu atkārtotai izmantošanai, notekūdeņu attīrīšanai, kā arī ūdens ņemšanas vietu izveidei;

·Lai īstenotu ilgtspējīgu augsnes auglības pārvaldību (SM5 V8), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.5.) "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses" paredzot, ka saimniecībā tiek veikta mēslošanas plānošana izmantojot valstī noteiktu vienotu metodi un izmantotais slāpekļa daudzums nepārsniedz mēslošanas plānā noradīto daudzumu, un mēslojuma iestrāde tiek veikta izmantojot precīzās tehnoloģijas((TM4.5.) dos ieguldīju arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā);

Lai uzlabotu ūdens kvalitāti un nodrošinātu ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus, risinot SM5 V2 un V7 vajadzību, KLP SP paredzētas atbalsta intervences TKO1.1/TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1"Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos" un TKO1.4/ TKO2.1.4/ TKO2.2.4/ TKO2.3.4. TKO2.4.4/ TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana".

2.1.SO5.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO5.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6)

: **Nē**

2.1.SO5.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	**Mērķa vērtība**

R.19 PR - Augsnes uzlabošana un aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)	69,73 %
R.20 PR - Gaisa kvalitātes uzlabošana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt amonjaka emisijas	1,09 %
R.21 PR - Ūdens kvalitātes aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti	24,36 %
R.22 PR - Ilgtspējīga barības vielu pārvaldība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību	22,84 %
R.26 CU - Ieguldījumi saistībā ar dabas resursiem To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību	1,23 %
R.29 PR - Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību	18,78 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm, plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti, balstoties uz šī perioda pieredzi par pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM5 ir nepieciešams risināt vairākas situācijas analīzē konstatētās vajadzības, tad:

·Intervence (TM4.1.) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" dos ieguldījumu R.19, paredzot, ka saimniecībā tiek nodrošināta pastiprināta kultūraugu dažādošana un rudens-ziemas periodā aramzemē tiek veidots augsnes segums;

·Intervence (TM4.2) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" dos ieguldījumu R.19, R.21 un R.22, paredzot augsnes veselībai un ūdens kvalitātei labvēlīgu kultūraugu audzēšanu kā starpkultūras, zaļmēslojuma augi, slāpekli piesaistoši kutūraugi, kā arī paredz iespēju, ka platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgas platības tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija,kas vēlākā posmā nodrošina samazinātu vajadzību pēc papildus mēslojuma;

·Intervence (TM4.4.) "Saudzējošā lauksaimniecības prakse" dos ieguldījumu R.19, paredzot, ka lauksaimnieks izmantos saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu;

·Intervence (TM4.5.) "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses" dos ieguldījumu R.20, R.21 un R22, paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu, saimniecībā izmantotais slāpekļa daudzums nepārsniega mēslošanas plānā noradīto daudzumu un mēslojuma iestrāde tiks veikta ar precīzām tehnoloģijām, t.sk.veiks tiešu organiskā mēslojuma (šķidrmēsli) iestrādi augsnē, izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi, tādējādi mazinot arī amonjaka emisijas ((TM4.5.) dos ieguldīju arī ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā);

·Intervence (LA4.1.2.) "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" dos ieguldījumu R.26, atbalstot ieguldījumus lauku saimniecībās aprīkojuma iegādei mazinot amonjaka

emisijas, t.i. tiešai šķidrmēslu iestrādei ar dažādām metodēm, kūtsmēslu krātuvju nosegšanai un pārbūvei, tostarp lagūnu aizstāšanai, biogāzes staciju izveidei enerģijas izmantošanai pašpatēriņam, kā arī atbalstot ūdens resursu atkārtotai izmantošanu, notekūdeņu attīrīšanu, kā arī ūdens ņemšanas vietu izveidi;

·Intervence (LA4.5.) "Atbalsts ieguldījumiem neienesīgām investīcijām – mākslīgu mitrāju izveide" dos ieguldījumu sniedzot R.26, ar mērķi ieguldīt neienesīgās investīcijās, izbūvējot 80 mākslīgos mitrājus ūdens kvalitātes uzlabošanai, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās;

·Intervence (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība" sniegs ieguldījumu R19, R21 un R.29, ar mērķi veicināt aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. R.29 uz 2027. gadu noteikts kā 18,78%, jo LA11 ietvaros plānots atbalstīt 368 000 ha (C17= 1 959 400 ha). Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu;

·Intervence (LA10.1.) "Zaļās joslas" sniegs devumu R.21 unR22, ar mērķi nodrošina labāku ūdens kvalitāti, kamdēļ tiks veidotas 8 metru platas zālāju buferjoslas gar ūdensobjektiem, pārsniedzot pamatprasībās noteiktos minimālos ierobežojumus par pastāvīgu 2 metru platu lauksaimniecības zemes joslu, gar ūdensteci vai ūdenstilpi, kas noteikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru un ūdenstilpju klasifikatoru. Šajā buferjoslā nenotiks ražošana, to būs aizliegts apart un tajā tiek uzturēts pastāvīgs zālājs vai savvaļas augi un piekrastes veģetācija, nodrošinot ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās. Šajā platībā aizliegta sintētisko minerālmēslu lietošana.Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu;

·Intervnce (LA10.2.) "Vidi saudzējoša dārzkopība" sniedzot ieguldījumu R.21 un R.22, ar mērķi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu veicot mēslošanas plānošanu, kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību un ūdens aizsardzību. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

·Intervnce (LA10.5.) "Zālāju biotopu apsaimniekošana" sniedzot ieguldījumu R.22, ar mērķi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu - nelietojot sintētiskos minerālmēslus un ievērojot ekstensīvu liellopu blīvumu, kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību un ūdens aizardzību.

Intervence TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos" sniegs ieguldījumu R.26, ar mēŗki īstenot ar ar dabas resursu aizsardzību saistītus pasākumus.

Papildinošo ieguldījumu sniegs šādas intervences:

·TM4.7. "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās"
·LA 4.1.5. "Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās"
·LA 4.1.6. "Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai"
·LA10.3. Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība
·LA 1.1 Mācības,
·LA 1.2. Konsultantu mācības
·LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
·LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi
·LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) konsultāciju pakalpojumi
·LA3 Demonstrējumi

TKO1.4/ TKO2.1.4/ TKO2.2.4/ TKO2.3.4. TKO2.4.4/ TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana"

2.1.SO5.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Intervencēm plānotais finansējuma piešķīrums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto rezultātu rādītāju izpildei.

2.1.SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

2.1.SO6.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO6.1.1 Stiprās puses

1. Latvijā Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu aizsardzība, sniedzas pāri valstī definēto Natura 2000 teritoriju robežām, kas tiek ņemts vērā veidojot valsts un Eiropas Savienības atbalsta sistēmas [4., 23., 35., 42., 45., 65].
2. Lauksaimniecības zemes Latvijā ir starptautiski nozīmīgs biotops migrējošiem putniem, īpaši dzērvēm un zosīm, - graudaugu sējumu platībās [69., 76].
3. Latvijā ainavām ir izteikta reģionāla dažādība [174., 176., 185].
4. Latvijā ir ievērojama institucionālā pieredze konsultāciju un mācību programmu izveidošanā un nodrošināšanā [27.-35., 42].
5. Salīdzinoši liela daļēji ielabotu ilggadīgo zālāju platība ar potenciālu uzlabot bioloģiskās daudzveidības stāvokli un nodrošināt pārvietošanās koridorus (zaļā infrastruktūra) ES zālāju biotopu sugām [25].
6. Eiropas Savienības atbalsts nodrošina iespējas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai, nosakot konkrētākus un mērķtiecīgākus apsaimniekošanas pasākumus [27.-34., 35., 32].
7. Lai saglabātu esošo bioloģisko un ģenētisko daudzveidību ilgtermiņā, ir izveidots Ģenētisko resursu centrs, Latvijas lauksaimniecības dzīvnieku un vietējo šķirņu mājas (istabas) gēnu banka, kā arī vietējo lauksaimniecības dzīvnieku šķirņu saglabāšanas programmas [116., 117., 118].
8. Ievērojamās bioloģiskās lauksaimniecības platības Latvijā ir nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības uzturēšanā [134., 136].

2.1.SO6.1.2 Vājās puses

1.Latvijā ir pieejamas pamestas un neapsaimniekotas ilggadīgo pļavu un ganību platības, kas potenciāli varētu palīdzēt risināt dabisko zālāju stāvokļa uzlabošanu, veicot atjaunošanas pasākums un turpinot to pareizu apsaimniekošanu [25., 35., 39].
2. Lauku un meža putnu indeksā pēdējos gados ir vērojama samazinājuma tendence [78.-85., 89].
3. Par migrējušo putnu postījumiem lauksaimniekiem pieejamie kompensāciju apjomi un veidi nav aktualizēti un ir nemotivējoši [76., 77., 159].
4. Latvijā vienots ADVZ jēdziens joprojām nav definēts, tamdēļ joprojām nepieciešams noteikt gan tā jēdzienu, gan veikt ADVZ rādītāja praktisku noteikšanu [14., 15].
5.Lauksaimniekiem zināšanas joprojām ir nepietiekošā apjomā par bioloģiski vērtīgo zālāju apsaimniekošanu un saimniekošanu bioloģiskās lauksaimniecības sistēmā [42., 141].
6. ES nozīmes aizsargājamo zālāju biotopu kopējā aizņemtā platība ir nepietiekoša, stāvoklis joprojām ir nelabvēlīgs, jo īpaši retos un prioritāros zālājus gan piekrastē, gan virsājos, gan netipiskās vietās, kuras nav lauksaimnieku pārvaldībā [22., 23].
7. Spēkā esošā maksājumu shēma nav veicinājusi piekrastes zālāju, kadiķu zālāju un vairāku citu atklātu ainavu dzīvotņu, tai skaitā putnu dzīvotņu pārvaldību [33].
8. Latvijā meža vides atbalsta pasākumi ir identificēti, bet tiešā veidā visi nav ieviesti [39].
9. Ekonomiskā spiediena rezultātā paātrinās mazo ainavas elementu izzušana, jo notiek lauksaimniecības intensifikācija, kamdēļ tiek zaudēti esošie un netiek veidoti jauni ainavu elementi [183., 179].
10. Kompensācijas par dabas aizsardzības teritorijās noteiktajiem mežsaimnieciskajiem ierobežojumiem ir neatbilstošas zaudējumiem par saimnieciskas darbības ierobežojumiem [65., 67., 77., 159].
11. Latvijā apputeksnētāju monitorings pašreiz netiek veikts [102].
12. Latvijā nav apzināta lauksaimniecības radīto ekosistēmas pakalpojumu pilna vērtība [24].

13. Nav izveidots pastāvīgs novērtēšanas rādītāju monitorings ar ilgtermiņa nodrošinājumu, lai veiktu KLP ietekmes pilnvērtīgu novērtējumu [134.-138].

2.1.SO6.1.3 Iespējas

1. Dabas vērtību skaitīšanas rezultāti sniegs līdz šim precīzāko pamatinformāciju un kartogrāfisko materiālu par ES nozīmes aizsargājamiem biotopiem un putnu sugām un to stāvokļa novērtējumu visā Latvijas teritorijā [26., 8].
2. Latvijā Eiropas Savienības nozīmes biotopiem un sugām vēl ir pieejama plaša fiziskā telpa, lai tās spētu pielāgotos arī klimata pārmaiņām [153., 154., 155].
3. Ekstensīvās lauksaimniecības prakses ilgtermiņā var veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos un ainavu uzturēšanā [30., 31., 32., 85., 139., 184].
4. Dažādas mērķtiecīgi veidotas buferzonas (zaļās joslas, laukmales, mežmalas) ir nozīmīgas bioloģiskās daudzveidības uzturēšanā (t.sk., apputeksnētājiem), it īpaši gar kultūraugu sējumu platībām, kas ir bitēmnozīmīgs barības avots [102., 106].
5. Latvijas apstākļos integrētā augu aizsardzība ir praktisks instruments, kas būtiski ļauj samazināt ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lietošanu [127., 128].
6. Klimata pārmaiņu kontekstā, Latvijas mežu atjaunošanā un ieaudzēšanā jāizvēlas koku sugas, kas atbilsts paaugstinātas noturības kritērijiem un audzēšanas modeļiem [158].

2.1.SO6.1.4 Draudi

1. Intensīvās lauksaimniecības metodes, kā arī zemju neapsaimniekošana un pamešana novārtā, iznīcina tās sugas, kas gadsimtu gaitā piemērojušās izdzīvošanai tradicionālās saimniekošanas apstākļos [25., 96., 85].
2. Klimata pārmaiņu dēļ, iespējama Latvijai neraksturīgu ekspansīvu un agresīvu svešzemju sugu, infekcijas slimību, augu kaitīgo organismu izplatīšanās, kas ne tikai ietekmēs bioloģisko daudzveidību un ainavas, dažādas sugas un biotopus, bet arī veicinās atsevišķu sugu izzušanu un populāciju sarukšanu [163., 166., 156].
3. Lauksaimniecības zemes, kas atrodas lauksaimniecībai ekonomiski nelabvēlīgās teritorijās, vēl joprojām ir pakļautas paaugstinātam pamešanas riskam [181].

2.1.SO6.1.5 Citas piezīmes

Nav papildus komentāru

2.1.SO6.2. Vajadzību noteikšana

Kods	**Nosaukums**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM1 V4	Nodrošināt līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas veidus	Augsta	Jā
SM1 V9	Līdzsvarot privāto meža īpašnieku ienākumu zudumu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.	Vidēja	Daļēji
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V5	Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā

SM6 V1	Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs	Augsta	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā
SM6 V3	Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	Vidēja	Daļēji
SM6 V4	Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību	Augsta	Jā
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidēja	Jā
SM6 V7	Valstij jāveic mērķtiecīgus pētījumus, lai novērtētu lauku attīstības pasākumu daudzpusīgo ietekmi	Vidēja	Nē
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Nav papildus komentāru

2.1. SO6.3 To attiecīgo valsts plānu (elementu) identifikācija, kas izriet no KLP plāna regulas XI pielikumā minētajiem leģislatīvajiem instrumentiem, kuri ir ņemti vērā KLP plānu vajadzību novērtējumā attiecībā uz šo konkrēto mērķi

Viens no svarīgākajiem Putnu un Biotopu direktīvu ieviešanas rezultātiem ir Eiropas mērogā nozīmīgo dabas teritoriju ekoloģiskā tīkla *Natura 2000* izveide.

Latvijā ir izstrādāta visaptveroša sistēma Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu aizsardzībai, kas sniedzas pāri definēto *Natura 2000* teritoriju robežām, - aizsargājamās teritorijas, mikroliegumi ir izvietoti arī ārpus *Natura 2000* tīkla. Pašos pamatos Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu aizsardzība balstīta uz vairākiem apjomīgiem dokumentiem "*Natura 2000* teritoriju nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programma 2018-2030" (*arī – Natura 2000 programma*), kuras satur valsts mēroga prioritāro rīcību un izmaksu vērtējumu, kā arī rīcību plānu katrā *Natura 2000* teritorijā, norādot nepieciešamās darbības, lai uzlabotu aizsargājamo biotopu stāvokli[1] un "Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā"[2], sniedzot atbildes uz galvenajiem izvirzītajiem jautājumiem - kas nepieciešams īpaši aizsargājamiem biotopiem, lai nodrošinātu tiem labvēlīgas aizsardzības statusu un tajos dzīvojošo sugu ekoloģiskās prasības, kā arī uz "Latvijas Prioritāro rīcību plānu Natura 2000 teritorijām un bioloģiskajai daudzveidībai 2021-2027"[3] (turpmāk – PAF (2021-2027)), kas irnacionāla līmeņa stratēģiskais dokuments rīcību plānošanai un prioritarizēšanai dabas aizsardzības institūcijām.

PAF (2021-2027) iekļautas vairākas rekomendācijas arī par prioritārajiem pasākumiem, kas būtu potenciālie jāievieš KLP ietvaros, kā piemēram šādas:

1. Uzlabot atbalsta shēmu daļēji dabisko zālāju apsaimniekošana vismaz 52 400 ha:

·palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju biotopu īpatsvaru Natura 2000 teritorijās svarīgi zālāju saglabāšanai - atbalstīti vismaz 20 000 ha zālāju;

·palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju īpatsvaru ārpus Natura 2000 tīkla (zaļā infrastruktūra) - atbalstīti vismaz 30 000 ha zālāju;

·palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju biotopu īpatsvaru 1630, 6230 *, 5130 un zālāji, kas piemēroti Ķikuta (*Gallinago)* videi - 2400 ha.

2. Daļēji dabisko zālāju atjaunošana (esošie ES zālāju biotopi ar zemas kvalitātes un putnu biotopiem) gan Natura 2000 teritorijās, gan ārpus tām, - investīciju atbalsts daļēji dabiskiem zālājiem (atbalsta pasākumi ietver ganību infrastruktūras ierīkošanu, mājlopu iegāde un citi investīcijas, kas nepieciešamas zālāju atjaunošanai un kopšanai, tehnisko aprīkojumu iegāde, kas samazina savvaļas dzīvnieku bojāeju pļaušanas laikā).

3. Attīstīt sistēmu individuālo zālāju apsaimniekošanas plānu ieviešanai (skat.Tabulu "Atjaunojamie zālāju biotopi Natura 2000 teritorijās, kas noteiktas mērķa biotopiem un sugām").

4. Stimulēt vides un bioloģiskās daudzveidības atbalsta ieviešana shēmas lauksaimniecības zemē, ieskaitot pasākumus, lai uzlabot putnu, abinieku, augu un apputeksnētāju (pienākuma noteikšana izveidot buferzonu gar ūdenstilpēm, ceļiem, starp tām dažādām lauksaimniecības zemes utt., attīstot tā saucamo zaļo infrastruktūru).

5. Investīciju atbalsts preventīvajos pasākumos, - lai samazinātu nemedījamo un migrējošo dzīvnieku sugu radītos zaudējumus lauksaimniekiem.

Kā norādīts PAF (2021-2027)[4], Lauku attīstības programmā jāiekļauj pasākumi prioritāro zālāju biotopu - to reti un pāraugušo zālāju - aizsardzības un pārvaldības veicināšanai, kā arī īpaša uzmanība jāpievērš iepriekšminētajām Natura 2000 teritorijām, kuras ir vissvarīgākās zālāju saglabāšanai. Prioritārie zālāju biotopi atjaunošanai un apsaimniekošanai ir piejūras zālāji (1630*), kadiķu audzes zālājos un virsājos (5130), vilkakūlas zālāji (tukšaiņu zālāji) (6230*) (skat.Tabulu "Atjaunojamie zālāju biotopi Natura 2000 teritorijās, kas noteiktas mērķa biotopiem un sugām").

Nr.p.	**Name and short description of the measures / Pasākumu nosaukums un īss apraksts**	**Target (Unit & quantity)/ Mērķis (vienība un daudzums)**	**Possible EU co-funding** **Source/ Iespējamais ES līdzfinansējums** **avots**
1	Habitat 2140*, 2170 restoration	44 ha	EAFRD, ERDF/CF, LIFE, National funds
2	Heaths (2320, 4010, 4030) restoration	369 ha	EAFRD, ERDF/CF, LIFE, National funds
3	Restoring Juniperus habitats (5130)	58 ha	EAFRD, ERDF/CF, LIFE, National funds
4	Restoration of coastal lagoons (mainly in Natura 2000 site “Randu plavas”)	120 ha	LIFE, ERDF/CF, National funds

Attiecībā uz mežu nozari, PAF minēts, ka šobrīd no ELFLA tiek piešķirts finansējums NATURA 2000 mežiem, kuros ir aizliegta vai ierobežota saimnieciskā darbībā. Tā pat no ELFLA finansējums tiek novirzīts mežu īpašnieku un apsaimniekotāju kompetences paaugstināšanai un izglītošanai, kas tiek plānots arī turpmāk – KLP SP ietvaros. KLP SP būs pieejams atbalsts zināšanu apmaiņai, informācijas izplatīšanai un konsultāciju pakalpojumiem, sekmējot zināšanas un izpratni par dažādām tēmām, t.sk. tādām, kas saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām,

klimatam draudzīgu saimniekošanas praksi, ilgtspējīgu resursu un atjaunojamās enerģijas izmantošanu, piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, bioloģisko daudzveidību, biotopiem, normatīvo aktu prasībām par dabisko dzīvotņu, savvaļas floras un faunas aizsardzību, savvaļas putnu aizsardzību, bioekonomiku, ilgtspējīgu mežsaimniecību u.c. jautājumiem.

Zemkopības ministrijas administrētais Meža attīstības fonda ietvaros (ārpus KLP SP finansējuma) tiek īstenota meža nozares atbalsta, attīstības un zinātniskās pētniecības, sabiedrības informēšanas un meža īpašnieku izglītības un apmācības programmu un projektu finansēšana. Pēdējos gados vislielākais atbalsts ir bioloģiskās daudzveidības zinātniskajiem un monitoringa projektiem, klimata pārmaiņu mazināšanas projektiem, sabiedrības informēšanas projektiem, kā arī citiem.

Zemkopības ministrijas padotības iestāde Valsts meža dienests uzrauga meža apsaimniekošanu un izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, uzrauga un īsteno ugunsgrēku dzēšanu mežā un piedalās valsts meža politikas izstrādē un īstenošanā. Valsts meža dienests, meža zemēs izveido mikroliegumus un nodrošina to uzraudzību atbilstoši meža apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumiem.

Zemkopības ministrijas Valsts akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži" (ārpus KLP SP finansējuma) nodrošina valsts mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu t.sk. Natura 2000 teritorijās, īstenojot arī sugu un biotopu atjaunošanu

Arī īpaši aizsargājamām putnu sugām ir mērķtiecīgi veidotas un kategorizētas prioritārās *Natura 2000* teritorijas, kas ir specifiskas, - atkarībā no konkrēto putnu sugām un sugu grupām (Auniņš 2014). Taču ir vairākas putnu sabiedrības, kuru saglabāšanai aizsardzība jāīsteno plašāk, nodrošinot specifisko prasību ievērošanu arī ārpus *Natura 2000* tīkla, piemēram, ķikutam *Gallinago media* un pļavu bridējputniem (ķīvīte *Vanellus vanellus*, pļavu tilbīte *Tringa totanus*, mērkaziņa *Gallinago gallinago*, melnā puskuitala *Limosa limosa*, gugatnis *Philomachus pugnax*, dīķa tilbīte *Tringa stagnatilis*, jūras žagata *Haemathopus ostralegus*, kuitala *Numenius arquata* u.c.).

Atbilstoši PAF, vairāk nekā puse zālāju biotopu ir sliktas kvalitātes, - neatbilstošas apsaimniekošanas dēļ. Lielākā daļa neapsaimniekoto zālāju biotopu ir privātīpašums (59 %). Tādēļ jāpieliek lielākas pūles, privātu zemes īpašnieku iesaistīšana atjaunotu un apsaimniekotu zālāju biotopus.

PAF arī uzsvērts, ka ir jāsniedz lielāks atbalsts esošo ainavu elementu apsaimniekošanai un jaunu ainavas elementu radīšanai, jo apgabalos ar intensīvu lauksaimniecību, šo elementu skaits ir diezgan mazs, turklāt, vienlaidus aramzeme bez blakus esošajiem ainavas elementiem ievērojami samazinās bioloģisko daudzveidību un apkārtējo dabas teritoriju saskaņotību.

Ja pasākumi, kas aprakstīti PAF tiktu veikti, bioloģiskās daudzveidības statuss uzlabotos. turklāt tie papildina klimata (pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanai), gaisa un ūdens kvalitātes uzlabošanas, pētniecības un izglītības pasākumus.
Situācijas analīzē izvirzītās vajadzības kopumā ir atbilstošas KLP stratēģiskā plāna regulas projekta 13.pielikumā noteiktajiem likumdošanas aktiem, kas attiecināmi uz SM6.

[1] [https://nat-programme.daba.gov.lv/public/lat/publikacijas_un_dokumenti/#programma]
[2] [https://nat-programme.daba.gov.lv/public/lat/publikacijas_un_dokumenti/#vadlinijas],
[3] [*Prioritized Action Framework for Natura 2000 and biodiversity in Latvia (2014-2020; 2021-2027)]*
[4] DAP, 2020, PAF (2021-2027), E2.4. 47.-48.lpp

2.1.SO6.4 Intervences loģika

Intervences veids	**Intervences veids**	**Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums**	**Kopīgais iznākumu rādītājs**

DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.1 - Zaļās joslas	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām

RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 11 - Bioloģiskā lauksaimniecība	O.17. To hektāru skaits vai citu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts par bioloģisko lauksaimniecību
RD	ASD(72) – Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām	LA 12 - Natura 2000 maksājums mežiem	O.13. To hektāru skaits, kas saņem atbalstu saskaņā ar Natura 2000 vai Direktīvu 2000/60/EK
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide	O.21. Atbalstīto lauku saimniecību neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.6. - Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	O.23. Atbalstīto ārpussaimniecības neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Dabiskie zālāji ir tādi zālāji, kas veidojušies ilgākā laika posmā. Parasti tie netiek intensīvi izmantoti, netiek mēsloti un ir bioloģiski vērtīgi, jo tiem ir liela augu sugu daudzveidība. Daudzi no šiem zālājiem atbilst Eiropas Biotopu Direktīvai. Daži no šiem dabisko zālāju biotopiem ir iekļauti *Natura 2000* aizsargājamo teritoriju tīklā, kas izveidots retu un apdraudētu augu un dzīvnieku sugu un to dzīves vietu (biotopu) aizsardzībai. Šie zālāji sniedz lielu ekosistēmas pakalpojumu daudzveidību. Latvijā nav apzināta lauksaimniecības radīto ekosistēmas pakalpojumu pilna vērtība, bet tikai zālāju' sniegtie ekosistēmu pakalpojumi nemonetārā izteiksmē.

Latvijas dabiskie zālāji (pļavas un ganības) veido tikai 0,7% no Latvijas teritorijas, turklāt 60–80 % no tiem ir izzušanas stadijā nepareizas apsaimniekošanas vai aizaugšanas rezultātā, vai tie tiek uzarti. Lauksaimniecībai intensificējoties, daļa pļavu tiek pamestas, jo ir mazražīgas. Pļavā, kuru vairs neapsaimnieko, uzkrājas sausā zāle jeb kūla, mainās mikroklimats, gaismas intensitāte, mitrums, kā rezultātā notiek zemju aizaugšana, kas no dabas aizsardzības viedokļa nav vēlama, jo izzūd daudzi vērtīgi biotopi. Tāpēc būtiski ir šos zālājus pareizi apsaimniekot, kā arī veikt atjaunošanas pasākumus vietās, kur tas ir iespējams un kas pašreiz ir neizmantotas/degradētas.

Latvijas mežu bioloģisko daudzveidību ir veidojusi un uztur tradicionālā Latvijas mežsaimniecība – mazo kailciršu sistēma ar relatīvi garu cirtes aprites periodu, mijiedarbībā ar cilvēka maz ietekmētu meža teritoriju tīklu. Aizsargājamās teritorijas un teritorijas ar dažādiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem Latvijā aizņem 28,2% no kopējās mežu platības. Dabas vērtību saglabāšanai izveidotas Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kopskaitā 683. Daļa no šim teritorijām ir iekļautas vienotajā Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju tīklā *Natura 2000.*

Atsevišķu ārpus Natura 2000 mežu teritorijām esošu biotopu un dzīvotņu aizsardzībai ir izveidoti mikroliegumi. Noteikto mērķu sasniegšanai šajās teritorijās ir noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi, tāpēc nepieciešams kompensēt mežsaimnieciskās darbības ierobežojumu dēļ neiegūtos ieņēmumus teritorijās, kas nodrošina direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK prasību īstenošanu.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM6 ir nepieciešams risināt vairākas vajadzības bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai, tad:

·Lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs, uzlabojot esošos un ieviešot jaunus pasākumus, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm (SM6 V1), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA4.6.) "Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana" sniegs ieguldījumu R.32 paredzot 260 projektu īstenošu ar mērķi atjaunot vismaz 1 333 ha bioloģiski vērtīgo zālāju platību, veicot darbību neienesīgo investīciju projektu ietvaros, kā rezultātā tiks ieviests jauns pasākums, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm, tās atjaunojot; (LA10.5.) "Zālāju biotopu apsaimniekošana" sniegs ieguldījumu R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs, uzlabojot esošos pasākumus.

·Lai palielinātu bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās augu audzēšanas un citu vides pasākumu ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā un motivēt lauksaimniekus pāriet uz integrētās augu audzēšanas un bioloģiskās lauksaimniecības sistēmām (SM6 V2), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.7.) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" dos ieguldījumu R.24, paredzot, ka lauksaimnieks nodrošina bioloģiskās ražošanas prakses uzturēšanu tādējādi samazinot ar pesticīdiem radītos riskus; (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība"; (LA10.2.) "Vidi saudzējoša dārzkopība" paredzot samazināta apjoma pesticīdu lietošanu, jo tiks veikta augu veselības monitorēšana, mehāniskā košana un aizsardzība, TM4.7. un LA11 dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu nodrošināšanā. (LA4.5.) "Mākslīgo mitrāju izveide" sniegs ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā (R.32), kas veicinās zaļās infrastruktūras izveidi - putnu dzīvotņu radīšanu, tādejādi panākot ieguldījumus bioloģiskajā daudzveidībā.

·Lai nodrošinātu atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai (SM6 V3), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA10.5.) "Zālāju biotopu apsaimniekošana" sniegs ieguldījumu R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs, paredzot atšķirīgas atbalsta likmes, atkarībā no ierobežojumu apjomiem; Kā papildinošu efektu sniegs arī intervence (LA12) "NATURA2000 meža teritorijās" , paredzot atšķirīgas atbalsta likmes, atkarībā no ierobežojumu apjomiem.

Lai nodrošinātu tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību, saglabājot daudzveidīgu, vizuāli pievilcīgu un ekoloģiski funkcionālu ainavu struktūru un elementu daudzveidību (SM6 V4), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.1) "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi", (TM4.7.) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" un (TM4.2.) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" paredzot daudzveidīgu kultūraugu audzēšanu.

·Lai veicinātu lauksaimnieku un mežsaimnieku, kā arī citu zemes īpašnieku izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām (SM6 V5), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība"; (LA10.4.) "Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām"; (LA10.5.) "Zālāju biotopu un bridējputnu dzīvotņu uzturēšana zālājos", kuru ietvaros paredzēts sniegt apmācības visiem atbalsta pretendentiem.

·Lai sekmētu augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu, tai skaitā veidojot buferzonas, un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā (SM6 V6), KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA10.1.) "Zaļās joslas", kas sniegs ieguldījumu R.24, jo tiks izveidotas zaļā seguma un puķu joslas bez ALL lietošanas, starp intensīvo ražotāju un bioloģisko lauksaimnieku aramzemes laukiem, kā arī laukmalēm; (LA10.4.)"Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām" sniegs ieguldījumu R.31, nodrošinot gan dzīvotņu saglabāšanu 3000 ha platībā apputeksnētājiem (iekļaujot nektāra saturošus augus), gan R.35 -, plānojot saglabāt 78 000 ražojošā medus bišu saimes , kas sekmētu augu apputeksnēšanu un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā. Intervences (TM4.2.) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" ietvaros paredzēta platību veidošana augiem nektāra iegūšanai, lai veicinātu bioloģisko daudzveidību un dzīvotnes savvaļas apputeksnētājiem.

Šīm atbalsta intervencēm papildinošas būs Natura 2000 maksājums mežiem, zināšanas un prasmes sekmējošais atbalsts, kā arī konsultatīvais atbalsts, kas ir viens no priekšnosacījumiem, lai veidotu un nostiprinātu izpratni par bioloģiskās daudzveidības principiem saimnieciskajā darbība, kā arī ekoshēma par zālāju saglabāšanas veicināšanu lopkopības saimniecībās:

·LA12. Natura 2000 maksājums mežiem

·LA 1.1 Mācības,

·LA 1.2. Konsultantu mācības

·LA 1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)

·LA 2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi

·LA 2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (`inkubācija`) konsultāciju pakalpojumi

·LA3 Demonstrējumi

·TM4.6. Zālāju saglabāšanas veicināšana

Lai palielināt bioloģiskās lauksaimniecības, integrētās augu audzēšanas un citu vides pasākumu ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā un motivēt lauksaimniekus pāriet uz integrētās augu audzēšanas un bioloģiskās lauksaimniecības sistēmām, risinot SM2 V6 vajadzību, KLP SP paredzētas atbalsta intervences TKO1.1/TKO2.1.1/TKO2.2.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos"

Atbalsts dzīvnieku un augu ģenētiskajiem resursiem paredzēts no Valsts budžeta programmas "Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai". Pašreiz ir izstrādātas un tiek īstenotas astoņas vietējo šķirņu dzīvnieku saglabāšanas programmas (govju, aitu, kazu, cūku un zirgu šķirnēm), kompensējot neiegūtos ieņēmumus par vietējo šķirņu dzīvnieku audzēšanu. Atbalsts paredzēts arī par kultūraugu genofonda saglabāšanu (ietverot labību, bumbuļaugus, pākšaugus, šķiedraugus un eļļas augus, cukurbietes, dārzeņus, aromātiskos un ārstniecības augus, augļaugus un ogulājus, daudzgadīgos zālaugus). Tāpat paredzēts valsts atbalsts gan lauksaimniecības dzīvnieku gēnu bankas darbības nodrošināšanai, gan augu gēnu bankas darbības nodrošināšanai, kā arī atbalsts sēklu pavairošanai un to paraugu nodošanai Svalbāras sēklu glabātavā. Plašāka informācija par ģenētisko resursu saglabāšanas pasākumiem ir ietverta informācija SO6 - 2.3. nodaļā.

2.1.SO6.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO6.7 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt LIFE programmai (tikai attiecībā uz konkrēto mērķi Nr. 4, Nr. 5, Nr. 6)

: **Nē**

2.1.SO6.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.24 PR - Pesticīdu ilgtspējīga un mazāka lietošana Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē	34,82 %
R.31 PR - Dzīvotņu un sugu saglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi	23,49 %
R.32 CU - Ar bioloģisko daudzveidību saistīti ieguldījumi To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību	0,74 %
R.33 - Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanas uzlabošana Daļa no kopējās Natura 2000 teritoriju platības, uz ko attiecas atbalstītās saistības	12,13 %
R.35 CU - Bišu saimju saglabāšana Ar KLP atbalstīto bišu saimju īpatsvars	76,28 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm, plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti**,** izejot 2014.-2020.gadu perioda pieredzes pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā. R.24 mērķa rādītāja sasniegšanai ieguldījumu no SM6 sniedz intervences TM4.7., LA10.1 un LA10.2 un LA11.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM 6 ir nepieciešams risināt vairākas nozares vajadzības, tad:

·Intervence TM4.2. "Ekoloģiski nozīmīgas platības" dos ieguldījumu R.31, paredzot nosacījumu, ka lauksaimnieks var audzēt augus nektāra ieguvei un/vai veidot zaļmēslojuma augu papuvi, un šajās platībās netiek lietoti AAL. Intervence dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu nodrošināšanā, jo papuve Biodaudzveidības stratēģijas ietvaros tiek uzskatīta par augstvērtīgu ainavu elementu.

·Intervence TM4.7. "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" un LA 11 dos ieguldījumu R.24, paredzot, ka lauksaimnieks nodrošina bioloģiskās ražošanas prakses uzturēšanu tādējādi samazinot ar pesticīdiem radītos riskus, un vienlaicīgi dodot ieguldījumu arī Zaļā kursa mērķu nodrošināšanā.

·Intervence LA4.6. "Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana" dos ieguldījumu R.32, paredzot, īstenot 390 neienesīgo investīciju projektus, ar mērķi atjaunot periodā vismaz 2 000 ha bioloģiski vērtīgo zālāju platību, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm.

·Intervence LA10.1. "Zaļās joslas" dos ieguldījumu R.24, jo tiks izveidotas vismaz 4 m platas (papildus LLVN 8 noteiktajam 2m standartam) zaļā seguma un puķu joslas bez augu aizsardzības līdzekļu lietošanas, starp intensīvo ražotāju un bioloģisko lauksaimnieku aramzemes laukiem, kā arī laukmalēm.

·Intervence LA10.2. "Vidi saudzējoša dārzkopība" dos ieguldījumu R.24, jo gan dārzeņu, gan augļu koku un ogulāju laukos tiks īstenota paaugstinātā agrovides prakses, kad augu aizsardzības līdzekļi tiks lietoti tikai īpaši pamatotos gadījumos, balstoties un novērojumiem un tikai galējā nepieciešamībā, nevis profilaktiskis. Šādas darbības rezultātā tiks nodrošināta samazināta pesticīdu lietošana, kas ir ļoti būtisks pienesums bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

·Intervence LA10.4. "Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām" dos ieguldījumu R.31, nodrošinot gan dzīvotņu saglabāšanu 42 253 ha platībā apputeksnētājiem (iekļaujot nektāra saturošus augus), gan R.35 -, plānojot saglabāt 84 506 ražojošā medus bišu saimes, kas sekmētu augu apputeksnēšanu un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā.

·Intervence LA10.5. “Zālāju biotopu apsaimniekošana” dos ieguldījumu R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos ilggadīgos zālājos, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm. Šīs intervences ietvaros plānots periodā kopumā atbalstīt 69 144 ha, no kuriem aptuveni 7 000 ha ir bridējputntu dzīvotnes zālājos, t.sk ķikuta.

Intervence LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība” dos ieguldījumu R.31, kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos 340 570ha (izslēgti 15 000 ha, kas aiziet uz LA10.5. un tie 12 430ha, kas aiziet uz LA 10.4. (LA U10.4.2)), kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm.

Intervences TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1 “Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos” dos papildinošu ietekmi.

2.1.SO6.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Intervencēm plānotais finansējuma piešķīrums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto sasniedzamo izpildei.

2.1.SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos

2.1.SO7.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO7.1.1 Stiprās puses

1. Jaunie lauksaimnieki ir vairāk atvērti inovācijām un jauniem risinājumiem, it īpaši bioloģiskajā lauksaimniecībā, kas veicina saimniecības produktivitāti [95];
2. Jaunie lauksaimnieki atgūst un atgriež lauksaimnieciskā darbībā tās lauksaimniecības zemes, kas nav tikušas izmantotas pēdējos gados [44];
3. Jauniem lauksaimniekiem ir augsta motivācija iekopt saimniecības [44., 50];
4. Nekoptas un aizaugušas zemes pieejamība [41., 44];
5. Jaunie lauksaimnieki izvēlas strādāt darbietilpīgās nozarēs kā cietes kartupeļu ražošana, dārzeņkopība un augļkopības, aitu un kazu, un gaļas liellopu audzēšana [86];
6. Pieaug jauno lauksaimnieku apsaimniekotās zemes platības un vidējais saimniecības lielums [83];
7. Ļoti mazās un mazās JAL saņēmēju saimniecībās standartizlaide uz saimniecību ir augstāka nekā attiecīgās grupas visās saimniecībās [87];
8. Atbalsts kopumā ir veicinājis lauksaimniecībā esošo saimnieku zināšanu līmeņa palielināšanos [22., 31].

2.1.SO7.1.2 Vājās puses

1. Palielinās vidējais lauku saimniecību vadītāju vecums [12].
2. Jauno lauksaimnieku (līdz 35) proporcija pret tiem, kam pāri 55 samazinās [11].
3. Nepietiekami finanšu resursi darbības uzsākšanai [43., 78].
4. Trūkst zināšanas, prasmes lauksaimniecības jomās [36].
5. Zems absolventu skaits lauksaimniecības programmās [25., 26]
6. Vidējās un lielās JAL saņēmēju saimniecībās vidējā standartizlaide uz saimniecību ir zemāka nekā attiecīgās grupas visās saimniecībās [87].
7. Zems lauksaimniecības prestižs jauniešus attur izvēlēties nodarboties ar lauksaimniecību [28., 36].

2.1.SO7.1.3 Iespējas

1. Lauksaimniecības kā nodarbošanās veida popularizēšana, lai veicinātu jauniešu motivāciju apgūt ar nozari saistītas profesijas [20];
2. Apsaimniekoto lauksaimniecības zemju palielināšanās valstī [41];
3. Interese par mazāk tradicionālo lauksaimniecības nozaru attīstīšanu [86].
4. Jaunu tehnoloģiju un inovāciju izmantošana praksē [23].
5. Konsultāciju un padomdevēja atbalsta iespējas [3.2].
6. Nodokļu atvieglojumi lauksaimniekiem [77].

2.1.SO7.1.4 Draudi

1. Demogrāfiskā politika valstī, jaunu cilvēku migrācija un dzimstības samazināšanās [4., 5., 20].
2. Nodokļu sistēmas nepastāvība [76].
3. Ierobežota finanšu resursu pieejamība [43].
4. Pasliktinās infrastruktūra (dzīvojamais fonds, ceļi, u.c.) un piekļuve pakalpojumiem lauku apvidos, kas samazina jaunu cilvēku vēlmi dzīvot un strādāt lauku apvidos [36].
5. Svārstīgā lauksaimnieciskās darbības rentabilitāte, kas samazina lauksaimniecības nozares pievilcību pretstatā citām ekonomikas nozarēm gados jauno lauksaimnieku acīs [36].

2.1.SO7.1.5 Citas piezīmes

1. Analizējot Lauku atbalsta dienesta datus par platībmaksājumu pieteicējiem, salīdzinot saimniecību īpašnieku vecuma sadalījumu 2009. un 2019. gadā, ir skaidri redzama vidējā vecuma palielināšanās tendence – ja 2009. gadā īpašnieku vecuma mediāna veidoja 53 gadus, tad 2014. gadā tie bija 55 gadi, bet 2019. gadā - 57 gadi. Līdzīga situācija ir vērojama visos Latvijas reģionos, tomēr nedaudz lēnāk šis process notiek Zemgalē un Vidzemē, bet aktīvāk – Kurzemē un īpaši Latgalē. Šie dati liecina, ka salīdzinoši ātri notiek saimniecību vadītāju un īpašnieku novecošanās process, kā arī to, ka lauksaimniecība ilgstoši nav pievilcīga gados jauniem cilvēkiem, kā rezultātā lauki ne tikai "noveco", bet arī paliek tukšāki.
2. Lauku saimniecību vadītāju struktūra pēc vecuma un izglītības līmeņa rāda, ka tikai 31,3% no lauku saimniecību vadītājiem ir profesionālā lauksaimniecības izglītība (augstākā vai vidējā līmeņa).
3. Ir jāpaplašina Latvijas izglītoto saimniecību īpašnieku un kvalificētu speciālistu īpatsvars, jo relatīvi zemais izglītības līmenis un kvalificētu speciālistu trūkums kavē inovāciju ieviešanu un nozares vispārējo konkurētspēju. Tomēr jāatzīst, ka saimniecību vadītāju nepietiekamais izglītības un zināšanu līmenis, iespējams, kavē inovāciju un modernu tehnoloģiju ienākšanu nozarē, tādējādi mazina saimniecības konkurētspēju, kas savukārt noved pie nozares konkurētspējas problēmām starptautiskajā tirgū.
4. Patlaban jaunajiem lauksaimniekiem uzsākt lauksaimniecisko ražošanu ir gandrīz neiespējami trūkstošās pieredzes, izglītības, sākuma kapitāla un aizdevuma nodrošinājuma dēļ. Arī salīdzinoši lielais darbaspēka nodokļu slogs un nodokļu politikas nepastāvīgums apgrūtina jaunos lauksaimniekus, kas uzsāk lauksaimniecisko produktu ražošanu. Ne visās nozarēs ražošanas cikls no ieguldījumiem līdz peļņai ir viens kalendārais gads, līdz ar to uzņēmējdarbību jāplāno ilgtermiņā, un sākotnēji izdevumu ir vairāk nekā ieņēmumu.
5. Viena no galvenajām problēmām, ar kurām saskaras jaunie lauksaimnieki uzsākot savu saimniecisko darbību, ir nodrošinājums ar galveno ražošanas līdzekli - lauksaimniecībā izmantojamu zemi, jo ir nepieciešami ievērojami finanšu līdzekļi tās iegādei īpašumā, bet nomas gadījumā pastāv risks, ka reālais zemes īpašnieks var izlemt priekšlaikus lauzt nomas līgumu.
6. 2019.gadā JAL maksājumu saņēma 3656 lauksaimnieki, no tiem 2505 jeb 69% bija fiziskas personas. JAL pretendentu kopējā VPM platība bija 171 401 ha jeb 10% no valsts kopējās platības. Platība, par kuru saņemts JAL bija 109 827 ha jeb 64% no jauno lauksaimnieku deklarētās kopplatības un tā katru pieaug, kas rāda, ka lauksaimniekiem šis atbalsts ir svarīgs.JAL saņēmēju vidējais saimniecību lielums pēc 2019.gada datiem bija 47 ha (2017.g. bija 43 ha), un JAL saņēmēji pārsvarā saimniekoja vidēja lieluma saimniecībās.

Kopumā izvirzītās vajadzības atbilst paaudžu nomaiņas kontekstā, tomēr jāņem vērā, kapaaudžu nomaiņas jautājums lauksaimniecības sektorā ir arī tiešā veidā atkarīgs no demogrāfiskās situācijas un tendencēm valstī kopumā.

2.1.SO7.2. Vajadzību noteikšana

Kods	**Nosaukums**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM7 V1	Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. LIZ iegādei	Augsta	Jā
SM7 V2	Ieguldījumu atbalsts saimniecības tālākai attīstībai un paplašināšanai	Augsta	Jā

SM7 V3	Veicināt lauksaimniecības izglītības apgūšanu	Augsta	Jā
SM7 V6	Veicināt lauksaimniecības izglītības kvalitātes paaugstināšanu	Zema	Nē
SM7 V7	Radīt iespējas dzīvojamā fonda būvniecībai/ rekonstrukcijai, paredzot atbalstu mērķētu finanšu instr	Zema	Nē
SM7 V8	Rosināt priekšlikumus nodokļu atvieglojumiem (darbaspēka un NĪN)	Zema	Nē
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Nav papildus komentāru

2.1.SO7.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs
DPdecoupled	CIS-YF(30) – Ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem	TM3 - Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem	O.6. To hektāru skaits, par kuriem saņem ienākumu papildatbalstu gados jaunajiem lauksaimniekiem
RD	INSTAL(75) – Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana	LA 6 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai	O.25. To gados jauno lauksaimnieku skaits, kuri saņem darījumdarbības sākšanas atbalstu
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Lauksaimniecībā nodarbināto cilvēku novecošanās turpinās un nepieciešams veicināt gados jaunos lauksaimniekus nodarboties ar lauksaimniecību. Gados jaunie lauksaimnieki uzsākot savu uzņēmējdarbību sastopas ar noteiktām grūtībām, t.i., grūti piekļūt aizdevumiem, nopirkt auglīgu zemi, kuru uzreiz varētu apsaimniekot un lielais nodokļu slogs. KLP atbalsta ietvaros tiek sniegta palīdzība uzņēmējdarbības uzsākšanai, pārņemšanai un attīstībai, tādejādi laukiem piesaistot jaunus un ekonomiski aktīvus cilvēkus. KLP atbalsta ietvaros tiek rosinātas intervences, vienreizējs maksājums un finanšu instruments kā aizdevums, kas veicinās gados jauno lauksaimnieku ienākšanu lauksaimniecībā un paaudžu nomaiņu.

2.1.SO7.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO7.6 Vai plānojat KLP ieguldījumu novirzīt Erasmus programmai

: **Nē**

2.1.SO7.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	**Mērķa vērtība**
R.36 CU PR - Paaudžu maiņa To gados jauno lauksaimnieku skaits, kas gūst labumu no KLP atbalsta darbības uzsākšanai, tostarp iedalījums pēc dzimuma	1 739,00
R.37 CU - Lauku apvidu izaugsme un darbvietas Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem	1 739,00

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Rezultāta rādītājs - gados jaunu lauksaimnieku skaits, kuri izveidojušies – ir cieši saistīts ar situācijas analīzē noteiktajām vajadzībām. Ieviešot intervenci LA6 “Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai”, tiks sekmēta gados jaunu cilvēku iesaistīšanās lauksaimniecībā, tādejādi KLP LA6 plānots atbalstīt 932 gados jaunus lauksaimniekus, novirzot 37 293 729,53 EUR darījumdarbiem.

Savukārt, ieviešot intervenci TM3 "Ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (JAL)" tiks sniegts papildu atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem to pirmajos saimniekošanas gados par pirmajiem apsaimniekotajiem 150 ha. KLP TM3 intervences ietvaros plānots no 2023-2027.gadam atbalstīt 1739 lauksaimnieku, novirzot 11 809 551 EUR lielu finansējumu.

Finanšu instruments - aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 150 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, palīdzētu gados jauniem lauksaimniekiem sākt lauksaimniecisko darbību, nodrošinot resursus saimniecības darbības uzsākšanai, piem., zemes iegādei, un palielinātu stimulu darboties lauksaimniecības nozarē un veicinātu saimniecības nodošanu jaunajai paaudzei. Plānots atbalstīt 100 gados jaunus lauksaimniekus, novirzot 6 000 000 EUR.

2.1.SO7.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

KLP stratēģiskā plāna regulas projekts paredz obligātu nosacījumu gados jauno lauksaimnieku atbalstam kopumā novirzīt 3 % no tiešo maksājumu finansējuma, kas LV veido 53,8 milj. EUR.

Izvērtējot potenciālo atbalsta saņēmēju loku un atbalsta apjomu, rosināta pārdale, uz II pīlāru novirzot finansējumu 34,3 milj. EUR mērķtiecīgiem ieguldījumiem gados jaunu lauksaimnieku saimniecību dibināšanai, t.sk., pārņemšanai. Līdz ar to, kopumā intervencē pieejamais finansējums būs 43,3 milj. EUR, kas ļaus atbalstīt 932 saimniecību izveidi.

Atbalsta summa noteikta izvērtējot saimniecības dibināšanas izmaksas un ekonomisko situāciju valstī, tomēr kopumā plānotā atbalsta summa sedz tikai daļu no saimniecības izveides izmaksām.

Paredzēts arī FI aizdevums līdz 150 000 EUR. Jaunais lauksaimnieks var pieteikties uz aizdevumu kā atsevišķu atbalstu vai papildus vienreizējam maksājumam.

2.1.SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību

2.1.SO8.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO8.1.1 Stiprās puses

1. Lauki ir nozīmīgāko dabas resursu, tai skaitā bioekonomikas un ekosistēmu pakalpojumu avots, dzīves, darba un atpūtas vide, dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma daudzveidības krātuve un sargātāja, ar potenciālu uzlabot ražošanas efektivitāti zināšanu ietilpīgas bioekonomikas nozaru attīstībai [98., 99., 107., 68., 103];
2. Visā teritorijā izveidotas vietējās rīcības grupas (kopā 35 VRG 2014.-2020. gada plānošanas periodā) ar mērķi veicināt savas teritorijas attīstību. LEADER pieejas īstenošana ir devusi nozīmīgu atbalstu vietējām iniciatīvām vietējās ekonomikas stiprināšanā un vietas potenciāla attīstībā, aktivizējot lauku iedzīvotāju iesaistīšanos vietējo problēmu risināšanā [114., 116., 117., 119., 120., 122];
3. Sakopta kultūrvide ar katram reģionam raksturīgām viensētām, ēkām un bagātīgu kultūrvēsturisko mantojumu, tradicionālajām lauksaimniecības nozarēm, mežsaimniecību un amatniecību, sadzīves tradīcijām un mākslinieciskо jaunradi, veidojot nozīmīgus resursus lauku tūrisma attīstībai, lauku teritorijas ekonomikas dažādošanai un ekonomiskajai reģenerācijai [65., 68., 81., 82., 113];
4. Nodrošināta interneta pieejamība [55., 56].

2.1.SO8.1.2 Vājās puses

1. Iedzīvotāju vecuma struktūrā ir zems iedzīvotāju īpatsvars darbaspējas vecumā un augsts pensijas vecumā [11., 12];
2. Reģionālās atšķirības ir būtisks MVU attīstības kavēklis [52., 53., 12., 6., 7., 14., 15., 30., 32., 39., 40];
3. Kvalificētu speciālistu trūkums [32];
4. Zema sociālās atstumtības riskam pakļauto personu grupu iesaiste [53];
5. Zemas kvalitātes ceļu infrastruktūra [71., 72., 73];
6. Ierobežota finanšu resursu pieejamība [43., 86., 90];
7. Attālums līdz Rīgai ietekmē MVU veidošanos reģionos [40].

2.1.SO8.1.3 Iespējas

1. Vietējo resursu produktīva izmantošana, pievienotās vērtības radīšanā, izmantot jaunākās tehnoloģiskās iespējas zināšanu ietilpīgas bioekonomikas nozares attīstībai [101., 107., 105];
2. VRG potenciāla un kapacitātes pilnvērtīga izmantošana, nodrošinot lauku teritoriju attīstību balstītu uz vietējām vajadzībām, vietējās sabiedrības aktivizēšanu, sadarbību, "viedo ciemu", attālinātu kopstrādes telpu un tradīciju veidošana [116., 121., 123., 124., 125., 127];
3. Ražošanas uzņēmumu attīstība (nišas produkti, produkti ar pievienoto vērtību, tai skaitā arī lauksaimniecības produkti) un digitālo pakalpojumu attīstība [40., 48., 49., 58., 107];
4. Sabiedrības pieprasījums pēc apkārtējās vides kā kvalitatīvas dzīves un rekreācijas telpas [10., 60., 122];
5. Reemigrācija, atgriežoties no ārvalstīm izglītību/pieredzi guvušajiem [14];
6. Sadarbības stiprināšana starp pilsētu un lauku teritorijām [42., 49., 59., 60];
7. Attālinātās darba iespējas [40., 48., 49];
8. Sociālā uzņēmējdarbība [53., 82].

2.1.SO8.1.4 Draudi

1. Latvijas lauku teritorijā ir vērojama izteikta apdzīvotības blīvuma samazināšanās (trešais zemākais rādītājs starp ES valstīm), it īpaši attālinoties no galvaspilsētas [5., 7., 9];
2. Jaunu cilvēku emigrācija un dzimstības samazināšanās [13., 16];
3. Darbaspēka trūkums [10., 31., 32];
4. Ierobežota finanšu resursu pieejamība [87., 90].

2.1.SO8.1.5 Citas piezīmes

Nav papildus komentāru

2.1.SO8.2. Vajadzību noteikšana

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM8 V3	Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai	Augsta	Daļēji
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā
SM8 V5	Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli)	Vidēja	Jā
SM8 V6	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Augsta	Jā
SM8 V8	Bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšana ar jaunām tehnoloģijām un praksēm	Vidēja	Jā
SM9 V1	Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārt. kvalit. shēmām un to produktiem	Vidēja	Daļēji
SM9 V2	Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu	Vidēja	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Nav papildus komentāru

2.1.SO8.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs

RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.4 - Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 5 - Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu	O.31. Atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju (LEADER) vai sagatavošanas darbību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	O.32. Citu atbalstīto sadarbības darbību vai vienību skaits (izņemot EIP, par ko ziņots pozīcijā O.1)
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 9 - Ražotāju grupu un organizāciju izveide	O.28. Atbalstīto ražotāju grupu un ražotāju organizāciju skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

LEADER intervences ir veidotas, lai sniegtu ieguldījumu specifiskā mērķī SM8 un papildinoši HORIZ, savukārt intervence LA20 "Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai"ir veidota, lai sniegtu ieguldījumu specifiskā mērķī SM8, SM9, SM2, SM3.

LEADER intervence sekmēs vietējo attīstību lauku teritorijā un sociālekonomisko atšķirību mazināšanos, īstenojot lauku kopienu ilgtspēju veicinošas vietējās attīstības iniciatīvas, kas ir iekļautas vietējo rīcības grupu izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās, ar vietējā līmeņa pārvaldības mehānismu, kas balstīts uz iekļaujošiem vienlīdzīgas partnerības principiem un rada pievienoto vērtību teritorijas un vietējās sabiedrības potenciālam.

Situācijas analīze un SVID liecina, ka ir nepieciešams:

- **stiprināt vietējo ekonomiku** - stimulēt mazās un vidējās uzņēmējdarbības attīstību un konkurētspēju, radīt apstākļus jaunu darba vietu, jaunu produktu un pakalpojumu izveidei, ieviest inovatīvas tehnoloģijas un prakses, t.sk. digitālus risinājumus, veicināt produktīvāk un ilgstpējīgi izmantot vietējos resursus, kā arī celt darbinieku kvalifikāciju, attiecīgi risinot situācijas analīzē konstatētās vajadzības SM8 V1, SM8 V4, SM8 V6, SM8 V8, kas ir saistītas ar mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšanu, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai, finanšu resursu pieejamību un bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšanu ar jaunām tehnoloģijām un praksēm, zināšanu pieejamību, kvalifikācijas celšanu un pārkvalificēšanos. Minēto vajadzību risināšanai KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA 19. "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu". Papildus ieguldījumu SM 8 mērķa minēto vajadzību sasniegšanā sniegs arī intervences LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", LA 4.4. "Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai" un LA 5. "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecības", kā arī arī intervenes LA1.1. "Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)", LA1.2. "Konsultantu mācības" (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide), LA 1.3."Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)", LA 2.1. "Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)" un LA 2.2. "Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)".

- **saglabāt un veidot kvalitatīvu dzīves vidi –** nodrošināt sabiedrisko pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību, sabiedrisko aktivitāšu dažādošanu, sociālam atstumtības riskam pakļauto personu iesaisti darba tirgū, stiprināt teritorijas identitāti un atbalstīt kopienu spēcinošas un vietas attīstības sekmējošas iniciatīvas, t.sk. viedo ciemu iniciatīvas, kā arī starpvalstu un starpteritoriālo sadarbību vietējai attīstības nozīmīgu jautājumu risināšanai, attiecīgi risinot situācijas analīzē konstatēto vajadzību SM8 V3, SM8 V5, SM8 V6, kas ir saistītas ar kompleksi risināmiem lauku teritoriju izaicinājumiem kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai, teritorijas identitātes stiprināšanu un kvalitatīvu izglītītības un zināšanu iegūšanu. Minēto vajadzību risināšanai KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA 19. "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu".

- **sekmēt vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu** - attīstīt pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un piedāvājumu pārtikas produktu piegāžu un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, kā arī sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un sekmētu to atpazīstamību, attiecīgi risinot situācijas analīzē konstatētās vajadzības SM8 V2 "Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai" un SM8 V5 "Teritorijas identitāte (teritorijas zīmoli)". Minētās vajadzības risināšanai KLP SP ir ietverta intervence LA 20. "Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai". Vajadzības risināšana tiks stimulēta, paredzot iespēju veidot sadarbības grupas, iesaistot dažādu interešu dalībniekus - saimnieciskās darbības veicējus(lauksaimniecības produkcijas ražotājus, pārstrādātājus, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzējus), kā arī atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības, konsultantus, vietējo rīcības grupu un citus dalībniekus. Intervencē sniegtais atbalsts papildus dos ieguldījumu arī SM3 V4 "Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas", SM2 V5 "Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts" un SM9 V2 "Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu" vajadzību risināšanā, kā arī SM9 V1 "Veicināt vietējo produktu atpazīstamību un sabiedrības informētību par pārtikas kvalitātes shēmām un to produktiem".

Papildus ieguldījumu sniegs intervence LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveide", veicinot vietējo ražotāju kooperāciju un sadarbību, īstenojot kopprojektus.

Ņemot vērā, ka SM8 V3 vajadzība ir kompleksi risināma sadarbībā ar citām iesaistītajām institūcijām, KLP SP atbalsts būs papildinošs ar atbalstu Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.-2027. gadam pasākumiem, kas paredz atbalsta iespējas reģionu līdzsvarotai attīstībai ne tikai pilsētām, bet arī to funkcionālajā teritorijā esošajām lauku teritorijām, Funkcionālās pilsētu teritorijas nosaka

plānošanas reģioni (pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātas metodikas un sadarbojoties ar pašvaldībām) savās attīstības programmās. Savukārt visā Latvijas teritorijā tiks īstenoti Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētie pasākumi nodarbinātībai un sociālai iekļautībai, kā arī sociālām inovācijām, un Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna investīcijas. Plašāka informācija par papildinātību ieguldījumiem pakalpojumu un infrastruktūras nodrošināšanā lauku teritorijās pieejama 4.5. sadaļā.

Tāpat arī papildinātība tiks nodrošināta ar Rīcības programmā zivsaimniecības attīstībai 2021.-2027.gadam īstenoto sabiedrības virzītas vietējo attīstību, kur atbalsts tiek ieguldīts zivsaimniecībai nozīmīgā teritorijā – pagastos un pilsētās, kas robežojas ar Baltijas jūru un Rīgas jūras līci.

Papildinošo ieguldījumu sniegs šādas intervences:
LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai",
LA 4.1.5. "Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās"
LA 4.1.6. "Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai".

2.1.SO8.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO8.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase
Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība
R.38 CU - LEADER aptvērums Tā lauku iedzīvotāju daļa, ko aptver vietējās attīstības stratēģijas	100,00 %
R.39 CU - Lauku ekonomikas attīstība To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu	630,00

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti balstoties uz šī perioda pieredzi par pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā.
LEADER intervence dos ieguldījumu R38. Tā kā vietējo rīcības grupu darbība notiek visā Latvijas lauku teritorijā, tad plānots, ka to vietējās attīstības stratēģiju īstenošana aptvers visus lauku teritorijā dzīvojošos iedzīvotājus – 673 853687 000. Lauku teritorijas iedzīvotājus skaits noteikts atbilstoši KLP stratēģiskā plānā ietvertai lauku teritorijas definīcijai – visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas un novadu teritoriālās vienības – pilsētas ar iedzīvotāju skaitu virs 5000.

LEADER intervences var tikt papildinātas ar citiem rezultātu rādītājiem, pēc vietējo attīstības stratēģiju apstiprināšanas, pamatojoties uz tajās ietvertiem rezultātu rādītājiem.
Intervence (LA20) "Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai", dos ieguldījumu R39 (atbalsts 206 sadarbības grupā iesasitītiem uzņēmējiem), risinot vajadzību SM8V2 un SM8 V5, veicinās vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un piedāvājumu pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, kā arī sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un veidotu to atpazīstamību.

2.1.SO8.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

LEADER pieejas īstenošanai piešķirtais finansējums pārsniedz KLP stratēģiskā plāna regulā noteikto minimālo apjomu un ir atbilstošs noteikto mērķu īstenošanai.

2.1.SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

2.1.SO9.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.SO9.1.1 Stiprās puses

1. Palielinās pārtikas kvalitātes shēmās strādājošo uzņēmumu skaits [18.,26.,40.,61.,76];
2. Latvijā ir augsta nacionālo kvalitātes shēmu atpazīstamība [19];
3. Attīstās bioloģiskās lauksaimniecības nozare [24., 25., 26., 29., 40];
4. Ieviestas ZPI prasības pārtikas piegādes un ēdināšanas pakalpojumu jomā [80., 81];
5. Augstāku labturības prasību piemērošanas rezultātā ir uzlabojusies dzīvnieku veselība un mazinājies dzīvnieku ārstēšanas gadījumu skaits ar AML [118., 119];
6. Augstāku labturības prasību rezultātā ir uzlabojusies produkcijas kvalitāte un spēja reaģēt uz sabiedrības vēlmēm pēc augstākiem standartiem [119., 120., 126];
7. Palielinās integrētās augu audzēšanas sistēmā strādājošo uzņēmumu skaits un apsaimniekotā platība [76];
8. AAL atliekvielu klātbūtne lauksaimniecības produkcijā ir zema [150];
9. AML produktīvajiem dzīvniekiem izplata salīdzinoši mazāk nekā vidēji EEZ valstīs un AML izplatīšana pakāpeniski samazinās [138., 139];
10. 10.Lauksaimniekiem samazinās pārtikas zudumi [101].

2.1.SO9.1.2 Vājās puses

1. Nepietiekamas zināšanas par pārtikas kvalitātes shēmām, t.sk. zināšanas par bioloģiskās lauksaimniecības ražības kāpināšanas iespējām [20., 39., 48., 50., 53];
2. Liela daļa bioloģiski ražotas produkcijas tiek izmantota konvencionālo produktu pārstrādē, zaudējot savu pievienoto vērtību [42];
3. Rudzu šķirnes “Kaupo” saglabāšanu apdraud zemā rentabilitāte [70];
4. Sertificētu sēklu trūkums bioloģiskajā lauksaimniecībā [30., 32];
5. Samazinās bioloģiskās liellopu gaļas ražošana, pieaugot dzīvu dzīvnieku eksportam [36];
6. Nepietiekams vietējās paaugstinātas kvalitātes lauksaimniecības un pārtikas produkcijas īpatsvars ZPI [86., 87];
7. Zināšanu un pieredzes trūkums lauksaimniekiem saimniekošanas metožu izmantošanai, lai aizstātu AAL izmantošanu [157];
8. Nepietiekama elektronisko datu uzskaite par AML lietošanu lauksaimniecības dzīvniekiem [137];
9. Dzīvnieku īpašniekiem (turētājiem) trūkst zināšanas un prasmes par sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību un AML piesardzīgu un atbildīgu lietošanu [144., 146];
10. Latvijā broileru ganāmpulkos ir ļoti augsts Campylobacter spp. un Escherichia coli (E. Coli) rezistences līmenis pret dažiem AML [140];
11. Pārtikas ķēdē ārpus primārā sektora palielinās pārtikas zudumi [101].

2.1.SO9.1.3 Iespējas

1. Atbalsts pārtikas ražotājiem, t.sk. sadarbībai ar zinātniekiem, alternatīvu iepakojuma veidu, jauno tehnoloģiju un materiālu ieviešanai ražošanā (piemēram, videi draudzīga iepakojuma tehnoloģijas, tehnoloģijas akrilamīda koncentrācijas pārtikā samazināšanai) [171., 181., 182];
2. Veicināt bioloģiskās lauksaimniecības primāro produktu ražošanu un attīstīt to tālāku pārstrādi [46., 51., 57];

3. Turpināt attīstīt pārtikas kvalitātes shēmas un to produktu ražošanu un patēriņu, tostarp, ZPI ietvaros, veicināt ražotāju iesaistīšanos tajās un atbalstīt pieteikumu sagatavošanu AĢIN, ACVN, GTĪ produktu reģistrācijai [20., 63., 88., 89];
4. Veicināt pārtikas kvalitātes shēmas produktu atpazīstamību un sabiedrības informētību par kvalitātes shēmām un to produktiem [20., 49., 51., 63., 90];
5. Atbalsts rudzu audzētājiem tradicionālās rudzu šķirnes audzēšanai (kvalitatīvas rudzu maizes cepšanai) [71., 72];
6. Veicināt lauksaimnieku pāreju uz lauksaimniecības produktu integrēto un bioloģisko ražošanu [39., 157];
7. Palielināt sabiedrības informētību par AAL lietošanas apmēriem lauksaimniecības produkcijas audzēšanā un ietekmi uz veselību [153., 157., 167];
8. Sekmēt vietējās izcelsmes paaugstinātas kvalitātes pārtikas produktu noietu ZPI ietvaros [88., 89];
9. Attīstīt bioloģisko sēklu ražošanu [35];
10. Liels eksporta pieprasījums pēc bioloģiskajiem jaunlopiem [36];
11. Bioloģiskās lopkopības sekmēšana, atbalsta maksājumu piesaistot dzīvnieku vienībai, nevis zāles hektāram [37];
12. Uzlabot pētījumu pieejamību bioloģiskās ražošanas lopkopības sektorā un augkopības sektorā [39];
13. Augstu labturības prasību ievērošana nodrošina konkurētspēju vietējā un eksporta tirgos [120];
14. Atbalsts investīcijām lauku saimniecību modernizācijai, ievērojot prasību nodrošināšanu (dējējvistu turēšanu brīvās turēšanas sistēmās, cūku astu griešana rutīnā) [123., 124];
15. Brīvprātīgo augstāku labturības prakšu piemērošanas stimulēšana liellopiem [119., 120., 128];
16. Pārtikas ražošanas atlikumu tālāka izmantošana (bezatlikumu tehnoloģija) [112., 113];
17. Informētības palielināšana par pārtikas atkritumu un zudumu rašanās novēršanu un samazināšanu [105., 106., 114];
18. Izstrādāt īpašu marķējumu produktiem, kas saražoti ievērojot augstākas dzīvnieku labturības prasības, lai veicinātu to atpazīstamību tirgū [131., 132];
19. Sabiedrības izglītošana par produktiem, kas saražoti, ievērojot augtākas dzīvnieku labturības prasības [129];
20. Primāro ražotāju izglītošana par efektīvākām dzīvniekiem un videi saudzējošākām saimniekošanas praksēm un metodēm, lai kāpinātu produktivitāti un produkta kvalitāti [129];
21. Izpratnes veicināšana par sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, pakāpenisku AML lietošanas samazināšanu dzīvniekiem un AMR ierobežošanu, tostarp pilnveidojot AML lietošanas uzskaiti dzīvniekiem [142., 143., 144., 147., 148].

2.1.SO9.1.4 Draudi

1. Komerciālie produkti izspiedīs no tirgus tradicionāli ražotos produktus (piem., pēc sentēvu metodēm ražota maize, jo nebūs atbilstošas izejvielas (rudzu)) [66., 70., 71];
2. Augstāku labturības prasību nodrošināšana prasa lauksaimniekiem ievērojamus ieguldījumus, kas ne vienmēr ir savienojamas ar uzņēmēju ekonomiskajām interesēm [128];
3. Specifiski bioloģiskai lopkopībai mērķēta atbalsta trūkums nesekmē lopkopības attīstību [37];
4. Grūtības ražotājiem pielāgoties ES noteiktajām aizvien stingrākajām prasībām un ierobežojumiem saistībā ar pārtikas iepakojumu, jaunu tehnoloģiju un materiālu ieviešanai ražošanā [171., 180., 181., 182];
5. Zema patērētāju pirktspēja, tāpēc netiek pieprasīti augstas kvalitātes produkti (t.sk. arī bioloģiskie) [12., 48].

2.1.SO9.1.5 Citas piezīmes

SM9 mērķa identificētās vajadzības pamato ne tikai SVID analīze, bet šīs desmit vajadzības tika identificētas arī KLP tematiskajās darba grupās ar nozares pārstāvjiem kā būtiskas nozares spēju stiprināšanā, lai reaģētu uz sabiedrības arvien pieaugošajām prasībām pārtikas un veselības jomā.

2.1.SO9.2. Vajadzību noteikšana

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM5 V3	Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM9 V1	Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārt. kvalit. shēmām un to produktiem	Vidēja	Daļēji
SM9 V10	Veicināt tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību	Vidēja	Jā
SM9 V2	Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu	Vidēja	Jā
SM9 V3	Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību	Augsta	Jā
SM9 V4	Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi	Zema	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu	Vidēja	Jā
SM9 V6	Sekmēt bioloģiskai ražošanai nepieciešamo resursu, t.sk., sēklu ražošanas attīstību	Vidēja	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā
SM9 V9	Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību	Zema	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Nav papildus komentāru.

2.1.SO9.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.5 - Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPdecoupled	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas
DPcoupled	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts	TM5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

Sectoral - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība	O.18. To liellopu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts dzīvnieku labturības, veselības vai pastiprinātu biodrošības pasākumu īstenošanai
RD	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības	LA 11 - Bioloģiskā lauksaimniecība	O.17. To hektāru skaits vai citu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts par bioloģisko lauksaimniecību
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits

RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 18 - Pārtikas kvalitātes shēmas	O.29. To atbalsta saņēmēju skaits, kas saņem atbalstu dalībai oficiālās kvalitātes shēmās
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	O.32. Citu atbalstīto sadarbības darbību vai vienību skaits (izņemot EIP, par ko ziņots pozīcijā O.1)
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Šīs visas intervences ir izvēlētas, lai uzlabotu nozares spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu pārtiku.

Lai veicinātu vietējo produkta atpazīstamību un sabiedrības informētību par kvalitātes shēmām un to produktiem (SM9 V1) un pārtikas īso piegāžu ķēžu darbību, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai (SM9 V2), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA20 “Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma” ar mērķi sekmēt vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un pārtikas produktu piegāžu un sabiedrisko ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanu, kā arī atbalstīt sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū, sekmētu to atpazīstamību.

Vajadzības risināšana tiks stimulēta, paredzot intervenci īstenot sadarbības projektu veidā, veidojot sadarbības grupas, kuras apvieno dažādu interešu dalībniekus - saimnieciskās darbības veicējus (lauksaimniecības produkcijas ražotāji, pārstrādātāji, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzēji), atbilstīgas kooperatīvā sabiedrības, konsultantus, vietējo rīcības grupu un citus dalībniekus.

Lai samazinātu AML lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību (SM9 V3), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība”, kura dos ieguldījumu R.43 "Antibiotiku lietošanas ierobežošana", paredzot, ka viss lopkopības sektors kopumā (izņemot piena govis) sniegs plānoto ietekmi. Arī atbalsta intervence LA 10.3. “Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība” dos ieguldījumu R.43 "Antibiotiku lietošanas ierobežošana", paredzot īpašas labturības prasības piena teļiem līdz konkrētam vecumam. Turklāt, atbalsta intervence LA 4.1.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai”, kas atbalstot ieguldījumus lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanā, dos ieguldījumu R.43 "Antibiotiku lietošanas ierobežošana" .

Antimikrobiālo līdzekļu patēriņa samazināšanas pasākumus nav iespējams apvienot ar labturības prasību ievērošanu. AML lietošanas samazināšanas pasākums ietver dzīvnieku īpašnieka kopējo rīcību sekmīgai dzīvnieku veselības pārvaldībai (slimību profilakse un biodrošība, sugai un apstākļiem piemērotākās dzīvnieku turēšanas un barošanas metodes, slimību savlaicīga diagnostika un atbilstoša ārstēšana), kā arī AML atbildīgu un piesardzīga lietošanu, lai sasniegtu mērķi - samazināt vai saglabāt esošā līmenī AML izplatīšanas apjomu (LV atsauces rādītājs par 2018.gadu). Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, nepieciešama dzīvnieku īpašnieku informēšana un izglītošana par sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, kā arī dzīvnieku īpašniekiem būs jānodrošina regulāra ziņošana par ganāmpulka dzīvniekiem lietotājiem AML.

Savukārt dzīvnieku labturība kļūst arvien nozīmīgāks jautājums Eiropas Savienībā. Mērķis ir uzlabot dzīvnieku labturību un nodrošināt godīgu konkurenci, dodot iespēju patērētājiem izdarīt dzīvnieku labturībai draudzīgu izvēli. Lai uzlabotu dzīvnieku labturības standartus lopkopībā un paplašinātu to izpratni par dzīvnieku labturības prasībām, ir jāsasniedz augstāki dzīvnieku labturības standarti nekā šobrīd tas ir noteikts normatīvajos aktos.

Lai veicinātu augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu, kā arī zināšanu un informācijas nodošanu dzīvnieku īpašniekiem par dzīvniekiem un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi (SM9 V4), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība”, LA10.3. “Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība”, kas dos ieguldījumu R.44 "Dzīvnieku labturības palielināšana", paredzot īpašas labturības un barību devu plānošanas prasības liellopiem un intervencē LA 4.1.3. “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai”.

Lai veicinātu informācijas pieejamību un izpratni par augu aizsardzības līdzekļu (AAL) lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu (SM9 V5), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervences TM4.2. “Ekoloģiski nozīmīgas platības”, TM4.5. “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses un TM4.7. “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās”, kas dos ieguldījumu R.24, paredzot, ka šajās platības netiek lietoti pesticīdi vai tiek mazināta to noplūde izmantojot precīzās tehnoloģijas, tādējādi lauksaimniekam ir jāpilnveido zināšanas gan par kultūraugiem, kas ir izaudzējami bez AAL, gan par jaunāko tehnoloģiju pieejamību un pielietojumu, lai nodrošinātu precīzu un drošu AAL lietošanu, agrovides intervences LA10.2. “Vidi saudzējošās dārzkopība” un LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība”, kuru īstenošana sniegtu ieguldījumu mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanas mazināšanā.

Lai sekmētu bioloģiskai ražošanai nepieciešamo resursu, t.sk. sēklu ražošanas, attīstību (SM9 V6), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA11. “Bioloģiskā lauksaimniecība”, lai sniegtu atbalstu par bioloģiski apsaimniekotu lauksaimniecībā izmantojamo zemi, tostarp attīstītu bioloģisko sēklu ražošanu.

Lai veicinātu kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu (SM9 V7), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA18. “Pārtikas kvalitātes shēmas“, kuras ietvaros atbalsts tiek piešķirts par dalību pārtikas shēmās ar mērķi stiprināt lauksaimnieka pozīciju pārtikas ķēdē, sadarbojoties ar uzņēmumu, kas pārstrādā lauksaimniecības primāro produkciju, tādejādi veicinot kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu, apstrādi

un pārstrādi, un nodrošinot produkta nokļūšanu mazumtirdzniecībā. Intervences LA 4.1.1. “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai”, LA 4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”, LA11 “Bioloģiskā lauksaimniecība”, papildus veicinās kvalitātes shēmas produktu ražošanu, paredzot prioritāti projektu atlasē, kā arī sniedzot atbalstu par platību, kas apsaimniekota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm.

Lai veicinātu videi draudzīga iepakojuma izstrādi un ilgtspējību (SM9 V8), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”.
Papildus minētajai intervencei, SM9 mērķa īstenošanas nolūkā papildinošā veidā paredzēts atbalsts arī intervences LA16. “Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai” ietvaros, kuras mērķis ir veicināt aktīvāku sadarbību ar zinātniekiem produktu un metožu izstrādei un ieviešanai ražošanā, īstenojot pasākumus, kas vērsti uz videi draudzīga iepakojuma izstrādi.

Lai sekmētu bezatlikumu tehnoloģiju attīstību (SM9 V9), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervencē LA4.2. “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” un LA16. “Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai”, kuras mērķis ir veicināt aktīvāku sadarbību ar zinātniekiem produktu un metožu izstrādei un ieviešanai ražošanā, īstenojot pasākumus, kas vērsti uz bezatlikumu ražošanas tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu.

Lai veicinātu tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību (SM9 V10), KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence TM5.13. “Saistītais ienākumu atbalsts par rudzu populācijas šķirnēm”, paredzot atbalstu par rudzu populācijas šķirnēm, lai saglabātu nozares rentabilitāti un stiprinātu tās konkurētspēju.

Šīm atbalsta intervencēm papildinošs būs:
·LA1.1 Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
·LA1.2 Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
·LA1.3 Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
·LA2.1 Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)
LA2.2 Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)
·LA3 Demonstrējumi
·LA 4.1.5. “Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās”
·LA 4.1.6. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai

·Pastiprināta kultūraugu dažādošanas ieviešana bez ķīmiskiem AAL intervencē TM4.7. “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās”.

·TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 “Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos”, nodrošinot ieguldījumu SM9 sasniegšanā saistībā ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti (t.sk. kvalitātes shēmām), mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, antimikrobiālo rezistenci, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību.

2.1.SO9.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.SO9.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase
Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	Mērķa vērtība

R.10 CU PR - Labākas piegādes ķēdes organizācija Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP	3,37 %
R.24 PR - Pesticīdu ilgtspējīga un mazāka lietošana Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē	34,82 %
R.39 CU - Lauku ekonomikas attīstība To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu	630,00
R.43 PR - Pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošana To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, ko atbalsta ar rīcībām pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošanai (profilakse/samazināšana)	56,44 %
R.44 PR - Dzīvnieku labturības uzlabošana Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai	56,53 %

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

Visām intervencēm plānotie rezultāti un sniedzamie mērķa rādītāji prognozēti balstoties uz šī perioda pieredzi par pretendentu aktivitātēm pasākumu izvēlēs un līdz šim sasniegtajām raksturvērtībām pasākumu īstenošanas tendencēm pa gadiem, kā arī pretendentu iespējamo interesi uzņemties saistības konkrētā intervencē un ņemot vērā kopējo intervencei pieejamo finansējumu plānošanas periodā. SM9 ietvaros R.24 mērķa rādītāja sasniegšanai ieguldījumu sniedz intervences TM4.2 un TM4.5.

Ņemot vērā, ka ar specifisko mērķi SM9 ir nepieciešams risināt vairākas nozares vajadzības, tad:
·Intervence (TM4.5) "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses " dos ieguldījumu R.24 risinot vajadzību SM9 V5, paredzot, ka minēto intervenču ietvaros lauksaimnieki veiks augu aizsardzības līdzekļu lietošanas plānošanu, pamatojot to lietošanas vajadzību, izmantos precīzās tehnoloģijas un veiks reāllaika uzskaiti par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu.

·Intervence (TM4.2) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" dos ieguldījumu R.24 risinot vajadzību SM9 V5, jo šīs intervences atbalsta platībās ir aizliegt augu aizsardzības līdzekļu lietošana un lauksaimniekiem būs jāsaprot, kurus kultūraugus var izaudzēt bez augu aizsardzības līdzekļiem.

Intervence (LA10.3) "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" dos ieguldījumu R.44, risinot vajadzību SM9 V3 un V4, paredzot īpašas labturībasprasības piena teļu , līdz 8 mēn. turēšanas apstākļiem un barībai, kas tiks attiecināti uz 22 247 liellopu vienībām periodā. LA10.3 dos ieguldījumu arī R.43, risinot vajadzību SM9 V3, veicinot gaļas un piena liellopu veselības pārvaldību ar paaugstinātām metodēm attiecībā uz turēšanas nosacījumiem, veicinot arī barības devu plānošanu, kas tiks attiecināti uz 168 538 liellopu vienībām periodā.

Intervence (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība" dos ieguldījumu R.43, R.44 risinot vajadzību SM9 V3, veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību atbilstoši bioloģiskās lauksaimniecības metodēm, kas tiks attiecināti uz 105 000 liellopu vienībām periodā, kā arī sniedzot papildinošo efektu, risinot SM9 V4 un V5.

Intervence (LA 4.1.3) "Atbalsts ieguldījumiem biodrošības un lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai", risinot SM9 V4, atbalstot investīcijas augstāku labturības prasību nodrošināšanai lauku saimniecībās un risinot vajadzību SM9 V3, veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību.

Intervence (LA18) "Pārtikas kvalitātes shēmas", risinot vajadzību SM9 V7, veicinās dalību pārtikas shēmās ar mērķi stiprināt lauksaimnieka pozīciju pārtikas ķēdē, sadarbojoties ar uzņēmumu, kas pārstrādā

lauksaimniecības primāro produkciju, tādejādi veicinot kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu, apstrādi un pārstrādi, un nodrošinot produkta nokļūšanu mazumtirdzniecībā.

Intervence (LA20) "Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai", dos ieguldījumu R39 (atbalsts 206 sadarbības grupā iesaisitītiem lauku uzņēmējiem) un R10 (195 lauku saimniecības jeb 0,28% no mērķa vērtības), risinot vajadzību SM9 V1 un SM9 V2, veicinās vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un piedāvājumu pārtikas produktu piegāžu un ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, kā arī sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un veidotu to atpazīstamību.

Papildinošo ieguldījumu sniegs šādu intervenču īstenošana:

·Intervence (LA10.2) "Vidi saudzējošā dārzkopība, risinot SM9 V5, veicinās īpašu vidi saudzējošu dārzu apsaimniekošanas metožu pielietošanu jeb mērķtiecīgi orientētus dārza kopšanas darbus un aizsardzības pasākumus, samazinot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas apjomu un ar to saistīto risku cilvēku un dzīvnieku veselībai un ietekmei uz vidi. Intervence (LA 4.1.1) "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", risinot SM9 V7, veicinot dalību pārtikas kvalitātes shēmās, prioritāri atbalstot tādu atbalsta saņēmēju ieguldījumus, kuri ir pārtikas kvalitātes shēmu dalībnieki.

·Intervence (LA 4.2) "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē", risinot SM9 V7, veicinās dalību pārtikas kvalitātes shēmās, prioritāri atbalstot tādu atbalsta saņēmēju ieguldījumus, kuri ir pārtikas kvalitātes shēmu dalībnieki, vajadzības SM9 V8 un V9 risinājumā, atbalstot ieguldījumus lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumos, tostarp videi draudzīga iepakojuma izmantošanai un bezatlikuma tehnoloģiju ieviešanai praksē.

·Intervence (LA16) "Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai ", risinot vajadzību SM9 V8 un V9, veicinās aktīvāku sadarbību starp lauksaimniecības, mežsaimniecības un pārtikas ražošanas nozares pārstāvjiem un pētniekiem jaunu produktu un metožu izstrādei, tostarp īstenojot projektus, kas vērsti uz videi draudzīga iepakojuma un bezatlikumu ražošanas tehnoloģiju izstrādi.

·Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides·intervences (LA1.1, LA1.2., LA1.3.) un Konsultāciju pakalpojumu intervemces (LA2.1., LA2.2.), kā arī LA3 "Demonstrējumi" horizontālā mērķa ietvaros sniegs profesionālo zināšanu un konsultatīvo atbalstu, nodrošinot SM9 vajadzību risināšanu.

·Intervence (TM4.7) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" veicinot saimniekošanas praksi bez sintētisko ķīmisko AAL lietošanas.

·Intervences: TKO1.1/ TKO2.1.1/ TKO2.2.1/ TKO2.3.1/ TKO2.4.1/ TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos", lai veicinātu kvalitatīvu un kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu, kā arī lai veicinātu vietējo produktu atpazīstamību.

2.1.SO9.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Intervencēm plānotais finansējuma piešķīrums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto mērķu izpildei.

2.1.XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

2.1.XCO.1. SVID analīzes kopsavilkums

2.1.XCO.1.1 Stiprās puses

1. Konsultatīvie pakalpojumi pieejami visā Latvijas teritorijā [39., 40., 70., 131];
2. Nodrošināta izglītības un pētniecības iestāžu darbība zināšanu pārnesei visā valstī [131., 133., 134., 145];
3. Uzkrātā pieredze zināšanu pārneses un informācijas pasākumu un konsultāciju īstenošanā [19.-25., 27., 30., 32., 33., 35. - 41., 46];
4. Lauksaimnieku īpatsvars, kas ieguvuši pilnu lauksaimniecisko izglītību, pārsniedz vidējo rādītāju starp ES dalībvalstīm (EU-28) [5., 7., 9., 12];
5. Pieredze e-vidē balstītu zināšanu pārneses pasākumu īstenošanā [70.- 74];
6. Digitālo prasmju pilnveidošanai (kā arī, lai palielinātu informētību par digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem) ir piedāvāti pasākumi, kas paredzēti bezdarbniekiem, nodarbinātajiem, uzņēmējiem un tiem, kuri vēlas iegūt padziļinātas IKT prasmes, ir paplašināts un sekmēts tiešsaistes kursu piedāvājums [52];
7. Ārkārtīgi attīstītais ātrdarbīgās platjoslas pārklājums un teju pilnīgs vidējais 4G pārklājums [53];
8. Labi attīstīti digitālie publiskie pakalpojumi [56., 57., 59., 63., 67., 68., 69., 76];
9. Šobrīd tiek īstenas vairākas iniciatīvas, kas ir vērstas uz privātā sektora administratīvā sloga mazināšanu un investīciju piesaisti pētniecībai, attīstībai un inovācijai [76., 77];
10. Inovatīvu aktīvo uzņēmumu īpatsvars Latvijā palielinājās un pieprasījums pēc inovatīvo uzņēmumu produkcijas vai pakalpojumiem ir pieaudzis [83];
11. LAP 2014-2020 tika īstenoti vairāki pasākumi saskaņā ar KLP kas veicina nozares konkurētspēju, uzlabojot infrastruktūru un saimniecību vadības spējas, izmantojot konsultāciju un apmācības pakalpojumus [92];
12. Ir ieviesti vairāki politikas instrumenti, kas sekmē pētniecības cilvēkkapitāla un infrastruktūras attīstību, zināšanu un tehnoloģiju pārnesi un eksportspējīgu, augstākas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu radīšanu [93., 94., 95];
13. Pašreizējā perioda (2014. – 2020. gads) ES fondu instrumenti ir veicinājuši pētniecības, tehnoloģiju un inovācijas attīstīšanos zināšanu ietilpīgas bioekonomikas tematiskajās jomās [99., 101., 110., 111., 112];
14. Latvijas EIP tīkla kontaktpunkts nodrošina tehnisko palīdzību EIP grupām [122].

2.1.XCO.1.2 Vājās puses

1. Profesionālo zināšanu trūkums saimniecību vadītājiem un darbiniekiem [5., 8., 10., 11];
2. Nepietiekamas konsultantu zināšanas specifiskās jomās (klimats, digitalizācija, antimikrobiālā rezistence, inovācijas u.c.) [28., 43., 44., 45., 142., 150];
3. Nepietiekamas kooperatīvu vadītāju un to biedru zināšanas [24];
4. Nepietiekama izpratne par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un nepieciešamību veikt saglabāšanas un apsaimniekošanas pasākumus [32];
5. Zināšanu un pieredzes trūkums par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību [25., 26];
6. Zināšanu un izpratnes trūkums un nepietiekama interese konsultāciju jomā par SEG emisiju samazināšanas potenciālu, pielāgošanos un iespējām klimata pārmaiņu mazināšanā [30., 31., 42];
7. Zināšanu un prasmju trūkums par preventīviem pasākumiem dzīvnieku veselības nodrošināšanai un antimikrobiālo līdzekļu lietošanu [26];
8. Izpratnes trūkums sabiedrībā par pārtikas kvalitātes shēmām un kvalitatīvu pārtiku [26., 27];

9. Izpratnes trūkums par bioloģisko lauksaimniecību (būtisks zināšanu un pieredzes trūkums ir graudkopībā, gaļas liellopu audzēšanā, aitkopības nozarē un dārzeņkopībā) [33., 34];
10. Ekonomisko zināšanu un atbalsta trūkums mazajām saimniecībām [42];
11. Zems iedzīvotāju (t.sk. uzņēmēju) digitālo prasmju līmenis [50., 65];
12. "Baltās zonas" esamība, vietējo sakaru līniju izveidošana [54];
13. Lielo datu un mākoņdatošanas nodrošinātās iespējas neizmantošana [58];
14. Uzņēmēji veic mazus ieguldījumus P&A, turklāt, inovatīvo uzņēmumu īpatsvars pēdējos pārskata periodos nepārsniedz 30% no kopējo uzņēmumu skaita [80., 82., 83., 95];
15. Inovāciju līmenis Latvijā ir zems [80., 83., 97., 98];
16. Pieejamā atbalsta trūkums inovāciju izstrādei [96., 106];
17. Nepietiekama (vāja) zinātnisko institūciju un nozaru uzņēmumu sadarbība [101., 102., 106];

18. Finansējums, lai atbalstītu EIP darbā grupās, lauksaimniekus, mežsaimniekus, lauksaimniecības produktu pārstrādātāju, nozares organizāciju un pētniekus, nebija pietiekams pieaugošās intereses dēļ, līdz ar to nebija iespējama tālāka attīstība [117., 118].

2.1.XCO.1.3 Iespējas

1. Neizmantots AKIS potenciāls zināšanu radīšanā un izplatīšanā [130., 135. - 140., 147. - 154];
2. Konsultantu kvalifikācijas celšana, piesaistot ārvalstu lektorus un iepazīstot citu valstu pieredzi [150];
3. Zināšanu pārneses pasākumu diferencēšana un pielāgošana pēc zināšanu līmeņa – iesācēji, profesionāļi [21];
4. Pieaugošā zināšanu nozīme radīs priekšnosacījumus apmācību un konsultāciju pakalpojumu turpmākai stiprināšanai [11., 12., 46];
5. Spēcīgāka zināšanu bāze var radīt priekšnoteikumus nozares attīstībai [14., 15., 107., 148];
6. Inkubācijas atbalsta potenciāls mazo saimniecību attīstībā [42];
7. Gados jaunu lauksaimnieku potenciāls inovāciju radīšanā un zināšanu apguvē [14., 15., 33];
8. E-vidē balstītu zināšanu pārneses pasākumu īstenošana [34., 70];
9. Neizmantotas Latvijas uzņēmējdarbības nozarē digitālo tehnoloģiju sniegtās iespējas [49., 61., 62., 63., 64];

10. Aktīvāka sadarbība ar zinātniekiem produktu un metožu izstrādei un ieviešanai ražošanā, kas balstīta uz praktiskām vajadzībām [112., 113., 126];

11. Attīstīt EIP darba grupas projektu starptautiskajā līmenī, EIP darba grupas pēc veiksmīgas projektu īstenošanas ir iespēja pieteikties atbalstam Horizon2020 [127].

2.1.XCO.1.4 Draudi

1. Demogrāfijas tendences, iedzīvotāju skaita samazināšanās lauku teritorijās un saimniecību skaita samazināšanās [1., 2., 3., 11., 14];
2. Konsultantu trūkums lauksaimniecības nozarē [43];
3. Publisko iepirkumu regulējums var kavēt nozares vajadzību īstenošanu [18];
4. Uzņēmēju nespēja pielāgoties mainīgiem tirgus apstākļiem [63];
5. Izvirzītais mērķis P&A ieguldījumiem (1,5% no IKP) netiks sasniegts [82];
6. Finansējuma trūkums inovatīvo darbību veikšanai un EIP darba grupu atbalstam [84];
7. Nepietiekams publiskais finansējums AKIS darbībai [17., 19., 35., 37., 40., 142., 147].

2.1.XCO.1.5 Citas piezīmes

Nav papildus komentāru

2.1.XCO.2. Vajadzību noteikšana

Kods	Nosaukums	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Vajadzība tiek risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā
HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V5	Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu	Vidēja	Jā
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V7	Veicināt lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu	Zema	Daļēji
HORIZ V8	Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V7	Zināšanu un prasmju celšana saimniecību vadītājiem, kā arī darbiniekiem	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM2 V9	Informācijas un konsultāciju pieejamība, mācību, pieredzes apmaiņas un demo saimniecību sekmēšana	Vidēja	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V9	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Vidēja	Jā
SM5 V4	Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai	Vidēja	Jā
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā
SM7 V4	Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu lauksaimnieciskajā izglītībā	Vidēja	Jā
SM7 V5	Veicināt l/s popularizēšanu gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā	Zema	Jā
SM8 V6	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Augsta	Jā

Citas piezīmes saistībā ar vajadzību novērtējumu.

Nav papildus komentāru

2.1.XCO.4 Intervences loģika

Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs

Sectoral - Augļi un dārzeņi	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Augļi un dārzeņi	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Graudaugu produkti	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.3.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Liellopa un teļa gaļa	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.3.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.4.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Piens un piena produkti	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu	TKO2.4.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

	aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū		
Sectoral - Cūkgaļa	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.5.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Cūkgaļa	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.5.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību	TKO2.2.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
Sectoral - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū	TKO2.2.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.4. - Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo

			ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā	LA 4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu	O.31. Atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju (LEADER) vai sagatavošanas darbību skaits
RD	COOP(77) – Sadarbība	LA 9 - Ražotāju grupu un organizāciju izveide	O.28. Atbalstīto ražotāju grupu un ražotāju organizāciju skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
RD	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana	LA3 - Demonstrējumi	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits

Pārskats

Horizontālais mērķis paredz ar zināšanām, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus, veicinot jaunā apgūšanu, kopīgošanu un tālāku izplatīšanu. Situācijas analīze un SVID liecina, ka lauksaimniecības nozarē pietrūkst specifiskas zināšanas, no kopējā lauku saimniecību vadītāju skaita tikai 31,3% vadītāju ir iegūta lauksaimnieciskā izglītība (augstākā vai vidējā līmeņa (profesionālā) izglītība), savukārt liels īpatsvars ir tādu lauku saimniecību vadītāju, kuriem ir tikai praktiskā pieredze lauksaimniecībā. LAP 2014-2020 ietvaros īstenoto zināšanu pārneses un konsultāciju pakalpojumu pasākumos ir sasniegti un pārsniegti plānotie rādītāji attiecībā uz šajos pasākumos apmācīto un konsultēto lauksaimnieku skaitu, tādējādi var secināt, ka ir pieprasījums pēc šādiem pasākumiem. Vienlaikus jāņem vērā, ka atsevišķos LAP 2014-2020 jau tika paredzēta obligāta apmācība kā atbalsta saņemšanas nosacījums (piem., bioloģiskā lauksaimniecība). Pēc LAP 2014-2020 novērtētāju un mācību dalībnieku

secinātā, šādas mācības sniedz ieguldījumu tālākā zināšanu pārnesē un piemērošanā praksē, tāpēc arī KLP SP ietvaros atsevišķās intervencēs šāda prasība tiks ietverta kā obligāta.

Tāpat situācijas analīze liecina, ka ir nepieciešamība pēc demonstrējumiem, lai veicinātu dažādas lauksaimniecības metodes un tehnoloģiju popularizēšanu un pielietošanu, raisot lauksaimnieku interesi par digitālo tehnoloģiju izmantošanu.

Papildus tam ir nepieciešamība veicināt sadarbību starp zinātni un privāto sektoru, lai izstrādātu uz praktiskām vajadzībām balstītus jaunrades projektus jaunu tehnoloģiju, metožu un paņēmienu ieviešanai un atbalstīt inovāciju ieviešanu uzņēmumos, ka arī veicināt augstas pievienotās vērtības novatorisku un starptautiski konkurētspējīgu produktu radīšanu un ražošanu. Jāsekmē zināšanu un inovāciju pārnese lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, un jāveicina atbalsta pieejamība lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumu modernizācijai un Latvijā radīto izejvielu izmantošanai.

Ievērojot sasniedzamo mērķi, kā arī ņemot vērā situācijas analīzē konstatēto, ir izvēlētas 5 galvenās intervences, kas tiešā veidā sekmētu mērķa sasniegšanu:
-Profesionālās zināšanas un prasmju pilnveide (LA1.1., LA1.2., LA1.3) - lai atbalstītu lauksaimniekus, mežsaimniekus un lauku apvidu uzņēmējus ar tiem nepieciešamo zināšanu bāzi, apmācību un prasmju apguves pasākumiem. Tādējādi tiks sekmēta jaunā apgūšana un zināšanu tālāka izplatīšana, ievērojot izvēlētās zināšanu pārneses aktivitātes (mācības, tostarp konsultantu apmācības, informācijas pasākumi) un tēmas, modernizējot lauksaimniecību un lauku apvidus;

-Konsultāciju pakalpojumi (LA2.1., LA2.2) – lai tālāk izplatītu zināšanas un palielinātu lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas ražošanas nozarēs iesaistītu personu un zemes apsaimniekotāju izpratni par ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, kā arī vides aspektiem, videi un klimatam draudzīgu lauksaimniecības un mežsaimniecības metožu pielietošanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu, kā arī sniegtu padomus par KLP pieejamo atbalstu, inovācijām, digitalizāciju un citiem būtiskiem jautājumiem, tostarp lauku apvidu iedzīvotājiem un uzņēmējiem. Intervences ietvaros atbalsts tiks sniegts individuālām vienreizējām konsultācijām, kā arī daudzgadu ilgtermiņa līgumam par konsultāciju pakalpojumu saņemšanu (“inkubācija”);

-Demonstrējumi (LA3) – lai atspoguļotu moderno tehnoloģiju un inovatīvu, kā arī ilgtspējīgu saimniekošanas risinājumu ietekmi uz saimniekošanu, veicinātu labas un pārņemamas prakses un zināšanu tālāku izplatīšanu, tiks nodrošināts atbalsts demonstrējumu ierīkošanai un īstenošanai lauksaimniecībā un mežsaimniecībā;

-Intervence (LA16) "Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai” dos ieguldījumu R.1, R.3 un R.39 risinot vajadzības HORIZ V3, V6 un V9, sekmējot sadarbību starp dažādiem dalībniekiem jaunu produktu ražošanā un jaunas prakses pielietošanā, kas var sniegt būtisku ietekmi uzņēmējdarbības tehnoloģiskajā attīstībā, ekonomikas dzīvotspējas uzlabošanā, un ražīguma paaugstināšanā, kā arī veicinātu inovatīvu risinājumu ienākšanu nozarē, tiks paredzēts atbalsts projektu īstenošanai EIP darba grupām jaunu, novatorisku tehnoloģiju, metožu un paņēmienu izstrādei, kā arī augstas pievienotās vērtības un starptautiski konkurētspējīgu produktu radīšanai un ražošanai, pielietojot praksē progresīvā pētniecībā radītās zināšanas un tehnoloģijas (t.sk. digitālās).

Intervencēs paredzētie atbilstības nosacījumi veicinās atbilstošu zināšanu pārneses un konsultāciju pakalpojumu sniedzēju izvēli, kā arī demonstrējumu ierīkotāju izvēli. Tādējādi tiks sekmēta kvalitatīvu zināšanu un konsultāciju pakalpojumu sniegšana, nodrošinot ar nozari saistītas aktuālas informācijas un zināšanu izplatīšanu un jaunāko pētījumu rezultātu publiskošanu un pieejamību nozarē. Prasība nodrošināt publicitāti, izmantojot AKIS kontaktpunktu, kā arī AKIS apakškomitejas darbība, kas sniegs priekšlikumus dažādu ar zināšanām un inovācijām saistītu intervenču īstenošanai (prioritārās jomas,

tēmas, nepieciešamie pētījumi, aktuālās problēmas nozarē), veicinās lauksaimnieku un mežsaimnieku vajadzībām atbilstošu pakalpojumu pieejamību.

Tāpat, lai veicinātu inovatīvu risinājumu ātrāku un plašāku ieviešanu praksē, atbalsta saņemšanas nosacījumi paredzēs plašu pārstāvniecību EIP darba grupās, ietverot gan lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares pārstāvjus, gan pētniekus, gan konsultantus. Lai stimulētu jaunu inovatīvu projektu izstrādi, Latvijas EIP tīkla kontaktpunkts nodrošinās tehnisko atbalstu EIP grupām, proti, veidos saikni starp zinātni un praksi, apvienojot darba grupās plaša spektra speciālistus: lauksaimniekus, pētniekus, konsultantus, uzņēmējus, uzņēmēju grupas, patērētāju interešu grupas un citas NVO; organizēs darba grupas un seminārus, kā arī konferences; identificēs vajadzības un problēmjautājumus, lai ar inovācijām veicinātu produktīvu un ilgtspējīgu lauksaimniecību un mežsaimniecību, publicēs EIP darba grupu tēmas un idejas mājaslapā un sniegs informāciju un atbildes uz jautājumiem saistībā ar inovatīvu projektu izstrādi. EIP kontaktpunkts veicinās jaunrades ieviešanu un īstenošanu, organizējot pasākumus saistībā ar inovāciju radīšanu, kā piemēram, meikatonus, hakatonus. Tādējādi tiks nodrošināta zināšanu pārnese, publicējot informāciju par projektu īstenošanas gaitu, rezultātiem un labajiem projektu piemēriem kā Latvijā, tā citur Eiropā. Atbalsts tiks sniegts EIP darba grupām starptautisko sadarbības partneru meklēšanā, ietverot - Latvijas EIP darba grupu starpteritoriālās un starptautiskās tīklošanās veicināšanu. Lai veicinātu EIP tīkla kontaktpunktu uzdevumu izpildi, konsultantu un inovāciju brokeru piesaiste projektu izstrādē un ieviešanā ir ļoti nozīmīga. Lai nodrošinātu inovatīvu projektu īstenošanu praksē, atbalsta pretendentiem tiks paredzēts nosacījums plaši publiskot projekta īstenošanas rezultātus.

·*Papildinošo ieguldījumu sniegs šādas intervences:*

·LA 4.1.1. Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai

·LA 4.1.2. Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās

·LA 4.1.4. Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai

·LA 4.1.5. Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās

·LA 4.1.6. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai

·LA 4.2. Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē

·LA19. Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu

Lai paaugstinātu zināšanu un prasmju līmeni lauksaimniecībā, radītu inovācijas un tās izmantotu, kā arī veicinātu zināšanu un konsultāciju pieejamību, risinot XCO V1, V3 un V4 vajadzību, KLP SP paredzētas atbalsta intervences TKO1.2/ TKO2.1.2/ TKO2.2.2/ TKO2.3.2/ TKO2.4.2/ TKO2.5.2 “Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību” un TKO1.3/ TKO2.1.3/ TKO2.2.3/ TKO2.3.3/ TKO2.4.3/ TKO2.5.3 “Apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū”.

2.1.XCO.5 Attiecīgā gadījumā pamatojums InvestEU izmantošanai, tai skaitā summa un paredzamais ieguldījums konkrētajā/horizontālajā mērķī

Neattiecas

2.1.XCO.8 Rezultātu rādītāja(-u) atlase

Rezultātu rādītāja(-u) atlase šim konkrētajam mērķim

Rezultātu rādītāji [visi ieteicamie rezultātu rādītāji šim konkrētajam mērķim ir norādīti treknrakstā]	**Mērķa vērtība**

R.1 CU PR - Snieguma uzlabošana ar zināšanu un inovācijas palīdzību To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību	23 383,00
R.2 CU - Konsultāciju sniegšanas un zināšanu sistēmu saistīšana To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)	304,00
R.3 CU - Lauksaimniecības digitalizācija To lauku saimniecību daļa, kas saskaņā ar KLP saņem atbalstu digitālajām lauksaimniecības tehnoloģijām	0,49 %
R.28 CU - Vidiskais vai klimatiskais veikums ar zināšanu un inovācijas palīdzību To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu	7 133,00

Mērķrādītāju un attiecīgo starpposma mērķrādītāju pamatojums

HORIZ mērķa izpildes izvērtēšanai izvēlētie rādītāji ir atbilstoši tiesību aktu piedāvājumam. Plānotās sasniedzamās rādītāju vērtības noteiktas, ievērojot iepriekšējā plānošanas perioda pieredzi, apgūta finansējumu, kā arī sasniegtos rezultātus. Tika ņemtas vērā SVID analīzē identificētās vajadzības, kas risināmas KLP ietvaros atbilstoši pieejamajam finansējumam. Izvēlētās intervences (zināšanu pārnese, konsultācijas, inovācijas) un tajās paredzētās atbalstāmās darbības un tematiskais tvērums atbilstošas izvēlētajiem rezultāta rādītājiem – personas, kas gūst labumu no zināšanu pārneses, konsultāciju un EIP darba grupu sadarbības aktivitātēm, kā arī personas, kas gūst labumu no zināšanu pārneses un konsultāciju pasākumiem vides un klimata jomā. Vienlaikus izvēlētie izlaides rādītāji, kas saistīti ar EIP darba grupu skaitu, kopējo KLP labuma guvēju skaitu, lauksaimnieku skaitu, kas guvuši labumu no zināšanu pārneses un konsultāciju darbībām, atspoguļos šajās intervencēs paredzētās atbalsta jomas, kā arī būs papildinoši izvirzītajiem rezultāta rādītājiem.

2.1.XCO.9 Finanšu piešķīruma pamatojums

Paredzētais finansējums HORIZ mērķim ir atbilstošs tā īstenošanai plānotajām intervencēm, lai sasniegtu tām noteiktos rezultāta rādītājus, ievērtējot iepriekšējā plānošanas perioda pieredzi, apgūto finansējumu un sasniegtos rezultātus. Turklāt, ievērojot SVID analīzē identificētās vajadzības, finansējums, salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu attiecīgajām intervencēm ir palielināts no 2,8% uz 5% no kopējā lauku attīstības finansējuma.

2.2. Konteksta rādītāji un citas mērķrādītāju aprēķināšanai izmantotās vērtības

Konteksta rādītāji (PMEF kods)	Atsauces vērtība	Atsauces gads	Atjaunināta vērtība	Atjaunināts gads	Pamatojums/piezīmes	Datu avots
C.01 Lauku iedzīvotāju kopskaits — LEADER (R.38) (Skaits:)	412 347,00	2020	673 853,00	2022	Rādītājs precizēts atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem par lauku teritorijas (atbilstoši KLP SP) iedzīvotāju skaitu	Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze
C.01b Lauku iedzīvotāju kopskaits — pakalpojumiem un infrastruktūrai (R.41) (Skaits:)	412 347,00	2020	673 853,00	2022	Rādītājs precizēts atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem par lauku teritorijas (atbislstoši KLP SP) iedzīvotāju skaitu	Centrālās statistikas pārvaldes datu bāze
C.05 Kopējā meža platība (Hektāri)	3 479 508,00	2018				
C.12 Kopējais lauku saimniecību skaits (Skaits:)	69 930,00	2016				
C.17 Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP) (Hektāri)	1 959 400,00	2019				
C.19 Kopējā lauksaimniecības zemes un mežu platība Natura 2000 teritorijās (Hektāri)	164 848,00	2018				
C.23 Kopējais liellopu vienību skaits (Skaits:)	498 640,00	2016				
D.35 Kopējais ES Komisijai paziņoto bišu stropu skaits: pēdējo trīs gadu vidējais rādītājs, kas bija pieejams plāna izveides brīdī. (Skaits:)	103 386,00	2020				

2.3. Mērķu plāns

2.3.1 Kopsavilkuma tabula

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.1 CU PR Snieguma uzlabošana ar zināšanu un inovācijas palīdzību To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību	XCO	0	2 899	6 813	11 551	16 189	20 316	23 383	23 383
R.2 CU Konsultāciju sniegšanas un zināšanu sistēmu saistīšana To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)	XCO	0	151	234	278	286	295	304	304
R.3 CU Lauksaimniecības digitalizācija To lauku saimniecību daļa, kas saskaņā ar KLP saņem atbalstu digitālajām lauksaimniecības tehnoloģijām	XCO	0,00 %	0,27 %	0,46 %	0,47 %	0,48 %	0,49 %	0,49 %	0,49 %
R.3 Skaitītājs: Attiecīgā finansiālā atbalsta saņēmēju skaits		0	192	323	330	335	340	345	345
R.3 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930
R.4 Ienākumu atbalsta saistīšana ar standartiem un paraugpraksi Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma	SO1	0,00 %	90,60 %	90,92 %	91,16 %	91,44 %	91,68 %	0,00 %	91,68 %
R.4 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		0 ha	1 775 287 ha	1 781 568 ha	1 786 124 ha	1 791 740 ha	1 796 359 ha	0 ha	1 796 359 ha
R.4 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.5 Riska pārvaldība Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptverto lauku saimniecību daļa	SO1	3,29 %	3,29 %	3,29 %	3,29 %	3,29 %	0,00 %	0,00 %	3,29 %
R.5 Skaitītājs: To lauku saimniecību skaits, kas gūst labumu no attiecīgā atbalsta		2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	0	0	2 300
R.5 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930
R.6 [PR] Pārdale mazākām lauku saimniecībām Par hektāru pienākošos papildu tiešo maksājumu procentuālais īpatsvars atbalsttiesīgām lauku saimniecībām, kuru lielums ir (salīdzinoši) mazāks par vidējo	SO1	%	106,69 %	106,65 %	106,55 %	106,45 %	106,30 %	%	106,30 %
R.6 Skaitītājs: Vidējais kompensācijas maksājums uz vienu hektāru, kas izmaksāts atbalsta saņēmējiem, kuru lauku saimniecību lielums ir mazāks par vidējo		EUR/ha	203 EUR/ha	205 EUR/ha	208 EUR/ha	211 EUR/ha	222 EUR/ha	EUR/ha	222 EUR/ha
R.6 Saucējs: Vidējais kompensācijas maksājums uz vienu hektāru visiem atbalsta saņēmējiem		EUR/ha	190 EUR/ha	192 EUR/ha	195 EUR/ha	198 EUR/ha	209 EUR/ha	EUR/ha	209 EUR/ha
R.7 [PR] Atbalsta palielināšana lauku saimniecībām apgabalos ar īpašām vajadzībām Par hektāru pienākošās papildu atbalsta procentuālais īpatsvars apgabalos, kuru vajadzības ir (salīdzinoši) lielākas par vidējām	SO1	%	101,78 %	101,70 %	101,53 %	101,81 %	101,48 %	%	101,48 %
R.7 Skaitītājs: Vidējais ienākumu atbalsts uz vienu hektāru atbalsta saņēmējiem teritorijās ar īpašām vajadzībām		EUR/ha	191 EUR/ha	193 EUR/ha	195 EUR/ha	199 EUR/ha	209 EUR/ha	EUR/ha	209 EUR/ha
R.7 Saucējs: Vidējais ienākumu atbalsts uz vienu hektāru visiem atbalsta saņēmējiem		EUR/ha	188 EUR/ha	190 EUR/ha	192 EUR/ha	195 EUR/ha	206 EUR/ha	EUR/ha	206 EUR/ha
R.8 Mērķorientēts atbalsts lauku saimniecībām konkrētās nozarēs To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai	SO1	%	21,97 %	21,97 %	21,97 %	21,97 %	21,97 %	0,00 %	21,97 %
R.8 Skaitītājs: Saistītā ienākumu atbalsta saņēmēju skaits			15 364	15 364	15 364	15 364	15 364	0	15 364
R.8 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.9 CU PR Lauku saimniecību modernizācija To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai	SO1, SO2	0,00 %	4,15 %	7,86 %	10,74 %	13,61 %	16,36 %	16,36 %	16,36 %
R.9 Skaitītājs: Attiecīgā atbalsta saņēmēju skaits		0	2 899	5 496	7 508	9 520	11 440	11 440	11 440
R.9 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930
R.10 CU PR Labākas piegādes ķēdes organizācija Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP	SO3, SO9	0,01 %	2,44 %	2,74 %	3,07 %	3,23 %	3,37 %	3,37 %	3,37 %
R.10 Skaitītājs: Attiecīgā atbalsta saņēmēju skaits		10	1 709	1 916	2 149	2 260	2 355	2 355	2 355
R.10 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930
R.11 /Liellopa un teļa gaļa Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,62 %	1,62 %	1,62 %	1,62 %	%	%	1,62 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0 EUR	729 000 EUR	729 000 EUR	729 000 EUR	729 000 EUR	EUR	EUR	729 000 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs		EUR	44 900 000 EUR	44 900 000 EUR	44 900 000 EUR	44 900 000 EUR	EUR	EUR	44 900 000 EUR
R.11 /Piens un piena produkti Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %	%	%	1,63 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0 EUR	4 708 000 EUR	4 708 000 EUR	4 708 000 EUR	4 708 000 EUR	EUR	EUR	4 708 000 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs		EUR	288 400 000 EUR	288 400 000 EUR	288 400 000 EUR	288 400 000 EUR	EUR	EUR	288 400 000 EUR

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.11 /Cūkgaļa Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %	%	%	1,64 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0 EUR	1 113 000 EUR	1 113 000 EUR	1 113 000 EUR	1 113 000 EUR	EUR	EUR	1 113 000 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs		EUR	67 900 000 EUR	67 900 000 EUR	67 900 000 EUR	67 900 000 EUR	EUR	EUR	67 900 000 EUR
R.11 /Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %	1,64 %	%	%	1,64 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0 EUR	533 000 EUR	533 000 EUR	533 000 EUR	533 000 EUR	EUR	EUR	533 000 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs		EUR	32 500 000 EUR	32 500 000 EUR	32 500 000 EUR	32 500 000 EUR	EUR	EUR	32 500 000 EUR
R.11 /Graudaugu produkti Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %	1,63 %	%	%	1,63 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0 EUR	9 583 000 EUR	9 583 000 EUR	9 583 000 EUR	9 583 000 EUR	EUR	EUR	9 583 000 EUR
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs		EUR	587 300 000 EUR	587 300 000 EUR	587 300 000 EUR	587 300 000 EUR	EUR	EUR	587 300 000 EUR
R.11 /Augļi un dārzeņi Piedāvājuma koncentrēšana Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs	SO3	0,00 %	1,50 %	1,49 %	37,10 %	38,99 %	%	%	38,99 %
R.11 Skaitītājs: Ražotāju organizāciju tirgotās produkcijas kopējā vērtība darbības programmās		0 EUR	985 000 EUR	980 000 EUR	24 340 000 EUR	25 580 000 EUR	EUR	EUR	25 580 000 EUR

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.11 Saucējs: Ražošanas kopējā vērtība attiecīgajās nozarēs		EUR	65 600 000 EUR	65 600 000 EUR	65 600 000 EUR	65 600 000 EUR	EUR	EUR	65 600 000 EUR
R.12 Pielāgošanās klimata pārmaiņām Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām	SO4	%	36,93 %	39,08 %	41,29 %	42,98 %	43,74 %	0,00 %	43,74 %
R.12 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	723 642 ha	765 752 ha	809 128 ha	842 087 ha	857 001 ha	0 ha	857 001 ha
R.12 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.13 PR Emisiju mazināšana lopkopības nozarē Tādu liellopu vienību (LU) īpatsvars, attiecībā uz kurām pastāv atbalstītas saistības (to vidū kūtsmēslu pārvaldība) samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) un/vai amonjaka emisijas	SO4	%	29,34 %	29,34 %	29,34 %	29,34 %	29,34 %	0,00 %	29,34 %
R.13 Skaitītājs: To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, par kurām veikts saistītais maksājums			146 291	146 291	146 291	146 291	146 291	0	146 291
R.13 Saucējs: Kopējais liellopu vienību skaits		498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640
R.14 PR Oglekļa uzglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)	SO4	%	37,68 %	38,40 %	38,39 %	38,41 %	38,48 %	0,00 %	38,48 %
R.14 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	738 372 ha	752 489 ha	752 275 ha	752 626 ha	753 946 ha	0 ha	753 946 ha
R.14 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.15 CU Atjaunīgā enerģija no lauksaimniecības un mežsaimniecības un no citiem atjaunīgajiem energoresursiem Atbalstītie ieguldījumi atjaunojamo energoresursu (tai skaitā bioproduktu) ražošanas jaudā (MV)	SO4	0 MW	13 MW	22 MW	22 MW	22 MW	22 MW	22 MW	22 MW

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.16 CU Ar klimatu saistīti ieguldījumi To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu	SO4	0,00 %	0,51 %	0,88 %	0,97 %	1,07 %	1,07 %	1,07 %	1,07 %
R.16 Skaitītājs: To lauku saimniecību skaits, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas un biomateriālu ražošanu		0	354	613	680	747	747	747	747
R.16 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930
R.17 CU PR Apmežota zeme Platība, par kuru saņemts atbalsts apmežošanai, agromežsaimniecības atjaunošanai, tostarp darbības pārtraukumiem	SO4	ha	3 427 ha	6 854 ha	10 281 ha	10 281 ha	10 281 ha	10 281 ha	10 281 ha
R.18 CU Ieguldījumu atbalsts mežsaimniecības nozarei Kopējais ieguldījumu apjoms mežsaimniecības nozares darbības rādītāju uzlabošanai	SO4	10 193 500 EUR	26 657 200 EUR	44 170 900 EUR	60 284 600 EUR	71 128 100 EUR	79 971 600 EUR	80 971 600 EUR	80 971 600 EUR
R.19 PR Augsnes uzlabošana un aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)	SO5	%	60,35 %	63,38 %	65,64 %	68,10 %	69,73 %	0,00 %	69,73 %
R.19 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	1 182 495 ha	1 241 907 ha	1 286 153 ha	1 334 402 ha	1 366 347 ha	0 ha	1 366 347 ha
R.19 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.20 PR Gaisa kvalitātes uzlabošana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP)	SO5	%	1,01 %	1,01 %	1,04 %	1,06 %	1,09 %	0,00 %	1,09 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt amonjaka emisijas									
R.20 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	19 832 ha	19 832 ha	20 328 ha	20 836 ha	21 357 ha	0 ha	21 357 ha
R.20 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.21 PR Ūdens kvalitātes aizsardzība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti	SO5	%	23,23 %	23,93 %	24,02 %	24,15 %	24,36 %	0,00 %	24,36 %
R.21 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	455 134 ha	468 935 ha	470 616 ha	473 293 ha	477 229 ha	0 ha	477 229 ha
R.21 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.22 PR Ilgtspējīga barības vielu pārvaldība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību	SO5	%	20,37 %	20,89 %	21,60 %	22,35 %	22,84 %	0,00 %	22,84 %
R.22 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	399 050 ha	409 350 ha	423 215 ha	438 008 ha	447 573 ha	0 ha	447 573 ha
R.22 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.24 PR Pesticīdu ilgtspējīga un mazāka lietošana Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē	SO6, SO9	%	31,17 %	32,45 %	33,74 %	34,41 %	34,82 %	0,00 %	34,82 %
R.24 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	610 802 ha	635 802 ha	661 071 ha	674 273 ha	682 302 ha	0 ha	682 302 ha
R.24 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.26 CU Ieguldījumi saistībā ar dabas resursiem To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un	SO5	%	0,52 %	0,92 %	1,07 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %	1,23 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību									
R.26 Skaitītājs: To lauku saimniecību skaits, kas saņem attiecīgo atbalstu			365	643	750	857	857	857	857
R.26 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930
R.28 [CU] Vidiskais vai klimatiskais veikums ar zināšanu un inovācijas palīdzību To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu	XCO	0	900	2 104	3 560	4 986	6 219	7 133	7 133
R.29 [PR] Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību	SO5	%	18,05 %	18,75 %	18,72 %	18,72 %	18,78 %	0,00 %	18,78 %
R.29 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	353 617 ha	367 418 ha	366 834 ha	366 826 ha	368 000 ha	0 ha	368 000 ha
R.29 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.30 [PR] Atbalsts ilgtspējīgai mežu apsaimniekošanai To meža zemju daļa, uz kuriem attiecas saistības meža aizsardzības atbalstam un ekosistēmu pakalpojumu pārvaldībai	SO4	%	%	0,10 %	0,20 %	0,30 %	0,20 %	0,10 %	0,30 %
R.30 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	ha	3 427 ha	6 854 ha	10 281 ha	6 854 ha	3 427 ha	10 281 ha
R.30 Saucējs: Kopējā meža platība		3 479 508 ha	3 479 508 ha	3 479 508 ha	3 479 508 ha	3 479 508 ha	3 479 508 ha	3 479 508 ha	3 479 508 ha
R.31 [PR] Dzīvotņu un sugu saglabāšana Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un	SO6	%	22,74 %	23,45 %	23,42 %	23,43 %	23,49 %	23,49 %	23,49 %

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi									
R.31 Skaitītājs: Hektāru skaits, par ko izmaksāts atbalsts		ha	445 612 ha	459 458 ha	458 985 ha	459 061 ha	460 289 ha	460 289 ha	460 289 ha
R.31 Saucējs: Kopējā izmantotā lauksaimniecības zemes platība (ILZP)		1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha	1 959 400 ha
R.32 CU Ar bioloģisko daudzveidību saistīti ieguldījumi To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību	SO6	0,00 %	0,18 %	0,37 %	0,55 %	0,74 %	0,74 %	0,74 %	0,74 %
R.32 Skaitītājs: To lauku saimniecību skaits, kas saņem attiecīgo atbalstu		0	128	256	388	518	518	518	518
R.32 Saucējs: Kopējais lauku saimniecību skaits		69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930	69 930
R.33 Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanas uzlabošana Daļa no kopējās Natura 2000 teritoriju platības, uz ko attiecas atbalstītās saistības	SO6	0,00 %	12,13 %	12,13 %	12,13 %	12,13 %	12,13 %	0,00 %	12,13 %
R.33 Skaitītājs: Ha ar attiecīgajām saistībām Natura 2000 teritorijās		0 ha	20 000 ha	20 000 ha	20 000 ha	20 000 ha	20 000 ha	0 ha	20 000 ha
R.33 Saucējs: Kopējā lauksaimniecības zemes un mežu platība Natura 2000 teritorijās		164 848 ha	164 848 ha	164 848 ha	164 848 ha	164 848 ha	164 848 ha	164 848 ha	164 848 ha
R.35 CU Bišu saimju saglabāšana Ar KLP atbalstīto bišu saimju īpatsvars		76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %	76,28 %
R.35 Skaitītājs: To bišu saimju skaits, par kurām veikts saistītais maksājums	SO6	78 860	78 860	78 860	78 860	78 860	78 860	78 860	78 860
R.35 Saucējs: Kopējais ES Komisijai paziņoto bišu stropu skaits: pēdējo trīs gadu vidējais rādītājs, kas bija pieejams plāna izveides brīdī.		103 386	103 386	103 386	103 386	103 386	103 386	103 386	103 386
R.36 CU PR Paaudžu maiņa To gados jauno lauksaimnieku skaits, kas gūst labumu no KLP atbalsta darbības uzsākšanai, tostarp iedalījums pēc dzimuma	SO7		326	667	1 017	1 373	1 739	1 739	1 739

Rezultātu rādītājs	Konkrētais mērķis	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopējā mērķa vērtība
R.37 CU Lauku apvidu izaugsme un darbvietas Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem	SO7		326	667	1 017	1 373	1 739	1 739	1 739
R.38 CU LEADER aptvērums Tā lauku iedzīvotāju daļa, ko aptver vietējās attīstības stratēģijas	SO8	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %
R.38 Skaitītājs: Lauku iedzīvotāji, uz kuriem plānošanas periodā attiecas LEADER finansētās VRG.		673 853	673 853	673 853	673 853	673 853	673 853	673 853	673 853
R.38 Saucējs: Lauku iedzīvotāju kopskaits — LEADER (R.38)		673 853	673 853	673 853	673 853	673 853	673 853	673 853	673 853
R.39 CU Lauku ekonomikas attīstība To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu	SO2, SO8, SO9		225	416	540	594	618	630	630
R.43 PR Pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošana To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, ko atbalsta ar rīcībām pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošanai (profilakse/samazināšana)	SO9	%	56,44 %	55,91 %	54,86 %	54,86 %	54,86 %	0,00 %	56,44 %
R.43 Skaitītājs: To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, par kurām veikts saistītais maksājums			281 410	278 786	273 538	273 538	273 538	0	281 410
R.43 Saucējs: Kopējais liellopu vienību skaits		498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640
R.44 PR Dzīvnieku labturības uzlabošana Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai	SO9	%	56,53 %	56,00 %	54,95 %	54,95 %	54,86 %	0,00 %	56,53 %
R.44 Skaitītājs: To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, par kurām veikts saistītais maksājums			281 858	279 234	273 986	273 986	273 538	0	281 858
R.44 Saucējs: Kopējais liellopu vienību skaits		498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640	498 640

2.3.2. Plānotās intervences un iznākumi, kam ir tieša un būtiska saikne ar rezultātu rādītājiem

Sk. SFC2021 pieteikuma tabulu

2.3.3. Atbilstība Savienības 2030. gada mērķiem, kas noteikti stratēģijā "No lauka līdz galdam" un ES Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam, un ieguldījums to sasniegšanā

Šajā nodaļā skaidrots, kā Latvijas KLP Stratēģiskais plāns un tajā paredzētās atbalsta intervences sniegs ieguldījumu stratēģijā "No lauka līdz galdam" un ES bioloģiskās daudzveidības stratēģijā noteikto Savienības 2030. gada mērķrādītāju sasniegšanā, vai papildinās citu ES finanšu instrumentu ieguldījumu šādu mērķu sasniegšanā.

1. mērķis: par 50% samazināt ķīmisko pesticīdu kopējo izmantojumu un radīto apdraudējumu un **samazināt bīstamāko pesticīdu izmantojumu**

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi KLP Stratēģiskajā plānā **veicināt ES zaļajā kursā izvirzīto pesticīdu mērķrādītāju sasniegšanu**, pastiprinot centienus samazināt visbīstamāko pesticīdu izmantošanas apjomu un riskus un veicinot pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, jo īpaši nodrošinot integrētās augu aizsardzības prakšu ieviešanu.

Balstoties uz Eurostat datiem par dalībvalstīs izplatītajiem augu aizsardzības līdzekļu (AAL) apjomiem, Latvijā izplatītais AAL apjoms uz ha ir būtiski (2,7 reizes) zemāks nekā vidēji ES, bet līdzīgs ar Ziemeļu un Baltijas kaimiņvalstu patēriņu.

Tai pat laikā, saskaņā ar Eurostat datiem, Latvijā ir viens no straujākajiem AAL tirdzniecības pieaugumiem ES. Izplatītais fungicīdu un baktericīdu apjoms kopš 2011. gada Latvijā pieaudzis par 43%, insekticīdi izplatīti par 4 % vairāk, augšanas regulatoru pieaugums sasniedzis 117 %, savukārt herbicīdi izplatīti par 34 % vairāk.

Vienlaikus jāņem vērā, ka Latvijā 2011. – 2018. gadā bija vērojams viens no straujākajiem lauksaimniecībā izmantoto zemju un aramzemju platību pieaugumiem ES (saskaņā ar Eurostat datiem attiecīgi par 6,7% un 11,8 %). ES līmenī šobrīd netiek ievākti un apkopoti dati par faktisko AAL izlietojumu dalībvalstīs un konkrētos kultūraugos.

Centrālās statistikas pārvalde apsekojumu par pesticīdu izmantošanu veic reizi piecos gados. 2017. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, par 5,8 % samazinājās izmantoto pesticīdu daudzums vienam graudaugu un par 11,7 % rapša sējumu hektāram.

EK dalībvalstis katru gadu īsteno AAL atlieku Kopienas kontroles programmu un valsts kontroles programmu . Analīzes veic "BIOR" laboratorija.

Monitoringa rezultāti parāda, ka Latvijā laika perioda no 2012. – 2019. gadam ņemtajos paraugos 84% AAL atliekvielas nav konstatētas vispār, un tikai 4 gadījumos ir bijuši pārsniegumi.

Pesticīdu lietošanas daudzumu ietekmē attiecīgā gada sējumu struktūra (ziemāju sējumos pesticīdi tiek lietoti arī rudenī), klimatiskie apstākļi, kas ietekmē slimību izplatību un insektu populāciju, kā arī pesticīdu tirgū ienāk jaunas vielas ar mazāku svaru un lietošanas devu. Ievērojami pieaugušas arī bioloģiski audzēto graudaugu platības, kur pesticīdi netiek lietoti – 2017. gadā salīdzinājumā ar 2012. gadu tās palielinājušās par 19,8 tūkst. ha jeb 65 %.

Pesticīdu lietojuma samazinājumam būtu jāpielieto alternatīvas metodes kaitēkļu un slimību apkarošanai, tomēr pagaidām nav izstrādātas un praksē ieviestas citas alternatīvas un pietiekami efektīvas metodes, lai pilnvērtīgi aizstātu ķīmisko AAL lietošanu. Lai ieviestu ilgtspējīgus augu aizsardzības risinājumus, nepieciešamas stiprināt integrētās augu aizsardzības lomu, mazināt AAL lietošanas riskus, izstrādāt jaunas metodes, inovācijas, stiprināt zināšanas, un veicināt izmantot jaunākās tehnoloģijas precīzākai AAL lietošanai, turklāt nozīmīga loma ir lauksaimnieku spējai tos ieviest praksē.

Detalizētāka informācija, kas raksturo situāciju šī mērķa kontekstā, atrodama situācijas analīzē KLP 5. un 9.specifiskajiem mērķiem.

Apzinot vājās puses un iespējas situācijas analīzes rezultātā, KLP SP ietvaros mērķa īstenošanas nolūkā identificētas šādas vajadzības:

· SM9 V5: Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu.
· SM5 V5: Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību.
· SM5 V8: Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu.
· SM6 V6 Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu.

Lai veicinātu informācijas pieejamību un izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu, KLP SP ir iekļauta atbalsta intervences TM4.2. "Ekoloģiski nozīmīgas platības", TM4.5. "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses" un TM4.7. "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās", kas dos ieguldījumu mērķa īstenošanā, paredzot, ka šajās platības netiek lietoti pesticīdi vai tiek mazināta to noplūde izmantojot precīzās tehnoloģijas, tādējādi lauksaimniekam ir jāpilnveido zināšanas gan par kultūraugiem, kas ir izaudzējami bez AAL, gan par jaunāko tehnoloģiju pieejamību un pielietojumu, lai nodrošinātu precīzu un drošu AAL lietošanu; kā arī LA 10.1. "Zaļās joslas", paredzot prasību veidot 4 m platas laukmales vai zaļās joslas starp bioloģisko un konvenciālo lauksaimnieku laukiem; LA10.2. "Vidi saudzējošā dārzkopība", LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība" un LA4.1.2. " Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem", kuru īstenošana sniegtu ieguldījumu mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanas mazināšanā. Savukārt atbalsta intervencēs (TM4.4; TM4.5), kurās ir atļauta AAL lietošana, to ir jāpamato un regulāri jāsniedz informāciju par lietotajiem AAL elektroniskā sistēmā. Ir paredzētas arī atbalsta intervences, kurās AAL lietošana ir ierobežota, piem. TM4.4. "Saudzējošā lauksaimniecības prakse".

Lietoto AAL apjomu palīdzēs mazināt arī integrētās augu aizsardzības principu ievērošana, kā tas ir paredzēts LLVN 7 ietvaros nodrošinot augmaiņu un atbalsta intervencē TM4.1. "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" paredzot, ka tiek nodrošināta arī pastiprināta kultūraugu dažādošana.

Turpmāk lauksaimniekam būs jāņem vērā arī kompetentās iestādes sniegtās prognozes no jaunās Lēmumu atbalsta sistēmas (LAS) par kaitīgo organismu attīstību. Šīs prognozes tiks veidotas elektroniskā sistēmā un brīdinājumi būs pieejami lauksaimnieku elektroierīcēs. LAS brīdinājuma modeļi būs zinātniski pamatoti, balstoties uz kaitīgā organisma bioloģiju. LAS būtiskākā sastāvdaļa ir aktuālie meteo dati, tāpēc šīs prognozes ir tik precīzas un lauksaimnieki var uz tām paļauties. LAS izslēdz nevajadzīgus un apstrīdamus pesticīdu smidzinājumus, un lauksaimniekam turpmāk būs jāseko LAS atsūtītajām norādēm. Šāda brīdinājumu sistēma mazinās to, ka lauksaimnieki pesticīdus turpina lietot pierastajā praksē profilaktiskos nolūkos. Tādējādi samazinot nevajadzīgos smidzinājumus un pesticīdu lietojumu kopumā.

Izvērtējot iespējas samazināt AAL lietojumu, secināts, ka:

- **Izlietotais AAL apjoms vēl varētu pieaugt:**
  - klimatisko apstākļu izmaiņu rezultātā**;**
  - pārejot uz mazāk kaitīgiem AAL, nepieciešamā deva uz ha būs lielāka**;**
  - tiek prognozēts, ka līdz 2030.gadam salīdzinot ar 2019.gadu par 0,5% pieaugs aramzemes platības un par 10% pieaugs kviešu platības**;**
  - pieaugot bioloģiskajā lauksaimniecībā atļauto AAL klāstam.
- **iespējamo ķīmisko AAL samazinājumu ir grūti prognozēt, jo to ietekmē:**
  - ES notiekošo darbīgo vielu pārvērtēšanas process (var mainīties vielu bīstamības klase, līdz ar to var mainīties riska indikatora references vērtība);
  - vielu pieejamība tirgū, lauksaimnieku pirktspēja, jaunu AAL produktu pieejamība nākotnē.

Tā kā ES izstrādātajā riska indikatorā tika ņemti vērā tikai izplatīto AAL apjomi un to riska pakāpe, tad tiek izstrādāts nacionālais riska indikators, kas ņems vērā arī kultūraugu platības, kurās AAL būs izlietoti.

Ņemot vērā, ka lielākā daļa vielu šobrīd klasificētas "parasto vielu grupā" (2.grupa), tad aprēķinos tiek pieņemts, ka AAL darbīgo vielu samazinājums procentuāli atbildīs harmonizētā riska indikatora samazinājumam.

Rezultātā, ņemot vērā plānotās atbalsta intervences un to ietvaros noteiktos mērķa rādītājus, Latvijas maksimālais potenciāls sniegt ieguldījumu, virzoties uz AAL lietojuma samazinājumu, indikatīvi varētu sasniegt šādu līmeni:

1) **Bioloģiskā lauksaimniecība** - pieņemot, ka bioloģiskās lauksaimniecības platības uz 2027.gadu palielināsies līdz 20% no LIZ, matemātiski aprēķinot, AAL varētu samazināties par **7%;**

2) **Integrētās augu aizsardzības principu ievērošana** - pieņemot, ka par 5% samazināsies lietoto AAL apjoms 428 545 ha platībā, AAL varētu samazināties par **1,1%;**

3) **Lēmuma atbalsta sistēmas** – pieņemot, ka par 10% samazināsies lietoto AAL apjoms 428 545 ha platībā, AAL varētu samazināties par **2,2 %**. Labībām dēļ specifiskiem fungicīdiem (pēc lietošanas fungicīds labības pret slimībām spēj aizsargāt trīs nedēļas) varētu būt samazinājums 10% kas uz mērķplatību sastāda **1,3%.** Kopā – **3,5%.**

4) **Precīzo AAL izkliede** – pieņemot, ka par 20% samazināsies lietoto AAL apjoms 237 313 ha platībā, AAL varētu samazināties par **2,3 %.**

5) **Tauriņziežu platību pieaugums** 76 962 ha platībā varētu samazināt lietoto AAL apjomu par **3,9 %.**

2. mērķis par 50% samazināt lauksaimniecības dzīvniekiem un akvakultūrai paredzētu **antimikrobiālo līdzekļu pārdevumu**

Latvijā saskaņā ar Eiropas Veterināro antimikrobiālo līdzekļu patēriņa uzraudzības (ESVAC) datiem AML izplatīšanas apjomi no 2010. gada līdz 2018.gadam ir pakāpeniski samazinājušies no 41 miligrama uz populācijas korekcijas vienību 2012.gadā (mg/PCU - izplatīto aktīvo vielu daudzums uz kopējo lauksaimniecības dzīvnieku svaru valstī) līdz 36,1 mg/PCU 2018.gadā.

Antimikrobiālo līdzekļu pārdošanas rādītāji vērtējami kā salīdzinoši zemi un ir krietni zem ES vidējā rādītāja.

Līdz šim netiek apkopti visaptveroši dati par AML lietošanu dzīvniekiem, tiek apkopoti tikai izplatīšanas dati vairumtirdzniecības līmenī, kas nesniedz pietiekami precīzu informāciju par AML lietošanas paradumiem un apjomiem fermu līmenī. Apkopotu datu par veterināro zāļu lietošanu saimniecību līmenī neesamība ievērojami apgrūtina situācijas izvērtēšanu un lēmumu pieņemšanu par piemērotākajiem riska pārvaldības pasākumiem valstī (nav pieejami izejas dati, lai varētu noteikt statistiski pamatotus AML lietošanas samazināšanas mērķus).

Latvijā ir izstrādāts Nacionālais rīcības plāns «Par AMR ierobežošanu un antimikrobiālo līdzekļu atbildīgu un piesardzīgu lietošanu dzīvnieku veselības jomā» un "Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas un piesardzīgas antibiotiku lietošanas plāns "Viena veselība" 2019.-2020. gadam", lai veicinātu mērķtiecīgu un efektīvu AMR attīstības un izplatības ierobežošanu un apkarošanu, nodrošinot koordinētas iesaistīto iestāžu un organizāciju darbības, paaugstinātu zināšanas un prasmes preventīviem pasākumiem dzīvnieku veselības nodrošināšanai un AML lietošanas dzīvniekiem samazināšanu, kā arī pilnveidotu pārtikas ķēdes izsekojamību, nodrošinot elektronisko datu uzskaites sistēmu AML lietošanas dzīvniekiem uzskaitei.

AMR līmenis dzīvnieku izcelsmes produktos Latvijā ir ievērojami zemāks nekā vidēji Eiropā, ar atsevišķiem izņēmumiem (detalizētāka informācija KLP 9.specifiskā mērķa situācijas analīzē).

EK Pārtikas un veterinārā biroja 2017. gada audita ziņojumā "Par antimikrobiālo līdzekļu piesardzīgu lietošanu dzīvniekiem" EK rekomendēja Latvijai samazināt AML lietošanu dzīvniekiem, tostarp, veicinot AML piesardzīgu un atbildīgu lietošanu, pilnveidojot AML lietošanas dzīvniekiem uzskaiti un jomas profesionāļu un dzīvnieku īpašnieku apmācību un informētību.

Tikai samazinot līdz minimumam AML lietošanu, iespējama samazināt AMR attīstības risku. Dzīvnieku infekcijas slimību profilakses un biodrošības pasākumi, kā arī sabalansēta un pilnvērtīga barība un

dzīvnieku vajadzībām atbilstoši turēšanas apstākļi ir iedarbīgākie rīki, lai nodrošinātu dzīvnieku veselību un samazinātu AML lietošanu. Lai atbalstītu dzīvnieku īpašniekus/turētājus, ir nepieciešams paredzēt atbalsta pasākumus (piemēram, investīcijas). Bez tam, lai nodrošinātu veiksmīgu AML lietošanas samazinājuma monitoringu un izvērtējumu, ir nepieciešams pilnveidot AML lietošanas dzīvniekiem uzskaiti, attīstot elektronisko datu uzskaites sistēmu, tādējādi uzlabojot vienu no pārtikas ķēdes izsekojamības posmiem.

Veselam dzīvniekam nav nepieciešams lietot zāles, tādēļ būtiski ir nodrošināt dzīvnieku veselības rezultatīvu pārvaldību – biodrošības pasākumu ievērošanu, infekcijas slimību kontroli un profilaksi, sabalansētu un pilnvērtīgu barību, atbilstošus turēšanas apstākļus, piemērotāko šķirņu izvēli, dzīvnieku nagu kopšanu u.t.t. Vēl viens no veiksmīgiem AMR ierobežošanas pasākumiem ir sabiedrības, dzīvnieku īpašnieku/turētāju un praktizējošu veterinārārstu izglītošana un apmācība, veicinot izpratni par AMR un AML atbildīgu un piesardzīgu lietošanu un labu dzīvnieku veselības pārvaldību, t.sk. biodrošību. Līdz šim dzīvnieku īpašnieku/turētāju izglītošanas pasākumi par dzīvnieku veselības sekmīgu pārvaldību un AML atbildīgu lietošanu galvenokārt notiek pēc dzīvnieku audzētāju organizāciju iniciatīvas.

Lai veicinātu dzīvnieku īpašnieku (turētāju) vēlmi nodrošināt dzīvnieku veselības rezultatīvu pārvaldību, ir nepieciešams paredzēt atbalstu tiem dzīvnieku īpašniekiem (turētājiem), kas mērķtiecīgu darbību rezultātā nodrošina atbildīgu un piesardzīgu AML lietošanu un ziņo par AML izlietojumu ganāmpulkā, tādejādi veicinot informācijas pieejamību par valstī lietoto AML daudzumu dzīvniekiem.

Situācijas analīzes rezultātā, KLP SP ietvaros identificētas sekojošas vajadzības:

- SM9 V3: Samazināt AML lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību.
- SM9 V4: Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi.

Lai samazinātu AML lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība", kas dos ieguldījumu mērķa īstenošanā, paredzot, ka viss lopkopības sektors kopumā (izņemot piena govis) sniegs plānoto ietekmi. Arī atbalsta intervence LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" dos ieguldījumu mērķa īstenošanā, paredzot īpašas labturības prasības piena teļiem līdz konkrētam vecumam. Savukārt intervence LA4.1.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai" veicinās ieguldījumus lauku saimniecībās paaugstinātu labturības prasību īstenošanai, tādejādi uzlabojot dzīvnieku turēšanas apstākļus.

Antimikrobiālo līdzekļu patēriņa samazināšanas pasākumus nav iespējams apvienot ar labturības prasību ievērošanu. AML lietošanas samazināšanas pasākums ietver dzīvnieku īpašnieka kopējo rīcību sekmīgai dzīvnieku veselības pārvaldībai (slimību profilakse un biodrošība, sugai un apstākļiem piemērotākās dzīvnieku turēšanas un barošanas metodes, slimību savlaicīga diagnostika un atbilstoša ārstēšana), kā arī AML atbildīgu un piesardzīga lietošanu, lai sasniegtu mērķi - samazināt vai saglabāt esošā līmenī AML izplatīšanas apjomu. Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, nepieciešama dzīvnieku īpašnieku informēšana un izglītošana par sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, kā arī dzīvnieku īpašniekiem būs jānodrošina regulāra ziņošana par ganāmpulka dzīvniekiem lietotajiem AML.

Rezultātā plānotās aktivitātes KLP SP ietvaros, kā arī ārpus tā, ļautu indikatīvi nodrošināt Latvijas AML pārdošanas apjomu references rādītāja nepaaugstināšanos (vai nebūtisku pieaugumu, kas nepārsniegtu 10%).

3. mērķis - 100% piekļuve ātram platjoslas internetam lauku apvidos līdz 2025.gadam

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu **palīdzēt sasniegt ES zaļajā kursā izvirzīto platjoslas mērķrādītāju**, sekmējot savienotību lauku kopienās, t.sk., nodrošināt sinerģijas un savstarpēju papildināmību starp ES un nacionālajiem līdzekļiem.

Viens no Eiropas Komisijas 2016.gada 14.septembra paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai "Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus

savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu Savienojamību" (ES Savienojamības paziņojums) iekļautajiem stratēģiskajiem mērķiem paredz sekojošo - līdz 2025. gadam visām Eiropas mājsaimniecībām gan laukos, gan pilsētās ir pieejams tāds interneta pieslēgums ar vismaz 100 Mb/s lejuplīnijas ātrumu, ko var uzlabot līdz gigabitu ātrumam.

Lai gan kopumā sakaru nozares attīstības rādītāji Latvijā ir vērtējami ļoti labi, tomēr, vērtējot reģionālajā dalījumā, teritorijās ārpus lielākajām pilsētām, ieskaitot tām pieguļošās teritorijās, trūkst "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" infrastruktūras, kas spētu nodrošināt Savienojamības paziņojuma mērķiem atbilstošus interneta piekļuves pakalpojumus galalietotājiem. Tīklu izbūves dārdzības dēļ elektronisko sakaru komersantiem nav pietiekošas ekonomiskās iniciatīvas izvērst ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklus. "Baltās teritorijas", kurās šobrīd nav pieejams platjoslas pakalpojums ar piekļuves ātrumu vismaz 30 Mbit/s, aizņem 10 106 km^2 lielu teritoriju jeb 15,65% no visas Latvijas valsts teritorijas, kur dzīvo 43,3 tūkstoši iedzīvotāju.

Lai sasniegtu ES Savienojamības paziņojumā noteiktos mērķus un nodrošinātu vienlīdzīgus un kvalitatīvus elektronisko sakaru pakalpojumus visā Latvijas teritorijā visiem iedzīvotājiem, valsts un pašvaldību iestādēm, uzņēmumiem un sociālekonomiskajiem virzītājspēkiem, ir nepieciešama tālāka platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūras attīstība un nepieciešams veicināt elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstību teritorijās, kurās ekonomisku apsvērumu dēļ elektronisko sakaru komersanti nav ieinteresēti izvērst elektronisko sakaru tīklu infrastruktūru vai to dara nepietiekamā apjomā.

Satiksmes ministrija ir sagatavojusi Elektronisko sakaru nozares attīstības plānu 2021.-2027.gadam (ESN plāns), kura mērķis ir veicināt pāreju uz ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīkliem, kas spēj nodrošināt galalietotājiem interneta piekļuves pakalpojumus ar datu pārraides ātrumu vismaz 100 Mbit/s gan pilsētās, gan lauku teritorijās.

Atbilstoši Digitālās transformācijas pamatnostādnēm 2021.–2027. gadam, uz kuras rezultatīvajiem rādītājiem atsaucas ESN, līdz 2027.gadam paredzēts sasniegt šādus rezultatīvos rādītājus:

- vismaz 100 Mb/s platjoslas tīklu izmantošana - 75% no mājsaimniecībām (esošais rādītājs 43% atbilstoši DESI 2022);
- nodrošināts 4G un 5G pārklājuma kartējums (100% no Latvijas teritorijas);

Šo mērķi var sasniegt ar jebkuru tehnoloģiju kombināciju, bet galvenā uzmanība jāpievērš ilgtspējīgākiem nākamās paaudzes fiksētajiem, bezvadu, tostarp ar satelītiem nodrošināmiem savienojumiem, izvēršot ļoti augstas veiktspējas nākamās paaudzes fiksētos un 5G tīklus atbilstoši Savienojamības paziņojuma un ES digitālās desmitgades stratēģiskajiem mērķiem.

ESN plāna pasākumi vērsti uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam minēto prioritāti par datu pārraides tīklu pārklājuma nodrošināšanu, kas rada stabilu un nepārtrauktu piekļuvi internetam un citām informācijas sistēmām visā valsts teritorijā, t.sk. īpaši ātras darbības platjoslas tīklu izveidi, nodrošinot, ka jebkurai mājsaimniecībai ir jābūt pieejamam augstas kvalitātes interneta pieslēgumam par samērīgu pakalpojuma izmantošanas cenu. Tāpat uzsvērts, ka jānodrošina līdzvērtīga pieeja informācijas un telekomunikāciju pakalpojumiem, t.sk. arī platjoslas internetam, visā valsts teritorijā, primāri attīstot šo pakalpojumu pieejamību lauku teritorijās un attālākos centros ar sliktākām satiksmes iespējām.

Ņemot vērā privāto investīciju un publisko investīciju veikto pasākumu rezultātus ESN attīstībā, plānots līdz 2027.gadam veicināt t.sk., šāda mērķa sasniegšanu - visu mājsaimniecību piekļuvi interneta savienojamībai, kas nodrošina vismaz 100 Mbit/s (ESN plāna 1.3. Pasākums – "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstīšana).

Attiecīgie vidēja termiņa politikas plānošanas dokumenti izstrādāti aptverot visu plānošanas periodu no 2021.-2027.gadam un attiecīgi paredz rezultatīvo rādītāju izpildi uz 2027.gadu.

Rezultātu plānots sasniegt ar ERAF un Atveseļošanās un noturības mehānisma (ANM) pieejamo finansējumu. Papildus būs pieejams CEF finansējums, ko tieši administrēs EK un kas papildinās ERAF un ANM investīciju rezultātus. KLP SP līdzekļus šī mērķa īstenošanā ieguldīt nav plānots.

4. mērķis - 25% ES lauksaimniecības zemes izmantot **bioloģiskajā lauksaimniecībā**

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu palīdzēt sasniegt **zaļajā kursā izvirzītos bioloģiskās lauksaimniecības mērķrādītājus**, turpinot atbalstīt pāreju uz

bioloģisko lauksaimniecību un tās uzturēšanu, kā arī bioloģisko produktu pārstrādi un tirdzniecību. Visa atbalsta gadījumā būtu jāņem vērā piedāvājuma un pieprasījuma attīstības tendences.

Latvijā 2020. gadā bija sertificēti 4056 lauksaimniecības produktu ražotāji un divi akvakultūras dzīvnieku audzētāji, 66 pārstrādes uzņēmumi, desmit importētāji-eksportētāji, kā arī 215 citi uzņēmēji. Kopā 2020. gadā bija sertificēti 4349 bioloģiskās lauksaimniecības operatori. Pārstrādes uzņēmumi ir sertificēti dažādās jomās, piemēram, gaļas pārstrādes, piena pārstrādes, augļu, ogu un dārzeņu pārstrādes, graudu pārstrādes un maizes izstrādājumu ražošanā. No pārstrādes uzņēmumiem ir sertificēti arī lopbarības ražotāji.

Pēdējos gados Latvijā bioloģisko saimniecību sertificētajām platībām ir stabila tendence palielināties, notiek jau esošo saimniecību paplašināšanās 2020. gadā sertificētās platības aizņēma 689 tūkst. ha, bioloģiskajā LIZ platība bija 291 tūkst. ha jeb aptuveni 14,8 % no kopējās LIZ platības valstī.

Bioloģiski sertificēto platību ziņā, pēc īpatsvara procentos LIZ kopējā platībā, Latvija atrodas 6. vietā ES.

Kopējā lauksaimniecības politikā Latvijā bioloģiskā lauksaimniecība ir nozīmīga sastāvdaļa. Bioloģiskās lauksaimniecības attīstībā pēdējos 20 gados nozīmīga loma ir bijusi valsts veidotai atbalsta politikai, pateicoties kurai Latvijā strauji palielinājušās bioloģiskās lauksaimniecības platības. Atbalsts bioloģiskajai lauksaimniecībai ir bijis visās līdzšinējās Lauku attīstības programmās, kurās tas pamatots ar bioloģiskās lauksaimniecības pozitīvo devumu vides stāvokļa saglabāšanā un uzlabošanā.

Kultūraugu audzēšana bioloģiskajā lauksaimniecībā preventīvi nodrošina mazāku minerālmēslu lietošanu, līdz ar to arī samazina piesārņojošo vielu nonākšanu vidē.

Bioloģiskai lauksaimniecībai ir raksturīga daudznozaru ražošana, galvenokārt tiek audzēti graudaugi un ražoti piena produkti. Kopumā visu bioloģisko produktu īpatsvars kopējā saražotajā lauksaimniecības produkcijā nepārsniedza 6% robežu, izņemot medus un piena ražošanu.

Lai gan pieaug bioloģisko lauksaimnieku skaits un to apsaimniekotā platība, tālākā bioloģisko produktu pārstrādē nonāk tikai daļa no visas saražotās primārās lauksaimniecības produkcijas. Turklāt daļa produkcijas tiek pārstrādāta kā konvencionālā produkcija.

Tomēr kopumā Latvijā pakāpeniski palielinās pārstrādāto bioloģisko lauksaimniecības produktu apjoms, kas būtu veicināms, lai pie gala patērētājiem nonāktu pārtika, kura ir ražota no lauku saimniecībām, kuras produkciju ražo izmantojot bioloģiskās metodes.

Lai veicinātu bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražošanu un pārstrādi, kā arī nodrošinātu bioloģisko produktu nokļūšanu tirgū, ir pieejams atbalsts no valsts subsīdijām produkcijas ražotājiem par dalību bioloģiskās lauksaimniecības shēmā, kā arī atbalsta maksājumi par bioloģiski apsaimniekotu platību un lielāka atbalsta intensitāte investīciju projektiem. Bioloģiskajiem produktiem ir iespējams piedalīties zaļajā publiskajā iepirkumā un ES atbalsta programmā "Piens un augļi skolai".

Latvijā, tāpat kā citur Eiropā, arvien vairāk patērētāji priekšplānā izvirza kvalitāti, daudzveidību, ilgtspēju, tādēļ pieaug pieprasījums pēc veselīgas un ilgtspējīgas pārtikas. Līdz ar to jautājumi saistībā ar pārtikas nodrošinājumu un sabiedrības nodrošināšanu ar drošu un nekaitīgu pārtiku par pieņemamām un ar citām pasaules valstīm konkurētspējīgām cenām kļūst arvien aktuālāki arī Latvijā.

Tai pat laikā bioloģisko produktu pārstrādi un patēriņu kavē zemā iedzīvotāju pirktspēja un tas, ka sabiedrībā pastāv arī zināms informācijas trūkums par bioloģiskās saimniekošanas metodēm un bioloģiskiem produktiem.

Situācijas analīzes rezultātā KLP Stratēģiskajā plānā izvirzītas sekojošas vajadzības:

- SM5 V5: Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību.
- SM5 V4: Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai.
- SM6 V2: Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalp. sniegšanā
- SM9 V7: Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu.

Lai palielinātu bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību, KLP stratēģiskajā plānā ietverta atbalsta intervence (LA11.) "Bioloģiskā lauksaimniecība", kas veicinās aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. Lai sniegtu papildus atbalstu un stimulētu, ka bioloģiskie lauksaimnieki nodrošina pastiprinātu kultūraugu

dažādošanu, KLP SP ir iekļauta arī atbalsta intervence (TM4.7.) "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās".

Lai veicinātu zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA.10.1) "Zaļās joslas"; (LA10.2.) "Vidi saudzējoša dārzkopība"; (LA.11.) "Bioloģiskā lauksaimniecība", kuru ietvaros paredzēti nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

Lai veicinātu kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu, KLP SP ir iekļauta atbalsta intervence LA4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", LA4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē", LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība", LA18. "Pārtikas kvalitātes shēmas", kuras ietvaros atbalsts tiek piešķirts par dalību pārtikas shēmās ar mērķi stiprināt lauksaimnieka pozīciju pārtikas ķēdē, sadarbojoties ar uzņēmumu, kas pārstrādā lauksaimniecības primāro produkciju, tādejādi veicinot kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu, apstrādi un pārstrādi, un nodrošinot produkta nokļūšanu mazumtirdzniecībā.

Lai veicinātu bioloģiskās lauksaimniecības nozares attīstību, vairākos KLP SP atbalsta intervencēs tiks nodrošināta prioritāte bioloģisko lauku saimniecību ieguldījumiem (LA4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", LA4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē", LA5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās", LA6 "Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai", tādejādi stiprinot bioloģisko lauku saimniecību attīstību un konkurētspēju.

Visbeidzot, izstrādes procesā ir arī Bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas attīstības rīcības plāns, kas palīdzēs nodrošināt bioloģiskās lauksaimniecības platību palielināšanās sasaisti ar bioloģiskās produkcijas ražošanas attīstību.

Rezultātā, ņemot vērā plānotās atbalsta intervences un pieejamo finansējumu, paredzams, ka bioloģiski apsaimniekoto lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars līdz 2027.gadam indikatīvi pieaugs līdz 20%.

5. mērķis - 10% lauksaimniecības zemes platību padarīt par tādām, kurās ir daudzveidības ziņā **augstvērtīgi ainavas elementi**

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu turpināt uzlabot lauku saimniecību ainavas elementus, kas nāk par labu biodaudzveidībai, un tādā veidā palīdzēt sasniegt **zaļā kursa mērķrādītājus, kas attiecas uz daudzveidības ziņā augstvērtīgiem ainavas elementiem**; veicināt bioloģiski augstvērtīgu zālāju efektīvu apsaimniekošanu.

Ainava ir mainīga – mainoties zemes apsaimniekošanas praksei, mainās zemes lietojuma veidu telpiskā struktūra un līdz ar to arī ainava. Šo procesu ietekmē dažādas sociālekonomiskas vai politiskas pārmaiņas, zemes reformas, kā arī zemes lietojuma prioritāšu maiņa un ar to saistītā lauku atbalsta politika.

Pēdējās desmitgadēs zemes lietojuma veida sadalījumu galvenokārt noteikuši politiski lēmumi - sākot ar 1990. gadā Augstākās Padomes pieņemto lēmumu "Par agrāro reformu Latvijas Republikā", kam sekoja Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 2004. gadā un līdz ar to pieeja Eiropas Savienības lauksaimniecības atbalsta maksājumiem. Tā rezultātā līdz 2006. gadam bija vērojams samērā straujš izmantoto lauksaimniecības zemju pieaugums, kas galvenokārt tika sasniegts palielinot aramzemju platības. To ietekmē tas, ka lauksaimniecības nozarē joprojām notiek strukturālas pārmaiņas, lauksaimniekiem ir jāstiprina sava specializācija, konkurētspēja, viņiem ir jāpielāgojas tirgus apstākļiem, un tam ir nepieciešama atbilstoša ražošanas jauda un potenciāls, pietiekami lauksaimniecības zemes resursi. Ņemot vērā ierobežoto lauksaimniecības platību labā stāvoklī pieejamību tirgū, lauksaimnieki atjauno pamestās lauksaimniecības platības, kas atrodas saimniecību tuvumā, likvidējot nevēlamo veģetāciju, piemēram, krūmus un koku atvases, kā arī uzlabojot augsni un padarot to piemērotu kultūraugu audzēšanai.

Zemes lietojumveida maiņas tendences norāda uz pēdējos gados vērojamu lauksaimniecības intensifikāciju, kas neizbēgami ietekmē arī lauku ainavu. Ainavas elementu (koku puduru, atsevišķu viensētu, laukmaļu) izzušana ir saistāma ar lauku masivizāciju, meliorācijas sistēmu atjaunošanu, īpašuma struktūras maiņu – konsolidāciju.

Lauksaimniecības intensifikācija un lauksaimniecības zemju konsolidācija arvien vairāk liek zaudēt ļoti būtisko augstvērtīgu **ainavas elementu** (piemēram, dzīvžogu, ziediem apstādītu joslu, dīķu, terašu) daļu, **kā arī papuvi**, ekstensīvi apsaimniekotus zālājus un mitrājus, kas savulaik raksturoja lauksaimnieciskās ainavas**.** Latvijā, salīdzinoši, ir vislielākais papuves platību īpatsvars attiecībā pret visu lauksaimniecības platību. Atbilstoši Eiropas Komisijas datiem rekomendācijās, papuves īpatsvars kopējā LIZ ir apmēram 16% (kas absolūtās vērtībās būtu 310 tūkst. ha), bet lineārie ainavu elementi - aptuveni 0,8% (jeb absolūtās vērtībās apm.15 tūkst. ha). Tomēr izanalizējot Eiropas Komisija norādīto datu avotu papuves platībām, Latvija secina, ka EK izmantotie dati neatbilst Eurostat datiem.

Saskaņā ar Eurostat datiem 2018.gadā Latvijā papuves bija 85,4 tūkst.ha, kas ir 4,4% no LIZ un šis ir augstākais rādītājs 5 gadu periodā.

Ņemot vērā situācijas analīzi, KLP SP identificētas sekojošas vajadzības:

- SM6 V1: Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs.
- SM6 V4: Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību.
- SM6 V5: Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām.

Lai veicinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs, uzlabojot esošos un ieviešot jaunus pasākumus, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA4.6.) "Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana" sniegs ieguldījumu, paredzot 260 projektu īstenošanu ar mērķi atjaunot vismaz 1 333 ha bioloģiski vērtīgo zālāju platību, veicot darbību neienesīgo investīciju projektu ietvaros, kā rezultātā tiks ieviests jauns pasākums, kas nepieciešami dažādām sugām un dzīvotnēm, tās atjaunojot; (LA10.5.) "Zālāju biotopu apsaimniekošana", kas veicinās bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs, uzlabojot esošos pasākumus.

Lai nodrošinātu tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību, saglabājot daudzveidīgu, vizuāli pievilcīgu un ekoloģiski funkcionālu ainavu struktūru un elementu daudzveidību, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (TM4.2.) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" dos ieguldījumu, paredzot nosacījumu, ka lauksaimnieks var veidot zaļmēslojuma augu papuvi, kurā līdz zaļmēslojuma iestrādes brīdim netiek lietoti AAL (TM4.2. dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu nodrošināšanā, jo papuve Biodaudzveidības stratēģijas ietvaros tiek uzskatīta par augstvērtīgu ainavu elementu).

Lai saglabātu lauksaimnieku un mežsaimnieku, kā arī citu zemes īpašnieku izglītošanu par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām, KLP SP ir iekļautas atbalsta intervences: (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība"; (LA10.4.) "Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām"; (LA10.5.) "Zālāju biotopu un bridējputnu dzīvotņu uzturēšana zālājos", kuru ietvaros paredzēts sniegt apmācības visiem atbalsta pretendentiem.

Svarīga loma šī Zaļā kursa mērķa īstenošanai būs arī nosacījumu sistēmas obligātiem standartiem kā LLVN 8 un LLVN 9.

Tāpat lauksaimnieciskās darbības ietvaros, zālāju apsaimniekošanas nosacījumos ir iekļauts nosacījums, ka ir atļauts atstāt nenopļautus laukumus, kas arī ir ainavu elementi, līdzīgi kā buferjoslas, jo šajās platības netiek lietoti augu aizsardzības līdzekļi un tās ir papildus dzīvotnes savvaļas apputeksnētājiem, kukaiņiem un putniem.

Šīs plānotās darbības dos Latvijas ieguldījumu kopējos centienos tuvināties Eiropas Zaļā kursa mērķa īstenošanai.

6. mērķis - par 50 % samazināt barības vielu zudumu, turklāt nodrošinot, ka nepasliktinās augsnes auglība. Tādējādi līdz 2030.gadam **mēslošanas līdzekļu izmantošana tiks samazināta par vismaz 20%**

Šī mērķa īstenošanas nolūkā Eiropas Komisija Latvijai rekomendējusi ar KLP Stratēģisko plānu uzlabot barības vielu pārvaldību, izmantojot pielāgotus emisiju mazināšanas pasākumus, piemēram, kūtsmēslu apsaimniekošanas sistēmas un precīzo lauksaimniecību, un tādā veidā palīdzēt sasniegt **zaļajā kursā nospraustos barības vielu zuduma samazināšanas mērķrādītājus** un uzlabot arī **ūdens kvalitāti**.

Dati valsts slāpekļa bilancē Latvijai no 2000. – 2018. gadam apliecina, ka **slāpekļa pārpalikums pieaug:**

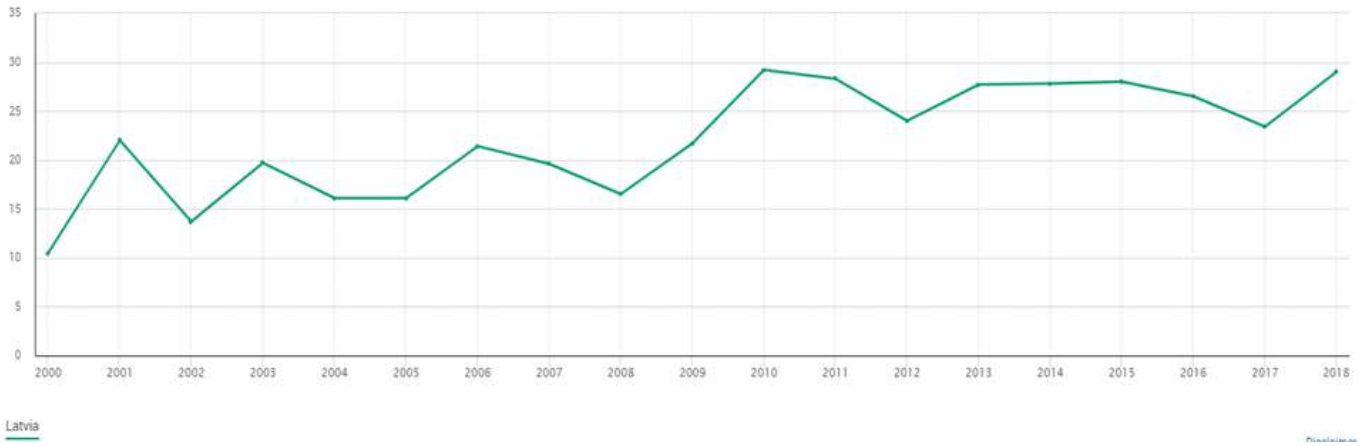

Attēls. Latvijas slāpekļa bilance (kg/ha LIZ) no 2000. gada līdz 2018. gadam. Avots: EUROSTAT

Slāpekļa pārpalikuma veidošanās galvenais iemesls ir **relatīvi zemais kultūraugu ražas līmenis**, ko rada vairāki faktori, tai skaitā mēslojuma nesabalansētība. Daudzgadīgās zāles aramzemē, kā arī pļavas un ganības aizņem lielu LIZ platību, taču to produktivitāte ir zema. Lielāku risku var radīt graudaugu un rapša aizņemtās platības, jo parasti šie kultūraugi saņem salīdzinoši augstākas mēslojuma (organiskā, minerālā) devas, taču arī šiem kultūraugiem iegūtās ražas līmenis nav augsts.

Mainoties ražas līmenim par noteiktu pieņemtu kāpumu (5, 10 un 20%), par šādu pat lielumu mainītos arī iznese, samazinot slāpekļa bilances pārpalikumu**.** Nozīmīgākā izneses pozīcija ir aramzemē audzēto kultūraugu pamatprodukcijai.

Latvijā vērojams gan pieaugošs minerālmēslu patēriņš, gan nesabalansēts tā pielietojums, galveno lomu piešķirot tieši slāpeklim, un atstājot otrā plānā fosforu un kāliju, kas neveicina augstu un stabilu lauksaimniecības kultūraugu ieguvi.

Kopš 2000.gada pieaug tendence palielināties starpībai starp iestrādāto minerālmēslu daudzumu un iegūto ražu – minerālmēslu patēriņš (tūkst.tonnas gadā) pieaug straujāk kā kultūraugu ražas (pārrēķinātas nosacītajās graudu vienībās, tūkst.tonnas):

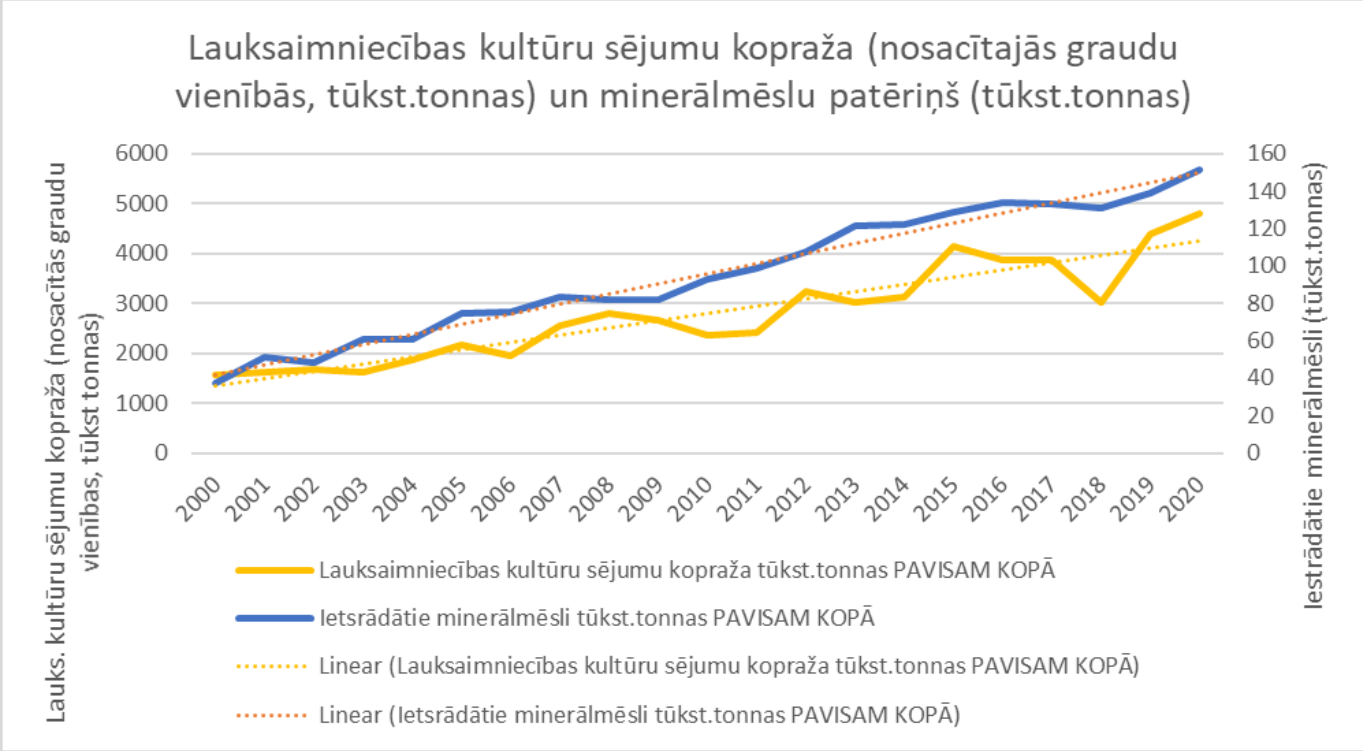

Šo negatīvo tendenci ir nepieciešams uzlabot **pie esošā minerālmēslu patēriņa palielinot kultūraugu ražas, tādējādi uzlabojot arī slāpekļa bilances rādītājus.** To var panākt, īstenojot KLP plānotos

ekoshēmu un agrovides pasākumus, kuri veicina minerālmēslu patēriņa efektīvāku lietošanu un ražas līmeņa pieaugumu, veicina tādu kultūraugu kā tauriņzieži un starpkultūras audzēšanu, kas ilgtermiņā mazina vajadzību pēc papildus mēslojuma, vienlaikus kā nosacījumu izpildot arī sabalansēta mēslošanas plāna, augu barības vielu bilances sastādīšanu. Tiek paredzētas arī investīcijas videi draudzīgām tehnoloģijām.

VAAD veiktā monitoringa dati par 2016.-2019.gadu liecina, ka rudenī nitrātu slāpekļa saturs augsnē kopumā ir vērtējams zems un minerālā slāpekļa izskalošanās risks no augsnes monitoringa vietām tika uzskatīts kā nebūtisks. Lai gan šos rādītājus tiešā veidā nevar salīdzināt ar slāpekļa bilances datiem, tomēr augsnes minerālā slāpekļa monitoringu var uzskatīt par indikatoru, vērtējot ūdeņu piesārņojuma risku ar nitrātiem.

Ūdens:

- Virszemes ūdeņu kvalitātes novērtējums:

1) Nitrātu ziņojumā par virszemes ūdeņu kvalitātes novērtējumu 2016.-2019.gadā LVĢMC veiktā valsts ūdeņu monitoringa ietvaros ir konstatēts, ka **2016.-2019.gadā nitrātu robežlieluma (Nitrātu direktīva) pārsniegumi gada vidējai nitrātu koncentrācijai nav konstatēti**, taču nitrātu robežlieluma pārsniegumi ziemas vidējai nitrātu koncentrācijai bijuši 4 upju monitoringa stacijās, no kurām tikai Slocenes upes monitoringa stacija atrodas ārpus ĪJT.

2) LLU veiktā lauksaimniecības monitoringa ietvaros konstatēts, ka 2016.-2019.gadā lauksaimniecības noteču monitoringa programmas ietvaros apkopotie rezultāti liecina, ka īpaši jutīgo teritoriju upēs **2016.-2019.gada vidējās koncentrācijas nevienā no monitoringa stacijām nepārsniedz ND noteikto robežvērtību (50 mg l-1 NO3).Vienlaikus maksimālās nitrātu koncentrācijas tiek pārsniegtas visu ĪJT upju monitoringa staciju gadījumos, kas liecina par lauksaimnieciska rakstura ietekmi uz upju ūdeņu kvalitāti.** Mazo sateces baseinu un drenu lauka līmenī 2016.-2019.gada vidējās koncentrācijas divās monitoringa stacijās pārsniedza Nitrātu direktīvā (ND) noteikto robežvērtību (50 mg l-1 NO3).

- Pazemes ūdeņu kvalitātes novērtējums:

1) Nitrātu ziņojumā par pazemes ūdeņu kvalitātes novērtējumu 2016.-2019.gadā LVĢMC veiktā valsts ūdeņu monitoringa ietvaros ir konstatēts, ka **2016.-2019.gadā nav vērojams pazemes ūdeņu nitrātu piesārņojuma pieaugums, kā arī nav pamata prognozēt, ka nitrātjonu koncentrācija turpmāk pazemes ūdeņos Latvijā tā varētu palielināties**, jo, lai arī konstatēti nitrātjonu satura pārsniegumi (>50 mg/l) un paaugstināšanās tendences, tie lielākoties ir lokāla rakstura, kuros straujas nitrātjonu satura svārstības novērotas arī iepriekš. Tāpat nav vērojama arī būtiska atšķirība starp nitrātjonu saturu ĪJT un ārpus tām. Nitrātu direktīvas robežvērtība 50 mg/l pārsniegta tikai 3 no apsekotajiem 232 monitoringa punktiem, vienā urbumā konstatēta maksimālā NO3 - vērtības pārsniegums. Salīdzinot ar 2012.-2015.gada periodu, dziļākos pazemes ūdeņos (5–15 m un 15– 30 m) kopumā vērojama nitrātjonu satura samazināšanās tendence.

2) LLU veiktā lauksaimniecības monitoringa ietvaros konstatēts, ka 2016.-2019.gadā gada vidējās nitrātu koncentrācijas **pārsniedz ND noteikto robežvērtību (50 mg l-1 NO3) divos gadījumos** vienā monitoringa urbumā no kopumā 20 urbumiem.

Fosfora daudzuma samazināšana valsts fosfora bilancē

Valsts fosfora bilance

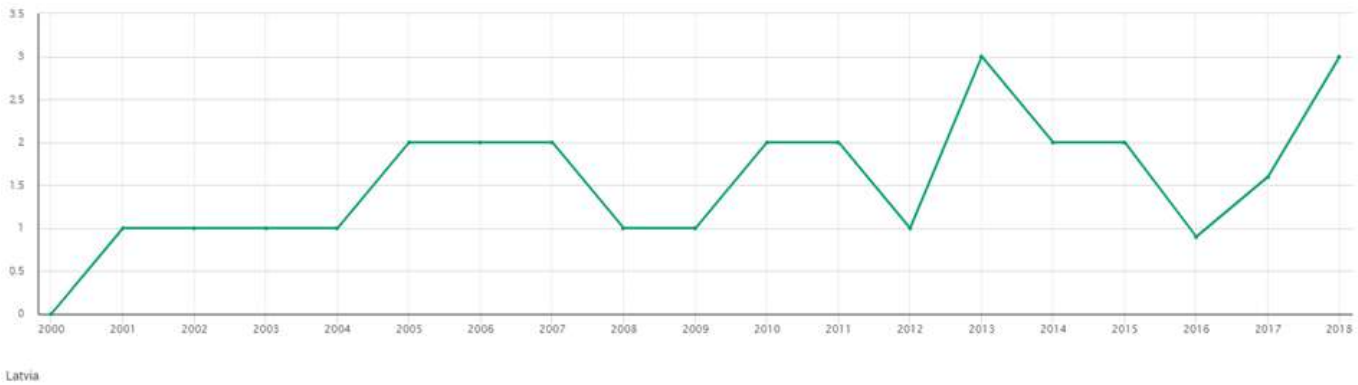

Latvijas fosfora bilance (kg/ha LIZ) no 2000.gada līdz 2018.gadam. Avots: EUROSTAT

Fosfora pārpalikumam valsts fosfora bilancē kopš 2000. gada ir pieaugoša tendence, 2018. gadā sasniedzot 3 kg/ha LIZ. Fosfora ieneses galvenie avoti ir minerālmēsli (61%) un kūtsmēsli (36%). Fosfora iznesi pamatā veido novāktā raža graudaugiem un lopbarības augiem.

2012.-2014. gada vidējais LV rādītājs ir 2 kg/ha, bet ES DV vidējais rādītājs 2012.-2014. gadā 1 kg/ha LIZ. LV ir augstāks fosfora pārpalikums references periodā kā vidēji ES DV, kā arī 2018. gada LV rādītājs ir salīdzinoši augsts.

Vērtējot pašreizējo risku attiecībā uz bilances fosfora pārpalikuma ietekmi uz vidi – augsni un ūdeni, dati ir sekojoši:

Augsne:

-Fosfora nodrošinājumu augsnē var vērtēt, izmantojot datus no VAAD augšņu agroķīmiskās izpētes datu bāzes. Laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam viena vai cita veida agroķīmiskās analīzes tika veiktas ~ 426,9 tūkst. ha jeb 22 % izmantotās LIZ, savukārt VAAD augšņu agroķīmiskās izpētes datu bāzē ir informācija par 187,1 tūkst ha LIZ jeb 44 % no LIZ, kurai ir veiktas augsnes analīzes. Datu bāzē apkopotā informācija liecina, ka no visas pētītās LIZ 40,9 % ir ar zemu un ļoti zemu fosfora nodrošinājumu, bet, vērtējot pa valsts plānošanas reģioniem (VPR), atsevišķos VPR situācija ir vērtējama kā ļoti slikta:

- Kurzemes un Latgales VPR – 60 %;
- Vidzemes VPR – 50 %;
- Rīgas VPR– 42 %.

Nedaudz labāka situācija ir Zemgales VPR – 26 %. Tomēr jāņem vērā, ka Zemgales VPR nav tikai auglīgās Jelgavas, Bauskas un Dobeles apkārtnes augsnes. Arī Zemgales VPR ir novadi ar zemu un ļoti zemu fosfora nodrošinājumu.

Pēc A.Kārkliņa veiktā augu barības vielu bilances (GNB) aprēķina par 2018.gadu saskaņā ar ESS vienošanos par barības vielu budžetiem atbilstoši Latvijas situācijai, ar fosforu vissliktāk bija nodrošinātas pļavas un ganības, kur 78.2% un 74.6% apsekotās platības augsnē bija vērojams zems un ļoti zems fosfora nodrošinājums. Fosfora nepietiekamība limitē citu augsnes auglības resursu efektīvu izmantošanu.

Ūdens:

-Apkopojot Lauksaimniecības noteču monitoringa datus par vidējām fosfora savienojumu koncentrācijām Bērzes un Mellupītes monitoringa staciju visos izpētes līmeņos par laika periodu no 2016. gada līdz 2020. gadam, ir konstatēts, ka:

- visos Bērzes monitoringa stacijas savstarpēji saistītajos izpētes līmeņos ūdeņu kvalitāte, vērtējot pēc vidējām kopējā fosfora koncentrācijām, kuras raksturo laika periodu no 2016. gada līdz 2020. gadam, atbilst LABAS ūdeņu kvalitātes kritērijiem, ja tiek pielietotas Upju baseinu apsaimniekošanas plānos iekļautās fizikāli ķīmisko rādītāju kvalitātes klašu robežas upju ūdensobjektu tipiem. No rezultātiem redzams, ka augstākās kopējā fosfora un ortofosfātjonu koncentrācijas novērojamas mazā sateces baseina izpētes līmenī;

- visos Mellupītes monitoringa stacijas savstarpēji saistītajos izpētes līmeņos ūdeņu kvalitāte, vērtējot pēc vidējām kopējā fosfora koncentrācijām, kuras raksturo laika periodu no 2016. gada līdz 2020. gadam, atbilst AUGSTAS ūdeņu kvalitātes kritērijiem. Analogi kā Bērzes stacijā, arī Mellupītes stacijā augstākās kopējā fosfora koncentrācijas novērojamas mazā sateces baseina izpētes līmenī, kamēr nedaudz augstākas ortofosfātjonu koncentrācijas novērojamas drenu lauka izpētes līmenī.

- Situācija vērtējama kā SLIKTA vietās, kur vēsturiski ir ticis (Ogres monitoringa postenis) vai mūsdienās (Bauskas monitoringa posteņi) pārmērīgos apjomos tiek izkliedēts organiskais mēslojums. Laba ūdeņu kvalitāte ir novērota visās pētījumu vietās, kurās uzsvars tiek likts uz minerālā mēslojuma izkliedi, taču slikta situācija ir iepriekšminētos piemēros Bauskā un Ogrē. Šī situācija no kontrolējošo iestāžu puses (VAAD, VVD) ir apzināta un intensīvās lopkopības uzņēmumiem ar lielu dzīvnieku skaitu tiek pievērsta pastiprināta uzmanība: pēc riska faktoriem tiek organizētas plānveida kontroles par mēslojuma lietošanas atbilstību normatīvajiem aktiem. Nākotnē kontroli varētu uzlabot, izmantojot datus no LIZ pārvaldības sistēmas.

Fosfora bilances, tāpat kā slāpekļa bilances uzlabošanā būtiska nozīme ir plānotajiem KLP pasākumiem, kas vērsti uz mēslošanas līdzekļu efektīvāku un precīzāku lietošanu, starpkultūru, tauriņziežu audzēšanu, kaļķošanu u.c. pasākumiem.

Fosfora bilanci plānots uzlabot ar FaST rīku jeb ar LIZ pārvaldības sistēmas palīdzību, kur lauksaimniekam, kas pretendē uz atbalstu KLP pasākumos, būs jāsagatavo mēslošanas plāns pēc valstī noteiktas vienotas metodes. Sistēmā tiks izstrādāti pamatprincipi sabalansēta mēslošanas plāna izstrādei, kur nepieciešamais fosfora daudzums mēslošanā tiks noteikts, izvērtējot plānoto ražu un tās kvalitāti, fosfora nodrošinājumu augsnē, fosfora iznesi attiecīgajam kultūraugam, augsnes organiskās vielas saturu augsnē, izmantošanas koeficientus no iepriekšējā gadā izmantotajiem kūtsmēsliem, iestrādātajām pēcpļaujas atliekām un zaļmēslojuma.

Gruntsūdeņu monitoringa stacijas %, kurās nitrātu koncentrācija pārsniedz 50 mg/l

Gruntsūdeņu monitoringa staciju daļa, kurās nitrātu koncentrācija pārsniedz 50 mg/l Latvijā references periodā 2012.-2015.gadā ir 2%, kamēr vidēji starp ES DV šis rādītājs ir krietni augstāks 13,3%, kuru samazinot uz pusi Latvijas references perioda rādītājs jau pašlaik ir zemāks. Līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka Latvijai būtu jāsamazina rādītājs 2% vēl par 50%, ja tas pašlaik jau ir zem ES noteiktā mērķa (nosakot to no ES DV vidējās references perioda vērtības).

Ņemot vērā situācijas analīzi, KLP SP identificētas šādas vajadzības:

- SM5 V1: Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot augsnes struktūras uzlabošanos un ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu.
- SM5 V2: Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās.
- SM5 V4: Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai.
- SM5 V6: Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides pasākumu ieviešanu īpaši jutīgās platībās un riska ūdensobjektos ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi.
- SM5 V8: Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu.

Šo vajadzību risināšanas un Eiropas Zaļā kursa mērķa īstenošanas nolūkā paredzēts īstenot šādas atbalsta intervences:

1. Intervence (TM4.2.) "Ekoloģiski nozīmīgas platības" dos ieguldījumu, jo veicinās tādu kultūraugu audzēšanu kā tauriņzieži un starpkultūras, un veidos zaļmēslojuma augu papuves, kas samazina vajadzību pēc papildus mēslojuma, kā arī paredz iespēju, ka platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgas platības tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, tādējādi augsnē tiks kavēta arī fosfora izskalošanās, kas veicinās mēslošanas līdzekļu patēriņa samazinājumu.

2. Intervence (TM4.4.) “Saudzējošā lauksaimniecības prakse” dos ieguldījumu, paredzot, ka lauksaimnieks izmantos saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu.

3. Intervence (TM4.5) “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses” dos ieguldījumu, jo veicinās precīzu un efektīvu mēslojuma (organiskā mēslojuma un minerālmēslu) lietošanu, lai ilgtermiņā mazinātu mēslošanas līdzekļu patēriņu.

4. Intervence (LA4.5.) “Atbalsts ieguldījumiem neienesīgām investīcijām – Mākslīgu mitrāju izveide” dos ieguldījumu, atbalstot neienesīgās investīcijas, izbūvējot 80 mākslīgos mitrājus ūdens kvalitātes uzlabošanai, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās;

5. Intervence (LA11) “Bioloģiskā lauksaimniecība” sniegs ieguldījumu, ar mērķi veicināt aizvien vairāk izmantot saimniekošanā bioloģisko praksi un metodes, kā arī nodrošina šīs prakses uzturēšanas pasākumus. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

6. Intervence (LA10.1.) “Zaļās joslas” sniegs devumu, ar mērķi nodrošina labāku ūdens kvalitāti, kā nolūkā tiks veidotas 8 metru platas zālāju buferjoslas gar ūdensobjektiem, pārsniedzot pamatprasībās noteiktos minimālos ierobežojumus par pastāvīgu 2 metru platu lauksaimniecības zemes joslu, gar ūdensteci vai ūdenstilpi, kas noteikta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru un ūdenstilpju klasifikatoru. Šajā buferjoslā nenotiks ražošana, to būs aizliegts apart un tajā tiek uzturēts pastāvīgs zālājs vai savvaļas augi un piekrastes veģetācija, nodrošinot ūdens kvalitātes uzlabošanu, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

7. Intervence (LA10.2.) “Vidi saudzējoša dārzkopība” sniedzot ieguldījumu, ar mērķi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu veicot mēslošanas plānošanu, kas kopumā nodrošinās labāku barības elementu pārvaldību. Tāpat paredzēts nodrošināt zināšanu pilnveidošanos par ilgtspējīgām lauksaimniecības praksēm un pieredzes apmaiņu.

8. Intervence (LA4.1.2.) “Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās” veicinās precīzo tehnoloģiju ieviešanu lauku saimniecībās, sniedzot ieguldījumu precīzā un samazinātā minerālmēslojuma lietošanā.

Svarīga loma šī Zaļā kursa mērķa īstenošanai būs arī nosacījumu sistēmas obligātiem standartiem kā LLVN 4, LLVN 5, LLVN 6, LLVN 7.

Atsevišķi vērtējot plānoto KLP SP atbalsta intervenču iespējamo ietekmi uz minerālmēslu patēriņa samazinājumu, ņemot vērā plānotos mērķa rādītājus, Latvijas maksimālais potenciāls sniegt ieguldījumu minerālmēslu patēriņa samazinājumā, virzoties uz Eiropas Zaļā kursa mērķi, indikatīvi varētu sasniegt 18,3 %.

3. Stratēģijas saskanība un papildināmība

3.1. Pārskats par vidisko un klimatisko struktūru

3.1.1. Apraksts par nosacījumu sistēmas kopējo ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā

Nosacījumu sistēma tiks veidota atbilstoši noteiktajam ES regulējumam un ņemot vērā arī Latvijas tradicionālo lauksaimniecības praksi un specifiskās vajadzības. Izveidotā nosacījumu sistēma palīdzēs aizsargāt bioloģisko daudzveidību, saglabāt biotopus un ainavas, nodrošinās ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu – ūdens, augsnes un gaisa – efektīvu pārvaldīšanu. Sniegs ieguldījumu klimata mērķus sasniegšanā.

Mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām palīdzēs tādi nosacījumu sistēmas standarti kā:

LLVN 1 paredz kopumā saglabāt pastāvīgo zālāju un aramzemes platību attiecību, tādējādi veicinot šādu zālāju saglabāšanu valsts mērogā un nodrošinot oglekļa krājumu saglabāšanu zālāju platībās.

LLVN 2 paredz mitrāju un kūdrāju aizsardzību lauksaimniecības zemēs, tādējādi nodrošinot oglekļa krājumu saglabāšanu augsnē.

LLVN 3 aizliegums dedzināt aramzemes rugājus saglabā organisko oglekli un novērš tiešu CO2 izdalīšanos atmosfērā.

LLVN 7 augmaiņas principu ievērošana ļaus lauksaimniekiem līdzsvarot riskus, kas saistīts ar novirzēm no parastajiem laikapstākļiem, un ļaus optimizēt kultūraugu ražošanu.

SMR 1 un SMR 2 attiecas uz ūdeņu aizsardzību un ietver vairākus saistītus saimniecību pārvaldības pasākumus, kas samazinās ar kūtsmēslu apsaimniekošanu saistītās siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas. Tie ietver zemas emisijas izkliedēšanas sistēmu izmantošanu un efektīvu mēslošanas līdzekļu izmantošanu.

SMR 3 un SMR 4 ir savvaļas putnu un biotopu aizsardzība un saglabāšana. Šim mērķim ir īpaši noteiktas teritorijas, kurās ir aizliegta aršana, tādējādi novēršot augsnes organiskā oglekļa zudumu un veicinot vispārējo mērķi palielināt oglekļa piesaisti.

Veicināt ilgtspējīgu attīstību un efektīvu tādu dabas resursu pārvaldību kā ūdens, augsne un gaiss, tostarp, samazinot atkarību no ķimikālijām palīdzēs tādi nosacījumu sistēmas standarti kā:

LLVN 4 paredz buferjoslu veidošanu gar ūdenstecēm. Tā mērķis ir novērst mēslošanas līdzekļu un/vai augu aizsardzības līdzekļu ķīmisko atlikumu nokļūšanu ūdenstecēs.

LLVN 5 un LLVN 6 novērsīs un mazinās augsnes eroziju.

SMR 1 un SMR 2 - attiecas uz ūdeņu aizsardzību un apsaimniekošanu.

SMR 8 attiecas uz augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu izmantošanu. Direktīvā ir ietverti noteikumi par šādu līdzekļu drošu lietošanu, tostarp ierobežojumi, kas var attiekties uz lietošanu noteiktās teritorijās saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 tiesību aktiem. Tajā arī atbalstīta integrētās augu aizsardzības līdzekļu izmantošana kā stratēģija, lai veicinātu ilgtspējīgu augu aizsardzības līdzekļu apsaimniekošanu tādā veidā, kas līdz minimumam samazina šo līdzekļu lietošanas negatīvo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību.

Palīdzēt apturēt un pavērst pretējā virzienā bioloģiskās daudzveidības zudumu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas palīdzēs tādi nosacījumu sistēmas standarti kā:

LLVN 8 paredzētā ainavu elementu saglabāšana veicinās bioloģisko daudzveidību un sekmēs biotopu un ainavu saglabāšanu. Aizliegums cirst kokus un dzīvžogus putnu ligzdošanas un ligzdošanas sezonā tiks īstenots saskaņā ar SMR 3 prasībām.

LLVN 9 aizliedz pārveidot vai uzart ekoloģiski jutīgos ilggadīgos zālājus, tādējādi veicinot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un biotopu saglabāšanu šajās teritorijās.

SMR 3 un SMR 4 tieši un pozitīvi ietekmēs bioloģisko daudzveidību, veicot kontroli īpaši aizsargājamās teritorijās un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, kas paredzētas savvaļas putnu un dzīvotņu aizsardzībai.

3.1.2. Pārskats par komplementaritāti (papildināmību) starp attiecīgajiem pamatnosacījumiem, kā minēts 31. panta 5. punktā un 70. panta 3. punktā, un dažādajām intervencēm, kas vērstas uz vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanu

Latvijā ekoshēmas tiks veidotas dažādi, tās būs kā autonomas prasības ar ieguldījumu vides un klimata mērķos, gan ar papildus saistību uzņemšanos virs nosacījumu sistēmas vai nacionālās likumdošanas prasībām, tādējādi papildinot nosacījumu sistēmu un tās mērķus. Ekoshēmu pasākumu kopums palīdzēs lauksaimniekiem attīstīt ilgtspējīgas, klimatam un videi draudzīgas lauksaimniecības prakses, kas dos ieguldījumu konkrēto 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā.

Prakses ir veidotas tā, lai tās būtu piemērotas dažādiem lauksaimniecības zemes izmantošanas veidiem un tās varētu piemērot plašs lauksaimnieku loks dažādos sektoros. Šīs prakses veicinās pielāgošanos klimata pārmaiņām, kā arī ūdens kvalitātes, augsnes kvalitātes uzlabošanu, erozijas ierobežošanu, pesticīdu lietošanas risku un noplūdes mazināšanu un saglabās bioloģisko daudzveidību, t.sk. apputeksnētājiem labvēlīgu platību veidošanu. Arī stimulēs lauksaimniekus izmantot saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādās saudzīgi vai neveic tās aršanu. Tādējādi samazinot vēja erozijas iedarbību un slāpekļa izskalošanos. Saudzējošas lauksaimniecības prakses palielinās augsnes virskārtā uzkrātās organiskās vielas saturu un var palielināt arī fosfora daudzumu augsnē.

Tiks uzlabota augsnes struktūra un tās reakcija, tādējādi paaugstinot augsnes bioloģisko aktivitāti, veicinot pilnīgāku mēslojuma izmantošanu un ierobežojot augu slimību izplatību. Mazinot augsnes paskābināšanos un palielinot augsnes pH skaitli un audzējot tauriņziežu un citas ekoloģiski nozīmīgus kultūraugus, samazināsies slāpekļa emisijas kā arī tiks kavēta fosfora izskalošanās. Tāpat ilgtermiņā mazināsies vajadzība pēc papildu mēslojuma.

Lauksaimnieki veicot mēslojuma plānošanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas plānošanu un veicot to precīzu un efektīvu iestrādi, ilgtermiņā mazinās piesārņojumu un pesticīdu lietošanu, kā arī ar tiem saistītos riskus un noplūdes. Atbilstošas tehnikas un tehnoloģijas izmantošana veicinās arī emisiju samazināšanu.

Ekoshēmu pasākumi ir veidoti, ievērojot 31.panta nosacījumu, ka maksājumus ekoshēmu ietvaros nodrošina tikai par tām saistībām, kas atšķiras no saistībām, par kurām tiek piešķirti maksājumi agrovides ietvaros.

Ekoshēmu pasākumi tiek definēti tā, lai to īstenošanas rezultāti sniegtu arī ieguldījumi ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanā.

Plānotās agroklimatiskās intervences kopumā saistītas ar vairāku paaugstinātu prasību izpildi virs nosacījumu sistēmas prasībām, sniedzot lielākus un mērķtiecīgākus ieguldījumus klimata, vides un biodaudzveidības jomā. Pārsvarā visu intervenču saimniekošanas nosacījumu principi tiek modelēti, lai stimulētu samazināt intensīvo ražošanu, ieviešot saimniecību praksē vairākus elementus, kas vērsti uz *dabas resursu saudzīgāku izmantošanu un kvalitātes uzlabošanu, kur īpašu ieguldījumu visās jomās t.sk. lopkopības sektorā sniedz* intervence LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība" *kas noteikti Regulā 848/2018*.

Katras atsevišķās intervences saimniekošanas prakses dos specifisku ieguldījumu vides un klimata mērķu virzienos, pārsniedzot pamatprasības:

- lai uzlabotu bioloģiskā daudzveidības un ainavas kvalitātes rādītājus plānota intervence LA10.5. "Zālāju biotopu apsaimniekošana" (LLVN 9;), kuras ietvaros veiks ES nozīmes botānisko un putnu dzīvotņu zālāju biotopu ekstensīvu apsaimniekošanu ganot ar ierobežotu dzīvnieku daudzumu vai pļaujot ne biežāk kā reizi sezonā un nopļauto neatstājot uz lauka. Minētās prasības pārsniedz obligātās prasības, jo nav pieļaujama zelmeņa sastāva un kvalitātes ielabošana (mēslojot vai piesējot komerczālāju sēklas).. Intervences LA10.1. "Zaļās joslas" veidotās papildu 4 vai 8 metru platās ilggadīgo zālāju vai puķu joslas (pārsniedzot LLVN 8 noteikto) kalpos gan kā dzīvotnes putniem, abiniekiem un dažādiem kukaiņiem, gan kā barības bāze apputeksnētājiem, vienlaicīgi veicinot biodaudzveidības saglabāšanos t.sk. sniedzot ieguldījumu ainavas kvalitātē.

Savukārt neienesīgo investīciju atbalsts tiks sniegts par bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanai, kas sniegs ieguldījumu PAF ietvaros noteikto mērķplatību atjaunošanai (LA4.6.). Bioloģisko daudzveidību un piemērotu vidi savvaļas apputeksnētājiem palīdzēs uzturēt intervence TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības" paredzot veidot ekoloģiski nozīmīgas platības, t.sk. zaļmēslojuma augu aizņemtas papuves (pārsniedzot LLVN 8) un platības ar augiem nektāra iegūšanai, kurās ir aizliegta sintētisko ķīmisko AAL lietošana. Arī intervence TM4.6 "Zālāju saglabāšanas veicināšana" (virs LLVN 1) un TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" sniegs ieguldījumu biodaudzveidības rādītāju sasniegšanā (virs LLVN 6 un LLVN 7);

- lai ierobežotu barības vielu izmantošanu un veicinātu noteces samazināšanos, ļoti būtisku ieguldījumu sniegs gan intervence LA10.1. "Zaļās joslas" (LLVN 4;), kuras ietvaros tiks veidotas daudz platākās buferjoslas, nekā tas noteikts LLVN prasībās, gan intervence LA10.2. "Vidi saudzējoša dārzkopība" (LLVN 6), kuras ietvaros dārzeņu un augļu audzēšanā saimniekošanas principi tiks balstīti uz pamatotiem un izsvērtiem lēmumiem, kontrolējot gan augsnes auglības rādītājus, gan sabalansētu mēslojuma nodrošinājumu kultūraugiem, turklāt jaunajiem augļu kokiem mulčēs apdobes. Tiks stimulēts abas intervences ieviest primāri tieši nitrātjūtīgajā teritorijā un ūdens riska objektu vietās. Arī intervencē TM4.1 "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" un TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" paredzētā saistība - rudens – ziemas periodā veidot augsnes segumu lielākā aramzemes platībā kā tas ir noteikts LLVN 6 - mazinās barības vielu noteces un ūdens piesārņojuma riskus, kā arī mazinās augsnes erozijas riskus. Tā pat starpkultūru audzēšana un zaļmēlojuma augu papuves veidošana, kas paredzēta intervencē TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības", kā arī joslu sējas vai tiešās sējas prakses, kas paredzēta intervencē TM4.4 "Saudzējošā lauksaimniecības prakse", samazina barības vielu izskalošanos un augsnes eroziju un dos papildus devumu LLVN 5 mērķu sasniegšanā. Būtisku ieguldījumu dos arī intervence TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu saimniecībā un mēslojuma iestrādei izmantos precīzās tehnoloģijas, dodot papildus ieguldījumu SMR2 un SMR8;

- augsnes aizsardzībai un rūpēs pār tās kvalitātes saglabāšanu plānots intervencēs intervence LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība" (LLVN 3;) un intervencē LA10.2. "Vidi saudzējoša dārzkopība" (LLVN 6) nodrošināt stingrākas prasības *augu sekas vai augmaiņas ievērošanā, ar kuru palīdzību rūpēties arī par augsnes auglības un bioloģiskās aktivitātes saglabāšanu.* Būtisku ieguldījumu dos arī intervence TM4.4 "Saudzējošā lauksaimniecības prakse", kuras mērķis veicināt saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu (papildinot LLVN 5). Arī starpkultūru, zālāju pasēja, zaļmēslojuma augu papuves, slāpekļa piesaistošo kultūraugu veidošana, kas paredzēta intervencē TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības", uzlabo augsnes auglību, saglabā augsnes mitrumu un palīdz samazināt nezāles. Augsnes paskābināšanās pasliktina augsnes struktūru, kas ir īpaši svarīga, lai augsne saglabātu ūdens aizturēšanas spēju, tāpēc ir svarīgi ir uzlabot augsnes struktūru un reakciju, kā arī paaugstināt augsnes bioloģisko aktivitāti skābās augsnēs kā tas ir paredzēts intervencē TM4.2., kur ekoloģiski nozīmīgās platībās tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija;
- lai veicinātu klimatu pārmaiņu mazināšana un pielāgošanos tām (t.sk. gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisītā (amonjaka emisiju) piesārņojuma), plānots lopkopības sektorā dot priekšroku piena liellopu audzēšanai, tos virzot uz āra ganībām, veicinot pagarinātās ganību sezonas izmantošanu saimniekošanas praksē, kas plānots ar intervenci LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība", atbilstoši Regulā 848/2018 noteiktajam un intervenci LA10.3. "Emisiju mazinošā lopkopība", pārsniedzot gan Eiropas Lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzības konvencijas, gan nacionālajos normatīvajos aktos noteikto rīcību attiecībā uz dzīvnieku Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības , kuras ietvaros papildus tiks nodrošinātas darbības dažādu emisiju mazināšanai, kas atkarīgas gan no barību devu plānošanas, gan citiem liellopu t.sk. teļu turēšanas apstākļiem. Būtisku ieguldījumu dos arī intervence TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" paredzot,

ka lauksaimnieks nodrošinās mēslošanas plānošanu saimniecībā un veiks tiešu organiskā mēslojuma (šķidrmēsli) iestrādi augsnē, izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi, tādējādi mazinot amonjaka emisijas. Klimata pārmaiņu mazināšanā ir svarīgi arī nodrošināt prakses, kas palīdz saglabāt un veidot oglekļa krājumus augsnē. To, papildus LLVN 1 un LLVN 2 standartiem, palīdzēs nodrošināt intervence TM4.4 "Saudzējošā lauksaimniecības prakse" veicinot tiešās sējas izmantošanu, kā arī intervence TM4.6 "Zālāju saglabāšanas veicināšana" paredzot, ka lauksaimnieks nodrošinās zālāju saglabāšanu un tos neuzars (virs LLVN 1). Arī tādas prakses kā kultūraugu dažādošana, kas paredzēt intervencēs TM4.1 "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" un TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" (virs LLVN 6 un LLVN 7), palīdz attīstīt daudzveidīgāku lauksaimniecības zemes struktūru, novēršot monokultūru platību veidošanos lielās teritorijās, kā arī mazina ietekmi uz vidi un var palielināt ražas un produkcijas kvalitāti tajā pat laikā nodrošina noturību pret ļoti mainīgiem laika apstākļiem, ko rada klimata pārmaiņas;

- ņemot vērā izvirzītos EK Zaļā kursa mērķus, kā arī Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā noteiktās darbības, lai veicinātu lauksaimniekus veikt lauksaimnieciskās darbības pārkārtošanu uz ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi, samazinot SEG un amonjaka emisijas gan no LIZ, gan no lopkopības, atbalsts investīciju intervenču ietvaros (LA4.1.2.; LA4.1.4) tiks sniegts zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmienu ieviešanai lauku saimniecībā, t.i., precīzām tehnoloģijām laukkopībā, lopkopībā, dārzkopībā, kūtsmēslu atbilstošai apsaimniekošanai, energoefektīvu iekārtu iegādei un energoefektīvu pasākumu īstenošanai, atjaunojamās enerģijas (saule, vējš, biogāze u.c) ražošanai pašpatēriņam saimniecības vajadzībām, ieguldījumiem ūdens resursu efektīvai izmantošanai, t.sk. notekūdeņu attīrīšanai. Investīciju atbalsts būs pieejams dzīvnieku turēšanas jeb labturības uzlabošanai dzīvnieku novietnēs, kas vienlaikus uzlabotu arī dzīvnieku veselību un samazinātu antimikrobiālo līdzekļu lietošanu (LA4.1.3). Savukārt neienesīgo investīciju atbalsts tiks sniegts mākslīgo mitrāju izveidei (LA4.5.), kas sniegs ieguldījumu ūdens kvalitātes uzlabošanā, mazinot barības vielu noteci vienlaikus arī nodrošinot ieguldījumu ekosistēmas pakalpojumu sniegšanā – dzīvotnes ūdens bridējputniem un niedrāju putniem, kā arī bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanai (LA4.6.), kas sniegs ieguldījumu PAF ietvaros noteikto mērķplatību atjaunošanai.Lauksaimnieciskās ražošanas turpināšana, nesamazinot saražotās produkcijas apjomu, ir īpaši būtiska SEG un amonjaka emisiju kontekstā, tāpēc ir nepieciešams veicināt sadarbību starp lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēm un pētniecību (ieviešot intervenci LA16), lai veiktu jaunradi un izstrādātu jaunas tehnoloģijas, metodes un atbalstīt inovatīvu tehnoloģiju un risinājumu attīstīšanu resursefektivitātes, SEG emisiju samazināšanas/CO2 piesaistes palielināšanas sekmēšanai lauksaimnieciskajās un mežsaimnieciskajās darbībās.

- Zināšanu pārnese un konsultācijas intervencēs atbalsts tiks sniegts profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides darbībām, konsultāciju pakalpojumiem par tēmām, kas:

– saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, klimatam draudzīgu lauksaimniecības praksi, ilgtspējīgu resursu un atjaunojamās enerģijas izmantošanu, piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu utml., tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties,

– saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu u.tml., tiks veicināta ilgtspējīga attīstība, – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām u.tml., tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, veicinot atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu.

Attiecībā uz sektorālajām intervencēm (TKO1) – ražotāju organizācijām augļu un dārzeņu sektorā ES tiesību akti paredz striktu regulējumu, nosakot, ka tām obligāti jāīsteno darbības saistībā ar vides pasākumiem: vismaz 15% no darbības programmas izdevumiem jānovirza darbībām, kas saistītas ar vidi, un vismaz 3 vai vairāk darbības (R 2021/2115 50.pants). Tādējādi sektorālo intervenču vides pasākumu ietvarā tiek paredzēti ar agrovidi un klimatu saistīti intervences pasākumi t.sk., ilgtspējīgus ūdens izmantošanas un aizsardzības pasākumus, kuri īstenojami saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem un nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Ņemot vērā augļu un dārzeņu ražotāju organizācijām pieejamo finansējuma apmēru (4 milj. EUR) plānošanas periodā 2023. -2027.g. un līdz šim augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju īstenotos vides pasākumus darbības programmu ietvarā, paredzams, ka pie pilnīgas finansējuma apguves (4 milj. EUR) vides pasākumiem tiks atvēlēti vismaz 15% no darbības programmas izdevumiem jeb 600 000 EUR, līdz ar to augļu un dārzeņu ražotāju ieguldījums kopējā LV SP noteikto ar vidi saistīto mērķu sasniegšanā ir maznozīmīgs.

3.1.3. Skaidrojums par to, kā sasniegt 105. pantā noteikto lielāku kopējo ieguldījumu

KLP vidiskie un klimatiskie mērķi tiks sasniegti ar pārdomātu un pastiprinātu nosacījumu sistēmu, veidojot optimālu nosacījumu bāzi, kas jāievēro lielākajai daļa lauksaimniekiem. Lielāks ieguldījums klimata un vides mērķos salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu tiks nodrošināts ar to, ka obligātas kļūs vides un klimata prakses, kas līdz šim lauksaimniekiem bija brīvprātīgas, turpmāk visiem būs jānodrošina augmaiņa, jānodrošina ekoloģiski jutīgo zālāju aizsardzībā un pietiekams ilggadīgo zālāju īpatsvars kopējā lauksaimniecības zemes platībā. Turpmāk būs jānodrošina arī pietiekama organisko augšņu aizsardzība un jāveido lielākas platības ar ražošanu nesaistītiem augstvērtīgiem ainavu elementiem.

Lielāku ieguldījumu arī dos jaunie ekoshēmu pasākumi, kas ietver saistības virs obligātajiem standartiem vai nacionālā likumdošanā paredzētajām prasībām. Ekoshēmas dos vienlīdzīgu ieguldījumu KLP stratēģisko plānu regulas 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā minēto vidisko un klimatisko mērķu sasniegšanā.

Ekoshēmu pasākumi tie veidoti, lai tie būtu vienkārši un pieejami pēc iespējas plašākai lauksaimnieku sabiedrības daļai, bet tajā pat laikā radītu stimulus lauksaimniekiem piemērot arī jaunas vai pastiprinātas prakses virs LLVN standartiem, nodrošinot un saglabājot augsnes auglību, mazinātu mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu un attīstītu ilgtspējīgu un videi draudzīgu lauksaimniecisko darbību izmantojot arī jaunākās tehnoloģijas.

Videi un klimatam draudzīgās prakses nodrošinās tādu mērķa rādītāju sasniegšanu kā:

1) Augsnes kvalitātes un biotas uzlabošana, nosakot apsaimniekošanas prasības augsnes pārvaldības nolūkā. Tas tiks sasniegts ar LLVN 3, LLVN 5, LLVN 6 un LLVN 8, kā arī ar visām ekoshēmu intervencēm TM4.1; TM4.2; TM4.4; TM4.5; TM4.6 un TM4.7, kurās ir ietvers plašs saistību saraksts kā kultūraugu dažādošana un augsnes seguma veidošana, starpkultūru, slāpekļa piesaistošo kultūraugu un citu ekoloģiski nozīmīgu platību veidošana, augsnes reakcijas optimizēšana un minimālā apstrāde, kā arī joslu apstrāde un tiešā sēja.

2) Ilgtspējīga barības vielu pārvaldība un samazināta pesticīdu lietošana, lai samazinātu tādus ar pesticīdu radītos riskus un ietekmi kā pesticīdu noplūde. Tas tiks sasniegts ar LLVN 4 un ar intervencēm TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības" paredzot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas aizliegumu, TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" paredzot mēslojuma iestrādi un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu izmantojot precīzās tehnoloģijas, un TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās", jo bioloģiskā saimniekošanas prakse jau pēc būtības samazina pesticīdu radītos riskus.

3) Oglekļa uzglabāšana augsnē un biomasā, nodrošinot oglekļa uzglabāšanu zālāju platībās un lauksaimniecības zemes kūdrājos. Tas tiks sasniegts ar LLVN 1 un LLVN 2, kā arī ar intervencēm TM.4.4 "Saudzējošā lauksaimniecības prakse" un TM4.6 "Zālāju saglabāšanas veicināšana", kurās tiks uzņemtas saistības samazināt vai pārtrauktu augsnes apstrādi un uzaršanu.

4) Bioloģiskās lauksaimniecības uzturēšana, veicinot bioloģisko platību īpatsvara palielināšanos. Tas tiks sasniegts ar intervenci TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" paredzot papildus atbalstu augstākām vides un klimata saistībām bioloģiskās saimniecībās.

5) Gaisa kvalitātes uzlabošana, samazinot amonjaka emisiju. Tas tiks sasniegts ar intervenci TM4.5. "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" nodrošinot mēslošanas plānošanu saimniecībā un tiešu organiskā mēslojuma (šķidrmēsli) iestrādi augsnē, izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi.

6) Ainavas iezīmju saglabāšana. Tas tiks sasniegts ar LLVN 8 un intervenci TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības" veidojot zaļmēslojuma augu aizņemtas papuves.

7) Savvaļas apputeksnētāju saglabāšana. Tas tiks sasniegts ar intervenci TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības" veidojot platības ar augiem nektāra iegūšanai.

Kopumā ekoshēmu pasākumiem tiks novirzīti vismaz 25% no tiešo maksājumu finansējuma.

Tāpat lielāks ieguldījums klimata un vides mērķos salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu ar KLP stratēģisko plānu lauku attīstības intervencēs tiek nodrošināts ar mērķtiecīgām investīciju intervencēm, izvēlēto intervenču izveidoto dizainu, jauniem vai salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu pilnveidotiem saistību nosacījumiem agrovides pasākumos un izvirzītajiem rezultātu rādītājiem.

Lauku attīstības intervencēs salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu:

· ieguldījumiem lauku saimniecībās paredzētas vairākas atsevišķas intervences ieguldījumiem, kas veicina klimata, gaisa, atjaunojamo energoresursu izmantošanas un citu vides mērķu izpildi, tādejādi veicinot valstiski noteikto mērķu izpildi, kas noteikti atbilstoši KLP regulas projekta 13.pielikumā minētiem likumdošanas aktiem SEG un amonjaka emisiju samazinājumam, kā arī atjaunojamo energoresursu izmantošanai un energoefektivitātes uzlabošanai, sniedzot atbalstu par zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmienu ieviešanai lauku saimniecībā, t.i., precīzām tehnoloģijām laukkopībā, lopkopībā, dārzkopībā, kūtsmēslu atbilstošai apsaimniekošanai, energoefektīvu iekārtu iegādei un energoefektīvu pasākumu īstenošanai, atjaunojamās enerģijas (saule, vējš, biogāze u.c) ražošanai pašpatēriņam saimniecības vajadzībām, ieguldījumiem ūdens resursu efektīvai izmantošanai, t.sk. notekūdeņu attīrīšanai. KLP SP ietvaros šīm aktivitātēm paredzēts finansējums 37 milj.*euro* (LA4.1.2. un LA 4.1.4.), kā arī papildu valsts finansējums 17,2 milj.*euro*;

· plānošanas periodā netiek turpināts īstenot atbalsta pasākumu teritorijām ar dabiskiem un sepcifiskiem ierobežojumiem, ņemot vērā šī atbalsta finansiālo ietilpīgumu un daļējo ieguldījumu vides un klimata mērķos. Tas attiecīgi ļauj KLP SP paredzēt jaunas aktivitātes, kas netika īstenotas iepriekšējā plānošanas periodā;

· paredzēti vairāki jauni agrovides saistību pasākumi, kuri netika īstenoti iepriekšējā plānošanas periodā, t.i. intervences LA10.1. "Zaļās joslas", LA10.4."Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām", LA10.3."Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība", tādejādi stiprinot un palielinot KLP stratēģiskā plāna ieguldījumu un ambīciju vides un klimata mērķos;

· intervence LA10.1. "Zaļās joslas" sniedz tiešu ieguldījumu savvaļas apputeknētāju dzīvotņu izveidē un saglabāšanā, jo tās ietveros ir paredzēta darbība – 4 m platas zaļās joslas izveide ar savvaļas apputeknētājiem piemērotu veģitāciju un apsaimniekošanas režīmu, kas neatļauj augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu izmantošanu;

· intervence LA10.4."Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām" arī sniedz ieguldījumu savvaļas apputeknētāju dzīvotņu saglabāšanā, kā arī barības bāzes nodrošināšanā, jo tās ietveros ir paredzētas vairākas darbības, kas nodrošinās medus bišu ekstensīvu ganīšanu, tādejādi neradot barības konkurenci ar savvaļas apputeksnētājiem;

· intervence LA10.5 "Bioloģikās daudzveidības uzturēšana zālājos" sniegs tiešu ieguldījumu Biotopu un Putnu direktīvu mērķu izpildē. Iepriekšējā plānošanas periodā noslēgusies visas mērķa teritorijas pārvērtēšana projekta "Dabas skaitīšana" ietvaros, kurā apzinātas Latvijas dabas vērtības, tai skaitā zālāju biotopi. Tādejādi, ja iepriekšējā plānošanas periodā daļa no atbalstam pieteiktiem zālājiem bija potenciāli atbilstoši ES nozīmes zālāju biotopi (aptuveni 25% jeb 27 000 ha tā sauktie "0" klases zālāji), tad šajā plānošanas periodā visa intervences mērķa platība jeb 69 144 ha ir atbilstoša ES nozīmes zālāju biotopiem, kas kopumā salīdzinot ar iepriekšējo periodu nodrošina mērķtiecīgāku atbalstu ES nozīmes

zālāju biotopiem. Salīdzinājumam, LAP 2014-2020 (2022) M10.1.1. kopējā mērķa platība bija 50 000 ha, bet KLP SP LA10.5. kopējā mērķa platība ir 69 144 ha;

· šajā plānošanas periodā tiek turpināts sniegt atbalstu bioloģiskās lauksaimniecības attīstībā gan sniedzot atbalstu par platībām, kas apsaimniekotas ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm (LA11), ietverot atbalstu tādām saimniecībām, kuras bioloģiskās lauksaimniecības metodes izmantos daļā no saimniecības, gan sniedzot ieguldījumus bioloģisko lauku saimniecību un pārstrādes attīstībai (LA 4.2), tai skaitā lauksaimnieku dalībai bioloģiskās lauksaimniecības pārtikas kvalitātes shēmās (LA18, turklāt šāds iepriekš nav atbalstīts no ELFLA). Tādejādi ar dažādiem atbalsta insturmentiem veicinot bioloģiski apsaimniekoto platību īpastvara palielinājumu līdz 25% 2030.gadā atbilstoši Zaļā kursa mērķiem;

· visu agrovides intervenču ietvaros tiek stiprinātas atbalsta saņēmēju, t.i. lauksaimnieku un zemes apsaimniekotāju, zināšanas par agrovides pasākumu nozīmību un ieguldījumu vides un klimata mērķos, kā arī sniedzot ieskatu par aktualitātēm, kas saistītas ar ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību;

· pirmo reizi specifiska intervence paredzēta arī neienesīgām investīcijām, lai veiktu bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanu (LA4.6.), veicot darbības, kas nepieciešamas, lai platībā varētu veikt lauksaimniecisko darbību un attiecīgi turpināt ES nozīmes zālāju biotopu apsaimniekošanu, piesakoties atbalstam intervencē LA10.5 "Bioloģikās daudzveidības uzturēšana zālājos", tādejādi sniedzot ieguldījumu PAF noteikto pasākumu īstenošanā. PAF ietvaros kopā no 3 fondiem (LIFE; ELFLA, valsts budžets (t.sk. VAF)) par aptuveno nepieciešamo summu 3 104 500 EUR tika lēsta nepieciešamība atjaunot 591ha bioloģiski vērtīgu zālāju. Faktiski KLP SP ietvaros no ELFLA fona intervences LA4.6. ir paredzēts finansējums 2 000 000 EUR un vēl plānots valsts papildu finansējums (top-up) 1 000 000 EUR (Skat. KLP SP pielikumu "Annex V – Additional national financing".), tādejādi līdz 2027. gadam kopumā atjaunojot vismaz 2 000 ha bioloģiski vērtīgu zālāju, 390 projektu ietavaros;

· tāpat pirmo reizi paredzeta intervence neienesīgo investīciju atbalsts mākslīgi veidotu mitrāju izveidei (LA4.5.) īpaši jutīgās teritorijās un risku ūdensobjektos, tādejādi mazinot barības vielu noteces no intensīvi izmantotām lauksaimniecības zemēm. KLP SP ietvaros no ELFLA fona intervences LA4.5. ir paredzēts finansējums 1 000 000 EUR un vēl plānots valsts papildu finansējums (top-up) 3 000 000 EUR (Skat. KLP SP pielikumu "Annex V – Additional national financing".), tādejādi līdz 2027. gadam kopumā izbūvējot 80 mākslīgos mitrājus, kas sniegs ieguldījumu bioloģiskajā daudzveidībā, - veidojot jaunas dzīvotnes dažādām dzīvnieku sugām, tai skaitā zālāju bridējputniem un niedrāju putniem;

Līdzīgi kā iepriekšējā plānošanas periodā atbalsts mežsaimniecībai veicinās CO_2 piesaistes palielinājumu zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektorā un veicinās mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām, tādejādi sniedzot tiešu ieguldījumu NEKP noteikto mērķu izpildē, sniedzot atbalstu meža ieaudzēšanai, atjaunošanai un kopšanai (LA 7.1.), kā arī kopšanas darbību īstenošanai, kur veicamā darbība būtiski uzlabo mežaudzes sastāvu un tās kvalitāti nākotnē (LA 8). KLP SP ietvaros šīm aktivitātēm paredzēts finansējums 15,8 milj.*euro,* kā arī papildu valsts finansējums 37 milj.*euro,* kas ļauj būtiski palielināt intervenču ieguldījumu sasniedzamos rādītājos, atbalstot meža ieaudzēšanu 6 282 ha platībā, mežaudžu nomaiņu (ierīkošanu) 4 000 hektāru platībā, savukārt retināšanu 80 583 ha, kā arī jaunaudžu kopšanu 30 843 ha platībā.

Tāpat, lai veicinātu Biotopu un Putnu direktīvu mērķu izpildi un turpinātu sniegt atbalstu par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem Natura 2000 teritorijā, KLP SP ir ietverta intervence LA 12, kurā salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir noteiktas palielinātas kompensācijas likmes par platību, paredzot sniegt kompensāciju par platību 60 000 ha.

Kopumā lauku attīstības intervenču ietvaros vismaz 43% ES finansējuma novirzīts ieguldījumiem un darbībām, kas saistīti ar vides un klimata mērķiem (iepriekšējā plānošanas periodā 42%, ieskaitot atbalstu par teritorijām ar dabas un specifiskiem ierobežojumiem 100% apmērā). Attiecīgi šajā plānošanas periodā ir nodrošināts lielāks, mērķtiecīgāks ELFLA ieguldījums vides un klimata mērķos kā iepriekšējā plānošanas periodā, turklāt ievērojot to, ka salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu ELFLA finansējums ir mazākā apmērā, jo samazināts gan ES finansējums (par 12 % mazāk nekā plānošanas periodā 2014.–2020. gadam), gan LV līdzfinansējums (no 32% uz 15%).

3.1.4. Skaidrojums par to, kā ar KLP stratēģiskā plāna vidisko un klimatisko struktūru ir paredzēts veicināt jau noteiktos ilgtermiņa valsts mērķrādītājus, kas noteikti XI pielikumā minētajos tiesību aktos vai izriet no tiem

KLP SP regulas 13.pielikumā minētās direktīvas tiks iekļautas nosacījumu sistēmā atbilstoši kopējam ES likumdošanas rāmim, kas ir noteikts KLP SP regulas 3.pielikumā.

KLP SP regula nosaka, ka KLP jāveicina valstiski noteikto mērķu izpildi, kas noteikti atbilstoši KLP regulas 13.pielikumā minētiem likumdošanas aktiem.

Putnu (2009/147/EC) un Biotopu (92/43/EEC) direktīvas

Latvijā ir izstrādāta visaptveroša sistēma Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu aizsardzībai, kas sniedzas pāri definēto *Natura 2000* teritoriju robežām, - aizsargājamās teritorijas, mikroliegumi ir izvietoti arī ārpus *Natura 2000* tīkla. Pašos pamatos Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu aizsardzība balstīta uz vairākiem apjomīgiem dokumentiem "*Natura 2000* teritoriju nacionālā aizsardzības un apsaimniekošanas programma 2018-2030" (*arī – Natura 2000 programma*), kuras satur valsts mēroga prioritāro rīcību un izmaksu vērtējumu, kā arī rīcību plānu katrā *Natura 2000* teritorijā, norādot nepieciešamās darbības, lai uzlabotu aizsargājamo biotopu stāvokli, un "Aizsargājamo biotopu saglabāšanas vadlīnijas Latvijā" sniedzot atbildes uz galvenajiem izvirzītajiem jautājumiem - kas nepieciešams īpaši aizsargājamiem biotopiem, lai nodrošinātu tiem labvēlīgas aizsardzības statusu un tajos dzīvojošo sugu ekoloģiskās prasības, kā arīuz "Latvijas Prioritāro rīcību plānu Natura 2000 teritorijām un bioloģiskajai daudzveidībai 2021-2027" (PAF), kas ir nacionāla līmeņa stratēģiskais dokuments rīcību plānošanai un prioritarizēšanai dabas aizsardzības institūcijām.

Plašāks izsklāsts KLP SP pielikuma SM6 situācijas aprakstā.

PAF(2021-2027) iekļautas vairākas rekomendācijas arī par prioritārajiem pasākumiem, kas būtu potenciālie jāievieš KLP ietvaros, kā piemēram šādas:

Uzlabot atbalsta shēmu daļēji dabisko zālāju apsaimniekošanai:

·palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju biotopu īpatsvaru Natura 2000 teritorijās svarīgi zālāju saglabāšanai - atbalstīti vismaz 20 000 ha zālāju;

·palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju īpatsvaru ārpus Natura 2000 tīkla (zaļā infrastruktūra) - atbalstīti vismaz 30 000 ha zālāju;

·palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju biotopu īpatsvaru 1630, 6230 *, 5130 un zālāji, kas piemēroti Ķikuta (*Gallinago)* videi – 2 400 ha.

KLP SP veicinās noteikto direktīvu mērķu izpildi putnu un biotopu dzīvotņu labvēlīgai apsaimniekošanai gan īpaši aizsargājamās teritorijās, gan ārpus tām ar paaugstināto nosacījumu sistēmu – SMR 3 un SMR 4, kā arī LLVN 9, kas paredz ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju aizsardzību gan Natura 2000, gan ārpus tās teriorijām, agrovides intervence LA10.5. ar izvirzīto rezultatīvo rādītāju apsaimniekot 69 144 ha zālāju biotopu (Natura 2000 teritorijās un ārpus tām), kas iekļauj gan botāniski vērtīgas platības, gan putnu dzīvotnes tajos (t.sk. *Gallinago* videi – 2 000 ha), kā arī nodrošinot neienesīgo investīciju atbalstu aptuveni 2 000 ha bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanai intervences LA4.6. ietvaros. KLP SP sniedz atbalstu arī tādiem zālāju biotopiem, kas nav aizsargāti ar nacionālo likumdošanu, tādejādi sniedzot atbalstu direktīvu mērķa teritorijām arī ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Mežsaimnieciskās darbības ierobežojumus saistībā ar direktīvu mērķu izpildi kompensē intervence LA12. "Natura 2000 maksājums mežiem ".

·*Ūdens pamatdirektīvas (2000/60/EC) un Nitrātu direktīvas (91/676/EEC)* noteikto mērķu izpildei par labu ūdens kvalitāti un samazinātu ūdens piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti, un novērst turpmāku šādu piesārņojumu, tiek izstrādāti Upju baseinu apsaimniekošanas plāni.

Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni (UBAP) un plūdu riska pārvaldības plāni ir vidēja termiņa reģionāla līmeņa vides politikas plānošanas dokumenti. Tajos izvirzītie mērķi ir sasniegt labu ūdeņu stāvokli un samazināt ar plūdiem saistītu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras

mantojumu un saimniecisko darbību, kas atbilst Latvijas vidēja termiņa vides politikas pamatnostādnēm un principiem. Tostarp UBAP definēti ūdens objekti, kuros pastāv riski nesasniegt labu ūdens kvalitāti – risku ūdens objekti, savukārt Nitrātu direktīvas īstenošanai, lai nodrošinātu ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem, kā arī ierobežotu amonjaka emisijas, noteiktas prasības MK 23.12.2014. noteikumos Nr.832.

Ūdens struktūrdirektīvas ieviešanai Latvijas nacionālajos noramatīvajos aktos nav obligātu specifiski noteiktu ierobežojumu lauksaimnieciskai darbībai. Izstrādātajos Upju baseinu apsaimniekošanas plānos (UBAP) ir identificēti pasākumi, kuru īstenošana mazinātu lauksaimnieciskās darbības ietekmi uz ūdeņu kvalitati. KLP SP ietvaros ir vairākās intervences, kuras ir vērstas uz labo prakšu īstenošanu, kas norādītas UBAP, kā piemēram: LA4.5. mākslīgā pazemes ūdens plūsmas mitrzeme un mākslīgā virszemes ūdens plūsmas mitrzeme izveidošana; LA10.5. un TM 4.6. - ilggadīgo zālāju ierīkošana un uzturēšana aramzemēs; LA11 bioloģiskā lauksaimniecība, kā arī citas, piemēram, ziemzaļo platību (rugāju lauku) uzturēšana; uztvērējaugu (starpkultūru, pasējas kultūraugu) audzēšana; ilggadīgo stādījumu ierīkošana aramzemēs; konservējošā (minimālā) augsnes apstrāde.

Upju ūdens kvalitāti ietekmē vairāki slodžu elementi (regulējumi, HES un dambji, bīstamās vielas, notekūdeņi, mežsaimniecība u.c.). Tāpat arī vairāk nekā 50% no upju noteces veidojas ārpus Latvijas, un pārrobežu piesārņojums ietekmē upju kvalitāti un tālāk Baltijas jūru. Tie ir vieni no augstākajiem pārrobežu riskiem ne tikai Baltijas jūras reģionā, bet visā ES.

Ar KLP SP tiek sniegts ieguldījums abu direktīvu mērķu izpildē, paredzot obligātās prasības un brīvprātīgās atbalsta shēmas, lai mazinātu lauksaimnieciskās darbības izraisīto piesārņojumu. UBAP iekļautās prakses risina divas KLP SP SM5 ietvaros konstatētās vajadzības:

1) SM5V2 „Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm, īpaši riska ūdens objektu teritorijās";

2) SM5V6 „Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides pasākumu ieviešanu īpaši jutīgās platībās un riska ūdensobjektos ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi".

Savukārt Nitrātu direktīvas īstenošanai ir paredzētas obligātas prasības īpaši jutīgajā vides teritorijā un noteiktas nacionālā normatīvā aktā nosakot prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma.

Plašāks izsklāsts KLP SP pielikuma SM5 situācijas aprakstā.

KLP SP iepriekšminēto direktīvu mērķu izpildi veicina paaugstinātā nosacījumu sistēma – LLVN 4, LLVN 6, SMR 1 un SMR 2, ekoshēmas pasākumi TM4.1 "Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi" un TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" paredzēto saistības rudens – ziemas periodā veidot augsnes segumu aramzemes platībā; TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības" audzējot starpkultūras un slāpekli piesaistošos kultūraugus un TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" paredzot mēslojuma iestrādi un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu izmantojot precīzās tehnoloģijas, tādējādi mazinot līdzekļu noplūdes riskus un LA11"Bioloģiskā lauksaimniecība" sniedzot atbalstu par platību, kas apsaimniekota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm, neienesīgās investīcijas LA4.5 "Mākslīgu mitrāju izveide " veicinās barības vielu noteces mazināšanos no lauksaimniecības zemēm, savukārt investīciju atbalsts paredzēts ilggadīgo stādījumu ierīkošanai aramzemē (LA4.1.2), kā arī ieguldījumiem precīzo tehnoloģiju izmantošanā, kā arī augsnes bezapvērses (minimālai) apstrādei. Tāpat arī tiks sniegts ieguldījumu atbalsts atbilstošai kūtsmēslu apsaimniekošanai lauku saimniecībās (LA4.1.2), kā arī kūtsmēslu krātuvju uzlabošanai. Savukārt veicot ieguldījumus meliorācijas sistēmu atjaunošanā noteikta obligāta prasība riska ūdensobjektu sateces baseinu teritorijās ietvert videi draudzīgu meliorācijas sistēmu elementus. Tādejādi ar iepriekšminēto intervenču atbalstu tiks veicināta tādu prakšu un darbību īstenošana, kas mazinātu barības vielu noteci no lauksaimniecības zemēm. Papildus tam, lai veicinātu agrovides intervenču īstenošanu risku ūdensobjektos un īpaši jutīgajās teritorijās, plānota augstāka atbalsta likme lauksaimniekiem, kas uzņemsies pildīt brīvprātīgas agrovides saistības iepriekšminētajās teritorijās.

·*Gaisa kvalitātes (2008/50/EC un 2016/2284) direktīvu* mērķu izpildei izdoti nacionālie likumdošanas akti, tostarp ir izstrādāts Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāns 2020.-2030.gadam, kurā ietvertas rīcības amonjaka emisiju mazināšanai no lauksaimniecības. Direktīvā Latvijai noteiktais mērķis ir samazināt amonjaka emisiju par 1% zem 2005.gada amonjaka emisijas līmeņa uz 2020.gadu un uz 2030.gadu.

KLP SP veicinās direktīvā noteikto mērķu izpildi, sniedzot investīciju atbalstu (LA4.1.2) darbībām kūtsmēslu apsaimniekošanā (šķidro kūtsmēslu krātuvju nosegšana, lagūnu aizstāšana ar cilindriskām krātuvēm, biogāzes ražošana saimniecības vajadzībām, tieša šķidro kūtsmēslu iestrāde augsnē) un ieguldījumus precīzo tehnoloģiju izmantošanā, lai nodrošinātu precīzu minerālmēslojuma lietojumu, atbalstot bioloģisko piena lopkopību agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība", kā arī pagarināto ganīšanu intervencē LA 10.3., kā arī sniedzot apmācību un konsultāciju pakalpojumu atbalstu lauksaimniekiem par amonjaka emisijas samazināšanas iespējām lauksaimnieciskajā darbībā.

Savukārt ekoshēmas intervence TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" nodrošinās mēslošanas plānošanu un izlietotā mēslojuma uzskaiti, kā arī veicinās precīzo tehnoloģiju izmantošanu, lai nodrošinātu šķidro kūtsmēslu iestrādi tieši augsnē.

·*Klimata un enerģētikas aktu īstenošanai* (Regulas Nr.2018/841; Nr.2018/842; Nr.2018/1999, direktīvas Nr. 2018/2001, Nr.2012/27/ES atbilstoši Nacionālajam klimata un enerģētikas plānam 2021.-2030.gadam (NEKP) ir definēti mērķi 2030.gadam:

-samazināt SEG emisijas par 65% salīdzinot ar 1990.gadu, Ne-ETS darbībām par 6% salīdzinot ar 2005.gadu (nav definēts specifisks mērķis lauksaimniecības nozarei),

-nodrošināt vismaz 3,1 milj. tonnu CO_2 piesaistes attiecīgajās zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības jomās,

-enerģijas, kas ražota no AER īpatsvars enerģijas bruto gala patēriņā (%) – 50%;

-uzkrātais gala enerģijas ietaupījums (Mtoe) – 1,76;

-kā arī citi specifiski mērķi.

KLP SP sniegs ieguldījumu šo mērķu izpildē sniedzot atbalstu pasākumiem, kas noteikti NEKP:

·pasākumiem, kas veicina efektīvu mēslojuma lietošanu (LA4.1.2 ieguldījumiem lauku saimniecībās precīzai slāpekļa minerālmēslojuma lietošanai, tieša organiskā mēslojuma iestrāde augsnē, ekoshēmās intervences TM4.5 - mēslošanas plānošanai un izlietotā mēslojuma uzskaiti, kā arī veicinās precīzo tehnoloģiju izmantošanu, lai nodrošinātu šķidro kūtsmēslu iestrādi tieši augsnē);

·pasākumiem, kas uzlabo augsnes auglību un kvalitāti (LA4.3. Ieguldījumiem infrastruktūrā meliorācijas sistēmu uzturēšanai, ekoshēmās intervences TM 4.4 nodrošinot augsni saudzējošu lauksaimniecības praksi, TM4.2. starpkultūru audzēšana zaļmēslojumam, slāpekļa piesaiste un zaļmēslojuma papuves veidošana, kā arī platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgas platības tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija.

·pasākumiem, kas uzlabo dzīvnieku ēdināšanu (barības devu plānošanai, barības kvalitātes uzlabošanai atbalstot ieguldījumus lauku saimniecībās (LA4.1.2) un paredzot agrovides intervenci LA10.3;

·pasākumiem, kas uzlabo kūtsmēslu apsaimniekošanu, atbalstot ieguldījumus lauku saimniecībās, tostarp biogāzes ražošanai saimniecības vajadzībām (LA4.1.2 un LA4.1.4);

·pasākumiem, kas uzlabo ganību apsaimniekošanu, atbalstot nepieciešamos ieguldījumus lauku saimniecībās (LA4.1.2), izveidojot, piemēram, rotācijveida ganīšanu, un veicinot ganību sezonas pagarināšanu ar agrovides intervences atbalstu (LA10.3.);

·pasākumiem, kas veicina CO_2 piesaisti, sniedzot atbalstu meža ieaudzēšanai, atjaunošanai un retināšanai (LA7.1.), ieguldījumiem meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai (LA8), kā arī ieguldījumiem infrastruktūrā, uzlabojot meliorācijas sistēmas (LA4.3.).

pasākumiem, kas veicina augsnē esošā CO_2 uzkrājumu saglabāšanu (TM4.6 un TM 4.4).

ieguldījumiem, kas veicina atjaunojamās enerģijas ražošanu izmantošanai saimniecības vajadzībām un energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4)

Pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai (Direktīva 2009/128/EK) ir izstrādāts Latvijas rīcības plānu augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai izmantošanai, kura mērķis ir mazināt augu aizsardzības līdzekļu lietošanas radīto risku un ietekmi uz cilvēku veselību un vidi. Būtisks uzdevums minētā mērķa sasniegšanai ir integrētās augu aizsardzības ieviešana, kuras pamats ir alternatīvo augu aizsardzības metožu izstrāde, popularizēšana un ieviešana. Tas savukārt mazinās lauksaimnieku atkarību no ķīmiskajiem AAL. Tāpat mērķi tiks sasniegti īstenojot nosacījumu sistēmas obligātos standartus - LLVN 4 par buferjoslu veidošanu gar ūdenstecēm, lai novērst mēslošanas līdzekļu un/vai augu aizsardzības līdzekļu ķīmisko atlikumu nokļūšanu ūdenstecēs, un SMR 8, kas attiecas uz augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu izmantošanu ietverot noteikumus par šādu līdzekļu drošu lietošanu, tostarp ierobežojumus, kas var attiekties uz lietošanu noteiktās teritorijās saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvu un Natura 2000 tiesību aktiem.

KLP SP sniegs ieguldījumu šo mērķu izpildē sniedzot atbalstu:

Ekoshēmu intervencēm TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīgas platības" paredzot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas aizliegumu, TM4.4 "Saudzējošā lauksaimniecības prakse" paredzot ierobežotu herbicīdu lietošanu", TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" paredzot pamatotu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu izmantojot precīzās tehnoloģijas, un TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās", jo bioloģiskā saimniekošanas prakse jau pēc būtības samazina pesticīdu radītos riskus.

Mācību intervences (LA1) un konsultāciju (LA2.1.) ietvaros atbalsts tiks sniegts apmācībām un individuālām konsultācijām, kas saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, tostarp samazinātu un atbilstošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu. Savukārt demonstrējumu (LA3) intervences ietvaros tiks nodrošināta tāda demonstrējuma ierīkošana (izveide, iekārtošana, iekārtu uzstādīšana) un īstenošana, kurš praktiski demonstrē vai uzskatāmi parāda kāda jauna agrotehniska paņēmiena, tehnoloģiska procesa priekšrocības, tostarp par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu lietojumu.

Atbalsts par platību, kas apsaimniekota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm (LA11) nodrošinās, ka tiks ievērota pesticīdu ilgtspējīga un mazāka lietošana, jo to šajās platībās regulē bioloģiskās lauksaimniecības Padomes Regula (EK) Nr. 834/2007 par bioloģisko ražošanu, turklāt visiem atbalsta pretendentiem saistību periodā ir jāapmeklē noteikts stundu skaits kvalifikācijas celšanas kursi, kuru ietvaros arī plānots skaidrot par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu izmantošanu;

Agrovides intervences LA10.1. "Zaļās joslas" ietvaros plānotas divas atšķirīgas darbības, - 8 m ūdens buferjoslu izveide un 4 m plata zaļo joslu (laukmales) izveide, kurās noteikts augu aizsardzības līdzekļu lietošanas aizliegums. Šajā intervencē ir paredzēta prasība atbalsta pretendentiem saistību periodā apmeklē noteikts stundu skaits kvalifikācijas celšanas kursi, kuru ietvaros plānots skaidrot arī par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu izmantošanu;

Intervences LA10.2. "Vidi saudzējoša dārzkopība" ietvaros plānots veicināt īpašu vidi saudzējošu dārzu apsaimniekošanas metožu pielietošanu jeb mērķtiecīgi orientētus dārza kopšanas darbus un aizsardzības pasākumus, samazinot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas apjomu un ar to saistīto risku cilvēku un dzīvnieku veselībai un ietekmei uz vidi, kā arī visā saistību platībā tiks nodrošināta barības elementu pārvaldības uzlabošanu. Papildus šajā intervencē ir paredzēta prasība atbalsta pretendentiem saistību periodā apmeklē noteikts stundu skaits kvalifikācijas celšanas kursi, kuru ietvaros plānots skaidrot arī par augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgu izmantošanu;

ieguldījumiem lauku saimniecībās precīzo tehnoloģiju izmantošanai samazinātam AAL lietojumam (LA4.1.2);

3.1.5. Attiecīgā gadījumā KLP ieguldījums LIFE projektos

3.2. Pārskats par paaudžu maiņas stratēģiju

1. Saimnieciskās darbības uzsākšanas posms vienmēr saistās ar papildus grūtībām un izdevumiem. Rodas papildus izdevumi, kas saistīti ar administratīvo prasību izpildi, informācijas tehnoloģiju nodrošināšanu,

tirgus izpēti, sadarbības izveidi u.c. Tāpat lielākoties jaunajiem lauksaimniekiem uzsākot saimniekošanu ir nepieciešamas atjaunot vai papildināt lauksaimniecības tehnikas klāstu. Tie ir ieguldījumi resursos un izejvielās, pirms vēl tiek gūta peļņa.

2. Arī saimniecības pārņemšanas rezultātā gados jaunajam lauksaimniekam saimniekošanas uzsākšana prasa papildus finanšu resursus un laiku, īpaši, ja netiek pārņemta visa saimniecība, bet tikai daļa saimniecības, kas nozīmē, ka ir nepieciešama zemes pārmērīšanu, ganāmpulka pārreģistrāciju u.c. juridisku un praktisku jautājumu risinājumi.

3. Lauksaimnieki un lauksaimnieku organizācijas norādīja uz salīdzinoši lielo darbaspēka nodokļu slogu un nodokļu politikas nepastāvīgumu, aicinot paredzēt atvieglojumus jaunajiem lauksaimniekiem vai tiem, kas uzsāk lauksaimniecisko produktu ražošanu.

4. Ir jāpaplašina Latvijas izglītoto saimniecību īpašnieku un kvalificētu speciālistu īpatsvars, jo relatīvi zemais izglītības līmenis un kvalificētu speciālistu trūkums kavē inovāciju ieviešanu un nozares vispārējo konkurētspēju. Tādējādi mazina saimniecības konkurētspēju, kas savukārt noved pie nozares konkurētspējas problēmām starptautiskajā tirgū.

5. Patlaban jaunajiem lauksaimniekiem uzsākt lauksaimniecisko ražošanu ir gandrīz neiespējami trūkstošās pieredzes, izglītības, sākuma kapitāla un aizdevuma nodrošinājuma dēļ.

6. Ievērojot SVID analīzē konstatēto un identificētās vajadzības, KLP ietvaros plānotas specifiskas intervences gados jauno lauksaimnieku atbalstam. Lai sekmētu jaunās paaudzes iesaistīšanos lauksaimniecībā, tam tiks atvēlēti 11,8 milj Eur ienākumu atbalstam un 41,9 milj.eur LAP, kopumā nodrošinot atbalstu, kas atbilst 3% no tiešo maksājumu finansējuma 2023.-2027.gadam. Šie stratēģiskajā plānā paredzētie pasākumi dos papildus finanses, kas var tikt izmantotas gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegādei.

7. Vēl viena no vajadzībām ir finanšu resursu pieejamība un ieguldījumu atbalsts. To paredzēts risināt ar finanšu instrumentu - aizdevumu lauku uzņēmējiem līdz 150 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam. Tas palīdzēs gados jauniem lauksaimniekiem sākt lauksaimniecisko darbību, nodrošināt resursus saimniecības darbības uzsākšanai, piem., zemes iegādi.

8. Saistībā ar vajadzību par nodokļu atvieglojumiem, jau šobrīd pastāv vairāki atvieglojumi, piemēram, atbrīvojumu no iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksāšanas lauksaimniecībā izmantojamās zemes atsavināšanas darījumos, dīzeļdegviela ar samazinātu akcīzes nodokli, augļu, ogu un dārzeņu audzētājiem ir iespēja izmantot īpaši atvieglotu darbaspēka nodokļa režīmu sezonas darbos nodarbinātajiem. Jāpiemin, ka nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piemērošanas ir pašvaldību pārziņā. KLP ietvarā plānots rosināt priekšlikumus nodokļu atvieglojumiem arī turpmāk.

9. Intervences LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurēstpējai" ietvaros uz atbalstu savas saimniecības tālākai attīstībai var pretendēt arī gados jauni lauksaimnieki, kuru veiktajiem ieguldījumiem tiks piešķirta papildus atbalsta intensitāte. Plānotās intervences veicinās gados jauno lauksaimnieku veidoto uzņēmumu izaugsmi, tokonkurētspēju, tādejādi atvieglojot lauksaimnieciskās darbības uzsākšanu un ienākšanu lauksaimniecības nozarē.

10. Izglītības un prasmju prasības atbalsta saņemšanai radīs stimulus lauksaimnieku izglītības līmeņa/prasmju celšanai un saimniecības stratēģiskai attīstībai, vienlaikus uzlabojot vides, higiēnas un dzīvnieku labturības standartus.

11. Atsevišķi valsts instrumenti nav paredzēti šajā specifiskajā mērķī.

3.2.1. Attiecīgā gadījumā KLP ieguldījums Erasmus projektos

Neattiecas

3.3. Paskaidrojums par to, kā III sadaļas II nodaļas 3. iedaļas 1. apakšiedaļā minētās saistītā ienākumu atbalsta intervences atbilst Ūdens pamatdirektīvai, proti, Direktīvai 2000/60/EK

Latvijā ir plānots ieviest saistīto ienākuma atbalstu 14 nozarēs: slaucamās govis, liellopi, aitas un kazas, cietes kartupeļi, sertificēti sēklas kartupeļi, sertificētas stiebrzāļu un lopbarības augu sēklas, sertificētas

labības sēklas, mieži, vasaras rapsi un vasaras ripsi, dārzeņi, augļi un ogas, populācijas rudzi un proteīnaugiem.

Neviena no saistītā ienākuma atbalsta īstenotām intervencēm nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums.

Saistītā ienākuma atbalsta intervences ir sasaistītas ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina nosacījumu sistēmas GAEC un SMR prasības.

3.4. Pārskats par mērķi panākt taisnīgāku sadali un ienākumu atbalsta lietderīgāku un efektīvāku novirzīšanu

Lai nodrošinātu mērķtiecīgāku, efektīvāku un taisnīgāku tiešo maksājumu sadali, tiks īstenots diferencēts ienākumu pamatatbalsts (TM1), maksājums mazajiem lauksaimniekiem (TM1.3), pārdalošais ienākumu papildatbalsts (TM2) un noteikts maksājumu maksimums.

1) Ar TM1.3 un TM2 un maksājuma maksimuma īstenošanu tiks pārdalīts ienākumu atbalsts mazākām lauku saimniecībām.

Atbalsta pārdales efekts mazām un vidējām saimniecībām tiek mērīts ar R6 un ir veikti aprēķini, ka KLP SP pasākumi (TM1.3, TM2) uzlabos šo rādītāju un šo saimniecību atbalsta vidējais līmenis nākošajā plānošanas periodā, salīdzinot ar pašreizējo, pieaugs vidēji par 10%.

1. Pārdales vajadzības un stratēģijas apraksts.

Pārdales vajadzību analīze un intervenču stratēģija ir veidota šādi:

Vajadzības, prasības:

- Veikta neto pievienotās vērtības analīze uz gada darba vienību (NPV/GDV), rezultāti (Situācijas analīze, SO1, 2.19. attēls) rāda, ka NPV/GDV zem vidējā līmeņa ir saimniecībām līdz 75 ha un arī daļai saimniecību grupā līdz 100 ha (Situācijas analīze, 2.4."Lauksaimniecības ienākumu (neto pievienotās vērtības) attīstība dažāda lieluma saimniecībās"). Veikta arī saimniecību neto ienākumu uz gada darba vienību (SNI/GDV) analīze, rezultāti atšķiras no NPV/GDV, jo kā mērķa grupu rāda saimniecības, kas mazākas par 50 ha. Kā mērķa grupa ir izvēlēta neto pievienotās vērtības uz gada darba vienību analīzes plašākā grupa, jo tās visas ir mazas un vidējas saimniecības, kam pārdale var sniegt ieguvumus.
- Statistikas analīze liecina, ka pārdales vajadzības lielākajai daļai saimniecību zem 5 ha labāk apmierina maksājums mazajiem lauksaimniekiem, jo nelielās platības dēļ nebūtu jūtamu ieguvumu no ilgtspēju sekmējošā pārdalošā ienākumu papildatbalsta. Pārdalošajam ienākumu papildatbalstam savukārt dodama priekšroka lauksaimniekiem, kuri apstrādā lielāku platību – virs 5 ha un it īpaši virs 10 ha, un kuriem lauksaimniecība ir pamatnodarbošanās un galvenais ienākumu avots.
- Lai būtiski uzlabotu rezultātu indikatoru R.6, lielākais pārdales apjoms jāmērķē uz saimniecībām zem vidējā saimniecības lieluma (Latvijā saimniecībām, kas mazākas par 30 ha).
- Pakāpeniskas pārdales efekta izmaiņas, mainoties saimniecības lielumam, ir vēlamā pieeja (atšķirībā no pakāpienveida pieejas, kur katram saimniecību lieluma diapazonam būtu noteikta likme, kas veidotu finansējuma lēcienu uz grupu robežas), kas mazinātu lauksaimnieku vēlmi mākslīgi mainīt saimniecības lielumu, lai gūtu papildus labumu no PM.

2. Ienākumu pārdales simulācijas analīze: TM1.3 (Maksājums mazajiem lauksaimniekiem), TM2 (Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts) un TM1 (Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts) ietekme uz saimniecību neto ienākumiem un tiešajiem maksājumiem pa saimniecību lieluma grupām 2019. un 2026. gadā.

Atbilstoši Eiropas Komisijas ieteikumam "Instruments ienākumu atbalsta pārdales novērtēšanai" ir veikta simulācijas analīze, lai novērtētu, kā plānotās uz pārdali vērstās intervences varētu ietekmēt dažādu lielumu saimniecību ienākumus.

Rezultāti (skat. zemāk 3.4.1. attēlu):

- TM2 sliekšņi un likmes ir veidotas tā, lai tiešo maksājumu uz gada darba vienību (TM/GDV) pieaugums (%) vislielākais būtu 20-30 hektāru lielām saimniecībām, ar būtisku pieaugumu gan mazākām (10-20 ha un 5-10 ha), gan lielākām (30-50 un 50-75 ha) saimniecībām, atbilstoši identificētajām vajadzībām.
- TM/GDV % pieaugums nodrošina arī SNI/GDV pieaugumu, taču tas nav tieši proporcionāls, jo GDV/ha atšķiras dažāda lieluma saimniecībās. Tādēļ SNI/GDV novērojams būtisks pieaugums arī vidēja lieluma saimniecībās (75-100 un 100-150 ha), ko nav plānots novērst, jo citādi būtu nepieciešama disproporcionāli augsta TM/ha atbalsta palielināšana mazākajām grupām.

3.4.1.attēls, Pārdales stratēģijas simulācijas rezultāti:

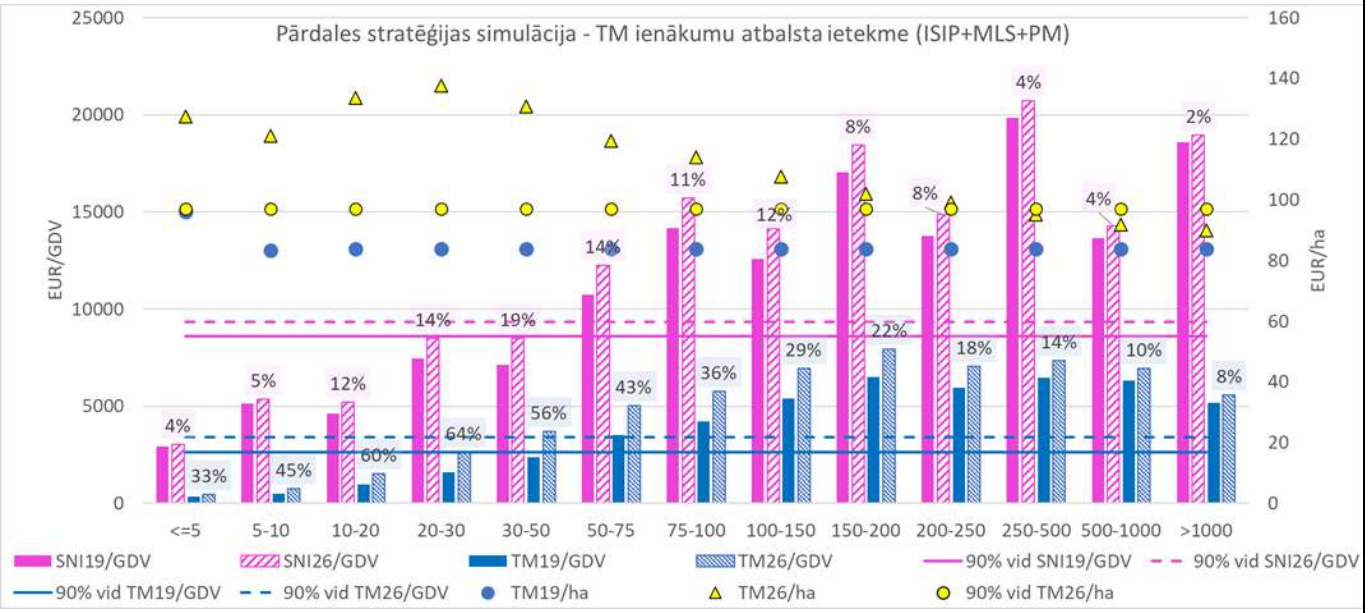

<u>Pārdales ietekme:</u>

Saimniecībām, kas mazākas par 50 ha, 2019.gadā gan saimniecību neto ienākumi uz gada darba vienību, gan tiešie maksājumi uz gada darba vienību ir zem 90% no vidējā rādītāja.

Simulācijas analīze rāda ietekmes izmaiņas 2026.gadā, ko rada TM1 atbalsts, bet neņemot vērā TMU1.2 palielinātās likmes ietekmi (84 EUR/ha 2019.gadā un 88 EUR/ha 2026.gadā), TM1.3 (500 EUR par saimniecību 2019. un 2026.gadā) un TM2. Specifiski mērķēts atbalsts analīzē nav iekļauts – ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem, saistītais ienākumu atbalsts, ISIP novadiem ar īpašām vajadzībām, kā arī eko-shēmas, kas pēc savas būtības ir kompensējošas.

Iepriekš minētā ienākumu atbalsta rezultātā tiešo maksājumu atbalsta pieaugums ir visām saimniecību grupām. Taču TM2 ieviešanas rezultātā būtisks TM/GDV palielinājums sagaidāms saimniecību grupām no 5 līdz 75 ha (no 43 līdz 64%), saimniecībām no 10 līdz 75 ha radot arī lielāko SNI/GDV pieaugumu (no 12% līdz 19%), kā arī būtisks SNI/GDV pieaugums ir saimniecībām no 75 līdz 150 ha (no 11% līdz 12%). Par pārdales ietekmi liecina atbalsta palielinājums gan uz gada darba vienību, gan uz hektāru.

<u>Skaidrojums par vienības likmēm:</u>

Mazām saimniecībām nepieciešams disproporcionāli augstāks atbalsts uz hektāru, lai nodrošinātu salīdzināmu atbalsta pieaugumu uz gada darba vienību. Tam cēlonis ir atšķirīgs darbaspēka ieguldījums uz hektāru dažādu lielumu saimniecībās. Kā redzams 3.4.2. attēlā, atbalsta ietekmes atšķirības uz gada darba vienību un hektāru rada būtiski augstāks darbaspēka ieguldījums uz hektāru saimniecībās, kurās ir mazāk nekā par 30 ha. Tas gan nenozīmē lielāku iesaisti lauksaimniecībā, jo mazo saimniecību lauksaimnieki caurmērā lauksaimniecībai velta krietni mazāk no sava kopējā darba laika nekā caurmērā pārējie lauksaimnieki.

3.4.2.attēls, darba ieguldījums uz hektāru:

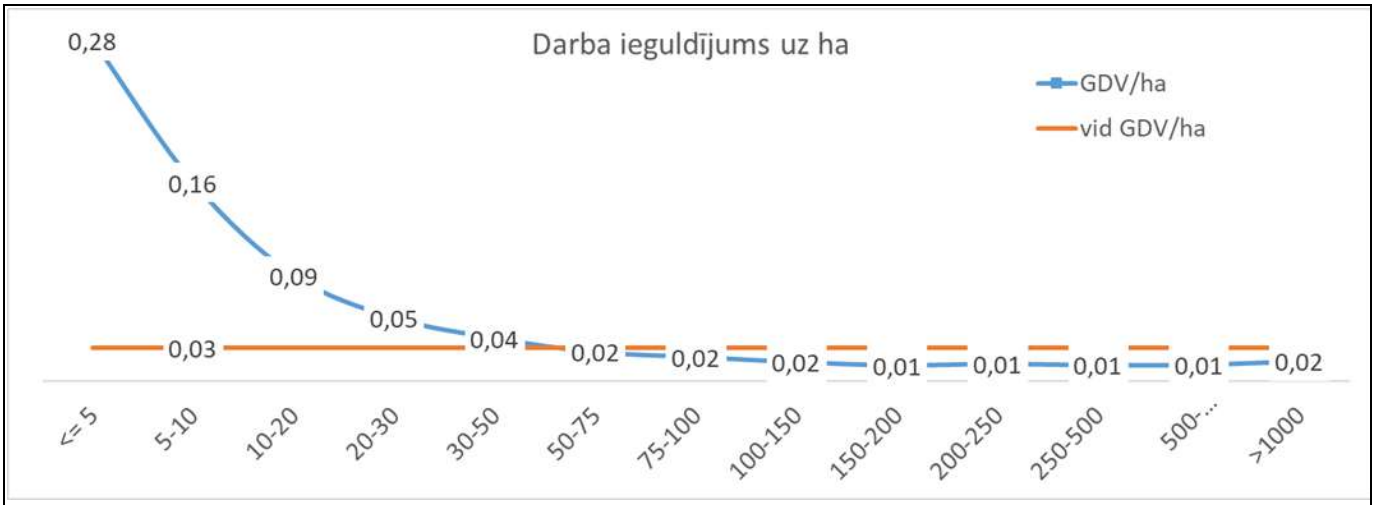

<u>Ietekme pa atbalsta maksājumiem:</u>

Ir novērtēta arī TM1, TM2, un TM1.3 katra atbalsta ietekme uz SNI/GDV un SNI/ha izmaiņām, salīdzinot 2019. un 2026.gadu. Kā minēts iepriekš, atbalsta palielināšana par hektāru neatspoguļojas 1:1 palielinājumā atbalstam uz gada darba vienību, kam iemesls ir nevienmērīgais GDV/ha sadalījums. Kā redzams, MLS atbalsts vissvarīgākais ir saimniecībām zem 5 ha un TM2 ir būtiska loma atbalsta palielināšanā 5 līdz 75 ha lielām saimniecībām.

3.4.3.attēls, detalizēta atbalsta maksājumu ietekme uz ha:

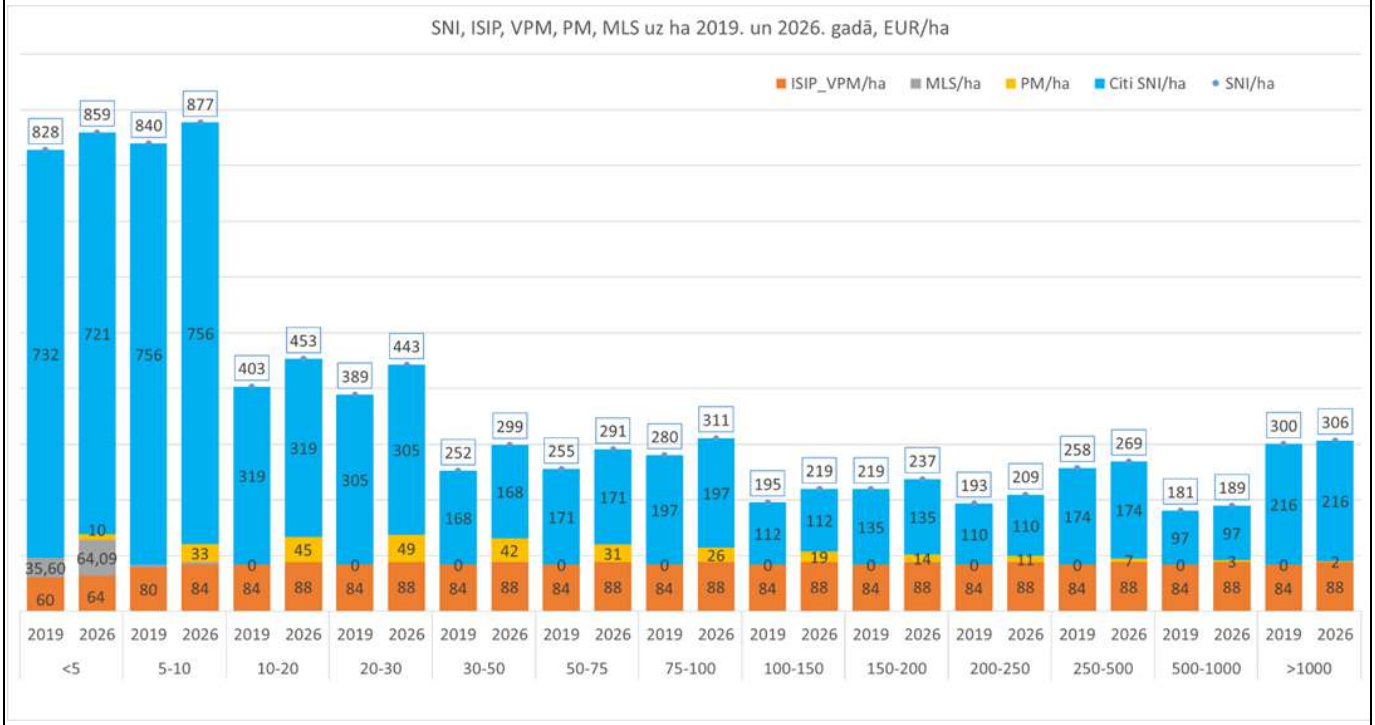

3.4.4.attēls, detalizēta atbalsta maksājumu ietekme uz GDV:

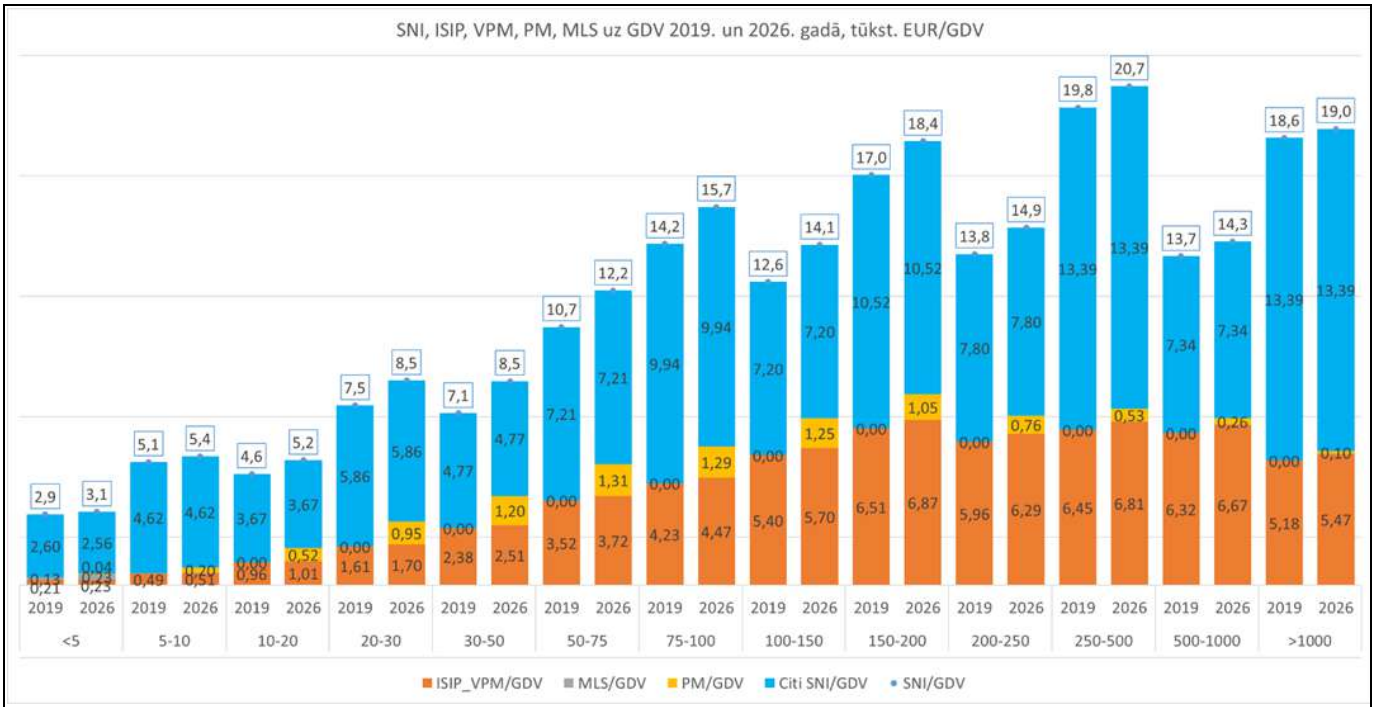

2) TM1 intervence nodrošinās lielāku atbalstu uz hektāru novados ar īsāku veģetācijas periodu un zemāku augsnes kvalitāti vai novados, kuri robežojas ar ES trešajām valstīm. Analizējot neto pievienoto vērtību uz darba vienību dažādos Latvijas reģionos, ir konstatēts, ka reģionos ar zemāku neto pievienoto vērtību caurmērā ir arī īsāks veģetācijas periods un zemāka lauksaimniecības zemes auglība (ballēs). Teritorijas, kas robežojas ar ES trešajām valstīm, atrodas vistālāk no ostām un resursu sagādes punktiem, un piedzīvo pakāpenisku pieejamā darbaspēka samazināšanos, viss minētais apgrūtina lauksaimniecību šajos pierobežas novados. Tas aprakstīts Situācijas analīzē, 1.3. "Reģionu atšķirības vides un sociālekonomisko faktoru ietekmē".

Ar 29. panta 1. punkta otro daļu un 98. pantu saistītās atkāpes pamatojums

Lai risinātu pārdales vajadzību, Latvija īstenos TM2 - ilgtspēju sekmējošo pārdalošo ienākumu papildatbalstu. Vienlaikus Latvija īstenos arī TM1.3 - maksājumu mazajiem lauksaimniekiem. Maksājums mazajiem lauksaimniekiem mērķēts lauksaimniekiem, kas ar šo atbalstu saņemtu vairāk, nekā izvēloties citus tiešo maksājumu intervenču veidus. Tādēļ Maksājums mazajiem lauksaimniekiem atbilst 29. panta 1.punkta otrās rindkopas aprakstam un dod ieguldījumu ienākumu atbalsta taisnīgākai sadalīšanai un efektīvākai un mērķtiecīgākai virzīšanai. Arī kvantitatīvās analīzes rezultāti norāda uz Maksājuma mazajiem lauksaimniekiem radīto pārdales efektu.

Derogācija par 10% piešķīrumu:

Veids, kā tika izrēķināts TM1.3 (Maksājums mazajiem lauksaimniekiem) ieguldījums pārdales mērķu sasniegšanā, saistībā ar atkāpi par 10% piešķīrumu TM2 (Ilgtspēju sekmējošam pārdalošajam ienākumu papildatbalstam): Ir aplēsta TM1.3 atbalsta daļa, kas pārsniedz atbalstu, ko lauksaimnieki saņemtu, izvēloties standartshēmas (ilgtspēju sekmējošo ienākumu pamatatbalstu un saistīto ienākumu atbalstu), un šī pārsnieguma daļa veido 18,8 miljonus EUR. Atlikušo TM1.3 atbalsta daļu (18,9 milj.EUR) var uzskatīt par tādu, kas nav virzīta pārdales mērķu sasniegšanai. Latvija ir noteikusi TM2 tādā līmenī, lai tas kopā ar pārdales mērķiem virzīto TM1.3 atbalsta daļu nodrošinātu kopējo finansējumu vismaz 10% apmērā.

Finanšu gads	2024	2025	2026
Kalendārais gads	2023	2024	2025
Summa, kas nepieciešama, lai izpildītu minimālās prasības par 10% pārdali, €	33 104 366	33 486 468	33 96
Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts, €	29 501 306	29 920 779	30 34

Maksājums mazajiem lauksaimniekiem, €	7 745 500	7 690 000	7 582 000
t.sk.summa, kas novirzīta 10% pārdales mērķim, €	3 897 622	3 871 176	3 820 985
LV paredzētā summa, kas novirzīta 10% pārdales mērķim, €	33 398 928	33 791 955	34 165 185
LV izpilde, %	10,1%	10,1%	10,1%

TM2 apjoms ir plānots, ietverot arī no maksājumu maksimuma noteikšanas iegūstamās aplēstās summas. Maksājumu maksimuma noteikšana arī ir vērsta uz pārdales mērķu sasniegšanu, tādējādi nostiprinot 10% derogācijas pamatojumu.

3.5. Pārskats par nozariskām intervencēm

3.5.1. Augļi un dārzeņi

Ražotāju organizācijas

Atzītas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies augļu un dārzeņu nozares (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības) - Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu primārie ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kas radušās īstenojot šādas intervences:

· TKO1.1 “Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos”
· TKO1.2 “Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība”
· TKO1.3 “Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa”
· TKO1.4 “Bioloģiskā vai integrētā ražošana”
· TKO1.5 “Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība”
· TKO1.6 “Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija”
· TKO1.7 “Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana”
· TKO1.8 “Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība”
· TKO1.9 “Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām”.

Intervences tiks īstenotas ņemot vērā arī EK sekundāros tiesību aktus un nacionālos tiesību aktus.

Augļu un dārzeņu sektorā ES tiesību akti paredz striktu regulējumu, nosakot, ka ražotāju organizācijām obligāti jāīsteno darbības saistībā ar vides pasākumiem: vismaz 15% no darbības programmas izdevumiem jānovirza darbībām, kas saistītas ar vidi, un vismaz 3 vai vairāk darbības. (Regulas Nr. 2021/2115 50.pants). Tādējādi sektorālo intervenču ietvara attiecībā tiek paredzēts, ka:

·tiek īstenotas darbības vides jomā, lai mazinātu augļu un dārzeņu ražošanas negatīvo ietekmi uz vidi;

·tiek paredzēti atbalsta pasākumi sadarbības sekmēšanai bioloģiskajā lauksaimniecībā (kooperatīvo sabiedrību vai ražotāju organizāciju izveide), tādējādi veicinot bioloģiskās lauksaimniecības produktu ražošanu, to tālāku pārstrādi un eksportu.

Atbalsts atzītām ražotāju organizācijām saskaņā ar regulas nosacījumiem galvenokārt ir orientēts uz primāro produktu ražošanu, ne pārstrādes attīstību saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 49. pantu. Tomēr

Latvijas līdzšinējā pieredze liecina, ka aizvien vairāk ražotāji ir ieinteresēti tirgū laist pārstrādātu produktu, tādējādi radot produktam augstāku pievienoto vērtību, t.sk. arī saņemot augstāku samaksu.

Tāpat nepieciešams veicināt konkurētspējīgu sadarbības formu un līmeņu veidošanās un attīstība saražotās produkcijas virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus.

Sektorālo intervenču ietvaros tiek paredzēta virkne pasākumu, bet kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas intervence LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", kuras mērķis ir veicināt saimniecību, tai skaitā kooperatīvo sabiedrību ekonomiskās darbības rādītāju uzlabošanu un konkurētspēju, piedāvājuma koncentrāciju, tādejādi veicinot kooperācijas attīstību, kā arī atbalstīt pret klimata pārmaiņām noturīgu ekonomiku un intervence LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē"- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem.

Tāpat sektorālajām intervencēm komplementē arī LA 9 intervence "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", kur jaunām atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām ir iespējas saņemt atbalstu piecu gadu biznesa plāna īstenošanai, tādejādi sniedzot finansiālu atbalstu, lai šīs kooperatīvās sabiedrības veiksmīgāk pielāgotos tirgus prasībām un iegūtu nepieciešamo finansiālo atbalstu tieši to attīstības sākumposmā. SP ir noteikts, ka kooperatīvās sabiedrības vienlaicīgi nevar saņemt LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalstu" un sektorālo atbalstu. Šāda pieeja tiks realizēta, lai kooperatīvajām sabiedrībām būtu iespēja izvēlēties atbalsta veidu, kurš būtu vairāk piemērots katra konkrētā kooperatīva specifikai, piemēram, vai un cik straujš tiek plānots apgrozījuma pieaugums un līdz ar to atbalsta lielums, vai būs iespējams izpildīt visus noteiktos kvantitatīvos un kvalitatīvos attīstības kritērijus utt. Situācijā, kad kooperatīvā sabiedrība izvēlas realizēt savu piecu gadu biznesa plānu intervencē LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", to realizējot un sasniedzot paredzētos mērķus un kritērijus, tā var izstrādāt programmu un turpināt sava kooperatīva attīstību, saņemot sektorālo intervenču atbalstu.

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

Augļu un dārzeņu nozarē SA intervences nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā, SA tiks maksāts par hektāru tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspējuun nodrošinot dzīvotspēju.

Nozarei ir pieejams lauku attīstības investīciju atbalsts, lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tostarp ilggadīgo stādījumu ierīkošanai, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), tostarp ilggadīgo stādījumu ierīkošanai organiskajās augsnēs, atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.) LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA 4.1.5.

LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Ekoshēma TM4.1 "Atbalsts par videi un klimatam labu lauksaimniecības praksi" un tādi **agrovides pasākumi** kā LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" un LA10.2. "Vidi saudzējoša dārzkopība" risina vides problēmas, kas saistītas ar iespējamo ražošanas apjoma palielināšanos/ kas raksturīgas augļu un dārzeņu nozarei un palīdzēs pielāgoties klimata pārmaiņām. Intervencēs LA11 un LA10.2. atbalsts tiks maksāts par augļu, ogu, kartupeļu un dārzeņu hektāru, lai daļēji vai pilnībā segtu attiecīgās paaugstinātās agrovides

prakses izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, pamatojoties uz bruto segumu aprēķinu datiem.

3.5.2. Biškopības produkti

Nozares pārskats.

Analizējot biškopības nozares ražošanas un tirdzniecības struktūru var secināt, ka lai gan bišu saimju skaits un biškopju skaits pieaug, ir vērojama negatīva tendence samazināties saražotā medus daudzumam un tā cenai. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) sniegtiem datiem 2020.gadā tika saražots 1679 tonnas medus un medus vidējā cena bija 3 811 EUR par tonnu. Salīdzinot ar 2019. gadu gan saražotā medus daudzums, gan medus vidējā cena samazinājās attiecīgi par 21,98%, un 9.71%. 2020. gadā ir reģistrēti 3272 biškopji ar 104 279 bišu saimēm. Salīdzinot ar 2019. gadu var secināt, ka gan biškopju skaits, gan bišu saimju skaits tajās ir palielinājies attiecīgi par 1,36 %, un 1.14%.

Biškopībā saražotā produkcija ir medus, ziedputekšņi, bišu maize, propoliss, bišu vasks un bišu mašu peru piens, kā arī tiek ražotas bišu mātes un bišu saimes, ko realizē nozares iekšējo vajadzību apmierināšanai. Biškopji no bišu saimēm ievāc dažādu ziedu medus, liepziedu medus, griķu medus, rapša medus, viršu un cita veida medus. Tirdzniecībā tiek piedāvāts dažāda veida saražotais medus, piemēram, izsviestais medus, šūnu medus, krēmveida medus, spiestais medus un cita veida. Lielāko daļu, no savas saražotās produkcijas, biškopji realizē tiešā pārdošanā patērētājiem un vairumtirdzniecībā, kā arī daļa saražotās produkcijas tiek realizēta mazumtirdzniecības uzņēmumiem (veikaliem), pārtikas ražotājiem (konditorejām u.c.) un eksportēta.

Biškopības nozarē esošās situācijas izvērtēšanai tiek veiktas aptaujas, diskusijas, semināri un sanāksmes ar nozarē iesaistītajām organizācijām un biškopjiem. 2022.gadā tiešsaistē tika veikta biškopju aptauja, lai iegūtu datus biškopības nozares struktūras izpētei un nozares vajadzību apzināšanai. Pavisam aptaujā piedalījās un atbildes iesniedza 443 respondenti. Aptaujā 69 % respondentu ir norādījuši, ka papildus medus ražošanai, tiek saražots arī bišu vasks, 53 % ražo propolisu un 48 % ražo bišu maizi. Turklāt, aptaujas rezultātā secināts, ka tieši varroze ir viens no galvenajiem cēloņiem bišu saimju bojāejai 2020./2021.gada ziemā un vēl dažas citas biežāk sastopamās bišu saimju slimības, kā arī barības trūkums, dzīvnieku postījumi un citi iemesli, piemēram, zināšanu trūkums. Aptaujas rezultāti liecina (87 % respondentu), ka joprojām ir nepieciešams atbalsts biškopjiem, lai palielinātu ražošanas un tirgvedības efektivitāti, atbalsts varrozes ierobežošanas līdzekļu iegādei, cīņai pret citiem bišu parazītiem un slimībām, kā arī kursi un mācību pasākumi biškopjiem par bišu audzēšanu un slimību profilaksi, medus savākšanu un fasēšanas apstākļiem, medus glabāšanu, transportēšanu un tirgvedību. Savukārt 81 % respondentu uzskata, ka ir nepieciešami pasākumi bišu skaita atjaunināšanai stropos un ka nepieciešami pasākumi nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrāde un izmantošanas veicināšana.

Tādēļ biškopības nozarē, lai mērķtiecīgi varētu sasniegt izvirzītos mērķus un vajadzības un stiprinātu un saglabātu bišu saimes, kā arī veicinātu biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības efektivitāti, ir plānots realizēt sekojošus intervences veidus, kas noteikti Regulas Nr. 2021/2115 55.pantā:

1. TKO3.1. - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām.

2. TKO3.2. – Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz- bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu.

3. TKO3.3. - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu.

4. TKO3.4. - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu.

5. TKO3.5. - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā.

6. TKO3.6. - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti.

7. TKO3.7. - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi.

Valsts līdzfinansējuma likme:

Biškopības nozares intervencei valsts līdzfinansējums ir nodrošināts atbilstoši KLP likumdošanas prasībām un ir atbilstošs noteikto mērķu izpildei un rezultātu rādītāju sasniegšanai. Valsts piešķirtais līdzfinansējums ir 328 804 EUR, kas piecu gadu periodā sastāda 1 644 020 EUR. Atrēķinot biškopības programmas pagarinājuma periodā no 01.08.2022.-31.12.2022 noteikto finansējumu, tad valsts piešķirtais līdzfinansējums piecu gada periodam sastāda 1 579 699 EUR.

Skaidrojums par 2023.gada finansējumu:

Katra intervences veida indikatīvajā finanšu piešķīrumā 2023.gadam finansējums ir norādīts bez plānotiem izdevumiem, kas tiks realizēti biškopības programmas pagarinājuma periodā no 01.08.2022.-31.12.2022.

Demarkācija:

Lai noteiktu demarkāciju, ne lauku attīstības ietvaros, ne tiešo maksājumu ietvaros, netiek ieviestas līdzvērtīgas intervences, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks, jo biškopības intervences ietvaros netiek ieviestas līdzvērtīgas intervences, par kurām tiek pieprasīts atbalsts.

Komlementaritātes:

Kā papildinošs atbalsts biškopības nozarei ir ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts tiešo maksājumu ietvaros (TM1), kas nodrošinās ienākumu atbalsta minimumu, tādējādi garantējot ienākumu stabilitāti, un vairākas vides un klimata intervences - TM4.2 “Ekoloģiski nozīmīgas platības”, kur viens no mērķiem ir saglabāt bioloģisko daudzveidību, un veicināt apputeksnētājiem labvēlīgu platību veidošanu bez augu aizsardzības līdzekļu lietošanas tajās;TM4.6. “Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās” kuras mērķis ir veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu un saglabāt lopkopībai piemērotas zālāju platības, ar minimālu dzīvnieku blīvumu (t.sk., ņemot vērā bišu stropu skaitu uz ha), tādejādi sniedzot finansiālu atbalstu aktīvajam lauksaimniekam par zālāju saglabāšanu un uzturēšanu; TM4.7. “Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās”, kur aktivitātes mērķis ir veicināt bioloģiskās ražošanas prakses attīstību un sniegt atbalstu par augstāku bioloģiskās ražošanas noteikumu ievērošanu, tostarp zālāju apsaimniekošanu biškopības saimniecībās.

Tāpat kā papildinošās biškopības nozares intervencēm ir arī lauku attīstības intervences - LA10.1 “Zaļās joslas”, kur aktivitātes mērķis ir veicināt dažādu zaļo joslu izveidi aramzemēs, vienlaikus stiprinot ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu (bioloģiskā daudzveidība, apputeksnētāji, putnu barības bāze ziemā, ainavu elementi u.tml.), sintētisko augu aizsardzības līdzekļu un sintētisko minerālmēslu nelietošanu ar ko sekmē augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu, tai skaitā veidojot buferzonas, un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā, LA10.4 “Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām”, kur aktivitātes mērķis ir veicināt lauksaimniecības kultūraugu apputeksnēšanas nodrošināšanu, tādejādi atbalsts tiks maksāts par hektāru, kur tiks nodrošinātas 2 bišu saimes, lai daļēji vai pilnībā segtu attiecīgās paaugstinātās agrovides prakses izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, pamatojoties uz bruto segumu aprēķinu datiem par ekstensīvu biškopības prekses īstenošanu, LA10.5 Zālāju biotopu apsaimniekošana”, kur aktivitātes mērķis ir uzturēt no lauksaimnieciskās darbības atkarīgos Eiropas Savienības nozīmes bioloģiski vērtīgos zālājus un putnu dzīvotnes ilggadīgajos zālājos, NATURA 2000 teritorijās un ārpus tām, nodrošinot tiem atbilstošu apsaimniekošanu, veicinot šo īpašo dabas vērtību saglabāšanu un LA11 “Bioloģiskā lauksaimniecība”, kur aktivitātes mērķis ir atbalstīt saimniecības, kuras iekļautas bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā pilnībā vai daļēji, un, apsaimniekojot lauksaimniecības platību, ražo bioloģiskās lauksaimniecības produktus.

Nozarei ir pieejams investīciju atbalsts LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", kuras mērķis ir veicināt saimniecību, tai skaitā kooperatīvo sabiedrību ekonomiskās darbības rādītāju uzlabošanu un konkurētspēju, piedāvājuma koncentrāciju, tādejādi veicinot kooperācijas attīstību, kā arī lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, kā arī atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.) LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA 4.1.5.

LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Iedibinātas uzticamas metodes apraksts, kas izstrādāta, lai dalībvalsts teritorijā noteiktu ziemošanai gatavu bišu saimju skaitu katru gadu no 1. septembra līdz 31. decembrim

Bišu stropu uzskaites metodes apraksts, ko izmanto, lai noteiktu stropu skaitu saskaņā ar Komisijas īstenošanas Regulas Nr.2022/126 37.panta prasībām.

Pamatojoties uz nacionālajiem normatīvajiem aktiem Latvijā darbojas vienotā valsts informācijas sistēma "Lauksaimniecības datu centra informācijas sistēma" (turpmāk - elektroniskā datubāze), kuru uztur un administrē valsts nozīmētā iestāde Lauksaimniecības datu centrs. Šajā elektroniskajā datubāzē tiek pastāvīgi uzskaitīts bišu īpašnieku un turētāju (turpmāk - biškopji) skaits, kā arī uzskaitīta un atjaunota informācija par bišu stropu (saimju) skaitu valstī. Biškopji informāciju par bišu stropu skaitu ziņo tiešsaistē vai iesniedzot elektroniski vai rakstiski iesniegumu divreiz gadā uz 1. maiju un 1. novembri. Latvijā biškopji visus bišu stropus ieziemo sākot no septembra līdz novembrim, jo to nosaka Latvijas klimatiskie apstākļi. Tā kā ziemošanas periodā bites netiek traucētas, tad pirmo reizi biškopis ziņo informāciju elektroniskajā datubāzē tūlīt pēc bišu stropu ieziemošanas (uz 1.novembri), norādot cik daudz bišu stropu ir ieziemojis un atkārtoti bišu stropus uzskaita tikai pavasarī (uz 1.maiju), kad sāk darboties ar bitēm savās dravās, norādot cik daudz bišu ir pārziemojušas. Esošā elektroniskā datubāze pilnīgi nodrošina bišu stropu un biškopju uzskaiti visā valstī ziemošanas periodā, ieskaitot laika periodu no 1.septembra līdz 31.decembrim, kā tas ir noteikts Regulas Nr.2022/126 37.pantā.

3.5.3. Vīns

Neattiecas

3.5.4. Apiņi

Neattiecas

3.5.5. Olīveļļa un galda olīvas

Neattiecas

3.5.6. Liellopu un teļa gaļa

Ražotāju organizācijas

Liellopu un teļa gaļas nozarē – ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji, kam piešķirta atzīšana attiecīgajā nozarē saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu un 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kas radušās īstenojot šādas intervences:

- TKO2.3.1 “Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos”
- TKO2.3.2 “Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība”;
- TKO2.3.3 “Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa”.
- TKO2.3.4 “Bioloģiskā vai integrētā ražošana”
- TKO2.3.5 “Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība”
- TKO2.3.6 “Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija”
- TKO2.3.7 “Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana”;
- TKO2.3.8 “Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība”;

Intervences tiks īstenotas ņemot vērā arī EK sekundāros tiesību aktus un nacionālos tiesību aktus.

Ražotāju organizācijas apvieno primāros ražotājus un atbalsts atzītām ražotāju organizācijām saskaņā ar regulas nosacījumiem galvenokārt ir orientēts uz primāro produktu ražošanu, ne pārstrādes attīstību saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 49. pantu. Tomēr Latvijas līdzšinējā pieredze liecina, ka aizvien vairāk ražotāji ir ieinteresēti tirgū laist pārstrādātu produktu, tādējādi radot produktam augstāku pievienoto vērtību, t.sk. arī saņemot augstāku samaksu.

Tāpat nepieciešams veicināt konkurētspējīgu sadarbības formu un līmeņu veidošanās un attīstība saražotās produkcijas virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus.

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

SA intervences nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā. SA tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju, un mazinot saražotās gaļas apjomu kritumu valstī.

Sektorālo intervenču ietvaros tiek paredzēta virkne pasākumu, bet kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas lauku attīstības intervences. Nozarei ir pieejams **lauku attīstības investīciju atbalsts,** lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), atbalsts paaugstinātu labturības prasību īstenošanai (LA4.1.3), atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.) LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA4.1.5.

LA 4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” intervenču ietvaros - ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Ekoshēmas un agrovides pasākumi risina vides problēmas, kas saistītas ar iespējamo ražošanas apjoma palielināšanos/ kas raksturīgas šai gaļas dzīvnieku nozarei. Liellopu sektoram ir mērķēta intervence TM4.6 “Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās”, jo zālāju uzturēšana un saglabāšana ir svarīga šī sektora dzīvotspējai. Savukārt īstenojot intervenci TM4.5 “Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses” šķidrmēslu iestrādei, kas rodas saimniecībā,

izmantojot precīzās tehnoloģijas, tiek novērst vides piesārņojuma risks. Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par ha lopkopības saimniecībām, ja uz zālāju platību ir nodrošināta viena liellopu vienība bioloģiski sertificēti lauksaimniecības dzīvnieki, izņemto briežu un zirgu dzimtas dzīvniekus. Intervencē LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" atbalsts tiks maksāts par liellopu vienību un ir paredzēts gaļas liellopiem t.sk. piena teļiem. Šis atbalsts daļēji segs attiecīgās paaugstinātās agrovides prakses izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, pamatojoties uz bruto segumu aprēķinu datiem.

3.5.7. Piens un piena produkti

Ražotāju organizācijas

Piena un piena produktu nozarē – ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies piena nozares primārie ražotāji un kam piešķirta atzīšana piena un piena produktu nozarē saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 161. panta 1. punktu un saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kas radušās īstenojot šādas intervences:

- TKO2.4.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos"
- TKO2.4.2 "Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība";
- TKO2.4.3 "Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa";
- TKO2.4.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana";
- TKO2.4.5 "Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība"
- TKO2.4.6 "Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija"
- TKO2.4.7 "Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana";
- TKO2.4.8 "Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība".

Intervences tiks īstenotas ņemot vērā arī EK sekundāros tiesību aktus un nacionālos tiesību aktus.

Ražotāju organizācijas apvieno primāros ražotājus un atbalsts atzītām ražotāju organizācijām saskaņā ar regulas nosacījumiem galvenokārt ir orientēts uz primāro produktu ražošanu, ne pārstrādes attīstību saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 49. pantu. Tomēr Latvijas līdzšinējā pieredze liecina, ka aizvien vairāk ražotāji ir ieinteresēti tirgū laist pārstrādātu produktu, tādējādi radot produktam augstāku pievienoto vērtību, t.sk. arī saņemot augstāku samaksu.

Tāpat nepieciešams veicināt konkurētspējīgu sadarbības formu un līmeņu veidošanās un attīstība saražotās produkcijas virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus.

Sektorālo intervenču ietvaros tiek paredzēta virkne pasākumu, bet kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas intervence LA 9 intervence "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", kur jaunām atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām ir iespējas saņemt atbalstu piecu gadu biznesa plāna īstenošanai, tādejādi sniedzot finansiālu atbalstu, lai šīs kooperatīvās sabiedrības veiksmīgāk pielāgotos tirgus prasībām un iegūtu nepieciešamo finansiālo atbalstu tieši to attīstības sākumposmā. SP ir noteikts, ka kooperatīvās sabiedrības vienlaicīgi nevar saņemt LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalstu" un sektorālo atbalstu. Šāda pieeja tiks realizēta, lai kooperatīvajām sabiedrībām būtu iespēja izvēlēties atbalsta veidu, kurš būtu vairāk piemērots katra konkrētā kooperatīva specifikai, piemēram, vai un cik straujš tiek plānots apgrozījuma pieaugums un līdz ar to atbalsta lielums, vai būs iespējams izpildīt

visus noteiktos kvantitatīvos un kvalitatīvos attīstības kritērijus utt. Situācijā, kad kooperatīvā sabiedrība izvēlas realizēt savu piecu gadu biznesa plānu intervencē LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", to realizējot un sasniedzot paredzētos mērķus un kritērijus, tā var izstrādāt programmu un turpināt sava kooperatīva attīstību, saņemot sektorālo intervenču atbalstu.

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

Piena nozarē SA intervence nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā. SA tiks maksāts par slaucamo govi tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju, un mazinot saimniecību un slaucamo govju skaitu kritumu valstī.

Nozarei ir pieejams papildinošs **lauku attīstības investīciju atbalsts**, lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), atbalsts paaugstinātu labturības prasību īstenošanai (LA4.1.3), atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.). LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA4.1.5.

LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros - ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Ekoshēmas un agrovides pasākumi risina vides problēmas, kas saistītas ar iespējamo ražošanas apjoma palielināšanos, kas raksturīgas piena nozarei. Piena nozarei ir mērķēta intervence TM4.6 "Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās", jo zālāju uzturēšana un saglabāšana ir svarīga šīs nozares dzīvotspējai. Savukārt īstenojot intervenci TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" šķidrmēslu iestrādei, kas rodas saimniecībā, izmantojot precīzās tehnoloģijas, tiek novērst vides piesārņojuma risks. Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par ha lopkopības saimniecībām, ja uz zālāju platību ir nodrošināta viena liellopu vienība, ko veido bioloģiski sertificētas piena govis. Intervencē LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" atbalsts tiks maksāts par liellopu vienību un ir paredzēts piena liellopiem. Šis atbalsts daļēji segs attiecīgās paaugstinātās agrovides prakses izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, pamatojoties uz bruto segumu aprēķinu datiem.

3.5.8. Aitas un kazas

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

SA intervences nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā. SA tiks maksāts par aitu vai kazu māti tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju, un mazinot saimniecību un aitu un kazu skaitu kritumu valstī.

Nozarei ir pieejams papildinošs **lauku attīstības investīciju atbalsts**, lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), atbalsts paaugstinātu labturības prasību īstenošanai (LA4.1.3), atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.). LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA 4.1.5.

LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Ekoshēmas un agrovides pasākumi risina vides problēmas, kas saistītas ar iespējamo ražošanas apjoma palielināšanos/ kas raksturīgas nozarei. Aitu un kazu sektoram ir mērķēta intervence TM4.6 "Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās", jo zālāju uzturēšana un saglabāšana ir svarīga šo sektoru dzīvotspējai. Savukārt īstenojot intervenci TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" šķidrmēslu iestrādei, kas rodas saimniecībā, izmantojot precīzās tehnoloģijas, tiek novērst vides piesārņojuma risks. Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību lopkopības saimniecībām, ja uz zālāju platību ir nodrošināta viena liellopu vienība.

3.5.9. Proteīnaugi

Ražotāju organizācijas

Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņi, arī mizoti vai šķelti (KN 0713) – ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Regulas 2021/2115 6. pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņi, arī mizoti vai šķelti (KN 0713) ražotāji, kam piešķirta atzīšana attiecīgajā nozarē saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu un 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kas radušās īstenojot šādas intervences:

- TKO2.2.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos"
- TKO2.2.2 "Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība";
- TKO2.2.3 "Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa".
- TKO2.2.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana"
- TKO2.2.5 "Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība"
- TKO2.2.6 "Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija"
- TKO2.2.7 "Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana";
- TKO2.2.8 "Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība".
-

Intervences tiks īstenotas ņemot vērā arī EK sekundāros tiesību aktus un nacionālos tiesību aktus.

Ražotāju organizācijas apvieno primāros ražotājus un atbalsts atzītām ražotāju organizācijām saskaņā ar regulas nosacījumiem galvenokārt ir orientēts uz primāro produktu ražošanu, ne pārstrādes attīstību saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 49. pantu. Tomēr Latvijas līdzšinējā pieredze liecina, ka aizvien vairāk ražotāji ir ieinteresēti tirgū laist pārstrādātu produktu, tādējādi radot produktam augstāku pievienoto vērtību, t.sk. arī saņemot augstāku samaksu.

Tāpat nepieciešams veicināt konkurētspējīgu sadarbības formu un līmeņu veidošanās un attīstība saražotās produkcijas virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes

attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus.

Sektorālo intervenču ietvaros tiek paredzēta virkne pasākumu, bet kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas intervence LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai", kuras mērķis ir veicināt saimniecību, tai skaitā kooperatīvo sabiedrību ekonomiskās darbības rādītāju uzlabošanu un konkurētspēju, piedāvājuma koncentrāciju, tādejādi veicinot kooperācijas attīstību, kā arī atbalstīt pret klimata pārmaiņām noturīgu ekonomiku un intervence LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē"- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem, veicinot ieguldījumus pārstrādē.

Tāpat sektorālajām intervencēm komplementē arī LA 9 intervence "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", kur jaunām atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām ir iespējas saņemt atbalstu piecu gadu biznesa plāna īstenošanai, tādejādi sniedzot finansiālu atbalstu, lai šīs kooperatīvās sabiedrības veiksmīgāk pielāgotos tirgus prasībām un iegūtu nepieciešamo finansiālo atbalstu tieši to attīstības sākumposmā. SP ir noteikts, ka kooperatīvās sabiedrības vienlaicīgi nevar saņemt LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalstu" un sektorālo atbalstu. Šāda pieeja tiks realizēta, lai kooperatīvajām sabiedrībām būtu iespēja izvēlēties atbalsta veidu, kurš būtu vairāk piemērots katra konkrētā kooperatīva specifikai, piemēram, vai un cik straujš tiek plānots apgrozījuma pieaugums un līdz ar to atbalsta lielums, vai būs iespējams izpildīt visus noteiktos kvantitatīvos un kvalitatīvos attīstības kritērijus utt. Situācijā, kad kooperatīvā sabiedrība izvēlas realizēt savu piecu gadu biznesa plānu intervencē LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", to realizējot un sasniedzot paredzētos mērķus un kritērijus, tā var izstrādāt programmu un turpināt sava kooperatīva attīstību, saņemot sektorālo intervenču atbalstu.

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

SA intervence nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā, SA tiks maksāts par hektāru tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju.

Nozarei ir pieejams **lauku attīstības investīciju atbalsts**, lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.) LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA4.1.5.

LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Ekoshēmas un agrovides pasākumi neierobežos proteīnaugu audzēšanu, jo tās ir videi un augsnei labvēlīgas kultūras. Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību lopkopības saimniecībām, ja uz zālāju platību ir nodrošināta viena liellopu vienība. Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību, kurā tiek audzēti proteīnaugi, izmantojot bioloģiskās lauksaimniecības metodes.

3.5.10. Cukurbietes

Nav komentāru.

3.5.11. Citas nozares

<u>Cūkgaļas (t.sk. dzīvas cūkas) nozarē</u> – **ražotāju organizācijas**, kurās apvienojušies Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana attiecīgajā nozarē saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu un 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kas radušās īstenojot šādas intervences:

- TKO2.5.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos"
- TKO2.5.2 "Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība";
- TKO2.5.3 "Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa".
- TKO2.5.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana"
- TKO2.5.5 "Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība"
- TKO2.5.6 "Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija"
- TKO2.5.7 "Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana";
- TKO2.5.8 "Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība";

Intervences tiks īstenotas ņemot vērā arī EK sekundāros tiesību aktus un nacionālos tiesību aktus.

Ražotāju organizācijas apvieno primāros ražotājus un atbalsts atzītām ražotāju organizācijām saskaņā ar regulas nosacījumiem galvenokārt ir orientēts uz primāro produktu ražošanu, ne pārstrādes attīstību saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 49. pantu. Tomēr Latvijas līdzšinējā pieredze liecina, ka aizvien vairāk ražotāji ir ieinteresēti tirgū laist pārstrādātu produktu, tādējādi radot produktam augstāku pievienoto vērtību, t.sk. arī saņemot augstāku samaksu.

Tāpat nepieciešams veicināt konkurētspējīgu sadarbības formu un līmeņu veidošanās un attīstība saražotās produkcijas virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus.

Sektorālo intervenču ietvaros tiek paredzēta virkne pasākumu, bet kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas lauku attīstības intervences. Nozarei ir pieejams papildinošs **lauku attīstības investīciju atbalsts**, lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), atbalsts paaugstinātu labturības prasību un biodrošības pasākumu īstenošanai (LA4.1.3), atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.). LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5,kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA4.1.5.

LA4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Tāpat sektorālajām intervencēm komplementē arī LA 9 intervence "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", kur jaunām atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām ir iespējas saņemt atbalstu piecu gadu biznesa plāna īstenošanai, tādejādi sniedzot finansiālu atbalstu, lai šīs kooperatīvās sabiedrības veiksmīgāk pielāgotos tirgus prasībām un iegūtu nepieciešamo finansiālo atbalstu tieši to attīstības sākumposmā. SP ir noteikts, ka kooperatīvās sabiedrības vienlaicīgi nevar saņemt LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalstu" un sektorālo atbalstu. Šāda pieeja tiks realizēta, lai kooperatīvajām sabiedrībām būtu iespēja izvēlēties atbalsta veidu, kurš būtu vairāk piemērots katra konkrētā kooperatīva specifikai, piemēram, vai un cik straujš tiek plānots apgrozījuma pieaugums un līdz ar to atbalsta lielums, vai būs iespējams izpildīt visus noteiktos kvantitatīvos un kvalitatīvos attīstības kritērijus utt. Situācijā, kad kooperatīvā sabiedrība izvēlas realizēt savu piecu gadu biznesa plānu intervencē LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", to realizējot un sasniedzot paredzētos mērķus un kritērijus, tā var izstrādāt programmu un turpināt sava kooperatīva attīstību, saņemot sektorālo intervenču atbalstu.

Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību lopkopības saimniecībām, ja uz zālāju platību ir nodrošināta viena liellopu vienība.

Labības nozarē – ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana attiecīgajā nozarē saskaņā ar Regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu un 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kas radušās īstenojot šādas intervences:

- TKO2.1.1 "Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos"
- TKO2.1.2 "Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība";
- TKO2.1.3 "Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa".
- TKO2.1.4 "Bioloģiskā vai integrētā ražošana"
- TKO2.1.5 "Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība"
- TKO2.1.6 "Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija"
- TKO2.1.7 "Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana";
- TKO2.1.8 "Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība".

Intervences tiks īstenotas ņemot vērā arī EK sekundāros tiesību aktus un nacionālos tiesību aktus.

Ražotāju organizācijas apvieno primāros ražotājus un atbalsts atzītām ražotāju organizācijām saskaņā ar regulas nosacījumiem galvenokārt ir orientēts uz primāro produktu ražošanu, ne pārstrādes attīstību saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 49. pantu. Tomēr Latvijas līdzšinējā pieredze liecina, ka aizvien vairāk ražotāji ir ieinteresēti tirgū laist pārstrādātu produktu, tādējādi radot produktam augstāku pievienoto vērtību, t.sk. arī saņemot augstāku samaksu.

Tāpat nepieciešams veicināt konkurētspējīgu sadarbības formu un līmeņu veidošanās un attīstība saražotās produkcijas virzīšanai tirgū (t.sk. nodrošinot produktu atpazīstamību tirgū), produkcijas pārstrādes attīstīšanai un augstākas pievienotās vērtības radīšanai (t.sk. konsolidācija, pārstrādes, tostarp, bioloģiskās, attīstība, dalība ES kvalitātes shēmās), tādējādi palielinot ražotāju produktivitāti un gūtos ienākumus.

Sektorālo intervenču ietvaros tiek paredzēta virkne pasākumu, bet kā papildinošās intervences SM3 mērķu sasniegšanai ir izvēlētas intervence LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai",

kuras mērķis ir veicināt saimniecību, tai skaitā kooperatīvo sabiedrību ekonomiskās darbības rādītāju uzlabošanu un konkurētspēju, piedāvājuma koncentrāciju, tādejādi veicinot kooperācijas attīstību, kā arī atbalstīt pret klimata pārmaiņām noturīgu ekonomiku un intervence LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē"- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem.

Tāpat sektorālajām intervencēm komplementē arī LA 9 intervence "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", kur jaunām atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām ir iespējas saņemt atbalstu piecu gadu biznesa plāna īstenošanai, tādejādi sniedzot finansiālu atbalstu, lai šīs kooperatīvās sabiedrības veiksmīgāk pielāgotos tirgus prasībām un iegūtu nepieciešamo finansiālo atbalstu tieši to attīstības sākumposmā. SP ir noteikts, ka kooperatīvās sabiedrības vienlaicīgi nevar saņemt LA9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalstu" un sektorālo atbalstu. Šāda pieeja tiks realizēta, lai kooperatīvajām sabiedrībām būtu iespēja izvēlēties atbalsta veidu, kurš būtu vairāk piemērots katra konkrētā kooperatīva specifikai, piemēram, vai un cik straujš tiek plānots apgrozījuma pieaugums un līdz ar to atbalsta lielums, vai būs iespējams izpildīt visus noteiktos kvantitatīvos un kvalitatīvos attīstības kritērijus utt. Situācijā, kad kooperatīvā sabiedrība izvēlas realizēt savu piecu gadu biznesa plānu intervencē LA 9 "Ražotāju grupu un organizāciju izveides atbalsts", to realizējot un sasniedzot paredzētos mērķus un kritērijus, tā var izstrādāt programmu un turpināt sava kooperatīva attīstību, saņemot sektorālo intervenču atbalstu.

Saistītais ienākumu atbalsts (SA) par miežiem

SA intervences nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā, SA tiks maksāts par hektāru tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju, un mazinot miežu platības un kopražas samazinājumu valstī.

Saistītais ienākumu atbalsts (SA) par populācijas šķirnes rudziem

SA intervences nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā, SA tiks maksāts par hektāru tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju, un mazinot sēklas apjoma kritumu valstī.

Nozarei ir pieejams **lauku attīstības investīciju atbalst**s, lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.) LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA4.1.5.

LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Ekoshēmas palīdzēs risināt vides problēmas, kas saistītas ar iespējamo kūtsmēslu apsaimniekošanu. Īstenojot intervenci TM4.5 "Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojuma mazinošas lauksaimniecības prakses" šķidrmēslu iestrādei, kas rodas saimniecībā, izmantojot precīzās tehnoloģijas, tiek novērst vides piesārņojuma risks.

Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību, kas apsaimniekota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm. Savukārt lauku attīstības intervences - LA10.1 "Zaļās joslas", kur aktivitātes mērķis ir veicināt dažādu zaļo joslu izveidi aramzemēs, vienlaikus stiprinot ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu, sintētisko augu aizsardzības līdzekļu un sintētisko minerālmēslu nelietošanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu.

Sektori:

-) eļļas augi

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

SA intervence nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā, SA tiks maksāts par hektāru tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju.

Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību, kas apsaimniekota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm.

-) cietes kartupeļi;

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

SA intervence nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā. SA tiks maksāts par hektāru tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju un nodrošinot dzīvotspēju.

Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību, kas apsaimniekota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm.

-) sēklas;

Saistītais ienākumu atbalsts (SA)

Tiks ieviestas sekojošas SA intervences:

1) par sertificētiem sēklas kartupeļiem;
2) par sertificētu labības sēklu;
3) par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām.

SA intervences nodrošinās ekonomisko dzīvotspēju īstermiņā. SA tiks maksāts par hektāru, kurā tiek audzēta sertificēta sēkla tādā apmērā, lai uzlabotu rentabiltiāti, tādā veidā tādā veidā saimniecībai uzlabojot konkurētspēju, ilgspēju un kvalitāti un nodrošinot dzīvotspēju.

Agrovides intervencē LA11 "Bioloģiskā lauksaimniecība" ir paredzēts maksājums par platību, kas apsaimniekota ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm.

Iepriekš minētajiem sektoriem ir pieejams arī **lauku attīstības investīciju atbalsts**, lai modernizētu iekārtas, kas paaugstina efektivitāti un samazina izmaksas, tādējādi ilgtermiņā uzlabojot nozares konkurētspēju (LA 4.1.1.), kā arī atbalsts ieguldījumiem emisiju samazinājumam (LA4.1.2.), atbalsts atjaunojamās enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī energoefektivitātes uzlabošanai (LA4.1.4.) LA 4.1.5 ietvaros ir pieejams atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, kas veicina iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību lauku saimniecībām.

Lai uzsāktu lauksaimniecisko darbību ir pieejams atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem (LA6), savukārt mazo saimniecību darbības attīstībai – LA5, kas ir pieejams arī aizdevuma veidā LA4.1.5.

LA 4.2 "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē" intervenču ietvaros- ar mērķi radīt pievienoto vērtību primārajiem lauksaimniecības produktiem un veicināt ieguldījumus pārstrādē, kas ir pieejams gan granta, gan aizdevuma veidā.

Ekoshēmas un agrovides pasākumi neierobežos daudzveidīgu kultūraugu audzēšanu, bet sekmēs, lai lauksaimnieki izmanto tādas kultūras, kas palīdz veicināt augsnes auglību un kvalitāti, kā arī ir piemērotas augsnes seguma veidošanai ziemas periodā.

3.6. Pārskats par intervencēm, kas veicina saskaņotas un integrētas riska pārvaldības pieejas nodrošināšanu attiecīgā gadījumā

Lai veicinātu lauksaimnieku izpratni par dažādiem risku mazināšanas pasākumiem, jo īpaši KLP paredzēto atbalstu, KLP ir paredzētas vairākas intervences zināšanu pārneses un konsultāciju jomā. Mācību un informācijas pasākumos kā viena no obligātajām tēmām tiks paredzēta risku pārvaldība un tādējādi plašam lauksaimnieku lokam būs pieejami zināšanu pārneses pasākumi (piem., mācības, semināri), lai skaidrotu risku pārvaldības instrumentu nozīmi un pienesumu saimnieciskajā darbībā. Savukārt konsultāciju pakalpojumos kā viena no obligātajām konsultāciju jomām ir paredzēta risku novēršana un pārvaldība. Attiecīgi, sniedzot konsultācijas, konsultanti atbilstoši saimniecības specifiskajai situācijai pēc nepieciešamības sniegs konsultācijas arī par risku mazināšanas un pārvaldības jautājumiem, lai arvien vairāk lauksaimnieku apzinātos un izprastu šādu pasākumu nozīmi un to potenciālo ietekmi uz saimniecības finanšu darbības stabilitāti. Ieguldījumu zināšanās sniegs intervences LA1.1, LA1.2, LA1.3, LA2.1, LA2.2. un LA3.

Lauku attīstības investīciju intervences (LA 4.1.1.; LA4.1.2.; LA4.1.3.; LA 4.1.4.) sniegs ieguldījumu saimniecību investīciju un inovāciju veicināšanā, tādējādi, atkarībā no ieguldījuma rakstura, daļēji vai lielā mērā risinot arī riska pārvaldības vajadzības. Lai novērst vai mazināt dažādus riska faktorus, minētājās lauku attīstības intervencēs atbalsts tiks sniegts tādu ieguldījumu veikšanai, kas palīdzētu pielāgoties un mazināt riskus lauksaimnieciskai darbībai: investīcijas saimniecības biodrošībā būtiski samazina infekcijas slimību riskus lopkopībā, tāpat laistīšanas sistēmu iegāde, pretsalnas aizsardzības sistēmas palīdz saimniecībām augļkopības un dārzkopības nozarēs izvairīties no sausuma vai salnu riska radītajiem zaudējumiem. Tādas investīcijas kā pretinsektu tīklu iegāde, tuneļu iegāde, meteostacijas un tehnoloģijas vides monitorēšanai arī ļauj mazināt saimniecības riska faktorus un pielāgoties klimata pārmaiņām. Arī pārējās lauksaimniecības nozarēs ar dažādām investīcijām un inovācijām iespējams būtiski samazināt risku radītos zaudējumus.

Lai veicinātu lauksaimniekus izmantot apdrošināšanas sabiedrību piedāvāto risku apdrošināšanas pakalpojumu, kas dod iespēju saņemt atlīdzību riska iestāšanās gadījumā, intervencē LA17 "Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija" tiks sniegts atbalsts apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu segšanai. Šis atbalsts īpaši nozīmīgs ir augkopības nozarē, jo sējumu un stādījumu platības ir salīdzinoši lielas, un tajās ir sarežģīti novērst riskus, jo īpaši ar klimatu saistītos riskus.

Attiecībā uz tirgus svārstību riskiem risinājumi ir dažādi un tie ir atkarīgi no šo svārstību iemesliem un skartajām nozarēm. Lai atbalstītu lauku saimniecību ienākumu pietiekamību tiešo maksājumu ietvaros tiks nodrošināts ikgadējs ienākumu atbalsts īstenojot sekojošas intervences: TM1. un TM2, savukārt, lai risinātu konkrētu nozaru grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju, ilgtspēju un kvalitāti tiks ieviests saistītais ienākuma atbalsts: TM5.1-TM5.14.

3.7. Valsts un reģionālā līmeņa intervenču mijiedarbība

3.7.1. Attiecīgā gadījumā — apraksts par valsts un reģionālā līmeņa intervenču mijiedarbību, tai skaitā norādot finanšu piešķīrumu sadalījumu pa intervencēm un fondiem

Neattiecas

3.7.2. Attiecīgā gadījumā, ja KLP stratēģiskā plāna elementi ir noteikti reģionālā līmenī — kā intervenču stratēģija nodrošina šo elementu saskaņotību un konsekvenci ar valsts līmenī noteiktā KLP stratēģiskā plāna elementiem

Neattiecas

3.8. Pārskats pa to, kā KLP stratēģiskais plāns veicina 6. panta 1. punkta i) apakšpunktā noteikto mērķi uzlabot dzīvnieku labturību un samazināt rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem, norādot arī pamatnosacījumus un to papildināmību

Prasības par dzīvnieku labturības nosacījumu ievērošanu tiks iekļautas nosacījumu sistēmā kā tas paredzēts KLP SP regulas 3.pielikumā.

Lai veicinātu augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un samazinātu rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem, kā arī veicinātu zināšanu un informācijas nodošanu dzīvnieku īpašniekiem par dzīvniekiem un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi, KLP stratēģiskajā plānā ir iekļautas vairākas atbalsta intervences, tādas kā LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība", LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība", paredzot īpašas labturības un barību devu plānošanas prasības liellopiem un investīciju intervence LA 4.1.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai".

Dzīvnieku labturība ir ilgtspējas pamatā, jo labs dzīvnieku labturības līmenis ir saistīts ar mazāku antibiotiku lietošanu, veselīgāku dzīvnieku nonākšanu pārtikas ķēdē un samazinātu slimību pārnešanu no dzīvniekiem uz cilvēkiem.

Investīciju atbalsts būs pieejams dzīvnieku turēšanas jeb labturības uzlabošanai dzīvnieku novietnēs, kas vienlaikus uzlabotu arī dzīvnieku veselību un samazinātu antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, pārsniedzot gan Eiropas Lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzības konvencijas, gan nacionālajos normatīvajos aktos noteikto rīcību attiecībā uz lauksaimniecības dzīvnieku labturības prasībām.

Ņemot vērā pastāvošos ES mēroga izaicinājumus attiecībā uz cūku astu griešanu rutīnā novēršanu, kā arī dējējvistu turēšanu sprostos mazināšanu, kā arī citu lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā, lauksaimniekiem tiek paredzēta iespēja brīvprātīgi pieteikties uz atbalstu investīcijām lauksaimniecības dzīvnieku novietņu uzlabošanai, veicot ieguldījumus paaugstinātu labturības prasību ieviešanai, lauksaimniekam izvēloties labāko pieeju dzīvnieku labturības un audzēšanas uzlabošanai saimniecībās, piemēram, nodrošinot platības atbilstību dzīvnieku daudzumam, nodrošinot mītnes tīrību, novietnes gaisa kvalitāti, siltumkomforta apstākļus, mazinot dzīvnieku konkurenci uz barību, dzīvnieku konkurenci uz telpu, kā arī pārejot uz dējējvistu turēšanu "bez būru" sistēmās. Cūkkopības saimniecībām ar ieguldījumu atbalstu būs jānodrošina cūkām paredzēto turēšanas platības palielinājums par 20% virs normatīvajos aktos noteiktās platības.

Lai samazinātu AML lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, KLP stratēģiskajā plānā ir iekļauta atbalsta intervence LA11. "Bioloģiskā lauksaimniecība", kas dos ieguldījumu mērķa īstenošanā, paredzot, ka viss lopkopības sektors kopumā (izņemot piena govis) sniegs plānoto ietekmi. Arī atbalsta intervence LA10.3. "Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība" un intervence LA4.1.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai" veicinās ieguldījumus lauku saimniecībās paaugstinātu labturības prasību īstenošanai, tādejādi uzlabojot dzīvnieku turēšanas apstākļus un attiecīgi samazinātu AML lietojumu.

AML lietošanas samazināšanas darbības ietver dzīvnieku īpašnieka kopējo rīcību sekmīgai dzīvnieku veselības pārvaldībai (slimību profilakse un biodrošība, sugai un apstākļiem piemērotākās dzīvnieku turēšanas un barošanas metodes, slimību savlaicīga diagnostika un atbilstoša ārstēšana), kā arī AML atbildīgu un piesardzīga lietošanu, lai sasniegtu mērķi - samazināt vai saglabāt esošā līmenī AML izplatīšanas apjomu. Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, nepieciešama dzīvnieku īpašnieku informēšana un izglītošana par sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību, kā arī dzīvnieku īpašniekiem būs jānodrošina regulāra ziņošana par ganāmpulka dzīvniekiem lietotājiem AML.

KLP stratēģiskā plāna intervencē LA1.1.Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide) atbalsts paredzēts zināšanu pilnveidošanai par dzīvnieku turēšanas apstākļiem, tostarp biodrošību, dzīvnieku veselību un labturību, savukārt intervence LA1.3. Informatīvie pasākumi paredzēta izpratnes veicināšanai. Tāpat konsultāciju pakalpojumu (LA2.1. un LA2.2) ietvaros būs iespēja saņemt konsultācijas par jautājumiem, kas saistīti ar dzīvnieku labturību, veselību, antimikrobiālo rezistenci. Profesionālās zināšanas par tēmu būs iespēja pilnveidot arī konsultantiem LA1.2. Konsultantu mācības ietvaros, tādējādi sniedzot ieguldījumu citu intervenču īstenošanā. Un LA3 Demonstrējumu

nodrošināšana, rezultātu informatīvajai pārnesei jo īpaši izmantojot AKIS, sekmēs zināšanu pilnveidi par dzīvnieku labturību un veselības pārvaldību.

3.9. Vienkāršošana un administratīvā sloga samazināšana

Administratīvā sloga mazināšanas mērķis ir celt fonda ieviešanas sistēmas efektivitāti un vienkāršot darbību īstenošanu atbalsta saņēmējam. Lai nodrošinātu administratīvā sloga mazināšanu, tiks nodrošināts tāds pasākumu kopums, kas varētu atvieglot administratīvo slogu, jau sākot ar projektu plānošanas posmu un turpinot ar to ieviešanu un ilgtspējības nodrošināšanu, kā arī visā atbalsta administrēšanas procesā.

Administratīvā sloga mazināšanas pasākumi iedalāmi 2 līmeņos: tiesiskais ietvars, plānošanas dokumenti un KLP SP ieviešana, administrēšanas, uzraudzība un novērtēšanas sistēma, t.sk. IT izmantošana KLP īstenošanā. Attiecībā uz administrēšanas, uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, uzlabota LAD piekļuve citu institūciju datubāzēm, tādējādi samazinot administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem un uzlabojot fondu pārraudzības efektivitāti. Izveidota, kā arī turpmāk tiks padarīta efektīvāka Elektroniskā pieteikšanās sistēma (EPS) atbalstam (pieteikšanās atbalsta saņemšanai un atskaišu iesniegšana elektroniski, saziņa ar LAD, izmantojot LAD izveidoto elektronisko pieteikšanās sistēmu), tādējādi samazinot administratīvo slogu atbalsta pretendentiem un saņēmējiem. Jau pašreizējā plānošanas periodā lauksaimniekam EPS parādās brīdinājums, ja sistēma saskaņā ar pieteikumā ievadītajiem datiem konstatē kāda nosacījuma neizpidi, un šī pieeja tiks saglabāta arī nākotnē. Piemēram, brīdinājums parādīsies gadījumos, ja netiks nodrošināta kultūraugu dažādošanas prasība, ekoloģiski nozīmīgas platības apjoms u.c. Atsevišķos gadījumos platību monitoringa sistēma var tikt izmantota arī ārkārtas apstākļu gadījumiem.

Aizvien attīstoties tehnoloģijām un datu izmantošanai starp iestādēm ir iespējams atvieglot KLP SP intervenču pārvaldību un administrēšanu, tādejādi ceļot fondu ieviešanas sistēmu efektivitāti, kā arī atvieglot administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem jau ar atbalsta pieteikumu iesniegšanu, turpinot ar īstenošanu un ilgtspējības nodrošināšanu.

Attiecībā uz administrēšanas, uzraudzības un novērtēšanas sistēmu, ir pilnveidota LAD piekļuve citu institūciju datubāzēm, uzlabojot fondu pārraudzības efektivitāti. Arī turpmāk tiks padarīta efektīvāka Elektroniskā pieteikšanās sistēma (EPS) atbalstam, uzlabota funkcionalitāte, ieviesti papildu elementi EPS darbības vienkāršošanai un pilnveidošanai, lai sistēma būtu lietotājam draudzīga, tādējādi samazinot administratīvo slogu atbalsta pretendentiem un saņēmējiem un atvieglojot LAD atbalsta pieteikumu administrēšanu.

Lai nodrošinātu kvalitatīvu, efektīvu un atbilstošu projektu iesniegumu administrēšanas procesu un ievērotu finansējuma papildinātības un nošķiršanas pamatprincipus, LAD notiek datu apmaiņa ar Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēmu, tādējādi izslēdzot dubultā finansējuma iespējamību ES fondu ietvaros.

Lauku atbalsta dienests nodrošina datu apmaiņu noslēgto starpresoru vienošanās vai līgumā noteiktā apjomā, struktūrā un ievērojot termiņus.
LAD dati ir atvērti un brīvi pieejami Latvijas Atvērto datu portālā (https://data.gov.lv).

LAD telpiskie dati ir atvērti un brīvi pieejami LAD mājaslapā (https://www.lad.gov.lv). WMS un WFS pakalpju veidā pieejama katras dienas aktuālā lauku bloku informācija, pieteikto lauku informācija, kā arī WFS pakalpe ar ainavu elementiem.
Lauku bloku un lauku pakalpju adreses plašākam lietotāju lokam pieejamas Latvijas nacionālajā ģeoportālā https://geolatvija.lv .

Lauku bloku un lauku informācija attiecīgi divas un vienu reizi gadā tiek piegādātas VRAA, kas sagatavo skatīšanās un lejupielādes pakalpes publicēšanai INSPIRE ģeoportālā.

INSPIRE Lauku un Lauku bloku ģeotelpiskā informācija https://inspire-geoportal.ec.europa.eu

Tāpat LAD ir izveidojis ērtu rīku – mobilo lietotni, kas nodrošina ātrāku un vienkāršāku komunikāciju starp LAD un klientiem. Rezultātā - lauksaimnieki informāciju saņem ātrāk, spēj ātrāk reaģēt dažādās problēmsituācijās un par to informēt LAD. Mobilā lietotne nodrošina iespēju aplūkot kalendāru un dokumentu iesniegšanas termiņus, uzņemt un nosūtīt attēlus LAD ar GPS koordinātēm, aplūkot informāciju par kontrolēm saimniecībā, aplūkot projektu pieteikumus, sekot līdzi maksājumiem, kā arī atvērt lauku bloku karti, apskatīt saziņu ar LAD u.t.t.

Lai vienkāršotu LAD atbalsta administrēšanu, ir izveidots robots Varis, kura darba pienākums ir pārbaudīt ziņas par atbalsta saņēmējiem Sodu reģistrā. Robots LAD datu bāzē pārskata visus atbalsta pretendentus, pēc tam Lursoft datu bāzē iegūst informāciju par uzņēmuma atbildīgajām personām. Sodu reģistrā robots Varis pārbauda, vai atbalsta saņēmējs nav sodīts. Iegūto informāciju Varis ievieto LAD datu bāzē.

Ir izveidota dokumentu vadības sistēma, kas nodrošina dokumentu apriti elektroniski starp Vadošo iestādi, Maksājumu aģentūru, Revīzijas iestādi, Sertifikācijas struktūru, Kompetento iestādi un citām iestādēm, kā arī atbalsta pretendentiem un saņēmējiem.

Elektroniskā pieteikšanās sistēma

Lai klientiem nodrošinātu ātrāku un ērtāku iesniegumu iesniegšanu, Lauku atbalsta dienests 2007.gadā uzsāka darbu pie Elektroniskās pieteikšanās sistēmas izstrādes. Kā pirmais e-pakalpojums 2008.gadā tika izveidots Platību maksājumu pieteikums. Tika saņemti gandrīz 800 iesniegumi tieši EPS sistēmā. 2016.gada sezonā to bija vairāk nekā 60 000. Tiek nodrošināta iesniegumu iesniegšanas iespēja arī vairāku ne-IAKS intervenču ietvaros. Sistēma atvieglo klientiem pieteikumu aizpildīšanu un pārraudzību. LAD EPS Pieteikumu aizpildīšanas process ir vienkāršots un papildināts ar papildu skaidrojošo informāciju, kā arī ir pieejama papildu informāciju par iesniegto pieteikumu apstrādi – dažādām problēmām vai atbalsta izmaksu, kura rezultātā LAD ir kļuvis pieejamāks klientiem. Šobrīd LAD nodrošina ne tikai LAD e-pakalpojumus, bet arī vairākus citu iestāžu (LDC, VTUA un VAAD) pakalpojumus. LAD par EPS saņēmis vairākus apbalvojumus ka labāko IT risinājumu.

VAAD Lauksaimniecībā izmantojamās zemes pārvaldības sistēma

VAAD izstrādā LIZ pārvaldības elektronisko sistēmu, kuras ietvaros tiks nodrošināta elektroniski aizpildāma lauku vēsture, kā arī zemes pārvaldības sistēma un datorizēta lēmumu pieņemšanas atbalsta sistēma. Lauku vēsturē būs iespējams ievadīt darbības , kas veiktas attiecīgajā laukā, izmantoto sēklu apjomu, AAL lietojumu, augsnes ielabošanu, mēslošanu u.c. darbības. Sistēma sniegs atbalsta funkciju lauksaimniekam plānojot veicamās darbības, kā arī brīdinās par normatīvajos aktos noteiktajiem ierobežojumiem. Šī sistēma tiks izmantota arī īstenojot ekoshēmu un agrovides intervences. Šāda sistēmas izveide, kurā lauksaimnieks iesniedz informāciju elektroniski, saīsinās pārbaudes ilgumu uz vietas saimniecībā, samazinās nepieciešamība atkārtotam saimniecības apmeklējumam, būtiski ietaupa resursus gan lauksaimnieka, gan iestādes pusē, vienlaikus veidojot vērtīgu, apjomīgu datu bāzi un lauku darbu plānošanas aplikāciju.

Vienkāršoto izmaksu izmantošana

Administratīvā sloga samazināšanai gan atbalsta saņēmējiem, gan maksājumu aģentūrai atsevišķās ELFLA intervencēs tiks piemēroti vienkāršoto izmaksu veidi. Tādējādi tiks būtiski samazināts administratīvais slogs gan atbalsta saņēmējam, gan maksājumu aģentūrai - atbalsta saņēmējam nav jāiesniedz maksājumu aģentūrai netiešo izmaksu pamatojošie dokumenti, kas attiecīgi samazinās maksājumu pieteikumu izvērtēšanai nepieciešamos laika un cilvēkresursus.

Ieviešot vienkāršotās izmaksas ELFLA intervencēs un koncentrējoties uz intervenču mērķu izpildi, nevis finanšu dokumentu pārbaudi, tiks nodrošināta:

-finansējuma saņēmēja administratīvā sloga samazināšanu projekta izmaksu uzskaitei un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanai;

- LAD administratīvā sloga samazināšanu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs;
- kļūdu rašanās iespēju samazināšanās gan izmaksu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanā, gan tās pārbaudē;
- ELFLA finansējuma aprites ātruma palielināšanās – samazināts laiks maksājumu pieprasījumu sagatavošanai, pārbaudei un lēmuma sagatavošanai par līdzfinansējuma apstiprināšanu;
- efektīvāks finansējuma izlietojums, fokusējoties uz mērķa un rezultātu sasniegšanu.

1. Intervences veidam "Investīcijas" ir piemērotas sekojošās vienkāršotās izmaksas:

1.1. Vienkāršotā izmaksa "Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām" tiek piemērota sekojošām intervencēm:

- LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai";
- LA 4.1.2 "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās";
-LA 4.1.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai";
- LA 4.1.4. "Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai";
- LA 4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē";
- LA 4.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā";
- LA5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās"

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām". Metodika izstrādāta vienotas izpratnes veicināšanai par vienotās likmes piemērošanu KLP SP projektu iesnieguma sagatavošanas un vispārējam izmaksām.

1.2. Vienkāršotā izmaksa "Tehnikas un iekārtu vienību izmaksu standarta likmes noteikšana un tās iekļaušana Tehnikas un iekārtu katalogā", tiek piemērota sekojošām intervencēm:

- LA 4.1.1. "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās";
-LA 4.1.2 "Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās";
-LA 4.1.3. "Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai";
- LA 4.1.4. "Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai";
- LA 4.2. "Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē";
- LA5 "Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās".

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Tehnikas un iekārtu vienību izmaksu standarta likmes noteikšana un tās iekļaušana Tehnikas un iekārtu katalogā".

Katalogs ir pieejams kā elektroniskais rīks LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā.

LLKC kā neatkarīga iestāde nodrošina tehnikas un iekārtu cenas vērtēšanas ekspertu komisijas darbību tehnikas un iekārtu vienību izmaksu noteikšanai un tās iekļaušanai katalogā. LLKC izvēlētie eksperti dod slēdzienu par tehnikas un iekārtu vienību cenas atbilstību vidējai tirgus cenai saskaņā ar vērtēšanas metodiku un apstiprina vai noraida iesniegto pieteikumu par tehnikas un iekārtu vienības cenas ievietošanu katalogā.

Galvenā kataloga priekšrocība – ir samazināts lauksaimnieka patērētais laiks projekta pieteikuma aizpildīšanai, kā arī ir vieglāk izvēlēties atbilstošu tehniku un iekārtas iecerētā projekta īstenošanai. Samazinās kļūdu rašanās iespējas izmaksu pamatojošās projekta dokumentācijas sagatavošanā un pārbaudē.

Katalogā katrai tehnikas un iekārtas vienībai, ir iespējams ievēlēties vienu no trim komplektāciju piedāvājumiem – bāzes un divas bagātīgāk aprīkotas komplektācijas.

2. Intervences veidam "Sadarbība" ir piemērotas sekojošās vienkāršotās izmaksas:

2.1. Intervencē LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu" ir piemērotas sekojošās vienkāršotas izmaksas:

2.1.1 Vienkāršotā izmaksa "Budžeta projekts - vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām"

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku ""Budžeta projekts - vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām". Metodika izstrādāta vienotas izpratnes veicināšanai par vienotās likmes piemērošanu KLP SP projektu iesnieguma sagatavošanas un vispārējam izmaksām.

2.1.2. Vienkāršotā izmaksa "Budžeta projekts - fiksētas summas maksājums "Lauku biļete""

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Budžeta projekts - fiksētas summas maksājums "Lauku biļete"". Fiksētas summas maksājums jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai, saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju.

2.1.3. Vienkāršotā izmaksa "Fiksētas summas maksājums "Jauniešu iniciatīva""

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Fiksētas summas maksājums "Jauniešu iniciatīva"". Fiksētas summas maksājums jauniešu iniciatīvu attīstības projektiem, saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju. Atbalsts pieejams, lai nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā.

2.1.4. Vienkāršotā izmaksa fiksētas summas maksājums saskaņā ar metodiku "Budžeta projekts - fiksētas summas maksājums starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām"

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Budžeta projekts – fiksētas summas maksājums starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām". Atbalsta apjoms līdz 100 000 euro ir pieejams kopienu spēcinošām un vietas attīstības sekmējošām iniciatīvām, saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju.

2.1.5. Vienkāršotā izmaksa "Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām"

Vienkāršota izmaksa saskaņā ar metodiku "Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" īstenošanai".

2.1.6. Vienkāršotā izmaksa "Vienotas likmes finansējums izmaksām, kas nav personāla izmaksas"

Vienota likme 40 % apmērā no attiecināmajām tiešajām personāla izmaksām, lai segtu darbības atlikušās attiecināmās izmaksas.

2.2. Intervencē LA 16. "Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai "

2.2.1. Vienkāršotā izmaksa "Vienas vienības izmaksas - stundas likmes atalgojums sadarbības partneriem"

Pamatojums izvēlētai vienkāršotai izmaksai: Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Vienas vienības izmaksas – stundas likmes atalgojums sadarbības partneriem".

2.2.2. Vienkāršotā izmaksa "Vienkāršoto izmaksu vienotā likme netiešajām izmaksām pētniecības projektiem"

Pamatojums izvēlētai vienkāršotai izmaksai: Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar pētniecības un inovācijas pamatprogrammu Apvārsnis Eiropa.

2.2.3.Vienkāršotā izmaksa fiksētas summas maksājums saskaņā ar metodiku "Budžeta projekts – fiksētas summas maksājums atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei",

Pamatojums izvēlētai vienkāršotai izmaksai: Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Budžeta projekts – fiksētas summas maksājums jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei". Atbalsta apjoms līdz 100 000 euro vienam budžeta projektam jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei.

2.2.4. Vienkāršotā izmaksa "Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām"

Pamatojums izvēlētai vienkāršotai izmaksai: Vienkāršota izmaksa saskaņā ar metodiku "Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" īstenošanai".

2.3. Intervencē LA 20 „Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai" - vienkāršotā izmaksa "Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām".

Vienkāršota izmaksa ir ieviesta saskaņā ar metodiku "Vienotās likmes finansējums sagatavošanas un vispārējam izmaksām". Metodika izstrādāta vienotas izpratnes veicināšanai par vienotās likmes piemērošanu KLP SP projektu iesnieguma sagatavošanas un vispārējam izmaksām.

3.10. Nosacījumu sistēma

3.10.1. Galvenais jautājums: Klimata pārmaiņas (mazināšana un pielāgošanās tām)

3.10.1.1. LLVS 1: Ilggadīgo zālāju uzturēšana, pamatojoties uz ilggadīgo zālāju platības un lauksaimniecības platības attiecību

3.10.1.1.1. Saimniecību pienākumu kopsavilkums (piemēram, iepriekšējas atļaujas sistēma un pārveides pienākums)

Ja ilggadīgo zālāju platību īpatsvars attiecībā pret deklarēto lauksaimniecības zemes platību valstī samazinās par vairāk nekā 5%, lauksaimnieks daļu no zemes, kuru dalībvalsts noteiktajā laikaposmā no ilggadīgajiem zālājiem pārveidoja par cita lietojuma zemi, pārveido atpakaļ par ilggadīgo zālāju platībām (prasība netiek attiecināta uz apmežotām platībām).

3.10.1.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (valsts, reģionāls, saimniecības vai saimniecību grupas līmenis)

valsts līmenī

3.10.1.1.3. Atsauces koeficienta vērtība (ieskaitot aprēķina metodi)

Koeficients **24.64**

Paskaidrojums

Aprēķins veikts 2018.gada kopējo ilggadīgo zālāju platību (425 175 ha) attiecinot pret kopējo lauksaimniecības zemes platību (1 725 395) ha saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģētās regulas Nr. 2022/126 48. pantu.

3.10.1.1.4. Attiecīgo lauksaimnieku veids (visi lauksaimnieki, kuriem ir ilggadīgie zālāji)

Visi lauksaimnieki, kuru rīcībā ir ilggadīgo zālāju platības

3.10.1.1.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Mērķis ir risināt klimata pārmaiņu problēmas (pielāgošanās un mazināšana), ņemot vērā pastāvīgo zālāju spēju uzglabāt un piesaistīt oglekli no atmosfēras. Oglekļa piesaistīšanas spēja augošajai biomasai zālājos parasti ir augstāka nekā biomasai apstrādātā augsnē (aramzemē). Mainot zemes lietojuma veidu, notiek oglekļa krājumu izmaiņas augsnē. Līdz ar to ilggadīgo zālāju saglabāšanai ir nozīmīga loma oglekļa piesaistīšanā un arī klimata izmaiņu ietekmes mazināšanā.

Ilggadīgo zālāju platību saglabāšana sniedz ieguldījumu arī ūdens aizsardzības, augsnes erozijas novēršanas un augsnes kvalitātes un bioloģiskās daudzveidības aizsardzības mērķu sasniegšanā.

3.10.1.2. LLVS 2: Mitrāju un kūdrāju aizsardzība

3.10.1.2.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums

1. Lauksaimniecības zemē esošu mitrāju un kūdrāju platībās, kuras izmanto lauksaimnieciskajai darbībai, zemes aršanu veic ne biežāk kā vienu reizi 5 gados vai to aparšana ir aizliegta, ja to paredz citi normatīvie akti, tostarp par ekoloģiski jutīgajiem ilggadīgajiem zālājiem.

2. Lauksaimniecības zemē esošu mitrāju un kūdrāju platībās, kurus izmanto lauksaimnieciskajai darbībai, nav atļauta meliorācijas sistēmu būvniecība, rekonstrukcija vai renovācija, izņemot:

2.1. ārpus aizsargājamām teritorijām tikai gadījumos, ja tiek izmantoti risinājumi, kas nepalielina SEG emisijas no augsnes un tie ir sedimentācijas baseini, divpakāpju meliorācijas grāvji, akmeņu krāvumi, meandrēšana, kontrolētā drenāža, mākslīgie mitrāji; koka šķeldas bioreaktori, piesātinātās buferjoslas vai šo elementu kombinācijas. ZMNĪ izsniedz tehniskos noteikumus, lai īstenotu videi draudzīgus meliorācijas sistēmu elementus.

2.2. NATURA 2000 teritorijās un īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja to paredz īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns.

3.10.1.2.2. LLVS piemērošanas gads

Lūdzu, izvēlieties gadu: **2025**

Pamatojums

Standarts Latvijā tiks ieviests no 2025.gada, kad būs pieejams atjaunots kartogrāfiskais materiāls par kūdras augsnēm lauksaimniecības zemēs Latvijā.

Latvijā palielinās apsaimniekotās organiskās augsnes platība, pieaug emisijas arī no organisko augšņu nosusināšanas un kultivēšanas, SEG emisijas galvenokārt no organiskajām augsnēm daudzkārt pārsniedz augošās biomasas CO2 piesaistes spēju. Līdz ar to šāda LLVN prasība nodrošinās ievērojamu emisiju apjoma samazinājumu. Tomēr tikai daļa no organiskajām augsnēm pilnībā atbilst IPCC hidromorfo augšņu definīcijai, novecojošā kartogrāfiskā materiāla dēļ (veidotas pirms 30 - 40 gadiem, precizitāte un vērtēšanas kritēriji neatbilst mūsdienām), tāpēc tikai daļu var uzskatīt par organiskajām augsnēm, un šo daļu šobrīd nevar precīzi identificēt.

Līdz ar to Latvijai nepieciešams izveidot jaunu kūdras augšņu izplatības telpisko datu slāni lauksaimnieku līmenī vai precīzu lauku līniju robežās.

Šobrīd Latvijas universitātes pētnieki veic augšņu paraugu ņemšanu un metodoloģijas izstrādi kartēšanai. Rezultāti ir sagaidāmi 2024.gada sākumā. Tāpat Latvijas eksperti un maksājumu aģentūra ir ciešā sadarbībā ar Eiropas Komisijas Kopīgā pētniecības centra (Joint Research Centre) ekspertiem SEPLA projekta ietvaros, kas paredz līdz 2022.gada aprīlim izstrādāt ES līmenī piemērojamu metodoloģiju par kūdraugšņu slāņu veidošanu atbalsta sistēmas vajadzībām. Tad vēl ir nepieciešams laiks šo vadlīniju praktiskai piemērošanai un datu iegūšanai no kompetentām iestādēm, lai izveidotu arī piemērotas administrēšanas sistēmas maksājumu aģentūrā.

Kūdrāju platību kartogrāfiskā materiāla sagatavošanas plāns:

-Norvēģijas Finanšu instrumenta 2014.–2021. gadam projekta “Ilgtspējīgas augsnes resursu pārvaldības uzlabošana lauksaimniecībā” sagatavotā kartogrāfiskā materiāla nodošana LAD: 2023.g. beigas/2024.g. sākums;

-Slāņa iestrāde lauku reģistrā: 2024.g. februāris/marts;
-Informācijas ievietošana EPS/lauksaimnieku informēšana: 2024.g. aprīlis;
-Lauksaimnieki iepazīstas ar kartogrāfisko materiālu, precizē kartes, izsaka iebildumus utt.: 2024.g. maijs – augusts;
-LAD precizē organiskās augsnes slāni lauku reģistrā saskaņā ar lauksaimnieku iebildumiem: 2024.g. septembris;
Gala kartes un informācijas izsūtīšana lauksaimniekiem: 2024. g. beigas.

3.10.1.2.3. Teritoriālā piemērošanas joma un īstenošanas teritorija

Valsts līmenis

3.10.1.2.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Visi lauksaimnieki, kuru apsaimniekotajā lauksaimniecības zemē atrodas mitrāju un kūdrāju platības.

3.10.1.2.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Šī standarta galvenais mērķis ir "ar oglekli bagātas augsnes aizsardzība". Mitrāji un kūdrāji nodrošina nozīmīga apjoma oglekļa saglabāšanu planētas līmenī, un pašreizējā augsnes organiskā oglekļa līmeņa saglabāšana varētu būt daudz efektīvāka par papildu oglekļa piesaisti.
Šī LLVN mērķis ir novērst to teritoriju degradāciju, kuras tiek uzskatītas par jutīgām pret tālāku oglekļa krājumu samazināšanos. Tādējādi šādu teritoriju aizsardzība ir ļoti svarīga saistībā ar klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām.
Mitrāji un kūdrāji ir arī ļoti vērtīgas ekosistēmas saistībā ar bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas problēmām un veicina biotopu aizsardzību, jo īpaši attiecībā uz putniem, kā arī sniedz nozīmīgu ieguldījumu attiecībā uz ūdens kvalitāti un augsnes kvalitātes aizsardzību.

3.10.1.3. LLVS 3: Aizliegums dedzināt aramos rugājus, izņemot augu veselības apsvērumu dēļ

3.10.1.3.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums

Rugaini vai sauso zāli nededzina uz lauka, izņemot gadījumus, kad augu veselības apsvērumu dēļ ir saņemta atbildīgo dienestu atļauja kontrolētai augu atlieku dedzināšanai uz lauka.

3.10.1.3.2. Teritoriālā piemērošanas joma

Valsts līmenis

3.10.1.3.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Visi lauksaimnieki

3.10.1.3.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Šī prakse tiks turpināta tā kā tā tiek piemērota pašreizējā periodā un uzlabota, ņemot vērā piemērotās prakses pozitīvo efektu. Latvijā prasība par dedzināšanas aizliegumu ir spēkā kopš 2011. gada.
Šī standarta mērķis ir sniegt ieguldījumu mērķim "augsnes organisko vielu satura saglabāšana", līdzās citām lauksaimniecības praksēm (augsnes pārklājums, samazināta augsnes apstrāde utt.). Rugāju dedzināšanas aizliegums aramzemē veicina rugāju iestrādi, kas savukārt veicina augsnes organiskās vielas līmeņa paaugstināšanos, kas novērš CO2 tiešas noplūdes atmosfērā. Augsnes organisko vielu tālāku zudumu novēršanai ir divi galvenie ieguvumi - tas palīdz mazināt klimata pārmaiņas un uzlabo augsnes stāvokli un auglību. Šis LLVN veicina arī tālāku gaisa piesārņojuma novēršanu.

3.10.2. Galvenais jautājums: Ūdens

3.10.2.1. LLVS 4: Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm

3.10.2.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums

Nelietot mēslošanas līdzekļus un sintētiskos ķīmiskos AAL (izņemot bioloģiskā l/bā atļautos) 10 m platā joslā gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kas noteiktas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru (ŪSIK) un ūdenstilpju klasifikatoru un 3 m platā joslā gar ūdensnotekām (novadgrāvjiem), kas ir iekļauti meliorācijas kadastrā.

3.10.2.1.2. Buferjoslu minimālais platums (m)

3

3.10.2.1.3. Teritoriālā piemērošanas joma, tostarp ūdensteču definīcija

Valsts līmenis. Prasība attiecas uz lauksaimniecības zemi gar ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kas noteiktas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru (ŪSIK) un ūdenstilpju klasifikatoru un novadgrāvjiem, kas iekļauti meliorācijas kadastrā.

Prasība aptver:

- visas ūdensteces, kas atrodamas Ministru kabineta 2018. gada 3. jūlija noteikumu Nr. 397 "Noteikumi par ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatoru" pielikumos. Klasifikatorā ietvertas ūdensteces Latvijas teritorijā, kuru kopējais garums ir lielāks par 10 km un ūdensteces vai ūdenstilpes, kuru sateces baseini ir lielāki par 25 km2.
- Visas ūdenstilpes kas atrodamas Ministru kabineta 2017. gada 4. jūlija noteikumu "Noteikumi par ūdenstilpju klasifikatoru" pielikumos. Klasifikatora objekti ir Latvijas teritorijā pilnībā vai daļēji ietilpstoši ezeri, ūdenskrātuves un dīķi, kuru spoguļvirsmas platība nav mazāka par 10 hektāriem.
- ūdensnotekas (novadgrāvji), kas ir iekļauti meliorācijas kadastrā.

Uz doto brīdi meliorācijas kadastrā ir reģistrēti grāvji ar šādu kopgarumu:

- Ūdensnotekas (novadgrāvji) 56,6 tūkst. km
- Kontūrgrāvji 13,3 tūkst. km
- Susinātājgrāvji 32,8 tūkst. km

Prasība neattiecas uz susinātājgrāvjiem un kontūrgrāvjiem, jo tajos ūdens parastā situācijā ir 2-3 mēnešus gadā, parasti pavasaros, kad tiek savākti sniega kušanas ūdeņi periodā, kad vēl nenotiek sezonālā lauksaimnieciskā darbība, parasti šajā laikā zeme ir sasalusi, nenotiek barības vielu izskalošanās no augsnes. Tai pat laikā novadgrāvjos ūdens var atrasties pat līdz 8 mēnešiem gadā, tas protams arī atkarīgs no meliorācijas sistēmas lieluma.

Papildus norādām, ka Latvijā meliorācijas kadastrā iekļautie kontūrgrāvji ir norobežojošā tīkla būve nosusinātās platības norobežošanai no pieplūstošajiem virszemes ūdeņiem vai gruntsūdeņiem. Savukārt susinātājgrāvji ir regulējošā tīkla būve gruntsūdens līmeņa pazeminināšanai augsnē un virszemes ūdeņu uztveršanai un novadīšanai līdz ūdensnotekai.

3.10.2.1.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Visi lauksaimnieki, kas apsaimnieko lauksaimniecības zemi pie ŪSIK ūdenstecēm un ūdenstilpēm, kā arī novadgrāvjiem, kas iekļauti meliorācijas kadastrā.

3.10.2.1.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Prasība nodrošina ūdensteču un ūdenstilpju aizsardzību pret piesārņojumu un slāpekļa un citu vielu noteci, kas tādejādi samazina lauksaimnieciskās darbības slodzi. Šāda prasība ir iestrādāta nacionālajā likumdošanā un tiek piemērota kā LLVN jau kopš 2012. gada. Sākot ar 2023.gadu prasība 3 m buferjoslas izveidei tiks noteikta arī uz novadgrāvjiem, kas iekļauti meliorācijas kadastrā.

Vērtējot lauksaimniecības darbības radītās slodzes uz saldūdens biotopiem, piesārņojums ar mēslošanas līdzekļiem ir viens no galvenajiem faktoriem, kas veicina ūdenstilpju aizaugšanu un samazina ūdens kvalitāti.

Šis LLVN standarts paredz veicināt ūdensteču aizsardzību pret piesārņojumu un noplūdēm. Buferjoslu izveide palīdz samazināt ūdensteču piesārņojumu un uzlabot ūdens kvalitāti. Buferjoslas sniedz arī ievērojamu labumu bioloģiskajai daudzveidībai, tajās tiek uzturēti floras un faunas biotopi un tās novērš un/vai ierobežo eitrofikāciju.

3.10.3. Galvenais jautājums: augsne (aizsardzība un kvalitāte)

3.10.3.1. LLVS 5: Augsnes apstrāde, kas samazina augsnes degradācijas un erozijas risku, tostarp ņemot vērā nogāzes slīpumu

3.10.3.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums

1. Lauksaimniecības zemes daļu, kuras nogāzes garums ir vismaz 20 m un slīpums ir lielāks par 6 grādiem vai 10,5% no kārtējā gada 1. oktobra līdz nākamā gada 15. martam nodrošina ar kultūraugu veģetāciju vai saglabā rugaini.

2. Lauksaimniecības zemes daļā, kuras nogāzes garums ir vismaz 20 m un slīpums ir lielāks par 6 grādiem vai 10,5%, ziemāju vai starpkultūru sējumi jāierīko perpendikulāri nogāzes krituma virzienam.

Nosacījums tiks piemērots 2023. gadā pēc vasarāju ražas novākšanas.

3.10.3.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (ieskaitot erozijas riska zonas un nogāzes slīpumu)

Visa valsts teritorija

3.10.3.1.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Saimniecības, kuras apsaimnieko lauksaimniecības zemi, kura atrodas nogāzēs.

3.10.3.1.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Latvijai raksturīgajā ainavvidē un klimatiskajos apstākļos augsnes ūdens erozija parasti norisinās ar zemu intensitāti. Tomēr šo procesu var pastiprināt cilvēka nepārdomāta rīcība vai ekstremāli hidrometeoroloģiskie apstākļi, piemēram, ļoti stipras lietusgāzes vai intensīva sniega kušana.

Latvijā lauksaimniecības platības galvenokārt atrodas līdzenumos nevis nogāzēs ar augstu slīpumu. Saskaņā ar Lauku atbalsta dienesta sniegtajiem datiem, lauksaimniecības zemes platība, kas atrodas nogāzēs ar slīpumu, kas lielāks par 6 grādiem (nogāzēs, kas garākas par 20 m un laukos, kuru platība pārsniedz 0,1ha), sastāda 3,6% (aptuveni 63 tūkst.ha) no vienotā platības maksājuma shēmai apstiprinātās platības 2021. gadā, kas bija 1,737 milj. ha.

Šī standarta mērķis ir minimizēt augsnes zudumus/noplicināšanos erozijas dēļ, izmantojot augsni saudzējošas apstrādes un apsaimniekošanas metodes un ņemot vērā to, ka nogāzes palielina augsnes erozijas risku. Tālāka augsnes zuduma novēršana palīdz saglabāt labas kvalitātes augsnes pieejamību lauksaimniecībai.

3.10.3.2. LLVS 6: Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajā(-os) periodā(-os)

3.10.3.2.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums (ieskaitot attiecīgo periodu)

Rudens un ziemas periodā no 15. novembra līdz nākamā gada 15. februārim nitrātu jutīgās teritorijās vismaz 65%, Vidzemē un Latgalē vismaz 55% un pārējā Latvijas teritorijā vismaz 60% no saimniecības aramzemes un ilggadīgo stādījumu ir jābūt augu segumam, piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātām platībām pēc kultūraugu novākšanas.

Platībā bez augu seguma neieskaita dārzeņu, kartupeļu un biešu platību, kurā novākta raža pēc 1.septembra un tās pēc ražas novākšanas ir apartas jeb apstrādātas un atstātas bez augu seguma. Šāda atkāpe ir nepieciešama, lai novērstu augu slimību rašanos un izplatīšanos un, ņemot vērā īso veģetācijas periodu, tas neradītu negatīvu ietekmi valsts līmenī, jo attiecīgo kultūraugu platība 2022. gadā attiecas tikai uz 0,7% (11 922 ha) no kopējās atbalstam deklarētās platības (1 773 243 ha) (2022. gadā dārzeņu platība bija 3 637 ha, kartupeļu platība 7 113 ha un biešu platība 1 171 ha). Atkāpes ietekme attiecībā uz dārzeņu, biešu un kartupeļu platībām tiks uzraudzīta un vajadzības gadījumā tiks veiktas izmaiņas nosacījumos, lai nodrošinātu, ka atkāpi piemēro tikai ierobežotajā platībā.

Nosacījums tiks piemērots sākot no 2023.gada 15.novembra.

3.10.3.2.2. Teritoriālā piemērošanas joma

Visa valsts teritorija

3.10.3.2.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Visi lauksaimnieki.

3.10.3.2.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Šī standarta mērķis ir "augsnes aizsardzība ziemā". Augsnes potenciāls izriet no vairākiem faktoriem, galvenokārt no augsnes fizikālās struktūras, augsnes organisko vielu satura un barības vielu izskalošanās samazināšanas.

Apstākļi, kas ņemti vērā, nosakot minimālo augsnes pārklājumu Latvijas reģionā (saskaņā ar Regulas 2021/2115 III pielikuma zemsvīrtas piebildi):

- Latvijā ziemas sezona ir gara, bet veģetācijas periods īss un ziemas apstākļi ir skarbi sala un sniega dēļ, kas padara neiespējamu ražas iegūšanu šajā periodā. Ziemas periodā, kas ilgst 70 - 80 dienas un atsevišķos gados pat ilgāk, vidējā gaisa temperatūra ir stabili zem 0 °C, lauksaimniecības zeme ir sasalusi, lielāko daļu Latvijas teritoriju šajā periodā sedz sniega sega, līdz ar to faktiski jau tiek nodrošināts, ka šajā periodā kaila zeme nav novērojama.
- Latvija atrodas Eiropas ziemeļu daļā, klimats ir samērā auksts, ar zemu saules starojumu, kā rezultātā kultūraugiem ir īss augšanas periods. Vasarāju graudaugu kultūras aizņem aptuveni pusi no kultūraugu struktūras gadā, kam ļoti svarīga ir augsnes apstrāde rudenī. Ņemot vērā īso veģetācijas periodu, ja augsnes apstrādi veic tikai pavasarī, tad pavasara darbiem atliek pavisam īss periods. Tas palielina ar lauksaimniecību saistītos riskus, jo sēja var ieilgt un var tikt apdraudēta ražas nogatavināšana īsajā veģetācijas periodā. Latvijas klimatiskajos apstākļos zemes iesilšana pavasarī ir lēna, īpaši platībās, kas rudenī nav apartas, pavasarī ir tikai īss periods, kurā var pienācīgi sagatavot augsni un stādīt kultūraugus. Tāpēc augsnes apstrādes process parasti tiek sadalīts starp rudeni un pavasari. Ja augsne šajā neilgajā laikā sprīdī pavasarī nav pienācīgi sagatavota, tā būs sausa un grūti apstrādājama. Ziemas periodā augsne sablīvējas, pavasarī tas apgrūtina sēju. Turklāt būtisks ir arī mitruma režīms, īpaši pavasarī, kad aprīlī un maijā ir zems nokrišņu līmenis, nepietiekams mitrums augsnē novērš sēklu dīgšanu un turpmāku augu attīstību sākotnējā augšanas periodā, kā rezultātā arī samazinās ražas apjomi.
- Augsnes apstrāde rudenī ir ļoti svarīgs process gan tradicionālajā, gan bioloģiskajā ražošanā, lai novērstu nezāļu izplatīšanos. Tādējādi iespējas novākt rudens ražu veicina augu aizsardzības līdzekļu izmantošanas samazināšanos un bioloģiskās ražošanas pieaugumu.
- Jāatzīmē, ka ziemas sezona Latvijā ir gara, parasti intervālā no 70 līdz 80 dienām, kad vidējā gaisa temperatūra ir zemāka par 0 °C, piemēram, 2020/2021. gada ziemā vidējā gaisa temperatūra bija -2,8 °C un ziema ilga 76 dienas. Ziemas laikā, kad lauksaimniecības zeme ir sasalusi, lielāko daļu Latvijas klāj sniegs, tāpēc faktiski tiek nodrošināts, ka šajā laikā netiek novērota kaila zeme. Augsne ir sasalusi, tāpēc šajā periodā faktiski nenotiek barībvielu noplūdes un arī SEG emisijas no augsnes.
- Augsnes ar ļoti augstu mālu saturu ir bieži sastopamas un nenodrošina pietiekamu elastību, lai izpildītu ļoti stingras LLVN6 prasības attiecībā uz augsnes segumu ziemā. Šāda augsne ir bieži sastopama Ziemeļvalstīs un Latvijā, un mālainas augsnes apstrāde ziemeļu klimatiskajos apstākļos ir problemātiska, ja to veic tikai pavasarī dažādu iemeslu dēļ. Mālaina augsne ir grūti apstrādājama pavasarī, aršana un apstrāde tikai pavasarī nozīmētu ievērojamu ražas samazināšanos palēninātas sējas un noturīgā kopējā pavasara sausuma dēļ. Tas vājinātu lauksaimniecības rentabilitāti.
- Absolūta prasība nosegt visu vai lielu augsnes daļu ziemā rada ierobežojumus attiecībā uz augseku un kultūraugu dažādošanu un tādējādi kavē arī LLVN 7 īstenošanu. Ziemeļeiropā skarbie klimatiskie apstākļi ierobežo to kultūraugu skaitu, kurus var izaudzēt īsajā veģetācijas periodā. Salīdzinot ar labvēlīgākiem reģioniem Eiropā, iespējamo kultūraugu izvēle audzēšanai ziemas periodā ir ierobežota. Galvenokārt tās ir tikai ziemas kultūras – kvieši, rapši, rudzi, ko kopumā ir iespējams veiksmīgi audzēt Latvijas klimatiskajos apstākļos. Tas nozīmē, ka daudzie videi vērtīgie pavasara kultūraugi tiktu radikāli samazināti, lai tikai ievērotu augseku. Tāpēc mūsu prasība saskaņā ar LVN6 ir noteikta tā, lai atbilstoši Latvijas apstākļiem izvairītos no augsnes sablīvēšanās, barības vielu zudumiem un tādējādi paaugstinātu augsnes auglību, ražu un oglekļa piesaisti, kā rezultātā netiktu negatīvi ietekmēta iespēja nodarboties ar lauksaimniecību kopumā.
- Ņemot vērā klimatiskos apstākļus un gaisa temperatūru, tostarp Latvijā noteikto nitrātu jutīgo zonu, ir nepieciešams diferencēt augsnes seguma pārklājumu reģionu līmenī.
- *Augsnes segums nitrātu jutīgajās teritorijās tiks noteikts augstāks - 65% no aramzemes platības;*

- *Augsnes segums Vidzemē un Latgalē tiks noteikts zemāks - 55% no aramzemes platības, jo šajos reģionos ir salīdzinoši mazākas iespējas nodrošināt augsnes segumu ziemā, šīs teritorijas ir mazāk piemērotas ziemāju audzēšanai augsnes un klimatisko apstākļu, kā arī īsāka veģetācijas perioda dēļ. Šie dabiskie ierobežojumi ziemā Vidzemē un Latgalē neļauj nodrošināt augsnes segumu, kas būtu pielīdzināms pārējai Latvijas teritorijai. Gada vidējā gaisa temperatūra 1991-2020 Latgalē (6,1-6,6oC) un Vidzemē (5,7-6,5oC) bija līdzīga kā Igaunijā (6,4oC) un būtiski atšķīrās no Zemgales (6,6-7 ,2oC) un Kurzemes (6,8-7,9oC). Ziemāju īpatsvars aramzemē (ziemas kvieši, rudzi, ziemas mieži, tritikāle, ziemas rapsis) 2021. gadā Latgalē (34%) un Vidzemē (30%) bija līdzīgs vai pat zemāks kā Igaunijā (35%) un ievērojami zemāks nekā Kurzemē (51%) un Zemgalē (61%).*

3.10.3.3. LLVS 7: Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens

3.10.3.3.1. Saimniecību prakses kopsavilkums par augseku

1. Augu maiņu veic reizi gadā vismaz 35% no saimniecības aramzemes platības.

Šo daļu rēķina pieprasījuma gadā no aramzemes platības, kuru kārtējā un iepriekšējā gadā neaizņēma daudzgadīgie kultūraugi, stiebrzāles un citi lopbarības zālaugi, papuve.

2023.gadā prasība nav attiecināma uz saimniecības platību, kurā augu maiņu nevar nodrošināt dēļ apstākļa, kad platības apsētas ar ziemāju kultūraugiem pirms KLP SP apstiprināšanas.

Pirmais gads, kas tiek ņemts vērā augu maiņas noteikšanai ir 2022.gads.

Attiecībā uz 2023. pieprasījuma gadu saskaņā ar Regulu 2022/1317 tiks nodrošināta sekojoša atkāpe attiecībā uz LLVN 7 piemērošanu: prasība par augu maiņu 35% apmērā uzskatāma 2023. gadā par izpildītu, ja aramzemes platībā audzē to pašu kultūraugu, kuru audzēja 2022.gadā un kultūraugs ir kvieši, rudzi, auzas, griķi, mieži, dārzeņi vai kartupeļi.

2. Aramzemes platībā galveno kultūraugu vienā laukā nedrīkst audzēt vairāk kā 3 gadus pēc kārtas (izņemot daudzgadīgu kultūru, stiebrzāļu un citu lopbarības zālaugu gadījumos, kā arī papuvē atstātas zemes gadījumā).

Kultūraugu audzēšanas gadu uzskaite uzsākama sākot ar 2022.gadu.

“Kultūraugs" ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām. Ziemāju kultūraugus un pavasara kultūraugus uzskata par atšķirīgiem kultūraugiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints.

3.10.3.3.2. Saimniecību prakses kopsavilkums attiecībā uz kultūraugu dažādošanu

Netiks piemērots.

3.10.3.3.3. Teritoriālā piemērošanas joma

Visa valsts teritorija

3.10.3.3.4. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

☐Visi lauksaimnieki, kuru rīcībā ir aramzeme (atskaitot izņēmumus)

☑Piemērojamie izņēmumi

Ar aramzemi līdz 10 hektāru platībā (III pielikuma 1. punkta c) apakšpunkta 5. zemsvītras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgi zālāji (III pielikuma 1. punkta b) apakšpunkta zemsvītras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos (III pielikuma 1. punkta a) apakšpunkta zemsvītras piezīme)

3.10.3.3.5. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā (jo īpaši, ja dalībvalsts ir izvēlējusies kultūraugu dažādošanu)

Šī standarta mērķis ir “augsnes potenciāla saglabāšana”. Augsnes potenciālu nosaka vairāki faktori, galvenokārt augsnes fiziskā struktūra, augsnes auglība, augsnes organiskās vielas un mikroflora, augsnes

ķīmiskais saturs, tostarp piesārņotāji (pārlieks mēslojums vai pesticīdu atliekas utt.), kā arī augsnē esošie kaitēkļi un slimības.

Augu maiņa kā tradicionālu zemes pārvaldības metodi lauksaimnieki izmanto, lai novērstu nezāļu, slimību izplatību un lai saglabātu augsnes organiskās vielas. Arī sējumu struktūra Latvijā ir ļoti dažāda, turklāt vairākums saimniecību jeb 70% no visām saimniecībām ir daudznozaru lauku saimniecības vai ir iesaistītas lopkopībā.

Ziemāji un vasarāji augu maiņas kontekstā būtu uzskatāmi par atšķirīgiem kultūraugiem, jo tiem ir atšķirīga nezāļu un slimību ietekme. Vasarāju sēja pēc ziemājiem vai rušināmaugiem mazina nezāļu izplatīšanos, līdz ar to mazina vajadzību pēc sintētiskajiem pesticīdiem/herbicīdiem kā arī dziļu augsnes apstrādes metožu izmantošanu, kas saglabā augsnes auglību.

Apstākļi, kas ņemti vērā, nosakot augu maiņas prasību (saskaņā ar Regulas 2021/2115 III pielikuma zemsvīrtas piebildi):

- Augu maiņa ir uzskatāma par pietiekamu, lai sniegtu ieguldījumu LLVN7 nodrošināšanai, ņemot vērā Latvijas klimatiskos apstākļus un lauksaimniecības praksi. Ziemeļeiropas klimatisko apstākļu dēļ daudzu kultūraugu audzēšana Latvijā nav piemērota un īsā veģetācijas perioda dēļ ir iespējams iegūt tikai vienu ražu sezonā.

3.10.4. Galvenais jautājums: Bioloģiskā daudzveidība un ainava (aizsardzība un kvalitāte)

3.10.4.1. LLVS 8: Minimālā aramzemes daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, kā arī visā lauksaimniecības platībā, ainavas iezīmju saglabāšana un aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā

3.10.4.1.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums

Minimālā standartdaļa:

☑Vismaz 4 % no aramzemes, ieskaitot papuvi, saimniecības līmenī ir atvēlēti ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm.

Aramzemes daļa (%), kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm : **4.0%**

☐Vismaz 3 % no aramzemes, ieskaitot papuvi, saimniecības līmenī ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm ir atvēlēti jau tad, kad lauksaimnieks vismaz 7 % no aramzemes, ieskaitot papuvi, apņemas ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm atvēlēt, ievērojot pastiprinātu ekoshēmu saskaņā ar 31. panta 5. punkta a) apakšpunktu.

☐Vismaz 7 % aramzemes, ieskaitot papuvi, saimniecības līmenī ir atvēlēti ar ražošanu nesaistītām platībām un objektiem/iezīmēm, starpkultūrām un slāpekli piesaistošām kultūrām, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un no tiem 3 %, ieskaitot papuvi, ir ar ražošanu nesaistītas platības un objekti/iezīmes. Attiecībā uz starpkultūrām dalībvalstīm jāizmanto svēruma koeficients 0,3.

Objektu/iezīmju saraksts (provizorisks tādu objektu/iezīmju un ar ražošanu nesaistītu platību saraksts, kas ir piemēroti minimālās daļas aprēķināšanai)

☑Buferjoslas

Skaidrojums

2m līdz 20m platas ražošanā neizmantotas buferjoslas, ar zālāju vai dabīgi iesējušos augu segumu. *Līnijas objekts. Uz 1m: pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 1,5*

☑Akmens krāvumi

Skaidrojums

Akmeņu kaudzes 0,01 - 0,5 ha platībā. *Poligons. Uz 1m²: **svēruma** koeficients: 1,5*

☐kultūras objekti

☑Grāvji
Skaidrojums

Meliorācijas kadastra informācijas sistēmā reģistrētie valsts nozīmes ūdensnotekas posmi, novadgrāvji, kontūrgrāvji vai susinātājgrāvji.
Līnijas objekts. Uz 1m: pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 2

☑Laukmales, atmatas, buferjoslas
Skaidrojums

2m līdz 20m platas ražošanā neizmantotas laukmales, tostarp buferjoslas, ar zālāju vai dabīgi iesējušos augu segumu.
Līnijas objekts. Uz 1m: pārrēķina koeficients: 6, svēruma koeficients: 1,5

☑Dzīvžogi, atsevišķi koki vai koku grupa, koku rindas
Skaidrojums

1.Koku vai krūmu puduri 0,01 - 0,5 ha platībā.
Poligons. Uz 1 m^2: svēruma koeficients: 2

2. Koku rindas.
Līnijas objekts. Uz 1 m: pārrēķina koeficients 5, svēruma koeficients: 2

3. Atsevišķi augoši koki.
Punktveida objekts. Uz vienu koku 30 m^2

4. Dižkoki (t.sk. potenciālie), kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.
Punktveida objekts. Uz vienu koku 60 m^2

5. Alejas, kuras aizsargājamas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.
Līnijas objekts. Uz 1 m: pārrēķina koeficients 5, svēruma koeficients: 2

Šie ainavu elementi lauksaimniekam ir jāsaglabā līdz tā kārtējā gada beigām, par kuru ir iesniegts iesniegums.

☑Papuvē esoša zeme
Skaidrojums

1. Papuve bez augu seguma vai ar iesējušos dabīgu augu segumu, kas kārtējā gadā līdz dalībvalsts noteiktam datumam netiek izmantota lauksaimniecības produktu (t.sk. lopbarības) ražošanai vai dzīvnieku ganīšanai
Poligons. Uz 1 m^2: svēruma koeficients: 1

2. Zaļmēslojuma papuve, kas kārtējā gadā līdz dalībvalsts noteiktam datumam netiek izmantota lauksaimniecības produktu (t.sk. lopbarības) ražošanai vai dzīvnieku ganīšanai un kurā netiek izmantoti augu aizsardzības līdzekļi.
Poligons. Uz 1 m^2: svēruma koeficients: 1,5

Attiecībā uz 2023. pieprasījumu gadu saskaņā ar Regulu 2022/1317 ir paredzēta sekojoša atkāpe: piemērojot LLVN 8 standarta īstenošanai plānoto prasību, kas paredz atvēlēt vismaz 4% no saimniecības aramzemes ar ražošanu nesaistītām platībām un elementiem, atļaut izmantot papuves kviešu, rudzu, auzu, griķu, miežu, dārzeņu vai kartupeļu audzēšanai un atļaut augu aizsardzības līdzekļu izmantošanu šajās platībās.

☑Citi

Skaidrojums

1. Biodaudzveidības salas kā, piemēram, mitraines, pārmitras vietas uz lauksaimniecības zemes, slīkšņas, lankas 0,01 - 1,5 ha platībā.

Poligons. Uz 1m^2: svēruma koeficients: 2

2. Dižakmeņi, kuri aizsargājami saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu.

Punktveida objekts. Viens akmens 30 m^2

☑Nelieli dīķi

Skaidrojums

Dīķi 0,01–0,5 ha, ietverot arī piekrastes veģetāciju.

Poligons. Uz 1 m^2: svēruma koeficients: 1,5

☐Nelieli mitrāji

☐Akmens mūri

☐Strauti

☐Terases

Objektu/iezīmju saraksts (saglabāšanai)

- Dzīvžogi, atsevišķi koki vai koku grupa, koku rindas

Aizliegums cirpt dzīvžogus un gāzt kokus putnu vairošanās un ligzdošanas laikā (obligāts)

Lauksaimnieks neveic dzīvžogu un koku ciršanu un griešanu laika periodā no 15. marta līdz 31. jūlijam, izņemot ilggadīgos stādījumus, platībās, kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam pārējās teritorijās.

Pasākumi, kas paredzēti, lai izvairītos no invazīvām augu sugām

Lauksaimnieks nodrošina, ka lauksaimniecības zemes platībās esošie invazīvie latvāņu ģints augu sugas augi nopļauti līdz brīdim, kad veidojas ziedkopas.

3.10.4.1.2. Teritoriālā piemērošanas joma (piemērojams “minimālās daļas” standartam)

Visa valsts teritorija.

3.10.4.1.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi (piemērojams “minimālās daļas” standartam)

☐Visi lauksaimnieki, kuru rīcībā ir aramzeme (atskaitot izņēmumus)

☑Piemērojamie izņēmumi

Ar aramzemi līdz 10 hektāru platībā (III pielikuma 1. punkta c) apakšpunkta 5. zemsvītras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % no atbalsttiesīgās lauksaimniecības zemes ir ilggadīgi zālāji (III pielikuma 1. punkta b) apakšpunkta 5. zemsvītras piezīme)

Ja vairāk nekā 75 % aramzemes izmanto, lai audzētu stiebrzāles vai citus lopbarības zālaugus, zemi atstāj papuvē, tajā audzē pākšaugus vai to vienlaikus izmanto vairākos minētajos veidos (III pielikuma 1. punkta a) apakšpunkta zemsvītras piezīme)

III pielikuma 2. punkta 1. zemsvītras piezīmē noteiktie izņēmumi

3.10.4.1.4. Skaidrojums par devumu prakses/standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Bioloģiskās daudzveidības aizsardzība un ainavas elementu saglabāšana, tostarp putnu un apputeksnētāju aizsardzība, ir vides jautājumi, kas tiek risināti ar LLVN 8. Standarta galvenais mērķis ir saglabāt neproduktīvos elementus un platības, lai uzlabotu bioloģisko daudzveidību saimniecībās.

Ainavas elementi sniedz arī vairākus svarīgus vides ieguvumus attiecībā uz augsni, ūdens kvalitāti un klimata pārmaiņām (jo īpaši oglekļa piesaisti), un tiem ir liela nozīme ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā, piemēram, kaitēkļu apkarošanā un erozijas novēršanā. Šie elementi nodrošinās arī plašākus savienojamības koridorus, kas veido daļu no "zaļās infrastruktūras" lauksaimniecības teritorijās.

Kā ainavu elementi tiek noteikti pašreizējā periodā zaļināšanas ietvaros noteiktie neproduktīvie ainavu elementi ekoloģiskās nozīmes platības praksei, papildinot šo sarakstu ar atsevišķiem elementiem, lai sniegtu vēl lielāku devumu mērķa sasniegšanā.

Invazīvo latvāņu ģints augu sugu izplatība Latvijā ir nopietna problēma, kas padara lauksaimniecībā izmantojamo zemi par nepiemērotu lauksaimnieciskajai darbībai.

Ar latvāņiem aizaugušas platības Latvijā ir pielīdzināmas pamestām lauksaimniecības zemēm, kur lauksaimnieciskā darbība var tik veikta tikai pēc nopietniem ieguldījumiem atgriežot šo zemi lauksaimniecībā izmantojamas zemes statusā.

Veidojot blīvas audzes un izkonkurējot vietējās augu sugas, latvāņi ieviešas un saglabājas ne tikai nekoptos laukos un ceļmalās, bet arī dabīgās augu sabiedrībās. Latvāņi ir gaismu mīloši augi un šis apstāklis nosaka latvāņu izplatību atklātās platībās. Rezultātā tiek negatīvi ietekmēta bioloģiskā daudzveidība, Latvijas laukiem tradicionālās ainavas vizuālās vērtības. Sugas konkurētspēju veicinošie bioloģiskie un ekoloģiskie faktori kopā ar efektīvu sēklu izplatīšanu, ko veic cilvēki,ūdens un vējš, nodrošina latvāņa straujo savairošanos. Agresīvās nezāles izplatību veicinājušas arī nekoptas un pamestas zemes.

3.10.4.2. LLVS 9: Tādu ilggadīgo zālāju pārveidošanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādīti kā vides ziņā jutīgi ilggadīgie zālāji

3.10.4.2.1. Saimniecību prakšu kopsavilkums

Lauksaimnieks nepārveido vai neapar ilggadīgo zālāju platības, kas ir atzītas par ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem (EJIZ) un atrodas Natura 2000 teritorijās vai ārpus tām.

3.10.4.2.2. Teritoriālā piemērošanas joma

Ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju kopējā provizoriskā platība Natura 2000 teritorijās, uz kurām attiecas LLVS, hektāros: **16453.0**

3.10.4.2.3. Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju platības Natura 2000 teritorijās, kā arī ārpus Natura 2000 teritorijām.

3.10.4.2.4. Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Standarta galvenais mērķis ir "Dzīvotņu un sugu aizsardzība ".

Ilggadīgo zālāju saglabāšana Natura 2000 teritorijās, kas izveidotas saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK, aizliedzot to aparšanu vai pārveidošanu par zemi citām vajadzībām, palīdz aizsargāt vērtīgos biotopus un sugas, tostarp putnu ligzdošanas un vairošanās vietas.

Šādi zālāji veicina arī oglekļa piesaistes, kā arī sniedz ieguldījumu ūdens un augsnes kvalitātes saglabāšanā. Papildu devumu standarta mērķa sasniegšanā dos arī tas, ka standartā tiek iekļautas arī ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju platības ārpus Natura 2000 teritorijām, kas ir vairāk kā 30 tūkst.ha.

Kopš 2015. gada lauksaimnieki īsteno klimatam un videi labvēlīgu lauksaimniecības praksi jeb zaļināšanas pasākumus, kas ir tiešo maksājumu saņemšanas obligāta komponente, kur viena no obligātajām praksēm ir ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju (EJIZ) uzturēšana (aizliegums apart). Tie ir

zālāji, kas atzīti par Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopu un Eiropas Savienības nozīmes putnu dzīvotni saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu, par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu, par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu, par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu, par to Eiropas Kopienā nozīmīgu dzīvnieku un augu sugu sarakstu, kurām nepieciešama aizsardzība, un to dzīvnieku un augu sugu indivīdu sarakstu, kuru ieguvei savvaļā var piemērot ierobežotas izmantošanas nosacījumus.

EJIZ statusa teritorijas tiek noteiktas saskaņā ar Direktīvu 92/43/EEK un 2009/147/EK un šo paltību statusu izvērtē un nosaka DAP, pamatojoties uz nesen īstenotā "dabas skaitīšanas" projekta rezultātiem, kad tika arī izvērtēta šo platību vides un bioloģiskās daudzveidības nozīme kā arī atbilstība ES putnu un dzīvotņu aizsardzības direktīvām. Projekta īstenošanas rezultātā DAP ir izveidojuši ģeotelpisko datu slāni dabas aizsardzības IT sistēmā "Ozols", kurā tad ir iekļauti tie zālāji, kas ir atzīstami par EJIZ.

rojekta īstenošanas rezultātā EJIZ platība Latvijā ir pieaugusi no 10 980 ha 2015. gadā līdz 47 362 ha 2021. gadā. Jāpiebilst, ka Latvija ir viena no nedaudzajām ES dalībvalstīm, kas ir noteikusi EJIZ arī ārpus N2000 teritorijām, un šādu pieeju plāno saglabāt arī turpmāk.

Balstoties uz LAD sniegtajiem datiem, var redzēt, ka dabas skaitīšanas iegūto datu rezultātā ļoti ievērojami ir pieaugušas EJIZ platības gan N2000 teritorijās, gan ārpus N2000. Dabas skaitīšanas rezultātā Latvijā ir pieaugusi EJIZ platība N2000 teritorijā – no 3 892 ha līdz 16 453 ha, sasniedzot aizsargājamo statusu 29% no N2000 teritorijas (~57 tūkst.ha zālājiem).

Ekoloģiski jutīgo ilggadīgo zālāju ha:

	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
kopā, ha	10 980	9 703	12 981	23 112	33 451	42 774
t.sk.: Natura 2000 teritorijā, ha	3 892	3 762	5 909	9 210	13 097	14 100
ārpus N2000, ha:	7 088	5 941	7 072	13 902	20 354	28 674

Lai iegūtu detalizētu un zinātniski pamatotu informāciju par Latvijas dabas vērtībām, to daudzumu, veidiem, izplatību un kvalitāti, no 03.11.2016. - 02.11.2020. Dabas aizsardzības pārvalde ievieš projektu "Priekšnosacījumu izveide labākai bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai Latvijā" jeb "Dabas skaitīšana". Projekta ietvaros notiek ES nozīmes biotopu apsekošanu, robežu noteikšana, biotopa kvalitātes novērtēšana. Apsekošana dabā notiek no 2017.- 2020.gadam. Kopumā "Dabas skaitīšanā" 2019.gada beigās noteikti bioloģiski vērtīgie zālāji (ES nozīmes biotopi) 58 696 ha platībā. Savukārt 32 309 ha vēsturiski zināmo bioloģiski vērtīgo zālāju vēl tiks pārinventarizēti 2020.gadā. No apsekotās platības 25% atzīti par Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamu zālāju biotopu. Dabas aizsardzības pārvalde prognozē, ka noslēdzoties "Dabas skaitīšanai" 2021. gadā, par ES nozīmes biotopiem var tik atzīti vairāk par 100 000ha, ar ko būs jārēķinās izstrādājot turpmākos atbalsta mehānismus.

3.10.5. Papildu LLVS (attiecīgā gadījumā)

LLVN10:

Lauksaimniecības zemē kopj savā atbildībā esošo meliorācijas sistēmu, nodrošinot tās darbību, saglabāšanu un zemes mitruma režīma regulēšanu:

- ūdensnoteku un novadgrāvju gultnēs novāc kokus un krūmus, to atvases nopļauj vismaz vienu reizi divos gados, izvāc grunts ieskalojumus, sadzīves atkritumus, kritušus kokus, piesērējumus un citus elementus, kas kavē meliorācijas sistēmas funkcionēšanu un traucē ūdens plūsmu gultnē, neskarot prasības saglabāt ainavu elementus, kas izriet no LLVN8;

- drenu sistēmā drenu akas nosedz ar vāku, iztīra drenu akas piesērējumu, kā arī drenu kolektoru iztekas no sanesumiem un novāc kokaugus ap drenu kolektoru iztekām vismaz piecu metru attālumā uz katru pusi no iztekas.

Teritoriālā piemērošanas joma

Visa valsts teritorija.

Attiecīgie lauksaimnieku veidi

Visas saimniecības, kuru atbildībā atrodas meliorācijas sistēmas.

Skaidrojums par devumu LLVS standarta galvenā mērķa sasniegšanā

Saskaņā ar nacionālo pētījumu Latvijas ilgtspējīgas attīstības īstenošanai vairāk kā 90% lauksaimniecības zemēm ir augsts mitruma saturs. Tā rezultātā vairāk kā 63% no lauksaimniecības zemēm Latvijā ir meliorētas, kas pasargā zemi no lauksaimniecības noplūdēm un uzlabo infiltrācijas kapacitāti. Līdz ar to lauksaimniecības zemju meliorācija tiek atzīta par būtiskāko pasākumu, lai izvairītos no augsnes erozijas Latvijā un par tai atbilstošu prasību.

Meliorācijas sistēmu uzturēšana un atjaunošana, saglabājot augu veģetācijai normālu mitruma režīmu augsnē, nodrošina augu augšanas rezultātā notiekošo augu gāzu apmaiņu un pastāvīga apjoma CO2 piesaisti. Pārmitrās zemēs augu veģetācija samazinās, t.sk. CO2 piesaiste, vai sākas augu daļu atmiršana. Tāpēc tikai labi drenētas un aerētas augsnes nodrošina oglekļa līdzsvaru, kuru nodrošina normāla augu elpošana un fotosintēze, tādejādi veicina SEG piesaistes palielināšanos un kopējo SEG emisiju samazināšanos.

Zemes meliorācijas sistēmu uzturēšana nodrošina augsnes mitruma regulēšanu, un novērš augsnes sablīvēšanās, kā arī erozijas veidošanos uz līdzenām lauksaimniecības zemēm. Latvijā bez meliorācijas sistēmu uzturēšanas lielāka daļa no lauksaimniecības zemēm nav izmantojamas saimnieciskajai darbībai.

Zemes meliorācijas sistēmu uzturēšana Latvijā ir svarīga arī no vides aizsardzības skatupunkta. Dabas aizsardzības pārvalde ir norādījusi, ka ir nepieciešama meliorācijas grāvju atjaunošana un uzturēšana, lai varētu veikt teritoriju apsaimniekošanu (galvenokārt zālāju apsaimniekošanu, tos pļaujot un novācot biomasu), vairākās aizsargājamās dabas teritorijās, kas kādreiz ir bijušas meliorētas teritorijas, tai skaitā polderi,kurās meliorācijas grāvji ir dzēsti no meliorācijas kadastra, tie netiek uzturēti, un šobrīd notiek teritoriju degradēšanās un pārpurvošanās, ietekmējot arī apkārtējo zemju izmantošanas iespējamību.

Līdz ar to tiek noteikts papildus LLVN10, lai sniegtu papildus ieguldījumu un nacionālo mērķu sasniegšanu augsnes auglības un ražīguma nodrošināšanā augsnes struktūras saglabāšanā un lauksaimniecības ilgtspējas veicināšanā.

Meliorācijas grāvjiem ir liela nozīme lauksaimniecībā, nepareizi uzturētas meliorācijas sistēmas paātrina ūdens piesārņošanu, pārāk mitrina augsni sezonas sausuma laikā un kļūst par finansiālu slogu, kas jāuztur. Industriālās zemes pārvietošanas iekārtas atvieglo tiešas drenāžas tranšeju uzturēšanu, bet iegremdēšanas rezultātā laika gaitā palielinās vides un galu galā arī pamatīgas ekonomiskās izmaksas.

Meliorācijas sistēmu ierīkošana lauksaimniecības zemēs nodrošina augsnes mitruma regulēšanu, kas Latvijā īpaši aktuāla ir pavasara un rudens sezonās, kad nepieciešama intensīva lauksaimniecības tehnikas izmantošana. Pētījumu rezultāti liecina, ka lauksaimniecības zemju nosusināšana palielina kultūraugu produktivitāti, sekmē skābekļa daudzuma palielināšanos augsnē un organiskās vielas sadalīšanās procesus.

Latvijā meliorācijas tīkls pārsvarāir izveidots jau pagājušā gadsimta 50. – 80-tajos gados, Latvijā šo gadu laikā situācija ir nostabilizējusies un no jauna meliorācijas būves netiek būvētas, tikai atjaunotas iepriekš izbūvētās būves. Lai saņemtu meliorācijas būvniecības atļauju, katrai būvei veic ietekmi uz vidi novērtējumu.

Latvijas klimatiskajos apstākļos nosusināšanas sistēmu ierīkošana nodrošina mitruma pārpalikuma uztveršanu un novadīšanu no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, radot pamatu racionālai un ekonomiski pamatotai lauksaimnieciskai darbībai. Konceptuāli nosusināšanas sistēmas samazina augsnes

mitrumu un pazemina gruntsūdeņu līmeni, kā rezultātā iespējama savlaicīga un efektīva augsnes apstrāde, kultūraugu sēja, mēslojuma izkliede, augu aizsardzības līdzekļu izmantošana un kultūraugu ražas novākšana. Mitruma pārpalikuma novadīšana no lauksaimniecības laukiem sekmē kultūraugu attīstību un nodrošina augstākas, vienmērīgākas kultūraugu ražas salīdzinot ar nenosusinātiem apstākļiem.

Nosusināšanas sistēmu, t.sk., drenu sistēmu un vaļējo grāvju, ierīkošana veicina ūdens vertikālo kustību augsnes profila ietvaros, kam ir gan pozitīva, gan negatīva ietekme uz ūdeņu kvalitāti raksturojošo parametru rādītajiem ūdenstecēs. Nosusināšanas sistēmas samazina virszemes noteces veidošanās riskus lauksaimniecības zemēs, tādējādi tiek samazināta augsnes daļiņu, organiskās vielas, slāpekļa un fosfora savienojumu nonākšana vaļējās ūdenstecēs. Vienlaicīgi ātrā vertikālā ūdens kustība augsnes profila ietvaros sekmē ūdenī viegli šķīstošo neorganisko slāpekļa un fosfora savienojumu izskalošanos no nosusinātām lauksaimniecības zemēm.

Iizmaiņas meliorācijas tīklā, jo īpaši nepamatota meliorācijas sistēmu pamešana, neuzturēšana atbilstošā stāvoklī var radīt neatgriezeniskus zaudējumus ne tikai meliorēto platību saimnieciskās izmantošanas iespējas, bet arī rada draudus vides aizsardzības un dzīvotņu saglabāšanas jomā, Latvijas situācijā tieši platību applūšana ir lielākā problēma kas var radīt jaunus un vēl lielākus piesārņojumu draudus ūdens objektiem, ja salīdzina ar pašreizējo situāciju, kurā jau izveidotās meliorācijas sistēmas tiek uzturētas pienācīgā stāvoklī.

LLVN 10 jāskata saistībā ar jauno LLVN 4, ar kuru tiks nodrošināta 3 m plata buferjosla gar grāvjiem, kurā būs aizliegta AAL un mēslošanas līdzekļu lietošana.

4. Vairākām intervencēm kopīgi elementi

4.1. Definīcija un minimālās prasības

4.1.1. Lauksaimnieciskā darbība

4.1.1.1. Ražošanas definīcija

Latvija turpinās piemērot Regulas 1307/2013 4(1)(c)(i).panta definīciju.

4.1.1.2. Lauksaimniecības zemes uzturēšanas definīcija

4.1.1.2.1. Aramzeme

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja: Aramzeme ir: - līdzena, bez krūmu dzinumiem; - papuvē apkarotas nezāles, un tā ir aparta līdz dalībvalsts noteiktam datumam.

4.1.1.2.2. Ilggadīgie stādījumi

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja: Ilggadīgo stādījumu rindstarpas, kuru platums pārsniedz vienu metru, ir izpļautas/apstrādātas, nav nokaltušu koku, krūmu līdz dalībvalsts noteiktam datumam.

4.1.1.2.3. Ilggadīgie zālāji

Lauksaimnieks veic lauksaimniecisko darbību, ja: Zālāji ir noganīti vai nopļauti un zāle novākta līdz dalībvalsts noteiktam datumam. Attiecībā uz zālāju platībām, kas atzītas par Eiropas Savienības zālāju biotopiem vai putnu dzīvotnēm, saskaņā ar Biotopu direktīvu 92/43/EEK vai Putnu direktīva 2009/147/EK, var tikt noteiktas citas atkāpes apsaimniekošanas režīmā, kas ir saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem par šādu teritoriju apsaimniekošanu (ievērojot agrovides intervences - LA10.5 zālāju biotopu apsaimniekošanas nosacījumus).

4.1.2. Lauksaimniecības platība

4.1.2.1. Agromežsaimniecības sistēmu elementi, ja tās tiek izveidotas un/vai uzturētas lauksaimniecības platībā

4.1.2.1.1. Aramzeme

Par agromežsaimniecības sistēmu elementiem uzskatāmi koki, kas tiek audzēti kā atsevišķi augoši koki vai kā koki grupās, vai rindās, vai joslās ar mērķi nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu un novērst augsnes eroziju, palielināt oglekļapiesaisti u.c. Šos kokus uzskata par atbalsttiesīgu platību tad, ja atsevišķi augošu koku skaits uz hektāra nepārsniedz 100 vai, ja koku grupu, vai rindu, vai joslu aizņemtā kopējā platība nepārsniedz 500 m^2. Ierobežojumi (100 koki un 500m2) neattiecas uz LLVN 8 elementiem: atsevišķi augoši koki, koku rindas un dzīvžogi, kas iekļauti LLVN 8 atbalsttiesīgo ainavu elementu slānī.

4.1.2.1.2. Ilggadīgie stādījumi

Par agromežsaimniecības sistēmu elementiem uzskatāmi koki, kas tiek audzēti kā atsevišķi augoši koki vai kā koki grupās, vai rindās, vai joslās ar mērķi nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu un novērst augsnes eroziju, palielināt oglekļapiesaisti u.c. Šos kokus uzskata par atbalsttiesīgu platību tad, ja atsevišķi augošu koku skaits uz hektāra nepārsniedz 100 vai, ja koku grupu, vai rindu, vai joslu aizņemtā kopējā platība nepārsniedz 500 m^2. Ierobežojumi (100 koki un 500m2) neattiecas uz LLVN 8 elementiem: atsevišķi augoši koki, koku rindas un dzīvžogi, kas iekļauti LLVN 8 atbalsttiesīgo ainavu elementu slānī.

4.1.2.1.3. Ilggadīgie zālāji

Par agromežsaimniecības sistēmu elementiem uzskatāmi koki, kas tiek audzēti kā atsevišķi augoši koki vai kā koki grupās, vai rindās, vai joslās ar mērķi nodrošināt zemes ilgtspējīgu izmantošanu un novērst augsnes eroziju, palielināt oglekļapiesaisti u.c.
Šos kokus uzskata par atbalsttiesīgu platību tad, ja atsevišķi augošu koku skaits uz hektāra nepārsniedz 100 vai, ja koku grupu, vai rindu, vai joslu aizņemtā kopējā platība nepārsniedz 500 m^2.
Ierobežojumi (100 koki un 500m2) neattiecas uz LLVN 8 elementiem: atsevišķi augoši koki, koku rindas un dzīvžogi, kas iekļauti LLVN 8 atbalsttiesīgo ainavu elementu slānī.

4.1.2.2. Aramzeme

4.1.2.2.1. Citas piezīmes par aramzemes definīciju

Nav

4.1.2.3. Ilggadīgie stādījumi

4.1.2.3.1. Stādaudzētavu definīcija

Stādaudzētavas ir platības, kurās segtā platībā vai atklātā laukā audzē jaunus stādus turpmākai pārstādīšanai, proti:
— vīnogulāju stādu un potcelmu audzētavas,
— augļu koku un ogulāju stādaudzētavas,
— dekoratīvo augu stādaudzētavas,
— tādu koku un krūmu audzētavas, kuri paredzēti stādīšanai dārzos, parkos, ceļmalās un uz uzbērumiem, (piemēram, dzīvžogu augi, rožu krūmi un citi dekoratīvi krūmi, dekoratīvi skuju koki), jebkurā gadījumā arī šādu koku un krūmu potcelmi un sējeņi

4.1.2.3.2. Īscirtmeta atvasāju definīcija

Īscirtmeta atvasāji ir platības, kurā stāda un audzē viena vecuma īscirtmeta atvasāju sugas - apsi (*Populus spp.*), kārklu (*Salix spp.*) vai baltalksni (*Alnus incana*) ar piecu gadu maksimālo cirtes aprites laiku.

Kārklu (Salix spp.) stādījumi vismaz 10 000 gab/ha, Apsei (Populus spp.) un baltalksnim (Alnus incana) vismaz 4000 gab./ha.

Koku sugas - apse (*Populus spp.*), kārkls (*Salix spp.*) un baltalksnis (*Alnus incana*) - ir Latvijas klimatiskajiem apstākļiem piemērotas īscirtmeta atvasāju vietējās sugas, kas labi veido atvases pēc nociršanas un spēj radīt lielāku biomasu īsā laika periodā. Līdz ar to derīgas kā kultūraugs īstermiņa biomasas audzēšanai.

Maksimālais cirtes aprites laiks ir noteikts pieci gadi, jo 5 gados kokaugi nespēs izveidot lielu sakņu sistēmu un neradīs neatgriezeniskus bojājumus slēgtās meliorācijas sistēmās (ja stāda ievērojot visus nosacījumus meliorētās augsnēs), kā arī zemes būs iespējams bez īpašām investīcijām (celmu raušana/frēzēšana) izmantot citu lauksaimniecības kultūraugu audzēšanai.

4.1.2.3.3. Citas piezīmes par ilggadīgo stādījumu definīciju

Nav

4.1.2.4. Ilggadīgie zālāji

4.1.2.4.1. Zāles un citu lopbarības zālaugu definīcija

Stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi ir visi zālaugi, kas tradicionāli aug dabiskās ganībās vai ko dalībvalstī parasti iekļauj ganībām vai pļavām paredzētos sēklu maisījumos, neatkarīgi no tā, vai tās izmanto lopu ganīšanai.

4.1.2.4.2. Lēmums izmantot "aparšanas" kritēriju attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju
: **Nē**

4.1.2.4.3. Lēmums izmantot kritēriju "augsnes apstrāde" attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju
: **Nē**

4.1.2.4.4. Lēmums izmantot kritēriju “atkārtota sēšana ar dažādu veidu zālājiem” attiecībā uz ilggadīgo zālāju klasifikāciju un tā apraksts apstiprinošas atbildes gadījumā
: **Nē**
4.1.2.4.5. Lēmums par citu augu, piemēram, koku un/vai krūmu, kurus var izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ar nosacījumu, ka pārsvaru saglabā zāle un citi lopbarības zālaugi
: **Nē**
4.1.2.4.6. Lēmums par citu augu, piemēram, krūmu un/vai koku, kurus var noganīt vai izmantot dzīvnieku barības ieguvei, iekļaušanu, ja zāle un citi lopbarības zālaugi tradicionāli nav dominējoši vai nav sastopami ganību teritorijās
Lēmums par citu sugu iekļaušanu, piemēram, tādu krūmu un/vai koku iekļaušanu, kurus var noganīt un/vai izmantot dzīvnieku barības ieguvei, kur ganību teritorijā tradicionāli nav zāles un citu zāles lopbarības zālaugu pārsvara vai tie nav sastopami : **Nē**
a) Apstiprinošas atbildes gadījumā — vai tas attiecas uz visām dalībvalstīm/reģioniem? : **Nē**
b) ja ir noliedzoša atbilde uz a) jautājumu — vai tas attiecas tikai uz zemi, kas veido daļu no izveidotās vietējās prakses? : **Nē**
c) ja ir noliedzoša atbilde uz a) jautājumu — neaprobežojas tikai ar vai nepiemēro citām platībām, kas nav izveidotā vietējā prakse? : **Nē**
4.1.2.4.7. Citas piezīmes par ilggadīgo zālāju definīciju

-

4.1.2.5. Citas piezīmes par lauksaimniecības platības definīciju kopumā

Tiek uzskatīts, ka zālāji piecus gadus nav iekļauti augsekā, ja attiecīgās zālāju platības konkrētā laukā ir deklarētas piecus gadus pēc kārtas un ilgāk. Ilggadīgo zālāju pārsēšana/atjaunošana konkrētajā laukā augsnes uzlabošanas nolūkiem neuzskata par augseku.

4.1.3. Atbalsttiesīgs hektārs

4.1.3.1. Kritēriji, kā noteikt lauksaimnieciskās darbības pārsvaru, ja zeme tiek izmantota arī ar lauksaimniecību nesaistītām darbībām

Tiek uzskatīts, ka lauksaimniecības zemi neizmantot pārsvarā lauksaimnieciskai darbībai, ja: 1. to izmanto mežistrādes vajadzībām, ceļu būvei, telšu novietošanai, auto un tehnikas stāvvietām, izstāžu, gadatirgu, sporta, atpūtas un citu sabiedrisku pasākumu rīkošanai laikposmā no 15. maija līdz 15. septembrim ilgāk nekā četras nedēļas pēc kārtas, un tai nepieciešama augsnes virskārtas atjaunošana un izlīdzināšana vai zālāju zelmeņa atjaunošana; 2. uz tās atrodas lidlauks (izdota apliecība saskaņā ar normatīvajiem aktiem par civilās aviācijas lidlauku izveidošanu, sertifikāciju un ekspluatāciju), pastāvīgs sporta laukums, tostarp golfa laukums, lauki vai nogāzes, kurās ierīkotas slēpošanas un citu sporta veidu trases ar aprīkojumu, zirgu izjāžu laukums ar aprīkojumu, atpūtas un kempingu laukums, siltumnīcas ar grīdas segumu vai ceļi. Tomēr lauksaimnieks var sniegt pierādījumus, ka lauksaimniecības zeme tiek izmantota lauksaimnieciskai darbībai.

4.1.3.2. Kritēriji, lai nodrošinātu, ka zeme ir lauksaimnieka rīcībā

Lauku atbalsta dienests katru gadu no Valsts zemes dienesta saņem informāciju par visiem kadastra datiem. Gadījumos, kad lauksaimnieks nav deklarēto platību īpašnieks, LAD, pamatojoties uz riska analīzi, nosūta lauksaimniekam pieprasījumu iesniegt pierādījumus nomas līgumu veidā vai atbilstošus dokumentus, kas apliecina viņu tiesības izmantot deklarētās platības. Lauksaimnieks pēc Lauku atbalsta dienesta pieprasījuma uzrāda dokumentu, kas pierāda tiesības rīkoties ar lauksaimniecības zemi (nomas līgums patapinājuma līgums, mantojumu apliecinošs dokuments, zemes īpašnieka rakstisks apliecinājums, pagasta lēmums (attiecas uz pašvaldības īpašumā esošo zemi u.c.), vai abu pušu parakstītu apliecinājumu par mutisku vienošanos , ka atbalstam pieteiktā lauksaimniecības zemes

platība pēc stāvokļa kārtējā gada 15. jūnijā atrodas tā tiesiskajā valdījumā (lietošanā), ja to neapliecina ieraksts zemesgrāmatā.

4.1.3.3. Periods, kurā platībai jāatbilst "atbalsttiesīga hektāra" definīcijai

Visu kalendāro gadu, par kuru iesniegts atbalsta pieteikums.

Jaunajām zemes platībām, laukiem/blokiem no pieteikuma iesniegšanas brīža.

4.1.3.4. Lēmums iekļaut lauksaimniecībā izmantojamās platības tikai katru otro gadu

: **Nē**

4.1.3.5. Lēmums par citu ainavas iezīmju (kas nav aizsargātas saskaņā ar LLVS) iekļaušanu, ja tās nav dominējošas un būtiski netraucē lauksaimnieciskās darbības veikšanu to aizņemtās platības dēļ

: **Nē**

4.1.3.6. Lēmums attiecībā uz ilggadīgiem zālājiem ar izkliedētām neatbalsttiesīgām iezīmēm piemērot fiksētus samazinājuma koeficientus, lai noteiktu platību, kas ir uzskatāma par tādu, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu

: **Nē**

4.1.3.7. Lēmums saglabāt iepriekš atbalsttiesīgo platību atbilstību, ja tās vairs neatbilst "atbalsttiesīgā hektāra" definīcijai saskaņā ar SPR regulas 4. panta 4. punkta a) un b) apakšpunktu, jo tiek izmantotas valsts shēmas, kuru nosacījumi atbilst intervencēm, uz kurām attiecas Regulas (ES) HZR 63. panta 2. punktā minētā integrētā sistēma, kas pieļauj 1. pielikumā neiekļautu produktu audzēšanu, izmantojot paludikultūru, un kas palīdz sasniegt SPR regulas vidiskos un klimatiskos mērķus

: **Nē**

4.1.4. Aktīvs lauksaimnieks

4.1.4.1. Kritēriji, ar kuriem nosaka tos, kuru lauksaimnieciskās darbības līmenis ir minimāls

Tiešo maksājumu pretendents uzskatāms par aktīvu lauksaimnieku, ja tas kārtējā gadā izpilda vismaz vienu no zemāk minētajiem kritērijiem:

1. Personas valdījumā/īpašumā esošie lauksaimniecības dzīvnieki ir reģistrēti Lauksaimniecības datu centra datu bāzē – vismaz 1 liellopu vienība;

2. Personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecība ir iekļauta Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā;

3. Persona iekļauta kā sēklaudzētājs VAAD Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā;

4. Vismaz 1/3 personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecība ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā, ko uzrauga sertifikācijas institūcija "Vides kvalitāte" un SIA "Sertifikācijas un testēšanas centrs;

5. Personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecībā tiek nodarbināts vismaz viens algots darbinieks lauksaimnieciskajā darbībā, vai ne mazāk kā 1 LDV/100ha;

6. Personas valdījumā/īpašumā esošā saimniecībā nodrošina standarta izlaidi, kas ir dalībvalsts noteikta summa uz saimniecības hektāru;

7. Personas valdījumā/īpašumā esošā lauksaimnieciskās darbības izmaksas sastāda noteiktu summu uz hektāru, ko noteikusi dalībvalsts, ņemot vērā minimālās zemes uzturēšanas izmaksas.

4.1.4.2. Lēmums izmantot ar lauksaimniecību nesaistītu neatbalstāmu darbību sarakstu kā papildu instrumentu

: **Nē**

4.1.4.3. Lēmums noteikt tiešo maksājumu summu, kas nepārsniedz 5000 EUR, saskaņā ar kuru lauksaimnieki jebkurā gadījumā uzskatāmi par "aktīviem lauksaimniekiem"

: **Jā**

Aktīva lauksaimnieka nosacījumu nepiemēro lauksaimniekam, kam iepriekšējā gadā tiešo maksājumu kopsumma nepārsniedza 500 EUR.

500 EUR slieksnis ir noteikts, balstoties uz mazo lauksaimnieku maksājuma apjomu. Ņemot vērā, ka mazo lauksaimnieku maksājuma intervence ir vērsta uz vienkāršotu atbalstu mazajiem lauksaimniekiem ar mērķi nodrošinātu mazo saimniecību pastāvēšanu un lauku apvidu dzīvotspēju, arī aktīva lauksaimnieka kritēriji uz šo saimniecību lielumu grupu nebūtu jāattiecina. Arī administratīvā sloga samazināšanas nolūkā noteiktais slieksnis ir optimāls, jo saskaņā ar 2019.gada LAD datiem 34% no lauksaimniekiem ir tādi, kas tiešos maksājumus nesaņem vairāk nekā 500 EUR.

4.1.5. Gados jauns lauksaimnieks

4.1.5.1 Maksimālā vecuma ierobežojums

Maksimālais vecuma ierobežojums: **40**

4.1.5.2. Nosacījumi, ka lauksaimniekam jābūt "lauku saimniecības vadītājam"

Gados jauns lauksaimnieks ir saimniecības vadītājs:

- lauku saimniecības īpašnieks, vai
- kam vienpersoniski vai kopā ar citiem gados jauniem lauksaimniekiem pieder vairāk nekā 50% kapitāldaļu (katram vismaz 20% kapitāldaļu), un paraksta tiesības kapitālsabiedrībā, kas piesakās atbalstam.

4.1.5.3. Nepieciešama attiecīga apmācība un/vai prasmes

Apgūti lauksaimniecības pamatkursi (160 stundas), iegūta augstākā vai vidējā profesionālā lauksaimniecības izglītība (320 stundas) vai uzsāktas mācības, lai to iegūtu.

4.1.5.4. Citas piezīmes saistībā ar gados jauna lauksaimnieka definīciju

Juridiska persona izpilda saimniecības vadītāja prasību, ja ikviena fiziska persona, kas kontrolē šo juridisko personu, ir atbilstoša gados jauna lauksaimnieka vecuma, saimniecības vadītāja un izglītības prasībām.

4.1.6. Jauns lauksaimnieks

4.1.6.1. Nosacījumi, ka lauksaimniekiem, kuri nesen ir nodibinājuši savu pirmo lauku saimniecību, ir jābūt "lauku saimniecības vadītājiem"

Netiks piemērots.

4.1.6.2. Nepieciešama attiecīga apmācība un/vai prasmes

Netiks piemērots.

4.1.7. Minimālās prasības tiešo maksājumu saņemšanai

4.1.7.1. Sliekšņvērtība

Sliekšņvērtība, ha: **1**

Sliekšņvērtība (EUR): **100**

4.1.7.2. Skaidrojums

Slieksnis 1 hektārs ir noteikts, lai:

1) novērstu pārmērīgu administratīvo slogu, kādu rada mazu maksājuma summu administrēšana un;

2) veicinātu mazo zemes gabalu sakopšanu un apvienošanu.

Lauksaimniekiem, kuru saimniecības platība nepārsniedz 1 ha, administrēšana radītu pārmērīgu administratīvo slogu: atbalsta administrēšanas izmaksas uz vienu lauksaimnieku būtu lielākas nekā izmaksājamā atbalsta summu.

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka saimniecības, kuru platība nepārsniedz 0,9 ha, veido 10,4 % no kopējā saimniecību skaita, tajā pašā laikā izmantojot tikai 0,1 % no lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Tāpēc var secināt, ka šīs ļoti mazās saimniecības ar lauksaimniecisko darbību nodarbojas minimāli un lielāko daļu ienākumus gūst no ārpussaimnieciskām darbībām, tāpēc tās nevar ne veicināt ilgtermiņa nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, ne arī nodrošināt lauksaimnieciskās ražošanas

ekonomisko ilgtspēju jebkādā nozīmīgā veidā. Tāpēc mēs esam ieviesuši minimālās platības un atbalsta summas prasības, lai izslēgtu tās mazās saimniecības, kuras drīzāk būtu uzskatāmas par "hobiju saimniecībām" un kurām KLP atbalsts būtu pārāk mazs, lai efektīvi sekmētu KLP mērķu sasniegšanu.

	Saimniecību skaits, *tūkst.*	**%**	**LIZ,** *thūkst. ha*	**%**
Kopā	69,0	100,0	1969,2	100,0
Līdz 0,9	7,2	10,4	2,3	0,1
1-2,4	10,1	14,7	17,4	0,9
2,5-4,9	13,7	19,8	50,3	2,6
5-9,9	13,1	19,0	93,4	4,7
10-19,9	9,9	14,3	138,1	7,0
20-29,9	3,7	5,3	89,8	4,6
30-39,9	2,0	2,9	68,6	3,5
40-49,9	1,3	1,8	56,1	2,8
50-99,9	2,8	4,1	196,9	10,0
100-199,9	1,9	2,7	265,9	13,5
200-499,9	1,2	1,8	380,0	19,3
500,0 un vairāk	0,6	0,9	610,4	31,0
Nav LIZ	1,6	2,3	-	-

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

4.1.8. Citas KLP plānā izmantotās definīcijas

Nosaukums	Apraksts

4.2. Ar tiešajiem maksājumiem saistīts elements

4.2.2. Tiešo maksājumu samazināšana

4.2.2.1. Tiešo maksājumu samazināšanas un/vai ierobežojuma apraksts

Vai piemērojat maksājumu samazinājumu? : **Nē**

Vai piemērojat ierobežojumus (t. i., 100 % samazinājumu)? : **Jā**

Paskaidrojumi

Maksimumu piemēro nolūkā risināt SM1 mērķa V3 vajadzību - līdzsvarot ienākumus starp saimniecību lieluma grupām, saglabājot stabilu pamatienākumu atbalstu mazajām saimniecībām.

4.2.2.2. Darbaspēka izmaksu atskaitīšana

Vai veicat darbaspēka izmaksu atņemšanu? : **Jā**

Paskaidrojumi

Pirms ISIP maksājuma maksimuma piemērošanas no ISIP summas, kura konkrētā kalendārajā gadā ir piešķirama lauksaimniekam, tiks atskaitītas visas lauksaimnieka deklarētās, ar lauksaimniecisku darbību saistītās algas, tostarp ar nodarbināšanu saistītie nodokļi un sociālās iemaksas saskaņā ar KLP stratēģiskā plāna regulas Nr. 2021/2015 17.panta 3.a) apakšpunktu. Lai aprēķinātu minētās summas, dalībvalstis izmanto tās algu izmaksas, kas faktiski ir radušās lauksaimniekam. Gadījumos, kad lauksaimnieks nodarbojas arī ar nelauksaimniecisko darbību, un tāpēc viena darbinieka alga ir saistīta gan ar lauksaimniecisko, gan ar nelauksaimniecisko darbību, mēs sniegsim iespēju lauksaimniekam izmantot standarta izmaksas, izmantojot vidējo algu lauksaimniecības nozarē. Balstoties uz 2019.gada tiešo maksājumu saņēmēju datiem, lauksaimniekiem tika noteikti provizoriskie ISIP maksājumu apmēri 2023.-2027.gada periodam. Tika aprēķinātas arī iespējamās ar lauksaimniecisko darbību saistītās darbaspēka izmaksu un saistīto nodokļu summas, tādējādi izvērtējot, kas varētu būt tie lauksaimnieki, kurus, iespējams, skars maksājuma maksimums. Kopumā ISIP summa lauksaimniekiem virs 100 000 sastāda vidēji 26 milj. EUR gadā jeb 129 milj. EUR 2023-2027.g. periodā, bet atskaitot darbaspēka izmaksas un nodokļu summas, maksimuma piemērošanai pakļautā samazinājuma summa ir vidēji 0,08 milj. EUR gadā jeb 0,38 milj EUR 2023-2027.g. periodā. Aprēķini par iespējamo maksājuma samazinājumu ir provizoriski, jo informācija par darbaspēka izmaksām un ar to saistītajām nodokļu summām nav zināma par visiem maksājuma samazinājumam pakļautajiem lauksaimniekiem. Kā arī aprēķini tika veikti pēc pieņēmuma, ka ar lauksaimniecību saistītas ir 93% no visām darbaspēka izmaksām un ar to saistītajām nodokļu summām.

4.2.2.3. Aplēstais tiešo maksājumu samazināšanas un maksimuma noteikšanas katram gadam rezultāts

Pieprasījumu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Paskaidrojumi
Finanšu gads	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
Kopējā aplēstā ikgadējā produkcija (EUR)	56559	60247	66592	74720	126835	
- pārdalošā maksājuma izmantošana (EUR)	56559	60247	66592	74720	126835	
- citu tiešo maksājumu intervenču izmantošana (EUR)	0	0	0	0	0	
- pārvietojums uz ELFLA (EUR)	0	0	0	0	0	

4.2.3. Piemērošana juridisko personu vai grupu dalībnieku līmenī / saistīto juridisko personu grupas līmenī (110. pants)

- [SPR] vai [HZR] noteikto robežvērtību/ierobežojumu piemērošana juridisko personu vai grupu dalībnieku līmenī:

[SPR] 17. panta 4. punkts — Maksājumu samazinājums
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] CRIS 29. panta 6. punkta pirmā daļa
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] CISYF 30. panta 4. punkts
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] 17. panta 1. punkts — Finanšu disciplīna
Piemērot robežvērtību : **Nē**

- Ja robežvērtības/ierobežojumus ir noteikusi dalībvalsts, šo robežvērtību/ierobežojumu piemērošana juridisko personu / grupu dalībnieku līmenī:

[SPR] 28. pants — Maksājums mazajiem lauksaimniekiem
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] 31. pants — Ekoshēmas
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] CIS 32.–34. pants
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] 70. pants — Vidiskās, klimatiskās un citas pārvaldības saistības
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] 71. pants — Dabiskie vai citi platībatkarīgie ierobežojumi
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] 72. pants — Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] 73. pants — Ieguldījumi
Piemērot robežvērtību : **Nē**

[SPR] 75. pants — Gados jaunu lauksaimnieku un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana
Piemērot robežvērtību : **Nē**

- [SPR] noteikto robežvērtību/ierobežojumu piemērošana saistītu tiesību subjektu grupas līmenī:
[SPR] CRIS 29. panta 6. punkta otrā daļa
Piemērot robežvērtību : **Nē**

4.2.4. Ieguldījums riska pārvaldības instrumentos

Vai piemērojat iespēju līdz 3 % no tiešajiem maksājumiem piešķirt ar nosacījumu, ka šī summa tiek izmantota ieguldījumam riska pārvaldības instrumentā? : **Nē**
Kāds ir procentuālais daudzums?
Galvenie elementi

4.3. Tehniskā palīdzība

4.3.1. Mērķi

Saskaņā ar KLP Stratēģisko plānu regulas nosacījumiem ar ELFLA līdzekļiem dalībvalsts drīkst atbalstīt rīcības, kas saistībā ar KLP Stratēģisko plānu ir nepieciešamas efektīvai atbalsta administrēšanai un īstenošanai. Tā ietvarā atbalsts paredzēts arī valsts KLP tīklu izveidei un darbībai.

Tehniskās palīdzības mērķis ir atbalstīt efektīvu un atbilstošu KLP stratēģiskā plāna sagatavošanu, pārvaldību un koordināciju, uzraudzību, novērtēšanu, kā arī informācijas, publicitātes, redzamības un tīklu veidošanas, sūdzību izskatīšanas, kontroles un revīzijas darbības, lai sasniegtu plānotos rezultātus. Saistībā ar tehnisko palīdzību attaisnojami arī izdevumi, kas attiecas gan uz iepriekšējo plānošanas periodu (2014.–2020.gads), gan nākamo daudzgadu finanšu periodu.

Atbilstoši KLP Stratēģisko plānu regulas nosacījumiem, Tehnisko palīdzību atlīdzina ar vienotas likmes finansējumu. Latvija, ievērojot atkāpi, ka dalībvalstis, kurām ES lauku attīstības atbalsta kopapjoms nepārsniedz 1,1 miljardu EUR, šo slieksni drīkst palielināt līdz 6 %, noteikusi, ka Tehniskajai palīdzībai tiek piemēroti 5,68%.

4.3.2. Pasākumu darbības joma un indikatīvā plānošana

No Tehniskās palīdzības līdzekļiem plānots atbalstīt šādas aktivitātes:
1) Sagatavošanas darbības
Plānošanas dokumentu izstrāde, t.sk. dažādu nepieciešamu ārēju novērtējumu izmaksas, kas saistītas ar KLP Stratēģiskā plāna izstrādi un nepieciešamo pamatojumu sagatavošanu, KLP Stratēģiskā plāna pārvaldībā un administrēšanā iesaistīto institūciju pārvaldības un koordinācijas, kā arī administrēšanas kontroles sistēmu izstrāde, ieviešana, kā arī ekspertu, konsultantu un sadarbības partneru piesaistīšanas un sadarbības izmaksas.

2) Pārvaldības un koordinācijas darbības
Vadošās iestādes un Maksājumu aģentūras darbības nodrošināšanas izmaksas, lai sekmīgi ieviestu, uzraudzītu un administrētu KLP Stratēģisko plānu kā piemēram:
- nodarbināto atlīdzība;
- institucionālās kapacitātes un administratīvo spēju celšana, darbinieku zināšanu un prasmju pilnveidošana;
- nepieciešamais aprīkojums un tehnika, telpu iekārtošana un aprīkošana u.c.,
- informācijas sistēmu un rīku izveide un attīstība KLP atbalsta ieviešanas uzlabošanai;
- administratīvā sloga mazināšanas pasākumi;
- ekspertu, ekspertu grupu, konsultantu un sadarbības partneru piesaistīšanas un sadarbības izmaksas;

- atbalsta pieteikumu un projekta iesniegumu izvērtēšana un apstiprināšana, un sūdzību izskatīšana.

3) Uzraudzības darbības

Piešķirtā atbalsta, t.sk. projektu uzraudzība un izmaksas, kas saistītas ar KLP Stratēģiskā plāna ieviešanas uzraudzību, Uzraudzības komitejas darbību un ikgadējās izskatīšanas sanāksmju ar Eiropas Komisiju organizēšanu, izmaksas, kas saistītas ar datorizētas uzraudzības informācijas sistēmas izveidi un attīstību, kā arī ekspertu, ekspertu grupu, konsultantu un sadarbības partneru piesaistīšanas un sadarbības izmaksas.

4) Novērtēšanas darbības

Novērtēšanas darbības, kas saistītas ar KLP Stratēģiskā plāna novērtējumiem un beigu (ex-post) novērtējumu, kā arī citiem nepieciešamiem novērtēšanas, datu ieguves un analīzes pasākumiem, ko veic juridiskas personas vai valsts institūcijas, lai uzlabotu KLP Stratēģiskā plāna kvalitāti un īstenošanu, kā arī lai novērtētu tā lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu, saskanību un pievienoto vērtību KLP vispārējo un specifisko mērķu sasniegšanā.

5) Informācijas, publicitātes, redzamības un tīklu veidošanas darbības

KLP Stratēģiskā plāna redzamības nodrošināšanas un informācijas izplatīšanas un publicitātes pasākumi (izmantojot TV, radio, presi un sociālajos medijos, kā arī reprezentācijas priekšmetu sagatavošana un iegāde), KLP Stratēģiskā plāna ieviešanā iesaistīto darbinieku pieredzes apmaiņas pasākumi un dalība ES darba grupās un citu valstu organizētos darba pasākumos (komandējumi), tostarp KLP komunikācijas koordinatora darbība un dalība Eiropas Komisijas izveidotajā komunikācijas koordinatoru tīklā un valsts KLP tīkla darbība (t.sk. Eiropas Inovāciju partnerības tīkla kontaktpunkta un AKIS kontaktpunkta funkciju izpilde, sadarbība ar Eiropas Inovāciju partnerības tīklu, Eiropas Tīklu lauku attīstībai) u.c.

6) Kontroles darbības

Atbalsta pretendentu iesniegumu izvērtēšana (t.sk. datorizētu uzraudzības informācijas sistēmu izveide un attīstība), auditi un pārbaudes uz vietas (t.sk. izmaksas, kas saistītas ar transportu un nepieciešamā apģērba, aprīkojuma iegādi pārbaužu veikšanai u.c.), pieaicinātu ekspertu un konsultantu pakalpojumi.

7) Revīzijas darbības

KLP Stratēģiskā plāna pārvaldības, koordinācijas un kontroles sistēmas pārbaudes, revīzijas (t.sk. pakalpojumi, kuru mērķis ir uzlabot ELFLA un ELGF atbalsta kvalitāti un efektivitāti, piem., juridiskos un iepirkumu jautājumos).

No Tehniskās palīdzības līdzekļiem saskaņā ar KLP Stratēģisko plānu regulas 112. panta 3. daļu nav attiecināmas izmaksas, kas saistītas ar Sertifikācijas struktūru darbību.

4.3.3. Atbalsta saņēmēji

Lai nodrošinātu sekmīgu KLP Stratēģiskā plāna pārvaldību un koordināciju, atbalsta saņēmēji ir Zemkopības ministrija kā ELFLA un ELGF vadošās iestādes funkciju izpildītāja un Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra.

4.3.4. Likme

Norādiet procentuālo daļu no kopējā ELFLA ieguldījuma KLP stratēģiskajā plānā, kas jāizmanto tehniskās palīdzības pasākumu finansēšanai. Vienota procentuālā daļa visā periodā (līdz 4 %/līdz 6 % BE, DK, EE, CY, LV, LT, LU, MT, NL, SI, SE) **5.68**

4.4. KLP tīkls

4.4.1. Valsts KLP tīkla kopsavilkuma pārskats un mērķi, tostarp darbības, ar kurām paredzēts atbalstīt EIP un zināšanu plūsmas AKIS sistēmā

Lai nodrošinātu iesaistīto pušu tīklošanos, Valsts KLP Tīklam (turpmāk – VKLPT) ir šādi mērķi:

a) palielināt visu attiecīgo ieinteresēto personu iesaistīšanos KLP stratēģisko plānu īstenošanā un attiecīgā gadījumā to izstrādē, kā arī veicināt mācīšanos no līdzbiedriem;

b) uzlabot KLP stratēģisko plānu īstenošanas kvalitāti;

c) piedalīties sabiedrības un potenciālo atbalsta saņēmēju informēšanā par KLP un finansēšanas iespējām;

d) veicināt inovācijas lauksaimniecībā un lauku attīstībā un atbalstīt visu zināšanu apmaiņas un zināšanu veidošanas procesā iesaistīto pušu iekļaušanu un mijiedarbību;

e) veicināt KLP stratēģisko plānu rezultātu izplatīšanu;

f) palīdzēt pārvaldes iestādēm īstenot KLP stratēģisko plānu un pāreju uz jauno īstenošanas modeli, kas balstīts uz rezultātiem;

g) atbalstīt attiecīgo struktūru uzraudzības un novērtēšanas spējas.

Lai sasniegtu iepriekš uzskaitītos mērķus, VKLPT tīklam ir šādi uzdevumi:

a) apkopot, analizēt un izplatīt informāciju par darbībām un labo praksi, kas īstenota vai atbalstīta saskaņā ar KLP stratēģiskajiem plāniem, kā arī analizēt lauksaimniecības un lauku apvidu attīstību saistībā ar KLP specifiskajiem mērķiem;

b) izveidot platformu, forumus un pasākumus, lai veicinātu pieredzes apmaiņu starp ieinteresētajām personām un līdzbiedru mācīšanos, tostarp attiecīgā gadījumā pieredzes apmaiņu ar tīkliem trešās valstīs;

c) vākt un veicināt informācijas izplatīšanu, kā arī dažādu struktūru un projektu, piemēram, vietējo rīcības grupu (VRG), Eiropas Inovācijas partnerības lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai EIP darba grupu un līdzvērtīgu struktūru un projektu tīklošanos;

d) atbalstīt sadarbības projektus starp EIP darbības grupām, VRG vai līdzīgām vietējās attīstības struktūrām, tostarp starpvalstu sadarbību;

e) veidot saites ar citām Savienības finansētām stratēģijām vai tīkliem, tostarp ar programmu Apvārsnis Eiropa;

f) sniegt ieguldījumu KLP turpmākajā attīstībā un jebkura turpmākā KLP stratēģiskā plāna perioda sagatavošanā;

g) piedalīties un sniegt ieguldījumu Eiropas KLP tīkla īstenotajās darbībās.

Mērķu sasniegšanai un uzdevumu izpildei VKLPT izstrādā daudzgadu Rīcības programmu un ikgadējus darba plānus, kuros ietver informāciju par plānotajām darbībām, finansējumu un sasniedzamajiem rezultatīvajiem rādītājiem.

VKLPT tam noteikto uzdevumu ietvaros pildīs arī AKIS kontaktpunkta funkcijas. VKLPT kā valsts nozīmes platforma informācijas un zināšanu apmaiņai starp lauku un lauksaimniecības dalībniekiem sniegs būtisku ieguldījumu AKIS darbības veicināšanā, sekmējot informācijas un zināšanu nodošanu lauksaimniekiem un nozares nevalstiskajām organizācijām, kā arī novērtētāju, pētnieku un inovācijās iesaistīto pušu, tostarp EIP darba grupu veikto pētījumu un projektu publiskošanu un izplatīšanu nozarei. Vienlaikus VKLPT radīs iespēju savest kopā dažādas ieinteresētās puses un partnerus tālākai sadarbībai jaunu zināšanu un inovāciju radīšanai AKIS ietvaros.

Ievērojot VKLPT ieinteresēto pušu plašo pārstāvniecību un tā darbības tvērumu, tas veicinās AKIS sistēmas pilnveidi, sekmējot iespēju uzlabot sadarbību starp iesaistītajām pusēm, uzlabojot informācijas apriti un zināšanu pielietošanu praksē, īstenojot dažādas informēšanas aktivitātes.

4.4.2. Valsts KLP tīkla struktūra, pārvaldība un darbība

Atbilstoši ES tiesību aktiem, Latvijā kopš 2008.gada darbojas Valsts Lauku tīkls (VLT), kura darbību saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto nodrošina sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC).

Ņemot vērā VLT sekmīgo darbību iepriekšējā plānošanas periodā un ieguldījumu sabiedrības informēšanā, kā arī publicitātes nodrošināšanā par Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020.gadam sniegto ieguldījumu un piedāvātajām iespējām un labo sadarbību ar vadošo iestādi un maksājumu aģentūru, arī šajā plānošanas periodā tīkla darbību turpinās nodrošināt LLKC. Tādējādi esošais VLT tiks pārveidots un uz esošā tīkla bāzes ar 2023.gada 1.janvāri, tiks izveidots VKLPT, nodrošinot VKLPT darbībai nepieciešamo cilvēkresursu kapacitāti, kompetenci un institucionālās pēctecības principu.

VKLPT nodrošinās kvalitatīvas informācijas un labas un pārņemamas prakses pieejamību, kā arī veicinās inovāciju veidošanos un sadarbību starp pētniekiem un praktiķiem. Plānošanas periodam tiek sagatavota VKLPT Rīcības programma, kurā tiks iekļauti plānotie pasākumi, lai veicinātu KLP SP ieviešanu un tā mērķu sasniegšanu, t.sk. nodrošinātu visiem interesentiem kvalitatīvu informācijas apriti par aktuālo informāciju saistībā ar KLP SP, ar LEADER un citām teritoriālajām iniciatīvām. t.sk. publicitātes pasākumi, kā arī tiks norādīts finansējums un sasniedzamie rezultatīvie rādītāji.

VKLPT turpinās tīklošanās aktivitātes ar LEADER vietējām rīcības grupām, piemēram, iesaistīsies sadarbības partneru meklēšanā, īpaši starpvalstu sadarbībai, uzturēs publicitāti savā tīmekļvietnē par LEADER pieeju un vietējo rīcības grupu īstenotām aktivitātēm, sniegs metodisko atbalstu profesionālai pilnveidei vietējo rīcības grupu kompetenču jomā, kā arī informēs par Eiropas KLP tīkla un citu valstu KLP tīklu aktualitātēm un labiem prakses piemēriem u.c. Tāpat sadarbība un tīklošanās ar LEADER vietējām rīcības grupām turpināsies viedo ciemu iniciatīvu radīšanā un attīstībā, kā arī sadarbības grupu (intervencē LA20) darbības koordinēšanai īso pārtikas piegādes ķēžu darbības attīstībai un vietējo produktu atpazīstamības veidošanai.

Efektīvai VKLPT noteikto mērķu sasniegšanai un uzdevumu izpildei VKLPT ir sekretariāts, kas koordinē un nodrošina tā darbību, un 26 reģionālās struktūrvienības visā Latvijā, kas īsteno aktivitātes, tādējādi nodrošinot informācijas pieejamību pēc iespējas tuvāk lauku teritoriju iedzīvotājiem, uzņēmējiem un organizācijām.

VKLPT darbības nodrošināšanai Zemkopības ministrija kā Vadošā iestāde ikgadēji apstiprina VKLPT darba plānu, piešķir Tehniskās palīdzības finansējumu tā īstenošanai, slēdzot līgumu, kā arī nodrošina noteikto darbību izpildes uzraudzību un paveikto darbu pieņemšanu.

Lai nodrošinātu lauksaimniecībā un lauku attīstībā iesaistītu NVO, valsts pārvaldes iestāžu, konsultantu, pētnieku un citu inovācijas jomā aktīvu spēlētāju tīklošanos, ir izveidota VKLPT konsultatīva institūcija – Sadarbības padome, kas sniedz priekšlikumus par VKLPT īstenojamajām aktivitātēm un nodrošina informācijas apmaiņu.

Par VKLPT dalībnieku var kļūt jebkura fiziska vai juridiska persona, kas vēlas iesaistīties lauksaimniecības un lauku teritoriju attīstībā. VKLPT jau šobrīd ir iesaistītas dažādas organizācijas un pārvaldes iestādes – lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares pārstāvošas organizācijas, lauku uzņēmēji, vietējās rīcības grupas, vides organizācijas, lauku teritoriju nevalstiskās organizācijas, pašvaldības, jauniešu organizācijas, pētniecības institūti u.c.

Indikatīvi VKLPT darbībai plānošanas periodā no kopējā Tehniskās palīdzības finansējuma tiks paredzēti līdz 30%.

4.5. Pārskats par koordinēšanu, nošķīrumu un komplementaritāti starp ELFLA un citiem Savienības fondiem, ko izmanto lauku apvidos

KLP Stratēģiskā plāna izstrādes laikā saistība ar citu Eiropas Savienības fondu līdzfinansētajiem plānošanas dokumentiem noteikta, ievērojot paredzētās pasākumus un aktivitātes, atbalstāmās nozares, atbalsta saņēmējus un īstenošanas teritorijas.

KLP Stratēģiskā plāna īstenošanas laikā koordinācija starp Eiropas Savienības struktūrfondiem un Kohēzijas fondu (ES struktūrfondi), kā arī KLP fondiem (ELFLA un ELGF) un Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fondu (EJZAF) (no kuriem pēdējie trīs ir Zemkopības ministrijas pārziņā), tiks nodrošināta, ES struktūrfondu vadošās iestādes pārstāvim ar balsstiesībām piedaloties KLP Stratēģiskā plāna Uzraudzības komitejā un Zemkopības ministrijas pārstāvim ar balsstiesībām piedaloties Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda Uzraudzības komitejā.

Papildus koordinācijas mehānisms starp iepriekš minētajiem fondiem tiks nodrošināts nacionālo normatīvo aktu izstrādes un apstiprināšanas gaitā (nosakot detalizētus atbalsta saņemšanas nosacījumus, saskaņojot atbilstības un darbību atlases kritērijus). Ministru kabineta noteikumi, kas tiks izstrādāti KLP Stratēģiskā plāna lauku attīstības intervenču īstenošanai, pirms to apstiprināšanas, tiks saskaņoti ar citām ministrijām, kas ir atbildīgas par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda pasākumu īstenošanu, un Zemkopības ministrijas Zivsaimniecības atbalsta nodaļu, kas ir atbildīga par EJZAF pasākumu īstenošanu, kā arī nodrošinot sadarbību un informācijas apmaiņu maksājumu aģentūru līmenī visā KLP Stratēģiskā plāna īstenošanas un uzraudzības laikā.

Iepriekšminētie noteikumi tiks saskaņoti arī ar sociālajiem partneriem, kā to paredz Latvijas Republikā noteiktā Ministru kabinetā izskatāmo normatīvo aktu projektu iesniegšanas, virzības un izskatīšanas kārtība.

Papildinātība starp Savienības fondiem tiek nodrošināta, īstenojot arī multifondu Sabiedrības virzītas vietējās attīstības (SVVA) stratēģiju īstenošanu ar ELFLA un EJZAF finansējumu. Tāpat papildinātība tiek nodrošināta arī ELFLA un ELGF atbalstītajām darbībām, demarkāciju un nepārklāšanos nodrošinot, ievērojot KLP Stratēģiskajā plānā paredzēto intervenču nosacījumus, kas ir atbilstoši ES tiesību aktos noteiktajām prasībām.

Lai nodrošinātu, ka darbības, ko finansē KLP, nepārklātos ar darbībām ko finansē citi ES fondi, Lauku atbalsta dienestam (LAD) ir izveidota tieša sasaiste ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēmu, kur iespējams pārbaudīt projektu nepārklāšanos un atbalsta nedublēšanos. Ir paredzēts, ka LAD sadarbībā ar citām attiecīgām iestādēm un, izmantojot šo sistēmu, veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vieniem un tiem pašiem ieguldījumiem netiktu saņemts dubultais atbalsts.

ELFLA intervence	**Demarkācija un papildinātība**			
	Plānošanas dokuments, fonds	**Pasākums, aktivitāte**	**Pasākumu un to aktivitāšu mērķi, finansējuma saņēmēji**	**Nošķirtība, papildinātība**
LA1.1.Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2021-2027, EJZAF	2. prioritātes "Veicināt ilgtspējīgas akvakultūras darbības, kā arī zvejniecības un akvakultūras produktu pārstrādi	Zināšanu pārnese un labās prakses apmaiņa akvakultūrā. Teorētisko un praktisko zināšanu apguve un papildināšana gan	ELFLA intervence nepārklāsies ar EJZAF, jo mērķa grupa saistībā ar EJZAF ir akvakultūra. Demarkācija un papildinātība ar

		un tirdzniecību, veicinot pārtikas nodrošinājumu Savienībā” 1.konkrētā mērķa “Ilgtspējīgu akvakultūras darbību veicināšana, īpaši stiprinot akvakultūras ražošanas konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot, ka darbības ilgtermiņā ir videi draudzīgas” saistītā darbība “Zināšanu pārnese”	vietējā, gan sadarbojoties starptautiskā līmenī akvakultūras jomā esošajiem un jaunajiem darbiniekiem.	EJZAF rīcības programmā paredzēto atbalstu zināšanu pārnesei tiks noteikta EJZAF rīcības programmā un MK noteikumos, paredzot atbalstu tikai zivsaimniecības nozarei, kā arī nosakot atbalsta saņemšanas nosacījumus un ierobežojot tiešo labuma guvēju loku un tēmas atbilstoši atbalstāmajai nozarei.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.1.prioritāte “Pētniecība un prasmes” 1.1.2.specifiskais atbalsta mērķis (turpmāk-SAM) “Prasmju attīstīšana viedās specializācijas, industriālās pārejas un uzņēmējdarbības veicināšanai”	Mācību atbalsts augsta līmeņa digitālo prasmju apguvei, tostarp bioinformātikas, kiberdrošības un mākslīgā intelekta jomā, starptautiska līmeņa datorzinātņu studiju programmās akadēmiskajam un zinātniskajam personālam kopsadarbībā ar industriju, kā arī īsāka cikla specializēto digitālo prasmju apguves moduļos uzņēmējiem u.c. speciālistiem. Finansējuma saņēmēji- augstākās izglītības un zinātnes institūcijas, saimnieciskās darbības veicēji.	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgās mācību tēmas. Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.2.prioritāte “Atbalsts uzņēmējdarbībai” 1.2.2.SAM	Tiks nodrošinātas specializētas digitālo prasmju apmācības, kas ietver zināšanu apguvi ar mērķi veicināt uzņēmumu konkurētspēju un	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgās mācību tēmas. Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi

		"Izmantot digitalizācijas priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai" 1.2.2.2.pasākums "Uzņēmumu digitālo prasmju attīstība un digitālā brieduma testa nodrošināšana"	efektivitāti caur darbinieku prasmju pilnveidošanu mūsdienīgu digitālo analītikas rīku, sistēmu un programmatūru izmantošanā, kā piem., uzņēmuma specifisku lietojumprogrammu apguve, datu analītikas kursi, e-komercijas prasmes, digitālais mārketings u.c. Finansējuma saņēmēji – izvēlēts projekta īstenotājs, komersanti.	jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	2.2.prioritāte "Vides aizsardzība un attīstība" 2.2.3.SAM "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu" 2.2.3.2.pasākums "Vides izglītību veicinoši pasākumi sabiedrības informētībai un prasmju attīstībai"	Apmācības, izglītības, konsultēšanas un informēšanas pasākumi prasmju attīstībai, pārkvalificēšanai, izpratnes veicināšanai un attieksmes, patēriņa un uzvedības modeļu ietekmēšanai attiecībā uz vides, īpaši aprites ekonomikas, dabas un klimata jautājumiem, t.sk. informatīvo materiālu un ekspozīciju izveide un paplašināšana. Finansējuma saņēmēji – Dabas aizsardzības pārvalde, Valsts reģionālās attīstības aģentūra.	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgos finansējuma saņēmējus/ finansējuma saņēmēju veidus.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas	4.2.prioritāte "Izglītība, prasmes un mūžizglītība"	Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai: atbalsts uzņēmumu	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā prasmju fonda

	programma 2021.–2027.gadam, ESF+	4.2.4.SAM "Veicināt mūžizglītību, jo īpaši piedāvājot elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas visiem, ņemot vērā uzņēmējdarbības un digitālās prasmes, labāk prognozējot pārmaiņas un vajadzību pēc jaunām prasmēm, pamatojoties uz darba tirgus vajadzībām, atvieglojot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti" 4.2.4.1.pasākums "Atbalsts nozaru vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai"	izaugsmes vajadzībās balstītai, mērķorientētai nodarbināto personisko un profesionālo prasmju celšanai, publisko un privāto partnerību veidošanai, tostarp prasmju fondu koncepta izveides un pilotēšanas veidā. Prasmju fonda pilotēšana atsevišķās nozarēs (IPIA): piltoprogramma indikatīvi divās nozarēs (būvniecība, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas nozare). Finansējuma saņēmēji – darba devējus un darba ņēmējus pārstāvošas institūcijas un valsts institūcija (partnerība)/ darba devēju un/vai darba ņēmēju organizācijas	piltoprogrammas indikatīvās nozares. Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ESF+	4.2.prioritāte "Izglītība, prasmes un mūžizglītība" 4.2.4.SAM "Veicināt mūžizglītību, jo īpaši piedāvājot elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas visiem, ņemot vērā uzņēmējdarbības un digitālās prasmes, labāk prognozējot pārmaiņas un vajadzību pēc jaunām prasmēm, pamatojoties uz	Atbalsts nodarbinātajiem tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvei, individuālo mācību vajadzību noteikšanai un personu profilēšanai, tostarp minimālo zināšanu un digitālo prasmju standarta mācību programmas izstrāde pēc amatu un zināšanu līmeņiem, nodarbināto	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā pieaugušo izglītības veidu, ELFLA intervence nodrošina pieaugušo neformālo izglītību, ESF mācību piedāvājumā ir cita veida izglītības programmas.

		darba tirgus vajadzībām, atvieglojot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti” 4.2.4.2.pasākums “Atbalsts pieaugušo individuālajās vajadzībās balstītai pieaugušo izglītībai”	testēšana un sertifikācija. Finansējuma saņēmējs – Valsts izglītības attīstības aģentūra.	
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ESF+	4.2.prioritāte “Izglītība, prasmes un mūžizglītība” 4.2.4.SAM “Veicināt mūžizglītību, jo īpaši piedāvājot elastīgas prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iespējas visiem, ņemot vērā uzņēmējdarbības un digitālās prasmes, labāk prognozējot pārmaiņas un vajadzību pēc jaunām prasmēm, pamatojoties uz darba tirgus vajadzībām, atvieglojot karjeras maiņu un sekmējot profesionālo mobilitāti” 4.2.4.3.pasākums “Digitālo prasmju pilnveide”	Atbalsts sabiedrības digitālo iespēju izmantošanas veicināšanai, paaugstinot IKT iespēju izmantošanu iedzīvotājiem, atbalstot e-prasmju komunikācijas un mācību pasākumus. Finansējuma saņēmējs - VARAM	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgos finansējuma saņēmējus/ finansējuma saņēmēju veidus.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ESF+	4.3.prioritāte “Nodarbinātība un sociālā iekļaušana” 4.3.3.SAM “Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu – it sevišķi, īstenojot Garantiju jauniešiem –, ilgstošo bezdarbnieku un	Lai veicinātu bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļautu personu nodarbinātību, prasmju un kvalifikācijas atbilstību darba tirgum, plānotas: profesionālās tālākizglītības un	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā pieaugušo izglītības veidu, ELFLA intervence nodrošina pieaugušo neformālo izglītību, ESF mācību piedāvājumā ir cita veida izglītības programmas.

		darba tirgū nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, un ekonomiski neaktīvo personu piekļuvi nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem, kā arī veicinot pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku” 4.3.3.1.pasākums “Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu kvalifikācijas un prasmju paaugstināšana”	pilnveides, modulārās profesionālās, neformālās izglītības programmas; transportlīdzekļu un traktortehnikas vadītāju apmācības; apmācības pie darba devēja; ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana; pamatprasmju ieguve utml. Finansējums saņēmējs – Nodarbinātības valsts aģentūra.	
	Atjaunošanas un noturības mehānisma plāns 2021.-2026.gadam, Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) finansējums	Reformu un investīciju virziens Nr.2.3. “Digitālās prasmes” reforma 2.3.1.r. ”Ilgtspējīgas un sociāli atbildīgas atbalsta sistēmas pieaugušo izglītībai attīstība” investīcija 2.3.1.1.i.: “Augsta līmeņa digitālo prasmju apguves nodrošināšana”	Investīcijas plānotas augsta līmeņa digitālo prasmju mācību moduļu/kursu izstrādei un īstenošanai, kā arī saistīto pētniecības un attīstības (P&A) aktivitāšu īstenošanai jomās ar augstu komercializācijas un eksporta potenciālu augsto tehnoloģiju vērtību ķēdēs. Mācību un saistīto P&A programmu mērķa auditorija ir uzņēmumu speciālisti, akadēmiskais un zinātniskais personāls un studenti. Atbalsts kā mācību saņēmējiem būs pieejams arī bezpeļņas sektoram - biedrībām, nodibinājumiem un	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgās mācību tēmas. Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.

			sociālajiem uzņēmumiem sociālo pakalpojumu attīstībai	
	Atjaunošanas un noturības mehānisma plāns 2021.-2026.gadam, Eiropas ANM finansējums	Reformu un investīciju virziens Nr.2.3. "Digitālās prasmes" reforma 2.3.1.r. "Ilgtspējīgas un sociāli atbildīgas atbalsta sistēmas pieaugušo izglītībai attīstība" investīcija 2.3.1.2.i. "Uzņēmumu digitālo prasmju attīstība"	Investīciju ietvaros paredzēta Latvijas komersantu digitālo prasmju attīstība, ceļot kvalifikāciju aktuālāko digitālo rīku un sistēmu apguvē. Uzņēmumu darbiniekiem tiks nodrošinātas pamata, vidēja un augsta līmeņa digitālo pārvaldības prasmju apmācības prasmju pilnveidošanai mūsdienīgu digitālo analītikas un e-komercijas rīku, sistēmu un programmatūru izmantošanā. Digitālo prasmju apmācību pakalpojumu sniedzēji tiks iepirkti atklātā, pārredzamā procedūrā.	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgās mācību tēmas. Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.
	Atjaunošanas un noturības mehānisma plāns 2021.-2026.gadam, Eiropas ANM finansējums	Reformu un investīciju virziens Nr.2.3. "Digitālās prasmes" reforma 2.3.2.r. "Digitālās prasmes sabiedrības un pārvaldes digitālajai transformācijai" investīcija 2.3.2.1.i. "Digitālās prasmes iedzīvotājiem t.sk. jauniešiem"	Investīcijas paredz gan tiešus atbalsta pasākumus digitālo prasmju apguvei iedzīvotājiem no mazāk aizsargātām sociālajām grupām (zems izglītības līmenis, sociālā riska grupas), gan sistēmiskas pieejas ieviešanai pašvaldībās savu iedzīvotāju digitālo prasmju attīstībai un jauniešu digitālo un tehnoloģiju lietošanas prasmju	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgās mācību tēmas. Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.

			attīstībai ārpus formālās izglītības. Digitālo pamatprasmju mācību attīstības pasākumi sabiedrībai tiks īstenoti, sadarbojoties VARAM un IZM, sociālajiem partneriem un pašvaldībām.	
	Atjaunošanas un noturības mehānisma plāns 2021.-2026.gadam, Eiropas ANM finansējums	Reformu un investīciju virziens Nr.3.1. "Reģionālā politika" reforma 3.1.2.r. "Sociālo un nodarbinātības pakalpojumu pieejamība minimāli ienākumu reformas atbalstam" investīcija 3.1.2.5.i. "Bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto iedzīvotāju iesaiste darba tirgū"	Bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautajiem iedzīvotājiem tiks piedāvāts atbalsts pārkvalifikācijai vidējās kvalifikācijas profesiju apguvē, praktiskās apmācības pie darba devēja un pēc darba devēja pieprasījuma, kā arī darba tirgū nepieciešamo papildus prasmju (digitālās prasmes, valodas) apguve, bezdarbniekiem un darba meklētājiem ar konkurētpējīgāku profilu atbalsta dažādošana, līdzfinansējot mācības starptautiskajās tiešsaistes kursu platformās. Pasākumi tiks īstenoti, piesaistot pakalpojumu sniedzējus, tajā skaitā izglītības iestādes, kā arī darba devējus.	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā pieaugušo izglītības veidu, tiek atbalstīti atšķirīga veida pasākumi.

LA1.3.Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	2.2.prioritāte "Vides aizsardzība un attīstība" 2.2.3.SAM "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu" 2.2.3.2.pasākums "Vides izglītību veicinoši pasākumi sabiedrības informētībai un prasmju attīstībai"	Apmācības, izglītības, konsultēšanas un informēšanas pasākumi prasmju attīstībai, pārkvalificēšanai, izpratnes veicināšanai un attieksmes, patēriņa un uzvedības modeļu ietekmēšanai attiecībā uz vides, īpaši aprites ekonomikas, dabas un klimata jautājumiem, t.sk. informatīvo materiālu un ekspozīciju izveide un paplašināšana. Finansējuma saņēmēji – Dabas aizsardzības pārvalde, Valsts reģionālās attīstības aģentūra.	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgos finansējuma saņēmējus/ finansējuma saņēmēju veidus.
LA2.1.Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	2.2.prioritāte "Vides aizsardzība un attīstība" 2.2.3.SAM "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu" 2.2.3.2.pasākums "Vides izglītību veicinoši pasākumi sabiedrības informētībai un prasmju attīstībai"	Apmācības, izglītības, konsultēšanas un informēšanas pasākumi prasmju attīstībai, pārkvalificēšanai, izpratnes veicināšanai un attieksmes, patēriņa un uzvedības modeļu ietekmēšanai attiecībā uz vides, īpaši aprites ekonomikas, dabas un klimata jautājumiem. Finansējuma saņēmēji – Dabas aizsardzības pārvalde, Valsts reģionālās attīstības aģentūra.	Demarkācija tiktu nodrošināta, ņemot vērā atšķirīgos finansējuma saņēmējus/ finansējuma saņēmēju veidus.

	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ESF+	4.3.prioritāte "Nodarbinātība un sociālā iekļaušana" 4.3.3.SAM "Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu – it sevišķi, īstenojot Garantiju jauniešiem –, ilgstošo bezdarbnieku un darba tirgū nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, un ekonomiski neaktīvo personu piekļuvi nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem, kā arī veicinot pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku" 4.3.3.3.pasākums "Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai"	Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai (SU): mācības un biznesa ideju konkursi, konsultācijas, informatīvais atbalsts, atbalsts finanšu dotācijas un aizdevumu formā un atbalsts sociālās uzņēmējdarbības uzsākšanai un tās veicināšanai, t.sk, mentoringa u.tml. atbalsts. Finansējuma saņēmējs - LM	Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.
LA2.2.Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.2.prioritāte "Atbalsts uzņēmējdarbībai" 1.2.3.SAM "Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tai skaitā ar produktīvām investīcijām" 1.2.3.1.pasākums "Atbalsts MVU inovatīvas uzņēmējdarbības attīstībai"	Atbalsts inkubācijas procesa nodrošināšanai vidēji augsto un augsto tehnoloģiju, un radošo industriju jomā (finanšu, nefinanšu atbalsta pasākumi) – sniegt atbalstu un veicināt ieinteresētību uzņēmējdarbības uzsākšanā, attīstīšanā, t.sk. esošiem uzņēmumiem, un biznesa komandu veidošanā vidēji augsto un augsto tehnoloģiju jomā un radošo industriju jomā. Atbalstu paredzēts sniegt nefinanšu un grantu veidā.	Demarkācija tiktu nodrošināta atbalsta jomas līmenī – ERAF atbalsts tikai vidēji augsto un augsto tehnoloģiju, un radošo industriju jomā. Ir paredzēts, ka LAD veic pārbaudi jau projektu iesniegšanas brīdī arī projektu uzskaites sistēmā, lai nodrošinātu, ka par vienām un tām pašām investīcijām netiktu saņemts dubultais atbalsts.

			Finansējuma saņēmēji – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (plānots kaskādes veida projekts, kur faktiskie atbalsta saņēmēji būs fiziskas personas, komersanti, publiskās pētniecības organizācijas).	
LA4.1.4 Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	2.1.1.SAM "Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana"	Dzīvojamo ēku, kā daudzdzīvokļu, privātmāju un neliela skaita ēku kompleksu, atjaunošana, paaugstinot energoefektivitāti un sasniedzot vismaz 30% enerģijas ietaupījumu, t.sk., ietverot arī centralizētajā, lokālajā un individuālajā apkurē izmantoto apkures iekārtu nomaiņa pret modernākām un efektīvākām iekārtām, kā arī palielinot AER izmantošanu ēkās un ne-emisiju tehnoloģiju (tehnoloģijas, kurās enerģijas ražošanā netiek radītas emisijas) uzstādīšana līdzās energoefektivitātes pasākumiem, ja tā ir ekonomiski pamatota, vienlaikus atbalstot vides pieejamības uzlabošanas pasākumu īstenošanu, atbilstoši būvnormatīvos noteiktajām prasībām.	Papildinātība ar ELFLA, kur intervences LA4.1.4. ietvaros nodrošināts atbalsts energoefektivitātes pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās, kooperatīvos, lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumos (I pielikuma produktiem).

	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, KF	2.1.2.SAM "Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana - biometāns"	Biogāzes attīrīšanas (biometāna ražošanas) iekārtu uzstādīšana, biometāna transportēšanai vai uzpildei nepieciešamās infrastruktūras izveide, t.sk., izveidojot pieslēgumus pie gāzes pārvades vai sadales tīkliem. Galvenās mērķgrupas: Uzņēmumi, t.sk. sadzīves atkritumu poligoni, kooperatīvi, energokopienas, biogāzes ražotāji.	Papildinātība ar ELFLA, kur intervences LA4.1.4. ietvaros atbalsts pieejams tādai traktortehnikas iegādei un pārbūvei, lai nodrošinātu darbību ar alternatīvo enerģiju, tostarp biometānu.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	2.1.4.SAM "Atjaunojamo energoresursu enerģijas veicināšana – saules enerģija u.c. AER elektroenerģija"	Saules elektroenerģijas ražošanas iekārtu (vismaz 1 MW),akumulācijas iekārtu un ar to darbību saistīto viedo risinājumu uzstādīšana. Galvenās mērķgrupas: Uzņēmumi, kooperatīvi, energokopienas, mājsaimniecības.	Papildinātība ar ELFLA, kur intervences LA4.1.1. ietvaros atbalsts pieejams atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanai pašpatēriņam, tostarp saules elektroenerģijas ražošanai, lauku saimniecībās un kooperatīvos, lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumos (I pielikums). Administratīvās procedūras nodrošinās atbalsta no citiem atbalsta instrumentiem.
LA4.3 Atbalsts ieguldījumiem infrastruktūrā	Latvijas Atveseļošanās fonda plāns, ANM finansējums	1.3.1.2.i.Investīcijas plūdu risku mazināšanas infrastruktūrā, t.sk. valsts polderu sūkņu staciju atjaunošana, aizsargdambju atjaunošana,	Stimulēt pielāgošanās klimata pārmaiņu pasākumus atbilstoši nacionālajām programmām, mazinot riskus visām	Papildinātība ar ELFLA, kur atbalsts plānots ieguldījumiem valsts nozīmes meliorācijas sistēmu atjaunošanai un koplietošanas

		potamālo upju regulēto posmu atjaunošana	uzņēmējdarbības formām applūstošajās teritorijās.	meliorācijas sistēmu atjaunošanai.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	2.1.3.SAM Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, risku novēršanu un noturību pret katastrofām	SAM ietvaros paredzētas investīcijas, lai novērstu, pielāgotos un reaģētu uz klimata pārmaiņām, tostarp pasākumi aizsardzībai pret plūdiem, primāri nacionālās nozīmes plūdu risku teritorijās, kas noteikti atbilstoši nacionālajiem plūdu riska pārvaldības dokumentiem, taču vērsti uz pašvaldību būvju atjaunošanu vai izbūvi. Galvenās mērķgrupas: Latvijas pašvaldības, iedzīvotāji, Iekšlietu ministrija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Nodrošinājuma valsts aģentūra, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, katastrofas pārvaldīšanas subjekti, tūristi, kas viesojas Latvijā, apdrošināšanas sabiedrības, kas strādā Latvijā	Papildinātība ar ELFLA, nošķirtību nodrošinās administratīvās procedūras, lai novērstu dubultā finansējuma risku par pašvaldību pārziņā esošām būvēm.
LA4.5. Mākslīgu mitrāju izveide	"Latvijas upju baseinu apsaimniekošanas plānu ieviešana laba virszemes ūdens stāvokļa sasniegšanai"; LIFE https://goodwater.lv/	LIFE GoodWater IP projekts; C5 aktivitāte: "Piekrastes buferjoslu izbūve lauksaimniecības zemē".	"Zaļās infrastruktūras" t.sk. buferjoslu un mākslīgu mitrzemju izveide, īstenotu pasākumus noteces no lauksaimniecības zemēm ūdeņos samazināšanai, kas mazinātu piesārņojumu ūdeņos.Atbalsta	ELFLA pasākumi nepārklāsies ar LIFE GoodWater IP projekta C5 aktivitātes pasākumiem, jo to nodrošinās atšķirīgie atbalsta nosacījumi un atbalsta saņēmēji, turklāt tiks nodrošināta demarkācija

			saņēmēji ir LIFE GoodWater IP partneri, kā arī būvniecības procesā iesaistītās personas, kas izvēlētas atklātas iepirkuma procedūras gaitā.	atbalstīto objektu līmenī. ELFLA atbalsts paredzēts kā neienesīgas investīcijas lauksaimniekam, kas īstenos mākslīgo mitrzemju izbūvi lauksaimniecības zemē.
LA4.6. Bioloģiski vērtīgu zālāju atjaunošana	Darbības programma "Klimatneitralitāte, pielāgošanās klimata pārmaiņām un vides aizsardzība"; ERAF	2.2.3.SAM Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu; 2.2.3. 3.pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai	Aktivitātes mērķis: Dabas un sugu aizsardzības plānu izstrāde Natura 2000 teritorijās, dabas datu ieguve un pārvaldības sistēmas uzlabošana. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošana Natura 2000 teritorijās, **iekļaujot dzīvotņu atjaunošanu** un infrastruktūras izveidi antropogēnās slodzes mazināšanai, sugu aizsardzības plānu ieviešana, zaļās infrastrukūras elementu izveide ārpus Natura 2000 teritorijas. At balsta saņēmēji: valsts pārvaldes iestādes, t.sk. valsts tiešās pārvaldes iestādes, kas nodrošina dabas, biotopu un sugu aizsardzību, uzraudzību un kontroli, plānošanas reģioni, pašvaldības un to iestādes.	ELFLA pasākumi nepārklāsies ar darbības programmas pasākumiem, jo to nodrošinās atšķirīgie atbalsta nosacījumi un atbalsta saņēmēji, turklāt tiks nodrošināta demarkācija atbalstīto objektu līmenī. ELFLA atbalsts paredzēts kā neienesīgas investīcijas lauksaimniekam, kas īstenos bioloģiski vērtīga zālāja atjaunošanas pasākumus, savukārt darbības programmā paredzēts aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošana un apsaimniekošana.

LA.10.4. Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālājos	Darbības programma "Klimatneitralitāte, pielāgošanās klimata pārmaiņām un vides aizsardzība"; ERAF	2.2.3.SAM Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu;2.2.3. 3.pasākumi bioloģiskās daudzveidības veicināšanai un saglabāšanai	Aktivitātes mērķis: Dabas un sugu aizsardzības plānu izstrāde Natura 2000 teritorijās, dabas datu ieguve un pārvaldības sistēmas uzlabošana.Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju **aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošana** Natura 2000 teritorijās, **iekļaujot dzīvotņu atjaunošanu** un infrastruktūras izveidi antropogēnās slodzes mazināšanai, sugu aizsardzības plānu ieviešana, zaļās infrastrukūras elementu izveide ārpus Natura 2000 teritorijas.Atbalsta saņēmēji: valsts pārvaldes iestādes, t.sk. valsts tiešās pārvaldes iestādes, kas nodrošina dabas, biotopu un sugu aizsardzību, uzraudzību un kontroli, plānošanas reģioni, pašvaldības un to iestādes.	ELFLA pasākumi nepārklāsies ar darbības programmas pasākumiem, jo to nodrošinās atšķirīgie atbalsta nosacījumi un atbalsta saņēmēji. ELFLA atbalsts paredzēts kā ikgadējs platību maksājums jeb kompensācija par neiegūtiem ieņēmumiem un zaudējumiem, kas radušies papildus prasību (paaugstinātu vai ierobežojošu) izpildes rezultātā, savukārt darbības programmas ietvaros atbalsts paredzēts investīcijām labiekārtošanas darbiem u.c., kā arī finansējums dabas datu ieguvei, dažādu apsaimniekošanas pasākumu īstenošanai. Tiks nodrošināta demarkācija atbalstīto objektu līmenī.
	"Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija"; LIFE https://latvianature.daba.gov.lv/	LIFE-IP LatViaNature; Aktivitāte C.4: Motivējošu mehānismu izstrāde bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai privātajās zemēs. Aktivitāte C.4.1: "Efektīva nacionāla līmeņa	Atbalsta saņēmēji ir LIFE LatViaNature partneri, kā arī privātpersonas, kas izvēlētas atklātas procedūras rezultāta un ar kurām tiks slēgti līgumi par konkrēto **zālāju teritoriju** pakļaušanu izmēģinājumiem, kas saistīti ar	ELFLA pasākumi nepārklāsies ar LIFE-IP LatViaNature projekta C.4.1. un C.4.2. aktivitātes pasākumiem, jo to nodrošinās atšķirīgie atbalsta nosacījumi un atbalsta saņēmēji, turklāt tiks nodrošināta demarkācija

		kompensāciju modeļa izstrāde bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas efektivitātes uzlabošanai", VARAM Aktivitāte C.4.2: "Brīvprātīgu mehānismu izstrāde un izmēģināšana bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai privātajās zemēs", DAP	C.4.aktiitēts mērķi t.i. par aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu uzlabošanu - normatīvā regulējuma izveide, aprobācijas nolūkā.	atbalstīto objektu līmenī. ELFLA atbalsts paredzēts kā ikgadējs platību maksājums jeb kompensācija par neiegūtiem ieņēmumiem un zaudējumiem, kas radušies papildus prasību (paaugstinātu vai ierobežojošu) izpildes rezultātā, savukārt LIFE-IP LatViaNature projekta ietvaros atbalsts paredzēts konkrētām saimniecībām, kuru platībās tiks īstenotas dažādi izmēģinājumi attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un tās efektivitātes uzlabošanu.
LA12. "Natura 2000 maksājumi meža īpašniekiem"	"Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija"; LIFE https://latvianature.daba.gov.lv/	LIFE-IP LatViaNature; Aktivitāte C.4: Motivējošu mehānismu izstrāde bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai privātajās zemēs. Aktivitāte C.4.1: "Efektīva nacionāla līmeņa kompensāciju modeļa izstrāde bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas efektivitātes uzlabošanai", VARAM	Atbalsta saņēmēji ir LIFE LatViaNature partneri, kā arī privātpersonas, kas izvēlētas atklātas procedūras rezultāta un ar kurām tiks slēgti līgumi par konkrēto **mežu teritoriju** pakļaušanu izmēģinājumiem, kas saistīti ar C.4.aktiitēts mērķi t.i. par aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu uzlabošanu - normatīvā regulējuma izveide, aprobācijas nolūkā.	ELFLA pasākumi nepārklāsies ar LIFE-IP LatViaNature projekta C.4.1. un C.4.2. aktivitātes pasākumiem, jo to nodrošinās atšķirīgie atbalsta nosacījumi un atbalsta saņēmēji, turklāt tiks nodrošināta demarkācija atbalstīto objektu līmenī. ELFLA atbalsts paredzēts kā ikgadēja kompensācija par

		Aktivitāte C.4.2: "Brīvprātīgu mehānismu izstrāde un izmēģināšana bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai privātajās zemēs", DAP		saimnieciskās darbības ierobežojumiem vai aizliegumu, savukārt LIFE-IP LatViaNature projekta ietvaros atbalsts paredzēts konkrētām saimniecībām, kuru platībās tiks īstenotas dažādi izmēģinājumi attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un tās efektivitātes uzlabošanu.
LA16 Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	Rīcības programma zivsaimniecības attīstībai 2021.-2027.gada, EJZAF	Konkrētais mērķis: Ekonomiski, sociāli un ekoloģiski ilgtspējīgu zvejas darbību stiprināšana Darbība: Inovācija, pilotprojekti, sadarbība ar zinātni zvejniecībā	Mērķis ir sekmēt inovāciju attīstību, tajā skaitā piekrastes zvejniecībā, atbalstot zinātnes un zvejniecības sadarbību, tostarp jaunu vai ievērojami uzlabotu produktu radīšanā, jaunu procesu un metožu izstrādāšanā, piemēram, attiecībā uz zvejas rīku selektivitāti, drošību u.tml., kā arī ūdens bioloģisko resursu un ūdens vides aizsardzībai un atjaunošanai, piesārņojuma mazināšanai (profilaksei, savākšanai, apstrādei), digitalizāciju, aprites ekonomiku, klimatneitralitāti, pamatprincipos balstītu tehnoloģiju ieviešanu ražošanā, energoefektivitāti, klimata pārmaiņu samazināšanas jomā, vides ilgtspējas	LA16 intervence nepārklāsies ar EJZAF, jo mērķa grupa saistībā ar EJZAF ir zivsaimniecība.

			veicināšanu un citas ilgtspējīgas darbības atbilstoši Zaļā kursa mērķim	
	Latvijas Atveseļošanās fonda plāns, ANM finansējums	Investīcija 2.2.1.3.i. Atbalsts jaunu produktu un pakalpojumu ieviešanai uzņēmējdarbībā	Investīcijas mērķis ir veicināt jaunu digitālu produktu un pakalpojumu radīšanu, kas palīdzētu Latvijas ekonomikai atgūties no krīzes un veicinātu konkurētspēju nākotnē ar mūsdienīgu automatizācijas, robotizācijas un darba kontroles rīku ieviešanu ražotnē, kā arī atbalstīt uzņēmuma specifikai personalizētu ekomercijas risinājumu ieviešanu pārdošanas procesos. Pasākuma ietvaros tiks nodrošināts līdzfinansējums granta viedā Latvijas komersantiem tādu digitālo inovāciju projektu īstenošanā, kuriem būs pieprasījums tirgū.	ELFLA sniegtais atbalsts veicina jaunu produktu, tehnoloģiju un risinājumu ieviešanu specifiski lauksaimniecības, mežsaimniecības nozarē. Administratīvās procedūras nodrošinās atbalsta nepārklāšanos.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.2.1. SAM "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana uzņēmumiem"	Atbalsta nodrošināšana jaunu un inovatīvu produktu izstrādei un attīstībai sadarbības veicināšanas aktivitātēm starp uzņēmējdarbības un pētniecības sektoru, internacionalizācijas aktivitātēm, t.sk. dalības veicināšanai ES līmeņa pētniecības un attīstības programmās, u.c.	Papildinošs ELFLA, kur paredzēts atbalsts Eiropas Inovāciju darba grupām inovatīvu risinājumu izstrādei lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas pārstrādes nozarē, kā arī jaunradītiem risinājumiem esošiem uzņēmumiem. Administratīvās procedūras

			atbalsts aktivitātēm, kas sekmēs inovāciju kapacitāti uzņēmējdarbības sektorā.	nodrošinās atbalsta nepārklāšanos.
	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.2.3. SAM "Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investī cijām"	Atbalsta mērķis ir motivēt uzsākt uzņēmējdarbību un motivēt pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai, tādējādi sekmējot inovatīvo uzņēmumu īpatsvaru ekonomikā. Atbalsts paredzēts nefinanšu veidā, nodrošinot pasākumus, mārketinga aktivitātes un jaunrades viecināšanu inovācijās un uzņēmējdarbības uzsākšanas segmentā, t.sk., piešķirot godalgas. Atbalsts tiek fokusēts uz uzņēmējdarbības uzsācējiem, jaunuzņēmumiem, MVU it īpaši RIS3 specializācijas jomās.	Papildinošs ELFLA, pārklāšanās starp atbalsta pasākumiem nav, ņemot vērā, ka ELFLA paredz sniegt atbalstu Eiropas Inovāciju darba grupām inovatīvu risinājumu izstrādei lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas pārstrādes nozarē, kā arī jaunradītiem risinājumiem esošiem uzņēmumiem.
LA 19. "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Rīcības programma zivsaimniecības attīstībai 2021.-2027.gada, EJZAF	SVVA stratēģiju īstenošana	Atbalstīt vietējās iniciatīvas zivsaimni ecībai nozīmīgās teritorijās Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē stratēģijās noteiktu mērķu sasniegšanai, jo īpaši, piemēram, pievienotās vērtības radīšanai piekrastē ražotiem zivsaimniecības produktiem un ar to saistītiem pakalpojumiem, ekonomiskās aktivitātes veicināšanai un	Nošķirtība tiks noteikta VRG izstrādātās stratēģijās.

			darbību dažādošanai, tostarp tūrisma pakalpojumu veicināšanai un attīstībai, piekrastes uzņēmējdarbībā, kultūrvēsturiskā mantojuma izmantošanas veicināšanai, jauniešu aktīvākai piesaistei piekrastes teritoriju attīstības veicināšanā, kā arī vietējo rīcības grupu (VRG) īstenotos starpvalstu un starpteritoriālos sadarbības projektus. Atbalsta saņēmēji – juridiskas un fiziskas personas, kas darbojas VRG stratēģijas īstenošanas teritorijā.	
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.2.2.SAM Izmantot digitalizācijas priekšrocības uzņēmējdarbības attīstībai	Mērķis ir sekmēt digitālo transformāciju, kas cels darbaspēka specializētas digitālās prasmes. Uzņēmēju investīciju projektu attīstīšanai, plānots sniegt atbalsta instrumentu, kas paredz digitalizācijas aktivitātes stiprināšanu privātajā sektorā. Atbalsts digitālo prasmju pilnveidei uzņēmumiem tiks sniegts granta.	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 1.2.2.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā	Eiropas Savienības kohēzijas politikas	1.2.3. SAM "Veicināt ilgtspējīgu	Mērķis ir motivēt uzsākt	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar

ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	programma 2021.–2027.gadam, ERAF	izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investī cijām”	uzņēmējdarbību un motivēt pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai, tādējādi sekmējot inovatīvo uzņēmumu īpatsvaru ekonomikā. Atbalsts paredzēts nefinanšu veidā, nodrošinot pasākumus, mārketinga aktivitātes un jaunrades veicināšanu inovācijās un uzņēmējdarbības uzsākšanas segmentā, t.sk., piešķirot godalgas. Atbalsts tiek fokusēts uz uzņēmējdarbības uzsācējiem, jaunuzņēmumie, MVU it īpaši RIS3 specializācijas jomās.	intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 1.2.3.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.
LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.3.1.SAM Izmantot digitalizācijas priekšrocības iedzīvotājiem, uzņēmumiem, pētniecības organizācijām un publiskajām iestādēm	Investīcijas tiks veiktas ar mērķi attīstīt digitālo infrastruktūru kā platformu, piemērojot inovatīvu pieeju – radot uzņēmējiem iespēju izmantot platformu risinājumu tālākai inovatīvai integrācijai un pilnveidošanai. Atbalstu paredzēts sniegt grantu veidā, ņemot vērā, ka finansējums paredzēts valsts pārvaldes īstenotiem projektiem valsts pārvaldes un pašvaldību IS.	Papildinātība, nošķirtība ar ELFLA atbalstu - attiecināmās darbības, izmaksas nepārklājas.
LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.4.1.SAM Uzlabot digitālo savienojamību	Lauku teritorijās ir zems iedzīvotāju blīvums un maksātspēja, un	Papildinātība, nošķirtība ar ELFLA atbalstu - attiecināmās

sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”			elektronisko sakaru uzņēmumiem nav pietiekošas ekonomiskā interese izvērst tajās ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklus. ES stratēģiskie mērķi paredz veidot gigabitu sabiedrību, kas balstīta uz ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīkliem, tā nodrošinot ES digitālā vienotā tirgus priekšrocības un pārrobežu sadarbspēju. Ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras izveide elektronisko sakaru pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai galalietotājiem (“pēdējā jūdze”), izmantojot tehnoloģiski neitrālu pieslēgumu, kas atbalsta ilgtspējīgu nākamās paaudzes fiksēto, bezvadu un pavadoņu sakaru savienojamību, kā arī atvilces maršrutēšanas (“vidējās jūdzes”) tīkla izveide baltajās teritorijās, lai veicinātu elektronisko sakaru pakalpojumu atbilstību Savienojamības paziņojuma mērķiem. Elektronisko sakaru tīklu pasīvās infrastruktūras	darbības, izmaksas nepārklājas. 1.4.1. SAM investīcijas dos ieguldījumu lauku apvidu vajadzību risināšanai.

			izveide, kā arī infrastruktūras nodrošināšana ar nepieciešamo elektroapgādes infrastruktūru 5G savienojamības izvēršanai gar TEN-T tīkla sauszemes transporta ceļiem.	
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, KF	2.2.2.SAM "Pārejas uz aprites ekonomiku veicināšana"	SAM 2.2.2.2 ietvaros tiks atbalstītas uz atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju balstītas atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas ieviešanas aktivitātes, lai veicinātu otrreizējo izejvielu tirgus attīstību, radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, atkārtotas izmantošanas un pārstrādes attīstību, kā arī apglabāšanas samazināšanas mērķu sniegumu. Galvenās mērķgrupas: visi Latvijas iedzīvotāji, privātais sektors, tai skaitā biedrības un nodibinājumi un sociālie uzņēmumi, pašvaldības un visa sabiedrība kopumā.	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 2.2.2.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	4.3.2.SAM "Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās"	Investīcijas kultūras piedāvājuma pieeja mības nodrošināšanai reģionos ar mērķi radīt pozitīvu ietekmi uz vietējām kopienām, kā arī reģionu un pilsētu ekonomisko attīstību un sociālās	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja.

			iekļaušanas izaicinājumu risināšanu, t.sk. stiprinot vietējo kopienu organizāciju (sadarbībā ar vietējām pašvaldībām) centrālo lomu sociālās iekļaušanas pasākumu nodrošināšanā un veicinot darba vietu saglabāšanu un jaunu darba vietu radīšanu. Atbalsta saņēmēji - pašvaldības, NVO un privātie kultūras operatori	Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 4.3.2.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, (ESF)	4.3.3.SAM "Uzlabot visu darba meklētāju, jo īpaši jauniešu – it sevišķi, īstenojot garantiju jauniešiem ilgstošo bezdarbnieku un darba tirgū nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, un ekonomiski neaktīvo personu piekļuvi nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem, kā arī veicinot pašnodarbinātību un sociālo ekonomiku"	Atbalsts veicinās bezdarbnieku, darba meklētāji un bezdarbapersonu konkurētspēju ar aktīvo nodarbinātības pasākumu atbalstu (t.sk. gados vecāku nodarbināto personu darbspēju saglabāšanai un nodarbinātībai), nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku un ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju iekļaušanos sabiedrībā un darba tirgū, mazinot sociālās atstumtības riskus un veicinot vienlīdzīgas iespējas, kā arī nodrošinot vienlīdzību un kvalitatīvas darbavietas. Lai palielinātu nodarbinātību, plānots sniegt atbalstu sociālo	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 4.3.3.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.

			uzņēmumu izveidei un ilgtspējīgai attīstībai, sniegto pakalpojumu kvalitātes un izmaksu efektivitātes uzlabošanai, kontroles, uzraudzības, preventīvās kultūras darba tiesību, t.sk. attīstot mūsdienīgas uz IT risinājumiem balstītas darba metodes. Atbalsts plānots grantu veidā darbībām, kas nenes peļņu, paredz publisko pakalpojumu attīstību un atbalstu subsidētajām darbavietām	
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ESF	4.3.6.SAM "Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto cilvēku, tostarp vistrūcīgāko un bērnu, sociālo integrāciju" un 4.4.1.SAM "Veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu sociālo integrāciju, izmantojot sociālās inovācijas"	Mēķis ir attīstīt bērnu labklājības sistēmā iesaistīto speciālistu motivāciju un profesionālo kompetenci, sniegt psihoemocionālo un sociālo atbalstu ģimenēm. Risinot pirmskolas izglītības iestāžu nepietiekamību, paredzēts atbalsts bērnu pieskatīšanas un pirmskolas izglītības pakalpojumu attīstībai privātajā sektorā, pozitīvi ietekmējot sociāli un ekonomiski mazaizsargātās sabiedrības grupas un reemigrāciju. Lai efektīvāk risinātu problēmas sociālo	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 4.3.6.SAM un 4.4.1.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.

			lietu jomās, ir paredzēts veicināt sociālo inovāciju – novatorisku un efektīvu pakalpojumu (t.sk. individuālu) veidā. Sociālo pakalpojumu pieejamība, daudzveidība un kvalitāte Latvijā joprojām ir nepietiekama, tāpēc plānots stiprināt sociālo pakalpojumu jomu, ieguldot, sociālo pakalpojumu inovācijās, palielinot pakalpojumu pārklājumu, daudzveidību un kvalitāti, t.sk. palielinot piekļuvi sociālajiem pakalpojumiem cilvēkiem, kuri cieš no sociālās atstumtības. Atbalsts plānots grantu veidā, ieguldījumi novirzīti darbībām, kas veicina publisko pakalpojumu attītību, kas nenes peļņu.	
LA 19. "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	5.1.1.SAM Vietējās teritorijas integrētās sociālās, ekonomiskās un vides attīstības un kultūras mantojuma, tūrisma un drošības veicināšana	Integrēto teritoriālo stratēģiju ieviešanā ES fondu atbalstu plānots fokusēt, primāri attīstot pašvaldību uzņēmējdarbības un pakalpojumu atbalsta infrastruktūru, t.sk., stiprinot ilgtspējīgas attīstības kultūras dimensiju, nodrošināt kultūras	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja Atbalsts 5.1.1.SAM. tiks sniegts funkcionālajās pilsētu teritorijās

			mantojuma saglabāšanu un aizsardzību un kultūras infrastruktūras izveidi atbilstoši reģionu un pašvaldībuprioritātēm un aktuālajam speciālistu, iedzīvotāju, uzņēmumu pieprasījumam, ievērojot teritoriju sociāli ekonomiskās situācijas specifiku. Atbalsts arī viediem risinājumiem pašvaldību funkciju un pakalpojumu efektīvai īstenošanai, kā arī publiskās ārtelpas attīstībai un kultūras mantojuma saglabāšanai un aizsardzībai.	(t.sk. lauku apvidos, kas ietilpst šo funkcionālo zonu ietvaros), tādējādi nodrošinot papildināmību ar ELFLA atbalstu. . Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 5.1.1.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.
LA 19. "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	1.2.3. SAM "Veicināt ilgtspējīgu izaugsmi, konkurētspēju un darba vietu radīšanu MVU, tostarp ar produktīvām investīcijām"	Atbalsta mērķis ir motivēt uzsākt uzņēmējdarbību un motivēt pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un lietošanai, tādējādi sekmējot inovatīvo uzņēmumu īpatsvaru ekonomikā. Atbalsts paredzēts nefinanšu veidā, nodrošinot pasākumus, mārketinga aktivitātes un jaunrades viecināšanu inovācijās un uzņēmējdarbības uzsākšanas segmentā, t.sk., piešķirot godalgas. Atbalsts tiek fokusēts uz uzņēmējdarbības uzsācējiem, jaunuzņēmumiem,	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar pasākuma ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 1.2.3.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.

			MVU it īpaši RIS3 specializācijas jomās.	
LA 19. “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Eiropas Savienības kohēzijas politikas programma 2021.–2027.gadam, ERAF	4.3.2.SAM “Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās”	Investīcijas kultūras piedāvājuma pieejamības nodrošināšanai reģionos ar mērķi radīt pozitīvu ietekmi uz vietējām kopienām, kā arī reģionu un pilsētu ekonomisko attīstību un sociālās iekļaušanas izaicinājumu risināšanu, t.sk. stiprinot vietējo kopienu organizāciju (sadarbībā ar vietējām pašvaldībām) centrālo lomu sociālās iekļaušanas pasākumu nodrošināšanā un veicinot darba vietu saglabāšanu un jaunu darba vietu radīšanu. Atbalsta saņēmēji - pašvaldības, NVO un privātie kultūras operatori	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar pasākuma ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 4.3.2.SAM finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.
LA4.1.4. Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai , LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns, ANMF	Investīcija 1.2.1.2.i. “Energoefektivitātes paaugstināšana uzņēmējdarbībā (ietverot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu siltumapgādē un pētniecības un attīstības aktivitātes (t.sk. bioekonomikā).	Mērķis ir veicināt uzņēmumu investīcijas energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumos, AER tehnoloģiju attīstībā un pētniecības un attīstības pasākumos.	Papildinoša ietekme, ELFLA atbalsts lauksaimniekiem, kooperatīviem un lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumiem (I pielikuma produktiem), lauku uzņēmējiem energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumos lauksaimnieciskajā darbībā un uzņēmējdarbībā.

				Demarkācija ELFLA ieguldījumiem tiks nodrošināta, izmantojot tiešo sasaisti ar ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēmu, kur iespējams projektu iesniegšanas brīdī pārbaudīt projektu nepārklāšanos un atbalsta nedublēšanos ņemot vērā dažādus atbalsta saņēmējus/saņēmēju veidus, atbalstīto darbību veidu. Papildinātība LA 19 ietvaros iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 1.2.1.2.i. finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā.
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns, ANMF	Reforma 2.2.1.r. "Uzņēmējdarbības digitālās transformācijas pilna cikla atbalsta izveide ar reģionālo tvērumu"	Mērķis ir izveidot vienotajā tīklā darbojošos Eiropas Digitālo inovāciju centru ar reģionālo tvērumu un vienotu un koordinētu atbalsta ekosistēmu komercdarbības digitālās transformācijas veicināšanai.	Nošķirtība paredzēta galvenokārt ar intervences ieviešanas metodi. ELFLA atbalstam tiks piemērota LEADER jeb sabiedrības virzītas vietējās attīstības pieeja. Atbalsts 2.2.1.r. ietvaros tiks sniegts digitālo tehnoloģiju ieviešanai uzņēmumos, tādējādi nodrošinot papildināmību ar ELFLA atbalstu.

				Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 2.2.1.r. finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā un integrēto teritoriju attīstības stratēģijā.
LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns, ANMF	Reforma 2.3.1.r. “Ilgtspējīgas un sociāli atbildīgas atbalsta sistēmas pieaugušo izglītībai attīstība”	Mērķis ir izveidot ilgtspējīgu un sociāli atbildīgu atbalsta sistēmu pieaugušo izglītībai un kārtību uzņēmumu (jo īpaši MVU) stimulēšanai un pienākumiem izglītot savus darbiniekus un plašāku iespēju un tiesību radīšanai nodarbinātajiem piedalīties izglītībā. Tiešais rezultāts ir valsts līmeņa atbalsta sistēmas izveide ar mērķi palielināt iedzīvotāju līdzdalību pieaugušo izglītībā, tai skaitā, apmaksātā darba laika ietvaros.	Papildinoša ietekme ANMF reforma 2.3.1.r. “Ilgtspējīgas un sociāli atbildīgas atbalsta sistēmas pieaugušo izglītībai attīstība” veicina digitālās prasmes sabiedrības un pārvaldes digitālajai transformācijai, kas atbilst lauku apvidu vajadzībām
LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns, ANMF	Investīcija 2.4.1.2.i. “Ļoti augstas veiktspējas tīklu infrastruktūras attīstība "pēdējās jūdzes" pieslēgumu nodrošināšanai”	Mērķis radīt reģionālās attīstības iespējas dažādās jomās (izglītībā, veselībā u.c.), kas veicinās pieprasījumu pēc jaunu digitālo pakalpojumu attīstības, turklāt ilgtermiņā radīs konkurētspējīgu pamatu turpmākai ekonomikas attīstībai. Tādējādi arī reģionos tiks	Papildinātība nošķirtība ar ELFLA atbalstu - attiecināmās darbības, izmaksas nepārklājas. ANMF Investīcija 2.4.1.2.i. “Ļoti augstas veiktspējas tīklu infrastruktūras attīstība "pēdējās jūdzes" pieslēgumu nodrošināšanai” pieprasījumu pēc jaunu digitālo

			nodrošināt ilgtspējīgas attīstības un dzīves kvalitātes iespējas.	pakalpojumu attīstības, kas atbilst lauku apvidu vajadzībām.
LA 4.1.1. Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai; 4.1.2. Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās, LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021. - 2027.gadam, (The Connecting Europe Facility (CEF))	1.1. pasākums - 5G atbalstošās infrastruktūras izbūve Via Baltica koridorā, 1.2. pasākums - 5G atbalstošās infrastruktūras izbūve Rail Baltica koridorā, 1.3. pasākums – "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstīšana	Mērķis ir veicināt pāreju uz ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīkliem, kas spēj nodrošināt galalietotājiem interneta piekļuves pakalpojumus ar datu pārraides ātrumu vismaz 100 Mbit/s gan pilsētās, gan lauku teritorijās.	Papildinoša ietekme, ELFLA atbalsts lauksaimniekiem, kooperatīviem un lauku uzņēmējiem digitālu risinājumu ieviešanai lauksaimnieciskajā darbībā un uzņēmējdarbībā. Nošķirtība ar ELFLA atbalstu - attiecināmās darbības, izmaksas nepārklājas.
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu"	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns, ANMF	Investīcija 3.1.1.1.i. "Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana"	Mērķis uzlabot jau eksistējošu valsts reģionālo un vietējo autoceļu stāvokļa kvalitāti, lai nodrošinātu novada administratīvo centru labāku sasniedzamību, uzlabotu piekļuvi valsts un pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem (t.sk. izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas kontekstā, kā arī veselības, kultūras, sociālo u.c. pakalpojumu sasniedzamībai) un darbavietām.	Papildinātība, nošķirtība ar ELFLA atbalstu - attiecināmās darbības, izmaksas nepārklājas. ANMF ieguldījums 3.1.1.1.i. "Valsts reģionālo un vietējo autoceļu tīkla uzlabošana" ietvaros risina lauku apvidu vajadzības, veicinot mobilitāti lauku apvidos.
LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp	Latvijas Atveseļošanas un noturības	Investīcija 3.1.1.3.i "Investīcijas uzņēmējdarbības publiskajā	Mērķis – piesaistīt vietējos un ārvalstu investorus, kā arī veicināt jaunu	ANMF ieguldījums 3.1.1.3.i "Investīcijas uzņēmējdarbības

sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	mehānisma plāns, ANMF	infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstībai reģionos”	uzņēmumu veidošanos un esošo uzņēmumu paplašināšanos reģionos ārpus Rīgas rajona. Attiecināmās darbības – industriālo parku un vietu attīstība, tai skaitā industriālo pieslēgumu ierīkošana un ar to saistīto industriālo jaudu (apkure, ūdens un kanalizācija, elektrība) palielināšana, industriālo teritoriju pievadceļu rekonstrukcija vai izbūve, kā arī ēku un ar to saistīto ēku attīstība, infrastruktūra uzņēmējdarbības vajadzībām. Atbalstu paredzēts sniegt pašvaldībām uzņēmējdarbības vides attīstībai, ceļot produktivitāti un piesaistot cilvēkresursus reģionos.	publiskajā infrastruktūrā industriālo parku un teritoriju attīstībai reģionos” ietvaros risina lauku apvidu vajadzības. Papildinātība iespējama, nosakot papildu kritērijus projektiem, kurus plānots realizēt papildinoši 3.1.1.3.i. finansētiem projektiem. Papildinātību nosaka vietējās attīstības stratēģijā un integrēto teritoriju attīstības stratēģijā.
LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns, (ANMF)	Investīcija 3.1.1.4.i. “Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai”	Mērķis ir veicināt mājokļu pieejamību personām, kas nevar atļauties mūsdienu būvniecības standartiem un energoefektivitātes prasībām atbilstošu mājokli uz tirgus nosacījumiem. Atbalstāmās aktivitātes - dzīvojamo īres māju būvniecība. Atbalsts ir pieejams ilgtermiņa aizdevumu veidā ar zemām procentu	ANMF ieguldījums 3.1.1.4.i. “Finansēšanas fonda izveide zemas īres mājokļu būvniecībai” ietvaros risina lauku apvidu vajadzības, veicinot dzīvojama fonda pieejamību reģionos. Papildinātība, nošķirtība ar ELFLA atbalstu - attiecināmās darbības, izmaksas nepārklājas

			likmēm ar granta elementu izmaksu.	Atbalsta programma reģioniem ārpus Rīgas un teritorijām, kas robežojas ar Rīgu.
LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāns, (ANMF)	Investīcija 3.1.1.6.i. “Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezizmešu transportlīdzekļu iegāde”	Mērķis ir nodrošināt transportlīdzekļu iegādi pašvaldībās (fokuss uz skolēnu autobusiem, kas darbināmi ar ūdeņradi vai elektrību). Atbalstu paredzēts sniegt pašvaldībām.	Papildinātība, nošķirtība ar ELFLA atbalstu - attiecināmās darbības, izmaksas nepārklājas. ANMF ieguldījums 3.1.1.6.i. “Pašvaldību funkciju īstenošanai un pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo bezizmešu transportlīdzekļu iegāde” ietvaros risina lauku apvidu vajadzības, veicinot pamatpakalpojumu sasniedzamību.
LA 4.1.1. Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai; 4.1.2. Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās, LA 16 “Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai” un LA 19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu”	Eiropas Komisijas finansēšanas programma 2021.-2027.gadam, Digital Europe Programme (DEP)	Eiropas līmeņa programma digitālai pārveidei un būtisku digitālo spēju veidošanai	Atbalsta projektus piecās mērķu jomās: augstas veiktspējas skaitļošana, mākslīgais intelekts, kiberdrošība, augsta līmeņa digitālās prasmes DEP jomās, un digitālo spēju izvēršana. Programma papildina vairākas citas programmas, kas atbalsta digitālo pārveidi, piemēram, "Apvārsnis Eiropa”, CEF Digital un citām.	Papildinoša ietekme, ELFLA atbalsts lauksaimniekiem, kooperatīviem un lauku uzņēmējiem digitālu risinājumu ieviešanai lauksaimnieciskajā darbībā vai uzņēmējdarbībā.
LA4.1.2. Atbalsts ieguldījumiem SEG	Taisnīgas pārkārtošanās fonds	6.1.1.1. "Pasākumi SEG emisiju	Atbalsta mērķis - degradēto kūdru	Papildinoša ietekme, demarkācija tiks

un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās, LA 4.5. "Mākslīgu mitrāju izveide", LA 7.1. Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai, LA 10.2. "Vidi saudzējoša dārzkopība"		samazināšanai kūdras nozarē"	purvu rekultivācija, tostarp vēsturiskajās kūdras ieguves vietās, galvenokārt koncentrējoties uz risinājumiem ar lielāku SEG emisiju samazinājumu, piemēram, apmežošanu, kā arī pārprofilēšanas darbībām (melleņu un dzērveņu audzēšana). Pirms rekultivācijas darbību veikšanas ir plānots precīzi identificēt attiecīgo nerekultivēto vēsturisko kūdras ieguves vietu un piemērot visefektīvāko darbību, tostarp noteikt rekultivācijas metodi.	nodrošināta, ņemot vērā dažādus atbalsta saņēmējus/saņēmēju veidus, atbalstīto darbību veidu (apmežošana, pārprofilēšana) un dažādās mērķa jomas, kurās notiek darbības (vēsturiskie kūdras lauki).

4.6. Finanšu instrumenti

4.6.1. Finanšu instrumenta apraksts

2020.gada oktobrī tika izstrādāts ES fondu 2021.–2027. gada plānošanas perioda finanšu instrumentu sākotnējais (tirgus nepilnību) novērtējums(turpmāk – novērtējums)[1]. Novērtējuma izstrādes laiks ir 2019. gada decembris – 2020. gada oktobris. Novērtējumā ir iekļauts modulis "Lauksaimniecība, lauku attīstība un mežsaimniecība" (turpmāk – modulis). Modulī ir novērtēts lauksaimniecībai, lauku attīstības un mežsaimniecības jomām pieejamais finansējums, finanšu tirgus nepilnības, nākotnes finansējuma vajadzības un piedāvātie finanšu produkti. Novērtējums veikts saskaņā ar kopējo ex-ante novērtējuma metodoloģiju.

Lielākā daļa nozaru asociāciju pārstāvji norādīja uz tirgus nepilnību, kur aizdevuma summa ir līdz 100 000 euro. Īpaši tiek izdalītas šādas prioritātes – uzņēmējdarbības uzsākšana un palielināšana.

Novērtējumā ieteikti finanšu instrumenti lauksaimniecības, lauku attīstības un mežsaimniecības jomā:

1.

o portfeļgarantijas;

o aizdevums mazajiem lauku saimnieciskās darbības veicējiem – uzņēmējdarbības attīstībai, kur maksimālā aizdevuma summa līdz 10 000 euro;

o aizdevums vidējiem lauku saimnieciskās darbības veicējiem - uzņēmējdarbības attīstībai, kur maksimālā aizdevuma summa būtu robežās no 10 000 euro līdz 100 000 euro;

oatbalsts uzņēmumu konkurētspējas un produktivitātes uzlabošanai.

o riska kapitāla finanšu instruments.

Kopēja tirgus nepilnība ir novērtēta 200 milj. euro apmērā, t.i. finansējuma apjoms, ko nesaņēma lauku saimnieciskās darbības veicēji no komercbankām vai arī akciju sabiedrības "Attīstības finanšu institūcija "Altum"" (turpmāk – sabiedrība Altum).

Ņemot vērā novērtējumā iekļautos priekšlikumus finanšu instrumentu attīstībai, SVID analīzes rezultātā identificētās vajadzības, ka arī izvērtējot jau esošās lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības saimnieciskās darbības veicēju aizdevumu un garantiju programmu īstenošanas rezultātus, ir nepieciešams ieviest jaunu ELFLA finansēto finanšu instrumentu - aizdevums maziem lauku uzņēmējiem ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējām.

Atbalsts finanšu instrumentu veidā ir paredzēts, lai nodrošinātu efektīvu lauku attīstības intervenču ieviešanu, nodrošinot tirgus nepilnību daļējo risināšanu un finanšu resursu pieejamību.

Aizdevumu ieviešanas mērķis ir sniegt atbalstu dzīvotspējīgu uzņēmējdarbības projektu īstenošanai, veicinot saimnieciskās darbības attīstību un konkurētspēju.

Aizdevums ar kapitāla atlaidi ir paredzēts:

o investīciju atbalstam;

o dzīvnieku iegādei un viengadīgu augu iegādei;

o zemes iegādei, par summu, kas nepārsniedz 10 % no aizdevumu summas, zemes iegādes ierobežojums neattiecās uz gados jauniem lauksaimniekiem;

o gados jauniem lauksaimniekiem saimniecības dibināšanai un iegādei.

Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei, nepiemērojot kapitāla atlaidi.

Aizdevums ar kapitāla atlaidiir līdz 100 000 euro, vai līdz 150 000 euro gados jaunu lauksaimnieku darījumdarbības uzsākšanaiKapitāla atlaide ir līdz 50% no aizdevuma summas, kuru piešķir aizdevuma pamatsummas daļējai dzēšanai. . Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.

Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir līdz 50 000 euro. Šim aizdevumam netiek piemērota kapitāla atlaide. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir attiecināms ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktu. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejams, ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz subsīdijas ekvivalentu 200 000 euro jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā.

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte aizdevumu programmas ietvaros, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu ir 65 % vai 85 % (gados jauniem lauksaimniekiem) no attiecināmām izmaksām, ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 73. pantā noteikto. Atbalstu aizdevumu veidā drīkst kumulēt ar citu investīciju atbalstu attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām, ja netiek pārsniegta par vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām maksimālā atbalsta intensitāte. Gados jauniem lauksaimniekiem šī atbalsta maksimālā summa nepārsniedz 100 000 euro, ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 75.panta 4.punktā noteikto.

Aizdevumu programmas ietvaros, izvērtējumu par saimnieciskās darbības veicēju atbilstību kapitāla atlaides saņemšanai sniedz Lauku atbalsta dienests.

Aizdevumi ir pieejami juridiskām vai fiziskām personām, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību lauksaimniecības vai lauku attīstības jomās vai tikai plāno to uzsākt. Atbalsts finanšu instrumentu veidā veicina iedzīvotāju iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauksaimniecības un lauku attīstības jomā un ir paredzēts kā atbalsta instruments, lai nodrošinātu efektīvu KLP SP mērķu sasniegšanu sekojošās investīciju intervencēs LA4.1.5., LA4.2.“Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”, LA4.4.“Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai” un LA6.“Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai”.

Atbalsts finanšu instrumenta veidā paredzēts saskaņā ar KLP stratēģiskā plāna regulas 73., 75. un 80.pantiem un Kopējo nosacījumu regulas 58 pantu. Grants nav izmantojams no finanšu instrumenta saņemtā atbalsta atlīdzināšanai. Finanšu instruments nav izmantojams granta priekšfinansēšanai.

Atbalstu var saņemt projektiem, kas sekmē KLP stratēģiskā plāna SP mērķu sasniegšanu.

Par finanšu instrumenta ieviesēju ir izvēlēta sabiedrība Altum. Sabiedrībai Altum ir daudzgadēja pieredze, ieviešot nacionāli finansētus un arī Eiropas Savienības fondu finansētus finanšu instrumentus, t.sk., arī četrus finanšu instrumentus lauksaimniecības un lauku attīstības jomā.

Finanšu instrumenta īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

4.7. Lauku attīstības intervenču veidu kopīgie elementi

4.7.1. Neattiecināmo ieguldījumu saraksts

KLP stratēģiskā plāna ietvaros investīciju intervencēs nav attiecināmi tādi izdevumi, kuri uzskaitīti KLP stratēģiskā plāna regulas Nr.2021/2115 73.panta 3.punktā un papildus ir noteikti šādi neattiecināmie izdevumi:

1) maksa par naudas pārskaitījumiem, valūtas maiņas komisijas maksājumi un valūtas kursa svārstību dēļ radušies zaudējumi;
2) naudas sodi, līgumsodi un tiesas prāvu izmaksas;
3) esošo būvju uzturēšanas izmaksas;
4) nodokļi un nodevas (izņemot pievienotās vērtības nodokli, ja tas nav atgūstams no valsts budžeta);
5) izmaksas, kas radušās pirms projekta iesnieguma iesniegšanas (izņemot projektu sagatavošanas un vispārējās izmaksas).

Atbilstoši KLP stratēģiskā plāna regulas Nr.2021/2115 73.panta 3.punkta f) apakšpunktam par liela apjoma infrastruktūru uzskata ūdenssaimniecības, atkritumu apsaimniekošanas, autoceļu, pilsētu transporta, dzelzceļa, ostu, lidostu, telekomunikāciju, enerģētikas tīklu infrastruktūra. ELFLA ietvaros ir attiecināmi izdevumi, lai nodrošinātu pieslēgumu publiskajiem infrastruktūras tīkliem.

Detalizēti attiecināmās izmaksas un neattiecināmie izdevumi tiks noteikti katras intervences nacionālos normatīvos aktos par intervenču īstenošanu.

4.7.2. Lauku apvidus definīcija un tās piemērojamība

KLP stratēģiskā plāna ietvaros tiek turpināts piemērot iepriekšējā plānošanas perioda lauku teritorijas definīciju.

Lauku teritorija - visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas un novadu teritoriālās vienības – pilsētas ar iedzīvotāju skaitu virs 5000.

Lauku teritorijas definīcija tiek piemērota šādu lauku attīstības intervenču īstenošanā:

1.
    - LEADER pieejas intervencē LA19 “Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana” pašvaldību kopprojektu īstenošanai ar uzņēmējiem aktivitātē “Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas”, vienkāršotām izmaksām “Lauku biļete” un “Jauniešu iniciatīva”
    - Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides intervences darbībai LA1.1.“Mācības” un darbībai LA1.3 “Informatīvie pasākumi”
    - LA2 Konsultāciju pakalpojumi
    - LA5 Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās

- LA20 Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai

LEADER pieejas īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

LEADER pieejas īstenošanas teritorija tiek piemērota:

1.
    - Intervencē LA19. "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu".

4.7.3. Papildu elementi, kas kopīgi nozariskām intervencēm, lauku attīstības intervencēm vai kopīgi gan nozariskām, gan lauku attīstības intervencēm

Intervencēs, kurās atbalsta intensitāte ir noteikta intervālā, piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos pirms projektu iesniegumu kārtas uzsaukšanas saskaņā ar KLP SP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā noteikto rezultatīvo rādītāju sasniegšanas progresu.

Ieguldījumu atbalsta saņemšanas nosacījumi

Lai pretendētu uz atbalstu atbalsta pretendentam ir saistoši šādi vispārīgie kritēriji:

1.
    - ar veiktajiem ieguldījumiem uzlabo uzņēmuma vispārējo darbību;
    - veiktajiem ieguldījumiem jāatbilst Kopienas standartiem, kurus piemēro attiecīgajai jomai;
    - atbalsta pretendentam ir jāuzrāda ekonomiskā dzīvotspēja. Ekonomiskās dzīvotspējas rādītājus atkarībā no projekta attiecināmo izmaksu summas nosaka katras intervences ieviešanas normatīvajos aktos;
    - īstenojot projektu atbalsta saņēmējs sniedz ieguldījumu KLP SP mērķu un ar konkrēto intervenci tieši saistītu un projektā atbilstoši identificētu sasniedzamo rādītāju sasniegšanu. Investīciju projektam jābūt virzītam uz noteikto mērķu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanu uzraudzības periodā. Ja projektā izvirzītie mērķi netiek sasniegti, atbalsta saņēmējs proporcionāli nesasniegtajiem mērķiem atmaksā saņemto finansējumu. Mērķu izpildi projektam iespējams pārcelt uz vēlāku laiku, vai pieļaut to atkāpi, ja mērķu neizpilde notikusi nepārvaramas varas dēļ, vispārēju, no atbalsta saņēmēja neatkarīgu, izmaiņu tirgū un vispārēju cenu izmaiņu, kā, piemēram, valsts ekonomiskās krīzes situācija, dēļ.

Ieguldījumu atbalstu nepiešķir atbalsta pretendentiem:

1.
    - kuriem projekta iesnieguma apstiprināšanas brīdī ir konstatēts atkārtots vides aizsardzības normatīvo aktu pārkāpums jomā, kurā tiek plānots veikt ieguldījumus;
    - ja tā dalībniekiem un to saistītajiem uzņēmumiem, kuri ir reģistrēti valstī vai teritorijā, kas minēta normatīvajos aktos par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm vai teritorijām, pieder vairāk nekā 25 procenti kapitāldaļu atbalsta pretendenta uzņēmumā;
    - ja ir konstatēti kādi no grūtībās nonākuša uzņēmuma pazīmēm projekta iesnieguma apstiprināšanas brīdī, atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem;

Attiecībā uz darbībām, uz kurām neattiecas LESD 42. pants, tiks piemēroti valsts atbalsta noteikumi. Nacionālajos tiesību aktos par KLP atbalsta administrēšanu tiks noteikts, ka no atbalsta saņēmēju loka izslēgs uzņēmumus, kas nonākuši grūtībās, vai uzņēmumus, kuriem vēl nav stājies spēkā atcelšanas rīkojums pēc Komisijas lēmuma, ar kuru atbalsts uzņēmumam tika atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar iekšējo tirgu, izņemot gadījumos, kas minēti piemērojamos valsts atbalsta noteikumos.

Jebkuram atbalsta pretendentam pieejamo attiecināmo izmaksu kopējā apmērā iekļauj arī šā atbalsta pretendenta saistītajiem uzņēmumiem (tai skaitā vienam vienotam uzņēmumam) piešķirtās attiecināmās izmaksas.

Investīciju intervenču ietvaros iesniegtajiem projektiem var tikt veikti avansa maksājumi, kas nepārsniedz 50% no projekta attiecināmām izmaksām un ko nodrošina bankas garantija.

Investīciju intervencēs ieguldījumus var veikt izmantojot izpirkumnomu. Izpirkumnomas gadījumā citas izmaksas, kas ir saistītas ar izpirkumnomas līgumu, piemēram, iznomātāja peļņa, procentu refinansēšanas izmaksas, pieskaitāmās izmaksas un apdrošināšanas izmaksas, nav attiecināmie izdevumi.

Saistības projekta īstenošanas un uzraudzības perioda laikā

Uzraudzības periods

Visiem produktīvo ieguldījumu (KLP SP regulas 2021/2115 73.pants) projektiem uzraudzības periods ir pieci gadi pēc to īstenošanas (izņemot projektus, kuri īstenoti gaļas liellopu audzēšanas nozarē vai ilggadīgo augļkopības kultūru stādījumu ierīkošanā, - tiem uzraudzības periods ir septiņi gadi). Projekta uzraudzības periods tiek uzskaitīts, sākot no pirmā noslēgtā gada pēc pēdējā maksājuma pieprasījuma iesniegšanas.

Pamatlīdzekļu neaizvietošanas definīcija

Veicot ieguldījumus, nav pieļaujama atbalsta pretendenta esošo pamatlīdzekļu aizvietošana. Par pamatlīdzekļu aizvietošanu neuzskata:

1) traktortehnikas, piekabju vai lauksaimniecībā izmantojamo tehnoloģisko agregātu (turpmāk – agregāti) iegādi, ja ievērots viens no šādiem nosacījumiem:

a) ja projektā iegādātā traktortehnika, agregāti vai piekabes papildina saimniecībā esošo traktortehnikas, agregātu vai piekabju parku, saglabājot esošās traktortehnikas, agregātu vai piekabju vienības ne mazāk kā piecus gadus (nosacījums neattiecās uz saimniecībā jau esošo traktortehnikas, agregātu un piekabju vienībām, kas ir vecākas par 10 gadiem no to izlaides datuma);

b) ja projektā iegādātā traktortehnikas jauda, agregātu ražība, piekabju celtspēja vai cits pēc būtības līdzīgs rādītājs atbilstoši agregāta specifikai ir vismaz par 25 % lielāks nekā saimniecībā nolietotās traktortehnikas jauda, agregātu ražība vai piekabju celtspēja;

2) iekārtu iegādi, ja ievērots viens no šādiem nosacījumiem:

a) ja projektā iegādātās iekārtas ražošanas jauda vai cits pēc būtības līdzīgs rādītājs atbilstoši iekārtas specifikai ir vismaz par 25% lielāks nekā saimniecībā nolietotās iekārtas ražošanas jauda;

b) ja projektā iegādātā iekārta tiek iegādāta papildus esošajām iekārtām;

c) ja projektā iegādātā iekārta vai agregāts būtiski maina ražošanas vai tehnoloģiju raksturu;

3) jaunbūvi un pārbūvi.

Saistības intervencēs LA10 „Agrovide un klimats" par platībām vai lauksaimniecības dzīvniekiem, bet LA11 „Bioloģiskā lauksaimniecība" par platību:

Atbalsta pretendenti var uzņemties brīvprātīgas saistības, izpildot papildus nosacījumus, salīdzinot ar tradicionālo lauksaimniecības praksi, tādējādi veicinot lauksaimniecībā izmantojamas zemes ilgtspējīgu apsaimniekošanu un ilgtspējīgas ekosistēmas uzturēšanu, saglabājot dabas un kultūras ainavas, veselīgu un harmonisku dzīves vidi sabiedrībai, kā arī šo intervenču ietvaros īstenojot paaugstinātas prasības lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā t.sk. bites.

Šādas saistības uzņemas vismaz uz pieciem gadiem, sākot ar pirmo maksājuma apstiprināšanas gadu un katru gadu, saņemot atbalsta maksājumu par radītiem papildus izdevumiem un neiegūtiem ienākumiem.

Saistības intervencēs LA11 „Bioloģiskā lauksaimniecība" un LA10 „Agrovide un klimats" noteiktas par platību, izņemto LA10.3., kur saistības ir par lauksaimniecības dzīvnieku.

Atbalsta pretendenti var uzņemties brīvprātīgas saistības, izpildot papildus nosacījumus, salīdzinot ar tradicionālo lauksaimniecības praksi, tādējādi veicinot lauksaimniecībā izmantojamas zemes ilgtspējīgu apsaimniekošanu un ilgtspējīgas ekosistēmas uzturēšanu, saglabājot dabas un kultūras ainavas, veselīgu un harmonisku dzīves vidi sabiedrībai, kā arī šo intervenču ietvaros īstenojot paaugstinātas prasības lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā t.sk. bites.

Šādas saistības uzņemas vismaz uz pieciem gadiem, sākot ar pirmo maksājuma apstiprināšanas gadu un katru gadu, saņemot atbalsta maksājumu par radītiem papildus izdevumiem un neiegūtiem ienākumiem.

Par saistībām kas attiecas uz platību:

Ilgtermiņa saistības (*saistībām kas attiecas uz platību*) uzņemas par **pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo hektāru platību**. Turpmākajos saistību perioda gados, **platībai par kuru uzņemtas saistības**, būtu jāpaliek nemainīgai, izņemot gadījumus, kad saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu noteikumiem ir paredzētas dažas izmaiņas:

·saistību platība **gadu no gada var mainīties** līdz pat 10 % salīdzinājumā ar aktuālo saistību platību, ar noteikumu, ka izmaiņas netraucē sasniegt sākotnējo saistību mērķus.

·saistības **var pārtraukt**, atmaksājot iepriekš saņemto atbalstu par platību, uz kuru attiecās saistības.

·saistību platību **var paplašināt** par ne vairāk kā 20 % (saistību periods paliek nemainīgs) vai vairāk kā 20 % (sākas jauns saistību periods), ja šāda iespēja ir paredzēta valsts normatīvajos aktos attiecīgajā kalendārajā gadā, ņemot vērā intervencei pieejamo finansējumu, un ja: a) tā kalpo saistību izvirzītajam vides mērķim; b) tā ir pamatota, ņemot vērā saistību būtību, atlikušā perioda ilgums un papildu platības apmēru; c) tas nekavē to pārbaužu efektivitāti, kuru mērķis ir nodrošināt atbilstību atbalsta piešķiršanas nosacījumiem.

·saistības **var nodot** citam saņēmējam: ja visa zeme vai daļa no zemes, uz ko attiecas saistības, vai visa saimniecība tiek nodota citai personai laikā, kurā saistības ir spēkā, šī cita persona var pārņemt saistības vai to daļu, kas atbilst nodotajai zemei uz atlikušo laika posmu, vai pārtraukt to piemērošanu un uz laiku, kurā saistības bija spēkā, vai var beigties, ja citai personai (saistību pārņēmējam) nav iespējams tās turpināt, un atlīdzība netiek prasīta par laikposmu, kurā saistības bija spēkā.

·vienas saistības, kas uzņemtas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/2115 70.pantu, tās darbības laikā **var pārveidot citā saistībā**, ja ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:
a)pārveide dod ievērojamu labumu videi;
b) esošās saistības ir būtiski pastiprinātas.

Jaunās saistības uzņemas uz visu attiecīgajā pasākumā norādīto laikposmu neatkarīgi no tā, cik ilgi sākotnējās saistības jau tika īstenotas.

·**saistību pielāgošana:** lauksaimniekiem, kuri uzņemas daudzgadu saistības, būtu jāapstiprina sava piekļuve zemei uz saistību izpildes laiku. Atbalstam pieteiktā platība pēc stāvokļa kārtējā gada 15. jūnijā jāatrodas lauksaimnieka turējumā (īpašumā, nomā). Izņēmuma un pienācīgi pamatotos gadījumos, ko izraisījuši apstākļi, kurus lauksaimnieki nevar ietekmēt, piemēram, nomas līguma izbeigšana, **ir atļauts aizstāt platību (zemes gabalu) ar citu,** par kuru ir tiesības saņemt atbalstu par attiecīgo intervenci. Šis noteikums ir nepieciešams, ņemot vērā nestabilo nomātās zemes situāciju Latvijā (60% no zemniekiem,

kas strādā uz nomātas zemes), kas kā rāda pieredze, dažos gadījumos noved pie neparedzētas zemes nomas līgumu izbeigšanas, kas ir ārpus saņēmēja kontroles**, un tādējādi ietekmē saistību turpināšanu attiecībā uz attiecīgā zemes gabala**. Saistību koriģēšana ir iespējama tikai tad, ja ir aizsargāti vai pastiprināti saistību vides mērķi. Tādējādi tas nesamazina kopējo saistību platību un turpina īstenot paaugstinātās prasības un palīdzēt sasniegt KLP SP noteiktos mērķus.

·**zemes gabala maiņa** saistību periodā esošo saistību ietvarā ir pieļaujama arī citos īpaši pamatotos gadījumos, kas pamatā var rasties izpildot konkrētas augkopības prakses nosacījumus, kā piemēram, augsekas vai augu maiņu plānu: intervencē LA10.1. attiecībā uz 4 m laukmalām, intervencē A10.2. attiecībā uz dārzeņu platībām un intervencē LA10.4.

Pēc sākotnējā saistību perioda beigām ir paredzēta iespēja saistības katru gadu pagarināt par (n+1), līdz brīdim, kad tiks apstiprināts jaunais KLP stratēģiskais plānošanas dokuments pēc 2027.gada, tādejādi nodrošinot, ka jaunais periods tiks uzsākts ar jaunām saistībām atbilstoši jaunajiem nosacījumiem.

Par saistībām kas attiecas uz dzīvniekiem:

Attiecībā uz lauksaimniecības dzīvnieku shēmu intervencēm - saistības par konkrētu lauksaimniecības dzīvnieku netiek uzņemtas. Atbalsta pretendents izsaka apņemšanos brīvprātīgi pildīt konkrētus atbilstības nosacījumus un intervences prasības, lai nodrošinātu atbalsta mērķa izpildi kopumā, visu ilgtermiņa periodu. Šajā apņemšanās ilgtermiņa periodā var neierobežoti paplašināt apņemšanās apjomu, salīdzinājumā ar pirmā saistību gada apstiprināto apņemšanās apjomu, pie nosacījuma ja šāda iespēja ir paredzēta nacionālajos normatīvajos aktos konkrētā kalendārajā gadā, atbilstoši konkrētās intervences pieejamam nerezervētajam finansējuma apmēram. Apņemšanās apjomu atbalsta pretendents turpmākajos gados var neierobežoti samazināt, nodrošinot, ka kārtējā gadā tas nav zemāks par noteikto minimālo dzīvnieku vienību vai bišu saimju skaitu, kas jānodrošina kā atbilstības nosacījums, atkarībā no atkarībā no intervence aktivitātes veida un to aprakstos noteiktā. Ja apņemšanās laikā kāds vai visi lauksaimniecības dzīvnieki gājuši bojā, ir neārstējami slimi vai likvidējami u.tml., tad pie objektīvi pamatotiem apstākļiem konkrēto apņemšanos var izbeigt bez iepriekš saņemtā atbalsta atmaksas. Ja atbalsta pretendents rīcība ir patvaļīga un bez objektīva iemesla, kura rezultātā tas apņemšanos izbeidz pirms termiņa, tad iepriekšsaņemtais atbalsts par lauksaimniecības dzīvnieku shēmu intervenci ir jāatmaksā.

Pārrēķiniem piemērojamais koeficients atkarībā no dzīvnieku veida, nosacīto liellopu vienību noteikšanai KLP

Nr. p. k.	**Dzīvnieks**	**Koeficients**
1.	Buļļi, govis un citi liellopi, kas vecāki par 24 mēn., un zirgu dzimtas dzīvnieki, kas vecāki par 6 mēn.	1,000*
2.	Liellopi vecumā no 6 līdz 24 mēn.	0,600*
3.	Liellopi, kas nav vecāki par 6 mēn.	0,400*
4.	Aitas (t. sk. mufloni) un kazas	0,150*
5.	Vaislas sivēnmātes (> 50 kg)	0,500*

6.	Citas cūkas	0,300*
7.	Dējējvistas	0,014*
8.	Citi mājputni	0,030*
9.	Truši	0,030**
10.	Brieži (staltbrieži)	0,610**
11.	Dambrieži	0,300**
12.	Ziemeļamerikas brieži (baltastes un melnastes brieži)	0,400**
13.	Stirnas	0,130**
14.	Bites	0,133**

1. * Koeficients atbilstoši īstenošanas vai deleģētajos aktos noteiktajam.
2. ** Koeficients, ņemot vērā zinātniskus datus un konkrētos apstākļus.

"***Pārskatīšanas klauzula attiecībā uz 70.panta intervencēm LA10.1.; LA10.2.; LA10.3; LA10.4.; LA10.5; LA11***

Saskaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu, ja saistību perioda laikā tiek grozīti šī panta 3. punktā minētie attiecīgie obligātie standarti, prasības vai pienākumi, kuri šīm saistībām jāpārsniedz, vai lai nodrošinātu minētā punkta pirmās daļas d) punkta noteikumu ievērošanu, ir paredzēta pārskatīšanas klauzula, lai nodrošinātu to pielāgošanu. Ja labuma guvējs (atbalsta saņēmējs) nepiekrīt šādai pielāgošanai, saistību piemērošanu pārtrauc, un par laikposmu, kurā saistības bija spēkā, maksājumi, kas veikti saskaņā ar šo pantu, nav jāatmaksā. Tā pat tiek nodrošināts, ka darbībām, kas īstenotas saskaņā ar tādu intervences veidu, kurš minēts šajā pantā, un kas pārsniedz KLP stratēģiskā plāna periodu, ir paredzēta pārskatīšanas klauzula, lai ļautu tās pielāgot nākamajā periodā piemērojamajam tiesiskajam regulējumam."

Citi nosacījumi

Vadošā iestāde nepieciešamības gadījumā, lai nodrošinātu pilnīgu un efektīvu publiskā finansējuma apgūšanu, var uzņemties virssaistības līdz 5% apjomā no sākotnēji paredzētā budžeta, ievērojot pasākumu ieviešanas gaitu.

Paziņojums, ar ko apliecina standarta izmaksu, papildu izmaksu un negūto ienākumu aprēķinu atbilstību un pareizību

Lai pamatotu un apstiprinātu lauku attīstības intervenču atbalsta maksājumus, kas tiek piešķirti saskaņā ar 70. un 72.pantu, pamatojoties uz standarta izmaksām, papildu izmaksām vai neiegūtajiem ieņēmumiem, SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" veica atbalsta maksājumu aprēķinu. Atbilstoši Komisijas Regulas Nr. 2021/2115 82.panta nosacījumiem SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" ir iestāde, kura ir funkcionāli neatkarīga no programmas ieviesēja. Sīkāks skaidrojums par aprēķiniem iekļauts attiecīgo pasākumu aprakstā un KLP SP pielikumā.

4.7.4. Lauku attīstības intervencēm piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Valsts iemaksu likme(-es)

Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
155(2)(c) - Priekšlaicīga pensionēšanās		20,00%	43,00%
91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
91(2)(b) - Tālākie reģioni un Egejas jūras nelielās salas		20,00%	80,00%
91(2)(c) - Pārejas reģioni Regulas (ES) 2021/1060 108. panta 2. punkta pirmās daļas b) apakšpunkta nozīmē		20,00%	60,00%
91(2)(d) - Citi reģioni		20,00%	43,00%
91(3)(a) - Maksājumi par dabiskiem vai citiem platībatkarīgiem ierobežojumiem saskaņā ar 71. pantu		20,00%	65,00%
91(3)(b) - Maksājumi saskaņā ar 70. pantu, maksājumi saskaņā ar 72. pantu, neienesīgu investīciju atbalstīšana, kā minēts 73. pantā, atbalsts EIP darbības grupu projektiem saskaņā ar 77. panta 1. punkta a) apakšpunktu un LEADER projektiem saskaņā ar 77. panta 1. punkta b) apakšpunktu		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 70 - Maksājumi saskaņā ar 70. pantu		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 72 - Maksājumi saskaņā ar 72. pantu		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 73 - Neienesīgu investīciju atbalstīšana, kā minēts 73. pantā		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(a) - Atbalsts Eiropas inovācijas partnerībai saskaņā ar 77. panta 1. punkta a) apakšpunktu		20,00%	80,00%
91(3)(b) - 77(1)(b) - Atbalsts LEADER saskaņā ar 77. panta 1. punkta b) apakšpunktu		20,00%	80,00%
91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%
91(3)(c) - 70 - Darbības (saskaņā ar 70. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 71 - Darbības (saskaņā ar 71. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 72 - Darbības (saskaņā ar 72. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 73-74 - Darbības (saskaņā ar 73. un 74. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 75 - Darbības (saskaņā ar 75. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 76 - Darbības (saskaņā ar 76. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 77 - Darbības (saskaņā ar 77. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%
91(3)(c) - 78 - Darbības (saskaņā ar 78. pantu), kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu		20,00%	100,00%

Reģionāla mēroga iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme

5. Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences

Fonds	Intervences veids	Intervences veids	Intervences kods (dalībvalsts) — nosaukums	Kopīgais iznākumu rādītājs	Gen. Renewal	Env.	ES atlaižu sistēma	LEADER
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	BISS(21)	TM1 - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts	O.4				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	BISS(21)	TM1.3 - Maksājums mazajiem lauksaimniekiem	O.5				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	CRISS(29)	TM2 - Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts (PM)	O.7				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	CIS-YF(30)	TM3 - Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem	O.6				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	Eco-scheme(31) / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums	TM4.1. - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	O.8				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	Eco-scheme(31) / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums	TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības	O.8				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	Eco-scheme(31) / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums	TM4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse	O.8				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	Eco-scheme(31) / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums	TM4.5 - Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses	O.8				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	Eco-scheme(31) / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums	TM4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	O.8				
ELGF	Atsaistītie tiešie maksājumi	Eco-scheme(31) / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums	TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	O.8				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.1 - SA par slaucamām govīm	O.11				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.12 - SA par miežiem	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.14 - SA par proteīnaugiem	O.10				

ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.2. - SA par liellopiem	O.11				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.3 - SA par aitām	O.11				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.4 - SA par kazām	O.11				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.5 - SA par dārzeņiem	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.6 - SA par augļiem un ogām	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.7 - SA par cietes kartupeļiem	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.8 - SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem	O.10				
ELGF	Saistītie tiešie maksājumi	CIS(32)	TM5.9 - SA par sertificētu labības sēklu	O.10				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	INVRE(47(1)(a))	TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	ADVI1(47(1)(b))	TKO1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	TRAINCO(47(1)(c))	TKO1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	ORGAN(47(1)(d))	TKO1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	TRANS(47(1)(e))	TKO1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	PROMO(47(1)(f))	TKO1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	QUAL(47(1)(g))	TKO1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	TRACE(47(1)(h))	TKO1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35				

ELGF	Noz. atbalsts - Augļi un dārzeņi	CLIMA(47(1)(i))	TKO1.9 - Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Biškopības produkti	ADVIBEES(55(1)(a))	TKO3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām	O.37				
ELGF	Noz. atbalsts - Biškopības produkti	INVAPI(55(1)(b))	TKO3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu	O.37				
ELGF	Noz. atbalsts - Biškopības produkti	INVAPI(55(1)(b))	TKO3.3 - Nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu	O.37				
ELGF	Noz. atbalsts - Biškopības produkti	INVAPI(55(1)(b))	TKO3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu	O.37				
ELGF	Noz. atbalsts - Biškopības produkti	COOPAPI(55(1)(e))	TKO3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā	O.37				
ELGF	Noz. atbalsts - Biškopības produkti	PROMOBEES(55(1)(f))	TKO3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti	O.37				
ELGF	Noz. atbalsts - Biškopības produkti	ACTQUAL(55(1)(g))	TKO3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi	O.37				

ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	INVRE(47(1)(a))	TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	ADVI1(47(1)(b))	TKO2.1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	TRAINCO(47(1)(c))	TKO2.1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	ORGAN(47(1)(d))	TKO2.1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	TRANS(47(1)(e))	TKO2.1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	PROMO(47(1)(f))	TKO2.1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	QUAL(47(1)(g))	TKO2.1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Graudaugu produkti	TRACE(47(1)(h))	TKO2.1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	INVRE(47(1)(a))	TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	ADVI1(47(1)(b))	TKO2.3.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	TRAINCO(47(1)(c))	TKO2.3.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	ORGAN(47(1)(d))	TKO2.3.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35				

ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	TRANS(47(1)(e))	TKO2.3.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	PROMO(47(1)(f))	TKO2.3.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	QUAL(47(1)(g))	TKO2.3.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Liellopa un teļa gaļa	TRACE(47(1)(h))	TKO2.3.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	INVRE(47(1)(a))	TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	ADVI1(47(1)(b))	TKO2.4.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	TRAINCO(47(1)(c))	TKO2.4.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	ORGAN(47(1)(d))	TKO2.4.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	TRANS(47(1)(e))	TKO2.4.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	PROMO(47(1)(f))	TKO2.4.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35				

ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	QUAL(47(1)(g))	TKO2.4.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Piens un piena produkti	TRACE(47(1)(h))	TKO2.4.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	INVRE(47(1)(a))	TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	ADVI1(47(1)(b))	TKO2.5.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	TRAINCO(47(1)(c))	TKO2.5.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	ORGAN(47(1)(d))	TKO2.5.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	TRANS(47(1)(e))	TKO2.5.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	PROMO(47(1)(f))	TKO2.5.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	QUAL(47(1)(g))	TKO2.5.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Cūkgaļa	TRACE(47(1)(h))	TKO2.5.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	INVRE(47(1)(a))	TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos	O.35				

ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	ADVI1(47(1)(b))	TKO2.2.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	TRAINCO(47(1)(c))	TKO2.2.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	ORGAN(47(1)(d))	TKO2.2.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	TRANS(47(1)(e))	TKO2.2.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	PROMO(47(1)(f))	TKO2.2.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	QUAL(47(1)(g))	TKO2.2.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana	O.35				
ELGF	Noz. atbalsts - Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus / Pārējie 6.pielikumā minētie sektori	TRACE(47(1)(h))	TKO2.2.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība	O.35				
ELFLA	Lauku attīstība	ENVCLIM(70)	LA 10.1 - Zaļās joslas	O.14	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	ENVCLIM(70)	LA 10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība	O.14	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	ENVCLIM(70)	LA 10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība	O.18	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	ENVCLIM(70)	LA 10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām	O.14	Nē	Jā	Nē	Nē

ELFLA	Lauku attīstība	ENVCLIM(70)	LA 10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana	O.14	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	ENVCLIM(70)	LA 11 - Bioloģiskā lauksaimniecība	O.17	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	ENVCLIM(70)	LA 8 - Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai	O.15	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	ASD(72)	LA 12 - Natura 2000 maksājums mežiem	O.13	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	O.20	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	O.20	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.1.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai	O.20	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.1.4. - Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai	O.20	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	O.20	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	O.20	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	O.24	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā	O.22	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.4 - Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai	O.24	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide	O.21	Nē	Jā	Nē	Nē

ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 4.6. - Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	O.23	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 5 - Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās	O.20	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 7.1 - Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai	O.24	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INVEST(73-74)	LA 7.2 - Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi	O.24	Nē	Jā	Nē	Nē
ELFLA	Lauku attīstība	INSTAL(75)	LA 6 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai	O.25	Jā	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	RISK(76)	LA 17 - Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	O.9	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	COOP(77)	LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	O.1	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	COOP(77)	LA 18 - Pārtikas kvalitātes shēmas	O.29	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	COOP(77)	LA 19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu	O.31	Nē	Nē		Jā
ELFLA	Lauku attīstība	COOP(77)	LA 20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	O.32	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	COOP(77)	LA 9 - Ražotāju grupu un organizāciju izveide	O.28	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	KNOW(78)	LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	KNOW(78)	LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	KNOW(78)	LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	KNOW(78)	LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	O.33	Nē	Nē		Nē

ELFLA	Lauku attīstība	KNOW(78)	LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	O.33	Nē	Nē		Nē
ELFLA	Lauku attīstība	KNOW(78)	LA3 - Demonstrējumi	O.33	Nē	Nē		Nē

5.1. Tiešo maksājumu intervences

BISS(21) - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts

TM1 - Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts

Intervences kods (dalībvalsts)	TM1
Intervences nosaukums	Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts
Intervences veids	BISS(21) – Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.4. To hektāru skaits, par kuriem tiek saņemts ienākumu pamatatbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija, atbalstu diferencējot novadu līmenī, balstoties uz kritērijiem par veģetācijas periodu, zemes ballēm un robežošanos ar 3.valstīm.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V1	Nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimn. vidējiem, īpaši mazajām un vidējām saimniec.	Augsta	Jā
SM1 V4	Nodrošināt līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas veidus	Augsta	Jā
SM1 V7	Sekmēt lauksaimniecības zemju sakopšanu un uzturēšanu	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.7 Par hektāru pienākošās papildu atbalsta procentuālais īpatsvars apgabalos, kuru vajadzības ir (salīdzinoši) lielākas par vidējām

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Ar šo atbalstu tiks nodrošināts ienākumu atbalsta minimums lauksaimniekiem, tādējādi garantējot lauksaimniekiem ienākumu stabilitāti.

Lai saņemtu atbalstu, lauksaimniekam ir jānodrošina minimāla lauksaimnieciskā darbība, kas paredz arī regulāru lauksaimniecības zemes sakopšanu un uzturēšanu, tādējādi mazinot riskus platību aizaugšanai. Tāpat ir jāievēro virkne prasību nosacījumu sistēmas ietvaros, tādējādi sniedzot ieguldījumu zemes

auglības un kvalitātes nodrošināšanā, piesārņojuma mazināšanā un bioloģiskās daudzveidības veicināšanā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Lauksaimniekam, lai saņemtu atbalstu, ir jāizpilda vai jāatbilst 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4 un 4.1.7 sadaļas nosacījumiem, kā arī jāievēro 3.10. sadaļas nosacījumu sistēmas prasības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

TMU1.1 likme tiek plānota robežās no 87,7 EUR/ha (2023.gadā) līdz 95,3 EUR/ha (2027.gadā), lai, salīdzinot ar esošo periodu (kurā vienotā platības maksājuma likme 2022.gadā provizoriski sastāda 97 EUR/ha), izvairītos no pēkšņas un būtiskas pamatienākuma atbalsta samazināšanās lauksaimniekiem un negatīvi neietekmētu lauksaimnieku ienākumus.

TMU1.1 likmes pamatojums:

Lauksaimnieciskās darbības ilgtspējai ir svarīgi nodrošināt, lai lauksaimnieku ienākumi būtu atbilstoši tam, ko tie saņemtu, pārtraucot lauksaimniecību un kļūstot nodarbināti citviet. Tādēļ lauksaimnieku atbalstam jābūt salīdzināmam ar vidējo ienākumu līmeni tautsaimniecībā.

Ir aplēsts, ka starpība starp lauksaimnieku ienākumiem un vidējiem ienākumiem tautsaimniecībā ir ap 156 EUR/ha. Tādēļ var uzskatīt, ka pašreizējā ISIP likme ir pamatota, lai nodrošinātu pēkšņu un būtisku ienākumu samazināšanos salīdzinājumā ar pašreizējo periodu.

	2016	2017	2018	2019	2016-2019
Neto lauksaimniecības uzņēmējdarbības ienākumi pret lauksaimniecībā izmantoto zemes platību, EUR/ha	134,5	177,7	127,7	180,6	
Ienākumi uz ģimenes nodarbināto salīdzinājumā ar vidējām algām visa tautsaimniecībā (balstīts uz EUR/darbastundu), % daļa	44%	56%	42%	57%	
ISIP atbalsts, kas nepieciešams, lai novērstu	173,5	138,6	174,0	138,9	156,3

ienākumu atšķirību, EUR/ha					

Avots: COM, EAA”

TMU1.2 likme tiek plānota robežās no 97,7 EUR/ha (2023.gadā) līdz 105,25 EUR/ha (2027.gadā), kuru saņems lauksaimnieki, kuru LIZ atrodas apgabalos ar īpašiem apstākļiem, tādā veidā mazinot ienākumu atšķirības starp lauksaimniekiem, kuri atrodas un saimnieko atšķirīgos novados. Novadi ar īpašiem apstākļiem tiek noteikti, ņemot vērā zemes kvalitāti kā agronomisku rādītāju, veģetācijas perioda ilguma atšķirības, kā arī robežošanos ar ES trešajām valstīm, kas rada ienākumu gūšanas atšķirības reģionos.

TMU1.1 un TMU1.2 noteiktās plānotās likmes ir visticamākais iznākums, taču ir arī kļūdas procents, ko nav iespējams precīzi prognozēt, un kas ir neizbēgams ņemot vērā gan tās svārstības, kas ir neatņemama lauksaimniecības darbības sastāvdaļa, gan arī klimata un politisko notikumu arvien pieaugošo ietekmi uz lauksaimniecību, ko nav viegli prognozēt. Lauksaimniecības sektors nav stabilizējies un joprojām notiek strukturālās pārmaiņas, arī tas jāņem vērā. Tādēļ minimālo un maksimālo likmju ietvaros ir jāiestrādā saprātīga elastība, lai būtu iespējams sagaidīt un būt spējīgiem reaģēt uz iespējamām novirzēm.

Ņemot vērā minēto, likmju svārstības - minimālā un maksimālā likme ir noteikta ar 20% atšķirību no plānotās likmes.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Vai šī ienākumu pamatatbalsta (BIS) intervence ir maksājumi mazajiem lauksaimniekiem? (28. pants)

☐ Jā ☑ Nē

Kādu atbalsta veidu jūs izmantojat maksājumiem mazajiem lauksaimniekiem? (28. pants)

☑ Fiksēta summa(summas) ☐ Maksājums(maksājumi) par hektāru

Kāda ir maksimālā maksājumu summa mazajiem lauksaimniekiem? (28. pants)

Vai jums ir vēl kādas piezīmes vai paskaidrojumi par maksājumiem mazajiem lauksaimniekiem?

Teritorializācija (22. panta 2. punkts)

☑ Jā ☐ Nē

Teritoriju grupas definīcija

Kods	Teritoriju grupas nosaukums	Apraksts
TM1.1	ISIP pamatlikme	Novadi, kuros veģetācijas perioda ilgums ir **garāks** par 195 dienām **un** lauksaimniecības zemes kvalitatīvais vērtējums ir **virs** 38 ballēm. Neattiecas uz TM1.3, jo šī intervence aizstāj pārējās tiešo maksājumu intervences.

TM1.2	ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	Novadi, kuros veģetācijas perioda ilgums ir **īsāks** par 195 dienām **un** lauksaimniecības zemes kvalitatīvais vērtējums ir **zem** 38 ballēm **vai** kas r**obežojas ar ES trešajām valstīm**. Neattiecas uz TM1.3, jo šī intervence aizstāj pārējās tiešo maksājumu intervences.

9 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 5. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM1 ir atdalīts ienākuma atbalsts, lai saņemtu atbalstu, ražošana nav vajadzīga.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TMU1.1 - ISIP pamatlikme	Vienota		R.4
TMU1.2 - ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	Vienota		R.4; R.7

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TMU1.1 - ISIP pamatlikme

TMU1.1 likme tiek plānota robežās no 87,7 EUR/ha (2023.gadā) līdz 95,3 EUR/ha (2027.gadā), lai, salīdzinot ar esošo periodu (kurā vienotā platības maksājuma likme 2022.gadā provizoriski sastāda 97 EUR/ha), izvairītos no pēkšņa un būtiska pamatienākuma atbalsta samazināšanās lauksaimniekiem un negatīvi neietekmētu lauksaimnieku ienākumus. Minimālā un maksimālā likme ir noteikta ar 20% atšķirību no plānotās likmes.

TMU1.2 - ISIP novados ar īpašiem apstākļiem

TMU1.2 likme tiek plānota robežās no 97,7 EUR/ha (2023.gadā) līdz 105,25 EUR/ha (2027.gadā), lai, salīdzinot ar esošo periodu (kurā vienotā platības maksājuma likme 2022.gadā provizoriski sastāda 97 EUR/ha), izvairītos no pēkšņa un būtiska pamatienākuma atbalsta samazināšanās lauksaimniekiem un negatīvi neietekmētu lauksaimnieku ienākumus, kā arī nodrošinātu augstāku ienākumu atbalstu tiem lauksaimniekiem, kuri atrodas un saimnieko novados ar ienākumu gūšanas mazinošiem apstākļiem. Minimālā un maksimālā likme ir noteikta ar 20% atšķirību no plānotās likmes.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TMU1.1 - ISIP pamatlikme	Plānotā vienības summa	87,70	87,57	87,86	88,37	95,25	
	Plānotās vienības minimālā summa	70,00	70,00	70,00	71,00	76,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	105,00	105,00	105,00	106,00	114,00	
	O.4 (vienība: Hektāri)	1 121 280,86	1 125 467,32	1 128 740,36	1 132 524,81	1 136 578,53	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	98 336 331,42	98 557 173,21	99 171 128,03	100 081 217,46	108 259 104,98	504 404 955,10
TMU1.2 - ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	Plānotā vienības summa	97,70	97,57	97,86	98,37	105,25	
	Plānotās vienības minimālā summa	78,00	78,00	78,00	79,00	84,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	117,00	117,00	117,00	118,00	126,00	
	O.4 (vienība: Hektāri)	621 874,82	624 235,98	626 162,23	628 417,33	630 997,89	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	60 757 169,91	60 906 704,57	61 276 235,83	61 817 412,75	66 412 527,92	311 170 050,98

TM1.3 - Maksājums mazajiem lauksaimniekiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM1.3
Intervences nosaukums	Maksājums mazajiem lauksaimniekiem
Intervences veids	BISS(21) – Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.5. To atbalsta saņēmēju skaits, kuri saņem maksājumus mazajiem lauksaimniekiem, vai to hektāru skaits, par kuriem saņem maksājumus mazajiem lauksaimniekiem

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V1	Nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimn. vidējiem, īpaši mazajām un vidējām saimniec.	Augsta	Jā
SM1 V3	Līdzsvarot ienākumus saimniecību lieluma grupās, saglabājot stabilu atbalstu mazajām saimniecībām	Augsta	Jā
SM1 V7	Sekmēt lauksaimniecības zemju sakopšanu un uzturēšanu	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.6 Par hektāru pienākošos papildu tiešo maksājumu procentuālais īpatsvars atbalsttiesīgām lauku saimniecībām, kuru lielums ir (salīdzinoši) mazāks par vidējo

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

TM1.3 ir vienkāršots atbalsts mazajiem lauksaimniekiem ar atbalsta summu 500 EUR par saimniecību, kas aizstāj pārējās tiešo maksājumu intervences. Īstenojot šo atbalstu, tiks uzlabota un uzturēta lauku saimniecību dzīvotspēja, palīdzot mazajām saimniecībām ar zemākiem ienākumiem.

Lai saņemtu atbalstu, ir jānodrošina minimāla lauksaimnieciskā darbība, kas paredz arī regulāru lauksaimniecības zemes sakopšanu un uzturēšanu, tādējādi mazinot riskus platību aizaugšanai. Tāpat ir jāievēro virkne prasību nosacījumu sistēmas ietvaros, tādējādi sniedzot ieguldījumu zemes auglības un kvalitātes nodrošināšanā, piesārņojuma mazināšanā un bioloģiskās daudzveidības veicināšanā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Lauksaimniekam, lai saņemtu atbalstu, ir jāizpilda vai jāatbilst 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3 un 4.1.7 sadaļas nosacījumiem, kā arī jāievēro 3.10. sadaļas nosacījumu sistēmas prasības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

TM1.3 summa 500 EUR par saimniecību ir paredzēta, lai nodrošinātu atbalsta turpinātību un izvairītos no krasa ienākumu atbalsta samazinājuma mazākajās saimniecībās, tādējādi saglabājot un atbalstot pašreizējo lauku saimniecību struktūru, kas ir svarīgi lauku apvidu dzīvotspējas saglabāšanai. Maksājums arī palīdz risināt ienākumu pārdales mazākām saimniecībām vajadzību, jo TM1.3 atbalsta līmenis, ko lauksaimnieku mērķa grupa var saņemt, lielākajai daļai pārsniedz ienākumu atbalstu, ko tie saņemtu, izvēloties TM1 apvienojumā ar citām tiešo maksājumu shēmām. TM1.3 nodrošina, ka mazām saimniecībām raksturīgu augstāku ar lauksaimniecību saistīto izmaksu dēļ, saimniecības ar platību līdz aptuveni 3,5 hektāriem saņem augstāku atbalstu. Piemēram, saimniecībām ir augstākas laba lauksaimniecības zemes stāvokļa uzturēšanas izmaksas, jo iekārtas jāņem nomā. Izmaksu cēlonis ir arī loģistikas un citas izmaksas. Atbalsts ir vērsts arī zemes pamešanas riska mazināšanai vietās, kas nav tik labi piemērotas liela mēroga lauksaimniecībai.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Vai šī ienākumu pamatatbalsta (BIS) intervence ir maksājumi mazajiem lauksaimniekiem? (28. pants)

☑ Jā ☐ Nē

Kādu atbalsta veidu jūs izmantojat maksājumiem mazajiem lauksaimniekiem? (28. pants)

☑ Fiksēta summa(summas) ☐ Maksājums(maksājumi) par hektāru

Kāda ir maksimālā maksājumu summa mazajiem lauksaimniekiem? (28. pants)

500,00

Vai jums ir vēl kādas piezīmes vai paskaidrojumi par maksājumiem mazajiem lauksaimniekiem?

Nav

Teritorializācija (22. panta 2. punkts)

☑ Jā ☐ Nē

Teritoriju grupas definīcija

Kods	Teritoriju grupas nosaukums	Apraksts
TM1.1	ISIP pamatlikme	Novadi, kuros veģetācijas perioda ilgums ir **garāks** par 195 dienām **un** lauksaimniecības zemes kvalitatīvais vērtējums ir **virs** 38 ballēm. Neattiecas uz TM1.3, jo šī intervence aizstāj pārējās tiešo maksājumu intervences.

TM1.2	ISIP novados ar īpašiem apstākļiem	Novadi, kuros veģetācijas perioda ilgums ir **īsāks** par 195 dienām **un** lauksaimniecības zemes kvalitatīvais vērtējums ir **zem** 38 ballēm **vai** kas r**obežojas ar ES trešajām valstīm**. Neattiecas uz TM1.3, jo šī intervence aizstāj pārējās tiešo maksājumu intervences.

9 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 5. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM1.3 ir atdalīts ienākumu atbalsts, lai saņemtu atbalstu, ražošana nav vajadzīga.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TMU1.3 - MLS	Vienota		R.4; R.6

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TMU1.3 - MLS

Summa 500 EUR par saimniecību ir paredzēta, lai nodrošinātu atbalsta turpinātību un izvairītos no krasa ienākumu atbalsta samazinājuma mazākajās saimniecībās.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TMU1.3 - MLS	Plānotā vienības summa	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	
	Plānotās vienības minimālā summa						
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)						
	O.5 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	15 491,00	15 380,00	15 164,00	15 006,00	14 368,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	7 745 500,00	7 690 000,00	7 582 000,00	7 503 000,00	7 184 000,00	37 704 500,00
KOPĀ	O.5 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	15 491,00	15 380,00	15 164,00	15 006,00	14 368,00	75 409,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	7 745 500,00	7 690 000,00	7 582 000,00	7 503 000,00	7 184 000,00	37 704 500,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

CRISS(29) - Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts

TM2 - Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts (PM)

Intervences kods (dalībvalsts)	TM2
Intervences nosaukums	Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts (PM)
Intervences veids	CRISS(29) – Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.7. To hektāru skaits, par kuriem tiek saņemts pārdalošais ienākumu papildatbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V1	Nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimn. vidējiem, īpaši mazajām un vidējām saimniec.	Augsta	Jā
SM1 V3	Līdzsvarot ienākumus saimniecību lieluma grupās, saglabājot stabilu atbalstu mazajām saimniecībām	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.6 Par hektāru pienākošos papildu tiešo maksājumu procentuālais īpatsvars atbalsttiesīgām lauku saimniecībām, kuru lielums ir (salīdzinoši) mazāks par vidējo

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Īstenojot TM2, tiks vecināts proporcionālāks atbalsta sadalījums par labu mazākām un vidēji lielām saimniecībām ar zemākiem ienākumiem. TM2 tiks maksāts par saimniecības 3,01-100 hektāriem, un, nodrošinot augstāku likmi par pirmajiem 3,01-30 hektāriem, finansējums tiks pamatā novirzīts mazajām un arī vidējām saimniecībām, tādējādi risinot SM1 mērķa V1 un V3 vajadzības.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Lauksaimnieks var saņemt TM2, ja ISIP atbalsttiesīgā platība ir vairāk nekā trīs hektāri.

Lauksaimniekam ir jāizpilda vai jāatbilst 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4 un 4.1.7 sadaļas nosacījumiem, kā arī jāievēro 3.10. sadaļas nosacījumu sistēmas prasības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR

un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta apjoms un summas
Apraksts

TM2 piešķir katru gadu par saimniecības 3,01-100 ISIP atbalsttiesīgo hektāru, ko deklarējis lauksaimnieks. TM2 nemaksās par 1-3 ha, jo lauksaimnieki, kuriem platība ir līdz 3 hektāriem, pārsvarā ir potenciālie mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas dalībnieki, kā arī, lai mazinātu negatīvu ietekmi uz zemes nomas cenu. TM2 summa par hektāru (likme) no 3,01-30 hektāriem tiek plānota robežās no 53 EUR/ha (2023.gadā) līdz 61 EUR/ha (2027.gadā), TM2 summa par hektāru no 30,01-100 hektāriem tiek plānota 12 EUR/ha apmērā. Šādas likmes nodrošina atbalsta pārdali, lai virzītos uz noteiktajiem mērķiem. Pārdale sasniedz gan saimniecības ar zemāku neto pievienoto vērtību uz gada darba vienību, ko ilustrē pārdales efekta analīze uz gada darba vienību un uz hektāru, gan saimniecības zem Latvijas vidējā saimniecības lieluma hektāros, ko parāda R.6 rezultātu rādītāja plānotais pieaugums (skat. 3.4. sadaļā). TM2 likme apvienojumā ar TM1 likmi arī palīdz lauksaimniekiem, kam tas visvairāk nepieciešams, tuvinot to ienākumu līmeni tautsaimniecības vidējiem ienākumiem. Noteiktās plānotās likmes ir visticamākais iznākums, taču ir arī kļūdas procents, ko nav iespējams precīzi prognozēt, un kas ir neizbēgams ņemot vērā gan tās svārstības, kas ir neatņemama lauksaimniecības darbības sastāvdaļa, gan arī klimata un politisko notikumu arvien pieaugošo ietekmi uz lauksaimniecību, ko nav viegli prognozēt. Lauksaimniecības sektors nav stabilizējies un joprojām notiek strukturālās pārmaiņas, arī tas jāņem vērā. Tādēļ minimālo un maksimālo likmju ietvaros ir jāiestrādā saprātīga elastība, lai būtu iespējams sagaidīt un būt spējīgiem reaģēt uz iespējamām novirzēm. Ņemot vērā minēto, likmju svārstības - minimālā un maksimālā likme ir noteikta ar 20% atšķirību no plānotās likmes.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Vai CRISS gadījumā piemērojat teritorializāciju?
☐ Jā ☑ Nē
Vai piemērojat dažādas summas dažādiem hektāru skaita diapazoniem? (29. panta 3. punkts)
☑ Jā ☐ Nē
Ja atbilde ir "Jā" — kādi ir hektāru skaita diapazoni? (29. panta 3. punkts)

Summas	
12,00	30,01 ha to 100,00 ha
56,00	3,01 ha to 30,00 ha

Kāds ir maksimālais hektāru skaits vienam lauksaimniekam, par kuriem tiek maksāts CRIS? (29. panta 3. punkts)
97,00
Vai izslēdzat lauku saimniecības no CRIS saņemšanas to fiziskās platības dēļ?
☐ Jā ☑ Nē
- Papildu noteikumi un/vai skaidrojumi saistībā ar CRIS

Likme par pirmajiem 3,01-30 hektāriem ir ikgadēji pieaugoša, to ietekmē ikgadējais tiešo maksājumu finansējuma pieaugums, lēmumi par ikgadēju finansējuma pārdali no tiešajiem maksājumiem uz EAFRD un citu nozaru intervenču veidiem, kā arī regulā noteikto minimālo finansējuma piešķīruma ievērošana.

9 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 5. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM2 ir atdalīts ienākuma atbalsts, lai saņemtu atbalstu, ražošana nav vajadzīga.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TMU2.1 - PM	Vienota		R.6
TMU2.2 - PM	Vienota		R.6

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TMU2.1 - PM

TM2 summa par hektāru (likme) no 3,01-30 hektāriem tiek plānotā robežās no 53 EUR/ha (2023.gadā) līdz 61 EUR/ha (2027.gadā), tādā veidā nodrošinot lielāku atbalsta pārdali saimniecībām ar platību zem valsts vidējā saimniecības lieluma, kuras vajadzību pamato analīze 3.4. sadaļā.

Minimālā un maksimālā likme ir noteikta ar 20% atšķirību no plānotās likmes.

TMU2.2 - PM

TM2 summa par hektāru no 30,01-100 hektāriem tiek plānota 12 EUR/ha apmērā, lai nodrošinātuatbalsta pārdali arī uz mazām un vidējām saimniecībām, kurām platība ir virs valsts vidējā saimniecības lieluma, kuras vajadzību pamato analīze 3.4. sadaļā.

Minimālā un maksimālā likme ir noteikta ar 20% atšķirību no plānotās likmes.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TMU2.1 - PM	Plānotā vienības summa	53,25	54,23	55,20	56,16	61,13	
	Plānotās vienības minimālā summa	43,00	43,00	44,00	45,00	49,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	64,00	65,00	66,00	67,00	73,00	
	O.7 (vienība: Hektāri)	469 778,87	469 817,27	469 881,15	469 919,40	470 042,19	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	25 015 724,83	25 478 190,55	25 937 439,48	26 390 673,50	28 733 679,07	131 555 707,43
TMU2.2 - PM	Plānotā vienības summa	12,52	12,40	12,30	12,30	12,30	
	Plānotās vienības minimālā summa	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	
	O.7 (vienība: Hektāri)	358 273,26	358 273,26	358 273,26	358 273,26	358 273,26	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	4 485 581,22	4 442 588,42	4 406 761,10	4 406 761,10	4 406 761,10	22 148 452,94
KOPĀ	O.7 (vienība: Hektāri)	828 052,13	828 090,53	828 154,41	828 192,66	828 315,45	4 140 805,18

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	29 501 306,00	29 920 779,00	30 344 200,00	30 797 435,00	33 140 440,00	153 704 160,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

CIS-YF(30) - Ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem

TM3 - Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM3
Intervences nosaukums	Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem
Intervences veids	CIS-YF(30) – Ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.6. To hektāru skaits, par kuriem saņem ienākumu papildatbalstu gados jaunajiem lauksaimniekiem

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM7 V1	Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. LIZ iegādei	Augsta	Jā
SM7 V3	Veicināt lauksaimniecības izglītības apgūšanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.36 To gados jauno lauksaimnieku skaits, kas gūst labumu no KLP atbalsta darbības uzsākšanai, tostarp iedalījums pēc dzimuma
R.37 Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Lai veicinātu gados jaunu lauksaimnieku piesaisti un veicinātu paaudžu nomaiņu, tiks īstenota TM3 intervence, kas sniegs papildus ienākumus gados jauniem lauksaimniekiem, kas uzsāk lauksaimniecisku darbību kā saimniecības vadītājs.

TM3 samazinās izmaksu slogu saimniecības izveidošanai vai pārņemšanai, ņemot vērā, ka uzsākot saimniecisko darbību rodas vairāk papildus izdevumu, kas saistīti ar administratīvo prasību izpildi, kā arī iespējami lielākām investīciju vajadzībām un vienlaicīgi mazākiem ienākumiem.

Lai saņemtu TM3, lauksaimniekiem ir prasība par atbilstošu lauksaimniecības izglītību vai apgūtiem ar lauksaimniecību saistītiem kursiem, tādejādi stiprinot lauku saimniecību vadītāju izglītības motivāciju. Ir secināts, ka atbilstoša izglītība vai apmācības veicina saimniekot ar jaunākajām ilgtspējas saimniekošanas metodēm un praksēm, kas savukārt veicina ilgspējīgu darījumdarību lauku apvidos.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

TM3 var saņemt fiziska vai juridiska persona, ja tā ISIP atbalsttiesīgā platība ir vismaz viens hektārs.

Lauksaimniekam ir jāizpilda vai jāatbilst 4.1.1, 4.1.2, 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5 un 4.1.7 sadaļas nosacījumiem, kā arī jāievēro 3.10. sadaļas nosacījumu sistēmas prasības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

TM3 likme ir noteikta kā vienota summa par hektāru un plānota robežās no 35 EUR/ha (2023.gadā) līdz 45 EUR/ha (2027.gadā), lai daļēji segtu izdevumus, kas saistīti ar saimnieciskās darbības uzsākšanu (administratīvo prasību izpildi, informācijas tehnoloģijas nodrošināšanu, tirgus izpēti, sadarbības izveidi u.c.). Likme aprēķināta, konsultējoties ar nozares organizācijām un, ņemot vērā prognozētās platības un pieejamo finansējumu, vērtēts, lai likme ir paaudžu nomaiņu motivējoša un vienlīdz ne pārāk liela, lai neveicinātu lauksaimniecības zemes nomas cenas pieaugumu gados jaunajiem lauksaimniekiem.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Cik daudzus gadus ar šo intervenci sniedz atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem? **5**

Kādi nosacījumi izmantoti, lai definētu gados jaunus lauksaimniekus, kas uzsāk darījumdarbību?

Fiziska persona pirmo reizi saimniecības vadītāja statusā dibina lauku saimniecību gadā, kad attiecīgā persona vai tās kontrolē esošā zemnieku saimniecība vai kapitālsabiedrība pirmo reizi ir veikusi vismaz vienu no šādām darbībām:

- iesniedz iesniegumu lauksaimniecības atbalsta saņemšanai (neattiecas, ja pārņem juridiska persona);
- deklarē lauksaimnieciskas darbības ieņēmumus Valsts ieņēmumu dienestā;
- reģistrē Lauksaimniecības datu centrā lauksaimniecības dzīvniekus (vismaz 3 liellopu vienības);
- juridiskas personas pārņemšanas gadījumā pārreģistrētas kapitāldaļas.

Kāda ir atbalsta forma: **ikgadējs atsaistīts maksājums par atbalsttiesīgu hektāru**

Kāda ir atbalsta summa par vienu hektāru / fiksētā summa? **40**

Vai nosakāt maksimālo hektāru skaitu? Jā/Nē

☑ Jā ☐ Nē

Ja atbilde ir "Jā", kāds ir maksimālais hektāru skaits? **150**

Citas piezīmes par robežvērtībām?

Maksimālais termiņš atbalsta saņemšanai - pieci gadi - ir noteikts pamatojoties uz līdzšinējo pieredzi ar atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem.

Maksimālais atbalstāmo hektāru skaits, noteikts, ņemot vērā esošo gados jauno lauksaimnieku apsaimniekoto platību statistisku. Līdzšinējais papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem netika piešķirts par visiem apsaimniekotajiem hektāriem. Pēc 2019. gada datiem ap 14% gados jauno lauksaimnieku saimniecības ir lielākas par 90 hektāriem un ap 7% saimniecību platības sasniedz 150 hektārus un vairāk. Palielinot maksimālo hektāru slieksni, tiktu proporcionāli pret kopējo apsaimniekoto LIZ platību palielināta apmaksāto hektāru proporcija lielākajās saimniecībās, kas varētu veicināt paaudžu nomaiņu arī šajā saimniecību lieluma grupā.

Vai tiek turpināta iepriekšējā shēma (maksājumi gados jaunajiem lauksaimniekiem)?

Jā. Saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 30.panta 2. punktu no 2023.gada maksājumu gados jaunajiem lauksaimniekiem piešķirt arī tiem lauksaimniekiem, kuri saņēmuši atbalstu saskaņā ar Regulu Nr.1307/2013 50.pantu līdz minētā panta 5.punktā norādītā laikaposma beigām un šiem lauksaimniekiem nav jāatbilst KLP stratēģiskā plāna noteiktajai definīcijai par jaunajiem lauksaimniekiem, t.i., nav nepieciešama atbilstoša izglītība/kursi.

Citas piezīmes

Likmes katram gadam plānotas ar ikgadēju palielinājumu, to ietekmē ikgadējais tiešo maksājumu finansējuma pieaugums, lēmumi par ikgadēju finansējuma pārdali no tiešajiem maksājumiem uz EAFRD un citu nozaru intervenču veidiem, kā arī regulā noteikto minimālo finansējuma piešķīruma ievērošana.

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 5. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM3 ir atdalīts ienākuma atbalsts, lai saņemtu atbalstu, ražošana nav vajadzīga.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TMU3 - JAL	Vienota		R.36; R.37

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TMU3 - JAL

TM3 likme ir noteikta kā vienota summa par hektāru un plānota robežās no 40 EUR/ha (2023.gadā) līdz 42 EUR/ha (2027.gadā). Likme aprēķināta, konsultējoties ar nozares organizācijām un ņemot vērā prognozētās platības un pieejamo finansējumu, kā arī vērtēts, lai likme ir paaudžu nomaiņu motivējoša, bet ne pārāk liela, lai neveicinātu lauksaimniecības zemes nomas cenas pieaugumu gados jaunajiem lauksaimniekiem.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TMU3 - JAL	Plānotā vienības summa	34,96	35,38	37,05	39,59	44,64	
	Plānotās vienības minimālā summa	28,00	28,00	30,00	32,00	36,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	42,00	42,00	44,00	48,00	54,00	
	O.6 (vienība: Hektāri)	65 822,22	66 000,43	63 926,32	60 682,51	53 817,66	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	2 301 144,81	2 335 095,21	2 368 470,16	2 402 420,57	2 402 420,34	11 809 551,09
KOPĀ	O.6 (vienība: Hektāri)	65 822,22	66 000,43	63 926,32	60 682,51	53 817,66	310 249,14
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu “kompensācijas” (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

Eco-scheme(31) - Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas

TM4.1. - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Intervences kods (dalībvalsts)	TM4.1.
Intervences nosaukums	Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-B pielāgošanās klimata pārmaiņām, tai skaitā pasākumi pārtikas ražošanas sistēmu noturības, kā arī dzīvnieku un augu daudzveidības uzlabošanai, lai palielinātu pretestību pret slimībām un klimata pārmaiņām
AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)

R.19 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir veicināt ilgtspējīgu lauksaimnieciskās ražošanas metožu izmantošanu lauksaimniecības zemju apsaimniekošanā. Veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, rūpēties par ūdens un augsnes kvalitātes un auglības uzlabošanu. Sekmēt augsnes biotas uzlabošanu un erozijas ierobežošanu. Samazināt slimību un kaitēkļu riskus, lai samazinātu pesticīdu lietošanas vajadzību, riskus un noplūdi.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību "Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu". Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģiskā vides mērķa par ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām (SO4) nodrošināšanā. Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

-·pielāgošanās klimata pārmaiņām, tostarp pasākumi pārtikas ražošanas sistēmu noturības uzlabošanai, kā arī dzīvnieku un augu daudzveidība, lai panāktu lielāku izturību pret slimībām un klimata pārmaiņām;

-·augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu apsaimniekošanas un augsnes biotas uzlabošana.

Veidojot augsnes segumu rudens, ziemas periodā tiek samazināta augsnes erozija un iespējamais ūdens piesārņojums ar nitrātiem, jo augu rugāji un atliekvielas palēnina nokrišņu un sniega kušanas noteces ātrumu. Augsnes segums dod iespēju arī palielināt oglekļa uzkrāšanos augsnē un pakāpeniski palielina augsnes organisko vielu daudzumu, tādējādi uzlabojot augsnes struktūru, stabilitāti un palielinot mitruma un barības vielu aizturēšanas spēju augu augšanai.

Plānošanas periodā 2014-2020 (2022) lauksaimniekiem bija jānodrošina maksājums par klimatam un videi labvēlīgām lauksaimniecības praksēm jeb zaļināšana. Viena no zaļināšanas praksēm bija kultūraugu dažādošana un tā bija attiecināma uz visu saimniecību. Šāda prakse veicināja lauksaimnieku ieguldījumu vides un klimata mērķos un būtu lietderīgi līdzvērtīgu praksi turpināt arī nākotnē. Bet lai pastiprinātu šādas prakses devumu videi un klimatam būtu jāpastiprina nosacījumi un tā būtu jāattiecina uz aramzemes platībām.

Kultūru dažādošanas galvenais mērķis ir attīstīt daudzveidīgāku lauksaimniecības zemes struktūru, novēršot monokultūru platību veidošanos lielās teritorijās. Veicot kultūru dažādošanu, lauksaimnieku mājsaimniecības var sadalīt ražošanas un ekonomisko risku plašākā kultūru klāstā, tādējādi samazinot finansiālos riskus, kas saistīti ar nelabvēlīgiem laika apstākļiem vai tirgus satricinājumiem. Dažādu produktu audzēšana var palīdzēt arī finansiāli, paplašinot tirgus potenciālu. Dažos apgabalos dažādu kultūru iekļaušana var veicināt jaunu uz lauksaimniecību balstītu nozaru attīstību, uzlabojot lauku kopienas ekonomisko potenciālu.

Kultūru dažādošana ir lauksaimniecības prakse, kas paredz audzēt vairāk kā vienu kultūraugu. Tā sniedz vairākas priekšrocības un varētu atrisināt dažas no galvenajām problēmām, ar kurām saskaras mūsdienu lauksaimnieki. Kultūraugu dažādošana:

1) padara kultūraugus izturīgākus un samazina kaitēkļu, tostarp slimību, kukaiņu un nezāļu radītos riskus. Tradicionālais kultūraugu audzēšanas veids ir stādīt vienu šķirni noteiktā platībā, kā rezultātā rodas platības, kas ir uzņēmīgas pret vienu un to pašu apdraudējumu – kaitēkļiem vai slimībām. Kultūraugu dažādošana nozīmē, ka neviens kaitēklis vai slimība nevar iznīcināt visu saimniecības ražu.

2) mazina ietekmi uz vidi un padara saimniecību videi draudzīgāku, jo stādot dažādas kultūras, augsne kļūst veselīgāka, kas savukārt samazina vajadzību izmantot pārmērīgu mēslojuma daudzumu. Turklāt dažādošana nodrošina, ka kultūraugi ir izturīgāki pret slimībām un tāpēc tiem nepieciešams mazāk pesticīdu.

3) uzlabo augsnes kvalitāti, saglabājot dabas resursu kvalitāti (augsnes barības vielas / augsnes auglību un ūdeni) un palielina derīgo apputeksnētāju populāciju.

4) var mazināt ekonomisko nenoteiktību, audzējot vairāk nekā viena veida kultūraugus, un var mazināt riskus, kas saistīti ar cenu svārstībām. Daudzveidīga kultūraugu audzēšana var palielināt ražas un produkcijas kvalitāti un nodrošina noturību pret ļoti mainīgiem laika apstākļiem, ko rada klimata pārmaiņas

5) veicina pārtikas pieprasījuma līdzsvarošanu un kvalitatīvas lopbarības ražošanas palielināšanu, tai pat laikā nodrošinot labvēlīgu ietekmi uz dabas resursu saglabāšanu, jo daudzveidīgas audzēšanas sistēmas parasti nodrošina daudzveidīgāku un veselīgāku pārtiku cilvēkiem un mājlopiem.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā potenciālās atbalsttiesīgās platības un esošajā periodā deklarētās platības pa kultūraugu veidiem.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības, izņemot bioloģiskos lauksaimniekus, jo tiem ir izveidota mērķēta intervence TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" ar līdzīgām saistībām.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

Atbalstu piešķirt, ja nodrošina:

1. kultūraugu dažādošanu, ja aramzeme ir:

1.1. no 1 līdz 10 ha, galvenais kultūraugs nepārsniedz 75% no aramzemes;

1.2. no 10,01 ha līdz 30 ha, tad audzē vismaz 3 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90% no aramzemes;

1.3. vairāk nekā 30,01 ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un ceturtais kultūraugs ir vismaz 1% no aramzemes platības.

2. segumu rudens-ziemas periodā:

2.1. nitrātu jutīgajā teritorijā vismaz 75% no saimniecības aramzemes platības;

2.2. Vidzemē un Latgalē vismaz 65% no saimniecības aramzemes platības;

2.3. pārējā teritorijā vismaz 70% no saimniecības aramzemes platības.

3. ilggadīgo stādījumu (augļi un ogas) platību, kurā rudens-ziemas periodā ir nodrošināts augsnes segums visās atbalstam pieteikto ilggadīgo stādījumu rindstarpās;

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

TM4.1 atbalstu var saņemt par platību, kurā audzē graudaugus, šķiedraugus, rapsi, ripsi, dārzeņus, kartupeļus, garšaugus, ārstniecības augus un ilggadīgos stādījumus (augļus, ogas).

* "kultūraugs" ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām.

Ziemāju kultūraugus un pavasara kultūraugus uzskata par atšķirīgiem kultūraugiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints. Papuve un stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi tiek uzskatīti kā atsevišķs kultūraugs.

Rudens - ziemas periods ir dalībvalsts noteikts laika periods, kāds noteikts LLVN 6 standartam, t.i. 15.11.-15.02.

Augsnes segums var būt piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātas platības pēc kultūraugu novākšanas. Platība, kurai noteikta augu seguma prasība, neietver dārzeņu, kartupeļu un biešu platību.

Šīs intervences atbalstu nevar saņemt bioloģiskie lauksaimnieki, jo tiem ir izveidota mērķēta intervence TM4.7 "Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās" ar līdzīgām saistībām.

Tauriņzieži/pākšaugi nevar saņemt TM4.1. atbalstu, jo tiem ir paredzētas citas atbalsta intervences: piem. lauka pupas un zirņi saņems Saistīto ienākumu atbalstu par proteīnaugiem, bet citi tauriņzieži saņems TM4.2 "Ekoloģiski nozīmīga platība" atbalstu.

Arī papuve nevar saņemt TM4.1. atbalstu, jo papuves veidošana tiek atbalstīta TM4.2. intervencē.

Kultūraugi un ilggadīgo stādījumu platības var saņemt arī agrovides atbalstu, jo atšķiras intervencēs paredzētās saistības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos
GAEC07	Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

nav

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

LLVN 7 ietvaros ir jānodrošina augmaiņa, bet ekoshēmā ir jānodrošina pastiprināta kultūraugu dažādošana jau no pirmā hektāra un lielās saimniecībās jāaudzē pat četrus dažādus kultūraugus, ievērojot konkrētu kultūraugu īpatsvaru.

Saskaņā ar LLVN 6 lauksaimniekam jānodrošina, ka ziemas periodā 60% līdz 65% (NJT) no saimniecības aramzemes ir augsnes segums. Ekoshēmas ietvaros ziemas segumam atvēlētās platības daļa ir palielināta– aramzemei jābūt ar ziemas segumu no 70% līdz 75% (NJT), bet ilggadīgajiem stādījumiem segums jānodrošina 100% rindstarpu platībā.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešos konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi. Kultūraugu dažādošanas nodrošināšanai ņemt vērā papildus izdevumus, kas nepieciešami vairāku dažādu kultūraugu sēklas iegādei, aramzemes apstrādei un mēslošanai. Kompensācijas likme veidojas ņemot vērā apstākli, ka galvenais kultūraugs nedrīkst aizņem vairāk kā 65% no saimniecības aramzemes, kas nozīmē mazākus ienākumus no galvenā kultūrauga audzēšanas, savukārt citu kultūraugu audzēšana nevar pilnībā aizstāt negūtos ienākumus. Tāpat kultūraugu audzēšana ir jāplāno tā, lai ar minimāliem ienākumu zaudējumiem veidotu un nodrošinātu arī segumu rudens, ziemas periodā. Kompensācijas likme ietver arī kompensāciju par augsnes seguma veidošanu ilggadīgajos stādījumos.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās lauksaimniecības prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastos no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 12. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.1 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.
Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu prakšu izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	Vienota		R.12; R.19

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	Plānotā vienības summa	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	30,10	30,10	30,10	30,10	30,10	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	55,90	55,90	55,90	55,90	55,90	
	O.8 (vienība: Hektāri)	388 103,59	415 214,24	445 411,90	478 151,52	492 840,32	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	16 688 454,37	17 854 212,32	19 152 711,70	20 560 515,36	21 192 133,76	95 448 027,51
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	388 104,00	415 214,00	445 412,00	478 152,00	492 840,00	2 219 722,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	16 688 454,00	17 854 212,00	19 152 712,00	20 560 515,00	21 192 134,00	95 448 027,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

TM4.2 - Ekoloģiski nozīmīgas platības

Intervences kods (dalībvalsts)	TM4.2
Intervences nosaukums	Ekoloģiski nozīmīgas platības
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-C ūdens kvalitātes aizsardzība vai uzlabošana un ūdens resursu slodzes samazināšana
AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana
AOA-E bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, tai skaitā ainavas iezīmju vai ar ražošanu nesaistītu teritoriju uzturēšana un veidošana
AOA-F pasākumi pesticīdu ilgtspējīgai un mazākai lietošanai, jo īpaši tādu pesticīdu, kas apdraud cilvēku veselību vai vidi

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā
SM6 V4	Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību	Augsta	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidēja	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu	Vidēja	Jā

	un samazinātu pesticīdu lietošanu		

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.19 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.22 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību
R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir samazināt sintētisko ķīmisko AAL lietošanu un veicināt ūdens kvalitātes, augsnes kvalitātes uzlabošanu, erozijas ierobežošanu, saglabāt bioloģisko daudzveidību, t.sk. apputeksnētājiem labvēlīgu platību veidošanu. Mērķis ir arī mazināt augsnes paskābināšanos un veicināt tauriņziežu audzēšanu. Pasākums atbilst Latvijas Lauksaimniecības universitātes pētnieku izstrādātajiem emisiju mazināšanas pasākumiem un Latvijas "Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāna 2020.-2030.gadam" mērķiem un Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030.gadam ietvertajiem pasākumiem SEG emisiju mazināšanai lauksaimniecībā rīcības virzienā “7.Resursu efektīva izmantošana un SEG emisiju samazināšana lauksaimniecībā”.

Intervence dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu sasniegšanā, īstenojot Biodaudzveidības stratēģijā paredzētos virzienus - samazināt ķīmisko pesticīdu izmantošanu un ar tiem saistītos risku, palielināt platības ar augstvērtīgiem ainavu elementiem un veicināt apputeksnētāju skaita palielināšanos. Starpkultūru un zālāju pasēja veidošana palīdzēs sasniegt ES iniciatīvas par oglekļa lauksaimniecību mērķus.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību “augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot augsnes struktūras uzlabošanos un ilgtspējīgu augsnes apsaimniekošanu”, “nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību”, un “veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu”.

Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģisko mērķu nodrošināšanā:

-·veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām (SO5);

-·veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas (SO6); un

-·uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu (SO9).

Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

-·ūdens kvalitātes aizsardzība vai uzlabošana un spiediena samazināšana uz ūdens resursiem;

-·augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu apsaimniekošanas un augsnes biotas uzlabošana;

-·bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, ieskaitot ainavu iezīmju vai neproduktīvu teritoriju saglabāšanu un izveidi;

-·darbības pesticīdu, jo īpaši pesticīdu, kas rada risku cilvēku veselībai vai videi, ilgtspējīgai un ierobežotai lietošanai.

Intervence paredz, ka atbalsta pretendentam ir jāaudzē vai jāuztur ekoloģiski nozīmīgas platības, kurās ir ierobežota sintētisko ķīmisko AAL lietošana.

Intervencē iekļautās ekoloģiski nozīmīgo platību veidi ir pierādījuši savu devumu klimata un vides mērķu sasniegšanā:

- slāpekli piesaistoši kultūraugi un tauriņzieži – piedalās slāpekļa fiksācijā, aizsargā augsni no erozijas, to pārklājot vai noturot ar spēcīgu sakņu sistēmu, uzlabo augsnes auglību, ja tos izmanto kā zaļo mēslojumu, saglabā augsnes mitrumu un palīdz novērst nezāles, izmantojot kultūraugu atliekas.
- augi nektāra iegūšanai – ir barības vielu un enerģijas avots apputeksnētājiem un palīdz piesaistīt dažāda veida apputeksnētājus, to audzēšana palīdz saglabāt bioloģisko daudzveidību.
- starpkultūras - samazina barības vielu izskalošanos, augsnes eroziju, uzlabo augsnes auglību, palīdz ierobežot nezāles, kaitēkļus un slimības. Kā arī palielina oglekļa piesaisti un pozitīvi ietekmē barības vielu (gan slāpekļa, gan fosfora) izmantošanas efektivitāti t.i., palielinās barības vielu izmantošanas efektivitāte.
- Zaļmēslojuma augu aizņemta papuve – uzlabo augsnes auglību, palielina produktivitāti un kalpo diviem mērķiem augkopības un lopkopības sistēmās, zaļais mēslojums palīdz samazināt minerālmēslu vajadzību un var palīdzēt palielināt nākamo kultūraugu ražību. Daži zaļmēslojuma augi spēja uzkrāt (piesaistīt) slāpekli no gaisa, kas ir vērtīga augu barības viela. Citas zaļmēslojuma priekšrocības ir augsnes virsmas aizsardzība pret lietus radīto sablīvēšanos un derīgo kukaiņu, piemēram, vaboļu, patvērums.
- Zālāji pasējā - palīdz ierobežot nezāles un nodrošināt augsnē labu mitruma režīmu.

Lauksaimniekam arī ir iespēja uzņemties papildus saistības un veikt darbības, kas veicina augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju. Šādas darbības īpaši ir svarīgas, lai mudināt lauksaimniekus audzēt vairāk tauriņziežus, bet vairums vērtīgo tauriņziežu vislabāk aug, ja augsnes reakcija ir neitrāla. Vispiemērotākā augsnes reakcija tauriņziežiem ir pH 5.8 – 7.5.

Lai veicinātu lielāku tauriņziežu un citu ekoloģiski nozīmīgu platību veidošanu, ir jāveic papildus darbības, lai panāktu skābu augšņu neitralizāciju jeb augsnes reakcijas optimizēšanu, lai tās būtu piemērotas tauriņziežu audzēšanai. To var panākt izmantojot atbilstošu materiālu kā dolomītmilti vai karbonātkaļķi, kas ir reģistrēts valsts mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā.

Tauriņzieži un augstāk minētās ekoloģiski nozīmīgās platības spēj paaugstināt augsnes bioloģisko aktivitāti, tāpēc to audzēšana uzreiz pēc augsnes reakcijas optimizēšanas ilgtermiņā mazinās vajadzību pēc papildu mēslojuma, jo tauriņziežiem ir zemākas slāpekļa mēslošanas prasības nekā citiem kultūraugiem un tie spēj bioloģiski "piesaistīt" slāpekli no gaisa. Tas palīdzēs mazināt arī slāpekļa emisijas, kā arī kavēs fosfora izskalošanos.

Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija ir nepieciešama, jo augsnei paskābinoties samazinās kultūraugu barības elementu uzņemšanas spēja, līdz ar to samazinās to ražība, kā arī palielinās slāpekļa izskalošanās un iztvaikošanas risks. Ja augsnes reakcija ir skāba, tad augiem, kam tā nav atbilstoša, pasliktinās sakņu augšana, zarošanās, kā arī veidojas biezas, gļotainas sakņu spurgaliņas. Tādējādi sakņu sistēma ir vāji attīstīta un nav spējīga efektīvi darboties, kas ietekmē ūdens un barības vielu uzņemšanu. Tāpēc ir nepieciešami pasākumi, kas mazinātu riskus un draudus videi, kas rodas ar augsnes paskābināšanos. Augsnes paskābināšanās pasliktina augsnes struktūru un vājina ūdens aizturēšanas spēju, kas ir īpaši svarīga, lai augsne saglabātu ūdens aizturēšanas spēju. Paskābināšanās arī palielina dažādu augsnē esošo smago metālu (piem., mangāns, alumīnijs u.c.) mobilitāti, samazina slāpekļa izmantošanas efektivitāti un spēju izmantot slāpekli, tādējādi ietekmējot arī ūdens kvalitātes pasliktināšanos, ko izraisa slāpekļa un fosfora zudumi, ko neizmanto augi, un ietekmē arī gruntsūdeņu kvalitāti (nitrātu slāpekļa infiltrācija). Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija nodrošinās augu apgādi ar nepieciešamo kalciju un magniju. Uzlabosies augsnes struktūra un citas fizikālās īpašības (aerācija, ūdens caurlaidība). Notiks augsnes mikrofloras izmaiņas augiem labvēlīgākā virzienā. Tiek sekmēta organisko vielu mineralizēšanās, nitrifikācijas process un atmosfēras slāpekļa fiksācija, kas sevišķi svarīga, audzējot tauriņziežus. Neitrāla augsnes reakcija nodrošinās arī augstu mēslojuma atdevi. Skābo augšņu neitralizācija veicinās pilnīgāku ar mēslošanas līdzekļiem iestrādāto augu barības elementu izmantošanos, samazinās slāpekļa izskalošanās un

iztvaikošanas riskus, ierobežos augu slimību izplatību, veidos augiem labvēlīgs mitruma un gaisa režīms, uzlabojot augsnes struktūru un aktivizējot mikroorganismu darbību.

Ņemot vērā sniegto informāciju JRC WIKI datu bāzē par vides un klimata pētījumos konstatētajiem rezultātiem, ir secināts:

- Trīs aplūkotajos sintēzes darbos tika konstatēts, ka augsnes papildināšana gan ar ģipsi, gan kaļķi, salīdzinot ar augsnes nepapildināšanu, pozitīvi ietekmēja augsnes fizikāli ķīmisko kvalitāti.
- Gan kaļķošanas, gan ģipša maisījumi, salīdzinot ar maisījumu neesamību, uzrādīja konsekventu pozitīvu ietekmi uz kultūraugu ražu. No 5 sintēzes darbiem 4 parādīja pozitīvu ietekmi (ražas palielināšanos), bet 4 no tiem parādīja pozitīvu ietekmi (ražas palielināšanos). Tikai vienā dokumentā ziņots par nenoteiktu ietekmi.

Intervences papildus saistības paredz, ka atbalsta pretendentam ir jāpierāda nepieciešamība samazināt augsnes skābumu. To var izdarīt elektroniskā sistēmā sniedzot atzīmi/informāciju par augsnes reakciju (pH). Informācija par augsnes reakciju tiek pamatota ar augšņu agroķīmisko izpēti vai analīzēm, kas veiktas saskaņā ar nacionālo likumdošanu, kā arī ir jābūt rekomendācijai mazināt augsnes skābumu jeb veikt augsnes pamatkaļķošanu. Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija ir atbalstāma, ja augsnes pH ir zemāks par 5,5. Ņemot vērā Nitrātu direktīvas prasības un, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem lauksaimniekiem, prasība par augsnes agroķīmisko izpēti tiek noteikta intervences atbilstības kritērijos nevis kā saistības. Galvenās saistības, veicot augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju, ir nodrošināt, ka optimizācijai izmantotais materiāla daudzums nav mazāks kā daudzums, kas ieteikts saskaņā ar augsnes agroķīmisko izpēti. Tāpat, konkrētā laukā visā tā platībā obligāti ir jāveido ekoloģiski nozīmīga platība, lai paaugstinātu augsnes bioloģisko aktivitāti un ilgtermiņā mazinātu vajadzību pēc papildu mēslojuma. Šajās platībās arī ir ierobežota sintētisko, ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu lietošana.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā potenciālās atbalsttiesīgās platības un esošajā periodā deklarētās platības pa kultūraugu veidiem.

Tāpat ir ņemta vērā Valsts augu aizsardzības dienesta sniegtā informācija par platībām valstī, kurās veikta augšņu agroķīmiskā izpēte un to secinājumiem par vajadzību mazināt augsnes skābumu jeb veikt augsnes reakcijas optimizāciju. Augsnes reakcijas optimizācija būtu nepieciešama apmēram 23% no Latvijas aramzemes. Platības, kurās būtu nepieciešams veikt reakcijas optimizāciju ir prognozējamas 200 000 ha apmērā visā plānošanas periodā. Tā kā augsnes reakcija optimizēšana ir jāveic tikai reizi piecos gados, tad mērķa platība tiek sadalīta proporcionāli pa gadiem un ikgadējā mērķa platība noteikta 40 000 ha gadā. Lauku, kurā būs veikta augsnes reakcijas optimizācija atbalstam drīkst pieteikt tikai vienu reizi.

Arī saskaņā ar Latvijas Nacionālā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030.gadam iekļauto pasākumu sarakstu, ir jāveicina slāpekļa piesaistošo kultūraugu, tai skaitā, tauriņziežu audzēšana.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

1. Atbalstam pieteiktajās platībās tiek veidotas ekoloģiski nozīmīgas platības un tajās laika periodā, kamēr uz lauka atrodas konkrētās kultūras netiek lietoti ķīmiskie augu aizsardzības līdzekļi (AAL):

- slāpekli piesaistošiem kultūraugiem, tauriņziežiem, kas sēti maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm vai graudaugiem, kur tauriņzieži ir vairāk kā 50%, un augiem nektāra iegūšanai netiek lietoti AAL visu kalendāro gadu.
- zaļmēslojuma augu papuvēs netiek lietoti AAL līdz brīdim, kad tiek veikta zaļmēslojuma iestrāde augsnē;
- starpkultūrām netiek lietoti AAL starpkultūru audzēšanas laikā;

- zālāju pasējā netiek lietoti AAL no virsauga novākšanas līdz kalendārā gada beigām;

2. Platībā, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgu platību, tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, kur tas ir nepieciešams, nodrošinot, ka izmantotais augsnes reakcijas optimizācijas materiāla daudzums nav mazāks nekā daudzums, kas ieteikts saskaņā ar augsnes agroķīmisko izpēti vai analīzēm.

3. Atbalstu piešķir par aramzemes platību, kurā tiek audzēti vai uzturēti šādi kultūraugi:

- **slāpekli piesaistoši kultūraugi** (izņemot lauka pupas, zirņus), kas kārtējā gada veģetācijas periodā audzējami tīrsējā vai maisījumos.
- **tauriņzieži sēti maisījumā ar aramzemē sētām stiebrzālēm vai graudaugiem, kur tauriņzieži ir vairāk kā 50%** un tie audzējami kārtējā gada veģetācijas periodā.
- **augi nektāra iegūšanai** (medusaugi), kas audzējami tīrsējā vai maisījumos kārtējā gada veģetācijas periodā un tos nopļauj un novāc vai sasmalcina pēc ziedēšanas.
- **zaļmēslojuma augu aizņemtas papuves** - platība, ko aizņem maisījumā sēti vismaz divi zaļmēslojuma augi t.sk. vismaz viens ir kāds no tauriņziežiem. Zaļmēslojuma augi nedrīkst aizņemt vairāk kā 10% no saimniecības aramzemes platības un tie audzējami maisījumā kārtējā gada veģetācijas periodā. To neizmanto ganīšanai, lopbarības ieguvei vai citai ražošanai.
- **starpkultūras** - platība, ko aizņem maisījumā sēti vismaz divi starpkultūru augi. Starpkultūras sēj pēc galvenā kultūrauga ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 1. septembrim un to sējumu saglabā vismaz līdz kārtējā gada 31. oktobrim.
- **zālāji pasējā** – zeme kārtējā gada veģetācijas periodā, ko aizņem zem virsauga (labības vai proteīnaugu pasējā) tīrsējā vai savstarpējos maisījumos sētas stiebrzāles vai tauriņzieži.

4. Papildus atbalstu (top-up) par platību, kurā plāno veidot ekoloģiski nozīmīgu platību un tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, piešķir ievērojot šādus nosacījumus:

1. katram laukam, kurā tiek plānota augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija elektroniskā sistēmā ir atzīme par augsnes reakciju (pH līmenis). Informācija par augsnes reakciju tiek pamatota ar augšņu agroķīmisko izpēti vai analīzēm, kas veiktas saskaņā ar nacionālo likumdošanu, kā arī ir jābūt rekomendācijai mazināt augsnes skābumu jeb veikt augsnes pamatkaļķošanu.

2. augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija ir atbalstāma, ja augsnes pH ir zemāk par 5,5 vai atbilstoši Zemkopības ministrijas 29.08.2014 kārtībā Nr.21 "Augšņu agroķīmiskās izpētes un izpētes rezultātu novērtēšanas kārtība" publicētajiem "Tīrumu, pļavu un ganību augšņu kaļķošanas normatīviem".

3. augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija tiek veikta izmantojot atbilstošu materiālu - dolomītmiltus, kaļķakmens miltus, dolomīta karbonātkaļķi vai citu kaļķošanas materiālu, kas ir reģistrēts un publicēts Valsts augu aizsardzības dienesta Mēslošanas līdzekļu un substrātu sarakstā.

4. pēc augsnes optimizēšanas materiāla izmantošanas 30 dienu laikā VAAD LIZ pārvaldības sistēmā sniedz informāciju par:

• iegādāto augsnes optimizēšanas materiālu (nosaukums, daudzums),

• iestrādes datums un izmantotā materiāla deva fiziskajās vienībās;

• lauks (ha), kurā ir veikta materiāla iestrāde;

• pakalpojuma sniedzēju, ja tiek izmantots pakalpojums.

• sniedz fotofiksāciju ar laika/vietas atzīmi kā pierādījumu, ka ir veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija.

5. Konkrēto platību lauksaimnieks var pieteikt atbalstam vienu reizi periodā (2023-2027).

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos
GAEC08	Minimālā lauksaimniecības platības daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām iezīmēm vai teritorijām. Vismaz 4 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei. Ja lauksaimnieks apņemas vismaz 7 % no savas aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām teritorijām vai iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei, saskaņā ar uzlaboto ekoshēmu atbilstīgi 28. panta 5.a punktam, tā daļa, kas attiecināma uz atbilstību šim LLVS, ir ierobežota līdz 3 %. Minimālā daļa ir vismaz 7 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, ja tā ietver arī secīgās kultūras vai slāpekli piesaistošas kultūras, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un 3 % no tās ir atmatā atstāta zeme vai ar ražošanu nesaistītas iezīmes. Dalībvalstīm secīgajām kultūrām jāizmanto svēruma koeficients 0,3. Ainavas iezīmju saglabāšana.·Aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā. Invazīvu augu sugu izplatības novēršanas pasākumi kā izvēles iespēja

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

nav.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Pieteiktajā platībā nedrīkst izmantot sintētiskos vai ķīmiskos AAL.

Atbalstu par zaļmēslojuma augu papuvi varēs saņemt par to platības daļu, kas pārsniedz LLVN 8, tādējādi veicinot lielāku neproduktīvo un bioloģiski vērtīgo platību izveidi.

LLVN 6 nosacījumi ir attiecināmi uz saimniecību kopumā, kur konkrēts īpatsvars no aramzemes platības ir jāveido ar augsnes segumu rudens - ziemas periodā. TM4.2 kultūras audzē veģetācijas periodā un no tām pārziemo (var veidot segumu) tikai daudzgadīgās kultūras.

Papildus saistības par platību, kurā plāno audzēt tauriņziežus un tiek veikta augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija, uzlabos augsnes struktūru un reakciju, kā arī paaugstinās augsnes bioloģisko aktivitāti un veicinās pilnīgāku mēslojuma izmantošanu, palīdzēs ierobežot augu slimību izplatību. Optimizējot augsnes reakciju un veidojot tajās ekoloģiski nozīmīgas platības t.sk. audzējot tauriņziežus, samazinās slāpekļa emisijas kā arī tiek kavēta fosfora izskalošanās. Ilgtermiņā tas mazinās vajadzība pēc papildu mēslojuma un dos netieši ieguldījumu LLVN un SMR mērķos.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešos konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

Šīs intervences ietvaros tiek piemērotas dažādas atbalsta likmes par dažādu videi un klimatam draudzīgu platību izveidošanu.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastos no jauno saistību ievērošanas. Neiegūtie ienākumi un papildu izmaksas tika aprēķinātas, pamatojoties uz salīdzinājumu ar ienesīgāko kultūraugu kā ziemas kvieši audzēšanu, kompensējot starpību, kas rodas audzējot mazāk ienesīgās kultūras kā slāpekli piesaistošas kultūras, zālāju ar lielāku tauriņziežu īpatsvaru vai nektāraugus.

Papildus kompensācijas likme (top-up) ir noteikta, ņemot vērā papildus izmaksas, kas rodas par darbībām, kas tiek veiktas augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācijas nodrošināšanai pirms konkrētā platībā tiek veidotas ekoloģiski nozīmīgas platības.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.2 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu prakšu izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.2.1. - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi (izņemot lauka pupas, zirņus) un aramzemē sētu stiebrzāļu vai tauriņziežu maisījums, kur tauriņzieži > 50%	Vienota		R.21; R.22; R.24; R.31
TM U4.2.2 - Zaļmēslojuma papuve	Vienota		R.19; R.21; R.22; R.24
TM U4.2.3 - Starpkultūras	Vienota		R.12; R.19; R.21; R.22; R.24
TM U4.2.4 - Zālāju pasējs	Vienota		R.19; R.21; R.22; R.24
TM U4.2.5 - Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija	Vienota		R.19

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.2.1. - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi (izņemot lauka pupas, zirņus) un aramzemē sētu stiebrzāļu vai tauriņziežu maisījums, kur tauriņzieži > 50%

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus.

TM U4.2.2 - Zaļmēslojuma papuve

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

TM U4.2.3 - Starpkultūras

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

TM U4.2.4 - Zālāju pasējs

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

TM U4.2.5 - Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.2.1. - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi (izņemot lauka	Plānotā vienības summa	151,00	151,00	151,00	151,00	151,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	105,70	105,70	105,70	105,70	105,70	

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
pupas, zirņus) un aramzemē sētu stiebrzāļu vai tauriņziežu maisījums, kur tauriņzieži > 50%	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	193,00	193,00	193,00	193,00	193,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	47 592,00	47 592,00	48 781,80	50 245,26	51 752,61	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	7 186 392,00	7 186 392,00	7 366 051,80	7 587 034,26	7 814 644,11	37 140 514,17
TM U4.2.2 - Zaļmēslojuma papuve	Plānotā vienības summa	212,00	212,00	212,00	212,00	212,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	148,40	148,40	148,40	148,40	148,40	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	275,60	275,60	275,60	275,60	275,60	
	O.8 (vienība: Hektāri)	16 678,80	16 678,80	17 095,77	17 608,64	18 136,90	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	3 535 905,60	3 535 905,60	3 624 303,24	3 733 031,68	3 845 022,80	18 274 168,92
TM U4.2.3 - Starpkultūras	Plānotā vienības summa	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	56,00	56,00	56,00	56,00	56,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	93,00	93,00	93,00	93,00	93,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	14 586,00	14 586,00	14 950,65	15 399,17	15 861,15	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 166 880,00	1 166 880,00	1 196 052,00	1 231 933,60	1 268 892,00	6 030 637,60
TM U4.2.4 - Zālāju pasējs	Plānotā vienības summa	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	35,00	35,00	35,00	35,00	35,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	23 917,00	23 917,00	24 514,93	25 250,37	26 007,88	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 195 850,00	1 195 850,00	1 225 746,50	1 262 518,50	1 300 394,00	6 180 359,00
TM U4.2.5 - Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija	Plānotā vienības summa	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	45,50	45,50	45,50	45,50	45,50	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	71,00	71,00	71,00	71,00	71,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	13 000 000,00

TM4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse

Intervences kods (dalībvalsts)	TM4.4
Intervences nosaukums	Saudzējošā lauksaimniecības prakse
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-A klimata pārmaiņu mazināšana, tai skaitā lauksaimniecības prakses radīto SEG emisiju samazināšana, kā arī esošo oglekļa krātuvju saglabāšana un oglekļa sekvestrēšanas uzlabošana
AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana
AOA-F pasākumi pesticīdu ilgtspējīgai un mazākai lietošanai, jo īpaši tādu pesticīdu, kas apdraud cilvēku veselību vai vidi

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.19 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir veicināt saudzējošas augsnes apstrādes metodes, nodrošinot augsnes dabīgās auglības un veselības uzlabošanos, gaisa un mitruma apriti t.i. augsni apstrādā saudzīgi vai neveic tās aršanu.

Šādas prakses palīdz mazināt vēja erozijas iedarbību un slāpekļa izskalošanās ietekmi. Saudzējošas lauksaimniecības prakses palielinās augsnes virskārtā uzkrātās organiskās vielas saturu un daudzumu, un var palielināt arī fosfora daudzumu augsnē. Aktivitāte veicinās minimālās augsnes apstrādes metožu izmantošanu, kas sekmēs arī SEG emisiju samazināšanu un palīdzēs sasniegt ES iniciatīvas par oglekļa lauksaimniecību mērķus.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību "Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu". Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģiskā vides mērķa

par ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām (SO5) nodrošināšanā.

Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

-·klimata pārmaiņu mazināšana, tostarp SEG emisiju samazināšana no lauksaimniecības prakses, kā arī esošo oglekļa krājumu uzturēšana un oglekļa piesaistes uzlabošana;

-·augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu apsaimniekošanas un augsnes biotas uzlabošana;

-·darbības pesticīdu, jo īpaši pesticīdu, kas rada risku cilvēku veselībai vai videi, ilgtspējīgai un ierobežotai lietošanai;

Intervence paredz, ka atbalsta pretendentam ir jāveic kāda no saudzējošām lauksaimniecības praksēm – minimāla augsnes apstrāde (*min till*), augsnes joslu apstrāde (*strip till*) vai tiešā sēja (*no till*) un tiek ierobežota herbicīdu lietošana.

Minimālo augsnes apstrādi var veikt un nodrošināt regulāri un katru gadu, tāpēc nav paredzētas saistības uz noteiktu laiku.

Laiks, kad konkrētā prakse ir jāizmanto, ir galvenās kultūras sējas laiks. Visas pirmssējas prakses ir jāveic pirms sējas vai sējas laikā. Ja attiecīgajā piemērošanas gadā augsnes apstrāde netiek veikta, atbalsts saskaņā ar TM4.4 netiek piešķirts.

Nav paredzēts noteikt, ka lauksaimniekam ir jāuzņemas īstenot tiešo sēju noteiktu laika periodu, jo saimniecībā var tikt īstenotas dažādas saimniekošanas prakses. Atbalsts saskaņā ar TM4.4 netiks piešķirts gadā, kurā lauksaimnieks neveic konkrētās augsnes apstrādes veidus.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā aramzemes struktūru un konkrēto augsnes apstrādes tehnoloģiju pieejamību Latvijā.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

1. Kārtējā gada pavasarī attiecībā uz vasarājiem vai iepriekšējā gada rudenī attiecībā uz ziemājiem:
   - **veic minimālu augsnes apstrādi** – augsnes virskārtas sekla apstrāde (ne dziļāka kā 15cm), izmantojot kultivatoru, disku vai frēzi; VAI
   - **veic augsnes joslu apstrādi** - apstrādā augsnes joslu līdz 5cm platumā sēklas sēšanai, bet rindstarpu josla nav šaurāka par 10cm un augsne starp rindstarpām netiek mehāniski apstrādāta un tiek saglabātas augu atliekas vai rugaine; VAI
   - **veic tiešo sēju** - kārtējā gadā pēc iepriekšējā kultūrauga novākšanas neveic augsnes aršanu un augsnes apstrādi - sēj tieši rugainē, ja lieto bezapstrādes tehnoloģiju (piemēro no-till).

2. Kārtējā gadā atbalstam pieteiktam kultūraugam **herbicīdus lieto atbilstoši marķējumam un ne vairāk kā 2 reizes pieteikuma gadā**.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

Atbalstam var pieteikt aramzemes platību, kurā kārtējā gadā tiek audzēti minētie kultūraugi, ja tie sēti izmantojot tiešo sēju vai pirms to sējas augsnes apstrāde ir veikta ar minimālu vai joslu augsnes apstrādei:

- labības,
- eļļas augi (rapsis, saulespuķes, soja),
- šķiedraugi,

- pākšaugi (tīrsējā vai sēti ar labību),
- tauriņzieži (tīrsējā vai sēti ar stiebrzālēm),
- zaļmasas augi.

Informāciju par AAL lietošanu sniedz elektroniskā sistēmā līdz dalībvalsts noteiktam datumam. Elektroniskā sistēmā sniedz informāciju par izlietotā AAL nosaukumu, devu uz hektāru un apstrādāto platību.

Uz TM4.4. atbalstu jāpiesakās ikgadēji, sniedzot informāciju par zemes izmantošanas veidu un apstrādes tehnoloģiju, kuru plāno piemērot. Lauksaimniekam elektroniskā sistēmā noteiktā laika periodā ir jāiesniedz bilde ar vietas un laika atzīmi (geo-tagged photos), kas pierāda, ka ir izmantota minimālā augsnes apstrādes metode.

Kārtējā gadā, kurā lauksaimnieks neveic kādu no atļautiem augsnes apstrādes veidiem, atbalsts netiek piešķirts.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC05	Augsnes apstrādes apsaimniekošana, samazinot augsnes degradācijas un erozijas risku, tostarp ņemot vērā nogāžu slīpumu
GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos
SMR08	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai: 5. panta 2. punkts un 8. panta 1.–5. punkts; 12. pants attiecībā uz pesticīdu lietošanas ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, kas noteiktas, pamatojoties uz Direktīvu 2000/60/EK un Natura 2000 tiesību aktiem; 13. panta 1. un 3. punkts par darbībām ar pesticīdiem un to uzglabāšanu un atlieku apglabāšanu

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Ministru kabineta noteikumi Nr.1056 “Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība”

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Saudzējoša augsnes apstrāde samazina augsnes degradācijas un erozijas risku.

LLVN 5 nenosaka konkrētus augsnes apstrādes veidus, tajā ir paredzēta augsnes aizsardzība pret eroziju slīpās nogāzēs un paredzēts nosacījums, ka ziemāji ir jāsēj perpendikulāri nogāzei. Šīs ekoshēmas īstenošana palīdzēs sasniegt LLVN 5 mērķus ne tikai slīpās nogāzēs, bet arī līdzenās platībās.

LLVN 6 paredz, ka rudens un ziemas periodā vismaz 60% līdz 65 % no saimniecības LIZ ir jābūt ar augsnes segumu. Minimālās augsnes apstrādes prakses var palīdzēt īstenot LLVN 6, jo mazinās augsnes aršanu un uz lauka daļēji tiks atstātasaugu atliekas.

Savukārt ierobežota herbicīdu lietošana dos papildu ieguldījumu SMR 8.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešos konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi. Kompensācijas likme veidojas ņemot vērā izmaksas, kādas rodas piemērojot minimālās apstrādes prakses un negūtos ienākumus no ražas samazinājuma.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastos no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.4 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu prakšu izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse	Vienota		R.19

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse	Plānotā vienības summa	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	10,50	10,50	10,50	10,50	10,50	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	
	O.8 (vienība: Hektāri)	370 000,00	388 500,00	401 362,50	414 704,06	428 544,54	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	5 550 000,00	5 827 500,00	6 020 437,50	6 220 560,90	6 428 168,10	30 046 666,50
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	370 000,00	388 500,00	401 362,50	414 704,06	428 544,54	2 003 111,10
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	5 550 000,00	5 827 500,00	6 020 438,00	6 220 561,00	6 428 168,00	30 046 667,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

TM4.5 - Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses

Intervences kods (dalībvalsts)	TM4.5
Intervences nosaukums	Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-A klimata pārmaiņu mazināšana, tai skaitā lauksaimniecības prakses radīto SEG emisiju samazināšana, kā arī esošo oglekļa krātuvju saglabāšana un oglekļa sekvestrēšanas uzlabošana
AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana
AOA-F pasākumi pesticīdu ilgtspējīgai un mazākai lietošanai, jo īpaši tādu pesticīdu, kas apdraud cilvēku veselību vai vidi

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM5 V3	Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus	Augsta	Jā
SM5 V8	Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu	Vidēja	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.20 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt amonjaka emisijas
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti

R.22 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību
R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir veicināt precīzu un efektīvu mēslojuma (organiskā mēslojuma un minerālmēslu) un AAL lietošanu, lai ilgtermiņā mazinātu ar mēslošanas līdzekļu un AAL lietošanu saistītos riskus un mazinātu noplūdi. Tādējādi nodrošinot ūdens un augsnes aizsardzību. Veicināt precīzo tehnoloģiju izmantošanu, kas palīdz samazināt amonjaka emisijas. Pasākums atbilst Latvijas Lauksaimniecības universitātes pētnieku izstrādātajiem emisiju mazināšanas pasākumiem un Latvijas "Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāna 2020.-2030.gadam" mērķiem, un Nacionālajā enerģētikas un klimata plānā 2021.-2030.gadam ietvertajiem pasākumiem SEG emisiju mazināšanai lauksaimniecībā rīcības virzienā "7.Resursu efektīva izmantošana un SEG emisiju samazināšana lauksaimniecībā".

Lauksaimniecība ir galvenais amonjaka emisiju avots Latvijā - vairāk nekā 85 %. 51 % no šīm emisijām rada mēslošanas līdzekļu izmantošana, bet 49 % ir kūtsmēslu apsaimniekošana. Lai samazinātu amonjaka emisijas Nacionālajā gaisa piesārņojuma plānā ir sniegts saraksts ar vairākiem pasākumiem, tostarp pasākumiem kūtsmēslu krātuvēm, biogāzes ražošanai, šķidro kūtsmēslu tiešai iestrādāšanai augsnē vai kūtsmēslu iestrādāšanai. Pēdējais minētais pasākums ir piemērots ekoshēmām, un tas tika izvēlēts, lai veicinātu amonjaka emisiju samazināšanu.

Intervence dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu sasniegšanā - samazināt barības vielu zudumu no mēslošanas līdzekļiem un rezultātā samazināt mēslošanas līdzekļu izmantojumu, un samazināt ķīmisko pesticīdu izmantošanu un ar tiem saistītos risku. Un EK līdzšinējos priekšlikumos precīzā lauksaimniecība ir iekļauta kā viena no atbalstāmām praksēm.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību "Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus", "Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu" un "Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu".

Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģiskā vides mērķa par ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām (SO5) un stratēģiskā mērķa par lauksaimniecības spēju uzlabošanu reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu (SO9) nodrošināšanā.

Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

·klimata pārmaiņu mazināšana, tostarp SEG emisiju samazināšana no lauksaimniecības prakses, kā arī esošo oglekļa krājumu uzturēšana un oglekļa piesaistes uzlabošana;

·augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu apsaimniekošanas un augsnes biotas uzlabošana;

·darbības pesticīdu, jo īpaši pesticīdu, kas rada risku cilvēku veselībai vai videi, ilgtspējīgai un ierobežotai lietošanai;

Mēslošanas līdzekļu neatbilstošu un pārmērīgu lietošanu var samazināt ieviešot tādus pasākumus kā mēslošanas plānošana jeb sabalansēta mēslošana un precīza minerālmēslojuma lietošana, tauriņziežu audzēšana, u.c. Mēslošanas plānošanas uzdevums ir nodrošināt optimālu augu barības elementu piegādi kultūraugiem, jo augu neizmantoto augu barības vielu pārpalikums rada vides piesārņojumu. Racionāla mēslošanas līdzekļu lietošana var tieši palīdzēt samazināt mēslošanas līdzekļu vajadzību un patēriņu. Turklāt tā var samazināt slāpekļa emisijas un novērst mēslošanas līdzekļos esošo barības vielu, jo īpaši slāpekļa un fosfora, nokļūšanu virszemes un gruntsūdeņos. Francijā veiktie pētījumi norāda, ka mēslošanas plānošanas rezultātā slāpekļa patēriņš samazinās par vidēji 27%.

Precīza minerālmēslojuma lietošana ir saskaņotu pasākumu kopums, kas saistīts ar jaunāko tehnoloģiju (GPS, GIS, sensori, programmatūra, aplikācijas, īpaši aprīkoti izkliedētāji u.c.) izmantošanu minerālmēslu izlietošanas normu plānošanā un diferencētā izkliedē. Pasākums ir vērsts uz slāpekļa mēslojuma patēriņa samazinājumu. Latvijā veiktie pētījumi, kā arī līdzīgi pētījumi Francijā, apliecina, ka, izmantojot precīzu slāpekļa iestrādes vadību ar GPS, slāpekļa izmantošanas efektivitāte būtiski paaugstinās un slāpekļa patēriņš samazinās par 8%.

Veicot šķidrmēslu iestrādi ar lentveida izkliedētāju (nokarenām šļūtenēm) vai inžekcijas metodi, tiek nodrošināts amonjaka emisiju samazinājums, salīdzinot ar parasto mēslošanu ar strūklveida izlaistīšanu. Jo šķidrmēslu izkliede notiek šaurā joslā un tā sadalīšanās virs augsnes ir vienmērīgāka.

Šķidrmēslu izkliedēšana, lietojot inžekciju, nodrošina, ka šķidrmēslus iepilda vadziņās, kuras iepriekš ir izveidotas augsnē, tāpēc augu piesārņojums un amonjaka emisijas ir mazākas nekā lietojot izkliedēšanu ar nokarenām šļūtenēm.

Ņemot vērā sniegto informāciju JRC WIKI datu bāzē par vides un klimata pētījumos konstatētajiem rezultātiem, ir secināts:

- Minerālmēslu dziļa iestrādāšana un dalīta minerālmēslu lietošana pozitīvi ietekmēja barības vielu izskalošanos. Lielāks dalīšanas biežums samazināja gan N izskalošanos, gan N noplūdi. Dziļa minerālmēslu iestrādāšana samazināja N noteces daudzumu.
- Četri no sešiem sintēzes dokumentos aplūkotajiem paņēmieniem uzrādīja pozitīvu rezultātu amonjaka emisiju samazināšanā, t.sk. dziļā izkliedēšana. Pozitīva ietekme bija arī dalītai mēslošanai.
- Nitrifikācijas inhibitoru (NI) izmantošana slāpekļa mēslošanas praksē (gan minerālmēslojuma, gan organiskā mēslojuma) pozitīvi ietekmēja (samazināja) SEG emisijas oglekļa dioksīda (CO2), metāna (CH4) un slāpekļa oksīda (N2O).

Intervence paredz, ka atbalsta pretendentam ir jānodrošina precīzo tehnoloģiju izmantošana šķidrā organiskā mēslojuma un minerālmēslu iestrādei, kā arī AAL izkliedei. Mēslojuma vajadzība ir jāpamato sagatavojot mēslošanas plānu. Mēslošanas plāns ir jāsagatavo N vajadzības noteikšanai elektroniskā sistēmā ņemot vērā jauno valstī vienotu metodi, kurā ņem vērā P un K daudzumu augsnē vai minimālo standarta ražību, vai vēsturisko ražību saimniecībā. Kā arī elektroniskā sistēmā regulāri (4 reizes gadā) ir jāsniedz informācija par izlietoto mēslošanas līdzekļu veidiem, daudzumiem un iestrādes datumu. Intervence paredz, ka atbalsta pretendentam ir jāveic mēslošanas plānošana gan par atbalstam pieteikto platību, gan visu saimniecības platību kopumā, lai mazinātu riskus, ka izmantoto slāpekļa mēslojuma varētu norakstīt uz platību, kas nav deklarēta atbalstam saskaņā ar ekoshēmām. Ņemot vērā, ka prasība par mēslošanas plānošanu izriet no Nitrātu direktīvas, tad šāda prasība TM4.5 intervencē tiek noteikta kā atbilstības prasība nevis saistības un mēslošanas plāns kalpos kā līdzekli, lai pārbaudītu saimniecībā nepieciešamo slāpekļa mēslojuma daudzumu.

Tāpat atbalsta pretendentam ir jāveic augu aizsardzības līdzekļu (AAL) plānošanas un lietošanas uzskaite par atbalstam pieteikto platību un visu saimniecību. AAL lietošanas vajadzība jāpamato ar regulārām pārbaudēm uz lauka, lai veiktu kaitīgo organismu parādīšanās uzraudzību, un elektroniskā sistēmā ir jāziņo aktuālā informācija par AAL lietošanu, to veidiem, daudzumiem un lietošanas datumu.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā konkrēto tehnoloģiju pieejamību Latvijā.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

1. <u>Nosacījumi praksei par šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, virca, digestāts) izkliedi:</u>

Tiek veikta precīza un tieša šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēsli, virca, digestāts) iestrāde augsnē izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi.

2. Nosacījumi praksei par precīzo minerālmēslu izkliedi:
Ja tiek iestrādāti minerālmēsli:
2.1. Tiek izmantots minerālmēslu izkliedētājs, kas aprīkots ar automātisko devu regulēšanas iespēju;
2.2. Traktortehnika ir aprīkota ar GPS uztvērēju un programmatūru (vadības bloks), kas nodrošina precīzu mēslojuma iestrādi - veic GPS datu augšupielādi elektroniskā sistēmā par precīzo mēslojuma iestrādi.
2.3. Ir izmantota tehnoloģija, kas nodrošina, ka mēslošanas zonas nepārklājas.

3. Nosacījumi praksei par precīzo aizsardzības līdzekļu izkliedi:
Ja tiek veikta AAL lietošana:
3.1. Ir sertificēta AAL lietošanas iekārta ar automātisko sekciju kontroli vai pretnoneses sprauslām;
3.2. Traktortehnika vai iekārta ir aprīkota ar GPS uztvērēju un programmatūru (vadības bloks), kas nodrošina precīzu AAL līdzekļu lietošanu - veic GPS datu augšupielādi VAAD LIZ pārvaldības sistēmā par AAL lietošanu;

4. Elektroniskā sistēmā līdz dalībvalsts noteiktam datumam tiek sniegta aktuālā (reāllaika) informācija pēc notikuma par:

- izlietoto mēslošanas līdzekļu veidiem, daudzumiem, N, P2O5, K2O tīrvielu daudzumiem;
- mēslojuma iestrādes datumu, izmantoto tehnoloģisko iekārtu un Pakalpojuma sniedzēju, ja mēslošanu veic pakalpojuma veidā;
- mēslošanai izmantoto līdzekļu veids un minerālmēslu pamatsastāvs;
- iegādātiem vai saimniecības krājumos esošiem mēslošanas līdzekļu daudzumiem, veidiem un N, P2O5 un K2O tīrvielu daudzumiem;
- kārtējā gadā saimniecībā iegūto kultūraugu ražu;
- pakalpojuma sniedzēju, ja mēslošanu veic pakalpojuma veidā.

5. Elektroniskā sistēmā līdz dalībvalsts noteiktam datumam sniedz aktuālo (reāllaika) informāciju par:

- regulārām pārbaudēm uz lauka un ka ir veikta kaitīgā organisma izplatības dinamikas un augu attīstības novērojumi pirms AAL lietošanas.
- izlietoto AAL nosaukumu, devu uz hektāru, apstrādāto platību un kultūrauga attīstības stadiju.

Definēt atbalstttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalstttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

1. Saimniecībā izmantotais slāpekļa daudzums nepārsniedz mēslošanas plānā noradīto vajadzības daudzumu.
2. Mēslojuma iestrāde (pamatmēslojums un papildmēslojums) notiek saskaņā ar mēslošanas plānu, nodrošinot, ka iestrādātā mēslojuma daudzums nepārsniedz mēslošanas plānā noteikto nepieciešamo N daudzumu;
3. Par saimniecības laukiem elektroniskā sistēmā ir sagatavots mēslošanas plāns ņemot vērā valsts noteiktu vienotu metodiku.
4. AAL lietošanas lēmumi ir pamatoti ar regulārām pārbaudēm uz lauka, lai veiktu kaitīgo organismu parādīšanās uzraudzību, ņemot vērā:
-·VAAD mājaslapā publicēto vispārējo brīdinājuma sistēmu vai citu pieejamo informāciju par kaitīgā organisma parādīšanos un prognozi par tā attīstību;
-·papildinformācijai izmanto Latvijā pieejamos un VAAD mājaslapā publicētos kaitēkļu un slimību kaitīguma sliekšņus;
-·laika apstākļu prognozes, kaitīgo organismu sliekšņa līmeņus vai citu pieejamo informāciju;

VAAD laukaugu slimību lēmumu atbalsta sistēmas brīdinājumu par iespējamo slimību attīstību.

Atbalstu piešķir par platību, kurā mēslojuma iestrādei un/vai AAL izkliedei ir izmantotas precīzās tehnoloģijas un saimniecībā izmantotais slāpekļa daudzums nepārsniedz mēslošanas plānā noradīto vajadzības daudzumu.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC04	Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm
SMR02	Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti: 4. un 5. pants
SMR08	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai: 5. panta 2. punkts un 8. panta 1.–5. punkts; 12. pants attiecībā uz pesticīdu lietošanas ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, kas noteiktas, pamatojoties uz Direktīvu 2000/60/EK un Natura 2000 tiesību aktiem; 13. panta 1. un 3. punkts par darbībām ar pesticīdiem un to uzglabāšanu un atlieku apglabāšanu

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Ministru kabineta noteikumi Nr. 1056 “Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība”

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Intervence dos papildu ieguldījumu SMR 2 un SMR 8.

Intervences ietvaros ir jānodrošina precīzo mēslošanas un AAL lietošanas tehnoloģiju izmatošana. Šāda prasība nav nevienā citā standartā.

Tāpat papildus SMR 2 un SMR 8 nosacījumiem, lauksaimniekam regulāri (4 reizes gadā) elektroniskā sistēmā būs jāsniedz reāllaika informācija par izlietoto mēslošanas līdzekļu veidiem, daudzumiem un iestrādes datumu. Šāda elektroniskā uzskaite nav paredzēta nevienā citā standartā.

Atbalsta pretendentam ir jānodrošina LLVN 4 izpilde, ka ķīmiskie AAL netiek lietoti 10m platā joslā gar ūdenstecēm.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešos konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi. Kompensācijas likmes veidojas no izmaksām, kas rodas no precīzo tehnoloģiju izmantošanas, piem. degvielas izmaksas, un darbinieku augstākas kvalifikācijas nepieciešamības. Arī, lai sniegtu korektus ziņojumus un iekārtu datus elektroniskā sistēmā.

Šīs intervences ietvaros tiek piemērotas dažādas atbalsta likmes par dažādu prakšu nodrošināšanu.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastos no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 12. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.5 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.
Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu prakšu izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.5.1 - Precīzā šķidrmēslu iestrāde	Vienota		R.20; R.21; R.22
TM U4.5.2 - Precīzā minerālmēslu un AAL izkliede	Vienota		R.22; R.24

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.5.1 - Precīzā šķidrmēslu iestrāde

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus.

TM U4.5.2 - Precīzā minerālmēslu un AAL izkliede

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.5.1 - Precīzā šķidrmēslu iestrāde	Plānotā vienības summa	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	21,70	21,70	21,70	21,70	21,70	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	40,03	40,03	40,03	40,03	40,03	
	O.8 (vienība: Hektāri)	19 832,40	19 832,40	20 328,21	20 836,42	21 357,33	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	614 804,40	614 804,40	630 174,51	645 929,02	662 077,23	3 167 789,56
TM U4.5.2 - Precīzā minerālmēslu un AAL izkliede	Plānotā vienības summa	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	200 000,00	210 000,00	220 500,00	231 525,00	237 313,13	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	4 000 000,00	4 200 000,00	4 410 000,00	4 630 500,00	4 746 262,60	21 986 762,60
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	219 832,00	229 832,00	240 828,00	252 361,00	258 670,00	1 201 523,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	4 614 804,00	4 814 804,00	5 040 175,00	5 276 429,00	5 408 340,00	25 154 552,00

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

TM4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana

Intervences kods (dalībvalsts)	TM4.6
Intervences nosaukums	Zālāju saglabāšanas veicināšana
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-A klimata pārmaiņu mazināšana, tai skaitā lauksaimniecības prakses radīto SEG emisiju samazināšana, kā arī esošo oglekļa krātuvju saglabāšana un oglekļa sekvestrēšanas uzlabošana
AOA-E bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, tai skaitā ainavas iezīmju vai ar ražošanu nesaistītu teritoriju uzturēšana un veidošana

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir veicināt aramzemes platību pārvēršanu par ilggadīgiem zālājiem un arī saglabāt lopkopībai piemērotas zālāju platības. Tā pat arī veicināt klimata pārmaiņu mazināšanu, tostarp SEG emisiju samazināšanu no lauksaimniecības prakses un veicināt augsnē esošo oglekļa krājumu uzturēšanu. Intervence zālāju saglabāšanai (neuzaršanai) dos ieguldījumu Zaļā kursa mērķu sasniegšanā, īstenojot Biodaudzveidības stratēģijā un ES iniciatīvas par oglekļa lauksaimniecību paredzētos virzienus, jo tā ļaus risināt klimata pārmaiņu jautājumus (pielāgošanās un mazināšana), ņemot vērā ilggadīgo zālāju spēju uzkrāt un piesaistīt oglekli no atmosfēras.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definēto vajadzību "Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu". Tā sniegs ieguldījumu KLP stratēģiskā vides mērķa par ieguldījumu

klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām (SO4) nodrošināšanā. Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

-·klimata pārmaiņu mazināšana, tostarp SEG emisiju samazināšana no lauksaimniecības prakses, kā arī esošo oglekļa krājumu uzturēšana un oglekļa piesaistes uzlabošana;

-·bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, ieskaitot ainavu iezīmju vai neproduktīvu teritoriju saglabāšanu un izveidi.

Zālājiem ir liela nozīme kopējā saimniekošanas sistēmā. Tie var sniegt gan lauksaimnieciskus, gan nelauksaimnieciskus pakalpojumus, dot papildus ieguldījumu augsnes ūdens plūsmas regulēšanā un erozijas kontrolē, sekmēt oglekļa uzkrāšanu un veicināt apputeksnētāju skaita palielināšanos. Zālāju izveidošana, uzturēšana un saglabāšana ir svarīga arī dažādu lopkopības saimniecību dzīvotspējas nodrošināšanai.

Ņemot vērā sniegto informāciju JRC WIKI datu bāzē par vides un klimata pētījumos konstatētajiem rezultātiem, ir secināts:

1) Atjaunotajām pļavām ir pozitīva ietekme uz augsnes organisko oglekli salīdzinājumā ar aramzemi.

2) Atjaunotām pļavām ir pozitīva ietekme uz SEG emisijām (t.i., SEG emisiju samazinājums) salīdzinājumā ar aramzemi.

Intervence paredz saistības, ka atbalsta pretendentam divus gadus pēc kārtas ir jānodrošina zālāju saglabāšana, t.i. tos nedrīkst uzart. Šīs saistības aptver visu lopkopības sektoru ņemot vērā ganīšanas pozitīvo ietekmi zālāju apsaimniekošanā.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā valsts lauksaimniecības zemes struktūru un zālāju īpatsvaru, kā arī dzīvnieku blīvumu zālāju platībās.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš gatavs uzņemties konkrētās saistības.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm un agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas.

Ekoshēmas saistību apraksts

1. **Atbalstu piešķir par zālāju platību un stiebrzāļu platību, kuru izmanto sēklas iegūšanai, ja tā nav aparta vai lobīta (diskota) vai irdināta pieteikuma gadā un nākamajā gadā.** Zālāju platību drīkst piesēt un mēslot.

2. **Zālāju platībā nodrošina dzīvnieku blīvumu vismaz 0,4 LielV/ha** (briežkopības saimniecībās un jauno lauksaimnieku saimniecībās 0,3 LielV /ha) kārtējā gadā periodā 15.maijs – 15.septembris.

3. Stiebrzāļu platība kārtējā gadā ir pieteikta un tajā veikta VAAD lauku apskate.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.

Nosacījums par dzīvnieku blīvumu neattiecas uz stiebrzāļu platību, kuru izmanto sēklas iegūšanai.

Atbalstu nepiešķir par ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem, jo to aizsardzība un aizliegums tos apart ir noteikts LLVN 9.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR

un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC01	Ilggadīgo zālāju uzturēšana, balstoties uz ilggadīgo zālāju attiecību pret lauksaimniecības platību valsts, reģionālā, apakšreģionālā, saimniecību grupas vai saimniecības līmenī, salīdzinot ar 2018. atsauces gadu. Maksimālais samazinājums par 5 % salīdzinājumā ar atsauces gadu.
GAEC09	Tādu ilggadīgo zālāju pārvēršanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādītas kā vides ziņā jutīgi ilggadīgie zālāji

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

nav.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Šīs eksohēmas saistības pārsniedz LLVN 1 prasības, paredzot, ka saistības ir jāuzņemas par visiem zālājiem nevis tikai ilggadīgajiem zālājiem, kā arī ir jānodrošina, ka zālājs netiek uzarts 2 gadus pēc kārtas.

TM4.6. atbalstu nepiešķir par ekoloģiski jutīgiem ilggadīgajiem zālājiem, jo to aizsardzība un aizliegums tos apart ir noteikts LLVN 9.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā un atbalsts ir paredzēts par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešos konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

Kompensācijas likme veidojas no negūtajiem ienākumiem no lopbarības audzēšanas un izdevumiem, kas rodas ierīkojot un uzturot zālāju kopšanu.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastos no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde - Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM4.6 ir atdalītais tiešo maksājumu atbalsts, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu prakšu izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	Vienota		R.14

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana	Plānotā vienības summa	70,00	70,00	70,00	70,00	70,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	49,00	49,00	49,00	49,00	49,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	76,00	76,00	76,00	76,00	76,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	111 159 650,00
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	1 587 995,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	111 159 650,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

TM4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Intervences kods (dalībvalsts)	TM4.7
Intervences nosaukums	Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās
Intervences veids	Eco-scheme(31) – Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas / 31. panta 7. punkta b) apakšpunkts — kompensācijas maksājums
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.8. To hektāru vai liellopu vienību skaits, kas izmanto ekoshēmas

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

KLP DARBĪBAS JOMAS kods + apraksts
AOA-C ūdens kvalitātes aizsardzība vai uzlabošana un ūdens resursu slodzes samazināšana
AOA-D augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu [un augsnes biotas] apsaimniekošanas uzlabošana
AOA-E bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, tai skaitā ainavas iezīmju vai ar ražošanu nesaistītu teritoriju uzturēšana un veidošana
AOA-F pasākumi pesticīdu ilgtspējīgai un mazākai lietošanai, jo īpaši tādu pesticīdu, kas apdraud cilvēku veselību vai vidi

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā
SM5 V5	Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību	Augsta	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu	Vidēja	Jā

	un samazinātu pesticīdu lietošanu		

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.19 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Aktivitātes mērķis ir veicināt bioloģiskās lauksaimniecības ražošanas prakses attīstību un sniegt atbalstu par augstāku bioloģiskās ražošanas noteikumu ievērošanu. Ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apstrādātas lauksaimniecības zemju platības rada būtiski mazāku ķīmisko vielu slodzi vidē, salīdzinot ar intensīvās lauksaimniecības metodēm. Intervence nodrošinās Latvijas un ES mērķu par bioloģisko lauksaimniecību sasniegšanu. Bioloģiskā ražošana ir sistēma, kas veicina vides aizsardzības prasību integrēšanu KLP un sekmē ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu.

Intervence ir izstrādāta, lai risinātu ar SVID definētās vajadzības vides jomā "Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu", "Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību, veicinot ieguldījumu vides stāvokļa uzlabošanā" un "Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā".

Tā sniegs ieguldījumu vairākos KLP stratēģiskajos vides mērķos kā:

·par ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām (SO4),

·veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām (SO5) un

·veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas (SO6).

Ar šo intervenci tiks sasniegti rezultāti tādās darbības jomās kā:

-·ūdens kvalitātes aizsardzība vai uzlabošana un spiediena samazināšana uz ūdens resursiem,

·augsnes degradācijas novēršana, augsnes atjaunošana, augsnes auglības un barības vielu apsaimniekošanas un augsnes biotas uzlabošana,

-·bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, biotopu vai sugu saglabāšana vai atjaunošana, ieskaitot ainavu iezīmju vai neproduktīvu teritoriju saglabāšanu un izveidi,

-·darbības pesticīdu, jo īpaši pesticīdu, kas rada risku cilvēku veselībai vai videi, ilgtspējīgai un ierobežotai lietošanai.

Intervence paredz saimniecības atbalstu, ja atbalsta pretendents nodrošina, ka tā visa saimniecības platība ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā un papildus esošās bioloģiskās prakses pasākumiem nodrošina arī paaugstinātu kultūraugu dažādošanu un augsnes segumu rudens, ziemas periodā.

Kultūru dažādošanas galvenais mērķis ir attīstīt daudzveidīgāku lauksaimniecības zemes struktūru, novēršot monokultūru platību veidošanos lielās teritorijās. Veicot kultūru dažādošanu, lauksaimnieku mājsaimniecības var sadalīt ražošanas un ekonomisko risku plašākā kultūru klāstā, tādējādi samazinot finansiālos riskus, kas saistīti ar nelabvēlīgiem laika apstākļiem vai tirgus satricinājumiem. Dažādu produktu audzēšana var palīdzēt arī finansiāli, paplašinot tirgus potenciālu. Dažos apgabalos dažādu kultūru iekļaušana var veicināt jaunu uz lauksaimniecību balstītu nozaru attīstību, uzlabojot lauku kopienas ekonomisko potenciālu.

Kultūru dažādošana ir lauksaimniecības prakse, kas paredz audzēt vairāk kā vienu kultūraugu. Tā sniedz vairākas priekšrocības un varētu atrisināt dažas no galvenajām problēmām, ar kurām saskaras mūsdienu lauksaimnieki. Kultūraugu dažādošana:

1)padara kultūraugus izturīgākus un samazina kaitēkļu, tostarp slimību, kukaiņu un nezāļu radītos riskus. Tradicionālais kultūraugu audzēšanas veids ir stādīt vienu šķirni noteiktā platībā, kā rezultātā rodas platības, kas ir uzņēmīgas pret vienu un to pašu apdraudējumu - kaitēkļiem vai slimībām. Kultūraugu dažādošana nozīmē, ka neviens kaitēklis vai slimība nevar iznīcināt visu saimniecības ražu.

2)mazina ietekmi uz vidi un padara saimniecību videi draudzīgāku, jo stādot dažādas kultūras, augsne kļūst veselīgāka, kas savukārt samazina vajadzību izmantot pārmērīgu mēslojuma daudzumu. Turklāt dažādošana nodrošina, ka kultūraugi ir izturīgāki pret slimībām un tāpēc tiem nepieciešams mazāk pesticīdu.

3)uzlabo augsnes kvalitāti, saglabājot dabas resursu kvalitāti (augsnes barības vielas / augsnes auglību un ūdeni) un palielina derīgo apputeksnētāju populāciju.

4)var mazināt ekonomisko nenoteiktību, audzējot vairāk nekā viena veida kultūraugus, un var mazināt riskus, kas saistīti ar cenu svārstībām. Daudzveidīga kultūraugu audzēšana var palielināt ražas un produkcijas kvalitāti un nodrošina noturību pret ļoti mainīgiem laika apstākļiem, ko rada klimata pārmaiņas

5)veicina pārtikas pieprasījuma līdzsvarošanu un kvalitatīvas lopbarības ražošanas palielināšanu, tai pat laikā nodrošinot labvēlīgu ietekmi uz dabas resursu saglabāšanu, jo daudzveidīgas audzēšanas sistēmas parasti nodrošina daudzveidīgāku un veselīgāku pārtiku cilvēkiem un mājlopiem.

Veidojot augsne segumu rudens, ziemas periodā tiek samazināta augsnes erozija un iespējamais ūdens piesārņojums ar nitrātiem, jo augu rugāji un atliekvielas palēnina nokrišņu un sniega kušanas noteces ātrumu. Augsnes segums dod iespēju arī palielināt oglekļa uzkrāšanos augsnē un pakāpeniski palielina augsnes organisko vielu daudzumu, tādējādi uzlabojot augsnes struktūru, stabilitāti un palielinot mitruma un barības vielu aizturēšanas spēju augu augšanai.

Mērķa platība ir noteikta prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties konkrētā atbalsta intervencē ņemot vērā esošajā periodā bioloģiski sertificētās platības un valsts izvirzīto mērķi bioloģiskās platības palielinājumam.

Šīs intervences ietvaros atbalstu var saņemt aktīvs lauksaimnieks, kurš uzņemas nodrošināt papildus saistības esošās bioloģiskās ražošanas prakses veikšanai.

Atbalsta pretendents drīkst pieteikties arī uz citām ekoshēmu intervencēm, izņemot TM4.1. “Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi”, kas paredz līdzvērtīgas saistības konvencionālā saimniekošanas sistēmā. Pretendentam nav ierobežojumu pretendēt uz agrovides pasākumiem, ja saistības ir savstarpēji salāgojamas. Pretendents drīkst saņemt arī atbalstu LA 11 “Bioloģiskā lauksaimniecība”, jo ekoshēmas ietvaros tas uzņemas saistības virs Padomes Regulas (EEK) Nr.848/2018 nosacījumiem un LA 11 paredzētajām saistībām, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Ekoshēmas saistību apraksts

Atbalstu var saņemt lauksaimnieks, kurš:

1. nodrošina kultūraugu dažādošanu, ja aramzeme ir:

1.1. no 1 līdz 10 ha, galvenais kultūraugs nepārsniedz 75% no aramzemes;

1.2. no 10,01 ha līdz 30 ha, tad audzē vismaz 3 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90% no aramzemes;

1.3. vairāk nekā 30,01 ha, tad audzē vismaz 4 dažādus kultūraugus, galvenā kultūrauga platība nepārsniedz 65 %, divu galveno kultūraugu platība nepārsniedz 90%, un ceturtais kultūraugs ir vismaz 1% no aramzemes platības.

2. veido augsnes segumu rudens-ziemas periodā:
2.1. nitrātu jutīgajā teritorijā vismaz 75% no saimniecības aramzemes platības;
2.2. Vidzemē un Latgalē vismaz 65% no saimniecības aramzemes platības;
2.3. pārējā teritorijā vismaz 70% no saimniecības aramzemes platības.

3. visās atbalstam pieteikto ilggadīgo stādījumu (augļi un ogas) platības rindstarpās veido augsnes segumu rudens-ziemas periodā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Atbalstu varēs saņemt aktīvais lauksaimnieks, kas pieteicies ISIP un izpilda pamatnosacījumus (atbalsttiesīgas zemes, minimāliem atbalsta saņemšanas nosacījumiem) un nosacījumu sistēmu.
Atbalstu saņem par lauksaimniecībā izmantojamo platību, kas visa ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā saskaņā ar Padomes Regulas (EEK) Nr.848/2018 34.panta 1.punktu.
Savukārt, kopējā saimniecības zālāju platībā ir nodrošināts dzīvnieku blīvums vismaz 0,4 LielV /ha (briežkopības saimniecībās 0,3 LielV /ha) kārtējā gadā periodā 15.maijs – 15.septembris;

* “kultūraugs" ir atšķirīgas ģints kultūraugs, kas definēts kultūraugu botāniskajā klasifikācijā vai atšķirīgas sugas augi, kas pieder pie kādas no Krustziežu (Brassicaceae), nakteņu (Solanaceae), ķirbju (Cucurbitaceae), tauriņiežu (Leguminosae) un balandu (Chenopodiaceae) dzimtām.
Ziemāju kultūraugus un pavasara kultūraugus uzskata par atšķirīgiem kultūraugiem, pat ja tie pieder pie vienas ģints. Papuve un stiebrzāles vai citi lopbarības zālaugi tiek uzskatīti kā atsevišķs kultūraugs.

Rudens - ziemas periods ir dalībvalsts noteikts laika periods, kāds noteikts LLVN 6 standartam, t.i. 15.11.-15.02.
Augsnes segums var būt piemēram, sēti vai stādīti kultūraugi, zālaugi vai neapstrādātas platības pēc kultūraugu novākšanas. Platība, kurai noteikta augu seguma prasība, neietver dārzeņu, kartupeļu un biešu platību.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos
GAEC07	Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Tiesību akti, kas papildinās Padomes Regulu (EEK) Nr.848/2018.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar ekoshēmu (paskaidrojiet, kā ekoshēma pārsniedz bāzes līniju, jo īpaši attiecībā uz SMR un valsts standartiem)

Bioloģiskās ražošanas saistības pārsniedz parastās lauksaimniecības vispārējos nosacījumus, jo tiek piemērotāki augstāki standarti attiecībā uz augkopību.
Tiek uzskatīts, ka bioloģiskās lauksaimniecības prakses īstenošana sasniedz arī LLVN 7 mērķus (augmaiņa). Tomēr ekoshēmas ietvaros papildus ierastās bioloģiskās ražošanas praksei, pretendentam būs

jānodrošina arī pastiprināta kultūraugu dažādošana jau no pirmā hektāra un lielās saimniecībās jāaudzē pat četrus dažādus kultūraugus, ievērojot konkrētu kultūraugu īpatsvaru.

Saskaņā ar LLVN 6 lauksaimniekam jānodrošina, ka ziemas periodā 60% līdz 65% (NJT) no saimniecības aramzemes ir augsnes segums. Ekoshēmas ietvaros ziemas segumam atvēlētās platības daļa ir palielināta– aramzemei jābūt ar ziemas segumu no 70% līdz 75% (NJT), bet ilggadīgajiem stādījumiem segums jānodrošina 100% rindstarpu platībā.

Atbalsta pretendentam ir jānodrošina visu LLVN izpilde, kas uz to ir attiecināmi.

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

Atbalsts tiks sniegts ikgadēja maksājuma veidā par atbalsttiesīgajiem hektāriem. Atbalsta likmes netiks diferencētas kādai grupai vai teritorijai.

Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešos konkrēto praksi un kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi. Kultūraugu dažādošanas nodrošināšanai ņemt vērā papildus izdevumus, kas nepieciešami vairāku dažādu bioloģisko kultūraugu sēklas iegādei, aramzemes apstrādei un mēslošanai. Kompensācijas likme veidojas ņemot vērā apstākli, ka galvenais kultūraugs nedrīkst aizņem vairāk kā 65% no saimniecības aramzemes, kas nozīmē mazākus ienākumus no galvenā kultūrauga audzēšanas, savukārt citu kultūraugu audzēšana nevar pilnībā aizstāt negūtos ienākumus. Tāpat kultūraugu audzēšana ir jāplāno tā, lai ar minimāliem ienākumu zaudējumiem veidotu un nodrošinātu arī segumu rudens, ziemas periodā. Kompensācijas likme ietver arī kompensāciju par augsnes seguma veidošanu ilggadīgajos stādījumos.

Plānotās vienības maksimālā summa daļēji kompensē saistību rezultātā radušās papildus izmaksas vai negūtos ienākumus.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti bioloģiskās lauksaimniecības prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izmaksām, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas rastos no jauno saistību ievērošanas.

Atbalsta maksājuma aprēķinus apstiprina neatkarīga iestāde – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

TM 4.7. ir atdalīts ienākuma atbalsts, lai saņemtu atbalstu, ražošana nav vajadzīga, bet ir jānodrošina bioloģiskā saimniekošanas prakse, kam nav vai vismaz ir minimāla tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu.

Atbalsts tiks piešķirt tikai, ja atbalsta pretendents apņemsies izpildīt papildus saistības, kas saistītas ar videi un klimatam draudzīgu prakšu izpildi. Kompensējošs maksājums tiks piešķirts ņemot vērā lauksaimnieku negūtos ienākumus ieviešot konkrēto praksi vai kompensējot papildus izdevumus, kas rodas ieviešot konkrētu praksi.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	Vienota		R.12; R.24

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās

Kompensējošais maksājums ir noteikts ņemot vērā negūtos ienākumus un papildus izmaksas, kas saistītas ar konkrētās intervences ieviešanu, un ņemot vērā intervences mērķus.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	Plānotā vienības summa	56,00	56,00	56,00	56,00	56,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	39,20	39,20	39,20	39,20	39,20	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	72,80	72,80	72,80	72,80	72,80	
	O.8 (vienība: Hektāri)	322 000,00	337 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	18 032 000,00	18 872 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	95 704 000,00
KOPĀ	O.8 (vienība: Hektāri)	322 000,00	337 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00	1 709 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	18 032 000,00	18 872 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	95 704 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

CIS(32) - Saistītais ienākumu atbalsts

TM5.1 - SA par slaucamām govīm

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.1
Intervences nosaukums	SA par slaucamām govīm
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākuma atbalstu par slaucamām govīm piešķir, ja:

1) tās ir turētas ganāmpulkā saskaņā ar dalībvalsts noteikto laikaposmu;

2) ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības;

3) ganāmpulkā tiek veikta to pārraudzība;

4) tiek nodrošināts minimāli noteiktais izslaukums no govs vismaz 6300 kilogramu, bet govij bioloģiskajā saimniecībā vai Latvijas brūnās un zilās škirnes govis, ko izmanto lauksaimniecības ģenētisko resursu saglabāšanai - vismaz 4650 kilogramu. Prasību par izslaukumu neattiecina uz slaucamām govīm, kurām ir uzsākta pirmā standarta laktācija.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo dzīvnieku, paredzot ikgadēju pieaugumu, ņemot vērā būtisku dzīvnieku skaita un piena apjoma samazinājuma tendenci.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Piena ražošanas saimniecībās rentabilitāte būtiski samazinātos, ja atceltu saistīto atbalstu. Kā arī, šajās saimniecībās izmaksu pieaugums ir straujāks par izlaides pieaugumu, attiecīgi samazinot piena ražošanas rentabilitāti. Zemās rentabilitātes dēļ turpinās samazināties saimniecību un slaucamo govju skaits valstī.

Identificētās problēmas un novērtētās vajadzības liecina, ka Latvijai ir svarīgi palielināt atbalstu piena nozarei, ņemot vērā šādus apsvērumus:

1) piena nozare ir otra lielākā lauksaimniecības nozare, un piena ražošanai ir būtiska loma Latvijas lauksaimniecības ekonomikā.

2) Latvijas rentabilitātes aprēķini liecina par negatīvu rentabilitāti laikposmā no 2013. līdz 2020. gadam un, nākotnē izmaksu pieaugums varētu būt straujāks par produktivitātes pieaugumu, attiecīgi samazinot piena ražošanas rentabilitāti. Pastāv piena ražošanas samazināšanās risks, jo rentabilitātes kritumu varētu izraisīt ienākumu samazināšanās no tirgus un brīvprātīgā saistītā atbalsta par pienu atcelšana. Tāpēc pieaug vajadzība pēc papildu atbalsta, lai izvairītos no ražošanas samazināšanās un ražošanas pārtraukšanas riska šajā nozarē. (sk. 1. attēlu).

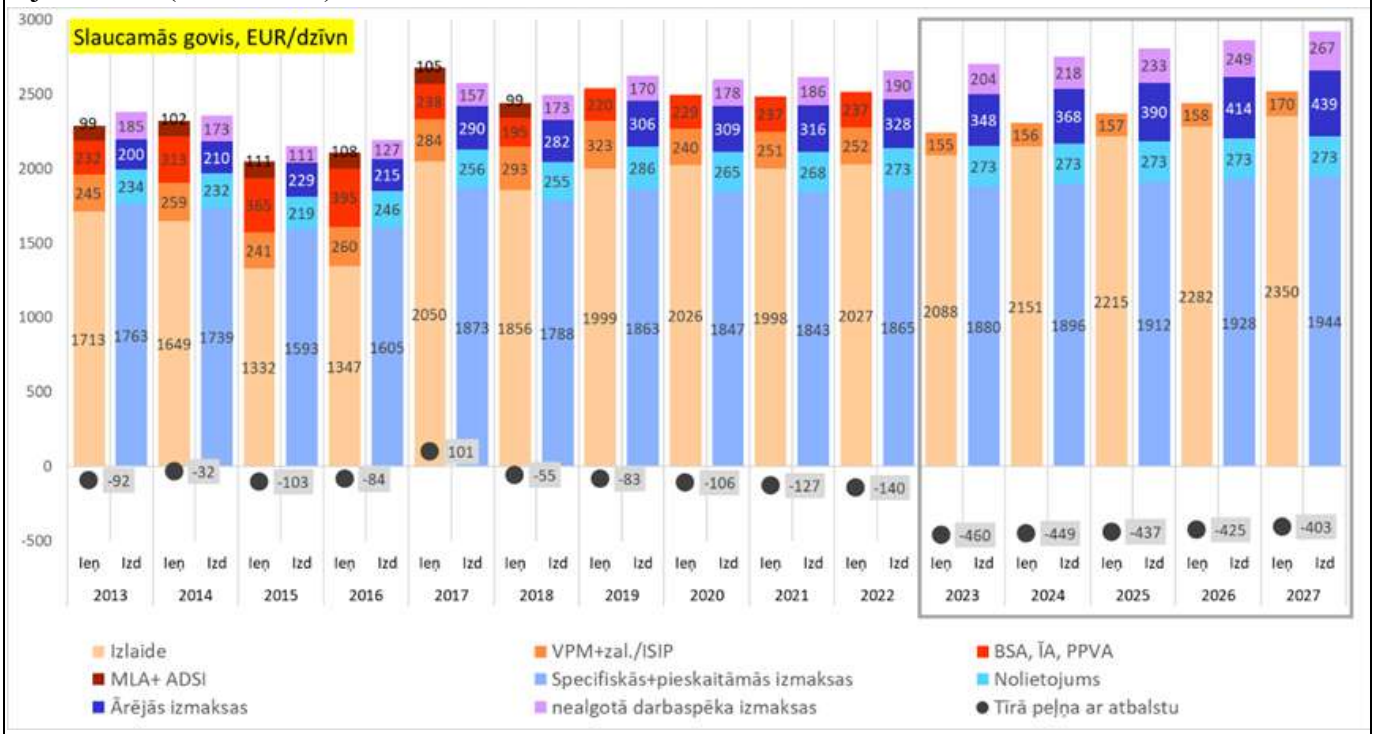

1. attēls Piena lopkopības rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/dzīvn.

3) slaucamo govju skaits laika posmā no 2007. līdz 2019. gadam ir samazinājies par 23%, un galvenais samazinājuma iemesls bija tirgus situācijas izmaiņas un piena cenas samazināšanās (sk. SO1 72. punktu). Pieejamie dati par 2022. gadu liecina, ka Latvijā slaucamo govju skaits turpina samazināties.

Augstāk minētie apsvērumi ir pamatojums atbalsta palielināšanai, lai saglabātu piena nozares dzīvotspēju, savukārt noteiktais atbilstības kritērijs attiecībā uz minimālo izslaukumu ir galvenais stimuls, kas ilgtermiņā veicinās piena nozares uzlabošanos. Atbalsts ir paredzēts tām saimniecībām, kuras ražo pienu tirgum un kuru ienākumi un rentabilitāte ir atkarīgi no tirgus attīstības. Ieviestais izslaukuma slieksnis nodrošinās arī

to, ka maksājums tiks piešķirts par slaucamajām govīm, kas pārsniedz izslaukuma slieksni, tādējādi līdzsvarojot maksājumus starp saimniecībām ar atšķirīgu produktivitātes līmeni un radot stimulus lauksaimniekiem veikt ieguldījumus minimālā izslaukuma nodrošināšanai.

Turklāt svarīgi ir norādīt, ka ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums pašlaik ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā esam prognozējuši. Centrālās statistikas pārvaldes un Eiropas Komisijas dati liecina, ka ievērojami pieaugušas cenas sekojošiem lauksaimniecības un pārtikas ražošanai svarīgajiem izejmateriāliem: lopbarības graudiem +71%, dīzeļdegvielai +45%, elektroenerģijai +18%, dabasgāzei +51% un mēslošanas līdzekļiem +115%. (skatīt 2. attēlu)

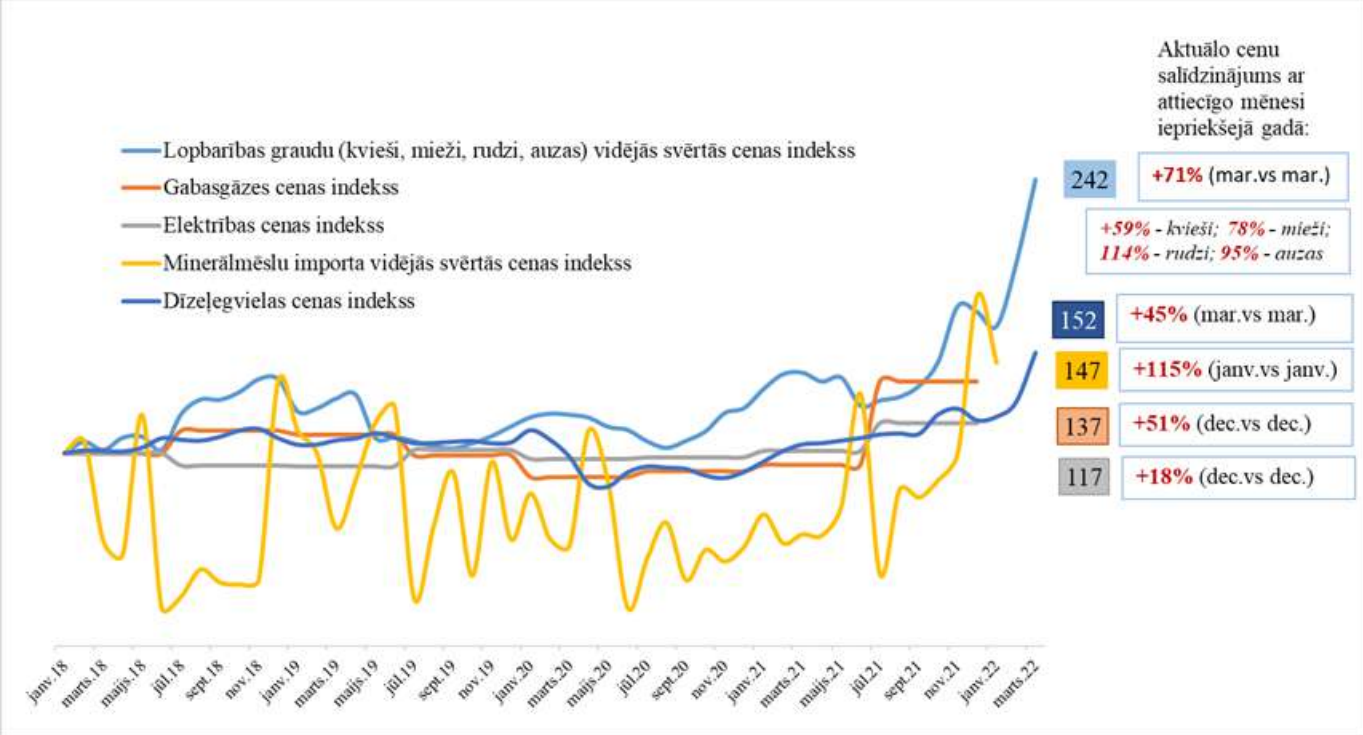

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai
☐ lai uzlabotu kvalitāti
☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Piens un piena produkti

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Piena nozares nozīmīguma raksturojums:

• piena ražošanas vērtības daļa sastāda 19,8% no lauksaimniecības produkcijas kopējās vērtības;

• liela nozīme lauksaimniecības ekonomikā, jo 15% saimniecību nodarbojas ar piena ražošanu;

• piena nozare ir būtiska, lai saglabātu nodarbinātību un lauku apvidu dzīvotspēju;

• piensaimniecība ir tradicionālais lauksaimniecības veids Latvijā, un tā palīdz saglabāt ilggadīgos zālājus jeb pastāvīgās ganības;

• nozare ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecības zemes pamešanas vai bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, jo atteikšanās no piena lopkopības var izraisīt lauksaimniecības zemes pamešanu vai pārvēršanu citā zemes lietojuma veidā.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo: 1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums; 2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības. 3) SA intervences lopkopības nozarēs nodrošinās ilggadīgo zālāju saglabāšanu. Lopkopības nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecībā izmantojamās zemes pamešanas un tādējādi novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Pamestās zemes var aizaugt ar krūmiem un kokiem, ilggadīgo zālāju pārveidošana par aramzemi vai koku stādījumiem var potenciāli veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, SEG emisiju palielināšanos un erozijas risku. 4) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.1 - SA par slaucamām govīm	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.1 - SA par slaucamām govīm

SA likme ir noteikta kā ikgadēja plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo dzīvnieku. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotās vienības summas, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.1 - SA par slaucamām govīm	Plānotā vienības summa	273,62	278,72	285,16	291,59	316,94	
	Plānotās vienības minimālā summa	219,00	223,00	228,00	233,00	254,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	328,00	334,00	342,00	350,00	380,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	26 640 737,68	27 137 294,08	27 764 318,24	28 390 368,76	30 858 546,16	140 791 264,92
KOPĀ	O.11 (vienība: Vadītājs)	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	486 820,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	26 640 738,00	27 137 294,00	27 764 318,00	28 390 369,00	30 858 546,00	140 791 265,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.10
Intervences nosaukums	SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai **uzlabotu** rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju, ilgtspēju un kvalitāti.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā tiek audzētas sertificētas stiebrzāļu un lopbarības augu sēklas;

2) tiek izpildītas sēklaudzēšanas prasības, tostarp iegūta PB, B un C kategorojas sēkla;

3) kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

4) attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām;

5) lauksaimnieks VAAD piesaka attiecīgo platību lauku apskatei.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Atceļot saistīto atbalstu un ņemot vērā, ka nozarē izmaksu pieaugums varētu būt straujāks nekā izlaides pieaugums, pastāv risks saimniecību rentabilitātes kritumam un nozares konkurētspējas, ilgtspējas un kvalitātes saglabāšanai.

Sektora grūtības:

1) **Nepietiekams nodrošinājums**: Latvijā ir nepietiekams nodrošinājums ar sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām tikai 29-42% no nepieciešamās sertificētās zālāju sēklas. Sertificēto zālāju sēklu ražošana ir sarežģīta un to ražības ir ļoti svārstīgas ik gadu, jo sēklu izaudzēšanu ļoti būtiski ietekmē vairāki faktori: laika apstākļi, iesētās sēklas kvalitāte, novākšanas laiks, sēklas žāvēšanas process, uzglabāšana utt.

2) **Rentabilitāte**: saimniecībās, kas nodarbojas tostarp ar sēklkopību, var vērot negatīvu rentabilitāti. Šī specializācijas sektora negatīvā rentabilitāte tiek līdzsvarota ar citu sektoru ieņēmumiem, jo apskatītajās saimniecībās stiebrzāļu un lopbarības augu sēklas audzēšanu sastāda salīdzinoši mazu daļu (vid. 7%) no izlaides. Lielāko izmaksu daļu sastāda pirktais mēslojums, augu aizsardzības līdzekļi, iekārtu nolietojums un algotais darbaspēks. Atbalstam ir nozīmīga daļa ieņēmumos, laika posmā no 2013. līdz 2019.gadam tas vidēji veido 26%. Skatot rentabilitātes projekcijas, redzams, ka bez mērķēta saistītā atbalsta turpināšanas pēc 2022.gada šim sektoram pastāv negatīvas rentabilitātes risks.

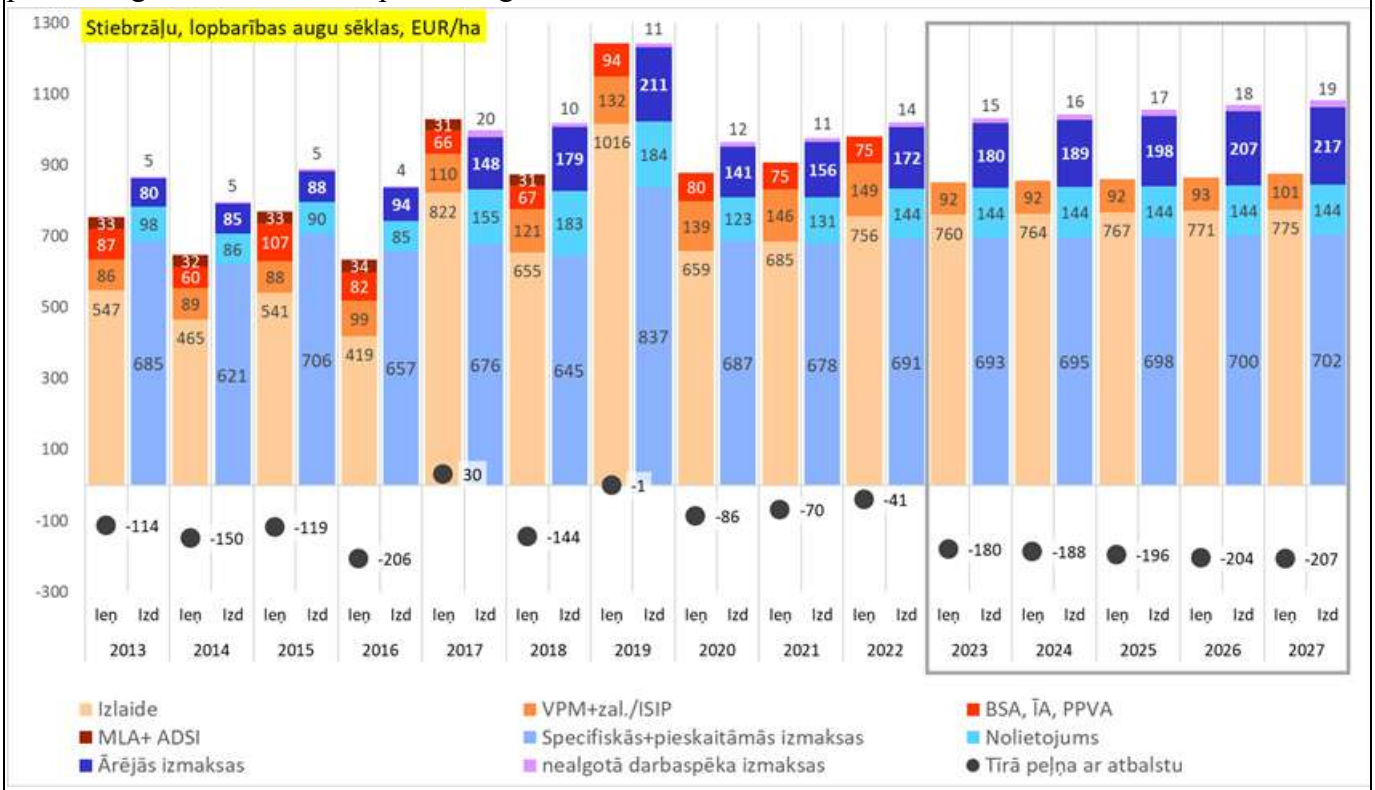

1.attēls Sertificētas stiebrzāļu, lopbarības augu sēklu audzēšanas rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/ha.

3) **Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

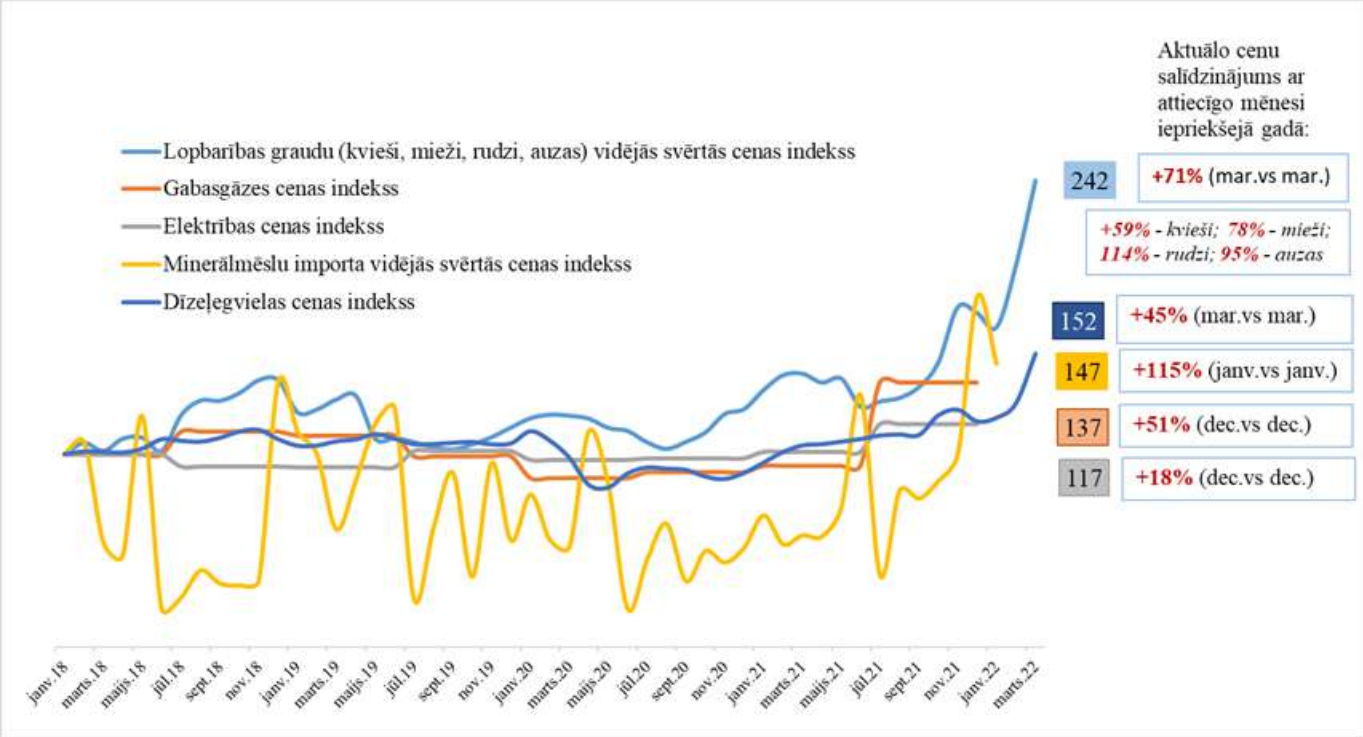

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā

Lopbarības zālaugu, t.sk., sertificētas stiebrzāļu un lopbarības zālaugu sēklu audzēšana ir svarīga, lai lauksaimnieki varētu iegūt kvalitatīvu un sabalansētu lopbarību un arī no vides aspekta, piem., ierobežojot nezāļu, slimību un kaitēkļu izplatīšanos. Lai lauksaimnieki varētu iegūt kvalitatīvu un sabalansētu lopbarību ir nepieciešama slimību izturīgu un Latvijas klimatiskajiem apstākļiem piemērotu šķirņu sertificētu sēklu izmantošana. Sertificētu lopbarības zālaugu sēklu audzēšanas nozarei ir nepieciešams sasniegt nozares ekonomisko mērogu, lai būtu dzīvotspējīga un konkurētspējīga nozare.

Lai uzlabotu nozares konkurētspēju un kvalitāti ilgtermiņā pie atbalsta saņemšanas nosacījumiem tiek paredzēts nosacījums, ka lauksaimniekam no atbalstam pieteiktiem hektāriem ir arī jānovāc PB, B un C kategorijas sēkla, tādējādi nodrošinot arī kvalitatīvas sēklas iegūšanu, kas nodrošinās nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☑ lai uzlabotu kvalitāti

☑ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Sēklas

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Sertificētu stiebrzāļu un lopbarības kultūraugu sēklu nozares nozīmīguma raksturojums:

• sertificētu zālaugu un lopbarības kultūraugu sēklu izmantošana nodrošina lielāku ražu un lielāku lopbarības uzturvērtību, kas ir priekšnoteikums lopkopības nozares attīstībai un tās konkurētspējai;

• sertificētu sēklu lietošana ir viens no ieteiktajiem pasākumiem, lai īstenotu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas iniciatīvu un novērstu pārmērīgu pesticīdu lietošanu.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo: 1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums; 2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības. 3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) Latvijā tiks ieviestas septiņas eko-shēmas un astoņas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	Plānotā vienības summa	81,09	81,09	81,09	81,09	81,09	
	Plānotās vienības minimālā summa	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	97,00	97,00	97,00	97,00	97,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	291 379,89	291 379,89	291 379,89	291 379,89	291 379,89	1 456 899,45
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	17 966,45
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	291 380,00	291 380,00	291 380,00	291 380,00	291 380,00	1 456 900,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta						

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
	7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.11
Intervences nosaukums	SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par vasaras rapsi un vasaras ripsi piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā tiek audzēti vasaras rapsis vai vasaras ripsis;

2) kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

3) attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Vasaras rapša un vasaras ripša platībām ikgadēji vērojamas lielas svārstības. Vasaras rapšu platību apjomu samazināšanos būtiski ietekmēja Eiropas Komisijas lēmums aizliegt vairāku pesticīdu lietošanu un rapšu sēklu kodināšanu ar neonikotinoīdiem. Bez mērķēta saistītā ienākuma atbalsta šim sektoram pastāv negatīvas rentabilitātes un konkurētspējas saglabāšanas risks.

Sektora grūtības:

1) **Samazinās vasaras rapša sējuma platība**: Vasaras rapša sējumu platība 2019. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu samazinājusies par 51,1%. Šis sektors ir nozīmīgs arī lopkopības specializāciju saimniecībām, kas izmanto rapšu raušus lopbarībā un norāda uz to pieejamības trūkumu Latvijā. Arī Eiropas Savienībā ir eļļas augu izspiedu trūkums lopbarībai, kas tiek saražots mazāk kā ceturtā daļa no nepieciešamā apjoma Vasaras rapši ir noderīgi aizstājējaugi gadījumos, ja ir jāpārsēj ziemāji. Vasaras rapšu audzēšanu apgrūtina arī ieviestais neonikotinoīdu grupu insekticīdu lietojuma aizliegums.

2) **Rentabilitāte**: vasaras rapšu audzēšanu saimniecībās, kas nodarbojas ar augkopību, var vērot svārstīgu rentabilitāti, kas dažos gados nokrīt arī zem nulles. Esošais saistītais atbalsts (~¼ daļa no ieņēmumiem) ne visos gados ir bijis pietiekams pozitīvas rentabilitātes nodrošināšanai. Lielāko izmaksu daļu sastāda pirktais mēslojums, iekārtu nolietojums, augu aizsardzības līdzekļi un algotais darbaspēks. Gan ieņēmumu, gan izmaksu pieauguma īpatsvars apskatītajā laika periodā ir ar līdzīgu pieauguma tendenci (vidēji ap 4-5% pret iepriekšējo gadu). Skatot rentabilitātes projekcijas, redzams, ka bez mērķēta saistītā atbalsta turpināšanas pēc 2022.gada šim sektoram pastāv negatīvas rentabilitātes risks.

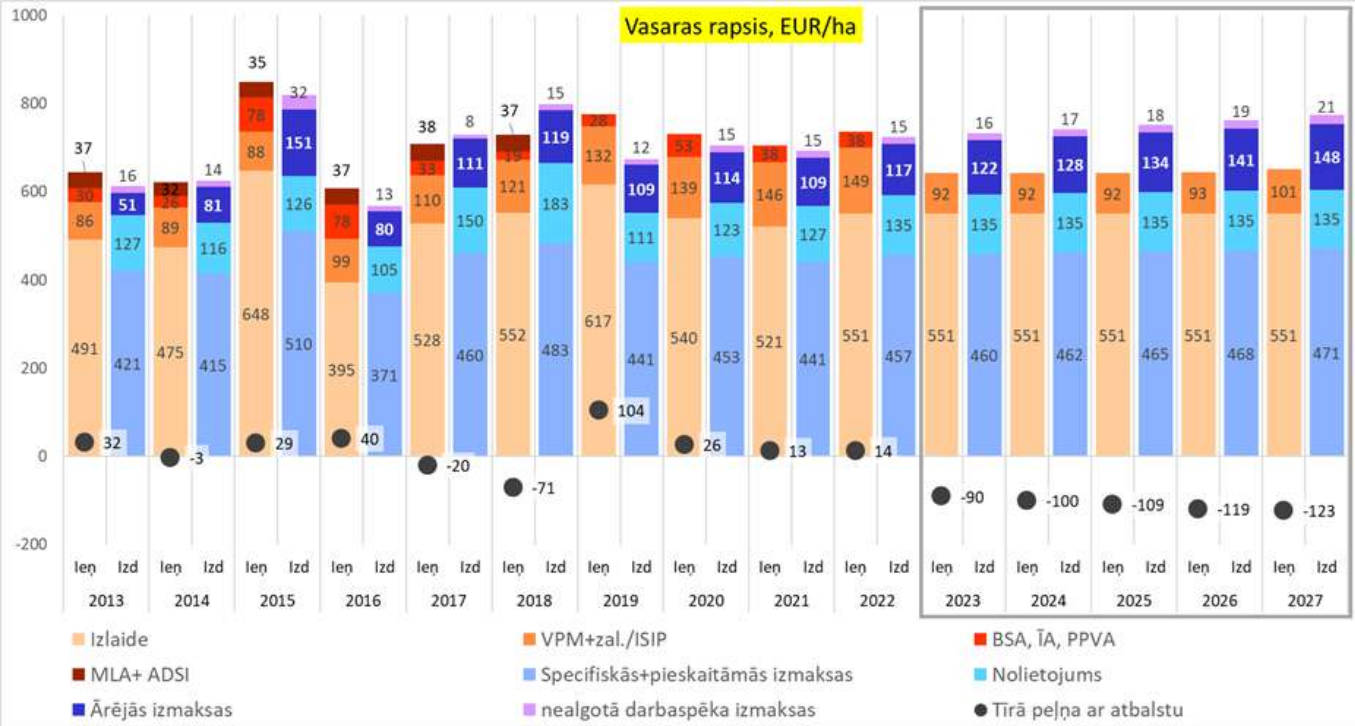

1.attēls Rapšu audzēšanas rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, *EUR/ha*.

1) **Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

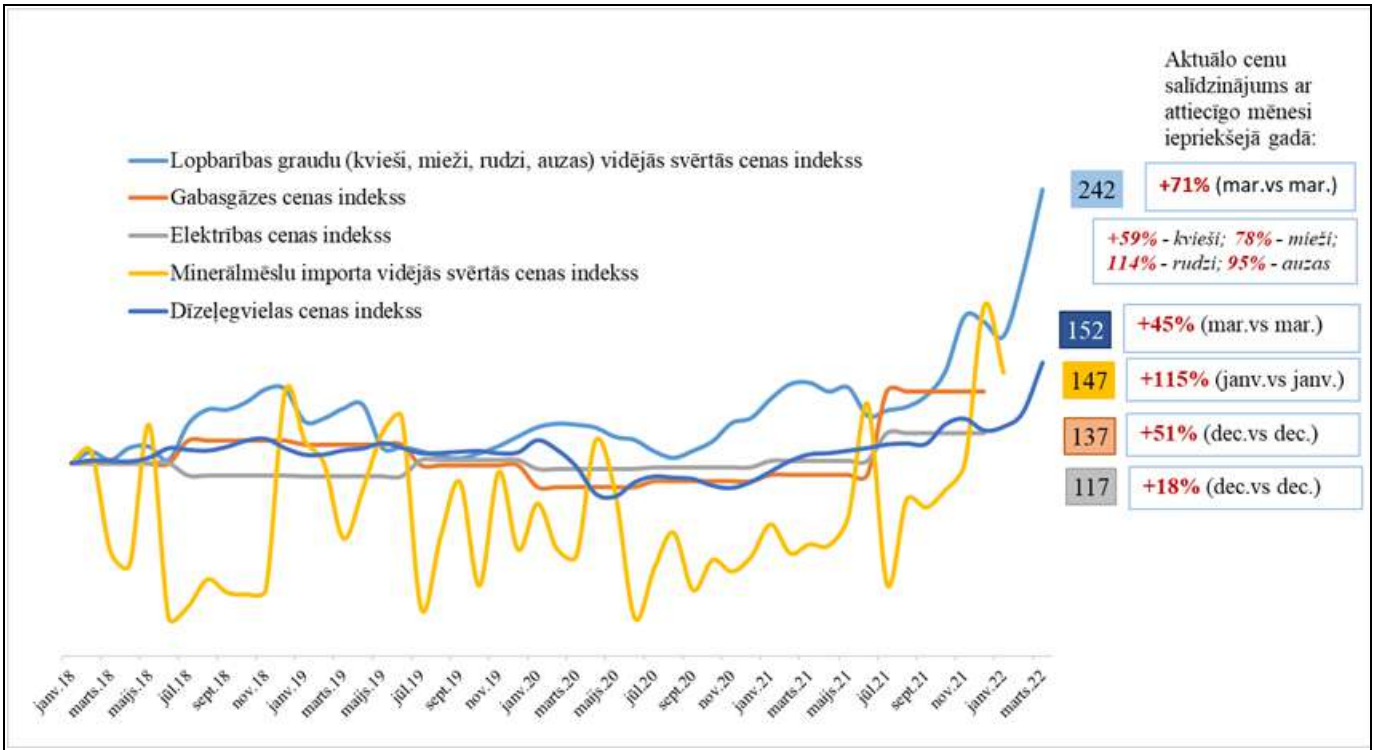

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā

Ņemot vērā, ka vasaras rapša un ripša platības ir būtiski samazinājušās, bet nozares saglabāšana ir svarīga gan no vides viedokļa, gan no ekonomiskā viedokļa, Latvijai ir svarīgi veicināt platību pieaugumu, tādējādi nodrošinot nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Eļļas augi (tostarp konditorejā izmantojamas saulespuķu sēklas)

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Vasara rapša un ripša nozares nozīmīguma raksturojums:

• no vides viedokļa — vasaras rapša un ripša ražošana ir svarīga augu maiņai, kultūraugu dažādošanai un bioloģiskajai daudzveidībai. Vasaras rapša un ripša iekļaušana augsekā samazina vajadzību pēc pesticīdiem;

• vasaras rapša un ripša dziļā sakņu sistēma spēj atdalīt augsni un izmantot augsnes dziļākajos slāņos esošās mēslojuma barības vielas;

• no ekonomiskā viedokļa — vasaras rapša un ripša ražošana sniedz iespēju dažādot kultūraugu struktūru un tādējādi dažādot iespējamos finanšu riskus.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

ES PTO plāna ierobežojumi attiecībā uz eļļas augiem (Bleirhauzas nolīgums): Vai intervence ir vērsta uz kādu no kultūraugiem, uz ko attiecas nolīgums (piemēram, sojas pupiņām, rapšu sēklām, saulespuķu sēklām)?

☑ Jā ☐ Nē

	Pieprasījumu gads				
	2023	2024	2025	2026	2027
rapšu sēklas / ripšu sēklas	41 970	41 970	41 970	41 970	41 970
saulespuķes (izņemot konditorejā izmantojamas saulespuķu sēklas)	0	0	0	0	0
sojas pupas	0	0	0	0	0

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi	Plānotā vienības summa	38,72	38,72	38,72	38,72	38,72	
	Plānotās vienības minimālā summa	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	736 063,33	736 063,33	736 063,33	736 063,33	736 063,33	3 680 316,65
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	95 049,50
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	736 063,00	736 063,00	736 063,00	736 063,00	736 063,00	3 680 315,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.12 - SA par miežiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.12
Intervences nosaukums	SA par miežiem
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par miežiem piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā tiek audzēti mieži;

2) kopējā viena vai vairāku lauku atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

3) attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Miežu platībām vērojams samazinājums. Mieži ir grūtāk novācams kultūraugs un ar zemāku rentabilitāti nekā salīdzinot ar citiem ienesīgākiem kultūraugiem, piemēram, kvieši. Bez mērķēta saistītā ienākuma atbalsta šim sektoram pastāv negatīvas rentabilitātes un konkurētspējas saglabāšanas risks.

Sektora grūtības:

1) **Samazinās miežu platības un kopraža**: kopējais miežu kopražas apjoms 2019. gadā salīdzinājumā ar 2005. gadu ir samazinājies par 17%. Arī miežu platības turpina samazināties un 2019. gadā salīdzinot ar 2004. gadu tā samazinājusies par 39%. Miežu platības samazināšanās notiek lielākoties uz kviešu platību pieauguma rēķina, ko var skaidrot ar kviešu augstāku rentabilitāti un vienkāršāku audzēšanu un novākšanu. Mieži ir nozīmīgi arī lopkopības specializāciju saimniecībām, kas tos izmanto lopbarībā.

2) **Rentabilitāte**: miežu audzēšanu graudkopības saimniecībās var vērot svārstīgu rentabilitāti, kas dažos gados nokrīt arī zem nulles. Esošais saistītais atbalsts (~1/3 daļa no ieņēmumiem) ne visos gados ir bijis pietiekams pozitīvas rentabilitātes nodrošināšanai. Izmaksās lielāko daļu sastāda pirktais mēslojums, iekārtu nolietojums, degviela un augu aizsardzības līdzekļi. Gan ieņēmumu, gan izmaksu pieauguma īpatsvars apskatītajā laika periodā ir ar līdzīgu pieauguma tendenci, attiecīgi 3% un 4%. Skatot rentabilitātes projekcijas, redzams, ka bez mērķēta saistītā atbalsta turpināšanas pēc 2022.gada šim sektoram pastāv negatīvas rentabilitātes risks.

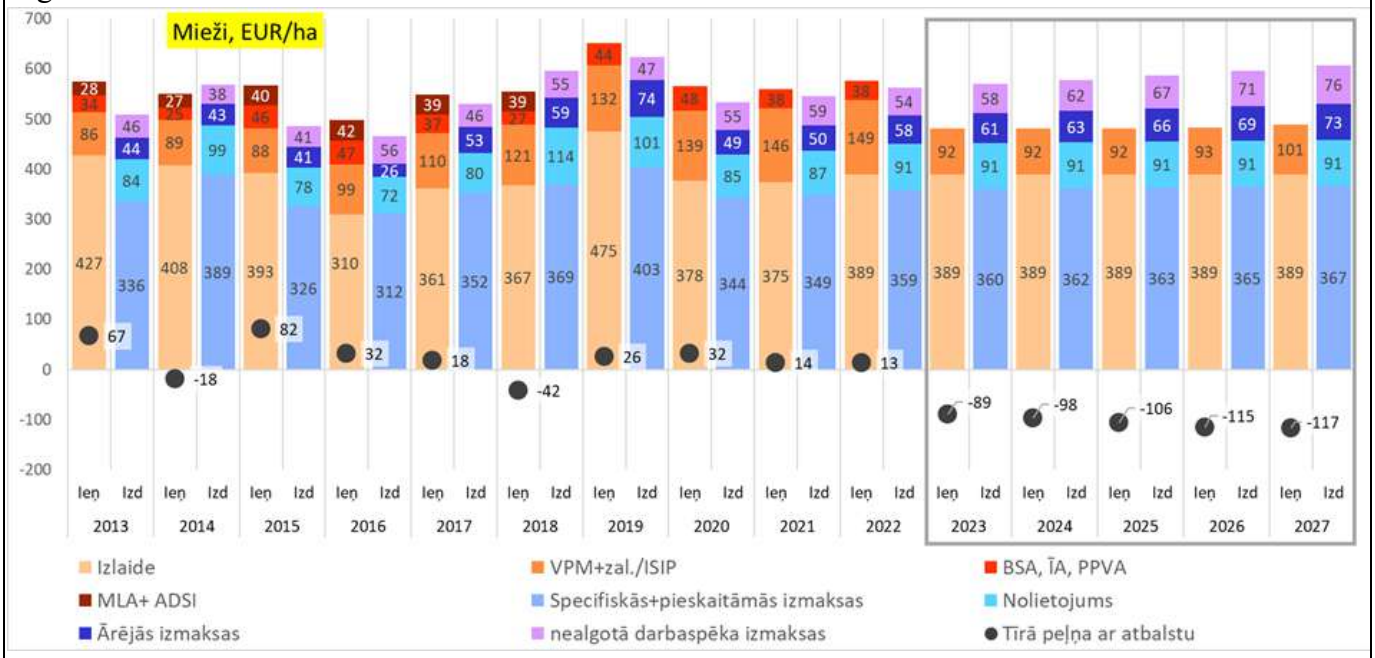

1.attēls Miežu audzēšanas rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/ha.

3) **Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

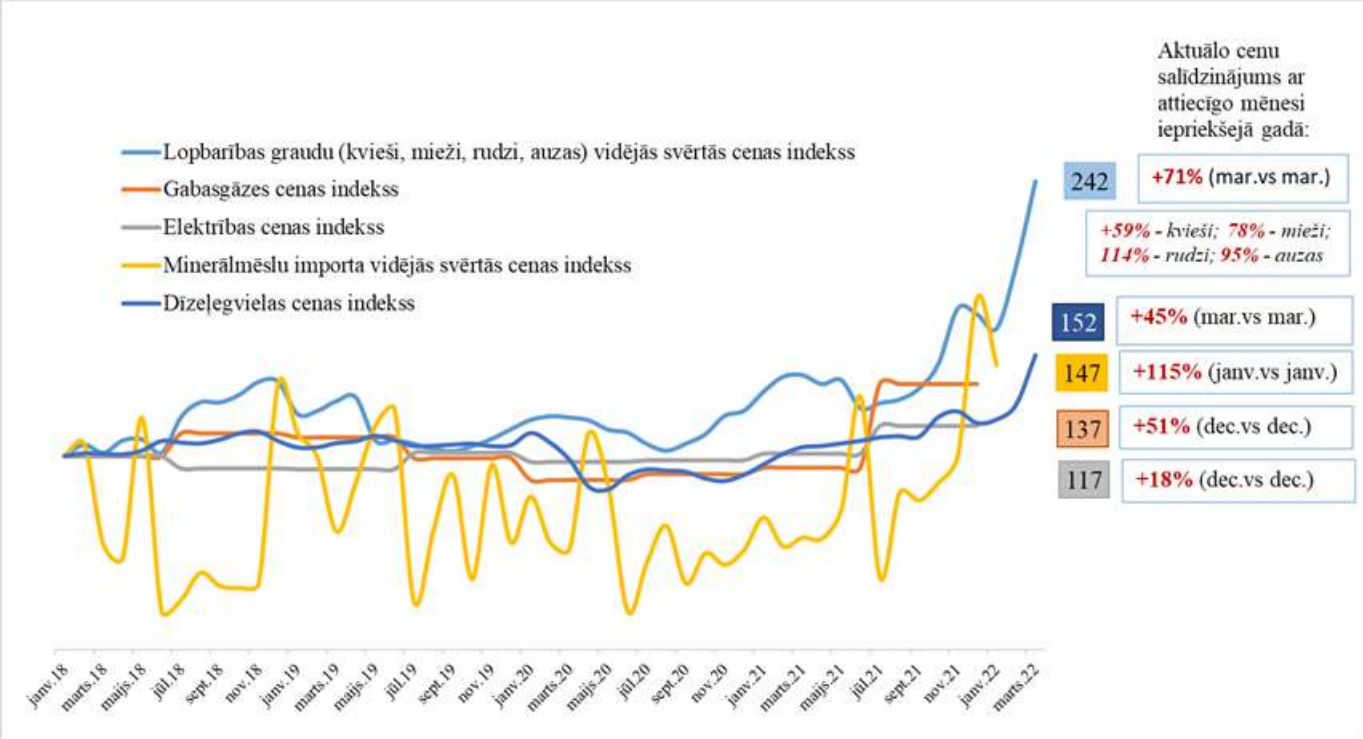

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā.

Ņemot vērā, ka miežu platības ir būtiski samazinājušās, bet nozares saglabāšana ir svarīga gan no vides viedokļa, gan no ekonomiskā viedokļa, Latvijai ir svarīgi veicināt platību pieaugumu, tādējādi nodrošinot nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Graudaugu produkti

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Miežu nozares nozīmīguma raksturojums:

• no vides viedokļa — miežu audzēšana ir svarīga augu maiņai, kultūraugu dažādošanai un bioloģiskajai daudzveidībai. Miežu iekļaušana augsekā samazina vajadzību pēc pesticīdiem;

• no ekonomiskā viedokļa — miežu audzēšana ir svarīga lopbarības nodrošināšanai.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.12 - SA par miežiem	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.12 - SA par miežiem

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.12 - SA par miežiem	Plānotā vienības summa	38,61	38,61	38,61	38,61	38,61	
	Plānotās vienības minimālā summa	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	80 229,75	80 234,36	80 226,84	80 244,49	80 214,32	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	3 097 670,65	3 097 848,64	3 097 558,29	3 098 239,76	3 097 074,90	15 488 392,24
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	80 230,71	80 235,29	80 227,76	80 245,45	80 214,30	401 153,51
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	3 097 671,00	3 097 849,00	3 097 558,00	3 098 240,00	3 097 075,00	15 488 393,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.13
Intervences nosaukums	SA par rudzu populācijas šķirnēm
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā
SM9 V10	Veicināt tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par rudzu populācijas šķirnēm piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā tiek iesētas un audzētas rudzu populācijas šķirnes, kuras kārtējā gada 15. martā ir iekļautas Lauksaimniecības augu sugu šķirņu kopējā katalogā;

2) lauksaimnieks var nodrošināt sertificētas sēklas izcelsmes apliecinājumu, kas apliecina šķirni un sertificētas sēklas iegādi;

3) kārtējā gadā ir noslēgts rudzu populācijas šķirņu piegādes līgums ar maizes ražotāju vai graudu pārstrādātāju, kam noslēgts līgums ar maizes ražotāju;

4) kopējā atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

5) attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Rudzu audzēšanu izkonkurē citi ziemāju kultūraugi, kuri ir vieglāk audzējami. Kā arī populācijas šķirņu rudzi ir grūtāk audzējami nekā hibrīdo šķirņu rudzi, tomēr tie ir piemērotāki tradicionālās rupjmaizes cepšanai. Lai saglabātu nozares rentabilitāti un stiprinātu tās konkurētspēju, būtu nepieciešams papildus mērķēts atbalsts nozarei.

SA maksās tikai par populācijas šķirnes rudziem, un šo nozari ir svarīgi atbalstīt ne tikai tāpēc, ka ir negatīva rentabilitāte (skat. 1.attēlu) un salīdzinoši neizdevīgo situāciju dēļ salīdzinājumā ar citu graudaugu, jo īpaši ziemas kviešu, audzēšanu, bet arī:

1) lai nodrošinātu tradicionālās maizes cepšanas saglabāšanu;

2) apkopotā informācija par sēklkopības datiem liecina par sagatavotās sertificētās rudzu šķirnes "Kaupo" sēklu apjoma svārstīgumu, turklāt pēdējos gados ir vērojams sēklas apjoma kritums, par 31% 2019. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu (skat. SO 9 69. punktu). Kaupo ir populācijas šķirņu rudzi, ko tradicionāli audzē Latvijā. Citas populācijas rudzu šķirnes ir parādījušās periodiski un to platība ir nenozīmīga. Tāpēc, lai gan mēs neplānojam ierobežot atbalstu citām populācijas rudzu šķirnēm, mūsu rīcībā ir dati tikai par rudzu šķirni "Kaupo", un tos mēs izmantojam plānošanai un prognozēm.

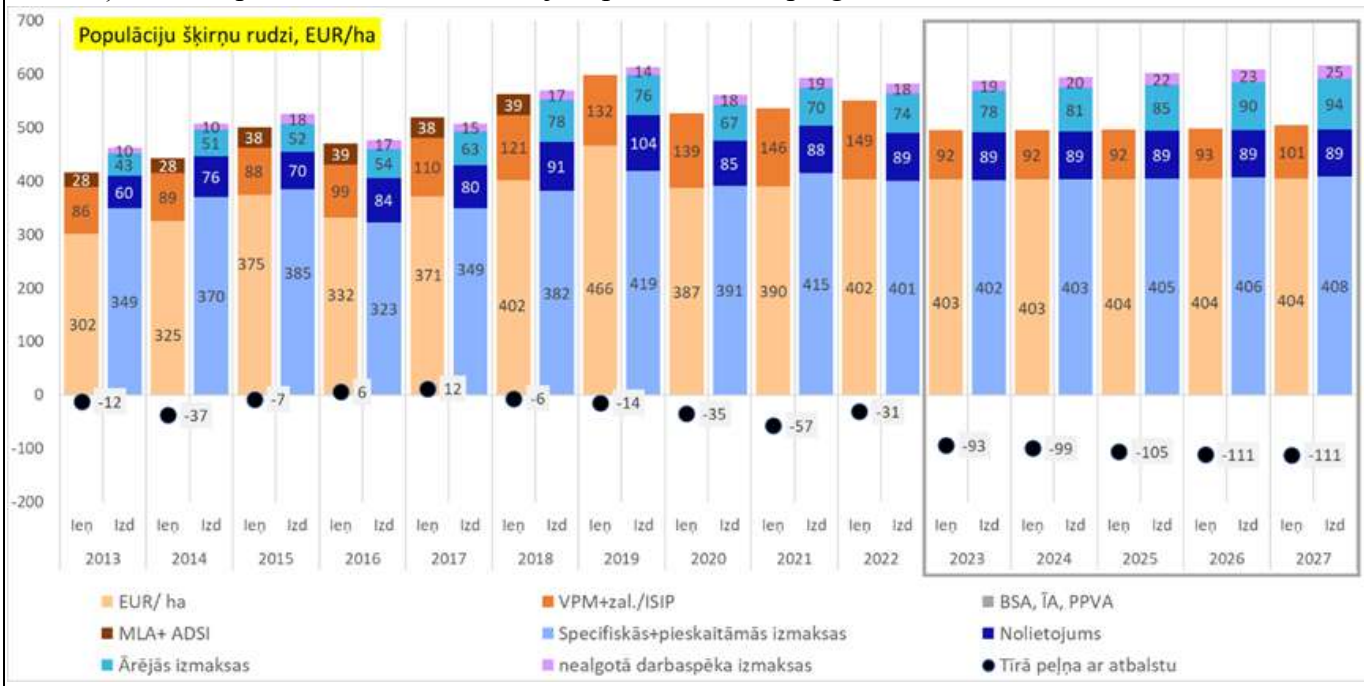

1.attēls Populācijas škirnes rudzu rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/ha.

Atbalsta saņemšanas nosacījumos tiek paredzēts, ka lauksaimniekam ir jābūt noslēgtam līgumam ar maizes ražotāju vai graudu pārstrādātāju, kam noslēgts līgums ar maizes ražotāju, tādējādi veicinot nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?
☑ konkurētspējas uzlabošanai
☐ lai uzlabotu kvalitāti
☑ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?
Graudaugu produkti
Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Rudzu populācijas šķirņu nozares nozīmīguma raksturojums: · tradicionāla vietējā šķirne, kuru būtu svarīgi saglabāt, lai nodrošinātu tradicionālās rudzu maizes cepšanai nepieciešamo rudzu šķirni; · graudi ir piemērotāki kvalitatīvas un garšīgas tradicionālās rupjmaizes ražošanai nekā hibrīdo šķirņu rudziem.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo: 1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums; 2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības. 3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?
☐ Jā ☑ Nē
Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.
Neattiecas
Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.
Neattiecas
Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem
Dzeltenā grupa
Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju, ilgtspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm	Plānotā vienības summa	75,00	75,00	75,00	75,00	75,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	937 500,00
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	12 500,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	937 500,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.14 - SA par proteīnaugiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.14
Intervences nosaukums	SA par proteīnaugiem
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai nodrošinātu saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par proteīnaugiem piešķir, ja: 1) platību aizņem tīrsējā sēti proteīnaugi; 2) audzē maisījumos ar graudaugiem sētus zirņus, ja zirņu sēklas masas, augu skaita vai to zaļmasas īpatsvars > 50%; 3) kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP; 4) proteīnaugi netiek izmantoti enerģijas ieguvei; 5) attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām. Par lauka pupām SA par proteīnaugiem nepiešķir, ja lauksaimnieks ir novācis ražu, kultūraugam nesasniedzot gatavības fāzi.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākuma pieaugumu, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Latvijai ir svarīgi nodrošināt maksimāli pieļaujamo finansējumu proteīnaugiem 2% apmērā, kā to paredz regula, tādējādi nodrošinot proteīnaugu nozares konkurētspēju Latvijā un risinot ES proteīna deficīta problēmu. Latvijā lielu daļu no proteīnaugu importa veido eļļas rauši un rapšu granulas. 2018. gadā eļļas raušu un rapšu granulu imports veidoja 49,1 % no kopējā Latvijas proteīnaugu importa apjoma. Kopumā Latvijā eļļas raušu un rapšu granulu importa apjomi būtiski pārsniedz eksporta apjomus. Turklāt Komisijas Paziņojumā " “Nodrošināt pārtikas nodrošinājumu un stiprināt pārtikas sistēmu noturību”" dalībvalstis tiek aicinātas izmantot iespējas atbalstīt augu olbaltumvielu ražošanu. Proteīnaugu ražošanas palielināšana būtu nozīmīgs ieguldījums lauksaimniecības un pārtikas sistēmu ilgtspējīgā attīstībā, kas gan saimniecību, gan valstu līmenī pozitīvi ietekmētu vidi un resursu saglabāšanu. Proteīnaugi veicina SEG emisiju samazināšanu un tādējādi risina vides un klimata problēmas, ar kurām saskaras Eiropas lauksaimniecības nozare, vienlaikus sasniedzot Eiropas Zaļā kursa mērķus. SA par proteīnaugiem tiks izmaksāts arī, ja proteīnaugus audzēs maisījumā ar graudaugiem, jo arī šo maisījumu lauksaimnieki var izmantot un izmanto kā proteīnaugiem bagātu lopbarību, jo proteīnaugu īpatsvars maisījumā pārsniedz 50 %. Tāpat, lai dažādotu lopbarības krājumus un mazinātu ienākumu zuduma riskus, un augu maiņas vajadzībām ir nepieciešams dažādot proteīnaugu struktūru.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Ieviešot SA par proteīnaugiem: 1) tiks risināta ES proteīna deficīta problēma un veicināta veicināta konkurētspējīga proteīnaugu ražošana; 2) palielināsies proteīnaugu ražošana, kas būs nozīmīgs ieguldījums lauksaimniecības pārtikas sistēmu ilgtspējīgā attīstībā un tām ir daudzkārtēja pozitīva ietekme uz vidi un resursu saudzēšanu gan saimniecību, gan reģionālā un pasaules līmenī.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Proteīnaugi

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Proteīnaugu nozares nozīmīguma raksturojums: • proteīnaugi veicina augu daudzveidību; • proteīnaugi ir svarīgi, lai optimizētu augseku saimniecībās; • proteīnaugu audzēšana ir svarīga, lai atjaunotu augsnes mikrobioloģisko darbību un atjaunotu tās dabisko slāpekļa daudzumu; • proteīnaugi ir svarīgi lopkopības nozarei, nodrošinot ar proteīniem bagātu lopbarību kā kvalitatīvu alternatīvu pašlaik izmantotajiem, bieži ģenētiski modificētajiem lopbarības produktiem.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums; 2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības. 3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

ES PTO plāna ierobežojumi attiecībā uz eļļas augiem (Bleirhauzas nolīgums): Vai intervence ir vērsta uz kādu no kultūraugiem, uz ko attiecas nolīgums (piemēram, sojas pupiņām, rapšu sēklām, saulespuķu sēklām)?

☐ Jā ☑ Nē

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☑ Jā ☐ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.14 - SA par proteīnaugiem	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.14 - SA par proteīnaugiem

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.14 - SA par proteīnaugiem	Plānotā vienības summa	157,75	159,57	161,87	164,17	173,21	
	Plānotās vienības minimālā summa	126,00	128,00	129,00	131,00	139,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	189,00	191,00	194,00	197,00	208,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	41 970,67	41 970,88	41 970,18	41 969,51	41 970,29	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	6 620 873,19	6 697 293,32	6 793 713,04	6 890 134,46	7 269 673,93	34 271 687,94
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	41 970,44	41 970,65	41 969,96	41 969,28	41 970,29	209 850,62
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	6 620 873,00	6 697 293,00	6 793 713,00	6 890 134,00	7 269 674,00	34 271 687,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.2. - SA par liellopiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.2.
Intervences nosaukums	SA par liellopiem
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par liellopiem piešķir, ja:

1) tie pieder gaļas šķirnei vai piena-gaļas šķirnei vai iegūts krustojumā ar šo šķirņu dzīvniekiem;

2) tā ir tele, kas vēl nav atnesusies, kura kārtējā gadā lauksaimnieka ganāmpulkā sasniedz 16 mēnešu vecumu un noturēta ganāmpulkā saskaņā ar dalībvalsts noteikto laikaposmu ;

3) tas ir bullis vai vērsis, kurš kārtējā gadā lauksaimnieka ganāmpulkā sasniedz 16 mēnešu vecumu un noturēts ganāmpulkā saskaņā ar dalībvalsts noteikto laikaposmu;

4) tā ir zīdītājgovs, kuru neslauc, bet izmanto teļu zīdīšanai un kura ir noturēta ganāmpulkā saskaņā ar dalībvalsts noteikto laikaposmu;

5) ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR

un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo dzīvnieku. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Gaļas liellopu audzēšanas saimniecībās rentabilitāte samazinātos, ja atceltu saistīto atbalstu. Kā arī šajās saimniecībās izmaksu pieaugums ir straujāks par izlaides pieaugumu, attiecīgi samazinot rentabilitāti. Zemās rentabilitātes dēļ turpinās samazināties saražotās gaļas apjoms.

SA par liellopiem ir paredzēts gaļas liellopiem, ņemot vērā sekojošus argumentus, kas pamatoti ar attiecīgiem datiem: negatīva rentabilitāte (sk. 1. attēlu), pieaugošās izejvielu izmaksas (sk. 2. attēlu), ienākumu atšķirības starp nozarēm un gaļas ražošanas samazināšanās (sk. 3. attēlu):

1) **rentabilitāte**: mēs galvenokārt novērtējam nozaru rentabilitātes tendences, ņemot vērā politikas attīstību, un tikai pēc tam veicam starpnozaru salīdzinājumus. Rentabilitātes aprēķini liecina, Ieņēmumi uz vienu nozares dzīvnieku laika posmā no 2013. līdz 2019.gada ir pieauguši par 6 %, kamēr izmaksas pieaugušas par 15%. Nākotnē izmaksu pieaugums varētu pārsniegt produktivitātes pieaugumu, tādējādi samazinot liellopu gaļas ražošanas rentabilitāti. Pastāv risks, ka samazināsies liellopu gaļas ražošana dēļ negatīvās rentabilitātes, ko varētu izraisīt ienākumu samazināšanās no tirgus un brīvprātīgā saistītā atbalsta par liellopiem atcelšana.

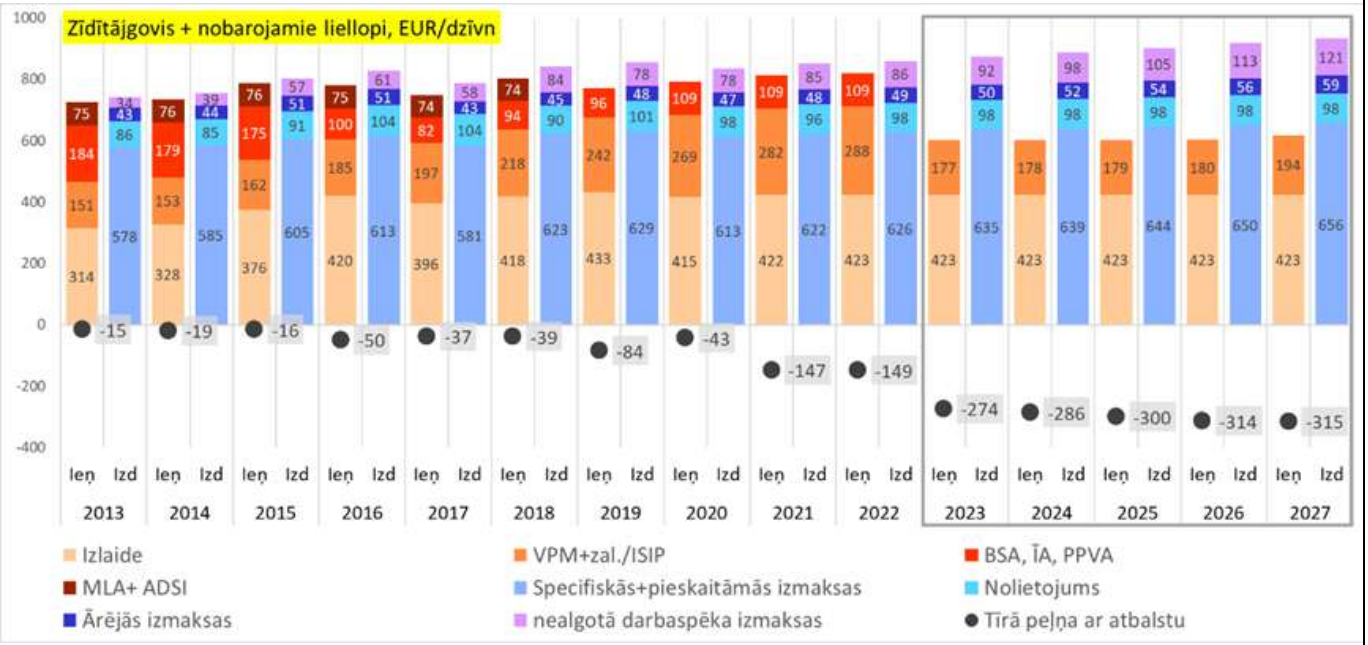

1.attēls Gaļas liellopu audzēšanas rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/dzīvn.

2) **pieaugošas izejvielu izmaksas**: ir svarīgi norādīt, ka ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums pašlaik ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā esam prognozējuši. Centrālās statistikas pārvaldes un Eiropas Komisijas dati liecina, ka ievērojami pieaugušas cenas sekojošiem lauksaimniecības un pārtikas ražošanai svarīgajiem izejmateriāliem: lopbarības graudiem +71%, dīzeļdegvielai +45%, elektroenerģijai +18%, dabasgāzei +51% un mēslošanas līdzekļiem +115%. (skatīt 2. attēlu)

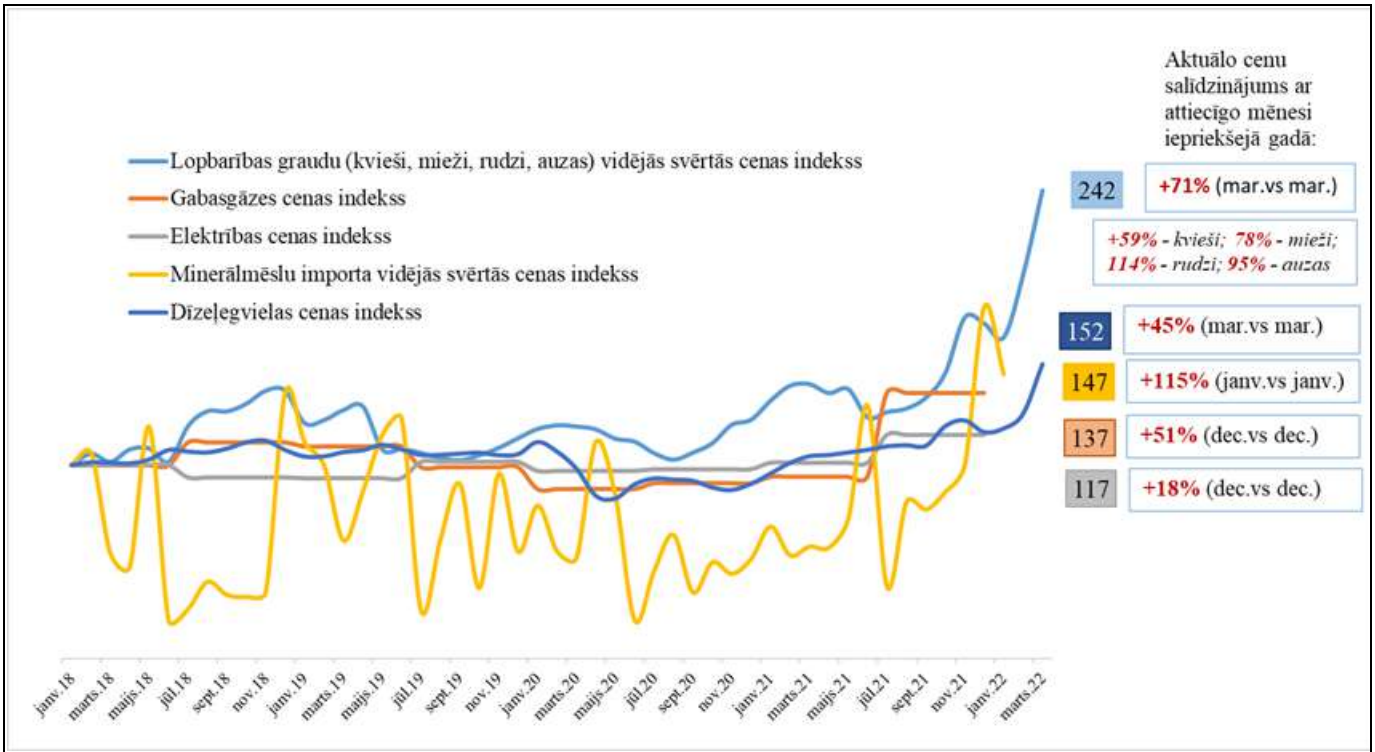

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā

3) **ienākumu atšķirības starp nozarēm**: ienākumi lopkopības saimniecībās uz vienu nodarbināto ir zemāki par vidējiem rādītājiem nozarē kopumā un zemāki par vidējiem rādītājiem citās saimniecībās, kuru specializācija ir citas lauka kultūras un jauktas kultūras un jauktā lopkopība. Arī neto pievienotā vērtība uz vienu darbaspēka vienību ir viszemākā lopkopības nozarē, un tā ir svārstīga, jo kāpumus un kritumus ietekmē gan izdevumu, gan ienākumu svārstības, kā arī izmaiņas sektoram mērķētā atbalsta apmērā.

4) **gaļas ražošanas samazinās**: salīdzinot ar 2007. gadu, saražotās liellopu un teļa gaļas daudzums 2020. gadā ir būtiski samazinājies – no 22,8 tūkst. t uz 14,5 tūkst. t jeb par 36%. Latvijā joprojām gandrīz puse no kopējā kautuvēs iegūtās gaļas daudzuma ir govju gaļa, kas liecina par vāju gaļas šķirnes liellopu gaļas ražošanas nozari. Nākotnē ir potenciāls attīstīt liellopu gaļas ražošanu, jo Latvijā ir neizmantotas pļavu un ganību platības, taču to var kavēt zemā nozares rentabilitāte.

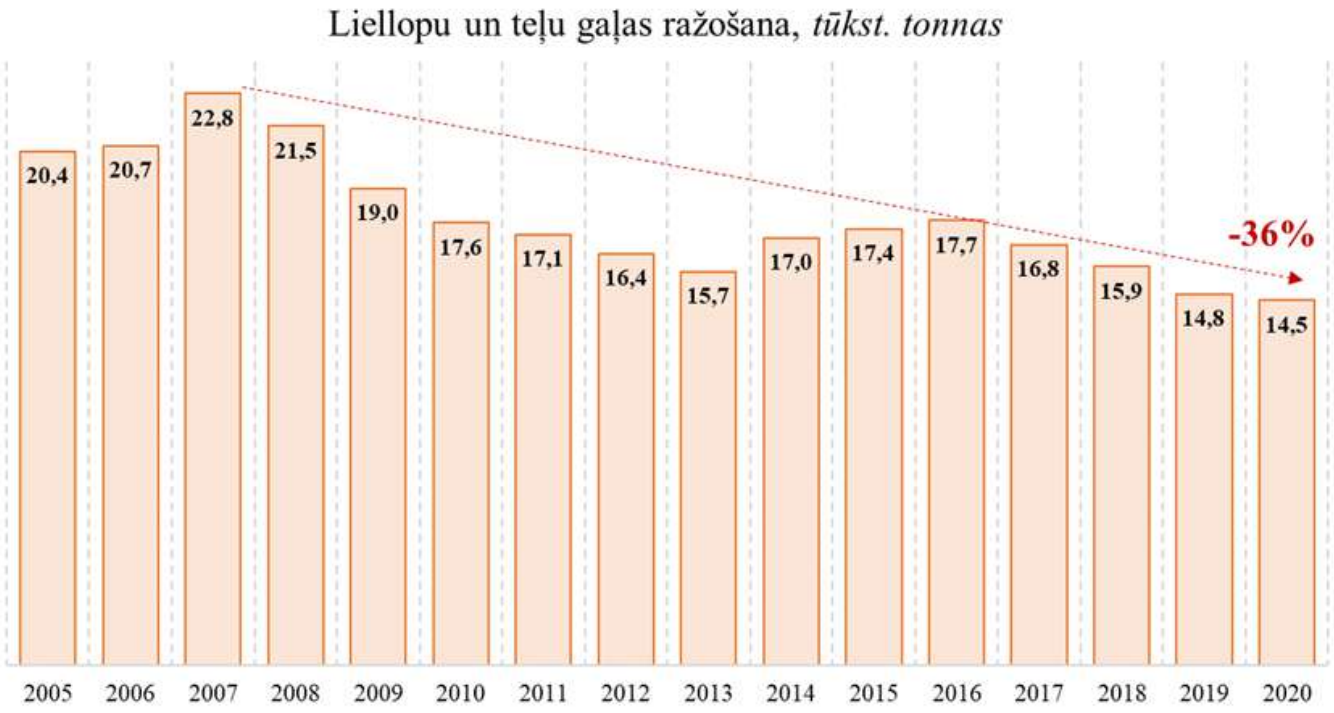

3. attēls Liellopu un teļu gaļas ražošana, *tūkst.tonnas*

Turklāt svarīgi ir norādīt, ka liellopu gaļas nozare ir svarīga ilggadīgo zālāju platību saglabāšanai. Lopkopības nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecībā izmantojamās zemes pamešanas un tādējādi novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Pamestās zemes var aizaugt ar krūmiem un kokiem, ilggadīgo zālāju pārveidošana par aramzemi vai koku stādījumiem var potenciāli veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, SEG emisiju palielināšanos un erozijas risku.

Liellopu audzēšanas nozarei ir noteikta atbilstības prasība, kuras mērķis ir uzlabot nozares konkurētspēju. Šis atbilstības kritērijs nosaka, ka tiek atbalstītas tikai specializētās gaļas šķirnes vai gaļas un piena šķirnes, tādējādi mudinot lauksaimniekus piegādāt specializētus gaļas produktus ar augstāku kvalitāti, kas nodrošinās nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Liellopa un teļa gaļa

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Liellopu gaļas nozares nozīmīguma raksturojums:

• liellopu gaļas nozares saglabāšana uzlabos lauku reģionu dzīvotspēju, un tas ir svarīgi no nodarbinātības viedokļa;

• liellopu gaļas nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecības zemes pamešanas vai bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, jo atteikšanās no gaļas liellopu lopkopības var izraisīt lauksaimniecības zemes pamešanu vai pārvēršanu citā zemes lietojuma veidā;

• ganību dzīvnieki (ieskaitot liellopu nozari) ir vispiemērotākais audzēšanas veids teritorijās, kas nav piemērotas laukaugiem. Latvijā liela daļa no lauksaimniecības platībām atrodas mozaīktipa ainavās vai atrodas mežu ainavu teritorijās, un gandrīz puse no lauksaimniecībā izmantojamās zemes atrodas mazajos zemes gabalos. Reljefa, augsta mitruma un zema auglības līmeņa dēļ gandrīz puse no visā Latvijas teritorijā (visās administratīvajās pašvaldībās) izplatītās lauksaimniecības platības nav ērta laukaugu audzēšanai un to var izmantot tikai ganību dzīvnieku audzēšanai (ieskaitot liellopu audzēšanas nozari).

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) SA intervences lopkopības nozarēs nodrošinās ilggadīgo zālāju saglabāšanu. Lopkopības nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecībā izmantojamās zemes pamešanas un tādējādi novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Pamestās zemes var aizaugt ar krūmiem un kokiem, ilggadīgo zālāju pārveidošana par aramzemi vai koku stādījumiem var potenciāli veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, SEG emisiju palielināšanos un erozijas risku.

4) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.
Neattiecas
Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.
Neattiecas
Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem
Dzeltenā grupa
Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai.

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.2 - Saistītais ienākumu atbalsts par liellopiem	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.2 - Saistītais ienākumu atbalsts par liellopiem

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.2 - Saistītais ienākumu atbalsts par liellopiem	Plānotā vienības summa	109,22	109,22	109,22	109,22	109,22	
	Plānotās vienības minimālā summa	87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	131,00	131,00	131,00	131,00	131,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	7 009 739,60	7 009 739,60	7 009 739,60	7 009 739,60	7 009 739,60	35 048 698,00
KOPĀ	O.11 (vienība: Vadītājs)	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	320 900,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	7 009 740,00	7 009 740,00	7 009 740,00	7 009 740,00	7 009 740,00	35 048 700,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.3 - SA par aitām

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.3
Intervences nosaukums	SA par aitām
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par aitām piešķir, ja:

1) dalībvalsts noteiktā laikaposmā ganāmpulkā ir vismaz 3 atbalsttiesīgas aitu mātes;

2) tā pieder pie gaļas šķirnes, kombinētās (vilnas–gaļas) šķirnes vai piena šķirnes vai ir iegūtas, krustojot ar kādu no minētajām šķirnēm;

3) tā ir atnesusies dalībvalsts noteiktā laikposmā;

4) tās ir noturētas ganāmpulkā dalībvalsts noteikto laikaposmu;

5) ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo dzīvnieku. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Sektora grūtības:

1) **Samazinās saimniecību un aitu skaits valstī**: pēdējo gadu tendences rāda, ka aitu skaits turpina samazināties, pēdējos divos gados (2019.gadā salīdzinot ar 2017.gadu) aitu skaits ir samazinājies par 11%. Arī saimniecību skaits, kas nodarbojas ar aitkopību pēdējos gados sarūk.

2) **Rentabilitāte**: saimniecībās, kas nodarbojas ar aitkopību, ir vērojama negatīva rentabilitāte. Ieņēmumi uz vienu aitu māti 2019.gadā pieauga par 4 %, kamēr izmaksas pieauga par 14%. Lielākās izmaksu pozīcijas sastāda pašražotā lopbarība, kam seko nolietojums, degviela un pirktā lopbarība. Projekcijas rāda, ka bez papildus atbalsta pēc 2022.gada, pastāv risks aitu audzēšanas negatīvai rentabilitātei.

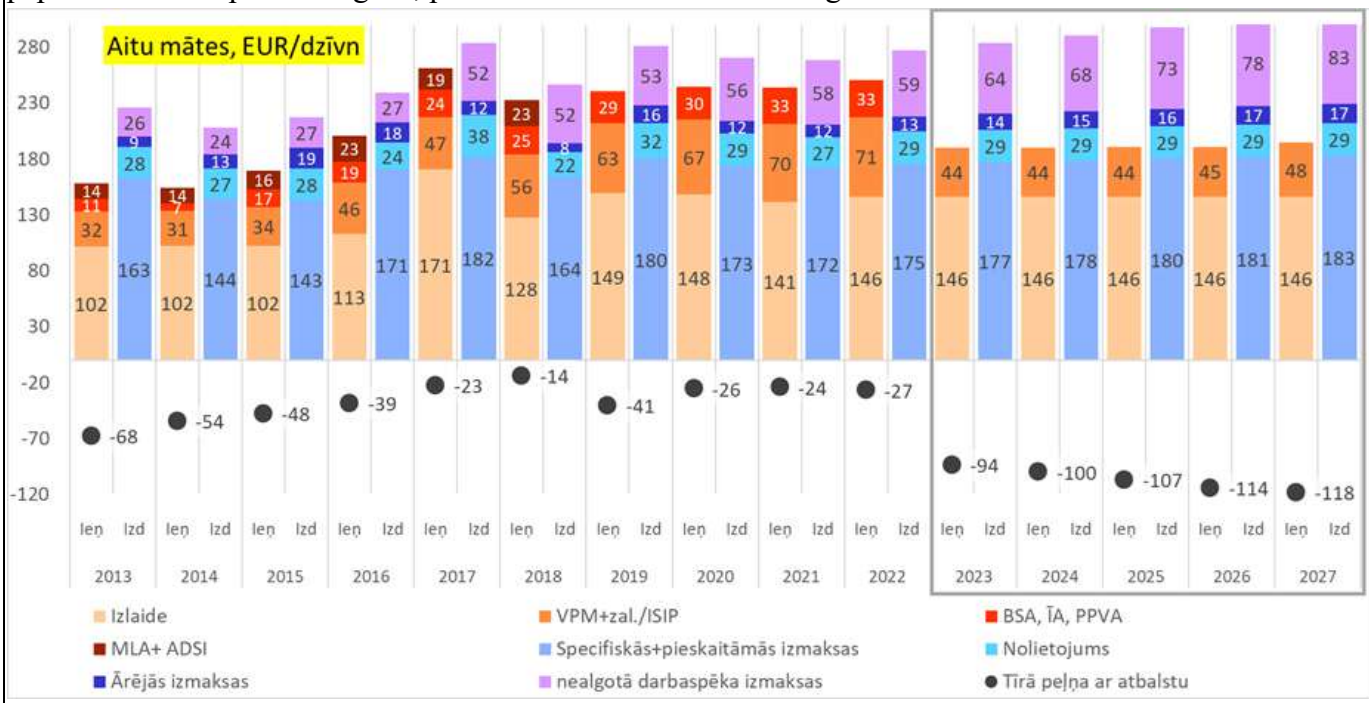

1.attēls Aitkopības rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/dzīvnieku

3) **Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

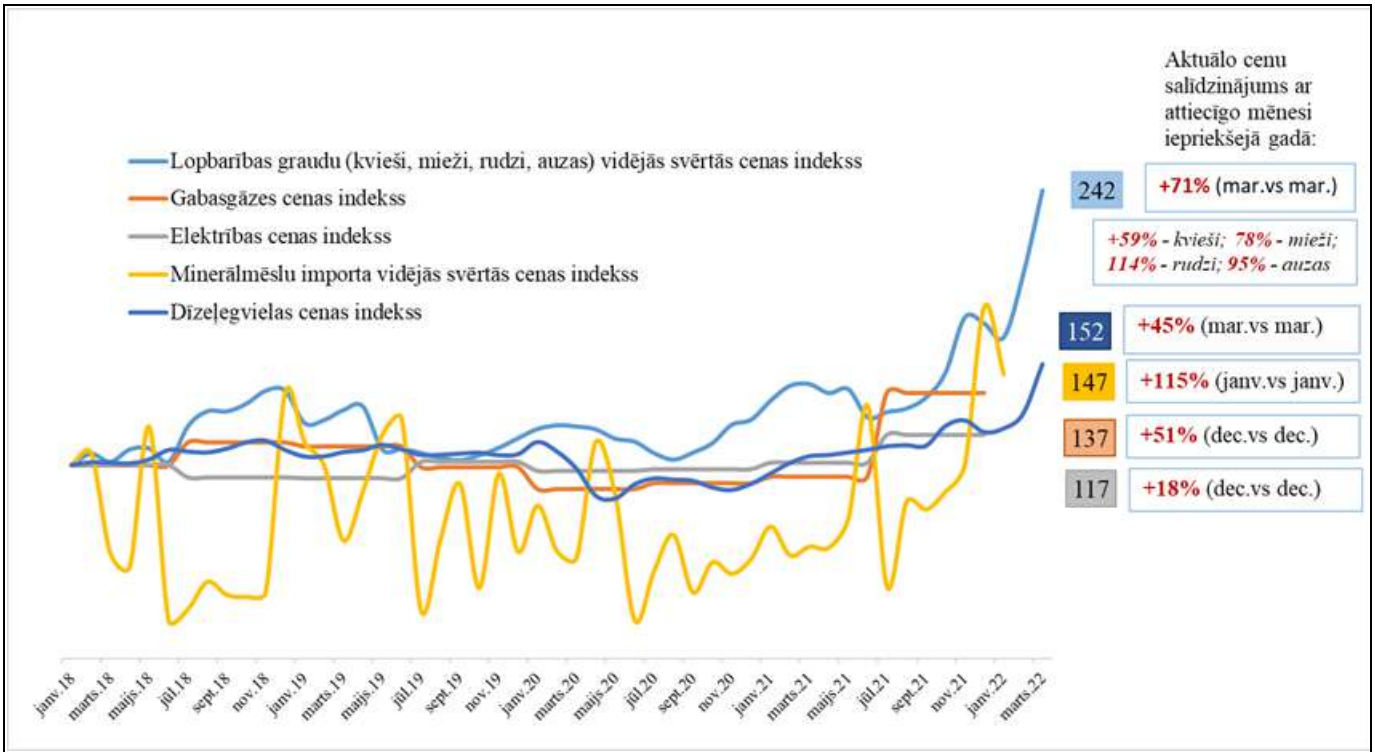

2.attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā

Aitkopības nozarei ir noteikta atbilstības prasība, kuras mērķis ir uzlabot nozares konkurētspēju. Šis atbilstības kritērijs nosaka, ka tiek atbalstītas tikai specializētās gaļas šķirnes, kombinētās (vilnas–gaļas, gaļas -piena) šķirnes, tādējādi mudinot lauksaimniekus piegādāt specializētus gaļas produktus ar augstāku kvalitāti, kas nodrošinās nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Turklāt svarīgi ir norādīt, ka aitkopības nozare ir svarīga ilggadīgo zālāju platību saglabāšanai. Lopkopības nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecībā izmantojamās zemes pamešanas un tādējādi novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Pamestās zemes var aizaugt ar krūmiem un kokiem, ilggadīgo zālāju pārveidošana par aramzemi vai koku stādījumiem var potenciāli veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, SEG emisiju palielināšanos un erozijas risku.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Aitas gaļa un kazas gaļa

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Aitkopības nozīmīguma raksturojums:

• aitkopības nozares uzturēšana nodrošinās lauku apvidu dzīvotspēju, jo īpaši reģionos, kuros ir ierobežotas ekonomiskās alternatīvas vai to nav vispār;

• aitkopības nozare ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecības zemes pamešanas vai bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, jo atteikšanās no aitkopības var izraisīt lauksaimniecības zemes pamešanu vai pārvēršanu citā zemes lietojuma veidā;

• ir lauksaimniecības teritorijas, kurās ganību dzīvnieku audzēšana (ieskaitot aitkopību) ir vispiemērotākais audzēšanas veids. Latvijā liela daļa no lauksaimniecības platībām atrodas mozaīktipa ainavās vai atrodas mežu ainavu teritorijās, un gandrīz puse no lauksaimniecībā izmantojamās zemes atrodas mazajos zemes

gabalos. Reljefa, augsta mitruma un zema auglības līmeņa dēļ gandrīz puse no visā Latvijas teritorijā (visās administratīvajās pašvaldībās) izplatītās lauksaimniecības platības nav ērta laukaugu audzēšanai un to var izmantot tikai ganību dzīvnieku audzēšanai.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) SA intervences lopkopības nozarēs nodrošinās ilggadīgo zālāju saglabāšanu. Lopkopības nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecībā izmantojamās zemes pamešanas un tādējādi novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Pamestās zemes var aizaugt ar krūmiem un kokiem, ilggadīgo zālāju pārveidošana par aramzemi vai koku stādījumiem var potenciāli veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, SEG emisiju palielināšanos un erozijas risku.

4) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.3 - SA par aitām	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.3 - SA par aitām

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.3 - SA par aitām	Plānotā vienības summa	33,78	33,78	33,78	33,78	33,78	
	Plānotās vienības minimālā summa	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	41,00	41,00	41,00	41,00	41,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	725 898,42	725 898,42	725 898,42	725 898,42	725 898,42	3 629 492,10
KOPĀ	O.11 (vienība: Vadītājs)	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	107 445,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	725 898,00	725 898,00	725 898,00	725 898,00	725 898,00	3 629 490,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.4 - SA par kazām

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.4
Intervences nosaukums	SA par kazām
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.11. No saistīto ienākumu atbalsta labumu gūstošo vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par kazām piešķir, ja:

1) dalībvalsts noteiktā laikaposmā ganāmpulkā ir vismaz 3 atbalsttiesīgas kazu mātes;

2) tā ir atnesusies dalībvalsts noteiktā laikaposmā;

3) tās ir noturētas ganāmpulkā dalībvalsts noteikto laikaposmu;

4) ir ievērotas identificēšanas un reģistrēšanas prasības.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo dzīvnieku. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Sektora grūtības:

1) **Samazinās saimniecību un kazu skaits valstī**: 2019.gadā salīdzinot ar 2005.gadu kazu skaits ir samazinājies par 21% jeb vidēji par 2% gadā arī saimniecību skaits, kas nodarbojas ar kazkopību sarūk.

2) **Rentabilitāte**: saimniecībās, kas nodarbojas ar kazkopību, vērojama negatīva rentabilitāte no 2014. līdz 2020.gadam. Šim sektoram raksturīgas mazas ģimenes saimniecības, un tajās lielākoties ir tikai nealgotais darbaspēks, kam ir liela ietekme uz rentabilitāti, ja ņem vērā nealgotā darbaspēka izmaksu aplēses. Ieņēmumi uz vienu kazu māti no 2017. līdz 2019.gada ir pieauguši par 9 %, kamēr izmaksas pieaugušas par 15%. Projekcijas rāda, ka bez papildus atbalsta pēc 2022.gada, sektorā pastāv stabils negatīvas rentabilitātes risks.

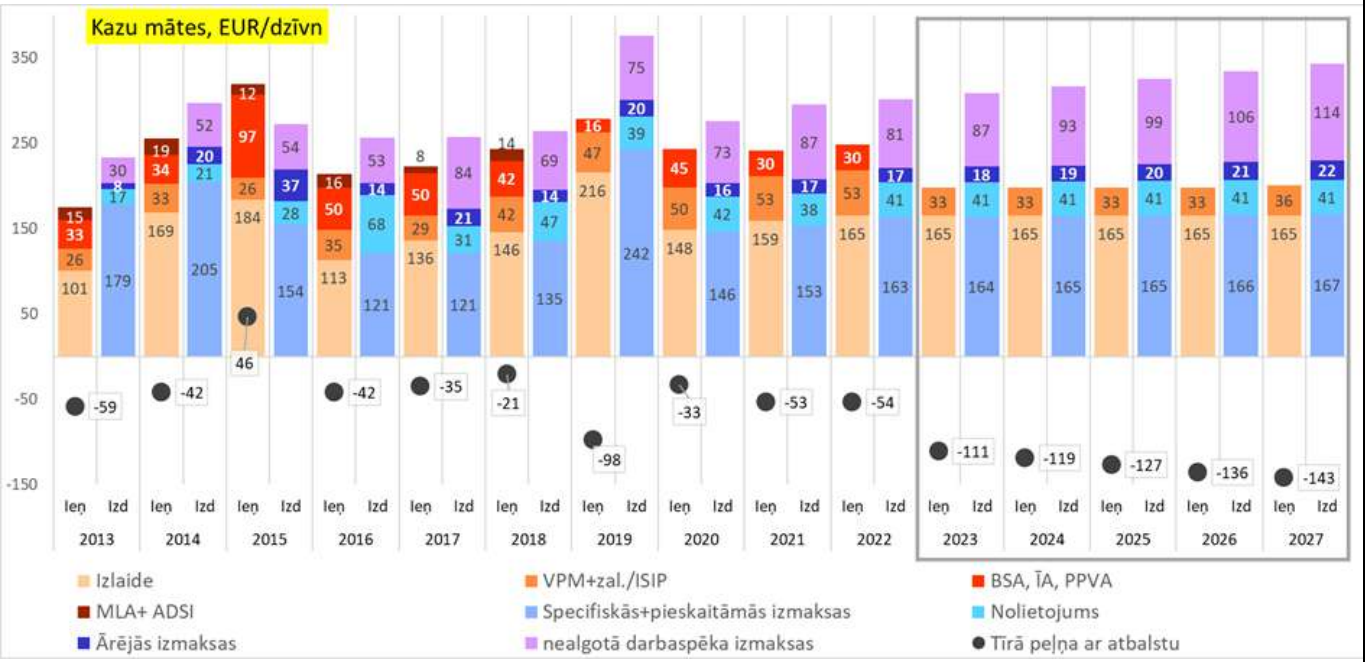

1.attēls Kazkopības rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/dzīvnieku

3)**Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

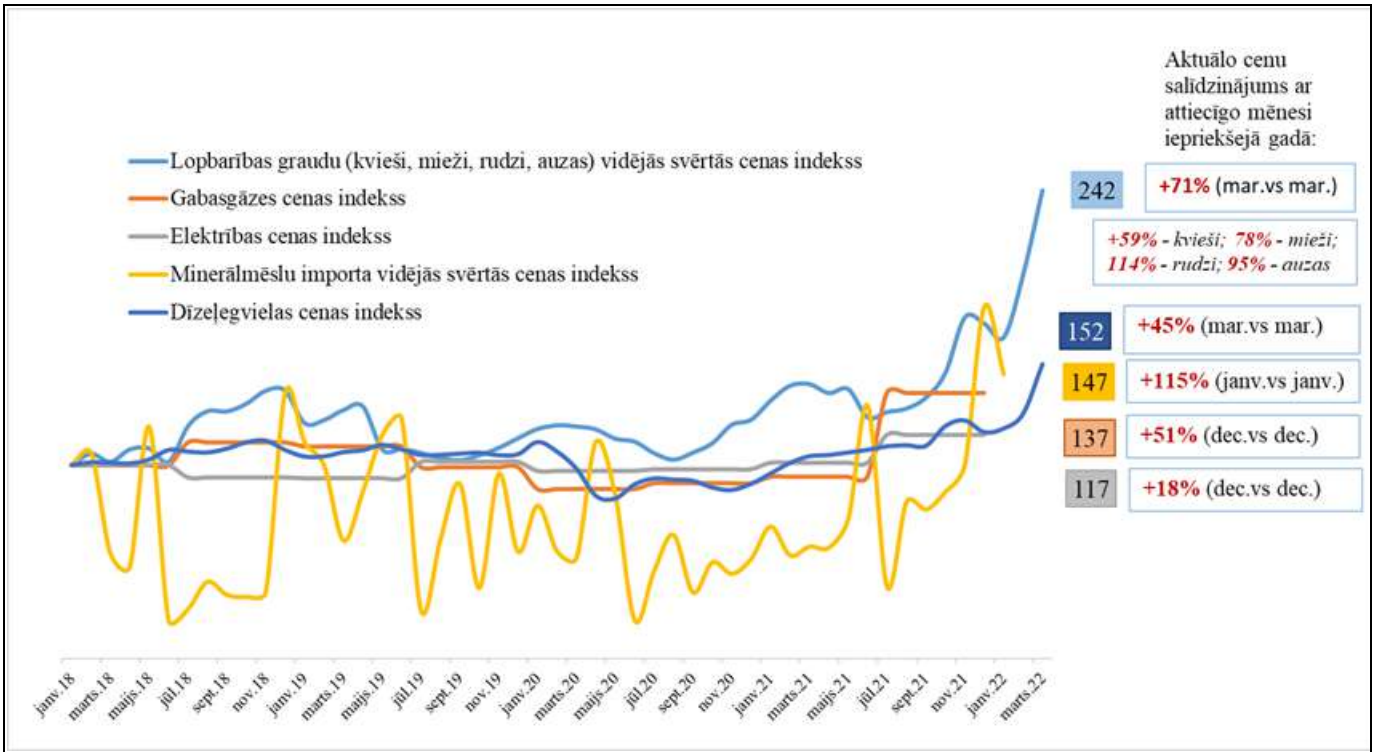

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā.

Kazkopības nozarei ir noteiktas atbilstības prasības, kuras mērķis ir uzlabot nozares konkurētspēju. Šīs atbilstības prasības paredz minimālu kazu mašu skaitu, no kura atbalsts tiek izmaksāts, turēšanas periodu, kurā kazu mātēm jāatrodas lauksaimnieka ganāmpulkā un prasību, ka kazu mātēm noteiktā laika posmā jābūt atnesušām. Atbalsts tiks maksāts par kazu mātēm, kas nodrošina augstas kvalitātes un veselīga piena ražošanu, tādējādi veicinot nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kazkopības nozares saglabāšana veicinās lauku reģionu dzīvotspēju, nozare ir svarīga nodarbinātībai, jo īpaši reģionos, kur lauksaimniekiem nav resursu citām ekonomiskām alternatīvām. Turklāt svarīgi ir norādīt, ka kazkopības nozare ir svarīga ilggadīgo zālāju platību saglabāšanai. Lopkopības nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecībā izmantojamās zemes pamešanas un tādējādi novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Pamestās zemes var aizaugt ar krūmiem un kokiem, ilggadīgo zālāju pārveidošana par aramzemi vai koku stādījumiem var potenciāli veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, SEG emisiju palielināšanos un erozijas risku.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai
☐ lai uzlabotu kvalitāti
☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Aitas gaļa un kazas gaļa

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Kazkopības nozares nozīmīguma raksturojums:

• kazas piena ražošanas saglabāšana ir svarīga veselības nolūkos, jo kazas pienu lieto cilvēki ar alerģiju pret govs pienu/govs piena nepanesību;

• nozares saglabāšana veicinās lauku reģionu dzīvotspēju, nozare ir svarīga nodarbinātībai, jo īpaši reģionos, kur lauksaimniekiem nav resursu citām ekonomiskām alternatīvām;

• nozare ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecības zemes pamešanas vai bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, jo atteikšanās no kazkopības var izraisīt lauksaimniecības zemes pamešanu vai pārvēršanu citā zemes lietojuma veidā.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) SA intervences lopkopības nozarēs nodrošinās ilggadīgo zālāju saglabāšanu. Lopkopības nozares uzturēšana ir svarīga, lai izvairītos no lauksaimniecībā izmantojamās zemes pamešanas un tādējādi novērstu bioloģiskās daudzveidības samazināšanos. Pamestās zemes var aizaugt ar krūmiem un kokiem, ilggadīgo zālāju pārveidošana par aramzemi vai koku stādījumiem var potenciāli veicināt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos, SEG emisiju palielināšanos un erozijas risku.

4) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.4 - SA par kazām	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.4 - SA par kazām

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.4 - SA par kazām	Plānotā vienības summa	33,78	33,78	33,78	33,78	33,78	
	Plānotās vienības minimālā summa	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	41,00	41,00	41,00	41,00	41,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	91 239,78	91 239,78	91 239,78	91 239,78	91 239,78	456 198,90
KOPĀ	O.11 (vienība: Vadītājs)	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	13 505,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	91 240,00	91 240,00	91 240,00	91 240,00	91 240,00	456 200,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.5 - SA par dārzeņiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.5
Intervences nosaukums	SA par dārzeņiem
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par dārzeņiem piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā audzē dārzeņus;

2) kopējā atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

3) attiecīgā platība nav pieteikta citam saistītajam ienākuma atbalstam par platībām.

4) ir izveidota uzskaites sistēma, kurā kārtējā gadā par katra kultūrauga laukiem norāda šādu informāciju:

4.1.lauka nosaukumu vai numuru un platību;

4.2.audzētā kultūrauga sugu un šķirni;

4.3. agrotehniskos pasākumus un to īstenošanas datumu;

4.4. izmantotos mehāniskos, bioloģiskos, agrotehniskos vai ķīmiskos augu aizsardzības pasākumus, kā arī lietotā augu aizsardzības līdzekļa nosaukumu, devu, apstrādāto platību, apstrādes datumu un apstrādes pamatojumu;

4.5. ražas novākšanas datumu un iegūtās ražas daudzumu.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Dārzeņkopības saimniecībās rentabilitāte samazinātos, pārtraucot saistīto atbalstu. Kā arī, šajās saimniecības rentabilitāte var samazināties, ņemot vērā, ka izmaksu pieaugums varētu būt straujāks par izlaides pieaugumu, ko visbūtiskāk varētu ietekmēt darbaspēka izmaksu pieaugums, ņemot vērā sektoram raksturīgo darbietilpīgo iezīmi, kas prasa lielu roku darbu. Bez mērķēta saistītā ienākumu atbalsta pastāv risks rentabilitātes kritumam un nozares konkurētspējas saglabāšanai.

Šī nozare ir svarīga ne tikai tās zemās rentabilitātes dēļ (skat. 1 attēlu), bet arī tāpēc, ka:

1) 2021. gadā veiktais Dārzkopības institūta pētījums apstiprina, lai gan kopējās platības pieaug, tomēr pieprasījums pēc vietējās produkcijas ne tuvu netiek apmierināts zemās rentabilitātes dēļ, un līdz ar to nozare nevar būt konkurētspējīga.

2) darbaspēka ieguldījums lauksaimniecības nozarēs ir atšķirīgs un, lai nākotnē saglabātu nodarbinātību lauku teritorijas, ir jāveicina tādu nozaru un sektoru attīstība, kur darba patēriņš ir salīdzinoši lielāks, piemēram, lopkopība, augļkopība un dārzeņkopība.

3) nozares ekonomikas mērogs ir salīdzinoši neliels, tāpēc lauksaimniekiem ir lielākas ražošanas izmaksas, jo īpaši attiecībā uz tādu izejvielu iegādi kā augu aizsardzības līdzekļi un mēslošanas līdzekļi;.

4) ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

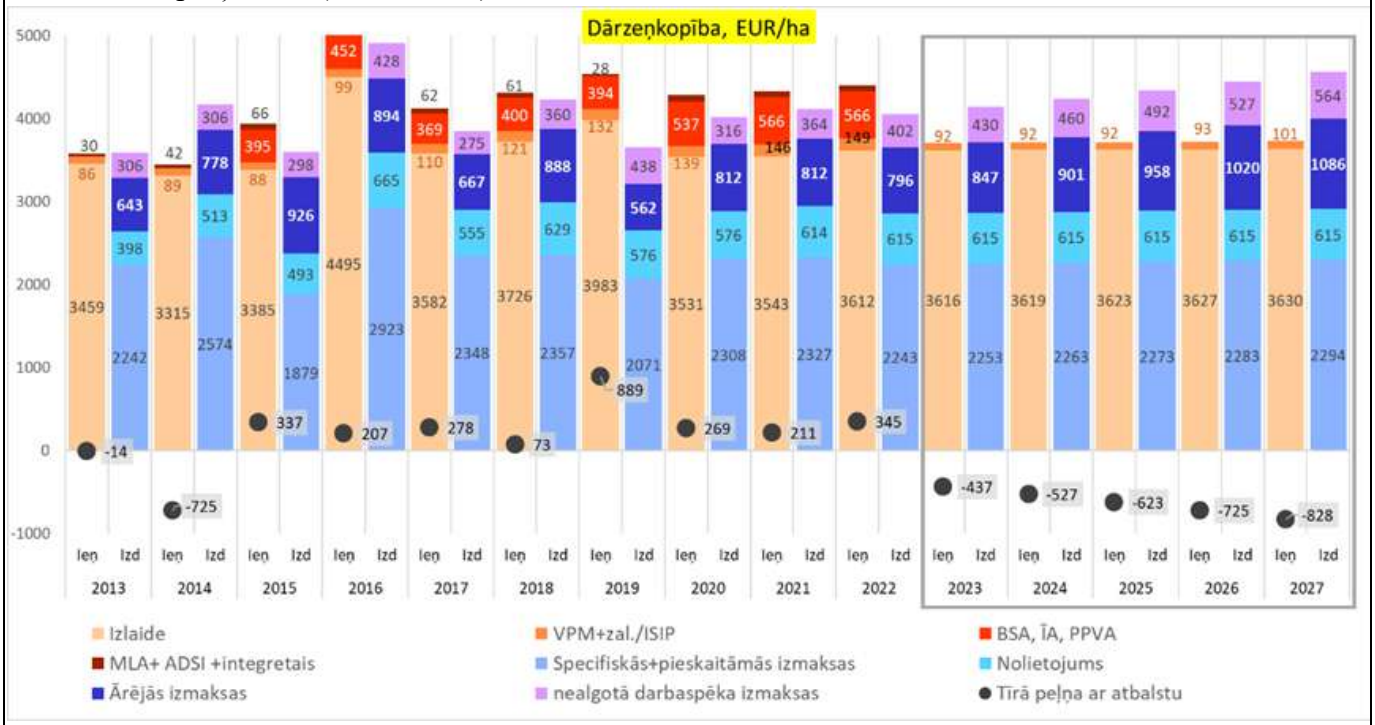

1. attēls Dārzeņkopības rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, *EUR/ha*

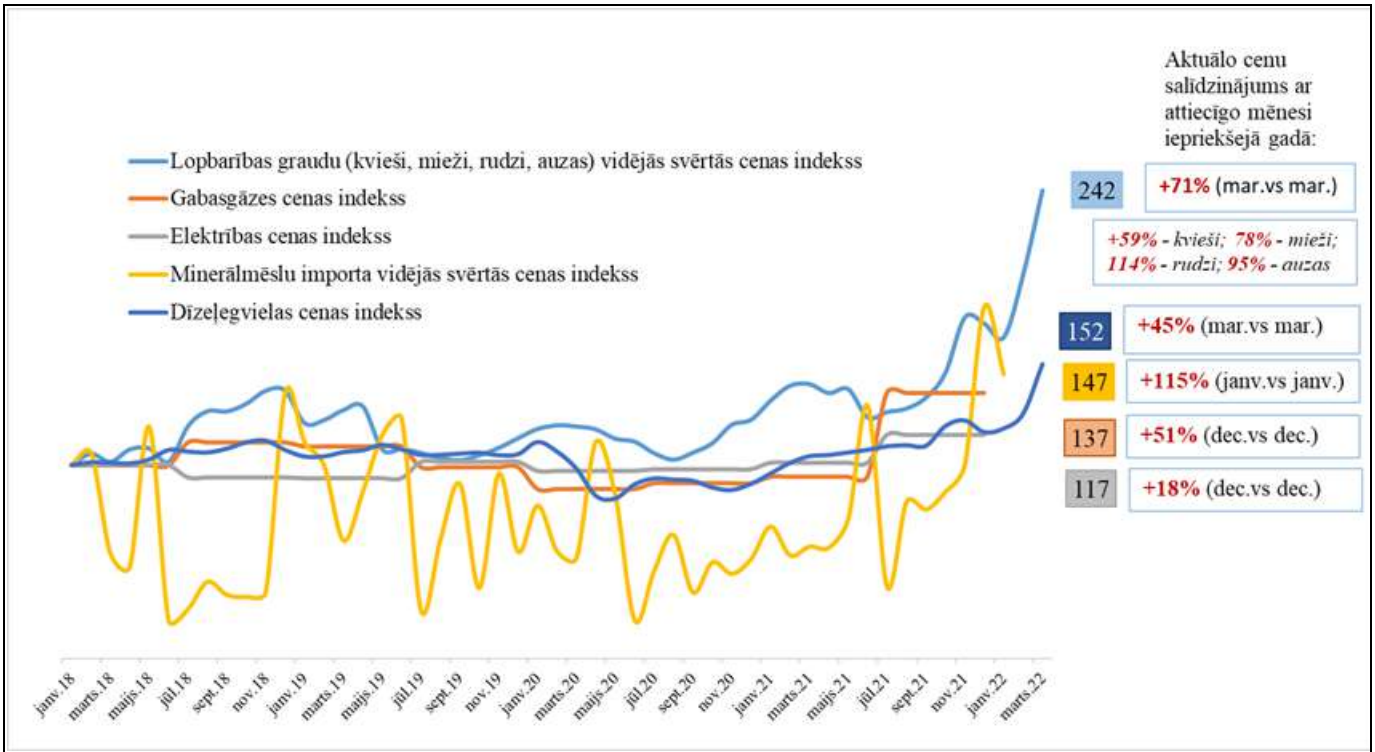

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā

Lai dārzeņu nozare ilgtermiņā kļūtu konkurētspējīgāka, Latvija noteiks prasību, kas paredz izveidot uzskaites sistēmu, kurā lauksaimniekam jāietver informācija par agrotehnisko pasākumu vēsturi, izmantoto augu aizsardzības līdzekļu daudzuma pamatojumu un iegūto ražu, kas mudinātu lauksaimniekus plānot savu darbību un saglabāt vēsturi, kuru vēlāk varētu izmantot rezultātu pārskatīšanai un turpmākās darbības uzlabošanai.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Augļi un dārzeņi

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Dārzeņu nozares nozīmīguma raksturojums:

• nozare ir darbietilpīga un tādējādi veicina lauku reģionu dzīvotspēju;

• dārzeņu ražošana rada augstāku pievienoto vērtību uz hektāru, tāpēc šī nozare ir piemērota mazajām saimniecībām, vienlīdz nodrošinot ienākumus ģimenes saimniecībām lauku apvidos;

• dārzeņi ir svarīgi augsekai un samazina vajadzību pēc pesticīdiem un mēslošanas līdzekļiem.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) dārzeņkopības nozare ir ūdens resursus intensīvi patērējošās kultūras, taču tā nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.5 - SA par dārzeņiem	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.5 - SA par dārzeņiem

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti, tādēļ 2023.un 2024.gadā plānotās vienības maksimālā summa tiek noteikta mazāka par 20% no plānotās vienības apjoma

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.5 - SA par dārzeņiem	Plānotā vienības summa	594,97	594,97	594,97	594,97	594,97	
	Plānotās vienības minimālā summa	476,00	476,00	476,00	476,00	476,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	595,00	685,00	714,00	714,00	714,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	2 013 628,37	2 013 628,37	2 013 628,37	2 013 628,37	2 013 628,37	10 068 141,85
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	16 922,10
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 013 628,00	2 013 628,00	2 013 628,00	2 013 628,00	2 013 628,00	10 068 140,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.6 - SA par augļiem un ogām

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.6
Intervences nosaukums	SA par augļiem un ogām
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par augļiem un ogām piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā audzē augļus un ogas;

2) kopējā atbalsttiesīgā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

3) ir izveidota uzskaites sistēma, kurā kārtējā gadā par katra kultūrauga laukiem norāda šādu informāciju:

3.1.lauka nosaukumu vai numuru un platību;

3.2.audzētā kultūrauga sugu un šķirni;

3.3.agrotehniskos pasākumus un to īstenošanas datumu;

3.4.izmantotos mehāniskos, bioloģiskos, agrotehniskos vai ķīmiskos augu aizsardzības pasākumus, kā arī lietotā augu aizsardzības līdzekļa nosaukumu, devu, apstrādāto platību, apstrādes datumu un apstrādes pamatojumu;

3.5. ražas novākšanas datumu un iegūtās ražas daudzumu.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumau pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Augļu un ogu audzēšanas saimniecībās rentabilitāte samazinātos, pārtraucot saistīto atbalstu. Kā arī, šajās saimniecības rentabilitāte var samazināties, ņemot vērā, ka izmaksu pieaugums varētu būt straujāks par izlaides pieaugumu, ko visbūtiskāk varētu ietekmēt darbaspēka izmaksu pieaugums, ņemot vērā sektoram raksturīgo darbietilpīgo iezīmi, kas prasa lielu roku darbu. Bez mērķēta saistītā ienākumu atbalsta pastāv risks rentabilitātes kritumam un nozares konkurētspējas saglabāšanai.

Šī nozare ir svarīga ne tikai tās zemās rentabilitātes dēļ (skat. 1 attēlu), bet arī tāpēc, ka:

1) 2021. gadā veiktais Dārzkopības institūta pētījums apstiprina, lai gan kopējās platības pieaug, tomēr pieprasījums pēc vietējās produkcijas ne tuvu netiek apmierināts zemās rentabilitātes dēļ, un līdz ar to nozare nevar būt konkurētspējīga.

2) darbaspēka ieguldījums lauksaimniecības nozarēs ir atšķirīgs un, lai nākotnē saglabātu nodarbinātību lauku teritorijas, ir jāveicina tādu nozaru un sektoru attīstība, kur darba patēriņš ir salīdzinoši lielāks, piemēram, lopkopība, augļkopība un dārzeņkopība.

3) nozares ekonomikas mērogs ir salīdzinoši neliels, tāpēc lauksaimniekiem ir lielākas ražošanas izmaksas, jo īpaši attiecībā uz tādu izejvielu iegādi kā augu aizsardzības līdzekļi un mēslošanas līdzekļi.

4) ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

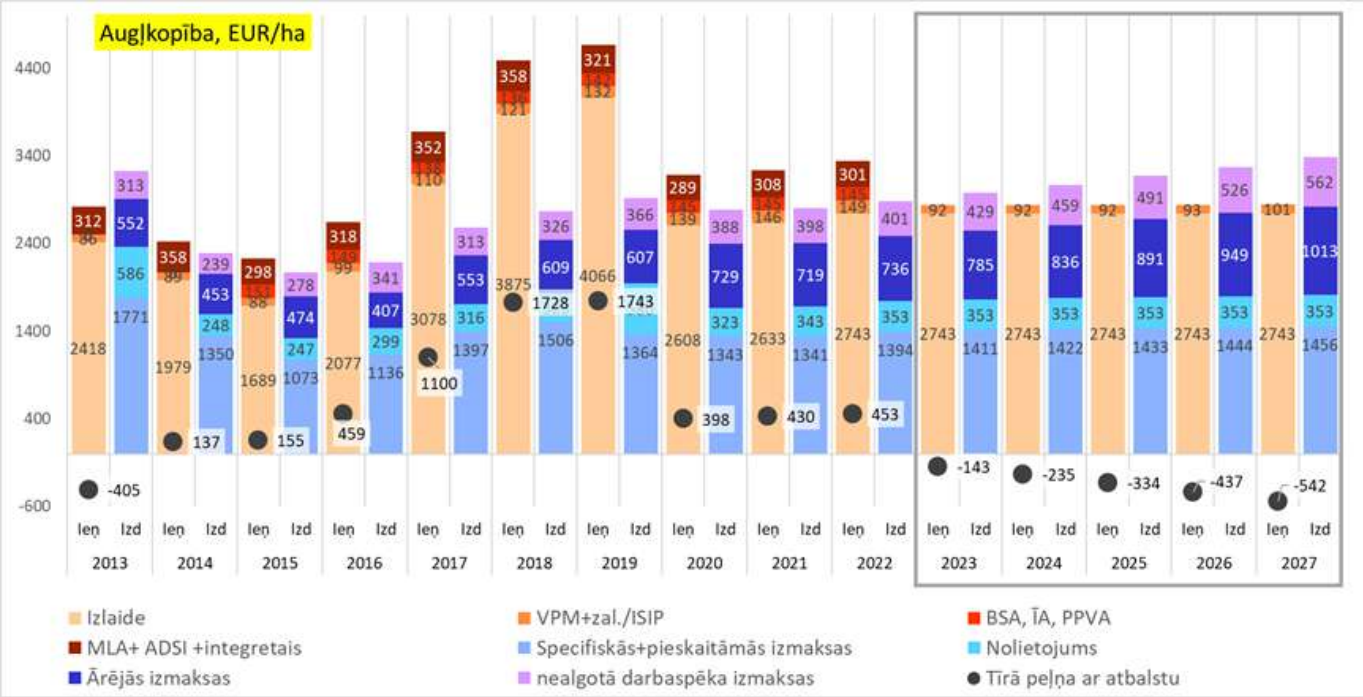

1. attēls Augļkopības rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/ha

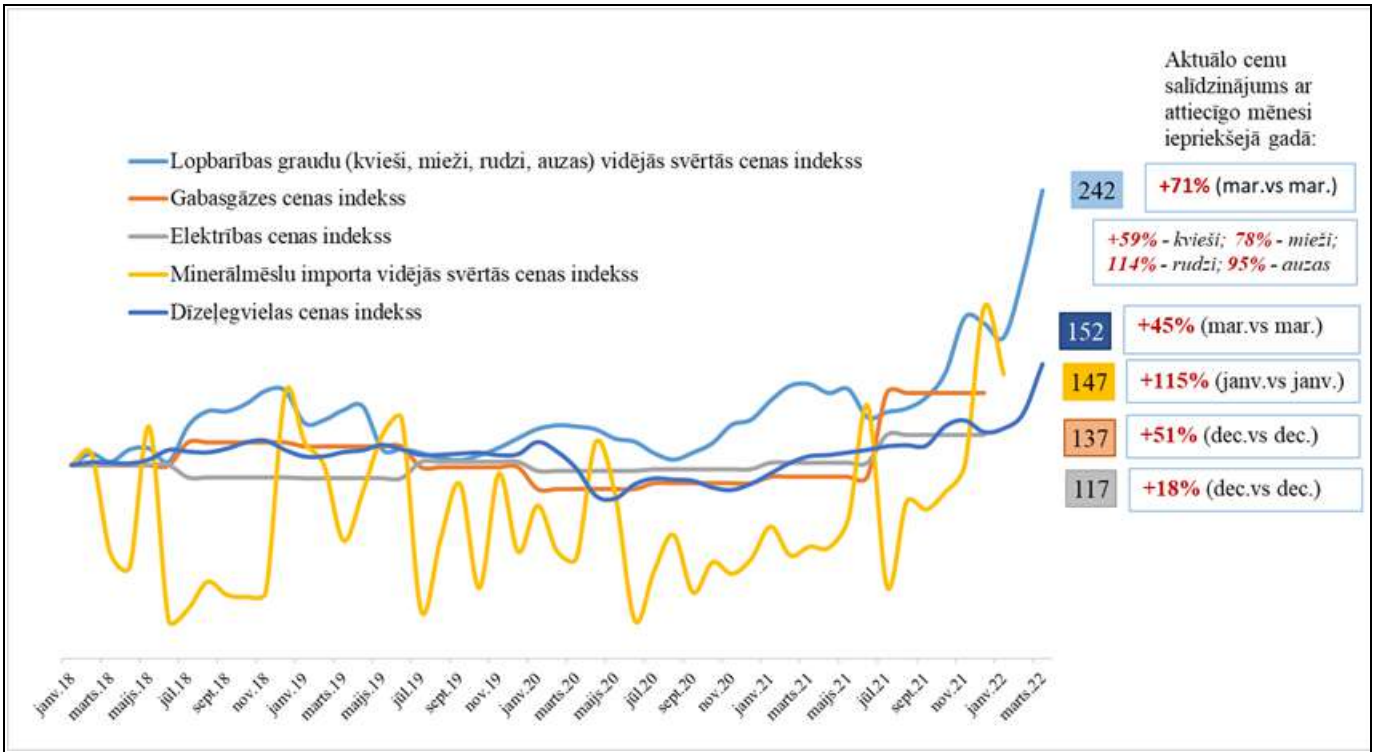

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā

Lai augļkopības nozare ilgtermiņā kļūtu konkurētspējīgāka, Latvija noteiks prasību, kas paredz izveidot uzskaites sistēmu, kurā lauksaimniekam jāietver informācija par agrotehnisko pasākumu vēsturi, izmantoto augu aizsardzības līdzekļu daudzuma pamatojumu un iegūto ražu, kas mudinātu lauksaimniekus plānot savu darbību un saglabāt vēsturi, kuru vēlāk varētu izmantot rezultātu pārskatīšanai un turpmākās darbības uzlabošanai.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Augļi un dārzeņi

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Augļu un ogu nozares nozīmīguma raksturojums:

• augļu un ogu nozare ir darbietilpīga un tādējādi veicina lauku reģionu dzīvotspēju;

• augļu un ogu ražošana rada augstāku pievienoto vērtību uz hektāru, tāpēc šī nozare ir piemērota mazām saimniecībām, vienlīdz nodrošinot ienākumus ģimenes saimniecībām lauku apvidos.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) augļkopības nozare ir ūdens resursus intensīvi patērējošās kultūras, taču tā nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai

sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.6 - SA par augļiem un ogām	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.6 - SA par augļiem un ogām

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.6 - SA par augļiem un ogām	Plānotā vienības summa	148,29	148,29	148,29	148,29	148,29	
	Plānotās vienības minimālā summa	119,00	119,00	119,00	119,00	119,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	178,00	178,00	178,00	178,00	178,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 143 603,58	1 143 603,58	1 143 603,58	1 143 603,58	1 143 603,58	5 718 017,90
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	38 559,70
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	1 143 604,00	1 143 604,00	1 143 604,00	1 143 604,00	1 143 604,00	5 718 020,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.7 - SA par cietes kartupeļiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.7
Intervences nosaukums	SA par cietes kartupeļiem
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par cietes kartupeļiem piešķir, ja:

1) lauksaimnieks ir noslēdzis kartupeļu audzēšanas līgumu ar cietes ražotāju par noteiktu cietes kartupeļu stādījumu platību un noteikta kartupeļu daudzuma piegādi kārtējā gadā;

2) kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

3) no 1 ha novāktiem un cietes ražotājam piegādātajiem cietes kartupeļiem ir iegūtas vismaz 3,5 tonnas kartupeļu cietes.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Cietes kartupeļu audzēšanas saimniecībās rentabilitāte samazinātos, pārtraucot saistīto atbalstu. Kā arī, šajās saimniecībās rentabilitātes prognozes salīdzinoši strauji samazinās, ņemot vērā, ka izmaksu pieaugums varētu būt straujāks par izlaides pieaugumu. Bez mērķēta saistītā ienākumu atbalsta pastāv risks rentabilitātes kritumam un nozares konkurētspējas saglabāšanai.

Sektora grūtības:

1) **Samazinājums kartupeļu cietes platībās**: Kartupeļu cietes ražošana ir tradicionāla lauksaimniecības nozare Latvijā. Kopš 2005.gada vērojams kartupeļu cietes platības samazinājums gandrīz par 15% arī saražotās cietes daudzums ir samazinājies par 12%, iestājoties ES cietes kartupeļu ražošana ir samazinājusies konkurences pieaugošā spiediena dēļ saistībā ar kvotas atcelšanu, jo kartupeļu cietes nozare ir maza mēroga ekonomika un Latvijā saražotās cietes apjoma daļa kopējā ES saražotās kartupeļu cietes apjomā sastāda ļoti nelielu daļu. Cietes kartupeļu audzēšana galvenokārt atrodas cietes kartupeļu pārstrādes rūpnīcas tuvumā, tāpēc šī nozare ir svarīga no sociālā un ekonomiskā viedokļa dažiem reģioniem, lai gan dažas ražojošās saimniecības atrodas arī attāli.

2) **Rentabilitāte**: saimniecībās, kas nodarbojas ar cietes kartupeļu ražošanu, vērojama mainīga rentabilitāte. No 2013. līdz 2015.gadam tā uzlabojās, kam atkal seko straujas svārstības, gan pozitīva, gan negatīva rentabilitāte. Lielāko izmaksu daļu sastāda pirktais mēslojums, iekārtu nolietojums un algotais darbaspēks. Pozitīvas rentabilitātes saglabāšanai līdz šim ir bijis būtisks esošais saistītais atbalsts, kas no 2013. līdz 2019.gadam sastādīja vidēji 17% no specializācijas ieņēmumiem. Gan ieņēmumu, gan izmaksu pieauguma īpatsvars apskatītajā laika periodā ir ar līdzīgu izmaiņu tendenci. Var secināt, ka, bez mērķēta saistītā atbalsta turpināšanas pēc 2022.gada cietes kartupeļu audzēšanas sektoram pastāv būtisks negatīvas rentabilitātes risks.

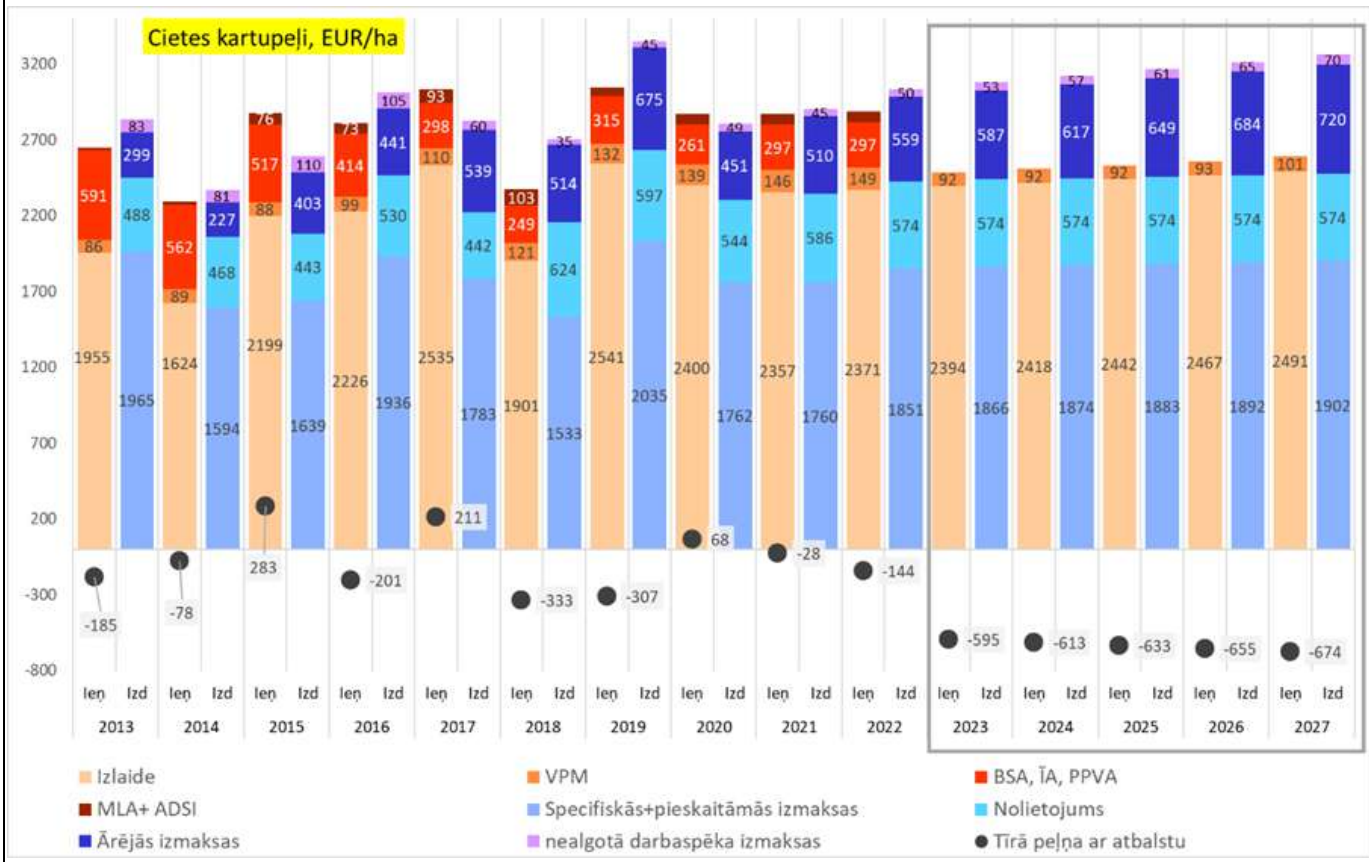

1.attēls Cietes kartupeļu audzēšanas rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/ha.

3) **Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

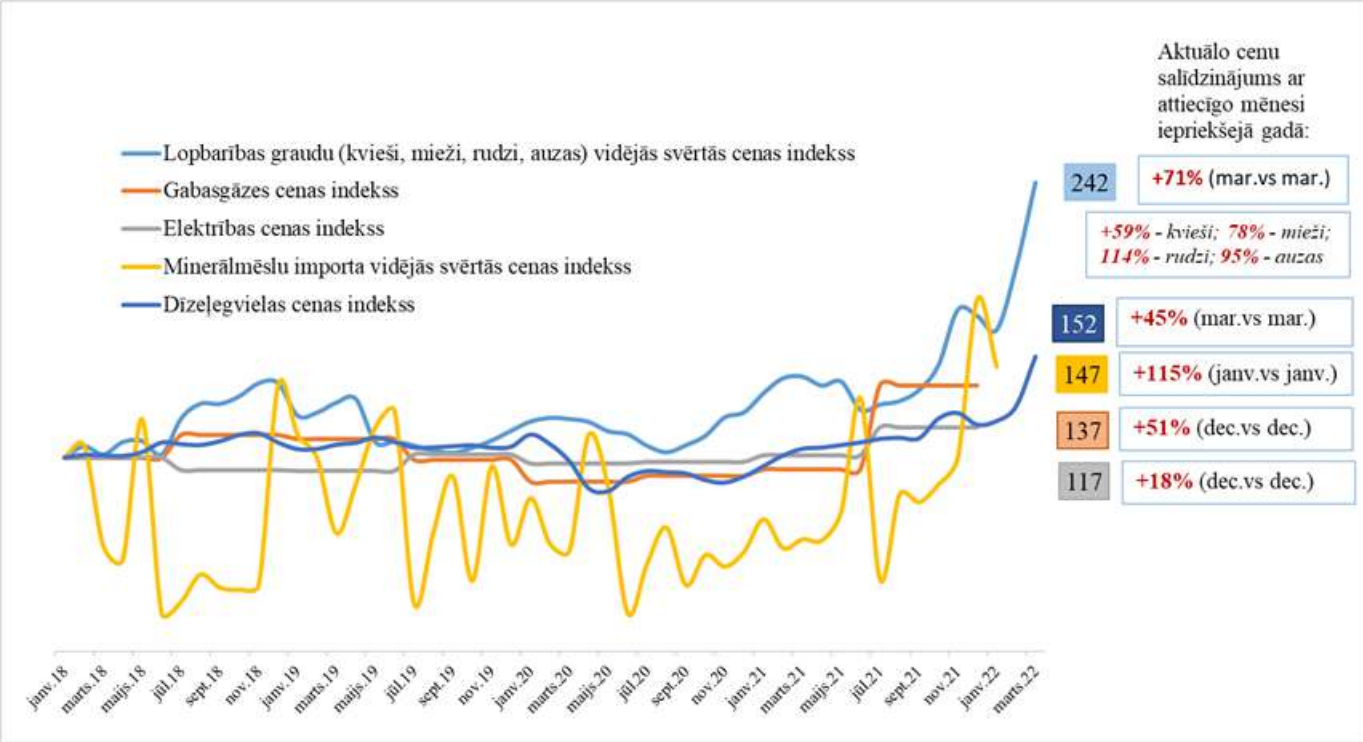

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā.

Lai uzlabotu nozares konkurētspēju pie atbalsta saņemšanas nosacījumiem tiek paredzēts, ka lauksaimniekam ar cietes ražotāju ir jānoslēdz līgums un jānodrošina, ka no novāktiem cietes kartupeļiem tiek iegūts noteikts kartupeļu cietes daudzums, tādējādi veicinot nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☐ lai uzlabotu kvalitāti

☐ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Kartupeļi

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Cietes kartupeļu nozares nozīmīguma raksturojums:

• cietes kartupeļu audzēšana galvenokārt atrodas cietes kartupeļu pārstrādes rūpnīcas tuvumā, tāpēc šī nozare ir svarīga no sociālā un ekonomiskā viedokļa noteiktā reģionā. Cietes kartupeļu ražošana ir galvenā specializācija vismaz 65 saimniecībās šajā reģionā. Tās ir ģimenes saimniecības, kas veicina lauku teritoriju dzīvotspēju, un lielākas saimniecības, kas veicina nodarbinātību.

• cietes kartupeļus audzē saskaņā ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm vai ilgtspējīgām audzēšanas metodēm, tādējādi veicinot vides mērķu sasniegšanu.

• kartupeļi ir svarīgi augsekā, tādējādi nodrošinot ieguldījumu augkopības dažādošanā un samazinot nepieciešamību pēc pesticīdiem un mēslošanas līdzekļiem.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums; 2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības. 3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.7 - SA par cietes kartupeļiem	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.7 - SA par cietes kartupeļiem

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.7 - SA par cietes kartupeļiem	Plānotā vienības summa	263,51	263,51	263,51	263,51	263,51	
	Plānotās vienības minimālā summa	211,00	211,00	211,00	211,00	211,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	316,00	316,00	316,00	316,00	316,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	786,10	786,10	786,10	786,10	786,10	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	207 145,21	207 145,21	207 145,21	207 145,21	207 145,21	1 035 726,05
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	786,10	786,10	786,10	786,10	786,10	3 930,50
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	207 145,00	207 145,00	207 145,00	207 145,00	207 145,00	1 035 725,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.8 - SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.8
Intervences nosaukums	SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju, ilgtspēju un kvalitāti.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par sertificētiem sēklas kartupeļiem piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā ir iestādīti pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas kategorijas pirmās paaudzes sēklas kartupeļi;

2) lauksaimnieks VAAD piesaka attiecīgo platību lauku apskatei;

3) tiek izpildītas sēklaudzēšanas prasības, tostrp iegūta pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas kategorijas sēkla;

4) kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Jau šobrīd saražotās sēklas kartupeļu sertifikācijas apjomi ir nepietiekoši, lai nodrošinātu kartupeļu gaišās gredzenpuves apkarošanas un izplatības ierobežošanas pasākumus. Atceļot saistīto atbalstu un ņemot vērā, ka izmaksu pieaugums varētu būt straujāks nekā izlaides pieaugums, pastāv risks saimniecību rentabilitātes kritumam un nozares konkurētspējas, ilgtspējas un kvalitātes saglabāšanai.

Sektora grūtības:

1) **nepietiekami sertificēti sēklas kartupeļi**: kartupeļu platības samazinās dēļ pašpatēriņa saimniecību skaita samazināšanas kā arī ēšanas paradumu izmaiņu rezultātā. Vēl viens kartupeļu nozares attīstību bremzējošs faktors ir karantīnas slimība - kartupeļu gaišā gredzenpuve. Kartupeļu gaišā gredzenpuve ir bīstama bakteriāla slimība, kas var samazināt kartupeļu ražu pat līdz 50% un būtiski samazina tās kvalitāti. Sēklas materiāla atjaunošana, to aizstājot ar sertificētiem sēklas kartupeļiem, tiek atzīta par vienu no efektīvākajiem pasākumiem cīņā pret kartupeļu gredzenpuvi, tomēr joprojām ar sertificētiem sēklas kartupeļiem apstādītā platība ir ļoti zema, no 2017.-2019.gadam vidēji veido tikai 12%.

2) **Rentabilitāte**: saimniecībās, kas nodarbojas tostarp ar sēklas kartupeļu audzēšanu, vērojama ik gadu mainīga rentabilitāte. Lielāko izmaksu daļu sastāda pirktais mēslojums, iekārtu nolietojums un algotais darbaspēks. Pozitīvas rentabilitātes saglabāšanai līdz šim ir bijis būtisks esošais saistītais atbalsts, kas no 2013. līdz 2019.gadam sastādīja vidēji 15% no specializācijas ieņēmumiem. Var secināt, ka, bez mērķēta saistītā atbalsta turpināšanas pēc 2022.gada sēklas kartupeļu audzēšanas sektoram pastāv būtisks negatīvas rentabilitātes risks.

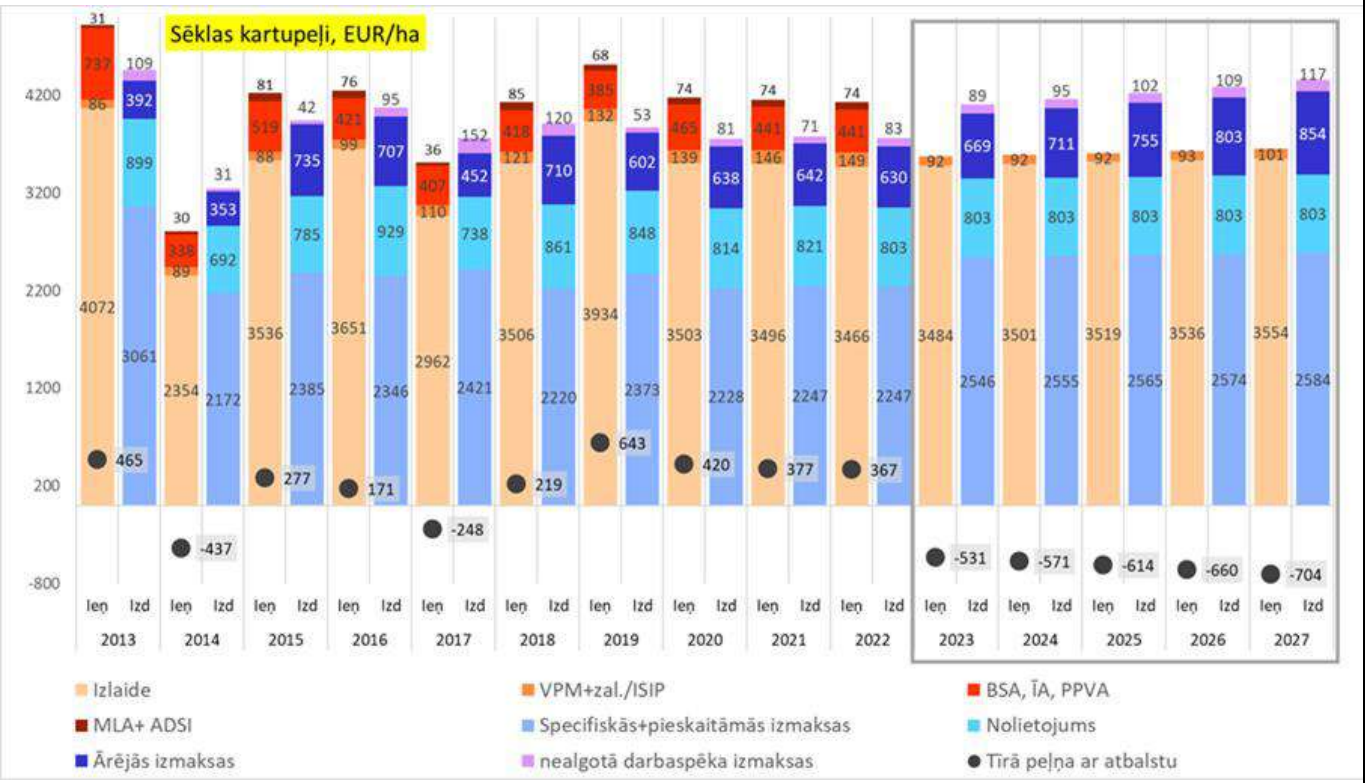

1.attēls Sēklas kartupeļu audzēšanas rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/ha.

3) **Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls)

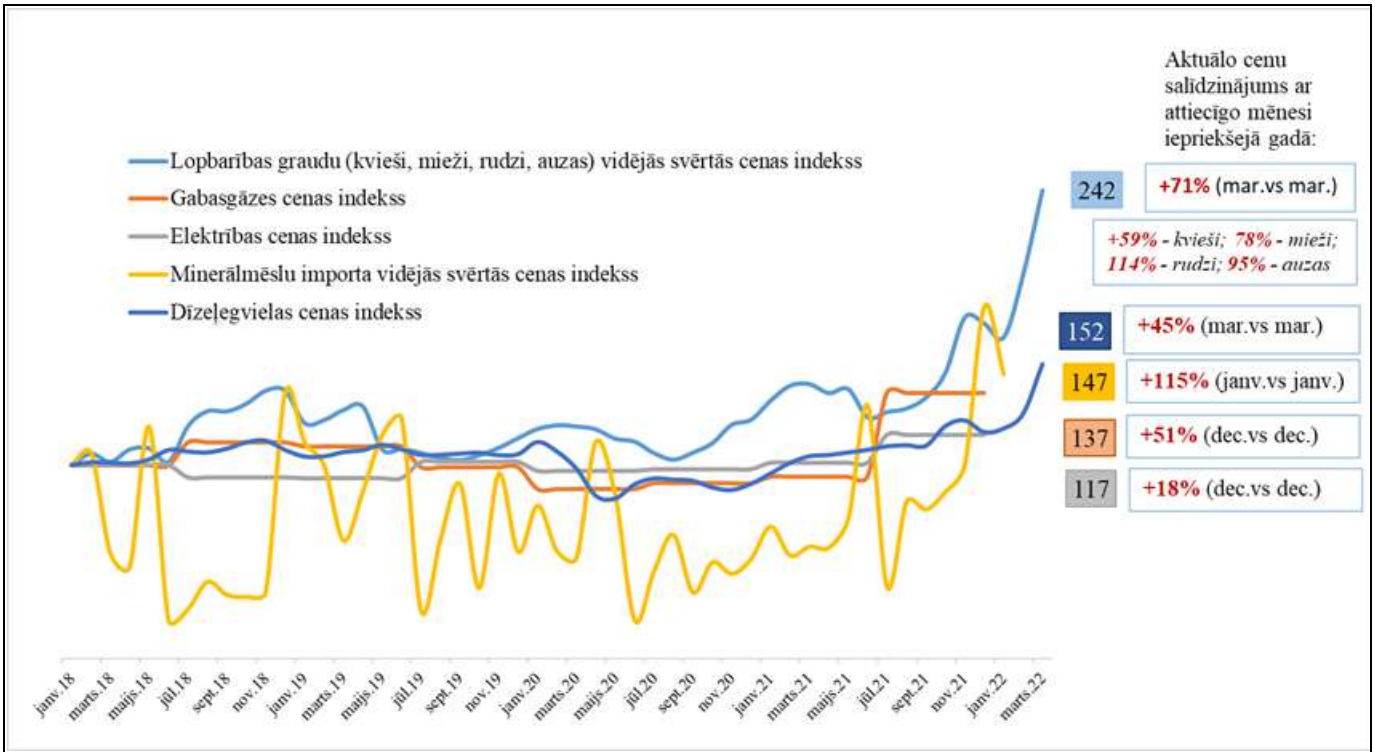

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā.

Lai uzlabotu nozares konkurētspēju un kvalitāti ilgtermiņā pie atbalsta saņemšanas nosacījumiem tiek paredzēts, ka lauksaimniekam no atbalstam deklarētiem hektāriem ir arī jānovāc pirmsbāzes, bāzes vai sertificētas kategorijas sēkla, tādējādi nodrošinot arī kvalitatīvas kartupeļu sēklas iegūšanu, kas nodrošinās nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☑ lai uzlabotu kvalitāti

☑ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Sēklas

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Sēklas kartupeļu nozares nozīmīguma raksturojums:

• sēklas kartupeļu ražošanas saglabāšana ir nozīmīga kartupeļu audzēšanas nozares produktivitātes veicināšanai un jaunu konkurētspējīgu sugu izveidei;

• sertificētu sēklas kartupeļu izmantošana ierobežo kartupeļu gredzenpuves (Clavibacter michiganensis (Smith) Davis et al.) izplatīšanos;

• sertificētu sēklas kartupeļu lietošana samazina vajadzību pēc pesticīdiem un mēslošanas līdzekļiem, uzlabo ražību, aizsargā produktu kvalitāti un nodrošina pārtikas nekaitīgumu;

• kartupeļi ir svarīgi augsekā, tādējādi nodrošinot ieguldījumu augkopības dažādošanā un samazinot nepieciešamību pēc pesticīdiem un mēslošanas līdzekļiem.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības. 3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.8 - SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.8 - SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.8 - SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem	Plānotā vienības summa	465,38	465,38	465,38	465,38	465,38	
	Plānotās vienības minimālā summa	372,00	372,00	372,00	372,00	372,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	558,00	558,00	558,00	558,00	558,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	344,27	344,27	344,27	344,27	344,27	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	160 216,37	160 216,37	160 216,37	160 216,37	160 216,37	801 081,85
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	344,27	344,27	344,27	344,27	344,27	1 721,35
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	160 216,00	160 216,00	160 216,00	160 216,00	160 216,00	801 080,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

TM5.9 - SA par sertificētu labības sēklu

Intervences kods (dalībvalsts)	TM5.9
Intervences nosaukums	SA par sertificētu labības sēklu
Intervences veids	CIS(32) – Saistītais ienākumu atbalsts
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.10. To hektāru skaits, ko aptver saistītais ienākumu atbalsts

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Intervence ir attiecināma uz visu valsts teritoriju.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V2	Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.4 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) platības īpatsvars, par kuru saņem ienākumu atbalstu un uz kuru attiecas nosacījumu sistēma
R.8 To lauku saimniecību daļa, kas saņem saistīto ienākumu atbalstu konkurētspējas, ilgtspējas vai kvalitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Saistītais ienākumu atbalsts tiks maksāts tādā apmērā, lai **uzlabotu** rentabilitāti, tādā veidā nodrošinot saimniecību dzīvotspēju tajās specializācijas grupās, kas dominē Latvijas lauksaimniecībā un kam atbilstoši ES regulējumam, var tikt piešķirts saistītais ienākuma atbalsts, lai risinātu grūtības, kas rodas, uzlabojot konkurētspēju, ilgtspēju un kvalitāti.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus attiecīgā gadījumā, ja tie ir saistīti ar saņēmēju, platību un, ja piemērojams, ar citiem attiecīgiem pienākumiem

Saistīto ienākumu atbalstu par **sertificētu labības sēklu** piešķir, ja:

1) attiecīgajā platībā tiek audzēta sertificēta labības sēkla;

2) lauksaimnieks VAAD piesaka attiecīgo platību lauku apskatei;

3) tiek izpildītas sēklaudzēšanas prasības, tostarp iegūta PB, B un C kategorojas sēkla;

4) kopējā platība nav mazāka par 1 ha un tā ir pieteikta ISIP;

5) attiecīgā platība nav pieteikta saistītajam ienākuma atbalstam par platībām.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta apjoms un summas

Apraksts

SA likme ir noteikta kā ikgadēja vienota summa par atbalsttiesīgo hektāru. Likme nodrošina daļu no nepieciešamā ienākumu pieauguma, lai uzlabotu sektora rentabilitāti.

8 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Pamatojums saistībā ar grūtībām mērķa nozarē(-ēs) / attiecībā uz tajās saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)

Atceļot saistīto atbalstu un ņemot vērā, ka izmaksu pieaugums varētu būt straujāks nekā izlaides pieaugums, pastāv risks saimniecību rentabilitātes kritumam un nozares konkurētspējas, ilgtspējas un kvalitātes saglabāšanai.

Sektora grūtības:

1) **platības un sertificēto sēklu ražošanas apjomi samazinājušies:** graudaugu platība, ko izmanto graudaugu sertificēto sēklu audzēšanai kopš 2002. gada ievērojami samazinājās, 2019. gadā sasniedzot tikai 45% no 2002.gada platībām un 52% no sertificēto sēklu ražošanas apjomiem.

Rentabilitāte: saimniecībās, kas nodarbojas tostarp ar sēklkopību, var vērot svārstīgu rentabilitāti, kas dažos gados nokrīt arī zem nulles. Lielāko izmaksu daļu labības sēklas audzēšanā sastāda augu aizsardzības līdzekļi, pirktais mēslojums, iekārtu nolietojums un algotais darbaspēks. Gan ieņēmumu, gan izmaksu pieauguma īpatsvars apskatītajā laika periodā ir ar līdzīgu pieauguma tendenci (vidēji ap 6% pret iepriekšējo gadu), tomēr 2017. un 2018.gadā izmaksas pieauga nedaudz vairāk, kas rezultējās ar negatīvu rentabilitāti minētajos gados. Rentabilitātes projekcijas, redzams, ka bez mērķēta saistītā atbalsta turpināšanas pēc 2022.gada šim sektoram pastāv negatīvas rentabilitātes risks.

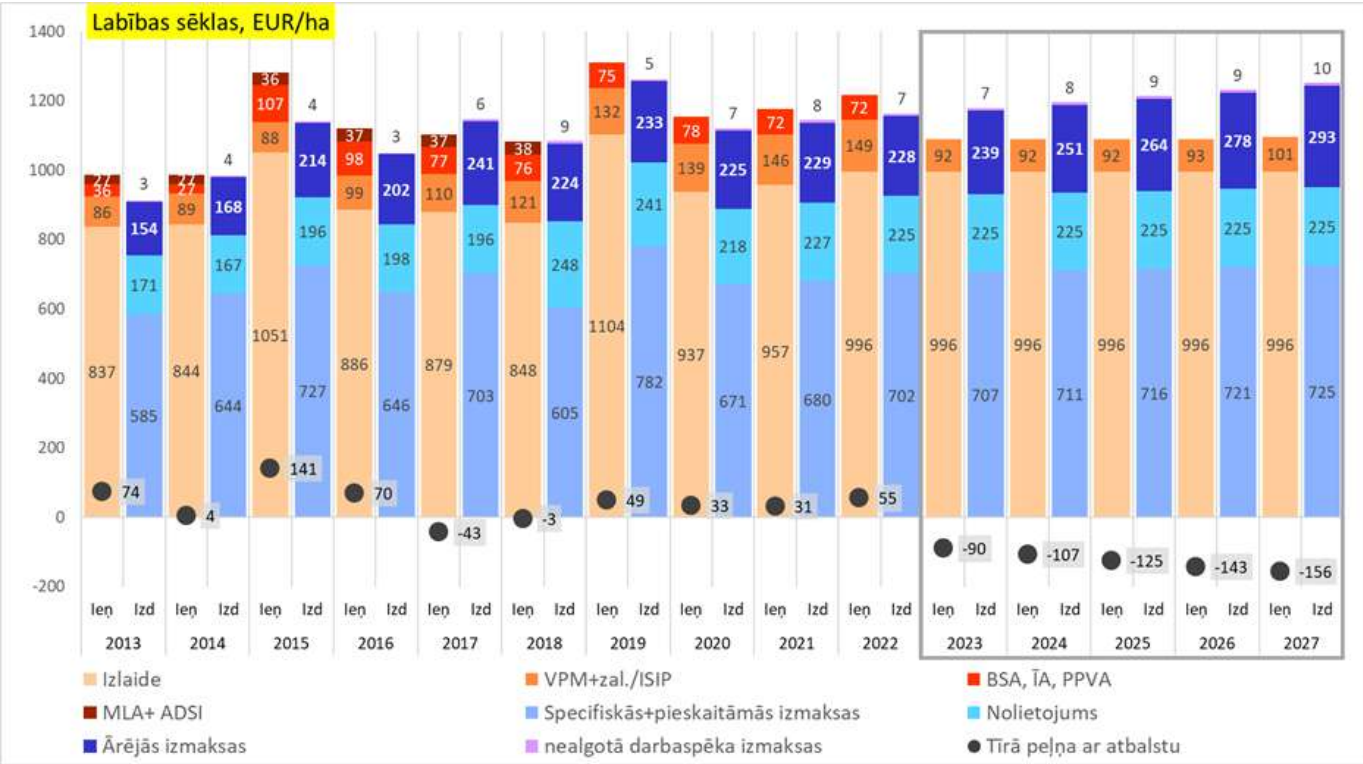

1.attēls Labības sēklu audzēšanas rentabilitātes prognozes no 2021-2027.gadam, EUR/ha.

3) **Pieaugošas izejvielu izmaksas**: ņemot vērā situāciju saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā, izmaksu pieaugums ir daudz straujāks, nekā pieņemts mūsu rentabilitātes aprēķinos, tāpēc rentabilitātes samazinājums būs daudz straujāks, nekā mēs līdz šim pieņēmām (skat.2.attēls).

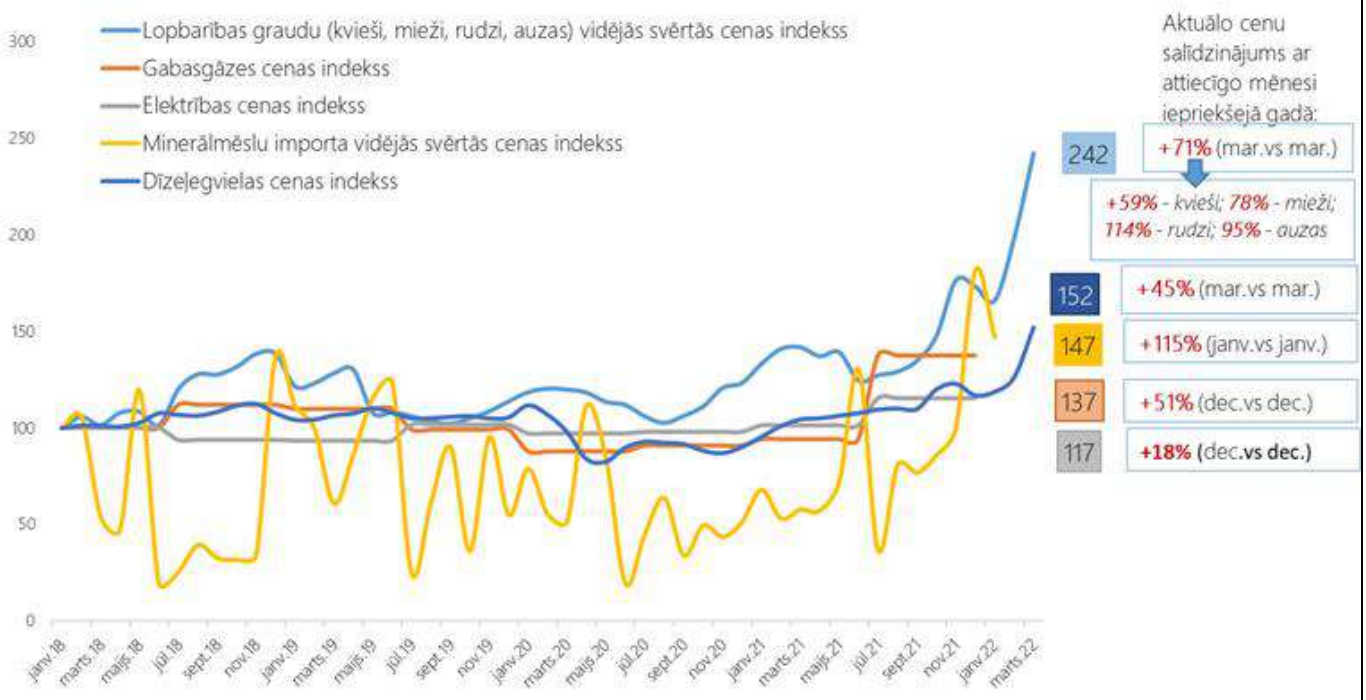

2. attēls Ražošanas resursu cenu indeksi (2018.01.01 = 100) un aktuālo cenu salīdzinājums ar attiecīgo mēnesi iepriekšējā gadā.

Lai uzlabotu nozares konkurētspēju un kvalitāti ilgtermiņā pie atbalsta saņemšanas nosacījumiem tiek paredzēts, ka lauksaimniekam no atbalstam deklarētiem hektāriem ir arī jānovāc PB, B un C kategorijas sēkla, tādējādi nodrošinot arī kvalitatīvas sēklas iegūšanu, kas nodrošinās nozares konkurētspēju ilgtermiņā.

Kāds ir intervences mērķis attiecībā uz mērķa nozari(-ēm) / tajā saražoto produkciju vai lauksaimniecības veidu(-iem)?

☑ konkurētspējas uzlabošanai

☑ lai uzlabotu kvalitāti

☑ ilgtspējas uzlabošanai

Kā ar intervenci tiks risinātas ar šo mērķi noteiktās grūtības (sniedziet skaidrojumu par mērķorientāciju)?

Grūtības sektorā mazināsies, jo īstenojot saistīto ienākuma atbalstu tiks uzlabota rentabilitāte.

Kas ir attiecīgā(-s) nozare(-s)?

Sēklas

Pamatojums saistībā ar mērķa nozares(-u) / tajās saražotās produkcijas vai lauksaimniecības veida(-u) lielo nozīmi

Sertificētu labības sēklu nozares nozīmīguma raksturojums:

· no vides viedokļa sertificētu labības sēklu izmantošana mazina nepieciešamību pēc augu aizsardzības līdzekļiem, jo sertificētas sēklas ir vairāk izturīgas pret slimībām;

· sertificētas sēklas ir bez nezāļu piemaisījumiem, tādējādi samazinot vajadzību pēc herbicīdiem;

· no ekonomiskā viedokļa sertificētu labības sēklu izmantošana nodrošina augstāku ražu, augstāku kvalitāti un atbilstību šķirnes identitātes īpašībām, tādējādi radot lielākus ieņēmumus;

· labības sēklu sertificēšana nodrošina autoratlīdzības maksājumus, tādējādi palīdzot saglabāt augu audzēšanas pētniecību.

Paskaidrojums, kā intervence atbilst Ūdens pamatdirektīvai (Direktīva 2000/60/EK).

Ierosinātā intervence nepasliktinās vides un klimata situāciju. Šajā ziņā īpaša riska nebūs, jo:

1) intervence nerada īpašu risku attiecībā uz ilgtspējīgu ūdens izmantošanu, jo šī nozare nav ūdens resursus intensīvi patērējoša, kā arī Latvijā nav teritorijas, kurās ir konstatēts ūdens trūkums;

2) atbalsta saņemšana ir sasaistīta ar ūdens ietvaru direktīvas prasību izpildi un lauksaimniekiem ir jānodrošina LLVS un TANPP prasības.

3) Latvijā tiks ieviestas sešas eko-shēmas un sešas ar vidi un klimatu pārvaldības saistības, uzlabojot vides un klimata rādītājus. Eko-shēmās un lauku attīstības pasākumos iekļautās atbalsta prakses ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no EK Regulā Nr.2021/2115 6. panta 1. punkta d), e) un f) apakšpunktā noteiktajiem konkrētajiem mērķiem.

Vai intervence ir daļēji vai pilnībā finansēta no proteīnaugiem paredzētajiem papildu finanšu līdzekļiem (kopā ne vairāk par 2 %) saskaņā ar SPR 96. panta 3. punktu?

☐ Jā ☑ Nē

Ja intervence ir vērsta uz pākšaugu un stiebrzāļu maisījumu: norādīt pākšaugu minimālo procentuālo daudzumu maisījumā.

Neattiecas

Saistītais ienākumu atbalsts, ko piešķir par zīdtārpiņiem, par atbalstu dzīvniekiem uzskatāms tad, ja, lai izmantotu "galvu" kā atbalsta pamatvienību, ir nepieciešams iepriekš noskaidrot:

precizēt šīs vienības un "galvas" pārrēķina koeficientu (t. i., cik no šīs vienības atbilst "1 galvai"?) piemēram, rādītāju vajadzībām.

Neattiecas

Piezīmēs ir iespējams sniegt precizējumu (piemēram, kādam jābūt kastītē ievietoto olu svaram)

9 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos 6. panta 5. punkta noteikumus vai PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zilā grupa)

Intervence atbilst dzeltenajai grupai

11 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TM U5.9 - SA par sertificētu labības sēklu	Vienota		R.4; R.8

Paskaidrojums un pamatojums (ieskaitot elastīgumu)

TM U5.9 - SA par sertificētu labības sēklu

SA likme ir noteikta kā plānotā vienības summa par atbalsttiesīgo hektāru. SA tiks izmaksāts tādā apmērā, lai uzlabotu rentabilitāti, tādējādi nodrošinot saimniecību dzīvotspēju un uzlabojot konkurētspēju. Plānotā vienības summa ir noteikta kā starpības minimums starp faktisko negatīvo rentabilitāti un rentabilitāti, kas nepieciešama, lai nozare būtu dzīvotspējīga. Nosakot plānoto vienības summu, tika ņemta vērā aprēķinātā rentabilitāte un pieejamais finansējums.

Summas par vienību svārstības ir noteiktas 20% apmērā no plānotā vienības summa, vienlaikus nodrošinot, ka plānotās vienības maksimālās summas apjoms nepārsniegs aprēķināto rentabilitāti.

12 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
	Kalendārais gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TM U5.9 - SA par sertificētu labības sēklu	Plānotā vienības summa	78,90	78,90	78,90	78,90	78,90	
	Plānotās vienības minimālā summa	63,00	63,00	63,00	63,00	63,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	95,00	95,00	95,00	95,00	95,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	730 852,28	730 852,28	730 852,28	730 852,28	730 852,28	3 654 261,40
KOPĀ	O.10 (vienība: Hektāri)	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	46 315,10
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	730 852,00	730 852,00	730 852,00	730 852,00	730 852,00	3 654 260,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						

5.2. Nozariskās intervences

Augļi un dārzeņi

Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U1 - Darbības programma augļu un dārzeņu sektorā	Vidēja		R.1; R.10; R.11; R.16; R.26; R.28; R.32

Apraksts

TKO U1 - Darbības programma augļu un dārzeņu sektorā

Vienības summas veids - Vidējā vienības summa darbības programmā.

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā īstenotajām augļu un dārzeņu nozares ražotāju organizācijas darbības programmām.

Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U1 - Darbības programma augļu un dārzeņu sektorā	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	50 000,00	50 000,00	260 000,00	250 000,00	
	O.35 (vienība: Darbības programmas)	0,00	1,00	1,00	5,00	6,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	50 000,00	50 000,00	1 300 000,00	1 500 000,00	2 900 000,00

INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības

TKO1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.1
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos
Intervences veids	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu

R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību
R.32 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

a) būves, neapbūvētas zemes iegāde, ilggadīgo stādu iegāde un stādījumu ierīkošana;

b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;

c) datu bāžu un programmatūru iegāde, izstrāde un uzstādīšana, un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;

e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;

f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizāciju iekšējai pārvadāšanai).

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, tehnoloģijas, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizāciju konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu. Šādi pasākumi tiks ieskaitīti kā pienesums darbības programmu mērķos par 2 %, kas minēti regulas 2021/2115 50. panta 7. punkta “c” apakšpunktā.

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiks īstenotas investīcijas saistībā ar vidi, kas tiks ieskaitīti kā pienesums darbības programmu mērķos par 15%, kas minēti regulas 2021/2115 50. panta 7. punkta “a” apakšpunktā:

a) ilgtspējīga ūdens izmantošana un aizsardzība;

b) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;

c) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;

d) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;

e) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;

f) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;

g) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta augļu un dārzeņu ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu ūdens un enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, izturētspējas pret kaitīgiem organismiem uzlabošana, t.sk. pesticīdu lietošanas radīto risku un ietekmējuma samazināšana, ūdens kvalitātes saglabāšana vai uzlabošana, ūdens

resursu ilgtspējīga izmantošana, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d" "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

- vismaz trīs vai vairāk pasākumi un 15 % no ražotāju organizācijas darbības programmas izmaksām ir jāparedz vides aizsardzības (46.panta "e" punkts) un klimata (46.panta "f" punkts) mērķiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "a" un "b" apakšpunktā;
- ja uz vismaz 80 ražotāju organizāciju biedru attiecas viena vai vairākas identiskas agrovides un klimata vai bioloģiskās lauksaimniecības saistības, tad katru no šīm saistībām uzskata par vienu no vismaz trim darbībām, kā noteikts 50. panta 7. punkta otrajā daļā;
- vismaz 2 % no darbības programmu izdevumiem ir intervencēm, kuras ir saistītas ar pētniecības mērķi (46.panta "d" punkts), kā noteikts 50. panta 7. punkta "c" apakšpunktā;
- izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta "f" punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta "g" punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta "h" punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "d" apakšpunktā;
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas);
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības;
- attiecībā uz ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību tiek paredzēti šādi nosacījumi:
    - investīcijām to uzraudzības periodā jābūt vērstām uz to, lai samazinātu apūdeņošanai nepieciešamo ūdens izmantošanas apjomu par vismaz 15 %, ko apliecinās kvalificēta iestāde vai eksperts, pamatojoties uz iekārtas tehnisko specifikāciju, un faktiskais ietaupījums būs vismaz 10% no šī apjoma;
    - pieņemams arī zemāks ūdens lietošanas samazinājums, vismaz 7 % un faktiskais ietaupījums būs vismaz 10% no šī apjoma uzraudzības perioda laikā, ja ieguldījums sniedz vismaz vēl vienu labumu videi, piemēram, enerģijas izmantošanas vai mēslošanas līdzekļu samazināšana;
    - ja tiek īstenoti ieguldījumi pilienveida apūdeņošanas vai līdzīgās sistēmās, tad tām ir jānodrošina vismaz 5% ūdens izlietojuma samazinājums un faktiskais ietaupījums būs vismaz 10% no šī apjoma salīdzinājumā ar patēriņu pirms ieguldījuma.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas, papildus nosakot maksimālās attiecināmās izmaksas ražotāju organizācijas finansējuma aprēķināšanai jaunas būvniecības, pārbūves un atjaunošanas projektiem galvenajiem būvju tipiem. Būvniecības un transportlīdzekļu iegādes un aprīkojuma izmaksas tiek segtas ņemot vērā vispārīgās nacionālās likumdošanas prasības. Visiem ieguldījumiem jābūt ražotāju organizācijas īpašumā visu to uzraudzības periodu saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos un nacionālajo tiesību aktos noteiktajām prasībām.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO1.1: Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību

TKO1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.2
Intervences nosaukums	Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība
Intervences veids	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā,	Augsta	Jā

	mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā		
HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) konsultāciju organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiks īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) konsultācijas vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiks īstenotas konsultācijas klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanai klimata pārmaiņām, energosresuru ilgtspējīgai izmantošanai, atkritumu ražošanas samazināšanai un to apsaimniekošanas uzlabošanai, kā arī par vides aizsardzības vai uzlabošanas jautājumiem.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, kvalitātes shēmām, par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem, rezultātā veicinot ražotāju organizāciju konkurētspēju tirgū.

Tāpat tiktu nodrošinātas konsultācijas un tehniskā palīdzība attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību kontroles metodēm, augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu ilgtspējīgu izmantošanu u.tml. ar vidi saistītiem jautājumiem.

Viens no ražotāju organizāciju attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācijas biedri.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta izpratnes un zināšanu palielināšana par augļu un dārzeņu ražošanas negatīvās ietekmes samazināšanu uz vidi, klimata pārmaiņu mazināšanu, atkritumu apjomu samazināšana un ilgtspējīga enerģijas izmantošana.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· vismaz trīs vai vairāk pasākumi un 15 % no ražotāju organizācijas darbības programmas izmaksām ir jāparedz vides aizsardzības (46.panta "e" punkts) un klimata (46.panta "f" punkts) mērķiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "a" un "b" apakšpunktā;

· ja uz vismaz 80 ražotāju organizācijas biedru attiecas viena vai vairākas identiskas agrovides un klimata vai bioloģiskās lauksaimniecības saistības, tad katru no šīm saistībām uzskata par vienu no vismaz trim darbībām, kā noteikts 50. panta 7. punkta otrajā daļā;

· vismaz 2 % no darbības programmu izdevumiem ir intervencēm, kuras ir saistītas ar pētniecības mērķi (46.panta "d" punkts), kā noteikts 50. panta 7. punkta "c" apakšpunktā;

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta "f" punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta "g" punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta "h" punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "d" apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajoos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizācijas nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst par ražotāju organizācijas pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO1.2: Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū

TKO1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.3
Intervences nosaukums	Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa
Intervences veids	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā,	Augsta	Jā

	mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā		
HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) paraugprakšu organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) sanāksmju, apmācību, mācību programmu un paraugprakšu izmaksas, t.sk. dienas nauda, transporta un uzturēšanās izmaksas;

c) apmācības par ekperimentāro ražošanu un kvalitātes shēmām, t.sk. sertifikāciju (apmācības, kuris, konferences u.c.);

d) personāla izmaksas;

e) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiks īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) apmācības vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros tiks īstenotas apmācības klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanai klimata pārmaiņām, energosresuru ilgtspējīgai izmantošanai, atkritumu ražošanas samazināšanai un to apsaimniekošanas uzlabošanai, kā arī par vides aizsardzības vai uzlabošanas jautājumiem.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, par eksperimentālo ražošanu un kvalitātes shēmām, kā arī par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem un produkcijas realizāciju iespējām. Tāpat tiktu veicināta lauksaimnieku apvienošanās popularizējot līdzšinējo labo praksi produkcijas realizācijā ar sadarbības vai kooperācijas starpniecību, t.sk. akcentējot līdera lomu veiksmīgai attīstībai, tādējādi motivējot ražotājus sadarboties un iesaistīties kooperācijā. Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācijas biedri.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tikti sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 13. panta 1. punkta "b" un "c" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta izpratnes un zināšanu palielināšana par augļu un dārzeņu ražošanas negatīvās ietekmes samazināšanu uz vidi, klimata pārmaiņu mazināšanu, atkritumu apjomu samazināšana un ilgtspējīga enerģijas izmantošana.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· vismaz trīs vai vairāk pasākumi un 15 % no ražotāju organizāciju darbības programmas izmaksām ir jāparedz vides aizsardzības (46.panta "e" punkts) un klimata (46.panta "f" punkts) mērķiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "a" un "b" apakšpunktā;

· ja uz vismaz 80 ražotāju organizāciju biedru attiecas viena vai vairākas identiskas agrovides un klimata vai bioloģiskās lauksaimniecības saistības, tad katru no šīm saistībām uzskata par vienu no vismaz trim darbībām, kā noteikts 50. panta 7. punkta otrajā daļā;

· vismaz 2 % no darbības programmu izdevumiem ir intervencēm, kuras ir saistītas ar pētniecības mērķi (46.panta "d" punkts), kā noteikts 50. panta 7. punkta "c" apakšpunktā;

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta "f" punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta "g" punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta "h" punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "d" apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO1.3: Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana

TKO1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.4
Intervences nosaukums	Bioloģiskā vai integrētā ražošana
Intervences veids	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā

SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.29 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu un kaitēkļu dabisko ienaidnieku iegādes un lietošanas izmaksas;

c) specifiskās izmaksas par bioloģisko un integrēto ražošanu (mācības, kursi, konferences, pētījumi u.c.);

d) sertificēšanas un shēmas īstenošanas izmaksas, sabiedrības informēšanas pasākumi par bioloģisko un integrēto ražošanu un produktiem (degustācijas, tirdziņi, skrejlapas u.c.);

e) personāla izmaksas;

f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu veicināta bioloģiskā un integrētā ražošana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu, paaugstinot ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū.

Ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu vietā var izmantot alternatīvās kaitīgo organismu ierobežošanas metodes – mikrobioloģiskos augu aizsardzības līdzekļus vai arī dzīvos organismus saturošos augu aizsardzības līdzekļus, kas satur kaitēkļu dabiskos ienaidniekus, piemēram, plēsējus, kaitēkļu parazītus.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto bioloģisko vai integrēto produkciju atbilstoši prasībām. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Šīs intervences ietvaros īstenotie pasākumi tiks ieskaitīti kā pienesums darbības programmu mērķos par 15% un 2 %, kas minēti regulas 2021/2115 50. panta 7. punkta “a” un “b” apakšpunktā.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· vismaz trīs vai vairāk pasākumi un 15 % no ražotāju organizāciju darbības programmas izmaksām ir jāparedz vides aizsardzības (46.panta "e" punkts) un klimata (46.panta "f" punkts) mērķiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "a" un "b" apakšpunktā;

· ja uz vismaz 80 ražotāju organizāciju biedru attiecas viena vai vairākas identiskas agrovides un klimata vai bioloģiskās lauksaimniecības saistības, tad katru no šīm saistībām uzskata par vienu no vismaz trim darbībām, kā noteikts 50. panta 7. punkta otrajā daļā;

- vismaz 2 % no darbības programmu izdevumiem ir intervencēm, kuras ir saistītas ar pētniecības mērķi (46.panta "d" punkts), kā noteikts 50. panta 7. punkta "c" apakšpunktā;

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta "f" punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta "g" punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta "h" punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "d" apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas, kas saistītas ar bioloģisko vai integrēto ražošanu, saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO1.4: Bioloģiskā vai integrētā ražošana – PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības

TKO1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.5
Intervences nosaukums	Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība
Intervences veids	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) darbības loģistikas plūsmas veidošanā (loģistikas sistēmas izveide, aplikācijas izveide, datu bāzes izveide u.c.);

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizācijas produkcijas realizācija tirgū, kā arī tiktu nodrošinātaprodukcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde. Tas palielinātu pārvadāšanas un uzglabāšanas efektivitāti, optimizētu loģistikas izmaksas.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta "f" punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta "g" punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta "h" punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "d" apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO1.5: Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus

TKO1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.6
Intervences nosaukums	Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija
Intervences veids	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
CONS(46(i)) palielināt svaigas un pārstrādātas augļu un dārzeņu produkcijas patēriņu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi
Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) degustācijas veikalos, produktu popularizēšanas un reklāmas izmaksas, dalība izstādēs, mājas lapas izstrāde, tirgus izpēte, datu bāzu izveide;

b) jaunu produktu izstrāde, ilgtspējīga iepakojuma izveide;

c) pasākumi produkcijas realizācijai ārpus mazumtirdzniecības tīklu sistēmām;

d) patērētāju izpratnes palielināšana par svaigu augļu un dārzeņu ietekmi uz veselību;

e) patērētāju informētības palielināšana par ilgtspējīgu ražošanu un kvalitātes shēmām un preču zīmēm;

f) personāla izmaksas, t.sk. sabiedrisko attiecību darbs;

g) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju produktu tirdzniecības uzlabošana, t.sk., realizācijas kanālu dažādošana, lai palielinātu tirgus daļu, veicinātu jaunu produktu līniju rašanos, uzlabotu ražotāju organizāciju atpazīstamību un dzīvotspēju, palielinot peļņu un veicinot sortimenta paplašināšanos, kā arī izvērstu un uzlabotu produkcijas mārketingu.

Patērētāju izpratnes palielināšana par augļu un dārzeņu patēriņa labo ietekmi uz veselību, par pareizu, veselīgu, līdzsvarotu uzturu, par lauksaimniecības un pārtikas ražošanas metodēm, tirgus izpēte un pieprasījuma analīze veicina ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošanu, piedāvājuma paplašināšanu, jaunu produktu līniju rašanos, tādejādi paaugstinot ražotāju organizācijas dzīvotspēju un palielinot to tirgus daļu. Palielinot pircēju zināšanas par augļu un dārzeņu patēriņa pozitīvo ietekmi uz veselību, ražotāju organizācijas var veicināt augļu, dārzeņu patēriņu un palielināt pieprasījumu pēc ražotāju organizācijas produktiem.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto produkciju atbilstoši kvalitātes shēmām, kā arī par preču zīmēm.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tikti sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 14. panta "a", "b", "c", "d" "e", "f" un "g" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta “f” punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta “g” punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta “h” punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta “d” apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO1.6: Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija- PTO 2. pielikuma 2. punkts.

QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

TKO1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.7
Intervences nosaukums	Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Intervences veids	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes shēmu ieviešanas un īstenošanas izmaksas (dokumentācija, ražošanas tehnoloģiju apguve, informācijas ieguve u.tml. izmaksas);

izmaksas (dokumentācija, sertifikācijas izmaksas, tehnoloģiju apguve, informācijas ieguve u.tml.);

b) personāla izmaksas;

c) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta kvalitātes shēmu ieviešana un īstenošana, lai ražotu produktu, it īpaši lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar klientu prasībām un pieprasījumiem. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta "f" punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta "g" punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta "h" punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta "d" apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO1.7: Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību

TKO1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.8
Intervences nosaukums	Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība
Intervences veids	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes uzlabošanas, izsekojamības un sertifikācijas sistēmas pasākumu izmaksas;

b) darbības produktu uzraudzības un izsekojamības sistēmas izveidei un īstenošanai, kā arī produktu sertificēšanai (produktu pavaddokumenti, identifikācija un uzskaite, produktu marķējums u.c.);

c) kvalitātes, izsekojamības un sertificēšanas sistēmu īstenošanas izmaksas;

d) sabiedrības informēšanas pasākumi;

e) personāla izmaksas;
f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta sistemātiska kvalitātes kontroļu piemērošana un kvalitātes nodrošināšanas pasākumu veikšana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu.

Ražotāju organizācijas iekšējo kvalitātes kontroļu mehānismi nodrošina tirgus prasībām atbilstošu produktu kvalitāti, kā arī paaugstina ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū. Pareiza ražotāju organizācijas iekšējā produktu kvalitātes sistēmas darbība ļauj uzlabot (paaugstināt) arī higiēnas apstākļus produktu šķirošanas, uzglabāšanas un pakošanas telpās un būvēs. Nodrošinot produktu iekšējās kvalitātes kontroles procesa atgriezenisko saiti starp ražotāju organizācijas biedriem un ražotāju organizāciju, var samazināt kvalitātes prasībām neatbilstošas (nestandarta) saražotās produkcijas procentuālo daļu, tādejādi samazinot ražošanas izmaksas un palielinot produktu kopējo apgrozījumu.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta “f” punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta “g” punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta “h” punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta “d” apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas

vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO1.8: Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

CLIMA(47(1)(i)) - – darbības, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām

TKO1.9 - Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO1.9
Intervences nosaukums	Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām
Intervences veids	CLIMA(47(1)(i)) – darbības, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Augļi un dārzeņi Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) darbības, kas saistītas ar mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu šķirņu un apsaimniekošanas prakšu izstrādi un izmantošanu;

c) personāla izmaksas;

d) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta izpratnes un zināšanu palielināšana par augļu un dārzeņu ražošanas negatīvās ietekmes samazināšanu uz vidi, klimata pārmaiņu mazināšanu, atkritumu apjomu samazināšana un ilgtspējīga enerģijas izmantošana.

Šīs intervences ietvaros īstenotie pasākumi tiks ieskaitīti kā pienesums darbības programmu mērķos par 15%, kas minēti regulas 2021/2115 50. panta 7. punkta “a” apakšpunktā.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas augļu un dārzeņu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma IX daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53.panta nosacījumiem, it īpaši ņemot vērā iepriekšminētās regulas 50.panta 7.punkta nosacījumus:

· vismaz trīs vai vairāk pasākumi un 15 % no ražotāju organizāciju darbības programmas izmaksām ir jāparedz vides aizsardzības (46.panta “e” punkts) un klimata (46.panta “f” punkts) mērķiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta “a” un “b” apakšpunktā;

· izdevumi, kas saistīti klimata (46.panta “f” punkts), komerciālās vērtības un kvalitātes paaugstināšanas (46.panta “g” punkts) un produkcijas noieta veicināšanas (46.panta “h” punkts) mērķiem, nepārsniedz vienu trešdaļu no darbības programmās paredzētajiem kopējiem izdevumiem, kā noteikts 50. panta 7. punkta “d” apakšpunktā.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 50., 51., 52. un 53. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma IX daļā minētiem produktiem (svaigai produkcijai vai pirmajam pārstrādes posmam), uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību, savukārt attiecībā uz pārstrādātiem produktiem tiek ņemti vērā Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos paredzētā vienotā procentuālā likme.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji (augļu un dārzeņu ražotāju organizācijas) nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 4,1% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības augļu un dārzeņu nozarē).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO1.9: Darbības klimata pārmaiņu mazināšanai un darbības, lai pielāgotos klimata pārmaiņām – PTO 2.pielikuma 2. punkts.

Biškopības produkti

ADVIBEES(55(1)(a)) - – biškopju un biškopju organizāciju konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācija un paraugprakses apmaiņa, tai skaitā izmantojot tīklošanu

TKO3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO3.1
Intervences nosaukums	Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām
Intervences veids	ADVIBEES(55(1)(a)) – biškopju un biškopju organizāciju konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācija un paraugprakses apmaiņa, tai skaitā izmantojot tīklošanu
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervences veids ar kuru tiks sasniegts noteiktais mērķis:

Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām.

Intervences mērķis ir uzlabot biškopju zināšanas un veicināt biškopības saimniecību ražošanas un tirgvedības efektivitāti, tādējādi palielinot biškopības saimniecību ienākumus un ekonomisko ilgtspēju, uzlabot medus ražošanas efektivitāti un ražošanas apstākļus, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes biškopības produktiem.

Konsultāciju pakalpojumi, apmācības un cita veida aktuālās informācijas apmaiņa tiks plānotas pamatojoties uz vajadzību novērtējumu, piemēram, par šādām tēmām:

1) bišu audzēšana un slimību profilakse;

2) medus savākšanas un fasēšanas pilnveidošana, medus glabāšana, transportēšana un tirgvedība;

3) biškopība kā uzņēmējdarbība (piem., medus pašizmaksas noteikšana, ieņēmumu un izdevumu plānošana, mārketinga aktivitāšu plānošana);

4) labas sadarbības attīstība un prakse (ar biškopjiem, zemes apsaimniekotājiem, pārstrādi, patērētājiem);

5) biškopības kooperācijas attīstība (piem., biškopības produktu realizācijā, biškopības blakusproduktu pārstrādē, izejvielu un inventāra iegādē);

6) apputeksnēšanas pakalpojumi un savstarpējā mijiedarbība ar apkārtējo vidi, ceļojošās dravniecības racionalizācija;

7) aktualitātes un inovācijas biškopībā (informācija biškopjiem, konsultantiem, pētniekiem un brīvprātīgiem konsultantiem par jaunāko tehnoloģiju pielietošanu dravošanā).

Intervences ietvaros atbalsts tiks nodrošināts konsultāciju pakalpojumu un informācijas sanigšnai, izmantojot dažādas izglītošanas metodes un veidus, piemēram, organizējot seminārus, kursus, konferences, praktiskās apmācības, nodrošinot konsultācijas, informatīvos materiālus (piem., brošūras, žurnālus, bukletus, vēstules, publikācijas, prezentācijas u. tml.). Lai efektīvāk sasniegtu mērķa auditoriju (biškopji u.c. interesenti), informācijas izplatīšanas kanāli un formāts, kā arī konsultāciju pakalpojumu metodes tiks pielāgoti attiecīgai tēmai un mērķa auditorijai (piem., ņemot vērā mērķa auditorijas vajadzības, dažādu nozares aptauju rezultātus, reģionu specifiskās iezīmes u.c.). Intervences ietvaros paredzēts izglītot arī biškopjus, kas nodarbojas hobija līmenī vai ir iesācēji biškopībā un plāno attīstīt saimniecisko darbību biškopībā.

Atbilstības nosacījumi

Intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī un atbalsts ir pieejams tikai par realizēto intervences veidu īstenošanas periodā. Pieteikties uz atbalstu var ikviena biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem par biedrību un nodibinājumu reģistrēšanu. Pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- pārstāv biškopības nozari un to vajadzības, īstenojot intervences veidu biškopju labā;
- vismaz trīs gadus darbojas biškopības nozarē;
- intervenču īstenošanai ir piesaistīts biškopības speciālists ar augstāko izglītību lauksaimniecībā (laukkopības, dārzkopības, lopkopības vai veterinārmedicīnas speciālists), kurš apguvis studiju kursu biškopībā, vai biškopības speciālists, kas ieguvis vidējo profesionālo izglītību biškopībā, vai persona, kas augstākajā mācību iestādē ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības (mūžizglītības) programmu "Biškopība";
- iepriekšēja darbības pieredze biškopībā: teorētisko un praktisko apmācību pakalpojumusniegšanā; profesionāli izglītojošo un informatīvo drukāto materiālu izdošanā; starptautiskā sadarbība ar profesionālajām biškopības organizācijām;
- ir iesaistīts ģenētisko resursu saglabāšanā, ilgtspējīgā izmantošanā un attīstībā biškopībā un ir izstrādāts atbilstošs ģenētisko resursu plāns.

Piesakoties uz intervences atbalstu ir jāsniedz informācija par konkrētā intervences veida pasākumiem, kurus atbalsta pretendents īstenos, kā arī pasākumu īstenošanas laiks, izmaksu tāme par attiecināmām izmaksām. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta detalizētāka pieteikšanās kārtība, kritēriji atbalsta saņemšanai un tā administrēšana un uzraudzība.

Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra izvērtē atbalsta pretendentu iesniegumus uz atbalstu. Ja ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tad tiek noslēgts līgums ar atbalsta pretendentu par atbalsta saņemšanu. Rezultātā atbalsta pretendents ir tiesīgs saņemt atbalstu kā atbalsta saņēmējs par īstenotajiem pasākumiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai.

Atbalsta tiksīstenots saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2021/126 nosacījumiem un citiem Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī nacionālajiem normatīvajiem aktiem. Šī intervences veida ietvarā paredzēts segt tādas izmaksas kā, piemēram, personāla un administratīvās izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences veida ietvaros paredzēto pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm, ka arī citas faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku: Atbalsts ir paredzēts ikgadēja maksājuma veidā par realizēto intervences veidu tikai biškopības nozarei. Atbalsts netiek piešķirts tieši biškopjiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalstu sniedz kā ikgadēju vienotu vienības summu par intervences veidu. Atbalsta saņēmējs pēc līguma noslēgšanas par atbalsta saņemšanu, īsteno konkrētā intervences veida pasākumus un noteiktā laikā iesniedz pārskatu un informāciju par izdevumiem saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un noslēgto līgumu. Atbalstu plānots izmaksāt pa daļām saskaņā ar nacionālajos normatīvajos noteikto kārtību, piemēram, atbalsta izmaksa pa daļām, tas ir, avanss un izmaksas pēc pārskata saņemšanas par īstenoto intervences veidu un rezultātiem.

Atbalsts ir plānots 100 procenti apmērā no attaisnotajiem izdevumiem (ieskaitot gan Eiropas Savienības, gan Latvijas līdzfinansējuma daļu).

Vienības summa aprēķināta, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, ņemot iepriekšējā programmēšanas perioda pieredzi un vajadzību novērtējumu. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta kārtība, kā veic norēķinus un izmaksājamo atbalsta apmēru, ja atbalsta pieprasījums pārsniedz piešķirto finansējuma apmēru.

7 Papildu informācija par intervences veidu

N/A

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervence TKO3.1. atbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 2.punktam.

Īstenotam intervences veidam nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts biškopības nozarei, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts biškopjiem.

Īstenotā intervences veida mērķis ir biškopības produkcijas ražotāju izglītošana un atbalstīšana, lai uzlabotu medus ražošanas efektivitāti un ražošanas apstākļus, kā arī paaugstinātu saražotās produkcijas kvalitāti, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes Eiropas Kopienas izcelsmes biškopības produktiem.

Atbalsts ir pieejams tikai biškopības biedrībām vai nodibinājumiem intervences īstenošanas periodā un tikai par intervences veidā paredzētām darbībām vai pasākumiem.

9 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām	Vienota		

Apraksts

TKO U3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā biškopības nozares programmā īstenotiem pasākumiem.

10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	110 906,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	
	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	110 906,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	685 850,00
KOPĀ	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	221 812,00	287 472,00	287 472,00	287 472,00	287 472,00	1 371 700,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	110 906,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	685 850,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

INVAPI(55(1)(b)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības

TKO3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO3.2
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu
Intervences veids	INVAPI(55(1)(b)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervences veids ar kuru tiks sasniegts noteiktais mērķis:

Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu.

Ņemot vērā, ka varroze Latvijā ir visizplatītākā bišu slimība un ekonomiski rada vislielākos zaudējumus biškopībai, tad intervences mērķis ir vērsts uz bišu parazītu un citu slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu.

Šī intervences veida ietvaros plānots atbalstīt varrozes ierobežojošo līdzekļu (piemēram, organiskās skābes, ēteriskās eļļas,utt.), aizsarglīdzekļu (piemēram, gumijas cimdi, brilles) un nepieciešamā aizsargaprīkojuma iepirkšanu (piemēram, šļirces, kartoni, tranu kāres), lai maksimāli daudziem biškopjiem būtu iespēja tos izmantot un tas ir paredzēts tikai, lai pasargātu cilvēka veselību un ievērotu darba drošības noteikumus. Varrozes ierobežojošie līdzekļi, aizsarglīdzekļi un aizsargaprīkojums, par brīvu tiks izdalīti biškopjiem, gan biškopju ikgadējā vasaras saietā un pavasara konferencē, gan biškopības biedrības birojā un to reģionālajās filiālēs, gan semināros, kā arī tos varēs saņemt reģionos vai, pasūtot pie lauksaimniecības konsultantiem un tie tiks nogādāti biškopjiem uz dravām.

Līdz šim panākts, ka valstī vairāk kā 50% biškopji (COLOSS anketēšanas dati) lieto tikai bioloģiskās metodes varrozes ierobežošanā. Lai mudinātu biškopjus arvien vairāk izvēlēties bioloģiskās metodes, ir nepieciešams arī turpināt šo metožu aprobācijas darbu un popularizēšanu, demonstrējot dravās un semināros reālus pētījumu rezultātus, kas sasniegti Latvijas apstākļos.

Atbilstības nosacījumi

Intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī un atbalsts ir pieejams tikai par realizēto intervences veidu īstenošanas periodā. Atbalsta saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem par biedrību un nodibinājumu reģistrēšanu. Atbalsta saņēmējam jeb pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- pārstāv biškopības nozari un to vajadzības, īstenojot intervences veidu biškopju labā;
- vismaz trīs gadus darbojas biškopības nozarē;
- intervenču īstenošanai ir piesaistīts biškopības speciālists ar augstāko izglītību lauksaimniecībā (laukkopības, dārzkopības, lopkopības vai veterinārmedicīnas speciālists), kurš apguvis studiju kursu biškopībā, vai biškopības speciālists, kas ieguvis vidējo profesionālo izglītību biškopībā, vai persona, kas augstākajā mācību iestādē ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības (mūžizglītības) programmu "Biškopība";
- iepriekšēja darbības pieredze biškopībā: teorētisko un praktisko apmācību pakalpojumusniegšanā; profesionāli izglītojošo un informatīvo drukāto materiālu izdošanā; starptautiskā sadarbība ar profesionālajām biškopības organizācijām;
- ir iesaistīts ģenētisko resursu saglabāšanā, ilgtspējīgā izmantošanā un attīstībā biškopībā un ir izstrādāts atbilstošs ģenētisko resursu plāns.

Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta detalizētāka pieteikšanās kārtība, kritēriji atbalsta saņemšanai.

Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra izvērtē atbalsta pretendentu iesniegumus uz atbalstu. Ja ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tad tiek noslēgts līgums ar atbalsta pretendentu par atbalsta saņemšanu. Rezultātā atbalsta pretendents ir tiesīgs saņemt atbalstu kā atbalsta saņēmējs par īstenotajiem pasākumiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai.

Atbalsta tiksīstenots saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2021/126 nosacījumiem un citiem Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī nacionālajiem normatīvajiem aktiem. Šī intervences veida ietvarā paredzēts segt tādas izmaksas kā, piemēram, personāla un administratīvās izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences veida ietvaros paredzēto pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm, ka arī citas faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku: Atbalsts ir paredzēts ikgadēja maksājuma veidā par realizēto intervences veidu tikai biškopības nozarei. Atbalsts netiek piešķirts tieši biškopjiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalstu sniedz kā ikgadēju vienotu vienības summu par intervences veidu. Atbalsta saņēmējs pēc līguma noslēgšanas par atbalsta saņemšanu, īsteno konkrētā intervences veida pasākumus un noteiktā laikā iesniedz pārskatu un informāciju par izdevumiem saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un noslēgto līgumu. Atbalstu plānots izmaksāt pa daļām saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību, piemēram, atbalsta izmaksa pa daļām, tas ir, avanss un izmaksas pēc pārskata saņemšanas par īstenoto intervences veidu un rezultātiem.

Atbalsts ir plānots 100 procenti apmērā par attaisnotajiem izdevumiem (ieskaitot gan Eiropas Savienības, gan Latvijas līdzfinansējuma daļu).

Vienības summa aprēķināta, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, ņemot iepriekšējā programmēšanas perioda pieredzi un vajadzību novērtējumu. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta kārtība, kā veic norēķinus un izmaksājamo atbalsta apmēru, ja atbalsta pieprasījums pārsniedz piešķirto finansējuma apmēru.

7 Papildu informācija par intervences veidu

N/A

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Uzmanību! Intervences pasākumiem atbilstoši 55. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punktam saskaņā ar 10. pantu un II pielikumu ir jāatbilst PTO zaļās grupas kritērijiem. Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervence TKO3.2. atbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 2. punktam. Īstenotam intervences veidam nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts biškopības nozarei, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts biškopjiem. Īstenotā intervences veida mērķis ir biškopības produkcijas ražotāju izglītošana un atbalstīšana, lai uzlabotu medus ražošanas efektivitāti un ražošanas apstākļus, kā arī paaugstinātu saražotās produkcijas kvalitāti, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes Eiropas Kopienas izcelsmes biškopības produktiem. Atbalsts ir pieejams tikai biškopības biedrībām vai nodibinājumiem intervences īstenošanas periodā un tikai par intervences veidā paredzētām darbībām vai pasākumiem.

9 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu	Vienota		

Apraksts

TKO U3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā biškopības nozares programmā īstenotiem pasākumiem.

10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	36 994,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	
	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	36 994,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	214 994,00
KOPĀ	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	73 988,00	89 000,00	89 000,00	89 000,00	89 000,00	429 988,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	36 994,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	214 994,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

TKO3.3 - Nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO3.3
Intervences nosaukums	Nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu
Intervences veids	INVAPI(55(1)(b)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā
SM1 V6	Nodrošināt ienākumu svārstību mazināšanos	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervences veids ar kuru tiks sasniegts noteiktais mērķis:

Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu.

Šīs intervences veida ietvaros tiek plānots atbalstīt projektus saistībā ar bišu pārziemošanu un to ietekmējošiem faktoriem, tostarp nozematozes un citu bišu slimību ietekmi uz ziemošanu, piemēram, Eiropas Savienībā pieejamo VHS (varrozes izturīgāku selekcionētu) bišu mašu iegāde un pētīšana, veicot bišu saimju ziemošanas monitoringu un datu analizēšanu un apstrādi. Tāpat, projekta ietvaros tiek plānots atbalstīt arī svaru un monitoringa programmas iegādi, lai veiktu bišu saimju attīstības novērojumus un to rezultāti motivētu biškopjus domāt par optimālāku bišu pārziemošanu, kā arī labāk izprastu to ietekmējošos faktorus. Projekta rezultātā, tiešsaistē tiks izvietota informācija, kur biškopji varēs sekot līdzi novērojumu/pētījumu rezultātiem dažādos reģionos, ņemot vērā klimatiskos apstākļus dažādos

reģionos un tiks sagatavotas arī rekomendācijas biškopjiem par pareizu bišu saimju piebarošanu, ieziemošanu un ziemošanas uzraudzību, atbilstoši klimatiskajiem faktoriem.

Atbilstības nosacījumi

Intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī un atbalsts ir pieejams tikai par realizēto intervences veidu īstenošanas periodā. Atbalsta saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem par biedrību un nodibinājumu reģistrēšanu. Atbalsta saņēmējam jeb pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- pārstāv biškopības nozari un to vajadzības, īstenojot intervences veidu biškopju labā;
- vismaz trīs gadus darbojas biškopības nozarē;
- intervenču īstenošanai ir piesaistīts biškopības speciālists ar augstāko izglītību lauksaimniecībā (laukkopības, dārzkopības, lopkopības vai veterinārmedicīnas speciālists), kurš apguvis studiju kursu biškopībā, vai biškopības speciālists, kas ieguvis vidējo profesionālo izglītību biškopībā, vai persona, kas augstākajā mācību iestādē ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības (mūžizglītības) programmu "Biškopība";
- iepriekšēja darbības pieredze biškopībā: teorētisko un praktisko apmācību pakalpojumusniegšanā; profesionāli izglītojošo un informatīvo drukāto materiālu izdošanā; starptautiskā sadarbība ar profesionālajām biškopības organizācijām;
- ir iesaistīts ģenētisko resursu saglabāšanā, ilgtspējīgā izmantošanā un attīstībā biškopībā un ir izstrādāts atbilstošs ģenētisko resursu plāns.

Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta detalizētāka pieteikšanās kārtība, kritēriji atbalsta saņemšanai.

Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra izvērtē atbalsta pretendentu iesniegumus uz atbalstu. Ja ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tad tiek noslēgts līgums ar atbalsta pretendentu par atbalsta saņemšanu. Rezultātā atbalsta pretendents ir tiesīgs saņemt atbalstu kā atbalsta saņēmējs par īstenotajiem pasākumiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai.

Atbalsta tiks īstenots saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2021/126 nosacījumiem un citiem Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī nacionālajiem normatīvajiem aktiem. Šī intervences veida ietvarā paredzēts segt tādas izmaksas kā, piemēram, personāla un administratīvās izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences veida ietvaros paredzēto pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm, ka arī citas faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku: Atbalsts ir paredzēts ikgadēja maksājuma veidā par realizēto intervences veidu tikai biškopības nozarei. Abalsts netiek maksāts tieši biškopjiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalstu sniedz kā ikgadēju vienotu vienības summu par intervences veidu. Atbalsta saņēmējs pēc līguma noslēgšanas par atbalsta saņemšanu, īsteno konkrētā intervences veida pasākumus un noteiktā laikā iesniedz pārskatu un informāciju par izdevumiem saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un noslēgto līgumu. Atbalstu plānots izmaksāt pa daļām saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību, piemēram, atbalsta izmaksa pa daļām, tas ir, avanss un izmaksas pēc pārskata saņemšanas par īstenoto intervences veidu un rezultātiem.

Atbalsts ir plānots 100 procenti apmērā par attaisnotajiem izdevumiem (ieskaitot gan Eiropas Savienības, gan Latvijas līdzfinansējuma daļu).

Vienības summa aprēķināta, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, ņemot iepriekšējā programmēšanas perioda pieredzi un vajadzību novērtējumu. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta kārtība, kā veic norēķinus un izmaksājamo atbalsta apmēru, ja atbalsta pieprasījums pārsniedz piešķirto finansējuma apmēru.

7 Papildu informācija par intervences veidu

N/A

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Uzmanību! Intervences pasākumiem atbilstoši 55. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punktam saskaņā ar 10. pantu un II pielikumu ir jāatbilst PTO zaļās grupas kritērijiem. Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervence TKO3.3. atbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 2. punktam. Īstenotam intervences veidam nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts biškopības nozarei, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts biškopjiem. Īstenotā intervences veida mērķis ir biškopības produkcijas ražotāju izglītošana un atbalstīšana, lai uzlabotu medus ražošanas efektivitāti un ražošanas apstākļus, kā arī paaugstinātu saražotās produkcijas kvalitāti, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes Eiropas Kopienas izcelsmes biškopības produktiem. Atbalsts ir pieejams tikai biškopības biedrībām vai nodibinājumiem intervences īstenošanas periodā un tikai par intervences veidā paredzētām darbībām vai pasākumiem.

9 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U3.3 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, t.sk. vērsti uz - nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimnie. prakšu izstrādes un izmant. veic.	Vienota		

Apraksts

TKO U3.3 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, t.sk. vērsti uz - nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimnie. prakšu izstrādes un izmant. veic.

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā biškopības nozares programmā īstenotiem pasākumiem.

10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U3.3 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, t.sk. vērsti uz - nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimnie. prakšu izstrādes un izmant. veic.	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	
	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	24 500,00
KOPĀ	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	9 800,00	9 800,00	9 800,00	9 800,00	9 800,00	49 000,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	24 500,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

TKO3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO3.4
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu
Intervences veids	INVAPI(55(1)(b)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervences veids ar kuru tiks sasniegts noteiktais mērķis:

Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu.

Lai nodrošinātu bišu skaita saglabāšanu unatjaunināšanu valstī, kvalitatīva bišu māte ir ļoti svarīgs nosacījums biškopībā, jo tā uzlabo medus ražošanu, bišu saimju pārziemošanas spējas, bišu saimes veselību un mikroklimatu, kas savukārt palielina biškopības saimniecības ražošanas efektivitāti, nodrošina biškopības saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecības darbības ekonomisko ilgtspēju.

Tāpat, lai stimulētu bišu mašu selekcijas attīstību valstī ir jāturpina attīstīt mākslīgo bišu mašu apsēklošanu, tādējādi par lietderīgāku atzīstama bišu mašu mākslīgās apsēklošanas sistēmas izveidošana, kas ļautu izmantot mašu instrumentālās apsēklošanas pakalpojumus maksimāli pietuvināti dravas atrašanās vietai. Latvijā nav ģeogrāfiski izolētu mašu apsēklošanas punktu no citām bišu saimēm, kā piemēram, nošķirtu kalnu reģionu vai salu, bet tuvāk esošo izmantošana (piemēram, salas Igaunijā) ir ekonomiski neizdevīga, jo attālums nesamērīgi palielina transporta un apkopšanas izdevumus.

Tā kā pastāv apdraudējums dravām no lāča postījumiem, ir plānots nodrošināt biškopjus ar elektriskajiem ganiem, lai varētu veikt preventīvos pasākumus dravas aizsardzībai.

Tādēļ šīs intervences ietvaros atbalsts ir paredzēts biedrībai par bišu mašu iepirkšanu, ataudzēšanu un novērtēšanu, mākslīgi apsēkloto bišu mašu apsēklošanas punktu izveidošanu un segt instrumentālās mašu

sēklošanas speciālistu pakalpojumu izmaksas (piem., līdz 50 %), kā arī biškopju darba apģērbu (biškopju kombinezons), un sīkā darba inventāra iepirkšana, piemēram, dūmkannas, kaltiņi, elektrisko ganu iegāde. Gadījumos, ja elektrisko ganu iegādei būs liels pieprasījums, biedrība (atbalsta saņēmējs), pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem sniegs atbalstu elektrisko ganu iegādei, kompensējot vismaz daļēji iegādes izdevumus, lai varētu atbalstīt pēc iespējas vairāk biškopjus, kuru dravām nepieciešama aizsardzība no lāču postījumiem.

Atbilstības nosacījumi

Intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī un atbalsts ir pieejams tikai par realizēto intervences veidu īstenošanas periodā. Atbalsta saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem par biedrību un nodibinājumu reģistrēšanu. Atbalsta saņēmējam jeb pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

·pārstāv biškopības nozari un to vajadzības, īstenojot intervences veidu biškopju labā;

·vismaz trīs gadus darbojas biškopības nozarē;

·intervenču īstenošanai ir piesaistīts biškopības speciālists ar augstāko izglītību lauksaimniecībā (laukkopības, dārzkopības, lopkopības vai veterinārmedicīnas speciālists), kurš apguvis studiju kursu biškopībā, vai biškopības speciālists, kas ieguvis vidējo profesionālo izglītību biškopībā, vai persona, kas augstākajā mācību iestādē ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības (mūžizglītības) programmu "Biškopība";

·iepriekšēja darbības pieredze biškopībā: teorētisko un praktisko apmācību pakalpojumusniegšanā; profesionāli izglītojošo un informatīvo drukāto materiālu izdošanā; starptautiskā sadarbība ar profesionālajām biškopības organizācijām;

·ir iesaistīts ģenētisko resursu saglabāšanā, ilgtspējīgā izmantošanā un attīstībā biškopībā un ir izstrādāts atbilstošs ģenētisko resursu plāns.

Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta detalizētāka pieteikšanās kārtība, kritēriji atbalsta saņemšanai.

Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra izvērtē atbalsta pretendentu iesniegumus uz atbalstu. Ja ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tad tiek noslēgts līgums ar atbalsta pretendentu par atbalsta saņemšanu. Rezultātā atbalsta pretendents ir tiesīgs saņemt atbalstu kā atbalsta saņēmējs par īstenotajiem pasākumiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai.

Atbalsta tiksīstenots saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2021/126 nosacījumiem un citiem Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī nacionālajiem normatīvajiem aktiem. Šī intervences veida ietvarā paredzēts segt tādas izmaksas kā, piemēram, personāla un administratīvās izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences veida ietvaros paredzēto pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm, ka arī citas faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku: Atbalsts ir paredzēts ikgadēja maksājuma veidā par realizēto intervences veidu tikai biškopības nozarei. Atbalsts netiek piešķirts tieši biškojiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalstu sniedz kā ikgadēju vienotu vienības summu par intervences veidu. Atbalsta saņēmējs pēc līguma noslēgšanas par atbalsta saņemšanu, īsteno konkrētā intervences veida pasākumus un noteiktā laikā iesniedz pārskatu un informāciju par izdevumiem saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un noslēgto līgumu. Atbalstu plānots izmaksāt pa daļām saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību, piemēram, atbalsta izmaksa pa daļām, tas ir, avanss un izmaksas pēc pārskata saņemšanas par īstenoto intervences veidu un rezultātiem.

Atbalsts ir plānots 100 procenti apmērā par attaisnotajiem izdevumiem (ieskaitot gan Eiropas Savienības, gan Latvijas līdzfinansējuma daļu).

Vienības summa aprēķināta, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, ņemot iepriekšējā programmēšanas perioda pieredzi un vajadzību novērtējumu. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta kārtība, kā veic

norēķinus un izmaksājamo atbalsta apmēru, ja atbalsta pieprasījums pārsniedz piešķirto finansējuma apmēru.

7 Papildu informācija par intervences veidu

N/A

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Uzmanību! Intervences pasākumiem atbilstoši 55. panta 1. punkta b) apakšpunkta i) un ii) punktam saskaņā ar 10. pantu un II pielikumu ir jāatbilst PTO zaļās grupas kritērijiem. Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Non relevant.

9 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu	Vienota		

Apraksts

TKO U3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā biškopības nozares programmā īstenotiem pasākumiem.

10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	2 318,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	
	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	2 318,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	54 718,00
KOPĀ	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	4 636,00	26 200,00	26 200,00	26 200,00	26 200,00	109 436,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	2 318,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	54 718,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

COOPAPI(55(1)(e)) - – sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētnieciskās programmas biškopības un biškopības produktu jomā

TKO3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO3.5
Intervences nosaukums	Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā
Intervences veids	COOPAPI(55(1)(e)) – sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētnieciskās programmas biškopības un biškopības produktu jomā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervences veids ar kuru tiks sasniegts noteiktais mērķis:

Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā.

Šīs intervences ietvaros tiks veikts un atbalstīts pētījums par medus un ziedputekšņu botānisko sastāvu un tā kvalitāti, tādejādi palīdzot biškopjiem diferencēt savu produkciju ne tikai pēc organoleptiskajām īpašībām (produktu garšas, smaržas, krāsas un izskata), bet gan arī pēc botāniskās medus un ziedputekšņu izcelsmes sastāva. Pētījuma rezultātā, pamatojoties uz fizikāli ķīmisko īpašību analīzēm, tiks iegūta informācija par produktu botānisko izcelsmi un precīzas ziņas par medus daudzveidību, kvalitātes rādītājiem. No botāniskās izcelsmes izrietošo medus fizikāli ķīmisko īpašību analīžu veikšana ļaus iegūt precīzas ziņas par medus daudzveidību, tādejādi palīdzot biškopjiem diferencēt savu produkciju ne tikai pēc organoleptiskajām īpašībām, bet gan arī pēc augu sastāva - līdz ar to piedāvāt plašāku produktu daudzveidību tirgū, dažādojot produktu cenas. Tāpat medus paraugiem noteiks ziedputekšņu sastāvu, antibiotiku, un akaricīdu un augu aizsardzības līdzekļu atliekvielas, smagos metālus un kvalitatīvos

rādītājus. Tas ir ļoti būtiski gadījumos, ja iegūtās analīzes ir pozitīvas, lai nekavējoties varētu risināt problēmu, meklēt cēloņu kopsakarības un to risinājumus.

Atbilstības nosacījumi

Intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī un atbalsts ir pieejams tikai par realizēto intervences veidu īstenošanas periodā. Atbalsta saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem par biedrību un nodibinājumu reģistrēšanu. Atbalsta saņēmējam jeb pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- pārstāv biškopības nozari un to vajadzības, īstenojot intervences veidu biškopju labā;
- vismaz trīs gadus darbojas biškopības nozarē;
- intervenču īstenošanai ir piesaistīts biškopības speciālists ar augstāko izglītību lauksaimniecībā (laukkopības, dārzkopības, lopkopības vai veterinārmedicīnas speciālists), kurš apguvis studiju kursu biškopībā, vai biškopības speciālists, kas ieguvis vidējo profesionālo izglītību biškopībā, vai persona, kas augstākajā mācību iestādē ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības (mūžizglītības) programmu "Biškopība";
- iepriekšēja darbības pieredze biškopībā: teorētisko un praktisko apmācību pakalpojumusniegšanā; profesionāli izglītojošo un informatīvo drukāto materiālu izdošanā; starptautiskā sadarbība ar profesionālajām biškopības organizācijām;
- ir iesaistīts ģenētisko resursu saglabāšanā, ilgtspējīgā izmantošanā un attīstībā biškopībā un ir izstrādāts atbilstošs ģenētisko resursu plāns.

Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta detalizētāka pieteikšanās kārtība, kritēriji atbalsta saņemšanai.

Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra izvērtē atbalsta pretendentu iesniegumus uz atbalstu. Ja ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tad tiek noslēgts līgums ar atbalsta pretendentu par atbalsta saņemšanu. Rezultātā atbalsta pretendents ir tiesīgs saņemt atbalstu kā atbalsta saņēmējs par īstenotajiem pasākumiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai.

Atbalsta tiks īstenots saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2021/126 nosacījumiem un citiem Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī nacionālajiem normatīvajiem aktiem. Šī intervences veida ietvarā paredzēts segt tādas izmaksas kā, piemēram, personāla un administratīvās izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences veida ietvaros paredzēto pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm, ka arī citas faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku: Atbalsts ir paredzēts ikgadēja maksājuma veidā par realizēto intervences veidu tikai biškopības nozarei. Atbalsts netiek piešķirts tieši biškopjiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalstu sniedz kā ikgadēju vienotu vienības summu par intervences veidu. Atbalsta saņēmējs pēc līguma noslēgšanas par atbalsta saņemšanu, īsteno konkrētā intervences veida pasākumus un noteiktā laikā iesniedz pārskatu un informāciju par izdevumiem saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un noslēgto līgumu. Atbalstu plānots izmaksāt pa daļām saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību, piemēram, atbalsta izmaksa pa daļām, tas ir, avanss un izmaksas pēc pārskata saņemšanas par īstenoto intervences veidu un rezultātiem.

Atbalsts ir plānots 100 procenti apmērā par attaisnotajiem izdevumiem (ieskaitot gan Eiropas Savienības, gan Latvijas līdzfinansējuma daļu).

Vienības summa aprēķināta, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, ņemot iepriekšējā programmēšanas perioda pieredzi un vajadzību novērtējumu. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta kārtība, kā veic norēķinus un izmaksājamo atbalsta apmēru, ja atbalsta pieprasījums pārsniedz piešķirto finansējuma apmēru.

7 Papildu informācija par intervences veidu

N/A

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervence TKO3.5. atbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 2. punktam. Īstenotam intervences veidam nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts biškopības nozarei, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts biškopjiem. Īstenotā intervences veida mērķis ir biškopības produkcijas ražotāju izglītošana un atbalstīšana, lai uzlabotu medus ražošanas efektivitāti un ražošanas apstākļus, kā arī paaugstinātu saražotās produkcijas kvalitāti, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes Eiropas Kopienas izcelsmes biškopības produktiem. Atbalsts ir pieejams tikai biškopības biedrībām vai nodibinājumiem intervences īstenošanas periodā un tikai par intervences veidā paredzētām darbībām vai pasākumiem.

9 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā.	Vienota		

Apraksts

TKO U3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā.

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā biškopības nozares programmā īstenotiem pasākumiem.

10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā.	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	58 017,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	
	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	58 017,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	308 649,00
KOPĀ	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	116 034,00	125 316,00	125 316,00	125 316,00	125 316,00	617 298,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	58 017,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	308 649,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

PROMOBEES(55(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tai skaitā tirgus uzraudzības rīcības un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti

TKO3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO3.6
Intervences nosaukums	Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti
Intervences veids	PROMOBEES(55(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tai skaitā tirgus uzraudzības rīcības un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervences veids ar kuru tiks sasniegts noteiktais mērķis:

Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis, jo īpaši, ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti.

Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzība ir jauns intervences veids, kuras ietvaros ir plānots uzraudzīt medus un biškopības produktu ražošanas apjomus, cenas un izpētīt patērētāju vēlmes un iepirkšanas paradumu izmaiņas, lai sagatavotu biškopjus tirgus izmaiņām un jaunu inovatīvu produktu ražošanai. Intervenci plānots realizēt iesaistot gan biedrības darbiniekus un biškopjus, gan sadarbojoties ar profesionāliem tirgzinības speciālistiem vai kompānijām.

Šī intervences veida ietvaros tiek atbalstīts projekts, kura mērķis ir:

1) veicināt biškopības produktu noietu un nodrošināt biškopības produkcijai inovatīva un videi draudzīga iepakojuma veida un lieluma piedāvājumu atbilstoši patērētāju pieprasījumam un iepirkšanās paradumiem;

2) uzraudzīt medus un biškopības produktu ražošanas apjomus, cenas un izpētīt patērētāju vēlmes un iepirkšanas paradumu izmaiņas;

3) veicināt biškopības produktu izmantošanu citās nozarēs (piemēram, medicīnā, kosmētikā, konditorejā u.c.), lai palielinātu nozares konkurētspēju un ilgtspēju, biškopības produktu patēriņa pieaugumu, kā arī paplašināt biškopības produkcijas īpatsvaru tirdzniecības tīklos vietējā un ārzemju tirgū.

Projekta rezultātā tiks veikti pētījumi par biškopības produktu pārdošanas tirgiem, t.sk. patērētāju paradumiem medus un biškopības produktu izvēli un iegādi, par biškopības produktu realizācijas plānošanu un noieta veicināšanu. Ņemot vērā iegūtos pētījumu rezultātus, tiks organizētas biškopju un potenciālo sadarbības partneru tikšanās, piemēram, par medus iepakojuma lieluma plānošanu dažādām patērētāju grupām un to pārdošanas iespējām, lai veicinātu biškopības produktu izmantošanu citās nozarēs, kā arī veicinātu kopīgu sadarbības projektu izstrādi.

Atbilstības nosacījumi

Intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī un atbalsts ir pieejams tikai par realizēto intervences veidu īstenošanas periodā. Atbalsta saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem par biedrību un nodibinājumu reģistrēšanu. Atbalsta saņēmējam jeb pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- pārstāv biškopības nozari un to vajadzības, īstenojot intervences veidu biškopju labā;
- vismaz trīs gadus darbojas biškopības nozarē;
- intervenču īstenošanai ir piesaistīts biškopības speciālists ar augstāko izglītību lauksaimniecībā (laukkopības, dārzkopības, lopkopības vai veterinārmedicīnas speciālists), kurš apguvis studiju kursu biškopībā, vai biškopības speciālists, kas ieguvis vidējo profesionālo izglītību biškopībā, vai persona, kas augstākajā mācību iestādē ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības (mūžizglītības) programmu "Biškopība";
- iepriekšēja darbības pieredze biškopībā: teorētisko un praktisko apmācību pakalpojumusniegšanā; profesionāli izglītojošo un informatīvo drukāto materiālu izdošanā; starptautiskā sadarbība ar profesionālajām biškopības organizācijām;
- ir iesaistīts ģenētisko resursu saglabāšanā, ilgtspējīgā izmantošanā un attīstībā biškopībā un ir izstrādāts atbilstošs ģenētisko resursu plāns.

Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta detalizētāka pieteikšanās kārtība, kritēriji atbalsta saņemšanai.

Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra izvērtē atbalsta pretendentu iesniegumus uz atbalstu. Ja ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tad tiek noslēgts līgums ar atbalsta pretendentu par atbalsta saņemšanu. Rezultātā atbalsta pretendents ir tiesīgs saņemt atbalstu kā atbalsta saņēmējs par īstenotajiem pasākumiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai.

Atbalsta tiks īstenots saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2021/126 nosacījumiem un citiem Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī nacionālajiem normatīvajiem aktiem. Šī intervences veida ietvarā paredzēts segt tādas izmaksas kā, piemēram, personāla un administratīvās izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences veida ietvaros paredzēto pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm, ka arī citas faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku: Atbalsts ir paredzēts ikgadēja maksājuma veidā par realizēto intervences veidu tikai biškopības nozarei. Atbalsts netiek piešķirts tieši biškopjiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalstu sniedz kā ikgadēju vienotu vienības summu par intervences veidu. Atbalsta saņēmējs pēc līguma noslēgšanas par atbalsta saņemšanu, īsteno konkrētā intervences veida pasākumus un noteiktā laikā iesniedz pārskatu un informāciju par izdevumiem saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un noslēgto līgumu. Atbalstu plānots izmaksāt pa daļām saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību, piemēram, atbalsta izmaksa pa daļām, tas ir, avanss un izmaksas pēc pārskata saņemšanas par īstenoto intervences veidu un rezultātiem.

Atbalsts ir plānots 100 procenti apmērā par attaisnotajiem izdevumiem (ieskaitot gan Eiropas Savienības, gan Latvijas līdzfinansējuma daļu).

Vienības summa aprēķināta, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, ņemot iepriekšējā programmēšanas perioda pieredzi un vajadzību novērtējumu. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta kārtība, kā veic norēķinus un izmaksājamo atbalsta apmēru, ja atbalsta pieprasījums pārsniedz piešķirto finansējuma apmēru.

7 Papildu informācija par intervences veidu

N/A

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervence TKO3.6. atbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 2. punktam.

Īstenotam intervences veidam nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts biškopības nozarei, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts biškopjiem.

Īstenotā intervences veida mērķis ir biškopības produkcijas ražotāju izglītošana un atbalstīšana, lai uzlabotu medus ražošanas efektivitāti un ražošanas apstākļus, kā arī paaugstinātu saražotās produkcijas kvalitāti, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes Eiropas Kopienas izcelsmes biškopības produktiem.

Atbalsts ir pieejams tikai biškopības biedrībām vai nodibinājumiem intervences īstenošanas periodā un tikai par intervences veidā paredzētām darbībām vai pasākumiem.

9 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis, jo īpaši, ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti	Vienota		

Apraksts

TKO U3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis, jo īpaši, ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā biškopības nozares programmā īstenotiem pasākumiem.

10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis, jo īpaši, ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	
	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	85 000,00
KOPĀ	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	34 000,00	34 000,00	34 000,00	34 000,00	34 000,00	170 000,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	85 000,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

ACTQUAL(55(1)(g)) - – produkta kvalitāti uzlabojoša rīcība

TKO3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO3.7
Intervences nosaukums	Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi
Intervences veids	ACTQUAL(55(1)(g)) – produkta kvalitāti uzlabojoša rīcība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.37. Biškopības saglabāšanas vai uzlabošanas darbību vai vienību skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V5	Uzlabot biškopības produkcijas ražošanas efektivitāti un paplašināt tirdzniecības iespējas	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Intervences veids ar kuru tiks sasniegts noteiktais mērķis:

Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi.

Šīs intervences ietvaros tiek plānots atbalstīt aktivitātes ar mērķi izvērtēt biškopības produktu (bišu vaska, bišu maizes, ziedputekšņu, bišu mašu peru pieniņa un citu inovatīvu biškopības produktu) kvalitāti un dažādu faktoru ietekmi uz biškopības produktu kvalitāti visā produktu aprites sistēmā, lai veicinātu biškopības produktu pastāvīgu kvalitātes uzlabošanu.

Tas nozīmē, ka projektā tiks vērtētas biškopības produktu kvalitātes īpašības (tai skaitā, arī organoleptiskās īpašības, tas ir, produktu garša, smarža, krāsa un izskats) un analizēti kvalitāti ietekmējošie faktori dažādos produktu aprites posmos, no produktu ieguves līdz patēriņam (tas ir, gan ražošanas procesā, gan citos produktu aprites posmos (piem., iepakošanā, uzglabāšanā, loģistikas posmā)).

Piemēram, projektā tiks analizēti un salīdzināti biškopības produktu kvalitātes rādītāji atkarībā no izmantotajām dravošanas metodēm un saimju atrašanās vietām. Tiks analizēta biškopības produktu kvalitāte un tās noturība citos produktu aprites posmos.

Projekta rezultātā tiks izstrādātas vadlīnijas par biškopības produktu kvalitāti, tās uzlabošanu un nodrošināšanu dažādos produktu aprites posmos. Papildus projektā tiks veikta arī biškopības produktu SVID analīze, ņemot vērā patērētāju, kā arī citu nozaru ražotāju vajadzības, lai izstrādātu ieteikumus kvalitātes nepārtrauktai uzlabošanai, kas tiek fokusētas uz tirgus klientu prasībām.

Atbilstības nosacījumi

Intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī un atbalsts ir pieejams tikai par realizēto intervences veidu īstenošanas periodā. Atbalsta saņēmējs ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēts atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem par biedrību un nodibinājumu reģistrēšanu. Atbalsta saņēmējam jeb pretendentam jāatbilst šādiem kritērijiem:

- pārstāv biškopības nozari un to vajadzības, īstenojot intervences veidu biškopju labā;
- vismaz trīs gadus darbojas biškopības nozarē;
- intervenču īstenošanai ir piesaistīts biškopības speciālists ar augstāko izglītību lauksaimniecībā (laukkopības, dārzkopības, lopkopības vai veterinārmedicīnas speciālists), kurš apguvis studiju kursu biškopībā, vai biškopības speciālists, kas ieguvis vidējo profesionālo izglītību biškopībā, vai persona, kas augstākajā mācību iestādē ir apguvusi profesionālās pilnveides izglītības (mūžizglītības) programmu "Biškopība";
- iepriekšēja darbības pieredze biškopībā: teorētisko un praktisko apmācību pakalpojumusniegšanā; profesionāli izglītojošo un informatīvo drukāto materiālu izdošanā; starptautiskā sadarbība ar profesionālajām biškopības organizācijām;
- ir iesaistīts ģenētisko resursu saglabāšanā, ilgtspējīgā izmantošanā un attīstībā biškopībā un ir izstrādāts atbilstošs ģenētisko resursu plāns.

Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta detalizētāka pieteikšanās kārtība, kritēriji atbalsta saņemšanai.

Lauku atbalsta dienests kā ELFLA un ELGF maksājumu aģentūra izvērtē atbalsta pretendentu iesniegumus uz atbalstu. Ja ir pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, tad tiek noslēgts līgums ar atbalsta pretendentu par atbalsta saņemšanu. Rezultātā atbalsta pretendents ir tiesīgs saņemt atbalstu kā atbalsta saņēmējs par īstenotajiem pasākumiem, kas tiek īstenoti saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai.

Atbalsta tiks īstenots saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2021/126 nosacījumiem un citiem Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī nacionālajiem normatīvajiem aktiem. Šī intervences veida ietvarā paredzēts segt tādas izmaksas kā, piemēram, personāla un administratīvās izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences veida ietvaros paredzēto pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm, ka arī citas faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku: Atbalsts ir paredzēts ikgadēja maksājuma veidā par realizēto intervences veidu tikai biškopības nozarei. Atbalsts netiek piešķirts tieši biškopjiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalstu sniedz kā ikgadēju vienotu vienības summu par intervences veidu. Atbalsta saņēmējs pēc līguma noslēgšanas par atbalsta saņemšanu, īsteno konkrētā intervences veida pasākumus un noteiktā laikā iesniedz pārskatu un informāciju par izdevumiem saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un noslēgto līgumu. Atbalstu plānots izmaksāt pa daļām saskaņā ar nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību, piemēram, atbalsta izmaksa pa daļām, tas ir, avanss un izmaksas pēc pārskata saņemšanas par īstenoto intervences veidu un rezultātiem.

Atbalsts ir plānots 100 procenti apmērā par attaisnotajiem izdevumiem (ieskaitot gan Eiropas Savienības, gan Latvijas līdzfinansējuma daļu).

Vienības summa aprēķināta, pamatojoties uz vēsturiskajiem datiem, ņemot iepriekšējā programmēšanas perioda pieredzi un vajadzību novērtējumu. Nacionālajos normatīvajos aktos tiks noteikta kārtība, kā veic norēķinus un izmaksājamo atbalsta apmēru, ja atbalsta pieprasījums pārsniedz piešķirto finansējuma apmēru.

7 Papildu informācija par intervences veidu

N/A

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervence TKO3.7. atbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 2. punktam. Īstenotam intervences veidam nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts biškopības nozarei, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts biškopjiem. Īstenotā intervences veida mērķis ir biškopības produkcijas ražotāju izglītošana un atbalstīšana, lai uzlabotu medus ražošanas efektivitāti un ražošanas apstākļus, kā arī paaugstinātu saražotās produkcijas kvalitāti, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes Eiropas Kopienas izcelsmes biškopības produktiem. Atbalsts ir pieejams tikai biškopības biedrībām vai nodibinājumiem intervences īstenošanas periodā un tikai par intervences veidā paredzētām darbībām vai pasākumiem.

9 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi	Vienota		

Apraksts

TKO U3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi

Aprēķini 2023. – 2027.g. plānošanas periodam veikti balstoties uz iepriekšējā periodā biškopības nozares programmā īstenotiem pasākumiem.

10 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	Kopā 2023.–2027. gadā
TKO U3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	34 348,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	
	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	34 348,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	205 988,00
KOPĀ	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	68 696,00	85 820,00	85 820,00	85 820,00	85 820,00	411 976,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	34 348,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	205 988,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	

Graudaugu produkti

Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U2.1 - Darbības programma labības sektorā	Vidēja		R.1; R.10; R.11; R.16; R.26; R.28; R.32

Apraksts

TKO U2.1 - Darbības programma labības sektorā

2023.-2027.g plānošanas perioda vidējie darbības programmas aprēķini veikti, balstoties uz pieejamo kopējo finansējumu citiem sektoriem un labības nozares izlaides īpatsvaru lauksaimniecības kopējā izlaidē (2020.g.).

Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
TKO U2.1 - Darbības programma labības sektorā	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	575 000,00	575 000,00	575 000,00	575 000,00	
	O.35 (vienība: Darbības programmas)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	575 000,00	575 000,00	575 000,00	575 000,00	2 300 000,00

INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības

TKO2.1.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.1
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos
Intervences veids	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību
R.32 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi
Apraksts

Uz atbalstu šīs intervences ietvaros nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:
a)būves, neapbūvētas zemes iegāde;
b)specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;
c)datu bāžu un programmatūru iegāde, izstrāde, uzstādīšana un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;
d)ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;
e)citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;
f)ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai).

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.
Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:
a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;
b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;
c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;
d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;
e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;
f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, izturētspējas pret kaitīgiem organismiem uzlabošana, t.sk. pesticīdu lietošanas radīto risku un ietekmējuma samazināšana, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tikti sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d" "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

·intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem;

- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas);
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas, papildus nosakot maksimālās attiecināmās izmaksas ražotāju organizācijas finansējuma aprēķināšanai jaunas būvniecības, pārbūves un atjaunošanas projektiem galvenajiem būvju tipiem. Būvniecības un transportlīdzekļu iegādes un aprīkojuma izmaksas tiek segtas ņemot vērā vispārīgās nacionālās likumdošanas prasības. Visiem ieguldījumiem jābūt ražotāju organizācijas īpašumā visu to uzraudzības periodu saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos un nacionālajo tiesību aktos noteiktajām prasībām.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.1.1: Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību

TKO2.1.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.2
Intervences nosaukums	Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība
Intervences veids	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) konsultāciju organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) konsultācijas vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, kvalitātes shēmām, par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem, rezultātā veicinot ražotāju organizāciju konkurētspēju tirgū. Tāpat tiktu nodrošinātas konsultācijas un tehniskā palīdzība attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību kontroles metodēm, augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu ilgtspējīgu izmantošanu u.tml. ar vidi saistītiem jautājumiem.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācijas biedri

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.1.2: Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū

TKO2.1.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.3
Intervences nosaukums	Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa
Intervences veids	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) paraugprakšu organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) sanāksmju, apmācību, mācību programmu un paraugprakšu izmaksas, t.sk. dienas nauda, transporta un uzturēšanās izmaksas;

c) apmācības par eksperimentāro ražošanu un kvalitātes shēmām, t.sk. sertifikāciju (apmācības, kursi, konferences u.c.);

d) personāla izmaksas;

e) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) apmācības vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, par eksperimentālo ražošanu un kvalitātes shēmām, kā arī par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem un produkcijas realizācijas iespējām. Tāpat tiktu veicināta lauksaimnieku apvienošanās popularizējot līdzšinējo labo praksi produkcijas realizācijā ar sadarbības vai kooperācijas starpniecību, t.sk. akcentējot līdera lomu veiksmīgai attīstībai, tādējādi motivējot ražotājus sadarboties un iesaistīties kooperācijā.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācija biedri.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 13. panta 1. punkta "b" un "c" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos normatīvajos aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/211567. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un

uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.1.3: Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana

TKO2.1.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.4
Intervences nosaukums	Bioloģiskā vai integrētā ražošana
Intervences veids	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci,	Augsta	Jā

	īpaši riska ūdens objektu teritorijās		
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.29 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu un kaitēkļu dabisko ienaidnieku iegādes un lietošanas izmaksas;

c) specifiskās izmaksas par bioloģisko un integrēto ražošanu (mācības, kursi, konferences, pētījumi u.c.);

d) sertificēšanas un shēmas īstenošanas izmaksas, sabiedrības informēšanas pasākumi par bioloģisko un integrēto ražošanu un produktiem (degustācijas, tirdziņi, skrejlapas u.c.);

e) personāla izmaksas;

f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu veicināta bioloģiskā un integrētā ražošana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu, paaugstinot ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto bioloģisko vai integrēto atbilstoši prasībām. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu vietā var izmantot alternatīvās kaitīgo organismu ierobežošanas metodes.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas, kas saistītas ar bioloģisko un integrēto ražošanu, saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.1.4: Bioloģiskā vai integrētā ražošana – PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības

TKO2.1.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.5
Intervences nosaukums	Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība
Intervences veids	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas: a) darbības loģistikas plūsmas veidošanā (loģistikas sistēmas izveide, aplikācijas izveide, datu bāzes izveide utt.); b) personāla izmaksas; c) administratīvās izmaksas. Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju produkcijas realizācija tirgū, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde. Tas palielinātu pārvadāšanas un uzglabāšanas efektivitāti, optimizētu loģistikas izmaksas.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.1.5: Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus

TKO2.1.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.6
Intervences nosaukums	Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija
Intervences veids	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) degustācijas veikalos, produktu popularizēšanas un reklāmas izmaksas, dalība izstādēs, mājas lapas izstrāde, tirgus izpēte, datu bāzu izveide;

b) jaunu produktu izstrāde, ilgtspējīga iepakojuma izveide;

c) pasākumi produkcijas realizācijai ārpus mazumtirdzniecības tīklu sistēmām;

d) patērētāju informētības palielināšana par ilgtspējīgu ražošanu, kvalitātes shēmām un preču zīmēm;

e) personāla izmaksas, t.sk. sabiedrisko attiecību darbs;

f) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošana, t.sk., realizācijas kanālu dažādošana, lai palielinātu tirgus daļu, veicinātu jaunu produktu līniju rašanos, uzlabotu ražotāju organizācijas atpazīstamību un dzīvotspēju, palielinot peļņu un veicinot sortimenta paplašināšanos, kā arī izvērstu un uzlabotu produkcijas mārketingu.

Patērētāju izpratnes palielināšana par labības sektora produktu nozīmi uzturā un par veselīgu, līdzsvarotu uzturu, par lauksaimniecības un pārtikas ražošanas metodēm, tirgus izpēte un pieprasījuma analīze veicina ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošanu, piedāvājuma paplašināšanu, jaunu produktu līniju rašanos, tādejādi paaugstinot ražotāju organizācijas dzīvotspēju un palielinot to tirgus daļu. Palielinot pircēju zināšanas par attiecīgajiem ražotāju organizācijas ražotās produkcijas aspektiem, ražotāju organizācija var veicināt pieprasījumu pēc ražotāju organizācijas produktiem.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto produkciju atbilstoši kvalitātes shēmām, kā arī par preču zīmēm.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 14. panta "a", "b", "c", "d" "e", "f" un "g" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.1.6: Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija- PTO 2. pielikuma 2. punkts.

QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

TKO2.1.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.7
Intervences nosaukums	Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Intervences veids	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes shēmu ieviešanas un īstenošanas izmaksas (dokumentācija, ražošanas tehnoloģiju apguve, informācijas ieguve u.tml. izmaksas);

b) personāla izmaksas;

c) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta kvalitātes shēmu ieviešana un īstenošana, lai ražotu produktus, it īpaši lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar klientu prasībām un pieprasījumiem.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.1.7: Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību

TKO2.1.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.1.8
Intervences nosaukums	Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība
Intervences veids	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Graudaugu produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes uzlabošanas, izsekojamības un sertifikācijas sistēmas pasākumu izmaksas;

b) darbības produktu uzraudzības un izsekojamības sistēmas izveidei un īstenošanai, kā arī produktu sertificēšanai (produktu pavaddokumenti, identifikācija un uzskaite, produktu marķējums u.c.);

c) kvalitātes, izsekojamības un sertificēšanas sistēmu īstenošanas izmaksas;

d) darbības, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

e) personāla izmaksas;
f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta sistemātiska kvalitātes kontroļu piemērošana un kvalitātes nodrošināšanas pasākumu veikšana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu.

Ražotāju organizācijas iekšējo kvalitātes kontroļu mehānismi nodrošina tirgus prasībām atbilstošu produktu kvalitāti, kā arī paaugstina ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū. Pareiza ražotāju organizācijas iekšējā produktu kvalitātes sistēmas darbība ļauj uzlabot (paaugstināt) arī higiēnas apstākļus produktu šķirošanas, uzglabāšanas un pakošanas telpās un būvēs. Nodrošinot produktu iekšējās kvalitātes kontroles procesa atgriezenisko saiti starp ražotāju organizācijas biedriem un ražotāju organizāciju, var samazināt kvalitātes prasībām neatbilstošas (nestandarta) saražotās produkcijas procentuālo daļu, tādejādi samazinot ražošanas izmaksas un palielinot produktu kopējo apgrozījumu.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas labības sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Labības ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma I daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem produktiem, kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma I daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.1.8: Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

Liellopa un teļa gaļa

Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U2.3 - Darbības programma liellopu un teļa gaļas (t.sk., dzīvu liellopu) sektorā	Vidēja		R.1; R.10; R.11; R.16; R.26; R.28; R.44

Apraksts

TKO U2.3 - Darbības programma liellopu un teļa gaļas (t.sk., dzīvu liellopu) sektorā

2023.-2027.g plānošanas perioda vidējie darbības programmas aprēķini veikti, balstoties uz pieejamo kopējo finansējumu citiem sektoriem un liellopu un teļa gaļas nozares izlaides īpatsvaru lauksaimniecības kopējā izlaidē (2020.g.)

Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
TKO U2.3 - Darbības programma liellopu un teļa gaļas (t.sk., dzīvu liellopu) sektorā	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	43 750,00	43 750,00	43 750,00	43 750,00	
	O.35 (vienība: Darbības programmas)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	43 750,00	43 750,00	43 750,00	43 750,00	175 000,00

INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības

TKO2.3.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.1
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos
Intervences veids	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.13 Tādu liellopu vienību (LU) īpatsvars, attiecībā uz kurām pastāv atbalstītas saistības (to vidū kūtsmēslu pārvaldība) samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) un/vai amonjaka emisijas
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību

R.44 Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu šīs intervences ietvaros nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

a) būves, neapbūvētas zemes iegāde;

b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;

c) datu bāžu un programmatūru iegāde, izstrāde, uzstādīšana, un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;

e)citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;

f)ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai);

g)bioloģiskās drošības, dzīvnieku veselības un labturības izlabošanai, kā arī noturībai pret dzīvnieku slimībām.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Investīcijas palīdzētu uzlabot bioloģisko drošību, dzīvnieku veselību un labturību lopkopības saimniecībās, kā arī noturību pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;

b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;

c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;

d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;

e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;

f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm intervencēm tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta

pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d" "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

- intervence tiks īstenotas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas);
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas, papildus nosakot maksimālās attiecināmās izmaksas ražotāju organizācijas finansējuma aprēķināšanai jaunas būvniecības, pārbūves un atjaunošanas projektiem galvenajiem būvju tipiem. Būvniecības un transportlīdzekļu iegādes un aprīkojuma izmaksas tiek segtas

ņemot vērā vispārīgās nacionālās likumdošanas prasības. Visiem ieguldījumiem jābūt ražotāju organizācijas īpašumā visu to uzraudzības periodu saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos un nacionālajo tiesību aktos noteiktajām prasībām.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.3.1: Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību

TKO2.3.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.2
Intervences nosaukums	Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība
Intervences veids	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) konsultāciju organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) konsultācijas vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, kvalitātes shēmām, par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem, rezultātā veicinot ražotāju organizāciju konkurētspēju tirgū. Tāpat tiktu nodrošinātas konsultācijas un tehniskā palīdzība attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību kontroles metodēm, augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu ilgtspējīgu izmantošanu u.tml. ar vidi saistītiem jautājumiem.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācijas biedri

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas Liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/211567. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.3.2: Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts

TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū

TKO2.3.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.3
Intervences nosaukums	Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa
Intervences veids	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) paraugprakšu organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) sanāksmju, apmācību, mācību programmu un paraugprakšu izmaksas, t.sk. dienas nauda, transporta un uzturēšanās izmaksas;

c) apmācības par eksperimentāro ražošanu un kvalitātes shēmām, t.sk. sertifikāciju (apmācības, kursi, konferences u.c.);

d) personāla izmaksas;

e) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) apmācības vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, par eksperimentālo ražošanu un kvalitātes shēmām, kā arī par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem un produkcijas realizācijas iespējām. Tāpat tiktu veicināta lauksaimnieku apvienošanās popularizējot līdzšinējo labo praksi produkcijas realizācijā ar sadarbības vai kooperācijas starpniecību, t.sk. akcentējot līdera lomu veiksmīgai attīstībai, tādējādi motivējot ražotājus sadarboties un iesaistīties kooperācijā.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācija biedri.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 13. panta 1. punkta "b" un "c" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/211567. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un

uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.3.3: Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana

TKO2.3.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.4
Intervences nosaukums	Bioloģiskā vai integrētā ražošana
Intervences veids	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā

SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.29 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) specifiskās izmaksas par bioloģisko un integrēto ražošanu (mācības, kursi, konferences, pētījumi u.c.);

b) sertificēšanas un shēmas īstenošanas izmaksas, sabiedrības informēšanas pasākumi par bioloģisko un integrēto ražošanu un produktiem (degustācijas, tirdziņi, skrejlapas u.c.);

c) personāla izmaksas;

d) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu veicināta bioloģiskā un integrētā ražošana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu, paaugstinot ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto bioloģisko vai integrēto produkciju atbilstoši prasībām. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesībuaktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas, kas saistītas ar bioloģisko vai integrēto ražošanu, saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.3.4: Bioloģiskā vai integrētā ražošana – PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības

TKO2.3.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.5
Intervences nosaukums	Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība
Intervences veids	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) darbības loģistikas plūsmas veidošanā (loģistikas sistēmas izveide, aplikācijas izveide, datu bāzes izveide utt.);

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju produkcijas realizācija tirgū, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde. Tas palielinātu pārvadāšanas un uzglabāšanas efektivitāti, optimizētu loģistikas izmaksas.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas Liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.3.5: Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus

TKO2.3.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.6
Intervences nosaukums	Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija
Intervences veids	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) degustācijas veikalos, produktu popularizēšanas un reklāmas izmaksas, dalība izstādēs, mājas lapas izstrāde, tirgus izpēte, datu bāzu izveide;

b) jaunu produktu izstrāde, ilgtspējīga iepakojuma izveide;

c) pasākumi produkcijas realizācijai ārpus mazumtirdzniecības tīklu sistēmām;

d) patērētāju informētības palielināšana par ilgtspējīgu ražošanu, kvalitātes shēmām un preču zīmēm;

e) personāla izmaksas, t.sk. sabiedrisko attiecību darbs;

f) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošana, t.sk., realizācijas kanālu dažādošana, lai palielinātu tirgus daļu, veicinātu jaunu produktu līniju rašanos, uzlabotu ražotāju organizācijas atpazīstamību un dzīvotspēju, palielinot peļņu un veicinot sortimenta paplašināšanos, kā arī izvērstu un uzlabotu produkcijas mārketingu.

Patērētāju izpratnes palielināšana par liellopu un teļa gaļas sektora produktiem, to nozīmi uzturā, par veselīgu un sabalansētu uzturu, par lauksaimniecības un pārtikas ražošanas metodēm, tirgus izpēte un pieprasījuma analīze veicina ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošanu, piedāvājuma paplašināšanu, jaunu produktu līniju rašanos, tādejādi paaugstinot ražotāju organizācijas dzīvotspēju un palielinot to tirgus daļu. Palielinot pircēju zināšanas par attiecīgajiem ražotāju organizācijas ražotās produkcijas aspektiem, ražotāju organizācija var veicināt pieprasījumu pēc ražotāju organizācijas produktiem.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto produkciju atbilstoši kvalitātes shēmām, kā arī par preču zīmēm.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 14. panta "a", "b", "c", "d" "e", "f" un "g" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.3.6: Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija- PTO 2. pielikuma 2. punkts.

QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

TKO2.3.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.7
Intervences nosaukums	Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Intervences veids	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes shēmu ieviešanas un īstenošanas izmaksas (dokumentācija, ražošanas tehnoloģiju apguve, informācijas ieguve u.tml. izmaksas);

b) personāla izmaksas;

c) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta kvalitātes shēmu ieviešana un īstenošana, lai ražotu produktus, it īpaši lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar klientu prasībām un pieprasījumiem.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.3.7: Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību

TKO2.3.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.3.8
Intervences nosaukums	Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība
Intervences veids	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Liellopa un teļa gaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) kvalitātes uzlabošanas, izsekojamības un sertifikācijas sistēmas pasākumu izmaksas;

b) darbības produktu uzraudzības un izsekojamības sistēmas izveidei un īstenošanai, kā arī produktu sertificēšanai (produktu pavaddokumenti, identifikācija un uzskaite, produktu marķējums u.c.);

c) kvalitātes, izsekojamības un sertificēšanas sistēmu īstenošanas izmaksas;

d) darbības, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

e) personāla izmaksas;
f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta sistemātiska kvalitātes kontroļu piemērošana un kvalitātes nodrošināšanas pasākumu veikšana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu.

Ražotāju organizācijas iekšējo kvalitātes kontroļu mehānismi nodrošina tirgus prasībām atbilstošu produktu kvalitāti, kā arī paaugstina ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū. Pareiza ražotāju organizācijas iekšējā produktu kvalitātes sistēmas darbība ļauj uzlabot (paaugstināt) arī higiēnas apstākļus produktu šķirošanas, uzglabāšanas un pakošanas telpās un būvēs. Nodrošinot produktu iekšējās kvalitātes kontroles procesa atgriezenisko saiti starp ražotāju organizācijas biedriem un ražotāju organizāciju, var samazināt kvalitātes prasībām neatbilstošas (nestandarta) saražotās produkcijas procentuālo daļu, tādejādi samazinot ražošanas izmaksas un palielinot produktu kopējo apgrozījumu.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas liellopu un teļa gaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Liellopu un teļa gaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XV daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.3.8: Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

Piens un piena produkti

Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U2.4 - Darbības programma piena un piena produktu sektorā	Vidēja		R.1; R.10; R.11; R.16; R.26; R.28; R.44

Apraksts

TKO U2.4 - Darbības programma piena un piena produktu sektorā

2023.-2027.g plānošanas perioda vidējie darbības programmas aprēķini veikti, balstoties uz pieejamo kopējo finansējumu citiem sektoriem un piena un piena produktu nozares izlaides īpatsvaru lauksaimniecības kopējā izlaidē (2020.g.)

Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
TKO U2.4 - Darbības programma piena un piena produktu sektorā	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	282 500,00	282 500,00	282 500,00	282 500,00	
	O.35 (vienība: Darbības programmas)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	282 500,00	282 500,00	282 500,00	282 500,00	1 130 000,00

INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības

TKO2.4.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.1
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos
Intervences veids	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.13 Tādu liellopu vienību (LU) īpatsvars, attiecībā uz kurām pastāv atbalstītas saistības (to vidū kūtsmēslu pārvaldība) samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) un/vai amonjaka emisijas
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību

R.44 Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu šīs intervences ietvaros nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

a) būves, neapbūvētas zemes iegāde;

b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;

c datu bāžu un programmatūru iegāde, izstrāde un uzstādīšana, un citas investīcijas, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;

e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;

f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai);

g) bioloģiskās drošības, dzīvnieku veselības un labturības izlabošanai, kā arī noturībai pret dzīvnieku slimībām.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Pasākumi palīdzētu uzlabot bioloģisko drošību, dzīvnieku veselību un labturību lopkopības saimniecībās, kā arī noturību pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;

b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;

c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;

d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;

e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;

f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta

pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d" "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

- intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem;
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas);
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas, papildus nosakot maksimālās attiecināmās izmaksas ražotāju organizācijas finansējuma aprēķināšanai jaunas būvniecības, pārbūves un atjaunošanas projektiem

galvenajiem būvju tipiem. Būvniecības un transportlīdzekļu iegādes un aprīkojuma izmaksas tiek segtas ņemot vērā vispārīgās nacionālās likumdošanas prasības. Visiem ieguldījumiem jābūt ražotāju organizācijas īpašumā visu to uzraudzības periodu saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos un nacionālajo tiesību aktos noteiktajām prasībām.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.4.1: Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību

TKO2.4.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.2
Intervences nosaukums	Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība
Intervences veids	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) konsultāciju organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) konsultācijas vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, kvalitātes shēmām, par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem, rezultātā veicinot ražotāju organizāciju konkurētspēju tirgū. Tāpat tiktu nodrošinātas konsultācijas un tehniskā palīdzība attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību kontroles metodēm, augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu ilgtspējīgu izmantošanu u.tml. ar vidi saistītiem jautājumiem.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācijas biedri

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.4.2: Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts

TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū

TKO2.4.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.3
Intervences nosaukums	Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa
Intervences veids	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) paraugprakšu organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) sanāksmju, apmācību, mācību programmu un paraugprakšu izmaksas, t.sk. dienas nauda, transporta un uzturēšanās izmaksas;

c) apmācības par eksperimentāro ražošanu un kvalitātes shēmām, t.sk. sertifikāciju (apmācības, kursi, konferences u.c.);

d) personāla izmaksas;

e) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) apmācības vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, par eksperimentālo ražošanu un kvalitātes shēmām, kā arī par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem un produkcijas realizācijas iespējām. Tāpat tiktu veicināta lauksaimnieku apvienošanās popularizējot līdzšinējo labo praksi produkcijas realizācijā ar sadarbības vai kooperācijas starpniecību, t.sk. akcentējot līdera lomu veiksmīgai attīstībai, tādējādi motivējot ražotājus sadarboties un iesaistīties kooperācijā.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācija biedri.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tikti sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 13. panta 1. punkta "b" un "c" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un

uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.4.3: Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana

TKO2.4.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.4
Intervences nosaukums	Bioloģiskā vai integrētā ražošana
Intervences veids	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā

SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.29 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) specifiskās izmaksas par bioloģisko un integrēto ražošanu (mācības, kursi, konferences, pētījumi u.c.);

b) sertificēšanas un shēmas īstenošanas izmaksas, sabiedrības informēšanas pasākumi par bioloģisko un integrēto ražošanu un produktiem (degustācijas, tirdziņi, skrejlapas u.c.);

c) personāla izmaksas;

d) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu veicināta bioloģiskā un integrētā ražošana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu, paaugstinot ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto bioloģisko vai integrēto produkciju atbilstoši prasībām. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas, kas saistītas ar bioloģisko un integrēto ražošanu, saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.4.4: Bioloģiskā vai integrētā ražošana – PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības

TKO2.4.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.5
Intervences nosaukums	Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība
Intervences veids	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) darbības loģistikas plūsmas veidošanā (loģistikas sistēmas izveide, aplikācijas izveide, datu bāzes izveide utt.);

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju produkcijas realizācija tirgū, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde. Tas palielinātu pārvadāšanas un uzglabāšanas efektivitāti, optimizētu loģistikas izmaksas.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā arEiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.4.5: Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus

TKO2.4.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.6
Intervences nosaukums	Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija
Intervences veids	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) degustācijas veikalos, produktu popularizēšanas un reklāmas izmaksas, dalība izstādēs, mājas lapas izstrāde, tirgus izpēte, datu bāzu izveide;

b) jaunu produktu izstrāde, ilgtspējīga iepakojuma izveide;

c) pasākumi produkcijas realizācijai ārpus mazumtirdzniecības tīklu sistēmām;

d) patērētāju informētības palielināšana par ilgtspējīgu ražošanu, kvalitātes shēmām un preču zīmēm;

e) personāla izmaksas, t.sk. sabiedrisko attiecību darbs;

f) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošana, t.sk., realizācijas kanālu dažādošana, lai palielinātu tirgus daļu, veicinātu jaunu produktu līniju rašanos, uzlabotu ražotāju organizācijas atpazīstamību un dzīvotspēju, palielinot peļņu un veicinot sortimenta paplašināšanos, kā arī izvērstu un uzlabotu produkcijas mārketingu.

Patērētāju izpratnes palielināšana par pienu un piena produktiem, to nozīmi uzturā, par veselīgu un sabalansētu uzturu, par lauksaimniecības un pārtikas ražošanas metodēm, tirgus izpēte un pieprasījuma analīze veicina ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošanu, piedāvājuma paplašināšanu, jaunu produktu līniju rašanos, tādejādi paaugstinot ražotāju organizācijas dzīvotspēju un palielinot to tirgus daļu. Palielinot pircēju zināšanas par attiecīgajiem ražotāju organizācijas ražotās produkcijas aspektiem, ražotāju organizācija var veicināt pieprasījumu pēc ražotāju organizācijas produktiem.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto produkciju atbilstoši kvalitātes shēmām, kā arī par preču zīmēm.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 14. panta "a", "b", "c", "d" "e", "f" un "g" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.4.6: Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija- PTO 2. pielikuma 2. punkts.

QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

TKO2.4.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.7
Intervences nosaukums	Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Intervences veids	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes shēmu ieviešanas un īstenošanas izmaksas (dokumentācija, ražošanas tehnoloģiju apguve, informācijas ieguve u.tml. izmaksas);

b) personāla izmaksas;

c) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta kvalitātes shēmu ieviešana un īstenošana, lai ražotu produktus, it īpaši lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar klientu prasībām un pieprasījumiem.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.4.7: Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību

TKO2.4.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.4.8
Intervences nosaukums	Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība
Intervences veids	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Piens un piena produkti Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes uzlabošanas, izsekojamības un sertifikācijas sistēmas pasākumu izmaksas;

b) darbības produktu uzraudzības un izsekojamības sistēmas izveidei un īstenošanai, kā arī produktu sertificēšanai (produktu pavaddokumenti, identifikācija un uzskaite, produktu marķējums u.c.);

c) kvalitātes, izsekojamības un sertificēšanas sistēmu īstenošanas izmaksas;

d) darbības, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

e) personāla izmaksas;
f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta sistemātiska kvalitātes kontroļu piemērošana un kvalitātes nodrošināšanas pasākumu veikšana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu.

Ražotāju organizācijas iekšējo kvalitātes kontroļu mehānismi nodrošina tirgus prasībām atbilstošu produktu kvalitāti, kā arī paaugstina ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū. Pareiza ražotāju organizācijas iekšējā produktu kvalitātes sistēmas darbība ļauj uzlabot (paaugstināt) arī higiēnas apstākļus produktu šķirošanas, uzglabāšanas un pakošanas telpās un būvēs. Nodrošinot produktu iekšējās kvalitātes kontroles procesa atgriezenisko saiti starp ražotāju organizācijas biedriem un ražotāju organizāciju, var samazināt kvalitātes prasībām neatbilstošas (nestandarta) saražotās produkcijas procentuālo daļu, tādejādi samazinot ražošanas izmaksas un palielinot produktu kopējo apgrozījumu.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas piena un piena produktu sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Piena un piena produktu ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem produktiem, kas ir svaigpiens vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVI daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.4.8: Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

Cūkgaļa

Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U2.5 - Darbības programma cūkgaļas (t.sk. dzīvas cūkas) sektorā	Vidēja		R.1; R.10; R.11; R.16; R.26; R.28; R.44

Apraksts

TKO U2.5 - Darbības programma cūkgaļas (t.sk. dzīvas cūkas) sektorā

2023.-2027.g plānošanas perioda vidējie darbības programmas aprēķini veikti, balstoties uz pieejamo kopējo finansējumu citiem sektoriem un cūkgaļas nozares izlaides īpatsvaru lauksaimniecības kopējā izlaidē (2020.g.)

Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
TKO U2.5 - Darbības programma cūkgaļas (t.sk. dzīvas cūkas) sektorā	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	66 750,00	66 750,00	66 750,00	66 750,00	
	O.35 (vienība: Darbības programmas)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	66 750,00	66 750,00	66 750,00	66 750,00	267 000,00

INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības

TKO2.5.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.1
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos
Intervences veids	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.13 Tādu liellopu vienību (LU) īpatsvars, attiecībā uz kurām pastāv atbalstītas saistības (to vidū kūtsmēslu pārvaldība) samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) un/vai amonjaka emisijas
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību
R.44 Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi
Apraksts

Uz atbalstu šīs intervences ietvaros nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas investīcijas:

a) būves, neapbūvētas zemes iegāde;

b) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;

c) datu bāžu un programmatūru iegāde, izstrāde unuzstādīšana, un citas investīcijas, darbības, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

d) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;

e) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;

f) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai);

g) bioloģiskās drošības, dzīvnieku veselības un labturības izlabošanai, kā arī noturībai pret dzīvnieku slimībām.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Pasākumi palīdzētu uzlabot bioloģisko drošību, dzīvnieku veselību un labturību lopkopības saimniecībās, kā arī noturību pret dzīvnieku slimībām.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;

b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;

c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;

d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;

e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;

f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d" "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem:

- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas);
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas, papildus nosakot maksimālās attiecināmās izmaksas ražotāju organizācijas finansējuma aprēķināšanai jaunas būvniecības, pārbūves un atjaunošanas projektiem galvenajiem būvju tipiem. Būvniecības un transportlīdzekļu iegādes un aprīkojuma izmaksas tiek segtas ņemot vērā vispārīgās nacionālās likumdošanas prasības. Visiem ieguldījumiem jābūt ražotāju organizācijas īpašumā visu to uzraudzības periodu saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos un nacionālajo tiesību aktos noteiktajām prasībām.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.5.1: Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību

TKO2.5.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.2
Intervences nosaukums	Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība
Intervences veids	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) konsultāciju organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) konsultācijas vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, kvalitātes shēmām, par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem, rezultātā veicinot ražotāju organizāciju konkurētspēju tirgū. Tāpat tiktu nodrošinātas konsultācijas un tehniskā palīdzība attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību kontroles metodēm, augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu ilgtspējīgu izmantošanu u.tml. ar vidi saistītiem jautājumiem.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācijas biedri

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.5.2: Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts

TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū

TKO2.5.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.3
Intervences nosaukums	Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa
Intervences veids	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) paraugprakšu organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) sanāksmju, apmācību, mācību programmu un paraugprakšu izmaksas, t.sk. dienas nauda, transporta un uzturēšanās izmaksas;

c) apmācības par eksperimentāro ražošanu un kvalitātes shēmām, t.sk. sertifikāciju (apmācības, kursi, konferences u.c.);

d) personāla izmaksas;

e) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) apmācības vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, par eksperimentālo ražošanu un kvalitātes shēmām, kā arī par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem un produkcijas realizācijas iespējām. Tāpat tiktu veicināta lauksaimnieku apvienošanās popularizējot līdzšinējo labo praksi produkcijas realizācijā ar sadarbības vai kooperācijas starpniecību, t.sk. akcentējot līdera lomu veiksmīgai attīstībai, tādējādi motivējot ražotājus sadarboties un iesaistīties kooperācijā.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācija biedri.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 13. panta 1. punkta "b" un "c" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta

“a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.5.3: Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana

TKO2.5.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.4
Intervences nosaukums	Bioloģiskā vai integrētā ražošana
Intervences veids	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci,	Augsta	Jā

	īpaši riska ūdens objektu teritorijās		
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.29 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) specifiskās izmaksas par bioloģisko un integrēto ražošanu (mācības, kursi, konferences, pētījumi u.c.);

b) sertificēšanas un shēmas īstenošanas izmaksas, sabiedrības informēšanas pasākumi par bioloģisko un integrēto ražošanu un produktiem (degustācijas, tirdziņi, skrejlapas u.c.);

c) personāla izmaksas;

d) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu veicināta bioloģiskā un integrētā ražošana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu, paaugstinot ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto bioloģisko vai integrēto produkciju atbilstoši prasībām. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas, kas saistītas ar bioloģisko un integrēto ražošanu, saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.5.4: Bioloģiskā vai integrētā ražošana – PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības

TKO2.5.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.5
Intervences nosaukums	Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība
Intervences veids	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) darbības loģistikas plūsmas veidošanā (loģistikas sistēmas izveide, aplikācijas izveide, datu bāzes izveide utt.);

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju produkcijas realizācija tirgū, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde. Tas palielinātu pārvadāšanas un uzglabāšanas efektivitāti, optimizētu loģistikas izmaksas.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.5.5: Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus

TKO2.5.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.6
Intervences nosaukums	Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija
Intervences veids	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) degustācijas veikalos, produktu popularizēšanas un reklāmas izmaksas, dalība izstādēs, mājas lapas izstrāde, tirgus izpēte, datu bāzu izveide;

b) jaunu produktu izstrāde, ilgtspējīga iepakojuma izveide;

c) pasākumi produkcijas realizācijai ārpus mazumtirdzniecības tīklu sistēmām;

d) patērētāju informētības palielināšana par ilgtspējīgu ražošanu, kvalitātes shēmām un preču zīmēm;

e) personāla izmaksas, t.sk. sabiedrisko attiecību darbs;

f) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošana, t.sk., realizācijas kanālu dažādošana, lai palielinātu tirgus daļu, veicinātu jaunu produktu līniju rašanos, uzlabotu ražotāju organizācijas atpazīstamību un dzīvotspēju, palielinot peļņu un veicinot sortimenta paplašināšanos, kā arī izvērstu un uzlabotu produkcijas mārketingu.

Patērētāju izpratnes palielināšana par cūkgaļas sektora produktiem, to nozīmi uzturā, par veselīgu un sabalansētu uzturu, par lauksaimniecības un pārtikas ražošanas metodēm, tirgus izpēte un pieprasījuma analīze veicina ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošanu, piedāvājuma paplašināšanu, jaunu produktu līniju rašanos, tādejādi paaugstinot ražotāju organizācijas dzīvotspēju un palielinot to tirgus daļu. Palielinot pircēju zināšanas par attiecīgajiem ražotāju organizācijas ražotās produkcijas aspektiem, ražotāju organizācija var veicināt pieprasījumu pēc ražotāju organizācijas produktiem.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto produkciju atbilstoši kvalitātes shēmām, kā arī par preču zīmēm.

Ar iepriekšminētām intervencēm tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 14. panta "a", "b", "c", "d" "e", "f" un "g" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.5.6: Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija- PTO 2. pielikuma 2. punkts.

QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

TKO2.5.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.7
Intervences nosaukums	Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Intervences veids	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes shēmu ieviešanas un īstenošanas izmaksas (dokumentācija, ražošanas tehnoloģiju apguve, informācijas ieguve u.tml. izmaksas);

b) personāla izmaksas;

c) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta kvalitātes shēmu ieviešana un īstenošana, lai ražotu produktus, it īpaši lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar klientu prasībām un pieprasījumiem.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr.1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.5.7: Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību

TKO2.5.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.5.8
Intervences nosaukums	Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība
Intervences veids	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa valsts teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Cūkgaļa Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzēts:

a) kvalitātes uzlabošanas, izsekojamības un sertifikācijas sistēmas pasākumu izmaksas;

b) darbības produktu uzraudzības un izsekojamības sistēmas izveidei un īstenošanai, kā arī produktu sertificēšanai (produktu pavaddokumenti, identifikācija un uzskaite, produktu marķējums u.c.);

c) kvalitātes, izsekojamības un sertificēšanas sistēmu īstenošanas izmaksas;

d) darbības, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

e) personāla izmaksas;
f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta sistemātiska kvalitātes kontroļu piemērošana un kvalitātes nodrošināšanas pasākumu veikšana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu.

Ražotāju organizācijas iekšējo kvalitātes kontroļu mehānismi nodrošina tirgus prasībām atbilstošu produktu kvalitāti, kā arī paaugstina ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū. Pareiza ražotāju organizācijas iekšējā produktu kvalitātes sistēmas darbība ļauj uzlabot (paaugstināt) arī higiēnas apstākļus produktu šķirošanas, uzglabāšanas un pakošanas telpās un būvēs. Nodrošinot produktu iekšējās kvalitātes kontroles procesa atgriezenisko saiti starp ražotāju organizācijas biedriem un ražotāju organizāciju, var samazināt kvalitātes prasībām neatbilstošas (nestandarta) saražotās produkcijas procentuālo daļu, tādejādi samazinot ražošanas izmaksas un palielinot produktu kopējo apgrozījumu.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas cūkgaļas sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Cūkgaļas ražotāju organizācijas, kurās apvienojušies regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minēto produktu ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem produktiem, kas ir dzīvi dzīvnieki vai pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 1308/2013 1. pielikuma XVII daļā minētiem tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.5.8: Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus

Pārējie 6.pielikumā minētie sektori

ex 0713 - Kaltēti lobīti pākšu dārzeņi, arī mizoti vai šķelti
ex 0713 10 - Zirņi (Pisum sativum)
0713 10 90 - Izņemot sējai paredzētos
ex 0713 20 00 - Aunazirņi
null - Izņemot sējai paredzētos
null - Pupiņas (Vigna spp., Phaseolus spp.)
ex 0713 31 00 - Vigna mungo (L) Hepper vai Vigna radiata (L) Wilczek sugas pupiņas
null - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 32 00 - Mazas sarkanas (Adzuki) pupiņas (Phaseolus vai Vigna angularis)
null - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 33 - Kāršu pupiņas, ieskaitot baltās pupiņas (Phaseolus vulgaris)
0713 33 90 - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 34 00 - Vigna subterranea vai Voandzeia subterranea sugas pupiņas
null - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 35 00 - Vigna unguiculata sugas pupiņas
null - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 39 00 - Citas
null - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 40 00 - Lēcas
null - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 50 00 - Cūku pupas (Vicia faba var. major) un sīksēklu un vidējrupjsēklu pupas (Vicia faba var. equina, Vicia faba var. minor)
null - Izņemot sējai paredzētās
ex 0713 60 00 - Cūku zirņi (Cajanus cajan)
null - Izņemot sējai paredzētos
ex 0713 90 00 - Citi
null - Izņemot sējai paredzētos

Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)
TKO U2.2 - Darbības programma 6. pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713), sektors	Vidēja		R.1; R.10; R.11; R.16; R.26; R.28; R.32

Apraksts

TKO U2.2 - Darbības programma 6. pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713), sektors

2023.-2027.g plānošanas perioda vidējie darbības programmas aprēķini veikti, balstoties uz pieejamo kopējo finansējumu citiem sektoriem un pārējo 6. pielikumā minēto produktu nozaru izlaides īpatsvaru lauksaimniecības kopējā izlaidē (2020.g.).

Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātu

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā 2024.–2028. gadā
TKO U2.2 - Darbības programma 6. pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713), sektors	Plānotā vienības summa (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	
	O.35 (vienība: Darbības programmas)	0,00	1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	0,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	128 000,00

INVRE(47(1)(a)) - – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības

TKO2.2.1 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.1
Intervences nosaukums	Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos
Intervences veids	INVRE(47(1)(a)) – ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs, kā arī citas darbības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību
R.32 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Uz atbalstu šīs intervences ietvaros nevar pretendēt ražotāju organizācijas, kurām ir atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības statuss (jo tām ir paredzēts atbalsts intervences "Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" ietvaros).

Šīs intervences ietvaros tiek plānotas šādas intervences:

1) būves, neapbūvētas zemes iegāde;

2) specializētās tehnikas, iekārtu un aprīkojuma (t.sk. papildaprīkojuma) iegāde;

3) datu bāžu un programmatūru iegāde, izstrāde un uzstādīšana, un citas investīcijas, darbības, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju iegādi, izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

4) ieguldījumi jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādē un ieviešanā;

5) citi ieguldījumi uzņēmuma kapitālā, kas tieši veicina darbības programmas mērķu sasniegšanu;

6) ieguldījumi transportlīdzekļos (ražotāju organizācijas iekšējai pārvadāšanai).

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta produkcijas realizācija atbilstoši tirgus pieprasījumam, piedāvājuma koncentrācija un kopīga produkcijas virzība uz tirgu, nodrošinot produktu atpazīstamību un ražošanas izmaksu optimizāciju, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde gan attiecībā uz produktu kvalitāti, gan kvantitāti, un nodrošināti droši darba apstākļi.

Investīcijas palīdzētu palielināt tirgus daļu, samazināt produktu ražošanas atkritumu daudzumu un optimizēt ražošanas izmaksas, kā arī attīstīt produkcijas pārstrādi.

Skaidri definēti pētniecības vai eksperimentālās ražošanas projekti ar mērķi veicināt jaunu produktu ražošanu, produktivitātes kāpināšanu, jaunu tehnoloģiju ieviešanu, jaunu un inovatīvu šķirņu vai audzēšanas metožu izmantošanu. Tas veicinās ražotāju organizācijas konkurētspējas paaugstināšanos un jaunu tirgu apguvi, kā arī pievienotās vērtības radīšanu.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas investīcijas saistībā ar vidi:

a) bioloģiskās daudzveidības uzturēšana un saglabāšana;

b) atkritumu ražošanas samazināšana un to apsaimniekošanas uzlabošana;

c) emisiju, t.sk. SEG, samazināšana un ierobežošana;

d) energotaupības, energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas palielināšana;

e) vides risku samazināšana, kas saistīta ar ražošanas resursu izmantošanu vai noteiktu atlieku ražošanu, tostarp augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļiem, kūtsmēsliem utt.;

f) nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanai.

Īstenojot iepriekšminētās intervences, to ietvaros var tikt segtas: personāla izmaksas un administratīvās izmaksas.

Ar šīm investīcijām tiktu nodrošināta ražošanas negatīvās ietekmes samazināšana uz vidi, lai veicinātu ilgtspējīgu enerģijas resursu izmantošanu. Vides saglabāšanas un aizsardzības veicināšana: augsnes aizsardzība, izturētspējas pret kaitīgiem organismiem uzlabošana, t.sk. pesticīdu lietošanas radīto risku un ietekmējuma samazināšana, biotopu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, atkritumu apjomu, emisiju un vides risku samazināšana, kā atjaunojamo energoresursu un efektīva kurināmā izmantošana. Tāpat tiktu nodrošināta pielāgošanās mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī, lai novērstu nelabvēlīgo klimatisko apstākļu ietekmi.

Ar iepriekšminētām investīcijām tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 12. panta 1. punkta "a", "b", "c", "d" "e", "f", "g" un "i" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

- intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem;
- visi ieguldījumi saskaņā ar apstiprināto darbības programmu ir ražotāju organizācijas īpašums visu tās uzraudzības periodu – piecus gadus pēc pēdējā atbalsta maksājuma saņemšanas. Uzraudzības periodā ražotāju organizācija par publisko finansējumu iegūtos pamatlīdzekļus neatsavina, nepatapina, neizīrē un neiznomā;
- ieguldījumi ir pilnībā īstenoti, ir darba kārtībā un nodrošina paredzētās funkcijas;
- atbalsts ieguldījumiem tiek saņemts pēc attiecīgā darbības programmas īstenošanas gada vai daļēja maksājuma veidā (par tām darbības programmas izmaksām, kas jau iztērētas);
- saražotās enerģijas daudzums, kas iegūts investīciju enerģiju ražojošās sistēmās rezultātā, nepārsniedz enerģijas daudzumu, ko var izmantot gada laikā, veicot parastās darbības.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajoos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas faktiski radušās izmaksas, papildus nosakot maksimālās attiecināmās izmaksas ražotāju organizācijas finansējuma aprēķināšanai jaunas būvniecības, pārbūves un atjaunošanas projektiem galvenajiem būvju tipiem. Būvniecības un transportlīdzekļu iegādes un aprīkojuma izmaksas tiek segtas ņemot vērā vispārīgās nacionālās likumdošanas prasības. Visiem ieguldījumiem jābūt ražotāju organizācijas īpašumā saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos noteiktajām prasībām.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.2.1: Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ADVI1(47(1)(b)) - – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību

TKO2.2.2 - Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.2
Intervences nosaukums	Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība
Intervences veids	ADVI1(47(1)(b)) – konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība, īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, augu aizsardzības līdzekļu un dzīvnieku veselības aizsardzības izstrādājumu ilgtspējīgu lietošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem un darba aizsardzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) konsultāciju organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) konsultācijas vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, kvalitātes shēmām, par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem, rezultātā veicinot ražotāju organizāciju konkurētspēju tirgū. Tāpat tiktu nodrošinātas konsultācijas un tehniskā palīdzība attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību kontroles metodēm, augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu ilgtspējīgu izmantošanu u.tml. ar vidi saistītiem jautājumiem.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācijas biedri

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta "a" apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.2.2: Konsultāciju pakalpojumi un tehniskā palīdzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRAINCO(47(1)(c)) - – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū

TKO2.2.3 - Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.3
Intervences nosaukums	Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa
Intervences veids	TRAINCO(47(1)(c)) – apmācība, tai skaitā padomdošana un paraugprakses apmaiņa, jo īpaši attiecībā uz ilgtspējīgām kaitēkļu un slimību apkarošanas metodēm, ilgtspējīgu augu aizsardzības un dzīvnieku veselības produktu izmantošanu, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī organizētu tirdzniecības platformu un preču biržu izmantošanu tagadnes un nākotnes līgumu tirgū
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
EMPL(46(k)) uzlabot nodarbinātības apstākļus un nodrošināt darba devēju pienākumu izpildi, kā arī darba aizsardzību saskaņā ar Direktīvām 89/391/EEK, 2009/104/EK un (ES) 2019/1152
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā

HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
SM3 V3	Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) paraugprakšu organizēšanas un sniegšanas izmaksas, t.sk. konsultāciju sniedzēju un lektoru ceļa, uzturēšanās un dienas naudas izdevumi;

b) sanāksmju, apmācību, mācību programmu un paraugprakšu izmaksas, t.sk. dienas nauda, transporta un uzturēšanās izmaksas;

c) apmācības par eksperimentāro ražošanu un kvalitātes shēmām, t.sk. sertifikāciju (apmācības, kursi, konferences u.c.);

d) personāla izmaksas;

e) administratīvās izmaksas.

Tāpat šīs intervences ietvaros var tikt īstenotas darbības saistībā ar vidi:

a) apmācības vides pasākumu veiksmīgai ieviešanai;

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju biedru zināšanu uzlabošana par jaunākajām ražošanas tendencēm, metodēm, t.sk. ilgtspējīgu ražošanu, tehniku un tehnoloģijām nozarē, par eksperimentālo ražošanu un kvalitātes shēmām, kā arī par darba drošības un darba higiēnas jautājumiem un produkcijas realizācijas iespējām. Tāpat tiktu veicināta lauksaimnieku apvienošanās popularizējot līdzšinējo labo praksi produkcijas realizācijā ar sadarbības vai kooperācijas starpniecību, t.sk. akcentējot līdera lomu veiksmīgai attīstībai, tādējādi motivējot ražotājus sadarboties un iesaistīties kooperācijā.

Viens no ražotāju organizācijas attīstības pamatiem ir apmācīts un profesionāls personāls un ražotāju organizācija biedri.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 13. panta 1. punkta "b" un "c" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un

uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.2.3: Apmācība, tostarp padomdošana un paraugprakses apmaiņa - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

ORGAN(47(1)(d)) - – bioloģiskā vai integrētā ražošana

TKO2.2.4 - Bioloģiskā vai integrētā ražošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.4
Intervences nosaukums	Bioloģiskā vai integrētā ražošana
Intervences veids	ORGAN(47(1)(d)) – bioloģiskā vai integrētā ražošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
CLIMA(46(f)) dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas
PROMO(46(e)) veicināt, izstrādāt vai ieviest: i) ražošanas metodes un paņēmienus, kas saudzē vidi; ii) pret kaitēkļiem un slimībām noturīgu ražošanas praksi; iii) dzīvnieku veselības un labturības standartus, kas pārsniedz minimālās prasības, kuras noteiktas Savienības un valsts tiesību aktos; iv) atkritumu samazināšanu un videi nekaitīgu blakusproduktu izmantošanu un apsaimniekošanu, tai skaitā to atkārtotu izmantošanu un valorizāciju; v) bioloģiskās daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, jo īpaši ūdens, augsnes un gaisa aizsardzību.
REDE(46(d)) veikt pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā, tai skaitā attiecībā uz noturību pret kaitēkļiem, rezistenci pret dzīvnieku slimībām un noturību pret klimata pārmaiņām, inovatīvu praksi un ražošanas metodēm, kas palielina ekonomisko konkurētspēju un veicina tirgus attīstību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā

SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs
R.29 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) bioloģisko augu aizsardzības līdzekļu un kaitēkļu dabisko ienaidnieku iegādes un lietošanas izmaksas;

b) specifiskās izmaksas par bioloģisko un integrēto ražošanu (mācības, kursi, konferences, pētījumi u.c.);

c) sertificēšanas un shēmas īstenošanas izmaksas, sabiedrības informēšanas pasākumi par bioloģisko un integrēto ražošanu un produktiem (degustācijas, tirdziņi, skrejlapas u.c.);

d) personāla izmaksas;

e) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu veicināta bioloģiskā un integrētā ražošana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu, paaugstinot ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto bioloģisko vai integrēto produkciju atbilstoši prasībām. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Ķīmisko augu aizsardzības līdzekļu vietā var izmantot alternatīvās kaitīgo organismu ierobežošanas metodes.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto produkciju atbilstoši prasībām. Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.2.4: Bioloģiskā vai integrētā ražošana – PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRANS(47(1)(e)) - – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības

TKO2.2.5 - Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.5
Intervences nosaukums	Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība
Intervences veids	TRANS(47(1)(e)) – transportēšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinošas rīcības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) darbības loģistikas plūsmas veidošanā (loģistikas sistēmas izveide, aplikācijas izveide, datu bāzes izveide utt.);

b) personāla izmaksas;

c) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizāciju produkcijas realizācija tirgū, kā arī tiktu nodrošināta produkcijas piegāžu regularitāte un noslēgto piegādes līgumu izpilde. Tas palielinātu pārvadāšanas un uzglabāšanas efektivitāti, optimizētu loģistikas izmaksas.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.2.5: Produkcijas pārvadāšanas un uzglabāšanas ilgtspēju un efektivitāti palielinoša rīcība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

PROMO(47(1)(f)) - – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus

TKO2.2.6 - Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.6
Intervences nosaukums	Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija
Intervences veids	PROMO(47(1)(f)) – noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par Savienības kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī dažādot un konsolidēt tirgus
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
CONC(46(b)) koncentrēt produkcijas piedāvājumu un laišanu tirgū, tai skaitā izmantojot tiešo pārdošanu
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību
PROD(46(a)) plānot un organizēt ražošanu, salāgot ražošanu ar pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, optimizēt ražošanas izmaksas un peļņu no investētā kapitāla, stabilizēt ražotāju noteiktās cenas

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) degustācijas veikalos, produktu popularizēšanas un reklāmas izmaksas, dalība izstādēs, mājas lapas izstrāde, tirgus izpēte, datu bāzu izveide;

b) jaunu produktu izstrāde, ilgtspējīga iepakojuma izveide;

c) pasākumi produkcijas realizācijai ārpus mazumtirdzniecības tīklu sistēmām;

d) patērētāju informētības palielināšana par ilgtspējīgu ražošanu, kvalitātes shēmām un preču zīmēm;

e) personāla izmaksas, t.sk. sabiedrisko attiecību darbs;

f) administratīvās izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošana, t.sk., realizācijas kanālu dažādošana, lai palielinātu tirgus daļu, veicinātu jaunu produktu līniju rašanos, uzlabotu ražotāju organizācijas atpazīstamību un dzīvotspēju, palielinot peļņu un veicinot sortimenta paplašināšanos, kā arī izvērstu un uzlabotu produkcijas mārketingu.

Patērētāju izpratnes palielināšana par šīs intervences aptvertajiem produktiem, to pielietojumu, uzturvērtību u.c. aspektiem, par lauksaimniecības un pārtikas ražošanas metodēm, tirgus izpēte un pieprasījuma analīze veicina ražotāju organizācijas produktu tirdzniecības uzlabošanu, piedāvājuma paplašināšanu, jaunu produktu līniju rašanos, tādejādi paaugstinot ražotāju organizācijas dzīvotspēju un palielinot to tirgus daļu. Palielinot pircēju zināšanas par attiecīgajiem ražotāju organizācijas ražotās produkcijas aspektiem, ražotāju organizācija var veicināt pieprasījumu pēc ražotāju organizācijas produktiem.

Tāpat tiktu nodrošināti sabiedrības informēšanas pasākumi par ražotāju organizācijas saražoto produkciju atbilstoši kvalitātes shēmām, kā arī par preču zīmēm.

Ar iepriekšminētiem pasākumiem tiktu sasniegts vismaz viens no regulas 2022/126 14. panta "a", "b", "c", "d" "e", "f" un "g" apakšpunktā minētajiem mērķiem.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros).

Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml.

Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem.

Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums):

TKO2.2.6: Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

QUAL(47(1)(g)) - – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

TKO2.2.7 - Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.7
Intervences nosaukums	Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Intervences veids	QUAL(47(1)(g)) – Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) kvalitātes shēmu ieviešanas un īstenošanas izmaksas (dokumentācija, ražošanas tehnoloģiju apguve, informācijas ieguve u.tml. izmaksas);

b) personāla izmaksas;

c) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta kvalitātes shēmu ieviešana un īstenošana, lai ražotu produktus, it īpaši lai risinātu jautājumus, kas saistīti ar klientu prasībām un pieprasījumiem.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu.

Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts.

Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.2.7: Savienības un valstu kvalitātes shēmu īstenošana - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

TRACE(47(1)(h)) - – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību

TKO2.2.8 - Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība

Intervences kods (dalībvalsts)	TKO2.2.8
Intervences nosaukums	Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība
Intervences veids	TRACE(47(1)(h)) – izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši attiecībā uz galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzību
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.35. Atbalstīto darbības programmu skaits

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP NOZARISKĀ MĒRĶA kods + apraksts
BOOST(46(g)) paaugstināt produkcijas komerciālo vērtību un kvalitāti, tostarp uzlabot produktu kvalitāti un izstrādāt jaunus produktus satvarā, ko regulē ar aizsargātiem cilmes vietas nosaukumiem, aizsargātām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm vai ar dalībvalstu atzītām Savienības vai valsts kvalitātes shēmām
COMP(46(c)) uzlabot vidēja termiņa un ilgtermiņa konkurētspēju, jo īpaši modernizācijas ceļā
MARKET(46(h)) veicināt produkcijas noietu un izvērst tās tirdzniecību

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V2	Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.11/Pārējie 6.pielikumā minētie sektori Darbības programmās iesaistītu ražotāju organizāciju vai ražotāju grupu tirgū laistās produkcijas vērtības īpatsvars dažās nozarēs

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Apraksts

Šīs intervences ietvaros tiek paredzētas:

a) kvalitātes uzlabošanas, izsekojamības un sertifikācijas sistēmas pasākumu izmaksas;

b) darbības produktu uzraudzības un izsekojamības sistēmas izveidei un īstenošanai, kā arī produktu sertificēšanai (produktu pavaddokumenti, identifikācija un uzskaite, produktu marķējums u.c.);

c) kvalitātes, izsekojamības un sertificēšanas sistēmu īstenošanas izmaksas;

d) darbības, kas saistītas ar patentu, licenču un preču zīmju izstrādi, apstiprināšanu un popularizēšanu;

e) personāla izmaksas;
f) administrēšanas izmaksas.

Ar šo intervenci tiktu nodrošināta sistemātiska kvalitātes kontroļu piemērošana un kvalitātes nodrošināšanas pasākumu veikšana, lai sasniegtu klientu prasībām atbilstošu produktu kvalitāti un samazinātu prasībām neatbilstošas saražotās produkcijas procentuālo daļu.

Ražotāju organizācijas iekšējo kvalitātes kontroļu mehānismi nodrošina tirgus prasībām atbilstošu produktu kvalitāti, kā arī paaugstina ražotāju organizācijas produktu reputāciju ne tikai tirdzniecības ķēžu, bet arī atsevišķu pircēju vidū. Pareiza ražotāju organizācijas iekšējā produktu kvalitātes sistēmas darbība ļauj uzlabot (paaugstināt) arī higiēnas apstākļus produktu šķirošanas, uzglabāšanas un pakošanas telpās un būvēs. Nodrošinot produktu iekšējās kvalitātes kontroles procesa atgriezenisko saiti starp ražotāju organizācijas biedriem un ražotāju organizāciju, var samazināt kvalitātes prasībām neatbilstošas (nestandarta) saražotās produkcijas procentuālo daļu, tādejādi samazinot ražošanas izmaksas un palielinot produktu kopējo apgrozījumu.

Visbeidzot tiktu radīta pievienotā vērtība saražotai produkcijai.

Atbilstības nosacījumi:

Atbalsta pretendenti: atzītas ražotāju organizācijas 6. pielikumā minēto lobīto pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713) sektorā, t.sk. bioloģiskajā lauksaimniecībā.

Šajās ražotāju organizācijās apvienojušies lobīto pākšu dārzeņu (KN 0713) ražotāji un kam piešķirta atzīšana saskaņā ar regulas Nr. 1308/2013 152. panta 1. punkta “a”, “b” un “c” apakšpunktu, 153. punktu, 154. panta 1. punkta "a", "b", "c" un "d" apakšpunktu un 160. pantu, un saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajos tiesību aktos un nacionālajos tiesību aktos noteikto kārtību un kritērijiem.

Nosacījumi intervences īstenošanai:

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67.panta 1. punkta “a” apakšpunkta un 6.punkta nosacījumiem.

Intervence tiks īstenota saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

Intervences ietvarā paredzēts segt personāla izmaksas, ja tās radušās ar šīs intervences ietvaros paredzēto atbalsta pasākumu sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākām aktivitātēm. Tās aptver izmaksas par ražotāju organizāciju nolīgto personālu un izmaksas, kas atbilst ražotāju organizāciju pastāvīgo darbinieku intervences īstenošanā ieguldīto darba stundu daļai.

Tāpat paredzēts segt administratīvās izmaksas, ja tās radušās saistībā ar konkrētās intervences sagatavošanu, īstenošanu vai turpmākiem pasākumiem.

Personāla un administratīvās izmaksas tiek segtas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem tiesību aktiem, kā arī saskaņā ar nacionālajos tiesību aktos paredzētajiem detalizētajiem nosacījumiem.

6 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Tiek segtas faktiski radušās darbības programmas izmaksas saskaņā ar Regulas Nr. 2021/2115 67. un 68. pantu, kā arī ņemot vērā Eiropas Komisijas sekundāro tiesību aktu prasības un nacionālajos tiesību aktos paredzētos detalizētos nosacījumus.

Atbalsta apjoms tiek aprēķināts, ņemot vērā ražotāju organizācijas tirgū laistās produkcijas vērtību. Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktiem (KN 0713), kas ir pirmajā pārstrādes posmā esošā produkcija, kurā produktu parasti tirgo, un uz kuriem atzinusies ražotāju organizācija, ņem vērā tirgū laistās produkcijas vērtību. Savukārt attiecībā uz pārējiem Regulas Nr. 2021/2115 VI pielikuma minētiem produktu grupas KN 0713 tālākas pārstrādes produktiem, ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtību izsaka pirmās pārstrādes posma līmenī.

Tiek segtas personāla un administratīvās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas sekundārajiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

7 Papildu informācija par intervences veidu

Neattiecināmās izmaksas saskaņā ar Eiropas Komisijas deleģēto regulu. Lai noteiktu demarkāciju ar intervencēm lauku attīstībā, potenciālie atbalsta saņēmēji nevar saņemt atbalstu, ja atbalsts tiek lūgts par tām pašām darbībām, par kurām tiek pieprasīts atbalsts zem sektorālajām intervencēm.

8 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme vai ietekme uz ražošanu, jo atbalsts tiek sniegts ražotāju organizāciju darbībām, nevis tieši konkrētiem ražotājiem, tādējādi netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Tāpat atbalsts nav sasaistīts ar ražošanas apjomiem (izņemot Regulā Nr. 2021/2115 noteikto slieksni, ka kopējais ES atbalsta apmērs vienas ražotāju organizācijas darbības programmai nevar pārsniegt 6% no ražotāju organizācijas realizētās produkcijas vērtības citos sektoros). Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas, īstenojot apmācības un zināšanu pārnesi u.tml. Atbalsts ir pieejams tikai ražotāju organizācijas darbības programmas īstenošanas periodā un tikai par darbības programmā paredzētiem pasākumiem. Intervences atbilstība PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikumam (turpmāk – PTO 2. pielikums): TKO2.2.8: Izsekojamības un sertifikācijas sistēmu īstenošana, jo īpaši galapatērētājiem pārdoto produktu kvalitātes uzraudzība - PTO 2. pielikuma 2. punkts.

5.3. Lauku attīstības intervences

ENVCLIM(70) - Vides, klimata un citas pārvaldības saistības

LA 10.1 - Zaļās joslas

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 10.1
Intervences nosaukums	Zaļās joslas
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Īstenošanas vieta ir visa Latvija.
NUTS 1 Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM5 V4	Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai	Vidēja	Jā
SM5 V6	Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides ieviešanu ĪJT, RŪO ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi	Vidēja	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas	Vidēja	Jā

	lauksaimniecības prakses īstenošanu		

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.12 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības uzlabot pielāgošanos klimata pārmaiņām
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir veicināt dažādu zaļo joslu izveidi aramzemēs vai buferjoslu izveidi gar ūdens objektiem, kas kopumā mazinātu barības vielu noplūdi ūdenstilpēs, uzlabojot ūdens kvalitāti, īpaši riska ūdens objektu teritorijā, vienlaikus stiprinot ekosistēmu pakalpojumu sniegšanu (bioloģiskā daudzveidība, apputeksnētāji, putnu barības bāze ziemā, ainavu elementi u.tml.), AAL un sintētisko minerālmēslu nelietošanu, ar ko sekmē augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu, tai skaitā veidojot buferzonas, un bišu izplatību tradicionālajā un bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā..

Aktivitātes ietvaros ir paredzēts atbalstīt zemes īpašniekus un apsaimniekotājus, kuri brīvprātīgi pilda intervences prasības, nodrošinot to izpildi vismaz noteiktajā minimālajā apmērā, pārsniedz pamatprasību nosacījumus un tādējādi veicinot labvēlīgu prakšu īstenošanu, kas sniedz ieguldījumus vairāku vidrūpes mērķu sasniegšanā. Lai risinātu vajadzību (SM5 V6) un stimulētu šādu brīvprātīgo ilgtermiņa saistību uzņemšanos īpaši jutīgā teritorija un risku ūdens objektu sateces baseinu teritorijās, kur īpaši nozīmīgi veikt šāda veida aktivitātes, tajās paredzēta augstāks atbalsta apjoms, tādejādi stimulējot aramzemēs veidot zaļās joslas bez ražošanas, neaudzējot ierastās ienesīgās lauksaimniecības kultūras.

Kā intervences galvenā mērķteritorija ir noteikta vides visjūtīgākās vietas Latvijā - īpaši jutīgā teritorija un risku ūdens objektu sateces baseinu teritorijas, kurās ir visbūtiskāk veidot zaļās joslas ūdens kvalitātes uzlabošanai Baltijas jūras reģionā. Intervences ietvaros netiek kompensētas obligātās prasības, kas noteiktas īpaši jūtigajās teritorijās. Intervence ir saskanīga arī ar Latvijas PAF (2021-2027) norādīto, - ka lai nodrošinātu apputeksnētājiem labvēlīgu stāvokli, būtu ieviešams atbalsta pasākums buferzonu izveidei gar ūdenstilpēm, ceļiem, starp dažādām lauksaimniecības zemēm lauksaimniecības zemēs u.tml.

Zaļās joslas ir jāveido gan līdzenuma apstākļos, gan izteiktā reljefā, ja pastāv virszemes noteces risks, vai augsne ir periodiski piesātināta ar ūdeni, it sevišķi ja notece nav vienmērīgi sadalīta laikā (intensīvas lietusgāzes, kūstošā sniega notece). Vēl lielāka vajadzība pēc aizsargjoslām izpaužas intensīvi apsaimniekotā aramzemē periodos pēc augsnes apstrādes. Ūdens buferjoslas nodrošina nitrātjonu koncentrāciju samazināšanai jebkura sateces baseina teritorijā. Līdz ar to, arī pārējā valsts daļā ir svarīgi nodrošināt zaļo joslu izveidi, jo tās dod ieguldījumu, arī vajadzību risinājumā, kā piemēram, AAL un sintētiskā mēslojuma nelietošanā, bioloģiskās daudzveidības uzturēšanā (t.sk., apputeksnētājiem), it īpaši gar kultūraugu sējumu platībām, kas ir arī medus un savvaļas bitēm nozīmīgs barības avots. Vienlaicīgi, šīs joslas var kalpot kā nozīmīgs ainavas elements un oglekļa uzglabātājs ausgnē.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros:

Vienlaicīgi lauku var pieteikt uz intervenci LA 10.2. vai LA11, taču šo abu intervenču atbalsts par LA10.1. intervences aizņemto platību netiks attiecināts (atbalsts nedublēsies). Attiecībā par ekoshēmu savietojamības iespējām un nosacījumiem ir jāņem vērā katras konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai. Piesakoties uz intervenci TM4.2. viena lauka ietvaros ir jānodrošina dažādu kultūraugu deklarēšana (t.i. par vienu un to pašu platību nevar saņemt gan LA10.1., gan TM4.2., ja kultūraugu grupas (nektāraugi, aramzemē sētie zālāji >50%TZ) abu intervenču ietvaros sakrī). LA10.1. platība netiek iekļauta LLVN8 nosacījumu izpildes vajadzībām.

Skat.KLP SP pielikumu "Atbalsta veidu savietojamība viena kultūrauga un viena lauka ietvaros lauksaimniecības zemē".

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

Tiešmaksājumu ietvaros netiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Pārskatīšanas klauzula

Sasakaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilsotši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

1.joslu platums (minimālā joslu aizņemtā platība tiek noteikta saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem (papildus platība virs LLVN 8 noteiktajam minimālājm daudzumam 2 m, ar standarta mērķi "Ar ražošanu nesaistītu elementu un teritorijas uzturēšana, lai uzlabotu saimniecības bioloģisko daudzveidību")):

1.1.vismaz 4 m plata zaļā josla:

1.1.1.gar lauka malu jeb laukmales;

1.1.2.starp bioloģisko un konvencionālo aramzemes lauku, kuru savstarpējā robeža dabā ir identificējama.

1.2.vismaz 8 m plata buferjosla gar Ūdens saimniecisko iecirkņu klasifikatorā iekļautajiem objektiem (turpmāk – ŪSIK).

2. joslu segums izveidotajā aramzemē ir atšķirīgs no augu seguma piegulošajā laukā un tas var būt:

2.1.dabīgā veģetācija (augi, kas iesējušies dabiski) bez vējauzām un rudzu smilgas vai savvaļas augi, vai sētas puķu joslas, - tikai platībās, kur ierīko 4m platās zaļās joslas;

2.2.zālājs;

2.3.nektāraugi;

2.4.eļļas augi.

3. joslas apaugumu (segumu): saistību platībā nav koku un krūmu dzinumu, kas vecāki par vienu gadu.

Atbalsttiesīgā platība:

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsat pretendenta (IAKS) saistības:

1. ierīko un ik gadu uztur zaļās joslas aramzemē, apstiprinātā saistību apjomā;

2. saistību platība ir bez augu aizsardzības līdzekļu un mēslojuma lietošanas;

3. uzturot saistību platību apaugumu:

3.1. zaļajai joslai (4m plata) var sasmalcināt un atstāt nenovāktu;

3.2. buferjoslai gar ūdeni (8m plata) nopļauj un noved no lauka (smalcināt un atstāt nenovāktu nav atļauts).

4. daudzgadu saistību periodā apgūst tematisko kvalifikācijas celšanas kursus, par kuru apjomu un saturu prasības sīkāk noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos.

O14 Kāda platība ir atbalsttiesīga?

☑KLP plānam noteiktā lauksaimniecības platība

☐Lauksaimniecības zeme, ieskaitot lauksaimniecības platību un ārpus tās

☐Lauksaimniecībā neizmantojamā zeme

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC04	Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm
GAEC08	Minimālā lauksaimniecības platības daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām iezīmēm vai teritorijām. Vismaz 4 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei. Ja lauksaimnieks apņemas vismaz 7 % no savas aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām teritorijām vai iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei, saskaņā ar uzlaboto ekoshēmu atbilstīgi 28. panta 5.a punktam, tā daļa, kas attiecināma uz atbilstību šim LLVS, ir ierobežota līdz 3 %. Minimālā daļa ir vismaz 7 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, ja tā ietver arī secīgās kultūras vai slāpekli piesaistošas kultūras, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un 3 % no tās ir atmatā atstāta zeme vai ar ražošanu nesaistītas iezīmes. Dalībvalstīm secīgajām kultūrām jāizmanto svēruma koeficients 0,3. Ainavas iezīmju saglabāšana.·Aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā. Invazīvu augu sugu izplatības novēršanas pasākumi kā izvēles iespēja
SMR01	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā: 11. panta 3. punkta e) un h) apakšpunkts attiecībā uz obligātajām prasībām par fosfātu piesārņojuma difūzo avotu kontroli
SMR02	Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti: 4. un 5. pants

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Direktīva 2000/60/EC nosaka virszemes saldūdens un gruntsūdeņu ieguves, kā arī virszemes saldūdens uzkrāšanas kontroles pasākumus, tostarp ūdens ieguves reģistra(-u) izveidi, un, attiecībā uz ieguvi un uzkrāšanu, iepriekšējas atļaujas ieviešanu.

Attiecībā uz difūzajiem avotiem, kas var izraisīt piesārņojumu, tiek veikti pasākumi piesārņojošo vielu ieplūdes novēršanai vai kontrolei.

·**Ūdens apsaimniekošanas likums** (2002) 3. pants Emisijas ierobežošana ūdenī un 21. pants. Darbības, kurām nepieciešama atļauja ūdens resursu lietošanai

·**Likums "Par piesārņojumu"** 2. panta 1.punkts, 11. panta otrās daļas 2.,3.punkts

·**MK noteikumi Nr.736** (23.12.2003) "Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju" 2.punkta 2.1.apakšpunkts; 42. un 43.punkts

MK noteikumi Nr.34 "Par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī" 4., 18., 42.punkts, 1. un 2. pielikums.

Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīva 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti: 4. un 5. Pants.

·Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 5. punkta "c" apakšpunkts attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu

Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 829 "Īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs" 4.2., 4.4.1, 4.4.2., 4.4.3., 4.6.6., 5.1., 5.2., 7.1. un 7.3.2., apakšpunkts un 20.punkts

Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 834 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem" 3.1.1., 3.3.2. un 3.3.4.apakšpunkts un 6.punkts, kā arī 1. pielikums, 2. pielikums, 3.pielikums un 4. pielikums.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

1. Intervencē paredzēta diferencēta platuma **joslu izveide un uzturēšanu aramzemē**, kuru minimālais izveidotais platums ir jāveido **papildus LLVN noteiktajam apmēram**, attiecīgi:

1.1. 4 m plata zaļā josla, papildus platība virs LLVN 8 noteiktajam 2 m daudzumam, ar standarta mērķi "Ar ražošanu nesaistītu elementu un teritorijas uzturēšana, lai uzlabotu saimniecības bioloģisko daudzveidību", kas nodrošinās, ka faktiski tiks veidot zaļā josla aramzemē ar vismaz 6 metru platumu, no kuras pirmie 2 m netiks iekļauti intervences apmaksā;

1.2. 8 m plata ūdens buferjosla, papildus platība virs LLVN 8 noteiktajam 2 m daudzumam, kas nodrošinās, ka faktiski tiks veidot zaļā josla aramzemē ar vismaz 10 metru platumu, no kuras pirmie 2 m netiks iekļauti intervences apmaksā.

2. **4 m zaļās joslas:**

Normatīvie akti nenosaka, ka konvencionālās lauksaimniecības laukos, kuri robežojas ar bioloģiskās lauksaimniecības laukiem būtu jāievēro aizsargjoslas vai buferjoslas, kurās nelieto sintētiskos AAL un minerālmēslus, savukārt bioloģiskajā lauksaimniecības sistēmā ir jānodrošina piesardzības pasākumi, lai tās produktos nenonāktu neatļautas vielas no konvencionālajām saimniecībām, kas iespējams tikai tad, ja tiek izveidotas un ievērotas buferjoslas starp konvencionālo lauksaimnieku un bioloģisko lauksaimnieku apsaimniekotajiem laukiem. Lai šo atbildību dalītu, kas vienlaikus nozīmē buferjoslas uzturētājam papildus izdevumus vai neiegūtus ieņēmumus pilnā apmērā, būtu jāveido atbalsta pasākumi buferjoslu nodrošināšanai starp konvencionālo lauksaimnieku un bioloģisko lauksaimnieku laukiem.

3. **8 m ūdens buferjoslas:**

3.1. Normatīvie akti nenosaka, ka šajā platībā apaugums būtu jānovāc un jānoved no lauka, lait tas sadaloties neieplūstu ūdenstilpē.

3.2. Aizsargjoslu likums un LLVN4 nenosaka, ka 10 m ūdens aizsargjoslā būtu:

3.2.1. jāierīko sēts zālājs, kas aiztur izskalošanos no aramzemes;

3.2.2. aizliegts lietot sintētiskos AAL (augu aizsardzības līdzekļus), bet ir aizliegta tikai mēslošanas līdzekļus lietošana.

Atbalsta saņēmējam saimniecības līmenī ir jāievēro noteikumi par slāpekļa un fosfora mēslojumu, saskaņā ar SMR1 un SMR2.

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☑ **IAKS**

☐ **Ārpus IAKS**

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☑ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta likme fiksēta, EUR/ha:

1. Buferjosla gar ūdeņiem:
1.1. Mērķteriorijā: 890;
1.2. Pārējā Latvijā: 742.

2.Zaļā josla gar laukmali vai starp bioloģiskās un konvencionālās saimniecības lauku:
2.1. Mērķteriorijā: 750;
2.2. Pārējā Latvijā: 675.

Aprēķina metode

Aprēķina metodes:
Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto agrovides praksi - izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas saistītas ar saistību ievērošanu.

Aprēķinā nav ietvertas investīciju un darījumu izmaksas.

Atbalsta maksājums sedz starpību starp tradicionālo un agrovides praksi, kad aramzemē tiek audzēti graudaugi, un agrovides praksi, kad aramzemē tiek audzēti daudzgadīgs zālājs vai nektāraugi, vai eļļas augi.

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Kā intervences galvenā mērķteriorija ir noteikta vides visjūtīgākās vietas Latvijā, kurās ir visbūtiskāk veidot tādas agrovides prakses kas kopumā vērstas uz vides rādītāju uzlabošanu un īpaši svarīgi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu, ka arī ar dzīvotņu izveidi putniem, abiniekiem, savvaļas apputeksnētājiem, citiem insektiem t.sk. spārēm un sienāžiem. Par tādām intervences ietvaros identificētas nitrātu teritorija, risku ūdens objektu sateces baseinu teritorijas.
Ņemot vērā kartogrāfisko materiālu un provizoriskos datus par intervences īstenošanas piemērotību mēķteritorijā un ārpus tās, secināts, ka potenciālā platības attiecība ir 40 : 60.

Mērķplatībā tiek piemērota 100% atbalsta likme, lai stimulētu šādu paaugstinātu prakšu īstenošanu, taču ārpus tās (pārējā Latvijas daļā) atbalsta likmei tiek piemērots samazinājums līdz 10%.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu
Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs
Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Kādi ir saistību modeļi intervencē?
☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☑ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Intervences ietvaros uzņemas saistības par pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo saistību platību. Atbalsta saņēmējs uzņemas piecu gadu saistības ievērot intervences nosacījumus.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums 5 gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	**Pants**	**Piemērojamā likme**	**Min. likme**	**Maks. likme**
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U10.1.1 - Vienota vienības summa, buferjosla, MT	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.12; R.14; R.21; R.24; R.31	Nē
LA U10.1.2 - Vienota vienības summa, buferjosla, LV	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.12; R.14; R.21; R.24; R.31	Nē
LA U10.1.3. - Vienota vienības summa, zaļā josla, MT	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.12; R.14; R.21; R.24; R.31	Nē
LA U10.1.4. - Vienota vienības summa, zaļā josla, LV	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.12; R.14; R.21; R.24; R.31	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U10.1.1 - Vienota vienības summa, buferjosla, MT

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.1.2 - Vienota vienības summa, buferjosla, LV

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.1.3. - Vienota vienības summa, zaļā josla, MT

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.1.4. - Vienota vienības summa, zaļā josla, LV

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U10.1.1 - Vienota vienības summa, buferjosla, MT (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	890,00	890,00	890,00	890,00	890,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 170,00	1 170,00	1 170,00	1 170,00	1 170,00		5 850,00
LA U10.1.2 - Vienota vienības summa, buferjosla, LV (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		742,00	742,00	742,00	742,00	742,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 740,00	1 740,00	1 740,00	1 740,00	1 740,00		8 700,00
LA U10.1.3. - Vienota vienības summa, zaļā josla, MT (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		750,00	750,00	750,00	750,00	750,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 400,00	1 400,00	1 400,00	1 400,00	1 400,00		7 000,00
LA U10.1.4. - Vienota vienības summa, zaļā josla, LV (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		675,00	675,00	675,00	675,00	675,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		2 100,00	2 100,00	2 100,00	2 100,00	2 100,00		10 500,00

LA 10.2 - Vidi saudzējoša dārzkopība

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 10.2
Intervences nosaukums	Vidi saudzējoša dārzkopība
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM5 V1	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanos, ilgtspējīgu apsaimniekošanu	Augsta	Jā
SM5 V4	Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai	Vidēja	Jā
SM5 V6	Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides ieviešanu ĪJT, RŪO ar nozīmīgu izkliedētā piesārņojuma ietekmi	Vidēja	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu	Vidēja	Jā

	un samazinātu pesticīdu lietošanu		

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.22 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību
R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir veicināt īpašu vidi saudzējošu dārzu apsaimniekošanas metožu pielietošanu jeb mērķtiecīgi orientētus dārza kopšanas darbus un aizsardzības pasākumus, samazinot augu aizsardzības līdzekļu lietošanas apjomu un ar to saistīto risku cilvēku un dzīvnieku veselībai un ietekmei uz vidi, kā arī visā saistību platībā tiks nodrošināta barības elementu pārvaldības uzlabošanu.

Intervences ietvaros atbalstīs lauksaimniekus, kuri dārzkopības produktu audzēšanā, brīvprātīgi pielieto metodes dārzkopībā un aizsardzības pasākumus, kas pārsniedz obligātās Direktīvas 2009/128/EK prasības (integrētās augu aizsardzības ietvaros). Šo papildus dārza kopšanas darbu un aizsardzības pasākumu pielietošanas rezultātā tiek mainīta lauksaimniecības prakse un būtiski palielinās mehanizētais un roku darbs, laika patēriņš, samazinās ražība, taču tas vērā ņemamos apjomos samazinās izmantotos augu aizsardzības līdzekļus, tādejādi veicinot vides saudzēšanu.

Kā intervences galvenā mērķteriorija ir noteikta vides visjūtīgākās vietas Latvijā, kurās ir visbūtiskāk veidot tādas agrovides prakses kas kopumā vērstas uz vides rādītāju uzlabošanu un īpaši svarīgi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu. Par tādām intervences ietvaros identificētas nitrātu teritorija, risku ūdens objektu sateces baseinu teritorijas, kā arī kūdrāji, kuros jāveicina ilggadīgo auļu un ogu dārzu ierīkošana t.sk. SEG emisiju mazināšanas kontekstā. Lai šajā mērķteritorijā stimulētu SM5 V6 vajadzības risinājumu, tajā paredzētais intervences atbalsts tiek plānots 100% apmērā no aprēķinātās likmes, bet pārējā teritorijā piemērojot likmei saamzinājumu līdz 10%.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros

Vienlaicīgi lauku var pieteikt uz intervenci LA 10.1. taču šīs intervences atbalsts par LA10.2. intervences aizņemto platību netiks attiecināts (atbalsts nedublēsies). Attiecībā par ekoshēmu savietojamības iespējām un nosacījumiem ir jāņem vērā katras konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai. Skat.KLP SP pielikumu “Atbalsta veidu savietojamība viena kultūrauga un viena lauka ietvaros lauksaimniecības zemē”.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

Tiešmaksājumu ietvaros netiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Pārskatīšanas klauzula

Sasakaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilsotši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

1. Atbalstam piesaka lauku, kas ir vismaz 0,1 ha. Kopējā atbalstam pieteiktā platība ir ne mazāk kā 1,0. ha.

2.atbalstam pieteiktā platība ir ietverta Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas reģistrā, pildot Direktīvas ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanas prasības, ar papildus atzīmi, ka izpildītas atbilstošas vides saudzējošās metodes dārzkopībā, kas noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos;

3. atbalsttiesīgajā platībā audzē jebkuru no minētajiem kultūraugu veidiem:

3.1. ābeles, bumbieres, saldos un skābos ķiršus, plūmes, krūmmellenes, lielogu dzērvenes;

3.2. pārējos ilggadīgos stādījumus ēdamu augļu un ogu ieguvei (t.sk. augļu koku un ogulāju stādu audzēšana);

3.3. dārzeņus vai kartupeļus.

Atbalsttiesīgā platība ir:

Lauksaimniecības zeme, un ārpus lauksaimniecības zemes teritorija ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas ir augstais sūnu purvs vai izstrādāts kūdras purvs, kas tiek izmantotas lauksaimniecībā – augļu un ogu dārzu ierīkošanai.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsat pretendenta (IAKS) saistības:

1. ierīko un ik gadu uztur platību ar videi draudzīgām dārzkopības metodēm, apstiprinātā saistību apjomā;

2. izpilda prasības, kas noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos par lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasībām, atkarībā no jomas un kultūrauga veida, un pārsniedz integrētās audzēšanas pamatprasības;

3.par katru atbalsttiesīgo kultūraugu visa informācija no saimniecībā izveidotās uzskaites sistēma ir pārnesta uz elektronisko "VAAD LIZ pārvaldības sistēmu" noteiktā kārtībā kādu nosaka nacionālie normatīvie akti.

4. daudzgadu saistību periodā apgūst tematisko kvalifikācijas celšanas kursu, par kuru apjomu un saturu prasības, kas noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos.

O14 Kāda platība ir atbalsttiesīga?

☐KLP plānam noteiktā lauksaimniecības platība

☑Lauksaimniecības zeme, ieskaitot lauksaimniecības platību un ārpus tās

Lauksaimniecības zeme, un ārpus lauksaimniecības zemes teritorija ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas ir augstais sūnu purvs vai izstrādāts kūdras purvs, kas tiek izmantotas lauksaimniecībā – augļu un ogu dārzu ierīkošanai.

☐Lauksaimniecībā neizmantojamā zeme

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC02	Mitrāju un kūdrāju aizsardzība

GAEC06	Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos
SMR02	Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti: 4. un 5. pants
SMR07	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK: 55. pants, pirmais un otrais teikums
SMR08	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai: 5. panta 2. punkts un 8. panta 1.–5. punkts; 12. pants attiecībā uz pesticīdu lietošanas ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, kas noteiktas, pamatojoties uz Direktīvu 2000/60/EK un Natura 2000 tiesību aktiem; 13. panta 1. un 3. punkts par darbībām ar pesticīdiem un to uzglabāšanu un atlieku apglabāšanu

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

·Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 5. punkta "c" apakšpunkts attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu

·Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 829 "Īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs" 4.2., 4.4.1, 4.4.2., 4.4.3., 4.6.6., 5.1., 5.2., 7.1. un 7.3.2., apakšpunkts un 20.punkts

·Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 834 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem" 3.1.1., 3.3.2. un 3.3.4.apakšpunkts un 6.punkts, kā arī 1. pielikums, 2. pielikums, 3.pielikums un 4.pielikums.

·Augu aizsardzības likuma: 7. panta pirmās daļas pirmais teikums, 7. panta piektās daļas 1. punkts, 9. panta trešā daļa, 10. panta pirmā daļa (neattiecas vārdi "Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas noteiktos labas augu aizsardzības prakses principus (publicēti Valsts augu aizsardzības dienesta tīmekļa vietnē) un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktos integrētās augu aizsardzības principus un prasības visos tajos paredzētajos gadījumos")

·Ministru kabineta 2011. gada 13. decembra noteikumu Nr. 950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi":3., 9., 12. un 13. punks.

·Ministru kabineta 2013. gada 19. marta noteikumi Nr. 147 "Noteikumi par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību un apliecību izsniegšanas kārtību ".

·Aizsargjoslu likums.

·**Augu aizsardzības likums** 7. panta piektās daļas 1. Punkts.

·**A**ugu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību un apliecību izsniegšanas kārtību”

·MK 2013. gada 13. decembra noteikumu Nr.950 “Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi” 3., 4., 5., 7. punkts, 14.2. apakšpunkts, 15., 16. punkts

Ministru kabineta 2009. gada 15.septembra noteikumu Nr. 1056 " Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība”: II.nodaļa “Integrētās augu aizsardzības vispārīgie principi un prasības”.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

Tradicionālajā (konvencionālā vai integrētajā) praksē lauksaimniekam jāizpilda savstarpējās atbilstības prasības un citas obligātās prasības. Agrovidē papildus ievēro vidi saudzējošas metodes dārzkopībā, t.i. augļu koku, ogulāju un dārzeņu audzēšanā izmantojot optimālu biezību, agrotehniku, mehāniskās kaitīgo organismu ierobežošanas metodes, kaitīgo organismu dabisko ienaidnieku piesaistīšanu (t.sk. putnu būrīšu izvietosana), tādējādi samazinot augu aizsardzības līdzekļu un minerālmēslu (SMR02), pesticīdu (SMR08) un insekticīdu lietošanu (SMR07) . Jaunajiem augļu kokiem apdobes mulčē (LLVN06).

Attiecībā uz LLVN02, kūdrāju aizsardzībai tiek izpildīta augstāka prasība, paredzot tajos ieaudzēt ilggadīgus vasarzaļus vai mūžzaļus sīkkrūmus kā mellenes un dzērvenes, kas vienlaicīgi ir uzskatāmi par paludikultūrām.

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☑ **IAKS**

☐ **Ārpus IAKS**

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☑ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

1.Mērķteritorijā EUR/ha:

1.1.Ābeles, bumbieres, saldie un skābie ķirši, plūmes, krūmmellenes, lielogu dzērvenes – 401;

1.2. Pārējie ilggadīgie stādījumi ēdamu augļu un ogu ieguvei (t.sk. augļu koku un ogulāju stādu audzēšana)- 264;

1.3. Dārzeņi un kartupeļi – 115.

2.Pārējā Latvijā EUR/ha:

2.1. Ābeles, bumbieres, saldie un skābie ķirši, plūmes, krūmmellenes, lielogu dzērvenes – 364;

2.2. Pārējie ilggadīgie stādījumi ēdamu augļu un ogu ieguvei (t.sk. augļu koku un ogulāju stādu audzēšana)- 240;

2.3. Dārzeņi un kartupeļi – 105.

Aprēķina metode

Aprēķina metodes:

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto agrovides praksi, -izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas saistītas ar saistību ievērošanu.

Atbalsta maksājuma aprēķins veikts, salīdzinot augkopībā īstenotos integrētos augu audzēšanas un augu aizsardzības pamatnosacījumus un paaugstināto agrovides praksi, kad saistību platībās tiek izpildītas papildus prasības *vidi saudzējošās dārzkopībā.*

Aprēķins ir diferencēts trīs kultūraugu (kultūraugi pēc līdzīgām audzēšanas prasībām un tehnoloģijas) grupās, kur iegūstot dažādo kompensāciju likmes ir vidējā svērtā (ņemot vērā audzēšanas apjomus pa kultūraugu veidiem) likme, salīdzinot, katras kultūraugu grupās ietvaros ietilpstošo augu *vidi saudzējošās dārzkopībā noteiktajām au*dzēšanas prasībām, kā piemēram, biežāku mehānisko nezāļu ierobežošanu, nelietot AAL preventīvi, bet tikai galējā nepieciešamībā, pamatoti aprakstīta lēmuma gadījumā, - papildus tiek izvietotas feromonu ķertuves - dažādu kaitīgo insektu prognozei, kuras regulāri pārbauda ~ 20 stundas sezonā, kaitēkļu iespējamā uzliesmojuma laikā pārbauda reizi dienā. Līdzīgi ar barības elementu pārvaldības uzlabošanu, kur parastajā praksē netiek noteikta par obligātu sabalansēta mēslošanas plānošana, kā tas ir šīs intervences ietvaros. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai izmanto iespējas piesaistīt dabiskos kaitīgo organismu ienaidniekus, nodrošinot tiem labvēlīgu vidi, t.sk. apputeksnētājus un putnus (izvieto putnu būrīšus un kukaiņu mājas, pakalpojuma augu joslas) u.c., atkarībā no kultūrauga veida, kas sīkāk noteikts nacionālajos normatīvajos aktos.

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Kā intervences galvenā mērķteriorija ir noteikta vides visjūtīgākās vietas Latvijā, kurās ir visbūtiskāk veidot tādas agrovides prakses kas kopumā vērstas uz vides rādītāju uzlabošanu un īpaši svarīgi nodrošināt barības elementu pārvaldības uzlabošanu. Par tādām intervences ietvaros identificētas nitrātu teritorija, risku ūdens objektu sateces baseinu teritorijas, kā arī kūdrāji, kuros jāveicina ilggadīgo auļu un ogu dārzu ierīkošana t.sk. SEG emisiju mazināšanas kontekstā.

Ņemot vērā kartogrāfisko materiālu un provizoriskos datus par intervences īstenošanas piemērotību mērķteritorijā un ārpus tās, secināts, ka potenciālā platības attiecība ir 70 : 30.

Mērķplatībā tiek piemērota 100% atbalsta likme, lai stimulētu šādu paaugstinātu prakšu īstenošanu, taču ārpus tās (pārējā Latvijas daļā) atbalsta likmei tiek piemērots samazinājums līdz 10%.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kādi ir saistību modeļi intervencē?

☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)

☑ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)

☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Intervences ietvaros uzņemas saistības par pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo saistību platību. Atbalsta saņēmējs uzņemas piecu gadu saistības ievērot intervences nosacījumus.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums ir 5 gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U10.2.1 - Vienota vienības summa, augļi-1, MT	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.21; R.22; R.24; R.31	Nē
LA U10.2.2. - Vienota vienības summa, augļi-2, MT	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.21; R.22; R.24; R.31	Nē
LA U10.2.3. - Vienota vienības summa, darzeņi, MT	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.21; R.22; R.24; R.31	Nē
LA U10.2.4. - Vienota vienības summa, augļi-1, LV	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.21; R.22; R.24; R.31	Nē
LA U10.2.5. - Vienota vienības summa, augļi-2, LV	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.21; R.22; R.24; R.31	Nē
LA U10.2.6. - Vienota vienības summa, darzeņi, LV	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.21; R.22; R.24; R.31	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U10.2.1 - Vienota vienības summa, augļi-1, MT

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.2.2. - Vienota vienības summa, augļi-2, MT

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.2.3. - Vienota vienības summa, darzeņi, MT

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.2.4. - Vienota vienības summa, augļi-1, LV

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.2.5. - Vienota vienības summa, augļi-2, LV

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.2.6. - Vienota vienības summa, darzeņi, LV

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U10.2.1 - Vienota vienības summa, augļi-1, MT (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		401,00	401,00	401,00	401,00	401,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 210,00	1 240,00	1 270,00	1 281,00	1 281,00		6 282,00
LA U10.2.2. - Vienota vienības summa, augļi-2, MT (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		264,00	264,00	264,00	264,00	264,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		700,00	710,00	715,00	724,00	724,00		3 573,00
LA U10.2.3. - Vienota vienības summa, darzeņi, MT (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		115,00	115,00	115,00	115,00	115,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		3 394,00	3 415,00	3 550,00	3 594,00	3 594,00		17 547,00
LA U10.2.4. - Vienota vienības summa, augļi-1, LV (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		364,00	364,00	364,00	364,00	364,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		518,00	521,00	542,00	549,00	549,00		2 679,00
LA U10.2.5. - Vienota vienības summa, augļi-2, LV (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		240,00	240,00	240,00	240,00	240,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		293,00	295,00	307,00	311,00	311,00		1 517,00
LA U10.2.6. - Vienota vienības summa, darzeņi, LV (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		105,00	105,00	105,00	105,00	105,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 454,00	1 464,00	1 521,00	1 541,00	1 541,00		7 521,00
KOPĀ	O.14 (vienība: Hektāri)		7 569,00	7 645,00	7 905,00	8 000,00	8 000,00		39 119,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 471 888,00	1 491 569,00	1 536 952,88	1 554 408,00	1 554 408,00		7 609 225,88
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 251 105,00	1 267 834,00	1 306 410,00	1 321 246,50	1 321 246,50		6 467 842,00

	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 10.3 - Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 10.3
Intervences nosaukums	Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.18. To liellopu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts dzīvnieku labturības, veselības vai pastiprinātu biodrošības pasākumu īstenošanai
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM9 V3	Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību	Augsta	Jā
SM9 V4	Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.13 Tādu liellopu vienību (LU) īpatsvars, attiecībā uz kurām pastāv atbalstītas saistības (to vidū kūtsmēslu pārvaldība) samazināt siltumnīcefekta gāzu (SEG) un/vai amonjaka emisijas
R.43 To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, ko atbalsta ar rīcībām pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošanai (profilakse/samazināšana)
R.44 Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir veicināt paaugstinātu prasību izpildi lopkopībā, izpildot paaugstinātu labturības prasību kopumu, papildus pielietojot dažādas emisiju mazinošās metodes, kas viena otru papildina un tādējādi sniedz ieguldījumu vides ilgtspējas uzlabošanā.

Intervences ietvaros ir paredzēts atbalstīt lauksaimniekus, kuri brīvprātīgi pilda vairākas definētās prasības, nodrošinot to izpildi tiks pārsniegtas pamatprasību nosacījumi un tādējādi veicinot labvēlīgu prakšu īstenošanu, kas sniedz ieguldījumus vairāku vides mērķu sasniegšanā. Lai stimulētu vairākas lopkopības nozarēs uzņemties šādas brīvprātīgas ilgtermiņa saistības, ir paredzēts nodalīt plānotās darbības pa 3 dažādām aktivitātēm, kur piena lopkopībā var tikt vienlaicīgi īstenota pirmā un otrā, kā arī trešā, ja to attiecina tikai uz teļiem:

1)Dzīvnieku ēdināšana un turēšana, kas sniedz ieguldījumu SEG un amojaka emisiju mazināšanā un dzīvnieku labturībā, atsevišķi nodalot izpildāmās darbības piena lopkopības nozarei un gaļas lopkopības nozarei;

2)Dzīvnieku pagarinātā ganīšana, kas iekļauj mērķtiecīgu darbību kopumu piena lopkopības nozarei un kas as sniedz ieguldījumu emisiju mazināšanā, dzīvnieku labturībā;

3)Jaunlopu turēšana līdz 6 mēnešiem, kas paredzēta jaunlopiem piena lopkopības nozarē, jo tie tiek turēti nošķiti no mātes, kas sniedz ieguldījumu dzīvnieku labturībā,

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

Tiešmaksājumu ietvaros netiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Pārskatīšanas klauzula

Sasakaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilsotši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kurš uzņemas brīvprātīgas saistības īstenot paaugstinātas prasības lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā un nesaimnieko bioloģiskās lopkopības ražošanas sistēmā.

Atbalsttiesīgie dzīvnieki - Atbalsat pretendentam piederoši piena un gaļas liellopi, kas nav iekļauti bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā.

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo dzīvnieku:

1. Lauksaimniecības datu centrā reģistrēti un atbilstoši apzīmēti liellopi (saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem), no jebkuriem šādas grupas dzīvniekiem:

a.Buļļi, govis un citi liellopi, kas vecāki par 24 mēnešiem;

b.Liellopi vecumā no 6 līdz 24 mēnešiem;

c.Liellopi, kas nav vecāki par 6 mēnešiem;

2. atbalstam kopumā pieteiktas vismaz 8 liellopu vienības.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsat pretendenta (IAKS) saistības, kas attiecināmas uz intervenci kopumā:

1.apņemas visu saistību periodu pieteikties uz atbalstu un saimniekot atbilstoši kārtējā gadā izvēlētās aktivitātes definētajiem nosacījumiem, ne mazāk kā vismaz 8 liellopu vienības vidēji saimniecībā;

2. nodrošina, ka saimniecības apkalpojošais vetārsts regulāri iesniedz ziņojumus par antibiotiku lietošanas praksi saimniecībā;

3. veic elektronisku datu un informācijas uzkrāšanu, kurā atspoguļo šādu darbību izpildi:

a.lauksaimniecības dzīvnieku novietņu infrastruktūras un kūtsmēslu krātuvju reģistrs;

b.piena lopkopības saimniecībām iesniegti piena pārraudzības dati, attiecībā uz piena liellopiem.

4. daudzgadu saistību periodā apgūst tematisko kvalifikācijas celšanas kursu, par kuru apjomu un saturu prasības sīkāk noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos.

Atbalsat pretendenta (IAKS) saistības, kas attiecināmas uz katru atsevišķi istenoto intervences aktivitāti:

1. aktivitāte *(ēdināšana un turēšana) attiecas visiem liellopiem, kas vecāki par 6 mēnešiem (atbalsta maksājums par saimniecībā esošo liellopu vienību skaitu):*

1.1. Attiecas uz visiem pieaugušiem liellopiem, kas tiek turēti novietnē visu gadu vai ziemas periodā:

1.1.1. Pieaugušiem dzīvniekiem, t.sk. jaunlopiem (virs 6 mēnešu vecuma), kas tiek turēti visu gadu novietnē vai ziemas periodā dzīvniekiem, kas izmanto ganības ganīšanas sezonā, ēdināšana tiek nodrošināta, atbilstoši aprēķinātām barības devām, pamatojoties uz laboratorisko analīžu rezultātiem, kur rupjās lopbarības līdzekļiem laboratoriski ir noteikts vismaz sausnas, kopproteīna un kokšķiedras rādītāji, sagremojamība un atbilstoši sastādīta barības deva, atbilstošam pretendenta ganāmpulkam ņemot vērā fizioloģiskās vajadzības, piena lopkopībā papildus ņemot vērā piena pārraudzības rezultātu un rupjās lopbarības analīžu kopsakarību**. Barības devas sagremojamība slaucamajām govīm > 67% un/vai tauku % barības devā >3.5 .**

1.1.2. Pieaugušiem liellopiem novietnēs elektrības padeves traucējumu gadījumos tiek nodrošināti alternatīvi enerģijas avoti (nepārtrauktai ūdens padevei, izņemot, ja ūdens padeve tiek nodrošināta ar ūdenstorņa palīdzību);

1.1.3. Tīras, sausas un pakaisītas guļvietas, izņemto, ja tiek izmantoti matrači un pakaišus neizmanto.

1.1.4. Novietnē, kur dzīvnieki tiek turēti patstāvīgi vai ziemas periodā, kad dzīvnieki neizmanto ganības, kūtsmēslu izvākšana no kūts vismaz 2 x dienā vai dziļo pakaišu novietnē dzīvniekiem tiek nodrošināti sausi pakaiši un tiek izmantots biokompostētājs pakaišu kūtsmēsliem;

1.1.5. Novietnē uz katriem 25 - 100 pieaugušiem liellopiem iekārto, t.sk. mobila, atsevišķu norobežotu vietu vai boksu slimajiem vai aprūpējamajiem liellopiem, tajā skaitā, lai vajadzību gadījumā nodrošinātu nepieciešamo pirmsdzemdību vai pēcdzemdību aprūpi.

1.2.Attiecas uz liellopiem, kas tiek turēti āra apstākļos visu gadu:

1.2.1. Pieaugušiem dzīvniekiem, t.sk. jaunlopiem (virs 6 mēnešu vecuma) ēdināšana ziemas periodā tiek nodrošināta, atbilstoši aprēķinātām barības devām, pamatojoties uz laboratorisko analīžu rezultātiem, kur rupjās lopbarības līdzekļiem laboratoriski ir noteikts vismaz sausnas, kopproteīna un kokšķiedras rādītāji un atbilstoši sastādīta barības deva, atbilstošam pretendenta ganāmpulkam ņemot vērā fizioloģiskās vajadzības. **Barības devas sagremojamība >65% un/vai tauku % barības devā <7.;**

1.2.2. lai pasargātu tos no nelabvēlīgiem laikapstākļiem, ierīko nojumi ar sienām, kas ir tik liela, lai vienlaikus tajā pietiek vietas visiem liellopiem, arī tad ja tie ir apgūlušies.

1.2.3. liellopi tiek nodrošināti ar dzeramo ūdeni, dzirdinot no dzirdnes;

1.2.4. dzīvniekiem tiek nodrošināti sausi pakaiši un tiek izmantots biokompostētājs pakaišu kūtsmēsliem.

2.aktivitāte *(pagarinātā ganīšana) attiecas uz tiem dzīvniekiem, kas faktiski tiek ganīti (atbalsta maksājums par liellopu vienībām par tiem dzīvniekiem, kas faktiski tiek ganīti pagarinātu ganīšanas periodu):*

2.1. ganīšanas sezonā, dzīvniekiem tiek piemērots pagarinātais ganīšanas periods vismaz 160 dienas;

2.2. sagatavots un aizpildīts ganību apsaimniekošanas plāns, t.sk. var ietvert lauku vēsturē, kurā norāda ganību uzsākšanas datums un nobeigumu, dzīvnieku skaitu.

3.aktivitāte *(jaunlopu turēšana) attiecas uz teļiem līdz 6 mēnešu vecuma (atbalsta maksājums par liellopu vienībām atbilstoši saimniecībā esošiem jaunlopiem. Šo prasību kopums nav attiecināms uz gaļas liellopiem, jeb jaunlopiem, kas tiek turēti grupās kopā ar zīdītājgovīm atrodas ganībās:*

3.1.Dzīvnieku guļvietas ir blīvi izklātas ar tīriem un sausiem pakaišiem.

3.2.Izēdināšanai ar pienu vai piena aizvietotāju, izmanto speciāli šim mērķim paredzētu knupīti vismaz 8nedēļas no vietas.

3.3.Dzīvniekiem, kas vecāki par vienu nedēļu, pastāvīgi pieejams barības maisījums, kas paredzēts teļu ēdināšanai kā papildbarība.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
SMR09	Padomes Direktīva 2008/119/EK (2008. gada 18. decembris), ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai: 3. un 4. pants
SMR11	Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību: 4. pants

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

·Ministru kabineta 2003. gada 2. septembra noteikumu Nr. 491 "Teļu labturības prasības" 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 15., 17., 18., 19., 20. un 25. punkts;

·Ministru kabineta 2008. gada 2. janvāra noteikumu Nr. 5 "Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības" 6., 10., 11., 12., 14. un 15. punkts, kā arī 18.3., 18.4. un 18.5. apakšpunkts.

·Dzīvnieku aizsardzības likuma 14. pants.

·Ministru kabineta 2008. gada 2. janvāra noteikumu Nr. 5 "Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības" 3., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. un 16. punkts, 18.2., 18.3., 18.6. un 18.8. apakšpunkts, kā arī 19. un 20. punkts.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Eiropas Lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzības konvencija un nacionālajos normatīvajos aktos noteiktā rīcība attiecībā uz Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgo labturības prasību ievērošanu.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi pārsniedz normatīvajos aktos noteiktās prasības.. Tiesību akti neparedz, ka dzīvnieku audzētājiem būtu jānodrošina saimniecības apkalpojošā vetārsta obligāta regulāra iesaiste ziņojumu par antibiotiku lietošanas praksi saimniecībā sagatavošanu un iesniegšanu kompetentejām iestādēm. Attiecībā uz teļu turēšanu arī nav paredzētas tādas prasības, kas noteiktas atbalsta intervencē.

Kopumā intervences ietvaros īstenojamo darbību un paņēmienu pamatā ir ietverti dažādu pasākumu komplekti, kuri vērsti uz vairāku ambiciozo mērķu izpildi, - labturības prasības, kas saistītas gan ar barošanu, guļvietu uzturēšana u.c., informācijas uzkrāšana monitoringa vajadzībām par antibiotiku lietošanas apjomiem un veidiem saimniecībā, kā arī vairāki scenāriji attiecībā SEG & amonjaka mazinošo darbībām, - barības nodrošinājumu, pieejas nodrošināšanu pastaigu laukumiem vai āra ganībām vai ganīšanas režīmu dažādošana, kas nav noteikts obligātajās prasībās parastā saimniekošanas praksē.

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☑ **IAKS**

☐ **Ārpus IAKS**

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☑ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta likme ir fiksēts apmērs, EUR/ Lielv:

1.ēdināšana un turēšana piena liellopiem – 52;

2.ēdināšana un turēšana gaļas liellopiem – 43;
3.kombinējot pagarināto ganīšanu ar ēdināšanu un turēšanu piena liellopiem – 90
4.jaunlopu turēšana -28.

Aprēķina metode

Aprēķins:
Visu dzīvnieku atbalsta likmju aprēķinu pamatā ir ietverta kompensācija par dažādu pasākumu īstenošanu saimniecībā, kuri vērsti uz vairāku ambiciozo mērķu izpildi, - labturības prasības, kas saistītas gan ar barošanu, guļvietu uzturēšana, kā arī vairāki scenāriji attiecībā SEG un amonjaka mazinošo darbībām, - barības devu plānošana, nodrošinājumu, pieejas nodrošināšanu pastaigu laukumiem vai āra ganībām vai ganīšanas režīmu dažādošana.

Likmi veido kompensācija par dažādu pasākumu kompleksu īstenošanu saimniecībā:

1.
   -
     - labturība (atkarībā no dzīvnieku veida, vecuma un turēšanas paņēmiena);
     - amonjaka un SEG emisiju mazinošās darbības (atkarībā no dzīvnieku veida, vecuma un turēšanas paņēmiena)

Maksājumu piešķir katru gadu, un tas kompensē papildu izmaksas un neiegūtos ienākumus, kas izriet no uzņemtajām saistībām.

Aprēķinā nav ietvertas investīciju un darījumu izmaksas. Atbalsta maksājums sedz starpību starp tradicionālo un agrovides praksi.

Atbalsta maksājuma aprēķins veikts par vienu liellopu vienību katrā intervences aktivitātē, atkarībā no iekļauto darbību veida, salīdzinājumā ar bruto segumus tradicionālajā lauksaimniecības praksē, kurā šādas papildus darbības netiek veiktas.

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās prakses (intensīvā lopkopība) bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto agrovides praksi, - neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, saistību ievērošanas dēļ.

Iegūtas četras dažādas atbalsta likmes ņemot vērā ganāmpulku strukturālo sadalījumu pa vecuma klasēm piena lopkopībā un gaļas liellopu audzēšanā. Atbilstoši katrai dzīvnieku grupai, izrēķinātas vidējās svērtas atbalsta likmes, ņemot vērā ganāmpulka struktūru un kopējo dzīvnieku vienību skaitu katrā grupā.

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Intervencē iekļautas tikai divas nozares - piena lopkopības un gaļas lopu audzēšana, kas ir vienas no lielākajām emisiju radītājām. Lai mazinātu ražošanas negatīvo ietekmi uz vidi, intensīvajā piena lopkopībā ir būtiski veikt atbilstošu izslaukumam barības devu un kvalitātes plānošanu (**kur tiks vērtēts vai barības devas sagremojamība slaucamajām govīm > 67% un/vai tauku % barības devā >3.5)**, kā arī veicināt ganīšanu, it īpašu pagarināto ganīšanas režīmu, tādējādi ne tikai rūpējoties par vispārīgo dzīvnieku labturību, bet samazinātu dažāda veida emisijas. Attiecībā uz gaļas liellopu audzēšanu, svarīgi mazināt emisijas paredzot, ka ēdināšana ziemas periodā tiek nodrošināta, atbilstoši aprēķinātām barības devām (**kur tiks vērtēts vai barības devas sagremojamība >65% un/vai tauku % barības devā <7)**, pamatojoties uz laboratorisko analīžu rezultātiem. Attiecībā uz visiem liellopiem, tai skaitā uz piena jaunlopiem līdz 6 mēnešiem noteiktas paaugstinātas labturības prasības, salīdzinot ar parasto praksi.

Ņemot vērā šo darbību specifiku, aprēķini veikti šīm 3 dažādajām aktivitātēm atsevišķi:
1.aktivitāte (ēdināšana un turēšana) attiecas visiem liellopiem, kas vecāki par 6 mēnešiem (atbalsta maksājums par saimniecībā esošo liellopu vienību skaitu), kā arī nošķirot darbības liellopiem, kas tiek turēti novietnē visu gadu (piena lopkopība) vai ziemas periodā, no tiem liellopiem, kas turēti āra apstākļos visu gadu (gaļas lopkopība);
2. aktivitāte (pagarinātā ganīšana) attiecas uz tiem dzīvniekiem, kas faktiski tiek ganīti (atbalsta maksājums par liellopu vienībām par tiem dzīvniekiem, kas faktiski tiek ganīti pagarinātu ganīšanas periodu);
3. aktivitāte (jaunlopu turēšana) attiecas uz teļiem līdz 6 mēnešu vecuma (atbalsta maksājums par liellopu vienībām atbilstoši saimniecībā esošiem jaunlopiem).

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu
Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs
Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Kādi ir saistību modeļi intervencē?
☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☑ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Atbalsta saņēmējs uzņemas saistības par kopējo nosacīto liellopu vienību skaitu vismaz minimālā apmērā, nevis konkrētu 5 gadu apņemšanās periodā dzīvnieku vienību skaits ik gadu var mainīties, visā 5 gadu periodā nodrošinot minimālo liellopu vienību apjomu.
Saņēmējs, kurš izvēlējies īstenot aktivitāti ēdināšana un turēšana piena liellopiem, to var apvienot vienlaicīgi ar pagarinātās ganīšanas sezonas īstenošanu.
Atbalsta saņēmējs uzņemas piecu gadu saistības ievērot intervences nosacījumus.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums ir 5 gadi

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 12. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U10.3.1. - Vienota vienības summa, P baro	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.13; R.43; R.44	Nē
LA U10.3.2. - Vienota vienības summa, G baro	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.13; R.43; R.44	Nē
LA U10.3.3. - Vienota vienības summa, P gana, baro	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.13; R.43; R.44	Nē
LA U10.4. - Vienota vienības summa, Teļi	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.43; R.44	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U10.3.1. - Vienota vienības summa, P baro

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par nosacīto liellopu vienību (LU).

LA U10.3.2. - Vienota vienības summa, G baro

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par nosacīto liellopu vienību (LU).

LA U10.3.3. - Vienota vienības summa, P gana, baro

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par nosacīto liellopu vienību (LU).

LA U10.4. - Vienota vienības summa, Teļi

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par nosacīto liellopu vienību (LU).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U10.3.1. - Vienota vienības summa, P baro (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		52,00	52,00	52,00	52,00	52,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		63 840,00	63 840,00	63 840,00	63 840,00	63 840,00		319 200,00
LA U10.3.2. - Vienota vienības summa, G baro (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		43,00	43,00	43,00	43,00	43,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		37 957,00	37 957,00	37 957,00	37 957,00	37 957,00		189 785,00
LA U10.3.3. - Vienota vienības summa, P gana, baro (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		90,00	90,00	90,00	90,00	90,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		32 131,00	32 131,00	38 315,00	44 493,00	44 494,00		191 564,00
LA U10.4. - Vienota vienības summa, Teļi (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		28,00	28,00	28,00	28,00	28,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		22 247,00	22 247,00	22 247,00	22 247,00	22 247,00		111 235,00
KOPĀ	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		156 175,00	156 175,00	162 359,00	168 537,00	168 538,00		811 784,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		8 466 537,00	8 466 537,00	9 023 097,00	9 579 117,00	9 579 241,00		45 114 529,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		7 196 556,00	7 196 556,00	7 669 633,00	8 142 250,00	8 142 355,00		38 347 350,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 10.4 - Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 10.4
Intervences nosaukums	Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā
SM6 V6	Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi
R.35 Ar KLP atbalstīto bišu saimju īpatsvars

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir mainīt ierasto dravošanas praksi un veicināt apputeksnēšanas apsaimniekošanas praksi (sniegt ekosistēmas pakalpojumu), izvairoties no bišu saimju pārmērīgas intensitātes ganībās, vienlaikus nodrošinot savvaļas apputeksnētājiem ilgtspējīgu dzīvotņu apsaimniekošanu kontekstā, neradot konkurenci par barības bāzi.

Aktivitātes ietvaros ir paredzēts atbalstīt lauksaimniekus vai citus saņēmējus, kuri nodrošina vismaz noteiktajā minimālajā apmērā biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām, - vismaz 20 biškopības vienību apsaimniekošanu bioloģiskajā saimniekošanas sistēmā vai vismaz 30 – citās

saimniekošanas sistēmas. Biškopībā medus bites ir produktīvie dzīvnieki un bišu saime ir ražošanas līdzeklis - biškopības vienība. Bitēm ir liela nozīme augu apputeksnēšanā un dabā tās ir vienas no galvenajām apputeksnētājām.

Intervences prasības nosaka lielākas pārvaldības saistības saimniecībām, kurās ir lielāks bišu saimju skaits.

Parastā praksē bišu saimes tiek koncentrētas vienā vietā (vienā dravā), bet šī agrovides intervence paredzēta ekstensīvu bišu ganību nodrošināšanai, nosakot, ka bišu saimju skaits vienā dravā ir ierobežots, ievērojot prasību par bišu saimēm - ne vairāk kā 2 saimes uz hektāru ap bišu novietn, ņemot vērā medus bites produktīvā lidojuma attālumu. Šāda prasība nodrošinātu, ka viena bioloģiskajā kontroles sistēmā iekļauta saimniecība uzņemtos paaugstinātās argovides saistības vismaz par 10 ha, bet konvencionālā – vismaz par 15 ha. Būtiksi, ka šīs intervences pamatā ir vienmērīga bišu saimju (stropu) izvietošana plašā teritorijā, izslēdzot biškopības koncentrāciju vienā lokālā vietā. Minimālo un maksimālo bišu saimju skaitu katrā dravā un minimālo attālumu starp viena un tā paša saņēmēja dravām nosaka valsts tiesību aktos.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros

Attiecībā par citu agrovides intervenču un ekoshēmu savietojamības iespējām un nosacījumiem ir jāņem vērā katras konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai. Skat.KLP SP pielikumu "Atbalsta veidu savietojamība viena kultūrauga un viena lauka ietvaros lauksaimniecības zemē".

Cita būtiska informācija:

Bišu ganību periodā (no 15.maijam līdz 15. septembrim) atbalsta pretendenta rīcībā būs platība (lauksaimniecībā izmantojamā zeme) apputeksnēšanas pakalpojumu īstenošanai, izpildot nosacījumu 2 bišu saimes uz vienu hektāru. To, ka konkrētajās platībās tiek veikta bišu saimju ganīšana un apputeksnēšanas pakalpojumu sniegšana apstiprinās īpašumtiesības vai cita lauksaimnieka piekrišana, atbilsotši valsts tiesību aktos noteiktajai kārtībai.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

Tiešmaksājumu ietvaros netiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Pārskatīšanas klauzula

Sasakaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilsotši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

*1.minimāls bišu saimju skaits īpašumā, ganību periodā (*15.V-15.IX), saskaņā ar Lauksaimniecības datu centra reģistra datiem:

1.1.bioloģiskā saimniekošanas sistēmā ne mazāk kā 20 saimes;

1.2. konvencionālās saimniekošanas sistēmā ne mazāk kā 30 saimes.

Atbalsttiesīgā platība:

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsat pretendenta (IAKS) saistības:

1. 2 bišu saimes uz ha, ganību periodā (15.V-15.IX). Nacionālajos normatīvajos aktos konkrētās situācijās var noteikt minimālo platību līmeni, kas turpmākajos gados jānodrošina vismaz sākotnējai saistībai pakļautajā platībā.

2. Ierobežots bišu saimju skaits vienā bišu novietnē, ganību periodā (15.V-15.IX); Detalizētāki nosacījumi bišu saimju skaitam noteikti nacionālajos normatīvajos aktos;

3. Nodrošina noteiktu bišu saimju skaitu vienā dravā un minimālo attālumu starp bišu novietnēm. Detalizētāki nosacījumi par bišu saimju skaitu vienā dravā un minimālais attālums starp tām noteikts nacionālajos normatīvajos aktos;

4. Saistību periodā ir pabeigts 40 stundu kvalifikācijas celšanas kurss. Detalizētāki nosacījumi par kursu saturu un formu noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.

O14 Kāda platība ir atbalsttiesīga?

☑KLP plānam noteiktā lauksaimniecības platība

☐Lauksaimniecības zeme, ieskaitot lauksaimniecības platību un ārpus tās

☐Lauksaimniecībā neizmantojamā zeme

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
SMR04	Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību: 6. panta 1. un 2. punkts
SMR07	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK: 55. pants, pirmais un otrais teikums
SMR08	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai: 5. panta 2. punkts un 8. panta 1.–5. punkts; 12. pants attiecībā uz pesticīdu lietošanas ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, kas noteiktas, pamatojoties uz Direktīvu 2000/60/EK un Natura 2000 tiesību aktiem; 13. panta 1. un 3. punkts par darbībām ar pesticīdiem un to uzglabāšanu un atlieku apglabāšanu
SMR11	Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību: 4. pants

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Bioloģiskajā kontroles sitēmā iekļautajām saimniecībām jānodrošina bišu saimju turēšanas apstākļu ievērošana, saskaņā ar normatīvajiem aktiem par bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtību.

Visiem biškopjiem jānodrošina prasības par bišu novietņu reģistrēšanu un apzīmēšanu, saskānā ar normatīvajiem aktiem par lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

Tradicionālajā praksē nav noteikts maksimālais sropu skaits vienā novietnē vai minimālais/maksimālais pieļaujamais stopu skaits dravā (paigaidu novietnē).

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☑ **IAKS**

☐ **Ārpus IAKS**

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☑ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta likme, EUR/ha:

- Bioloģiskajā kontroles sistēmā iekļautajiem biškopjiem: 60;
- Pārējiem biškopjiem: 30.

Aprēķina metode

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastās un bioloģiskās prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto agrovides praksi, -izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām (t.sk. bišu stropu pārvietošana uz citu dravu), kas saistītas ar saistību ievērošanu, t.sk. ņemot vērā dažādās izmaksas bioloģiskās lauksaimniecības sistēmā.

Aprēķinā nav ietvertas investīciju un darījumu izmaksas. Atbalsta maksājums sedz starpību starp tradicionālo un agrovides praksi.

Saskaņā ar Latvijas Biškopības biedrības 2019. un 2022. gadā veiktajām aptaujām, kurās atbildēja 50% no visiem valsts aktīvajiem biškopjiem, aptuveni 1/5 biškopju bišu saimes pārvieto uz ganībām prom no pastāvīgas saimniecības (no kurām ievērojama daļa respondentu pārvietot bišu saimes uz ganībām vidēji līdz 60 km attālumā no pastāvīgās bišu novietnes).

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Latvija var noteikt ierobežojumus nacionālajos normatīvajos aktos, ja tiek konstatēts, ka, piemēram, tiek būtiski samazināta atbalsta likme, kas nekompensē intervences prasību izpildes rezultātā radušos papildu zaudējumus un negūtos ienākumus. Ierobežojumu piemēri ir, piemēram, atbilstošo vienību skaits, par kurām var piešķirt atbalstu, vai atbalsta procentuālā degresivitāte.

Atbalsta pretendentam intervences ietvaros tiek piemērotas samazinātas atbalsat likmes un tās nesedz 100% no aprēkinātajiem zaudējumiem un negūtajiem ienākumiem.

Aprēķinātie zaudējumi un neiegūtie ienākumi (100 % apmērā), EUR/ha:

- ·Bioloģiskajā kontroles sistēmā iekļautajiem biškopjiem: 183;
- Pārējiem biškopjiem: 125.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kādi ir saistību modeļi intervencē?

☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)

☑ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)

☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Intervences ietvaros uzņemas saistības par pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo saistību platību. Atbalsta saņēmējs uzņemas piecu gadu saistības ievērot intervences nosacījumus.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums 5 gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U10.4.1 - Vienota vienības summa summa par platību, konvenciālās, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.31; R.35	Nē
LA U10.4.2. - Vienota vienības summa par platību, bioloģiskās, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.31; R.35	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U10.4.1 - Vienota vienības summa summa par platību, konvenciālās, EUR

Noteiktā vienības likme ir "vienota" un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.4.2. - Vienota vienības summa par platību, bioloģiskās, EUR

Noteiktā vienības likme ir "vienota" un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U10.4.1 - Vienota vienības summa summa par platību, konvenciālās, EUR (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		30,00	30,00	30,00	30,00	30,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		27 000,00	27 000,00	27 000,00	27 000,00	27 000,00		135 000,00
LA U10.4.2. - Vienota vienības summa par platību, bioloģiskās, EUR (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		60,00	60,00	60,00	60,00	60,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		12 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	12 430,00		60 430,00

LA 10.5 - Zālāju biotopu apsaimniekošana

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 10.5
Intervences nosaukums	Zālāju biotopu apsaimniekošana
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.14. To hektāru skaits (izņemot mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas ar vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM6 V1	Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs	Augsta	Jā
SM6 V3	Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	Vidēja	Daļēji
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām	Vidējā	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)

R.22 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par uzlabotu barības vielu pārvaldību
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi
R.33 Daļa no kopējās Natura 2000 teritoriju platības, uz ko attiecas atbalstītās saistības

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir uzturēt no lauksaimnieciskās darbības atkarīgos Eiropas Savienības nozīmes bioloģiski vērtīgos zālājus un putnu dzīvotnes ilggadīgajos zālājos, NATURA 2000 teritorijās un ārpus tām, nodrošinot tiem atbilstošu apsaimniekošanu, veicinot šo īpašo dabas vērtību saglabāšanu. Intervences nosacījumi veicinās lauksaimniekus un citus zemes īpašniekus ieviest vai turpināt piemērot lauksaimniecības praksi, kas saderīga ar bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu gan botāniski bioloģiski vērtīgos ilggadīgos zālājos, gan putnu dzīvotnēs, kā arī tiks vērta uz ainavas apsaimniekošanas uzlabošanu un ekosistēmu pakalpojumu stiprināšanu.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai tiek īstenota Dabas aizsardzības pārvaldes apstiprinātos Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopos. Atbalsta maksājumu var saņemt, ja šo zālāju apsaimniekošanā izmanto tādus paņēmienus, kuri saglabā konstatētās dabas vērtības, un, ja prasības pārsniedz savstarpējās atbilstības prasības.Aktivitātes īstenošana nodrošina Eiropas Savienības nozīmes dabīgo un daļēji dabīgo bioloģiski vērtīgo zālāju saglabāšanu un nepamešanu.

Visas aktivitātē paredzētās darbības ir tieši vērstas uz šo īpašo dabas vērtību saglabāšanu, tāpēc ir nozīmīgi, lai tas vienlīdz efektīvi saglabā visus Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopus un putnu dzīvotnes tajos. Pametot šos zālājus neapsaimniekotus, vai darot to neatbilstoši - pasliktinās biotopa struktūru (sugu sastāvs, veģetācijas struktūra) un funkcijas (ekoloģiskos procesus) laikā un telpā, savukārt, mērķtiecīga apsaimniekošana veicina zālāju botāniskās kvalitātes uzlabošanos, kā arī pastarpināti veicina platību iesaisti lauksaimnieciskajā ražošanā.

Aktivitāte attiecās uz ilggadīgajiem zālājiem, kas noteikti kā Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotops. Atbalstu aktivitātes ietvaros var saņemt par zālāja biotopa uzturēšanu videi draudzīgā veidā, ekstensīvi noganot vai nopļaujot, atbilstoši mainot ierasto saimniekošanas praksi.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros

1.Vienlaicīgi lauku var pieteikt uz intervenci LA11. Attiecībā par ekoshēmu savietojamības iespējām un nosacījumiem ir jāņem vērā katras konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai. Skat.KLP SP pielikumu "Atbalsta veidu savietojamība viena kultūrauga un viena lauka ietvaros lauksaimniecības zemē".

2.Ja platība ir agromežsaimniecības ilggadīgā zālāja biotops ārpus lauksaimniecības zemes ("Kadiķu audzes zālājos un virsājos" (5130); "Meža ganības" (6530*) un "Parkveida pļavas un ganības" (6530*)), kas atrodas Natura2000 meža zemē un tajā ir ierobežota mežsaimnieciskā darbība, tad vienlaicīgi par šo platību var pretendēt arī uz intervences atbalstu LA12 "Kompensācijas maksājums par NATURA2000 mežu teritorijām". Kompensācijas maksājumam par mežsaimnieciskajiem ierobežojumiem virsmērķis saglabāt mežaudzi un, ja tiek veikta papildus darbība - ES nozīmes zālāja biotopa meža zemē apsaimniekošana, kas atkarīgs no lauksaimnieciskajām darbībām/traucējumiem, proti – zemsedzes mērķtiecīga un regulēta noganīšanu, tad ir uzskatāms, ka agrovides maksājums ir nodalīts veicamo darbību un sasniedzamo mērķu līmenī.

Cita būtiska informācija:

1.Ja putniem nozīmīgais slānis (5.vai 6.klase) pārklājas (vietām vai pilnībā) ar ES nozīmes zālāju biotopu (1.līdz 4.klase), tad izpilda stingrākā ierobežojuma prasību (putnu dzīvotņu prasības), saņemot lielāko iespējamo atbalsta likmi, atbalstu kumulēšana par vairākām klasēm vienlaicīgi nav iespējama.

2.Īpašas atkāpes saimniekošanā šajās teritorijās iespējamas, tās iepriekš saskaņojot ar DAP biotopu ekspertu.

Pārskatīšanas klauzula

Sasakaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilsotši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

1. Atbalstam piesaka lauku, kas ir vismaz 0,1 ha. Kopējā atbalstam pieteiktā platība ir ne mazāk kā 0,3 ha.

2. ir ES nozīmes zālāju biotops un bridējputnu dzīvotne zālājos, kas iekļauta atbalsttiesīgajā slānī un ietilpst kāda no šīm klasēm:

2.1. 1.klase,- *zālāji auglīgās augsnēs;*

2.2. 2.klase,- *zālāji mēreni auglīgās augsnēs;*

2.3. 3.klase,- *zālāji nabadzīgās augsnēs;*

2.4. 4.klase,- *agrovides lauku blokos esošie zālāju biotopi;*

2.5. 5.klase,- *putnu dzīvotnes zālājos;*

2.6. 6.klase,- *ķikuta dzīvotnes zālājos.*

Atbalsttiesīgais slānis ir datu kopa, kas pēc stāvokļa iepriekšējā gada 31. decembrī ir kartogrāfiski identificējama Lauku atbalsta dienesta lauku bloku identifikācijas sistēmas lauku bloku kartē, izmantojot Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas "Ozols" datus, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem.

Atbalsttiesīgā platība:

Ilggadīgie zālāji, kas ir atzīti par ES nozīmes zālāju biotopiem vai ES nozīmes putnu sugu (t.sk. ķikuta) dzīvotnēm, saskaņā ar Biotopu direktīvu 92/43/EEK vai Putnu direktīvu 2009/147/EK, un tā vienlaicīgi ir lauksaimniecības zeme vai ārpus lauksaimniecības zemes teritorija (agrovides bloki) ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas iekļauta atbalsttiesīgajā slānī, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsta pretendenta (IAKS) saistības:

1. uzņemas daudzgadu saistības par apstiprināto saistību apjomu, kas iekļauta atbalsttiesīgajā ES nozimes ilggadīgo zālāju biotopu slānī.

2.apsaimniekojot biotopu izpilda prasības, kas noteiktas saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem:

a.nodrošina, ka tā nav atmata vai tajā nav vienlaidus krūmu dzinumu, kas vecāki par gadu:

i.platību ekstensīvi nogana; vai

ii.vienu reizi (1x) sezonā nopļauj biotopiem no pirmās līdz ceturtajai klasei (botāniskajiem biotopiem) ne vēlāk kā līdz kārtējā gada 15. septembrim, bet piektās un sestās klases - periodā no 1. jūlija līdz 15. septembrim, un nopļauto sienu neatstāj uz lauka (to aizved); vai

iii.pēc 1x nopļaušanas nogana atālā;

b.nepārveido citos zemes lietošanas vai apsaimniekošanas veidos;

c.pēc vajadzības:

i.vienu reizi atbalsta periodā (1x5) var uzlabot augu sugu sastāvu no dabiska zālāja sēklām vai dabiska zālāja sēklu saturošu materiālu, bet nav atļauts piesēt komerciālo šķirņu stiebrzāles un tauriņziežus..,

ii.lai uzlabotu pļaušanas un kopšanas apstākļus, atļauts: nofrēzēt ciņus, noecēt ar ganību ecēšām, izcirst krūmus zālāja malās vai ieplakās veic kurmju un meža cūku rakumu izlīdzināšanu;

iii.pieļaujama pļavu mēslošana tikai ar pakaišu kūtsmēsliem vai kompostētiem pakaišu kūtsmēsliem , bet ne vairāk kā 25 N kg/ha gada laikā (ganībās papildu mēslošana nav pieļaujama), ko norāda –“ VAAD LIZ pārvaldības sistēmā” Lauku vēsturē. Mēslošana ar šķidrmēsliem vai vircu nav pieļaujama;

3.ir elektroniski sagatavota Lauku vēsture –“ VAAD LIZ pārvaldības sistēmā” Lauku vēsture, kurā:

a.veic aktuālos ierakstus par katrā laukā veiktajām darbībām, kas attiecas uz kultūrauga audzēšanas prasībām norādot aktuālo informācija noteiktā kārtībā kādu nosaka nacionālie normatīvie akti..;

b.fiksē visas atkāpes (t.sk. 2-reizēju pļauju, ciņu saglabāšanas intensitāti u.c.), attiecībā uz piemērotu biotopa apsaimniekošanas darbību, kuras ir iespējamas īpašos gadījumos un nolūkos, saskaņā ar DAP izdotu atļauju – administratīvs akts, ko iesniedz LAD EPS un atbilstoši norāda –" VAAD LIZ pārvaldības sistēmas" Lauku vēsturē.

4. daudzgadu saistību periodā apgūst tematisko kvalifikācijas celšanas kursu, par kuru apjomu un saturu prasības sīkāk noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos.

O14 Kāda platība ir atbalsttiesīga?

☐KLP plānam noteiktā lauksaimniecības platība

☑Lauksaimniecības zeme, ieskaitot lauksaimniecības platību un ārpus tās

Lauksaimniecības zeme, un ārpus lauksaimniecības zemes teritorija ar identificējamām un uzmērāmām robežām, kas ir Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopi un, kas tiek izmantotas lauksaimniecībā, piemēram, "Kadiķu audzes zālājos un virsājos"; "Meža ganības" vai "Parkveida pļavas un ganības" un uzskatāma arī par agromežsaimniecisko praksi.

☐Lauksaimniecībā neizmantojamā zeme

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC09	Tādu ilggadīgo zālāju pārvēršanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādītas kā vides ziņā jutīgi ilggadīgie zālāji
SMR03	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību: 3. panta 1. punkts, 3. panta 2. punkta b) apakšpunkts, 4. panta 1., 2. un 4. punkts
SMR04	Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību: 6. panta 1. un 2. punkts

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

- Sugu un biotopu aizsardzības likuma 9. panta 3. un 4. punkts;
- Ministru kabineta 2012. gada 18. janvāra noteikumu Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" 37., 41. un 44.punkts;
- Ministru kabineta 2012. gada 18. janvāra noteikumu Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" 45.9., 45.10. un 45.12.apakšpunkts.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

Tradicionālajā praksē pļaušanas biežums ir vairākas reizes sezonā, turklāt, ar neierobežotu pļaušanas sākuma datumu vai paņēmieniem (t.sk. ar atlikto pļaušanas laiku), ar mērķi iegūt maksimālo ražas kvalitāti un kvantitāti, kā arī tiek veikta zālāju ielabošana ražības paaugstināšanai, to mēslojot ar dažādiem mēslošanas līdzekļiem, vai piesējot tauriņziežus, vai arī pilnībā platību aparot un pārsējot ar ražīgu zālaugu maisījumu. Ar šo intervenci tiek pārsniegtas obligātās prasības, jo tiek piemērota vienreizējā pļaušana sezonā (tā samazina putnu un dzīvnieku mazuļu bojā iešanas gadījumu skaitu, saglabājas arī botāniski vērtīgās augu sugas, ja platība tiek noganīta ekstensīvi). Šāda ierobežojoša saimnieciskās darbības prasība nav noteikta kā obligāta nevienā no saistošajiem LLVS, SMR vai valsts standartiem.

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☑ **IAKS**

☐ **Ārpus IAKS**

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☑ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta likme fiksēta, EUR/ha:

- 1.klase - 96;
- 2.klase - 166;
- 3.klase - 214;
- 4.klase - 338;
- 5.klase - 96;
- 6.klase - 115.

Aprēķina metode

Aprēķina metodes:

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastas prakses bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto praksi - izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas saistītas ar saistību ievērošanu, ņemot vērā zālāja biotopa veidu, kā aprēķina pamatelementu. Aprēķinā nav ietvertas investīciju un darījumu izmaksas. Atbalsta maksājums sedz starpību starp tradicionālo un agrovides praksi.

Intervencē pļaušana un novākšana 1 x vasarā. Pārsvarā biotopi ir saglabājušies grūti piekļūstamās vietās vai ar intensīvai lauksaimniecībai nepiemērotu reljefu, konfigurāciju vai ģeometriju, līdz ar to dārgākas pļaušanas izmaksas, no tehnikas pakalpojumu cenu aprēķiniem. Zālāju parasti nemēslo, vai arī to veic retos gadījumos un ar ierobežotu mēslojuma apjomu. Siena ražība vidēji uz pusi mazāka kā sētos zālājos. No tirgus informācijas - zemāka iegūtā lopbarības (t.sk. kvalitatīvā) vērtība, jo zāli pļauj vēlāk. Aprēķins ir diferencēts katrai kategorijai, atbilstoši zālāju ražībai un proteīna saturam, kā arī pļaušanas un siena novākšanas izmaksām. Iegūto dažādo kompensāciju likmes ir vidējā svērtā likme, katras zālāju biotopu klasēs ietvaros, ņemot vērā radušos zaudējumus un negūtos ienākumus, salīdzinot ES nozīmes zālāju biotopus un putnu dzīvotnes ar kultivētiem zālājiem (zālāju ražību, proteīna saturu, pļaušanas un siena novākšanas izmaksas, ekstensīvo ganīšanu).

Kultivētiem zālājiem dati iegūti no A.Adamoviča u.c. LLU pētnieku publikācijām, kā arī Lietuvā veiktiem pētījumiem, diferencētā atbalsta maksājuma aprēķinam dati iegūti no G.Sabardinas pētījumiem Latvijā, kas precizēti pēc jaunākiem I.Straupes un projekta “Integrēta plānošanas pieeja zālāju dzīvotspējai” (LIFE GRASSSERVICE, Nr. LIFE12 BIO/LV/001130), datiem par zāles ražību ES nozīmes zālāju biotopos, kā arī Lietuvā, Igaunijā u.c. ES valstīs veiktiem pētījumiem.

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Atbalsta likme inventarizētajiem zālājiem kompensē negūtos ienākumus, salīdzinot ekstensīvās apsaimniekošanas metodes ar kultivētu zālāju apsaimniekošanu, tamdēļ aprēķins ir diferencēts katrai kategorijai atbilstoši zālāju ražību un proteīna saturam, kā arī pļaušanas un siena novākšanas izmaksām:

1) zālāji auglīgās augsnēs;
2) zālāji mēreni auglīgās augsnēs;
3) zālāji nabadzīgās augsnēs;
4) agrovides lauku blokos esošie zālāju biotopi;
5) putnu dzīvotnes zālājos;
6) ķikuta dzīvotnes zālājos.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu
Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs
Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Kādi ir saistību modeļi intervencē?
☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☑ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Intervences ietvaros uzņemas saistības par pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo saistību platību. Atbalsta saņēmējs uzņemas piecu gadu saistības ievērot intervences nosacījumus.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums 5 gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 12. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U10.5.1 - Vienota vienības summa, 1.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.2. - Vienota vienības summa, 2.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.3. - Vienota vienības summa, 3.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.4. - Vienota vienības summa, 4.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.5. - Vienota vienības summa, 4.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.31; R.33	Nē
LA U10.5.6. - Vienota vienības summa, 6.kl.	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.22; R.31; R.33	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U10.5.1 - Vienota vienības summa, 1.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.2. - Vienota vienības summa, 2.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.3. - Vienota vienības summa, 3.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.4. - Vienota vienības summa, 4.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.5. - Vienota vienības summa, 4.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U10.5.6. - Vienota vienības summa, 6.kl.

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U10.5.1 - Vienota vienības summa, 1.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		96,00	96,00	96,00	96,00	96,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00		150 000,00
LA U10.5.2. - Vienota vienības summa, 2.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		166,00	166,00	166,00	166,00	166,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00		85 000,00
LA U10.5.3. - Vienota vienības summa, 3.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		214,00	214,00	214,00	214,00	214,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00		50 000,00
LA U10.5.4. - Vienota vienības summa, 4.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		338,00	338,00	338,00	338,00	338,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		5 143,00	5 143,00	5 143,00	5 143,00	5 144,00		25 716,00
LA U10.5.5. - Vienota vienības summa, 4.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		96,00	96,00	96,00	96,00	96,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00		25 000,00
LA U10.5.6. - Vienota vienības summa, 6.kl. (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		115,00	115,00	115,00	115,00	115,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00		10 000,00
KOPĀ	O.14 (vienība: Hektāri)		69 143,00	69 143,00	69 143,00	69 143,00	69 144,00		345 716,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		7 387 110,00	7 387 110,00	7 387 110,00	7 387 110,00	7 387 500,00		36 935 940,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		6 279 044,00	6 279 044,00	6 279 044,00	6 279 044,00	6 279 373,00		31 395 549,00

	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 11 - Bioloģiskā lauksaimniecība

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 11
Intervences nosaukums	Bioloģiskā lauksaimniecība
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.17. To hektāru skaits vai citu vienību skaits, par kurām tiek saņemts atbalsts par bioloģisko lauksaimniecību
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM5 V3	Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus	Augsta	Jā
SM5 V4	Veicināt zināšanu pilnveidošanos un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai	Vidēja	Jā
SM5 V5	Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību	Augsta	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā
SM6 V5	Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības	Vidējā	Jā

	nozīmi un saglabāšanas iespējām		
SM9 V3	Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību	Augsta	Jā
SM9 V4	Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi	Zema	Jā
SM9 V5	Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu	Vidēja	Jā
SM9 V6	Sekmēt bioloģiskai ražošanai nepieciešamo resursu, t.sk., sēklu ražošanas attīstību	Vidēja	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.14 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības samazināt emisijas vai uzturēt vai palielināt oglekļa uzglabāšanu (piemēram, ilggadīgie zālāji, ilggadīgās kultūras, kas nodrošina pastāvīgu augu segu, lauksaimniecības zeme mitrājos un kūdrājos)
R.19 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības, kas ir labvēlīgas augsnes apsaimniekošanai tādā veidā, kas uzlabo augsnes kvalitāti un augsnes biotu (piemēram, samazinot augsnes apstrādi, nodrošinot kultūraugu segu, izmantojot augmaiņu, arī ar pākšaugiem)
R.21 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības par ūdensobjektu kvalitāti
R.24 Izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) daļa, uz ko attiecas atbalstītās konkrētās saistības, ar kurām veicina pesticīdu ilgtspējīgu lietošanu, lai samazinātu pesticīdu radītos riskus un ietekmi, piemēram, pesticīdu nonākšanu vidē
R.29 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kuru KLP atbalsta bioloģiskās lauksaimniecības jomā, atsevišķi uzrādot bioloģiskās lauksaimniecības turpināšanu un pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību
R.31 Tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, attiecībā uz kuru pastāv atbalstītas saistības sekmēt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un atjaunošanu, arī piekopjot dabas ziņā augstvērtīgu lauksaimniecisko praksi
R.43 To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, ko atbalsta ar rīcībām pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošanai (profilakse/samazināšana)
R.44 Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir atbalstīt saimniecības, kuras iekļautas bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā pilnībā vai daļēji (paralēlā ražošana) un, apsaimniekojot lauksaimniecības platību, ražo bioloģiskās lauksaimniecības produktus.

Bioloģiskās lauksaimniecības atbalsta maksājums veicina lauksaimniekus izmantot videi draudzīgas lauksaimniecības metodes un ievērot augstus dzīvnieku labturības standartus. Lai izvairītos no lauksaimnieku atgriešanās pie tradicionālās lauksaimniecības, ir jāatbalsta gan pārejas periodā esošas, gan ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm ražojošas saimniecības. Jāiedrošina lauksaimniekus mainīt ierasto ražošanas praksi, vismaz pirmajos gados atļaujot īstenot paralēlo ražošanu, - bioloģiskās lauksaimniecības metodes pielietojot nošķirtā saimniecības daļā. Vienlaicīgi ar šīs intervences īstenošanu ir jāveicina ne tikai augkopības jomas, bet arī lopkopības jomas attīstība, stimulējot gan piena lopkopības nozari, kas sniedz būtisku devumu emisiju mazināšanā (īpaši amonjaka), kā arī citas lopkopības nozares.

Ņemot vērā līdzšinējo pieredzi bioloģiskās lauksaimniecības atbalsata administrēšanā, atbalsta nediferencēšana Latvijas sociālekonomiskajā situācijā neatstāj negatīvu ietekmi uz finansējuma apguvi un mērķu rādītāju sasniegšanu, tamdēļ arī šīs intervences ietvaros netiek nošķirts atbalsts tām saimniecībām, kuras pirmo reizi uzsāk saimniekot bioloģiskās lauksaimniecības sistēmā no tām, kuras ar pieredzi turpinās saimniekot šajā sistēmā.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros

Vienlaicīgi lauku var pieteikt uz intervenci LA10.1, LA 10.4. un LA10.5. Attiecībā par ekoshēmu savietojamības iespējām un nosacījumiem ir jāņem vērā katras konkrētās intervences atbilstības nosacījumi konkrētai kultūraugu grupai. Skat.KLP SP pielikumu "Atbalsta veidu savietojamība viena kultūrauga un viena lauka ietvaros lauksaimniecības zemē".

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

1)Par LA11 intervences ilggadīgo zālāju platību vienlaicīgi var saņemt atbalstu intervencē LA10.5. "Zālāju biotopu apsaimniekošana", kur nav dubultā finansēšanas riska, atbalsta mērķa un likmes aprēķina pamatojuma dēļ.

*2)Tiešmaksājumu intervence TM4.7. "*Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās*", nav uzskatāma par līdzvērtīgu praksi intervencei LA11, jo TM4.7. ietvaros ir noteiktas citas saistības, kā kultūraugu dažādošana un augsnes seguma veidošana, kas ir virs pamatprasībām, kas paredzētas bioloģiskās lauksaimniecības regulā un LA11, līdz ar dubultā finansējuma risks nepastāv.*

Pārskatīšanas klauzula

Sasakaņā ar Regulas 2021/2115 70.panta 7. punktu intervencei ir piemērojama pārskatīšanas klauzula, atbilsotši KLP SP 4.nodaļas 4.7.3.apakšpunktā norādītajam.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs:

Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona), kas veic lauksaimniecisko darbību, un kuram visa saimniecība kopumā (visas saimniecības vienības, zeme un dzīvnieki) ir iekļauta bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā vai arī tiek īstenota paralēlā ražošana (vienā saimniecībā ir gan bioloģiskās, gan nebioloģiskās ražošanas vienības).

Atbilstības kritēriji, kas atbalsta saņēmējam jāievēro attiecībā uz atbalsttiesīgo platību:

1. Atbalstam piesaka lauku, kas ir vismaz 0,1 ha. Kopējā atbalstam pieteiktā platība ir ne mazāk kā 1,0. ha.

2. tā ir iekļauta Bioloģiskās lauksaimniecības kontroles sistēmā un uz tās tiek pildītas prasības saskaņā ar Regulu 848/2018.

Atbalsttiesīgā platība:

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsat pretendenta (IAKS) saistības:

1. uzņemas daudzgadu saistības par apstiprināto saistību apjomu, ievērojot Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.848/2018 un uz tās pamata izdoto saistīto nacionālo normatīvo aktu prasības.

2.par katru atbalsttiesīgo lauku visa informācija no saimniecībā izveidotās lauku vēstures uzskaites sistēma ir pārnesta uz elektronisko "VAAD LIZ pārvaldības sistēmu" noteiktā kārtībā kādu nosaka nacionālie normatīvie akti.

3. par zālājiem, agronomiskajam atbalstam, ganību sezonā nodrošina īpašumā esošu bioloģiski sertificētu dzīvnieku vidējo blīvumu vismaz 0,4 nosacītās liellopu vienības (neieskaitot bites), bet briežu dzimtas dzīvniekiem piemērojot atkāpi - vismaz 0,3 nosacītās liellopu vienības. Jaunajam lauksaimniekam

piemērojama prasība par vismaz 0,3 nosacīto liellopu vienību nodrošināšanu attiecībā uz visiem atblasttiesīgajiem dzīvniekiem. Prasība par blīvuma piemērošanu nav attiecināma uz Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopiem, t.sk. putnu dzīvotnēm ilggadīgajos zālājos, un atbalsta pretendentiem, kas ilggadīgos zālājus izmanto savvaļas ārstniecības augu ievākšanai (līdz 20 ha).

4. par zālājiem, lopkopības atbalstam, ganību sezonā nodrošinot īpašumā esošu bioloģiski sertificētus piena liellopus vai citus dzīvniekus (neieskaitot bites, zirgu dzimtas un briežu dzimtas dzīvniekus). vismaz 1 Lielv/ha.

5. daudzgadu saistību periodā apgūst tematisko kvalifikācijas celšanas kursus, par kuru apjomu un saturu prasības sīkāk noteiktas nacionālajos normatīvajos aktos.

Citi atbalsta pretendenta pienākumi:

Attiecībā uz Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotopiem un putnu dzīvotnēm ilggadīgajos zālājos tiek ievēroti visi apsaimniekošanas ierobežojumi, kas noteikti intervencē LA10.5.“Zālāju biotopu apsaimniekošana”.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts
GAEC03	Aizliegums dedzināt aramos rugājus, izņemot augu veselības apsvērumu dēļ
SMR01	Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā: 11. panta 3. punkta e) un h) apakšpunkts attiecībā uz obligātajām prasībām par fosfātu piesārņojuma difūzo avotu kontroli
SMR02	Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti: 4. un 5. pants
SMR07	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK: 55. pants, pirmais un otrais teikums

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Direktīva 2000/60/EC nosaka virszemes saldūdens un gruntsūdeņu ieguves, kā arī virszemes saldūdens uzkrāšanas kontroles pasākumus, tostarp ūdens ieguves reģistra(-u) izveidi, un, attiecībā uz ieguvi un uzkrāšanu, iepriekšējas atļaujas ieviešanu.

Attiecībā uz difūzajiem avotiem, kas var izraisīt piesārņojumu, tiek veikti pasākumi piesārņojošo vielu ieplūdes novēršanai vai kontrolei.

- **Ūdens apsaimniekošanas likums** (2002) 3. pants Emisijas ierobežošana ūdenī un 21. pants. Darbības, kurām nepieciešama atļauja ūdens resursu lietošanai
- **Likums “Par piesārņojumu”** 2. panta 1.punkts, 11. panta otrās daļas 2.,3.punkts
- **MK noteikumi Nr.736** (23.12.2003) “Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju” 2.punkta 2.1.apakšpunkts; 42. un 43.punkts
- **MK noteikumi Nr.34** “Par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” 4., 18., 42.punkts, 1. un 2. pielikums.
- Aizsargjoslu likuma 37. panta pirmās daļas 5. punkta "c" apakšpunkts attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu

- Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 829 "Īpašās prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs" 4.2., 4.4.1, 4.4.2., 4.4.3., 4.6.6., 5.1., 5.2., 7.1. un 7.3.2., apakšpunkts un 20.punkts
- Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr. 834 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem" 3.1.1., 3.3.2. un 3.3.4.apakšpunkts un 6.punkts, kā arī 1. pielikums, 2. pielikums, 3.pielikums un 4. pielikums.
- Augu aizsardzības likuma: 7. panta pirmās daļas pirmais teikums, 7. panta piektās daļas 1. punkts, 9. panta trešā daļa, 10. panta pirmā daļa (neattiecas vārdi "Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācijas noteiktos labas augu aizsardzības prakses principus (publicēti Valsts augu aizsardzības dienesta tīmekļa vietnē) un augu aizsardzības līdzekļu lietošanu regulējošos normatīvajos aktos noteiktos integrētās augu aizsardzības principus un prasības visos tajos paredzētajos gadījumos")
- Ministru kabineta 2011. gada 13. decembra noteikumu Nr. 950 "Augu aizsardzības līdzekļu lietošanas noteikumi":3., 9., 12. un 13. Punkts.
- Ministru kabineta 2013. gada 19. marta noteikumi Nr. 147 "Noteikumi par profesionālo augu aizsardzības līdzekļu lietotāju, augu aizsardzības līdzekļu lietošanas operatoru, augu aizsardzības līdzekļu pārdevēju un augu aizsardzības konsultantu apmācību un apliecību izsniegšanas kārtību "
- Aizsargjoslu likums.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Paskaidrojums par to, kā attiecīgās saistības pārsniedz obligātās prasības:

Tradicionālajā (konvencionālā vai integrētajā) praksē lauksaimniekam jāizpilda savstarpējās atbilstības prasības un citas obligātās prasības. Bioloģiskās ražošanas noteikumu ievērošana, veicina ilgtspējīgu lauksaimniecisko ražošanu, sekmējot vides aizsardzību, dzīvnieku labturību, un lauku ainavas saglabāšanu, dažādu ekosistēmas pakalpojumu nodrošināšanu.

Ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apstrādātas lauksaimniecības zemju platības rada būtiski mazāku ķīmisko vielu slodzi vidē, salīdzinot ar intensīvās lauksaimniecības metodēm. Ieviešot un turpinot bioloģiskajam saimniekošanas veidam atbilstošu zemes apsaimniekošanu, tai skaitā augu maiņu, zemes platībām atbilstošu lauksaimniecības dzīvnieku skaitu un organisko mēslošanas līdzekļu izmantošanu noteiktās nepiesārņojošās normās, samazinās notece no lauksaimniecības platībām un līdz ar to arī biogēno elementu izskalošanās un nonākšana ūdenstecēs un ūdenstilpēs. Nepielietojot ķīmiski sintezētus augu aizsardzības līdzekļus, samazinās pesticīdu atliekas vidē, uzlabojas augsnes kvalitātes rādītāji. Apmierinošs organiskās vielas saturs, augsnes reakcija (pH līmenis) un galveno barības elementu (biogēno vielu) K, N un P optimālas attiecības nodrošina to, ka augsne sniedz labus barošanās apstākļus visiem augiem un dzīvniekiem.

Bioloģiskās ražošanas saistības pārsniedz parastās lauksaimniecības vispārējos nosacījumus, jo tiek piemērotāki augstāki standarti attiecībā uz augkopību, biškopību un lopkopību, tādejādi arī pārsniedzot normatīvajos aktos noteiktās apsaimniekošanas prasības SMR01; SMR02 un SMR07 ietvaros. Visa informācija tiek uzkrāta lauku vēsturē t.sk. par mēslošanas līdzekļu un augu aizsardzības līdzekļu izlietojumu (apjoms, veids u.c.).

Bioloģiskajā ražošanā ir stingrākas prasības attiecībā uz atļautajiem mēslošanas līdzekļiem, kur pamatā ir jāizmanto saimniecībā pašražotais organiskais mēslojums (t.sk. kūtsmēsli), vai arī no citas bioloģiskās lopkopības saimniecības. Sintētiskie minerālmēsli ir aizliegti.

Bioloģiskajā ražošanā nezāļu ierobežošana balstās tikai uz mehānisko kontroli, kas ir stingrāks nosacījums nekā valsts tiesību aktos noteiktie integrētās augu aizsardzības vispārīgie principi.

Attiecībā uz kaitēkļiem un augu slimībām augu aizsardzības līdzekļu lietošana ir ierobežota ar bioloģiskiem produktiem audzēšanai atļautās vielas. Tāpēc ir pieejami augu aizsardzības līdzekļu

lietošanas ierobežojumi prasīgāki par tiem, kas nepieciešami augu aizsardzības līdzekļu lietošanai saskaņā ar SMR 7.

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☑ **IAKS**

☐ **Ārpus IAKS**

IAKS iedaļa

Maksājuma veids

☑ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta likme fiksēta, EUR/ha:

1.Augkopības jomā, par šādiem kultūraugiem:

1.1. 97 – labība, eļļas augi, lopbarības sakņaugi, nektāraugi;

1.2. 46 - tauriņzieži (t.sk. pākšaugi un zālāji ar tauriņziežiem >50%) un papuves t.sk., kurās sēti zaļmēslojuma augi augsnes ielabošanai;

1.3. 518 – dārzeņi,kartupeļi, augļu un ogu dārzi.

1.4. 43 - zālāji, uz kuriem izpilda 0,4 liellopu vienību nosacījumu ganību sezonā, bet briežu dzimtas dzīvniekiem piemērojot atkāpi - vismaz 0,3 nosacītās liellopu vienības.

2. Lopkopības jomā:

2.1. 95 - zālāja hektārs, kas tiek izmantots piena lopkopībā, nodrošinot 1Lielv/ha;

2.2. 50 - zālāja hektārs, kas tiek izmantots citās lopkopības jomās (izņemot piena), nodrošinot 1Lielv/ha ar citiem lauksaimniecības dzīvniekiem, izņemot piena liellopus, briežu un zirgu dzimtas dzīvniekus, bites.

Aprēķina metode

Aprēķinu vajadzībām tiek izmantoti parastas prakses (intensīvā jeb konvencionālā ražošana) bruto segumu aprēķinu dati, kas salīdzināti ar izvēlēto piemērojamo paaugstināto bioloģiskās lauksaimniecības praksi, - izmaksas, kas saistītas ar neiegūtajiem ienākumiem un papildus izmaksām, kas saistītas ar saistību ievērošanu.

Aprēķinā nav ietvertas investīciju un darījumu izmaksas. Atbalsta maksājums sedz starpību starp tradicionālo un agrovides praksi.

Aprēķins par platību ir diferencētsatsevišķās kultūraugu grupās. Iegūtās dažādās kultūraugu grupu kompensāciju likmes ir vidējās svērtās likmes, salīdzinot, katras kultūraugu grupas ietvaros ietilpstošo augu audzēšanas prasības (saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem) un to dēļ, radušos zaudējumus un negūtos ienākumus:

1) Labība, eļļas augi, lopbarības sakņaugi, nektāraugi;

2) tauriņzieži (t.sk. pākšaugi un zālāji ar tauriņziežiem >50%) un papuves t.sk., kurās sēti zaļmēslojuma augi augsnes ielabošanai,;

3) dārzeņi, kartupeļi, augļu un ogu dārzi;

4) zālāji.

Aprēķins par zālājiem, uz kuriem tiek nodrošināti piena liellopi vai citi lauksaimniecības dzīvnieki, iegūts diferencējot lauksaimniecības dzīvniekus atsevišķās grupās. Iegūtās dažādās kompensāciju likmes ir vidējās svērtās likmes, salīdzinot, katras grupas ietvaros ietilpstošo dzīvnieku

audzēšanas prasības (saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem), un to dēļ, radušos zaudējumus un negūtos ienākumus:

1) slaucamās govis;
2) pārējie dzīvnieki (t.sk. citi liellopi, aitas un kazas, cūkas, putni, truši).

Atbalsta maksājuma aprēķins apakšpasākumā veikts, salīdzinot bruto segumus tradicionālajā lauksaimniecības praksē ar bioloģiskajām audzēšanas metodēm. Tradicionālajā praksē lauksaimniekam jāizpilda savstarpējās atbilstības prasības. Bioloģiskajā lauksaimniecībā lauksaimniekam papildus jāievēro Regulā Nr.848/2018 noteiktās prasības, kas veido papildus izmaksas (t.sk. sertifikācijas izmaksas un atbilstošā sēklu – stādu materiāla izmantošana) un neiegūtos ieņēmumus, turklāt, pielietojot bioloģiskās lauksaimniecības metodes, samazinās kultūraugu ražība. Ražībām un dzīvnieku produktivitātes aprēķiniem bioloģiskajā lauksaimniecībā ir izmantoti sertificējošo institūciju apkopotie dati. Aprēķinos izmantoti dati par vidējām graudaugu un zālāju ražībām un slaucamo govju produktivitāti tradicionālajā lauksaimniecībā, kas iegūti no Centrālās statistikas pārvaldes datu bāzes. Dati par kartupeļu, dārzeņu augļu koku un ogulāju ražībām, kā arī gaļas lopu un bišu produktivitāti un produkcijas realizācijas cenas ir ņemti no bruto segumu aprēķiniem.

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā.

Papildu skaidrojums

Atbalsta pretendentam intervences ietvaros tiek piemērotas samazinātas atbalsat likmes un tās nesedz 100% no aprēkinātajiem zaudējumiem un negūtajiem ienākumiem, tamdēļ paltības var pretendēt arī uz tiešo maksājumu ekoshēmām, tādejādi neradot dubultā finansējuma draudus.

Aprēķinātie zaudējumi un neiegūtie ienākumi (100 % apmērā), EUR/ha:

1.Augkopības jomā, par šādiem kultūraugiem:

1.1. 200 – labība, eļļas augi, lopbarības sakņaugi, nektāraugi;

1.2. 185 - tauriņzieži (t.sk. pākšaugi un zālāji ar tauriņziežiem >50%) un papuves t.sk., kurās sēti zaļmēslojuma augi augsnes ielabošanai;

1.3. 704 – dārzeņi, kartupeļi, augļu un ogu dārzi.

1.4. 59 - zālāji, uz kuriem izpilda 0,4 liellopu vienību nosacījumu ganību sezonā, bet briežu dzimtas dzīvniekiem piemērojot atkāpi - vismaz 0,3 nosacītās liellopu vienības.

2. Lopkopības jomā:

2.1. 226 - zālāja hektārs, kas tiek izmantots piena lopkopībā, nodrošinot 1Lielv/ha;

2.2. 91 - zālāja hektārs, kas tiek izmantots citās lopkopības jomās (izņemot piena), nodrošinot 1Lielv/ha ar citiem lauksaimniecības dzīvniekiem, izņemot piena liellopus, briežu un zirgu dzimtas dzīvniekus, bites.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kādi ir saistību modeļi intervencē?

☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)

☑ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)

☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

Intervences ietvaros uzņemas saistības par pirmajā saistību gadā apstiprināto kopējo saistību platību. Atbalsta saņēmējs uzņemas piecu gadu saistības ievērot intervences nosacījumus. Atbalsta saņēmējs ievēro Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr.848/2018 un uz tās pamata izdoto saistīto nacionālo normatīvo aktu nosacījums.

Kāds ir līgumu ilgums?

Saistību ilgums ir 5 gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U11.1 - Vienota vienības summa, labība	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31	Nē
LA U11.2 - Vienota vienības summa, tauriņzieži	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31	Nē
LA U11.3 - Vienota vienības summa, augļi, dārzeņi	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31	Nē
LA U11.4. - Vienota vienības summa, zālājs	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.43; R.44	Nē
LA U11.5. - Vienota vienības summa, zālājs P	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.43; R.44	Nē
LA U11.6. - Vienota vienības summa, zālājs C	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.14; R.19; R.21; R.24; R.29; R.31; R.43; R.44	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U11.1 - Vienota vienības summa, labība

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U11.2 - Vienota vienības summa, tauriņzieži

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U11.3 - Vienota vienības summa, augļi, dārzeņi

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U11.4. - Vienota vienības summa, zālājs

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U11.5. - Vienota vienības summa, zālājs P

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U11.6. - Vienota vienības summa, zālājs C

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U11.1 - Vienota vienības summa, labība (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		97,00	97,00	97,00	97,00	97,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		95 457,00	103 993,00	103 710,00	103 710,00	100 310,00		507 180,00
LA U11.2 - Vienota vienības summa, tauriņzieži (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		46,00	46,00	46,00	46,00	46,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		30 745,00	33 308,00	33 223,00	32 244,00	32 244,00		161 764,00
LA U11.3 - Vienota vienības summa, augļi, dārzeņi (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		518,00	518,00	518,00	518,00	518,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		7 100,00	8 500,00	9 000,00	9 568,00	9 568,00		43 736,00
LA U11.4. - Vienota vienības summa, zālājs (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		43,00	43,00	43,00	43,00	43,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		126 914,00	125 735,00	121 088,00	125 870,00	118 878,00		618 485,00
LA U11.5. - Vienota vienības summa, zālājs P (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		138,00	138,00	138,00	138,00	138,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		22 000,00	26 000,00	30 000,00	31 000,00	33 000,00		142 000,00
LA U11.6. - Vienota vienības summa, zālājs C (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		93,00	93,00	93,00	93,00	93,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		72 000,00	73 000,00	74 000,00	74 000,00	74 000,00		367 000,00

LA 8 - Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 8
Intervences nosaukums	Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai
Intervences veids	ENVCLIM(70) – Vides, klimata un citas pārvaldības saistības
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.15. To hektāru skaits (mežsaimniecības) vai citu vienību skaits, uz ko attiecas vides vai klimata saistības, kas ir plašākas par obligātajām prasībām
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Teritoriju, kurā iespējams saņemt atbalstu nosaka atbalsta pasākuma būtība un nosacījumi.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V6	Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti.	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.30 To meža zemju daļa, uz kuriem attiecas saistības meža aizsardzības atbalstam un ekosistēmu pakalpojumu pārvaldībai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervence ir paredzēta atbalstam meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzturēšana**s** darbībām, kā piemēram agrotehniskā kopšana pēc mežaudzes ierīkošanas. Atbalsta intensitāte ir līdz 60% apjomā no projekta kopējām attiecinājām izmaksām tādu darbību īstenošanai, kur veicamā darbība būtiski uzlabo mežaudzes sastāvu un tās kvalitāti nākotnē. Atbalsts nodrošina finanšu resursu pieejamību pasākumā atbalstāmajām darbībām un veicina mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām un palielina CO_2 piesaisti mežaudzēs. Atbalsta nosacījumi fokusēti, lai samazinātu emisijas un veicinātu papildus CO_2 piesaisti.

1. Kopšana pēc mežaudzes nomaiņas

Atbalsts paredzēts daļējai tādu uzturēšanas izmaksu segšanai, kuras ir nepieciešamas, lai atbalsta nosacījumiem atbilstošā platībā veiktu kopšanas darbus, pēc neproduktīvu mežaudžu nomaiņas (neproduktīva mežaudze - saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā) vai pēc valdošās koku sugas nomaiņas baltalkšņa sugu mežaudzēs no 30 gadu vecuma vai blīgznas sugu. Atbalstu par nomainītās mežaudzes kopšanu atbilstoši saskaņotajam plānam var saņemt 3 reizes piecu gadu periodā.

2. Agrotehniskā kopšana pēc ieaudzēšanas. Atbalsts paredzēts daļējai tādu izmaksu segšanai, kas ir nepieciešamas, lai atbalsta nosacījumiem atbilstošā platībā veiktu ierīkotas mežaudzes, vai papildinātas dabiski daļēji apmežojušās platības agrotehnisko kopšanu. Izveidotās mežaudzes agrotehniskā kopšana ne vairāk kā trīs reizes piecu gadu periodā pēc ierīkošanas.

3. Agrotehniskā kopšana pēc atjaunošanas. Atbalsts paredzēts daļējai tādu izmaksu segšanai, kas ir nepieciešamas, lai atbalsta nosacījumiem atbilstošā platībā veiktu atjaunotas mežaudzes agrotehnisko kopšanu. Atbalstu par atjaunotās mežaudzes kopšanu atbilstoši saskaņotajam plānam var saņemt 3 reizes piecu gadu periodā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalstu var saņemt privāto mežu īpašnieki par mežsaimnieciskām darbībām, kas veicina mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām un palielina CO_2 piesaisti mežaudzēs.

Atbalstu piešķir šādām aktivitātēm:

1.
   - kopšana pēc neproduktīvu mežaudžu nomaiņas (neproduktīva mežaudze - saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā);
   - kopšana pēc valdošās koku sugas nomaiņas baltalkšņa sugu mežaudzēs no 30 gadu vecuma vai blīgznas sugu mežaudzēs;
   - agrotehniskā kopšana pēc ieaudzēšanas;
   - agrotehniskā kopšana pēc atjaunošanas.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiek sniegts dotācijas veidā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Normatīvie akti paredz, ka meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir atjaunot mežaudzi pēc cirtes vai citu faktoru ietekmes, ja mežaudzes šķērslaukums ir kļuvis mazāks par kritisko šķērslaukumu, kā arī nodrošināt atjaunotās vai ieaudzētās mežaudzes kopšanu (Meža likums). Nacionālie normatīvie akti - Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi nosaka meža atjaunošanas termiņu, kārtību, kādā mežaudzi atzīst par atjaunotu vai ieaudzētu, atjaunotās un ieaudzētās jaunaudzes kopšanas termiņu, kārtību, kādā atjaunoto vai ieaudzēto jaunaudzi atzīst par koptu.

Intervencē "Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzturēšanai" *atbalstu* atjaunotās *mežaudzes kopšanai* jeb uzturēšanai var saņemt trīs reizes, darbības paredzot meža apsaimniekošanas atbalsta pasākumu plānā (plāns tiek saskaņots ar Valsts meža dienestu). Agrotehniskā kopšana - stādījumu, sējumu un dabiski atjaunojušos platību kopšana ar mērķi novērst lakstaugu, puskrūmu, nevēlamu koku un krūmu atvašu konkurenci ap mērķa sugas kokiem, ko ietekmē koku suga, augsnes auglība, laika apstākļi un platības aizzelšanas intensitātes.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

☐ **IAKS**

☑ **Ārpus IAKS**

Iedaļa ārpus IAKS

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☑ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts). Intervencē noteiktais attiecināmo izmaksu apjoms noteikts balstoties standarta izmaksām (vienības izmaksa atbilstoši Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta b) apakšpunktam un 2.punkta a) apakšpunktam) par attiecīgo darbību veikšanai nepieciešamajām vidējām materiālu un pakalpojumu tirgus cenām.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Attiecināmās izmaksas: ·**kopšana pēc neproduktīvu mežaudžu nomaiņas** 204 EUR: ·**kopšana pēc baltalkšņa un blīgznas mežaudžu nomaiņas** 204 EUR.; ·**kopšana pēc ieaudzēšanas** 204 EUR Atbalsta intensitāte ir līdz 60%. Attiecināmās izmaksas veicot agrotehnisko kopšanu - 204 EUR. Atbalsta intensitāte līdz 60 %. Atbalsta intensitāte ir līdz 60%. Attiecināmās izmaksas veicot agrotehnisko **kopšanu pēc atjaunošanas** - 204 EUR. Atbalsta intensitāte līdz 100%.

Papildu skaidrojums

Vienas vienības summa noteikta ņemot vērā iepriekšējā plānošanas perioda LAP 2014-2020 pasākumu "Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana", "Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai" un "Meža ieaudzēšana" atbalsta pietiekumu apjomu un atbalsta saņēmēju skaitu. Attiecināmās izmaksas ietver mežaudzes agrotehniskās kopšanas darba izmaksas, atbrīvojot augšanas telpu jaunajiem stādījumiem zālaugu aizzēluma dēļ, un nepieciešamības gadījumā stādījumu papildināšana.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☑ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs
Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai mežsaimniecības nozarē, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☐ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Kādi ir saistību modeļi intervencē?
☐ balstītas uz rezultātu (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☑ balstītas uz pārvaldību (ar iespēju atlasīt un izvēlēties)
☐ jauktas (balstītas uz pārvaldību un rezultātu)

Paskaidrojiet labuma guvēju pienākumus/iespējas attiecībā uz saistībām, kas noteiktas intervencē

.

Kāds ir līgumu ilgums?

Maksimālais projektu īstenošanas termiņš ir pieci gadi.

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 12. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U8 - Vidēja atbalsta summa par platību, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.30	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U8 - Vidēja atbalsta summa par platību, EUR

Vidējā vienības likme noteikta ņemot vērā iepriekšējā perioda pieredzi un atbalsta pretendentu aktivitāti Latvijas Lauku attīstības programmas 2014-2020 pasākumos M8.1 “Meža ieaudzēšana”, M8.5 “Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai” un 8.3./8.4. “Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi. Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana” un ņemot vērā aprēķināto atbalsta likmi par kopšanu pēc mežaudzes nomaiņas, ieaudzēšanas vai pēc atjaunošanas.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U8 - Vidēja atbalsta summa par platību, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			204,00	204,00	204,00	204,00	204,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)			204,00	204,00	204,00	204,00	204,00	
	O.15 (vienība: Hektāri)			3 427,00	6 854,00	10 281,00	6 854,00	3 427,00	30 843,00
KOPĀ	O.15 (vienība: Hektāri)			3 427,00	6 854,00	10 281,00	6 854,00	3 427,00	30 843,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			699 107,88	1 398 216,00	2 097 324,00	1 398 216,00	699 107,88	6 291 971,76
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			594 241,50	1 188 484,00	1 782 725,00	1 188 484,00	594 241,50	5 348 176,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

ASD(72) - Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām

LA 12 - Natura 2000 maksājums mežiem

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 12
Intervences nosaukums	Natura 2000 maksājums mežiem
Intervences veids	ASD(72) – Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.13. To hektāru skaits, kas saņem atbalstu saskaņā ar Natura 2000 vai Direktīvu 2000/60/EK
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Īstenošanas vieta ir visa Latvija
NUTS 1 Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V9	Līdzsvarot privāto meža īpašnieku ienākumu zudumu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai.	Vidēja	Daļēji
SM6 V3	Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai	Vidēja	Daļēji

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.7 Par hektāru pienākošās papildu atbalsta procentuālais īpatsvars apgabalos, kuru vajadzības ir (salīdzinoši) lielākas par vidējām

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Lai sasniegtu Natura 2000 teritoriju izveidošanas mērķi nodrošināt īpaši aizsargājamu sugu un biotopu labvēlīgu aizsardzības režīmu, normatīvajos aktos ir ietverti saimnieciskās darbības ierobežojumu, tai skaitā mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi. Ierobežojumi ir dažādi, sākot no sezonāliem ierobežojumiem līdz pilnīgam saimnieciskās darbības aizliegumam. Būtiskākie mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi liedz meža īpašniekam gūt ieņēmumus no meža apsaimniekošanas. Meža īpašumu struktūra Latvijā ir šāda – 48% ir privātie meži, 49% valsts meži un 3% - pašvaldību un pārējie. Lielākais

īpatsvars platībām ar saimnieciskās darbības ierobežojumiem ir valsts mežos, tomēr arī privātajos mežos ir šādas platības.

Pēc Meža valsts reģistra 2020. gada datiem privāto īpašnieku mežos Natura 2000 teritorijās un mikroliegumos mežsaimnieciskā darbība ierobežota 63 590 ha, no
kā:

- aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte: 24 260 ha
;
- aizliegta galvenā cirte: 2 055 ha;
- aizliegta kailcirte: 37 275 ha.

Papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros
Vienlaicīgi lauku var pieteikt uz intervenci LA10.5.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Aktivitātes atbalsttiesīgā platība ir privāto īpašumu meža zeme (izņemot purvu), kas iekļauta Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) sarakstā un/vai, kas atrodas mikroliegumā. Atbalstu var saņemt par platībām, kurās noteikts kāds no šādiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem:
- aizliegta mežsaimnieciskā darbība;
- aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte;
- aizliegta galvenā cirte;
- aizliegta kailcirte.

Paredzēts valsts papildus finansējums (top-up) 21 000 000 EUR EUR. (Skat. KLP SP pielikumu “Annex V – Additional national financing”).

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Intervences atbalsts ir IAKS pārvaldības saistības.

O13 Kāda platība ir atbalsttiesīga?
☐Natura 2000 lauksaimniecības platība
☑Natura 2000 meža platība
☑Citas norobežotas dabas aizsardzības teritorijas ar vides radītiem ierobežojumiem, kuri attiecas uz lauksaimniecību, vai meži, kas palīdz īstenot Direktīvas 92/43/EEK 10. pantu
☐Upju baseinu apsaimniekošanas plānos iekļautās lauksaimniecības platības (Ūdens pamatdirektīva)
6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Attiecīgo LLVS un SMR saraksts

Kods	Apraksts

Attiecīgo obligāto valsts standartu saraksts

Ministru kabineta 2012. gada 18. janvāra noteikumu Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu".
Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

Saikne starp LLVS, SMR un valsts standartiem ar intervenci

Intervences ietvaros tiek kompensēti mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi vai aizliegumi, kas tiek ievēroti un noteikti, pamatojoties uz Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzīb, kā arī saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 18. janvāra

noteikumu Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu".

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Maksājuma veids

☑ vienības izmaksas, pamatojoties uz papildu izmaksām un negūtajiem ienākumiem

☐ iekļautas darījuma izmaksas

☐ vienreizējs maksājums

☐ fiksētas summas maksājums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta apmērs par vienu hektāru ir šāds:

196 euro – aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte;

145 euro – aizliegta galvenā cirte;

52 euro – aizliegta kailcirte.

Aprēķina metode

Neiegūtie ieņēmumi noteikti modelējot biežāk sastopamo un saimnieciski vērtīgāko koku sugu - priedes, egles un bērza - raksturīgāko bonitāšu audžu augšanas gaitu un mežsaimniecisko darbību, ar to saistītos ieņēmumus un izdevumus attiecinot uz ierobežojuma trīs pakāpēm: aizliegta mežsaimnieciskā darbība, aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte; aizliegta galvenā cirte; aizliegta kailcirte. Audžu nociršana galvenā cirtē modelēta pēc galvenās cirtes vecuma. Aprēķinos par pamatu ņemtas AS "Latvijas valsts meži" no 2015.gada līdz 2020. gadam vidējās kokmateriālu sortimentu cenas un mežizstrādes izmaksas.

Maksājumu aprēķināšanas atbilstību un pareizību nodrošina no Vadošās iestādes funkcionāli neatkarīga iestāde "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC). Atbalsta apmēra aprēķināšanas metožu apraksts, saskaņā ar 2021R2115 82.pantu, pievienots KLP SP pielikumā

Papildu skaidrojums

Atbalsta apjoms noteikts atbilstoši 2021.gadā veiktajam aprēķinam, ņemot vērā vidējās kokmateriālu cenas un meža apsaimniekošanas izmaksas.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☑ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai mežsaimniecības nozarē, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 12. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam atbalsts intervencē paredzēts skaidri noteikto nosacījumu izpildei, atbalsta maksājums attiecas tikai uz papildu izmaksām, kas rodas izpildot attiecīgos nosacījums. Tādejādi intervence ir atbilstoša PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 12. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U12.1 - Vienota vienības summa, MD,G,K	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.7	Nē
LA U12.2 - Vienota vienības summa, GC	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.7	Nē
LA U12.3. - Vienota vienības summa, KC	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.7	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U12.1 - Vienota vienības summa, MD,G,K

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U12.2 - Vienota vienības summa, GC

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

LA U12.3. - Vienota vienības summa, KC

Noteiktā vienības likme ir “vienota” un tā sakrīt ar intervences atbilstošās vienības veida atbalsta likmi par platību (ha).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U12.1 - Vienota vienības summa, MD,G,K (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		196,00	196,00	196,00	196,00	196,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.13 (vienība: Hektāri)		22 530,00	22 922,00	23 509,00	23 509,00	23 509,00		115 979,00
LA U12.2 - Vienota vienības summa, GC (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		145,00	145,00	145,00	145,00	145,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.13 (vienība: Hektāri)		1 779,00	1 810,00	1 856,00	1 856,00	1 856,00		9 157,00
LA U12.3. - Vienota vienības summa, KC (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		52,00	52,00	52,00	52,00	52,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.13 (vienība: Hektāri)		33 190,00	33 392,00	34 635,00	34 635,00	34 635,00		170 487,00
KOPĀ	O.13 (vienība: Hektāri)		57 499,00	58 124,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00		295 623,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)					5 021 687,00	6 903 313,00		11 925 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)					4 268 434,00	5 867 816,00		10 136 250,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

INVEST(73-74) - Investīcijas, arī apūdeņošanā

LA 4.1.1 - Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.1.1
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V8	Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā

SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Viens no nozīmīgākiem lauksaimniecības nozares trūkumiem ir zema lauku saimniecību efektivitāte un produktivitāte (2018.gadā tā bija 619 EUR/ha (22% no ES vidējā)). Bez tam, vēl joprojām mazajās un vidējās saimniecībās ir nepietiekams nodrošinājums ar mūsdienīgu tehniku un būvēm ražošanas vajadzībām, un ir zemi ilgtermiņa ieguldījumi, tāpēc jo īpaši ir jāstiprina un jāveicina šo saimniecību konkurētspēja. Tādējādi ir vitāli svarīgi sniegt atbalstu saimniecībām konkurētspējas veicināšanai tādām investīcijām, kas saistītas ar lauku saimniecību pārstrukturēšanu, efektīvas ražošanas attīstību un nozaru dažādošanu (lauksaimniecības produktu ražošanai nepieciešamo pamatlīdzekļu iegāde – traktortehnika, lauksaimniecības agregāti, visa veida tehnika, iekārtas un aprīkojums, kā arī lauksaimniecības produktu ražošanas būvju būvniecība). Tādējādi tiks nodrošināta ražošanas produktivitātes paaugstināšanās, samazināti riski, kas saistīti ar atsevišķu vadošo nozaru tirgus svārstību negatīvo ietekmi. Atbalsts kooperatīviem paaugstinās to kapacitāti nodrošināt biedru saražotās produkcijas pirmapstrādi un pārdošanas apjomu, līdz ar to nodrošinot lauku saimniecību piekļuvi tirgum un produkcijas cenas stabilitāti.

Atbalsta intervences mērķis ir atbalstīt mazās un vidējās lauku saimniecības, lai uzlabotu to ekonomiskās darbības rādītājus un konkurētspēju, kā arī veicinātu kooperācijas attīstību.

Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās ir paredzēts juridiskām vai fiziskām personām, kas veic lauksaimniecisko darbību (t.sk. lauksaimniecības nozares valsts zinātniskām institūcijām, ja tās veic lauksaimniecisko darbību), un kuru kopējais apgrozījums gadā ir no 15 000 *euro* līdz 350 000 *euro*. Arī lauksamniecības pakalpojumu atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības, kas veicina lauksaimnieku kooperāciju un nodrošina gatavās produkcijas savākšanu, piegādi noieta tirgiem, var saņemt atbalstu ieguldījumiem lauku saimniecībās.

Lai nodrošinātu līdzvērtīgas iespējas pretendēt uz atbalstu ieguldījumiem lauku saimniecībām dažādos Latvijas reģionos publiskais finansējums tiks piešķirts to sadalot gan pēc reģionalizācijas principa, gan pēc saimniecību apgrozījuma lieluma, sadalot saimniecības grupās – mazās un vidējās, tādejādi minētais atbalsts sasniegs savu mērķi –mazas un vidējas saimniecības varēs veikt ieguldījumus tehnikas nodrošinājuma uzlabošanai, jaunu būvju būvniecībai vai pārbūvei un citiem ieguldījumiem, kas paredzēti nepārstrādāto lauksaimniecības produktu ražošanai un ar to saistītai iepakošanai un pirmapstrādei. Lauksaimnieku pakalpojumu kooperatīvām sabiedrībām paredzētajam finansējumam reģionalizācijas principu neizmanto.

Atbalsta ieguldījumiem lauku saimniecībās piešķiršana atsevišķai saņēmēju grupai – atbilstīgām kooperatīvajām sabiedrībām - veicinās mazo un vidējo saimniecību piedāvājuma koncentrēšanu un

ražīguma celšanu, jo bieži vien mazajām un vidējām saimniecībām ir grūti nodrošināt atbilstību noieta tirgus prasībām, bet apvienojoties, sabiedrības veicinās ražošanas izmaksu samazināšanu (piemēram, izmantojot kooperatīvām piederošo tehniku), gan veicinās produkcijas noietu.

Intervences ietvaros uz atbalstu savas saimniecības tālākai attīstībai var pretendēt arī gados jauni lauksaimnieki, kuru veiktajiem ieguldījumiem tiks piešķirta papildus atbalsta intensitāte piecu gadu periodā no saimniecības dibināšanas vai pārņemšanas brīža. Gados jauni lauksaimnieki intervences atbalstu var izmantot, lai nodrošinātu saimniecības atbilstību noteiktiem standartiem.

Atbalsts netiek ierobežots konkrētiem lauksaimniecības nozares sektoriem. Administratīvās procedūras nodrošinās atbalsta nepārklāšanos par vienām un tām pašām darbībām, kā arī ar Eiropas kopienas Kopējā Tirgus Organizācijas sniegto atbalstu.

ES tiesību aktos paredzēta jauna standarta ieviešanas gadījumā ir iespējams pretendēt uz atbalstu saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 73.panta 5.punktu.

Principi projektu atlases kritērijiem - iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem, tādiem kā, piemēram, projekta gatavība ieviešanai (piemēram, būvprojekta esamība), iepriekš saņemtais atbalsta apmērs, dalība pārtikas kvalitātes shēmās, t.sk. bioloģiskā lauksaimniecība, dalība kooperatīvā sabiedrībā, mazāks attiecināmo izmaksu apjoms u.c.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir juridiska vai fiziska persona, kas ir:

1. lauku saimniecība, kuras kopējais neto apgrozījums ir no 15 000 euro līdz 350 000 euro un tā ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos produktus;
2. kooperatīvā sabiedrība, kas atbilst normatīvajos aktos par kooperatīvo sabiedrību atbilstību noteiktajiem kritērijiem;
3. lauksaimniecības nozares zinātniskā iestāde, kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Investīcijām, kurām paredzama negatīva ietekme uz vidi, jāveic ietekmes uz vidi novērtēšana. Atbalsts tiks sniegts atbilstošām investīcijām, kas ir saņēmušas kompetento iestāžu pozitīvo atzinumu.

Veicot ieguldījumus konkurētspējas palielināšanai, atbalsta saņēmējam ir jānodrošina sasniedzamo rādītāju izpilde, izņemot preventīvu pasākumu īstenošanai. Saimniecībai ir jānodrošina, ka izaugsmes rādītāji ir pārbaudāmi un vērtība auditējama.

Vairākiem atbalsta pretendentiem ir iespēja iesniegt kopprojektus, kopīgi veicot ieguldījumus. Kopprojektā iesaistītajiem uzņēmumiem ir jābūt noslēgtam līgumam par savstarpējo sadarbību projekta īstenošanā.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Intervences ietvaros tiek piemērota saņēmēja faktiski notikušo attiecināmo izmaksu atmaksa.

Intervencē tiek atbalstīta:

-pamatlīdzekļu iegāde, kas paredzēti nepārstrādāto lauksaimniecības produktu ražošanai un ar to saistītai iepakošanai un pirmapstrādei, t.sk. informācijas tehnoloģiju un programmnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, preventīvu pasākumu īstenošanai dzīvnieku postījumu mazināšanai vai to bojāejas mazināšanai;

-ilggadīgo stādījumu (izņemot zemenes) ierīkošana, t.sk. stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegādei, uzstādīšanai un stādījumu ierīkošanai;

-būvniecība un pārbūve (t.sk. elektroenerģijas pieslēguma izveide līdz publiskajiem tīkliem);
-vispārējās izmaksas.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☑ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiem piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

- *vienotās likmes piemērošana* noteikta, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. R 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:
  - projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
  - vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

- *vienības izmaksu* piemērošana tiks izmantota tehnikas un iekārtu iegādei, izmantojot Tehnikas un iekārtu katalogu, atbilstoši metodikai, kas tiks sagatavota, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu. Tehnikas un iekārtu katalogs, kā elektroniskas rīks ir pieejams kopš 2021.gada Lauku atbalsta dienesta tīmekļvietnē un ir savienots ar Elektroniskās pieteikšanās sistēmu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos. Atbalsta saņēmējam piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu.

Atbalsta likme tiek diferencēta pēc ieguldījumu veida un saimniecības lieluma atbilstoši nacionālos normatīvos aktos noteiktajam no 20% līdz 60%, augstāku atbalsta intensitāti piemērojot mazām saimniecībām. Papildu atbalsta intensitāte var tikt piemērota ieguldījumiem bioloģiskajās lauku saimniecībās, jauniem lauksaimniekiem, nepārsniedzot maksimālo atbalsta intensitāti.

Atbalstu var apvienot ar finanšu instrumentu atbalstu vai procentu likmes subsīdiju, nepārsniedzot Regulas 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

Papildu skaidrojums

.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7. sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

Atbalsts intervences ietvaros netiek sniegts par lauksaimniecības potenciāla atjaunošanu, tādejādi netiek pārkāpti PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 8. punktā minētie nosacījumi.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.1.1 - Vidējās projekta izmaksas, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00% 91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.9	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.1.1 - Vidējās projekta izmaksas, EUR

Ņemot vērā LAP 2014-2020 perioda un pārejas perioda pieredzi, kā arī ievērojot projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa 50 750 euro apmērā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.1.1 - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	50 750,00	50 750,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.20 (vienība: Darbības)	0,00	822,00	548,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 370,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)	0,00	822,00	548,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 370,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	0,00	18 469 590,34	17 350 221,21	8 395 268,26	8 395 268,26	3 358 088,39	55 968 436,46
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	0,00	0,00	16 944 696,00	15 917 744,00	7 702 134,00	7 702 134,00	3 080 838,00	51 347 546,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.1.2 - Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.1.2
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V8	Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā

SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM5 V3	Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību
R.3 To lauku saimniecību daļa, kas saskaņā ar KLP saņem atbalstu digitālajām lauksaimniecības tehnoloģijām
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Lauksaimniecība ir otrs lielākais emisiju sektors Latvijas SEG inventarizācijā. Būtiskākie SEG emisiju avoti lauksaimniecības augšņu apstrādē ir organisko augšņu apsaimniekošana un slāpekļa minerālmēslu izmantošana. Ņemot vērā Latvijā turēto lauksaimniecības dzīvnieku apjomu, jārēķinās ar zarnu fermentācijas un kūtsmēslu apsaimniekošanas radītajām SEG emisijām. Lopkopība un lopu turēšana ir cieši saistīta ar katra dzīvnieka fizioloģiskajiem gremošanas procesiem. To radītais SEG emisiju apjoms ir ļoti grūti un dārgi samazināms, piemēram, zarnu fermentācijas procesos radītais SEG emisiju apjoms, kas rodas gremošanas procesos. Tāpēc ir nepieciešams veikt uzlabojumus tieši dzīvnieku ēdināšanas jomā, kā arī kūtsmēslu atbilstošā apsaimniekošanā.

Intervences mērķis ir veicināt lauksaimniekus veikt klimata pārmaiņu mazinošus ieguldījumus, kā arī atbalstīt ieguldījumus, kas nepieciešami pielāgojoties klimata pārmaiņām, īpaši dārzkopībā, tādejādi veicinot lauksaimnieciskās darbības pārkārtošanu uz ilgtspējīgu lauksaimniecības praksi, mazinot lauksaimnieības ietekmi. Atbalsts intervences ietvaros tiks sniegts zaļiem ieguldījumiem jeb jaunu tehnoloģiju un paņēmienu ieviešanai lauku saimniecībā, t.i., precīzām tehnoloģijām laukkopībā, lopkopībā, dārzkopībā, kūtsmēslu atbilstošai apsaimniekošanai, ieguldījumiem ūdens resursu efektīvai izmantošanai, t.sk. notekūdeņu attīrīšanai.

Nacionālos normatīvos aktos tiks noteikti zaļie ieguldījumi, kas ir atbalstami intervences ietvaros, piemēram, tādi kā:

- precīzo tehnoloģiju izmantošana laukkopībā, minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu lietošanas samazinājumam, kā arī bezapvērses tehnoloģiju īstenošanai;

- kūtsmēslu atbilstošā apsaimniekošana, t.sk.tiešai organiskā mēslojuma iestrādei, mazinot amonjaka emisijas, kā arī lagūnas tipa kūtsmēslu krātuvju aizstāšanai ar cilindriskām kūtsmēslu krātuvēm vai jaunākajām tehnoloģijām atbilstošu kūtsmēslu būvniecībai;
- ieguldījumi jaunu augļu dārzu izveidei, ilggadīgiem stādījumiem vēsturiski izmantoto kūdras ieguvju rekultivācijai/organiskajās augsnēs;
- ūdens resursu efektīvā izmantošana, investējot iekārtās un aprīkojumā ūdens resursu efektīvai un atkārtotai izmantošanai, kā arī notekūdeņu attīrīšanas iekārtās;
- citos ieguldījumos, kas veicina iepriekšminēto mērķu izpildi.

Atbalsts intervences ietvaros nav paredzēts saimniecības darbības standartu nodrošināšanai, izņemot ja ES tiesību aktos paredzēta jauna standarta ieviešanas gadījumā ir iespējams pretendēt uz atbalstu saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 73.panta 5.punktu.

Lai nodrošinātu līdzvērtīgas iespējas pretendēt uz atbalstu ieguldījumiem lauku saimniecībām dažādos Latvijas reģionos publiskais finansējums tiks piešķirts to sadalot pēc reģionalizācijas principa.

Atbalsts netiek ierobežots konkrētiem lauksaimniecības nozares sektoriem. Administratīvās procedūras nodrošinās atbalsta nepārklāšanos par vienām un tām pašām darbībām, kā arī ar Eiropas kopienas Kopējā Tirgus Organizācijas sniegto atbalstu.

Principi projektu atlases kritērijiem - iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem, tādiem kā, piemēram, projekta ieguldījumu specifiskais mērķis, bioloģiskā lauksaimniecība, iepriekš saņemtā atbalsta apmērs, projekta gatavība ieviešanai (piemēram, būvprojekta esamība), mazāks attiecināmo izmaksu apjoms.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir juridiska vai fiziska persona, kas ir:
1. lauku saimniecība, kuras kopējais neto apgrozījums ir vismaz 4 000 euro un tā ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos produktus;
2. kooperatīvā sabiedrība, kas atbilst normatīvajos aktos par kooperatīvo sabiedrību atbilstību noteiktajiem kritērijiem.
3. lauksaimniecības nozares zinātniskā iestāde, kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Investīcijām, kurām paredzama negatīva ietekme uz vidi, jāveic ietekmes uz vidi novērtēšana. Atbalsts tiks sniegts atbilstošām investīcijām, kas ir saņēmušas kompetento iestāžu pozitīvo atzinumu.

Vairākiem atbalsta pretendentiem ir iespēja iesniegt kopprojektus, kopīgi veicot ieguldījumus. Kopprojektā iesaistītajiem uzņēmumiem ir jābūt noslēgtam līgumam par savstarpējo sadarbību projekta īstenošanā.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Intervences ietvaros tiks atbalstīti ieguldījumi:
- pamatlīdzekļu iegādei;
- ilggadīgo stādījumu (izņemot zemenes) ierīkošana, t.sk. stādu iegāde, stādījumu balstu sistēmu, žogu, žogu balstu iegādei, uzstādīšanai un stādījumu ierīkošanai;
- būvniecībai un pārbūvei;
- vispārējās izmaksas.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR

un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☑ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiem piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

- *vienotās likmes piemērošana* noteikta, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. R 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:
  -
    - projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
    - vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

- *vienības izmaksu* piemērošana tiks izmantota tehnikas un iekārtu iegādei, izmantojot Tehnikas un iekārtu katalogu, atbilstoši metodikai, kas tiks sagatavota, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu. Tehnikas un iekārtu katalogs, kā elektroniskas rīks ir pieejams kopš 2021.gada Lauku atbalsta dienesta tīmekļvietnē un ir savienots ar Elektroniskās pieteikšanās sistēmu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos. Atbalsta saņēmējam piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu.

Atbalsta intensitāte ir no 30% - 70%, tā tiek diferencēta pēc ieguldījumu veida un saimniecības lieluma atbilstoši nacionālos normatīvos aktos noteiktajam, augstāku atbalsta intensitāti piemērojot mazām saimniecībām. Papildu atbalsta intensitāte var tikt piemērota ieguldījumiem bioloģiskajās lauku saimniecībās, jauniem lauksaimniekiem, nepārsniedzot iepriekšminēto maksimālo atbalsta intensitāti.
Maksimālā atbalsta intensitāte ir:
- līdz 70% no attiecināmām ieguldījumu izmaksām, tādiem ieguldījumiem, kas sniedz būtisku ietekmi klimata mērķu izpildē, piemēram, ilggadīgo stādījumu izveide organiskajās augsnēs vai kūtsmēslu krātuvju izveide vai uzlabošana, pārsniedzot nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās obligātās prasības par kūtsmēslu krātuvēm.

Intervences ietvaros uz atbalstu savas saimniecības tālākai attīstībai var pretendēt arī gados jauni lauksaimnieki, kuru veiktajiem ieguldījumiem tiks piešķirta papildus atbalsta intensitāte piecu gadu periodā

no saimniecības dibināšanas vai pārņemšanas brīža. Gados jauni lauksaimnieki intervences atbalstu var izmantot, lai nodrošinātu saimniecības atbilstību noteiktiem standartiem.

Atbalstu var apvienot ar finanšu instrumentu atbalstu vai procentu likmes subsīdiju, nepārsniedzot Regulas 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7. sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

Atbalsts intervences ietvaros netiek sniegts par lauksaimniecības potenciāla atjaunošanu, tādejādi netiek pārkāpti PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 8. punktā minētie nosacījumi.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.1.2. - Vidējās projekta izmaksas, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00% 91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.16; R.26; R.3; R.9	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.1.2. - Vidējās projekta izmaksas, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ņemot vērā iepriekšējā perioda pieredzi, finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu, var prognozēt, ka vidējā projekta summa jaunajā periodā veidos ap 58 400 euro.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.1.2. - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		58 400,00	58 400,00					
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		70 000,00	70 000,00					
	O.20 (vienība: Darbības)		356,00	238,00					594,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		356,00	238,00					594,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		7 808 736,06	7 335 479,05	3 549 425,06	3 549 425,05	1 419 770,07		23 662 835,29
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		7 433 757,00	6 983 226,00	3 378 980,00	3 378 980,00	1 351 592,00		22 526 535,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.1.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.1.3.
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM9 V3	Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību	Augsta	Jā
SM9 V4	Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.43 To lauksaimniecības dzīvnieku vienību skaits, ko atbalsta ar rīcībām pretmikrobu līdzekļu izmantošanas ierobežošanai (profilakse/samazināšana)
R.44 Lauksaimniecības dzīvnieku vienību daļa, uz ko attiecas atbalstītās rīcības dzīvnieku labturības uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Investīciju atbalsts būs pieejams dzīvnieku turēšanas jeb labturības uzlabošanai dzīvnieku novietnēs, kas vienlaikus uzlabotu arī dzīvnieku veselību un samazinātu antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, kā arī biodrošības pasākumu īstenošanai.

Dzīvnieku labturība ir ilgtspējas pamatā, jo labs dzīvnieku labturības līmenis ir saistīts ar mazāku antibiotiku lietošanu, veselīgāku dzīvnieku nonākšanu pārtikas ķēdē un samazinātu slimību pārnešanu no dzīvniekiem uz cilvēkiem.

Savukārt biodrošības pasākumi ir labas dzīvnieku veselības pārvaldības sastāvdaļa, kas samazina slimību un infekciju riskus dzīvnieku novietnēs, kā arī veicina izpratni par AMR un AML atbildīgu un piesardzīgu lietošanu.

Atbalsts labturības uzlabošanai dzīvnieku novietnēs paredzēts tādu ieguldījumu veikšanai, kas pārsniedz nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, ar kuriem tiek īstenotas ES direktīvas par dzīvnieku labturību un noteiktas labturības pamatprasības:

- Dzīvnieku aizsardzības likums,
- MK noteikumos Nr.5 "Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības",
- MK noteikumos Nr.744 "Noteikumi par dējējvistu labturības prasībām un dējējvistu turēšanas uzņēmumu reģistrācijas kārtību",
- MK noteikumos Nr.98 "Labturības prasības cāļu turēšanai un izmantošanai gaļas ražošanai",
- MK noteikumos Nr.599 "Labturības prasības skrējējputnu turēšanai",
- MK noteikumos Nr.611 "Labturības prasības zosu, pīļu un muskuspīļu turēšanai",
- MK noteikumos Nr.743 "Cūku labturības prasības", kurā noteikta dzīvniekam nepieciešamā platība atkarībā no dzīvnieka svara.

Normatīvie akti aptver lauksaimniecības dzīvnieku labturības prasības to audzēšanai, turēšanai un kopšanai, dzīvnieku aizsardzību pārvadāšanas un kaušanas laikā.

Ņemot vērā pastāvošos ES mēroga izaicinājumus attiecībā uz cūku astu griešanu rutīnā novēršanu, kā arī dējējvistu turēšanu sprostos mazināšanu, kā arī citu lauksaimniecības dzīvnieku turēšanā, lauksaimniekiem tiek paredzēta iespēja brīvprātīgi pieteikties uz atbalstu investīcijām lauksaimniecības dzīvnieku novietņu uzlabošanai, veicot ieguldījumus paaugstinātu labturības prasību ieviešanai, lauksaimniekam izvēloties labāko pieeju dzīvnieku labturības un audzēšanas uzlabošanai saimniecībās, piemēram, nodrošinot platības atbilstību dzīvnieku daudzumam, nodrošinot mītnes tīrību, novietnes gaisa kvalitāti, siltumkomforta apstākļus, mazinot dzīvnieku konkurenci uz barību, dzīvnieku konkurenci uz telpu, kā arī pārejot uz dējējvistu turēšanu "bez būru" sistēmās.

Atbalstu varēs saņemt, ja Pārtikas un veterinārais dienests apliecinās, ka saimniecība ievēro labturības obligātās prasības.

Atbalsts biodrošības prasību un pasākumu veikšanai ir paredzēts, lai ierobežotu dzīvniekiem sevišķi bīstamo infekcijas slimību (epizootiju) un augu karantīnas organismu (epifitotiju) izplatību, tādējādi mazinot potenciālos slimību riskus. Lauksaimniecības dzīvnieku sevišķi bīstamām infekcijas slimībām (epizootijām) ir raksturīga strauja izplatība un dzīvnieku masveida saslimšana un atsevišķos gadījumos attiecīgajā saimniecībā ir jāveic saslimušo dzīvnieku vai pat visa ganāmpulka dzīvnieku piespiedu nogalināšana, blakusproduktu iznīcināšana un utilizācija.

Atbalsta mērķis ir sniegt atbalstu dzīvnieku sevišķi bīstamo infekcijas slimību (epizootiju) un augu karantīnas organismu (epifitotiju) riska mazināšanai, paredzot biodrošības prasību un pasākumu ieviešanu saimniecībās, kurās slimība vēl nav konstatēta un saimniecībās, kuras atrodas slimību skartajās teritorijās, un kurām ir uzlikti darbību ierobežojošie pasākumi.

Atbalstu varēs saņemt, ja atbalsta pretendents būs sagatavojis biodrošības pasākumu ieviešanas plānu, lai nodrošinātu normatīvajos aktos par biodrošības pasākumu kopumu dzīvnieku turēšanas vietās noteikto prasību izpildi un saskaņojis to ar Pārtikas un veterināro dienestu vai fitosanitāro pasākumu ieviešanas plānu un saskaņojis to ar Valsts Augu aizsardzības dienestu.

Intervence turpina iepriekšējā periodā sniegto atbalstu līdzīgā veidā. Lai mazinātu sevišķi bīstamo infekcijas slimību (epizootiju) Āfrikas cūku mēra un Putnu gripas izplatību Latvijas teritorijā, iepriekšējā plānošanas periodā biodrošības prasību ieviešanas atbalsta pasākums bija paredzēts cūkkopības un putnkopības nozarēm, kam bija noteikta augsta atbalsta intensitāte - 80 % apmērā no attiecināmajām izmaksām, ja biodrošības pasākumu ieviešanas plānu, saskaņotu ar PVD, īstenoja viens pretendents, bet

100 % – ja biodrošības pasākumu ieviešanas plānu, saskaņotu ar PVD, īstenoja pretendentu grupa. Šādu augstu intensitāti Latvija noteica, lai pēc iespējas vairāk un plašākā teritorijā cūkkopības un putnkopības saimniecību īpašnieki izmantotu iespēju ieviest vai uzlabot savas saimniecības biodrošības prasības. Īstenojot atbalsta pasākumu, liela uzmanība bija vērsta cilvēcīgā faktora riska un transportlīdzekļu kustības riska mazināšanai. Atbalsta pasākumā no kopējā plānošanas periodā piešķirtā publiskā finansējuma 64 % izmantoja tieši cūkkopības saimniecības.

Atbalsts biodrošības prasību un pasākumu īstenošanai ir pieejams sekojošām nozarēm: augkopībai, cūkkopībai (pamatojums ir Āfrikas cūku mēra vīrusa izplatība un rezervuārs dabā – mežacūkas), putnkopībai (pamatojums augsti patogēnās putnu gripas epidemioloģiskā situācija riska periodos – gājputnu migrācijas laikā (pavasarī un rudenī)), kā arī citu lauksaimniecības dzīvnieku audzētāju saimniecībām. Atbalsts biodrošības prasību un pasākumu īstenošanai ir paredzēts, lai nodrošinātu atbalstu tādu ieguldījumu veikšanai kā žogu, dezinfekcijas barjeru iegādes izmaksas, žogu un dezinfekcijas barjeru uzstādīšanas vai ierīkošanas izmaksas, dezinfekcijas paklāju, pulverizatoru, dezinfekcijas aprīkojuma, aizsargapģērba (izņemot vienreizlietojamo apģērbu), dzīvnieku līķu uzglabāšanu un sanitārās caurlaides ierīkošanu paredzēto slēgto konteineru iegādi, kā arī citu biodrošības vecināšanas aktivitātes, kas būtiski uzlabotu biodošības apstākļus.

Intervences ietvaros nav pieļaujama pārkompensācija, apvienojot šo intervenci ar citiem valsts un vai Eiropas Savienības atbalsta instrumentiem vai privātām apdrošināšanas shēmām.

Principi projektu atlases kritērijiem - iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem, tādiem kā, piemēram, projekta gatavība ieviešanai (piemēram, būvprojekta esamība), iepriekš saņemtais atbalsta apmērs, bioloģiskajiem lauksaimniekiem vai pārtikas kvalitātes shēmu dalībniekiem, kā arī ieguldījumiem, kas paredz dējējvistu brīvo turēšanu vai cūku aizgaldu platību palielinājumam, biodrošības pasākumu īstenošana cūkkopībā vai putnkopībā saistībā ar Āfrikas cūku mēra un putnu gripas riskiem u.c. Intervences ietvaros var tikt izsludināta specifiska projektu iesniegumu pieņemšanas kārta, kas mērķēta piemēram, tikai uz cūkkopības vai putnkopības saimniecībām.

Papildinošs atbalsts

Savukārt papildinoši šim atbalstam KLP stratēģskā plāna LA1.1.Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide) atbalsts paredzēts zināšanu pilnveidošanai par dzīvnieku turēšanas apstākļiem, tostarp biodrošību, dzīvnieku veselību un labturību, tāpat paredzēti informatīvie pasākumi (LA1.3.) izpratnes veicināšanai par AMR un AML atbildīgu un piesardzīgu lietošanu. Savukārt konsultāciju pakalpojumu (LA2.1. un LA2.2) ietvaros būs iespēja saņemt konsultācijas par jautājumiem, kas saistīti ar dzīvnieku labturību, veselību, antimikrobiālo rezistenci, kur tostarp profesionālās zināšanas par tēmu būs iespēja pilnveidot arī konsultantiem (LA1.2. Konsultantu mācības), tādējādi sniedzot papildinošu ieguldījumu šīs intervences īstenošanā. Tāpat LA3 Demonstrējumu nodrošināšana, rezultātu informatīvajai pārnesei jo īpaši izmantojot AKIS, sekmēs zināšanu pilnveidi par dzīvnieku labturību un veselības pārvaldību.

Papildinošs atbalsts dzīvnieku labturības uzlabošanai tiek sniegts pārvaldības saistību ietvaros intervencē LA10.3. Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinoša lopkopība, lauksaimniekiem, kuri uzņemsies brīvprātīgas piecu gadu saistības tādu nosacījumu īstenošanā saimniekošanas sistēmā, kas sniedz lielākus ieguldījumus gan dzīvnieku labturībā (tai skaitā veselībā), gan klimata pārmaiņu mazināšanā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta (*granta veidā*) saņēmējs ir juridiska vai fiziska persona, kas ir lauku saimniecība, kuras kopējais neto apgrozījums ir vismaz 4 000 euro un tā ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos produktus;

Atbalsta pretendenta saimniecība ievēro nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās obligātās prasības, kas saistītas ar labturību un ko apliecina Pārtikas un veterinārais dienests.

Atbalstu varēs saņemt, ja atbalsta pretendents būs sagatavojis biodrošības pasākumu ieviešanas plānu, lai nodrošinātu normatīvajos aktos par biodrošības pasākumu kopumu dzīvnieku turēšanas vietās noteikto prasību izpildi un saskaņojis to ar Latvijas kompetento iestādi Pārtikas un veterināro dienestu.

Cūkkopības saimniecībām ir izstrādāts riska novērtējuma plāns, lai novērtētu astes nokošanas gadījumu biežuma risku. Cūkkopības saimniecība šīs intervences atbalstu jaunas novietnes būvniecības vai esošas novietnes pārbūves gadījumā var saņemt, ja nodrošina vismaz par 20 % lielāku dzīvniekam paredzēto platību atkarībā no tā svara virs Ministru Kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumos Nr.743 "Cūku labturības prasības" noteiktā.

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Investīcijām, kurām paredzama negatīva ietekme uz vidi, jāveic ietekmes uz vidi novērtēšana. Atbalsts tiks sniegts atbilstošām investīcijām, kas ir saņēmušas kompetento iestāžu pozitīvo atzinumu.

Ar šis intervences atbalstu veiktie ieguldījumi pārsniedz prasības, kas ietvertas nacionālajos normatīvajos aktos. Atbalsts nav paredzēts normatīvo aktu noteikto obligāto prasību ieviešanai, izņemot ja ES tiesību aktos paredzēta jauna standarta ieviešanas gadījumā ir iespējams pretendēt uz atbalstu saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 73.panta 5.punktu.

Vairākiem atbalsta pretendentiem ir iespēja iesniegt kopprojektus, kopīgi veicot ieguldījumus. Kopprojektā iesaistītajiem uzņēmumiem ir jābūt noslēgtam līgumam par savstarpējo sadarbību projekta īstenošanā.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Intervencē tiek atbalstīti ieguldījumi:

-pamatlīdzekļu iegādei, kas paredzēti paaugstinātu labturības prasību un biodrošības pasākumu īstenošanai;

-būvniecībai un pārbūvei (t.sk. elektroenerģijas pieslēguma izveide līdz publiskajiem tīkliem), lai nodrošinātu paaugstinātu labturības prasību un biodrošības pasākumu īstenošanai;

-vispārējās izmaksas.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☑ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Attiecībā uz grantu.

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiem piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

- *vienotās likmes piemērošana* noteikta, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. R 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:

-
  - projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
  - vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

- *vienības izmaksu* piemērošana tiks izmantota tehnikas un iekārtu iegādei, izmantojot Tehnikas un iekārtu katalogu, atbilstoši metodikai, kas tiks sagatavota, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu. Tehnikas un iekārtu katalogs, kā elektroniskas rīks ir pieejams kopš 2021.gada Lauku atbalsta dienesta tīmekļvietnē un ir savienots ar Elektroniskās pieteikšanās sistēmu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos.

Atbalsta intensitāte ir no 30% līdz 70% no attiecināmām ieguldījumu izmaksām.

Atbalsta likme tiek diferencēta pēc saimniecības lieluma atbilstoši nacionālos normatīvos aktos noteiktajam. Piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu, kā arī augstāku atbalsta intensitāti piemērojot mazām saimniecībām un jauniem lauksaimniekiem.

Gados jauni lauksaimnieki intervences atbalstu var izmantot, lai nodrošinātu saimniecības atbilstību noteiktiem standartiem.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7. sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts

vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

Atbalsts intervences ietvaros netiek sniegts par lauksaimniecības potenciāla atjaunošanu, tādejādi netiek pārkāpti PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 8. punktā minētie nosacījumi.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.1.3 - Vidējās projekta izmaksas, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja	LV;	R.43; R.44	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.1.3 - Vidējās projekta izmaksas, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ņemot vērā iepriekšējā perioda pieredzi, finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu, var prognozēt, ka vidējā projekta summa jaunajā periodā veidos ap 45 655 *euro*. Pasākuma ietvaros ir plānots uzlabot labturības apstākļus 8 970 LU. Mērķa vērtība tiek noteikta, pieņemot, ka ieguldot 1 157 *euro* var uzlabot labturību 1 LU.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.1.3 - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		45 655,00	45 655,00					
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		55 000,00	55 000,00					
	O.20 (vienība: Darbības)		199,00	133,00					332,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		199,00	133,00					332,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			3 424 884,85	3 217 314,85	1 556 764,84	1 556 764,85	622 705,90	10 378 435,29
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			2 911 152,00	2 734 718,00	1 323 250,00	1 323 250,00	529 300,00	8 821 670,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.1.4. - Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.1.4.
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.15 Atbalstītie ieguldījumi atjaunojamo energoresursu (tai skaitā bioproduktu) ražošanas jaudā (MV)
R.16 To lauku saimniecību daļa, kuras saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām un atjaunojamo energoresursu enerģijas vai biomateriālu ražošanu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir veicināt lauksaimniecības nozares uzņēmumu ieguldījumu atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju attīstībā pašpatēriņam un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumos.

Saskaņā ar Latvijas Nacionālo klimata un enerģētikas plānu 2021.-2030.gadam (NEKP) mērķis ir līdz 2030. gadam palielināt AER enerģijas īpatsvaru enerģijas bruto gala patēriņā līdz 50%.

Investīcijas veicinās saules, vēja, biomasas, biogāzes un citu AER iekārtu iegādi, kā arī popularizēs AER lietošanu, līdz ar to radot arī netiešu pozitīvu ietekmi uz klimatu. Saražotā AER daļēji aizstās iepirkto elektroenerģiju ar paša uzņēmuma saražoto no atjaunojamiem energoresursiem. Investīcijas veicinās energoresursu diversifikāciju, fosilo energoresursu izmantošanas un iepirktā enerģijas apjoma samazināšanos, tādējādi veicinot SEG emisiju samazināšanos. Plānots atbalsts neliela apjoma saules, vēja un biomasas, biogāzes projektiem, iekārtu iegādes, uzstādīšanas, pieslēgumu izveides un dokumentācijas izmaksām, kā arī plānotajās darbībās tiks iekļauta esošās tehnikas pārbūve, lai nodrošinātu alternatīvās enerģijas izmantošanu - aprīkotas ar hibrīda, elektrības, biogāzes, CNG, ūdeņraža šūnu un citiem alternatīvo enerģijas avotu (tostarp biometāns) dzinējiem.

Saskaņā ar Latvijas stratēģiju klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.gadam pāreja uz klimatneitralitāti īstenojama cita starpā caur visaptverošu energoefektivitāti, t.sk., attiecībā uz iekārtu nomaiņu, savukārt saskaņā ar Latvijas Nacionālo klimata un enerģētikas plānu 2021.-2030.gadam (NEKP) ir jāveicina iekārtu nomaiņu uz efektīvākām, vienlaikus uzstādot dažādas AER tehnoloģijas, uzsvaru liekot uz ne-emisiju tehnoloģijām.

Ieguldījumi energoefektivitātes paaugstināšanā veicinās energoresursu racionālu izmantošanu, samazinot negatīvo ietekmi uz vidi un klimata pārmaiņām, kā arī uzlabojot uzņēmumu produktivitāti, konkurētspēju un eksportspēju. Investīcijas tieši veicinās virzību ilgtspējīgas un videi draudzīgas uzņēmējdarbības attīstības virzienā. Intervences ietvaros tiks uzlabota ražošanas iekārtu energoefektivitāte, tādējādi samazinot ikgadējo primārās enerģijas patēriņu un sniedzot enerģijas ietaupījumu un SEG emisiju samazinājumu.

Nacionālos normatīvos aktos tiks noteikti ieguldījumi alternatīvas enerģijas tehnoloģijās un energoefektivitātes palielināšanā, kas ir atbalstami intervences ietvaros, piemēram:

-tiks atbalstīti ieguldījumi atjaunojamās enerģijas ražošanai, izmantojot saules, vēja, ģeotermālo u.c. atjaunojamo enerģiju veidus, tai skaitā maza apjoma biogāzes stacijām, kūtsmēslu pārstrādei, iegūto enerģiju izmantojot pašpatēriņam saimniecības vajadzībām, nodrošinot pašpatēriņu vismaz 80% apmērā, enerģijas ražošanas jaudai nepārsniedzot saimniecības elektroenerģijas pašpatēriņu iepriekšējā kalendāra gadā;

-tiks atbalstīti energoefektivitātes pasākumi, kas paredz esošo būvju atjaunošanas vai pārbūvēšanas rezultātā panākt vismaz 20 procentu enerģijas ietaupījumu apkurei un telpu dzesēšanai, un to pierāda ēkas energoaudits vai energoefektivitātes aprēķins, kurā iekļauta informācija par ēkas enerģijas patēriņu pirms un pēc ēkas atjaunošanas vai pārbūves, investējot apgaismojumā, ražošanas līnijās un citās ierīcēs vai iekārtās, kuru darbināšanai tiek patērēta enerģija, lai palielinātu energoefektivitāti vismaz par 20 procentiem.

Investīcijām energoefektivitātē, kurus atbalsta saskaņā ar šo intervenci, ir jāpārsniedz obligātās energoefektivitātes prasības jaunām ēkām vai pielietojamu praksi.

Atbalsts nav paredzēts normatīvo aktu noteikto obligāto prasību ieviešanai, izņemot ja ES tiesību aktos paredzēta jauna standarta ieviešanas gadījumā ir iespējams pretendēt uz atbalstu saskaņā ar Regulas Nr.2021/2115 73.panta 5.punktu.

Veiktās investīcijas atjaunojamās enerģijas ražošanā saskan gan ar Direktīvu (EU) 2018/2001 (Atjaunojamās enerģijas direktīva) un Direktīva 2012/27/ES (Energoefektivitātes Direktīva), gan ar zaļā kursa mērķiem, gan ar NEKP īstenošanu.

Lai nodrošinātu līdzvērtīgas iespējas pretendēt uz atbalstu ieguldījumiem lauku saimniecībām dažādos Latvijas reģionos publiskais finansējums tiks piešķirts to sadalot pēc reģionalizācijas principa.

Atbalsts netiek ierobežots konkrētiem lauksaimniecības nozares sektoriem. Administratīvās procedūras nodrošinās atbalsta nepārklāšanos par vienām un tām pašām darbībām, kā arī ar Eiropas kopienas Kopējā Tirgus Organizācijas sniegto atbalstu.

Principi projektu atlases kritērijiem - iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem, tādiem kā iepriekš saņemtā atbalsta apmērs, projekta gatavība ieviešanai (piemēram, būvprojekta esamība), mazāks attiecināmo izmaksu apjoms.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir juridiska vai fiziska persona, kas ir:

1. lauku saimniecība, kuras kopējais neto apgrozījums ir vismaz 4 000 euro un tā ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos produktus;

2. juridiska persona, kuras kopējais neto apgrozījums ir vismaz 4 000 euro, un kura veic lauksaimniecības produktu pārstrādi, ražošanā, kā izejvielu izmantojot Līguma par Eiropas Savienības darbību I. pielikumā minētos lauksaimniecības produktus;

3. kooperatīvā sabiedrība, kas atbilst normatīvajos aktos par kooperatīvo sabiedrību atbilstību noteiktajiem kritērijiem.

4. lauksaimniecības nozares zinātniskā iestāde, kas veic lauksaimniecisko darbību.

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Investīcijām, kurām paredzama negatīva ietekme uz vidi, jāveic ietekmes uz vidi novērtēšana.

Vairākiem atbalsta pretendentiem ir iespēja iesniegt kopprojektus, kopīgi veicot ieguldījumus. Kopprojektā iesaistītajiem uzņēmumiem ir jābūt noslēgtam līgumam par savstarpējo sadarbību projekta īstenošanā.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Intervencē tiek atbalstīta:

-pamatlīdzekļu iegāde, t.sk. energoefektīvu iekārtu iegādei, atjaunojamās enerģijas (saule, vējš, biogāze u.c) ražošanas iekārtu iegādei un uzstādīšanai;

-būvniecība un pārbūve (t.sk. energoefektīvo būvju būvniecība vai pārbūve vai atjaunojamās enerģijas enerģijas (saule, vējš, biogāze u.c) ražošanai nepieciešamo būvju būvniecība vai pārbūve);

-vispārējās izmaksas.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☑ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiem piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

- o*vienotās likmes piemērošana* noteikta, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. R 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:
  -
    - projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
    - vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

- *vienības izmaksu* piemērošana tiks izmantota tehnikas un iekārtu iegādei, izmantojot Tehnikas un iekārtu katalogu, atbilstoši metodikai, kas tiks sagatavota, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu. Tehnikas un iekārtu katalogs, kā elektroniskas rīks ir pieejams kopš 2021.gada Lauku atbalsta dienesta tīmekļvietnē un ir savienots ar Elektroniskās pieteikšanās sistēmu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos. Atbalsta saņēmējam piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu.

Atbalsta intensitāte intervencē ir no 30% līdz 60%. Atbalsta likme tiek diferencēta pēc ieguldījumu veida un saimniecības lieluma atbilstoši nacionālos normatīvos aktos noteiktajam, augstāku atbalsta intensitāti piemērojot mazām saimniecībām. Papildu atbalsta intensitāte var tikt piemērota ieguldījumiem bioloģiskajās lauku saimniecībās, jauniem lauksaimniekiem, nepārsniedzot maksimālo atbalsta intensitāti.

Atbalstu var apvienot ar finanšu instrumentu atbalstu vai procentu likmes subsīdiju, nepārsniedzot Regulas 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7. sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

Atbalsts intervences ietvaros netiek sniegts par lauksaimniecības potenciāla atjaunošanu, tādejādi netiek pārkāpti PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 8. punktā minētie nosacījumi.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	**Pants**	**Piemērojamā likme**	**Min. likme**	**Maks. likme**
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.1.4. - Vidējās projekta izmaksas, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.15; R.16	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.1.4. - Vidējās projekta izmaksas, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ņemot vērā iepriekšējā perioda pieredzi, finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu, var prognozēt, ka vidējā projekta summa veidos ap 250 000 *euro*. Pasākuma ietvaros ir plānots uzstādīt AER ar kopējo jaudu 22 MW. Mērķa vērtība tiek noteikta, pieņemot, ka ieguldot 890 EUR var uzstādīt 1KW AER jaudu.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.1.4. - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		250 000,00	250 000,00					
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		300 000,00	300 000,00					
	O.20 (vienība: Darbības)		47,00	31,00					78,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		47,00	31,00					78,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			4 407 093,02	4 139 996,01	2 003 224,01	2 003 224,01	801 290,01	13 354 827,06
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			3 746 029,00	3 518 997,00	1 702 740,00	1 702 740,00	681 097,00	11 351 603,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.1.5 - Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.1.5
Intervences nosaukums	Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā

SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Īstenojot finanšu instrumentu tiks risināta vajadzība SM2 V4.

Aizdevums ir nepieciešams, lai risinātu finanšu resursu pieejamības problēmu ar ko bieži vien saskaras lauku saimniecības uzsākot vai arī attīstot uzņēmējdarbību. Finanšu instrumenta īstenošana sekmēs iespēju

produktīvi un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības lauku teritorijās, tādejādi paaugstinot lauku saimniecību konkurētspēju.

Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu ir paredzēts investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām. Kapitāla atlaide nodrošinās ātrāko aizdevumu atmaksu, veicinās pozitīvas finanšu plūsmas nodrošināšanu lauku saimniecībās un arī veicinās lauku saimniecību straujāko attīstību, jo tādējādi tiks samazināts atmaksājama aizdevuma apjoms.

Finanšu resursu pieejamības nodrošināšanai ir pieejams aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei, nepiemērojot kapitāla atlaidi.

Viens no nozīmīgākiem lauksaimniecības nozares trūkumiem ir zema lauku saimniecību efektivitāte un produktivitāte (2018.gadā tā bija 619 EUR/ha (22% no ES vidējā)). Bez tam, vēl joprojām mazajās un vidējās saimniecībās ir nepietiekams nodrošinājums ar mūsdienīgu tehniku un būvēm ražošanas vajadzībām, un ir zemi ilgtermiņa ieguldījumi, tāpēc jo īpaši ir jāstiprina un jāveicina šo saimniecību konkurētspēja. Tādējādi ir vitāli svarīgi sniegt atbalstu saimniecībām konkurētspējas veicināšanai tādām investīcijām, kas saistītas ar lauku saimniecību pārstrukturēšanu, efektīvas ražošanas attīstību un nozaru dažādošanu (lauksaimniecības produktu ražošanai nepieciešamo pamatlīdzekļu iegāde – traktortehnika, lauksaimniecības agregāti, visa veida tehnika, iekārtas un aprīkojums, kā arī lauksaimniecības produktu ražošanas būvju būvniecība). Tādējādi tiks nodrošināta ražošanas produktivitātes paaugstināšanās, samazināti riski, kas saistīti ar atsevišķu vadošo nozaru tirgus svārstību negatīvo ietekmi.

Intervences ietvaros uz atbalstu savas saimniecības tālākai attīstībai var pretendēt arī gados jauni lauksaimnieki.Gados jauni lauksaimnieki intervences atbalstu var izmantot, lai nodrošinātu saimniecības atbilstību noteiktiem standartiem.

Šī interevnce papildinina LA4.1.1, LA4.1.2, LA4.1.3., LA4.1.4. un LA4.1.6. intervences.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona:

1. nodarbojas ar saimniecisko darbību un kuras rīcībā ir ražošanas resurss standarta izlaides vērtībā vai apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 150 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.
2. ir iegūta lauksaimniecības izglītība, kas sīkāk noteikta nacionālajos normatīvajos aktos.

Atbalsta pretendents saimniecības darījumdarbības plānā paredz:

1. saimniecības sākotnējās situācijas aprakstu;
2. detalizētas ziņas par nepieciešamajiem ieguldījumiem saimnieciskās darbības attīstībai (tai skaitā norādot aktivitāšu ieviešanas plānu);
3. plānoto darbību aprakstu, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības attīstībai;
4. saimniecība ir ekonomiski dzīvotspējīga;
5. paredz neto apgrozījuma vai ražošanas pieaugumu (fiziskās vienībās vai SI) vai darba vietas radīšanu;
6. paredz lauku saimniecības darbības attīstības mērķus.

Atbalsta pretendentam, kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīviem aktiem un individuālo darījumdarbības plānu ir iespējams daļēji dzēst investīciju aizdevuma pamatsummu.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Investīciju aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 100 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam. Kapitāla atlaide ir līdz 50% no aizdevuma summas, kuru piešķir aizdevuma pamatsummas daļējai dzēšanai, bet ne vairāk kā 40 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.

Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 50 000 euro, nepiemērojot kapitāla atlaidi.

Īstenojot finanšu instrumentu ir iespējams atbalstu piesaistīt investīcijām, dzīvnieku iegādei un viengadīgu augu iegādei, apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta summas, kā arī atsevišķi apgrozāmiem līdzekļiem.

Finanšu instrumenta atbalstu var apvienot ar apstiprināto projektu investīciju atbalstu, vai atbalstu procentu likmes subsīdiju, nepārsniedzot Regulas Nr. 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☐ **Dotācija**

☑ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Finanšu instruments – aizdevums investicijām lauku uzņēmējiem līdz 100 000 euro, kapitāla atlaide līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 40 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte investīciju aizdevumu programmas ietvaros, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu ir 65 %.

Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir līdz 50 000 euro. Šim aizdevumam netiek piemērota kapitāla atlaide. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir attiecināms ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktu. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejams, ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz subsīdijas ekvivalentu 200 000 euro jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā.

Papildu skaidrojums

Attiecībā uz finanšu instrumentu

Ieviešot finanšu instrumentu "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums", kur aizdevuma summa ir līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārim tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Ņemot vērā, ka finanšu instrumenta ietvaros atbalsts tiks sniegts, kā aizdevums investīcijam līdz 100 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, savukārt aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir līdz 20 500 euro, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa kopā ar kapitāla atlaidi veidos ap 40 000 euro.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7. sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?
☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)
Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)
Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 11. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam. Atbalsts intervences ietvaros netiek sniegts par lauksaimniecības potenciāla atjaunošanu, tādejādi netiek pārkāpti PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 8. punktā minētie nosacījumi.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.1.5.1. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR	Finanšu instruments	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.9	Nē
LA U4.1.5.2. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR	Finanšu instruments	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.9	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.1.5.1. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

LA U4.1.5.2. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.1.5.1. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		48 000,00	48 000,00	48 000,00	48 000,00			
	O.20 (vienība: Darbības)		105,00	105,00	40,00	0,00			250,00
LA U4.1.5.2. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)				40 000,00	40 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)				48 000,00	48 000,00			
	O.20 (vienība: Darbības)				70,00	105,00			175,00

LA 4.1.6. - Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.1.6.
Intervences nosaukums	Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V8	Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā

SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM4 V1	Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V2	Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu	Augsta	Jā
SM4 V3	Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai	Augsta	Jā
SM4 V7	Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.	Augsta	Jā
SM4 V8	Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus	Augsta	Jā
SM5 V3	Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus	Augsta	Jā
SM5 V7	Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus	Vidēja	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM9 V4	Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi	Zema	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Viens no nozīmīgākiem lauksaimniecības nozares trūkumiem ir zema lauku saimniecību efektivitāte un produktivitāte (2018.gadā tā bija 619 EUR/ha (22% no ES vidējā)). Bez tam, vēl joprojām mazajās un vidējās saimniecībās ir nepietiekams nodrošinājums ar mūsdienīgu tehniku un būvēm ražošanas vajadzībām, un ir zemi ilgtermiņa ieguldījumi, tāpēc jo īpaši ir jāstiprina un jāveicina šo saimniecību konkurētspēja. Tādējādi ir vitāli svarīgi sniegt atbalstu saimniecībām konkurētspējas veicināšanai tādām investīcijām, kas saistītas ar lauku saimniecību pārstrukturēšanu, efektīvas ražošanas attīstību un nozaru dažādošanu (lauksaimniecības produktu ražošanai nepieciešamo pamatlīdzekļu iegāde – traktortehnika, lauksaimniecības agregāti, visa veida tehnika, iekārtas un aprīkojums, kā arī lauksaimniecības produktu ražošanas būvju būvniecība). Tādējādi tiks nodrošināta ražošanas produktivitātes paaugstināšanās, samazināti riski, kas saistīti ar atsevišķu vadošo nozaru tirgus svārstību negatīvo ietekmi.

Lauksaimniecības uzņēmumos lieli līdzekļi tiek novirzīti aizņēmumu procentu maksājumiem, ko šie uzņēmumi varētu izmantot investīcijām efektivitātes palielināšanai un jaunu darbavietu radīšanai. Tāpēc intervence ir paredzēta *procentu likmes daļēja dzēšana subsīdijas veidā,* atbrīvojot lauku saimniecībās līdzekļus, kas tiek novirzīti aizņēmumu procentu maksājumiem, lai lauku saimniecības varētu veikt ieguldījumus jaunu darbavietu radīšanai un efektivitātes palielināšanai, tādējādi kāpinot konkurētspēju un produktivitāti. Tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta arī turpmāku investīciju ieplūšana uzņēmumos, un tiktu mazināts finansiālais slogs uzņēmumiem, kas maksā kredītprocentus par aizņēmumiem.

Atbalsts tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai paredzēts kā papildus atbalsta instruments, lai nodrošinātu efektīvu LA 4.1.1., LA 4.1.2., LA 4.1.3., LA 4.1.4 investīciju projektu īstenošanu, kā arī tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta arī turpmāku investīciju ieplūšana uzņēmumos. Tādējādi tiktu mazināts finansiālais slogs uzņēmumiem, kas maksā kredītprocentus par aizņēmumiem.

Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās ir paredzēts juridiskām vai fiziskām personām, kas veic lauksaimniecisko darbību, t.sk. lauksamniecības pakalpojumu atbilstīgām kooperatīvām sabiedrībām, kas veicina lauksaimnieku kooperāciju un nodrošina gatavās produkcijas savākšanu, piegādi noieta tirgiem.

Atbalstam subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanaiiesniegumi atbalsta saņemšanai, kredītlīguma vai finanšu līzinga līguma kopijas, kredītiestāžu izziņas par nomaksātajiem procentu likmēm noteiktā laika posmā, īpašuma tiesības apliecinoši dokumenti, būvniecības gadījumā - būvniecības līgumi un ar tiem saistīto maksājumu dokumenti tiks izvērtēti ik gadu. Ja iesniegumos norādītais izmaksājamā atbalsta apmērs pārsniedz paredzēto finansējumu, aprēķinātajam atbalstam tiks piemērots proporcionālais samazinājums, par ko potenciālie atbalsta saņēmēji tiks informēti pirms pieteikšanās atbalstam.

Šī intervence papildina LA 4.1.1, LA 4.1.2, LA 4.1.3., LA 4.1.4. un LA 4.1.5. intervences.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir juridiska vai fiziska persona, kas ir:

1. lauku saimniecība, kura ražo Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā minētos produktus;
2. kooperatīvā sabiedrība, kas atbilst normatīvajos aktos par kooperatīvo sabiedrību atbilstību noteiktajiem kritērijiem.

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosakāms nacionālos normatīvos aktos. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.

Atbalstu subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai var apvienot ar apstiprināto projektu investīciju atbalstu, vai finanšu instrumentu atbalstu, nepārsniedzot Regulas 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

Papildu skaidrojums

Ņemot vērā, ka daļa no lauku saimniecībām saskaras ar “brīvo” līdzekļu nepietiekamības problēmu, jo līdzekļi tiek novirzīti aizdevuma procentu maksājumiem, ir nepieciešams paredzēt atbalsta instrumentu procentu likmes daļēja dzēšanai subsīdijas veidā, paredzot to par kredītiestādēs ņemtiem kredītiem investīciju iegādei. Atbalsta ieviešanas mērķis - mazināt finansiālo slogu saimniecībām, kas maksā kredītprocentus par aizdevumu. Tādējādi lauku saimniecības varēs veikt ieguldījumus jaunu darbavietu radīšanai un efektivitātes palielināšanai, kāpinot konkurētspēju un produktivitāti. Tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta arī turpmāku investīciju ieplūšana saimniecībās.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7. sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam. Atbalsts intervences ietvaros netiek sniegts par lauksaimniecības potenciāla atjaunošanu, tādejādi netiek pārkāpti PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 8. punktā minētie nosacījumi.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.1.6 - Vidējās projekta izmaksas, EUR	Dotācija	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.9	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.1.6 - Vidējās projekta izmaksas, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidēji vienam atbalsta pretendentam izmaksāta summa procentu likmes daļējai dzēšanai. Ņemot vērā iepriekšējā perioda pieredzi, finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu, var prognozēt, ka vidējā projekta summa jaunajā periodā veidos ap 2 718 euro.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.1.6 - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 718,00	2 718,00	2 718,00	2 718,00	0,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00	0,00		
	O.20 (vienība: Darbības)		1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00		8 275,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00		8 275,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00		13 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00		13 500 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.2 - Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.2
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V2	Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)	Augsta	Jā
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V4	Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus	Augsta	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā

SM9 V9	Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Viens no nozīmīgākiem lauksaimniecības nozares trūkumiem ir tas, ka ražošanas izmaksas kāpj straujāk nekā izlaide un ir salīdzinoši zema pārstrādes efektivitāte uz nodarbināto. Augstas ražošanas izmaksas un zema pārstrādes efektivitāte ir saistīta arī ar citu trūkumu – zemu inovāciju īpatsvaru: inovatīvo pārtikas uzņēmumu jomā Latvija atpaliek no citām valstīm. Tādējādi ir vitāli svarīgi sniegt atbalstu lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumiem tādos pasākumos, kas ļaus kapināt ražotnes efektivitāti un produktivitāti, tas ir: ieguldījumos, saistītos ar jaunu tehnoloģiju (un ar to saistīto aprīkojuma, tehnikas, ierīču) pielietošanu ražošanā, kas mazinās uzņēmumā izmantoto ražošanas resursu apjomu, ļaus aizstāt trūkstošo darba spēku ar modernām tehnoloģijām un kapinās ražotnes efektivitāti un produktivitāti.

Pasākuma ietvaros var atbalstīt uzņēmumu pamatlīdzekļu iegādi, kas sekmē blakusproduktu, atkritumu, atlieku un citu nepārtikas izejvielu piegādi un izmantošanu bioekonomikas vajadzībām, vienlaikus dodot ieguldījumu arī Latvijas Bioekonomikas stratēģijas 2030 mērķu sasniegšanā.

Projektu atlases kritēriju izvēle ir cieši saistīta ar pasākuma mērķu sasniegšanu. Attiecīgi priekšroka dodama projektiem, kas vērsti uz atbalsta pretendenta iesaistīšanos kvalitātes shēmās, vietējo izejvielu izmantošanu, aprites ekonomiku, bioloģiskajai pārstrādei, projekta gatavību (būvprojekta esamība), kā arī iepriekš saņemtais atbalsts.

Lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumos lieli līdzekļi tiek novirzīti aizdevuma procentu maksājumiem, ko šie uzņēmumi varētu izmantot investīcijām efektivitātes palielināšanai un jaunu darbavietu radīšanai. Tāpēc intervences ietvaros paredzēts papildus atbalsta instruments procentu likmes daļēja dzēšana subsīdijas veidā tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai paredzēts kā papildus atbalsta instruments, lai nodrošinātu efektīvu LA4.2. Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē investīciju projektu īstenošanu, kā arī tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta arī turpmāku investīciju ieplūšana uzņēmumos. Tādējādi tiktu mazināts finansiālais slogs uzņēmumiem, kas maksā kredītprocentus par aizdevumu.

Atbalstam subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai iesniegumi atbalsta saņemšanai, kredītlīguma vai finanšu līzinga līguma kopijas, kredītiestāžu izziņas par nomaksātajiem procentu likmēm noteiktā laika posmā, īpašuma tiesības apliecinoši dokumenti, būvniecības gadījumā - būvniecības līgumi un ar tiem saistīto maksājumu dokumenti tiks izvērtēti ik gadu. Ja iesniegumos norādītais izmaksājamā atbalsta apmērs pārsniedz paredzēto finansējumu, aprēķinātajam atbalstam tiks piemērots proporcionālais samazinājums, par ko potenciālie atbalsta saņēmēji tiks informēti pirms pieteikšanās atbalstam.

Īstenojot finanšu instrumentu tiks risināta vajadzība SM2 V4. Aizdevums ar kapitāla atlaides elementu ir nepieciešams, lai risinātu finanšu resursu pieejamības problēmu ar ko bieži vien saskaras lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmēji uzsākot vai arī attīstot uzņēmējdarbību. Finanšu instrumenta īstenošana sekmēs iespēju produktīvi un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības lauku teritorijās, tādejādi paaugstinot lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmēju konkurētspēju, kā arī tādejādi tiktu veicināta uzņēmumu efektivitāte un nodrošināta arī turpmāku investīciju ieplūšana uzņēmumos. Aizdevums ir paredzēts investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam

attiecināmām izmaksām. Kapitāla atlaide nodrošinās ātrāko aizdevumu atmaksu, pozitīvo finanšu plūsmu lauku saimniecībās un arī veicinās lauku saimniecību straujāko attīstību, jo tādējādi tiks samazināts atmaksājama aizdevuma apjoms.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta (granta veidā) saņēmējs ir juridiska persona, kas veic vai veiks lauksaimniecības produktu pārstrādi, ražošanā, kā izejvielu izmantojot Līguma par Eiropas Savienības darbību I. pielikumā minētos lauksaimniecības produktus

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Veicot ieguldījumus, atbalsta saņēmējam ir jānodrošina sasniedzamo rādītāju izpilde. Atbalsta saņēmējam izvēlas tādus izaugsmes rādītājus, kas ir pārbaudāmi un to vērtība auditējama.

Intervences ietvaros uzņēmumiem, kas darbojas valsts pilsētās, ir noteikts nosacījums par vietējās pamatizejvielas izmantošanu pārstrādē. Par vietējo izejvielu uzskata tādu izejvielu, kas iegādāta 300 km rādiusā no pārstrādes uzņēmuma. Nacionālajos normatīvos aktos noteiktā kārtībā tiks piemērots vietējo pamatizejvielu minimālais apjoms atkarībā no pārstrādes sektoriem, ja projekta īstenošanas vieta atrodas valsts nozīmes pilsētās. Pārējā teritorijā nav noteikts ierobežojums par pamatizejvielas iegādi.

Vairākiem atbalsta pretendentiem ir iespēja iesniegt kopprojektus, kopīgi veicot ieguldījumus bez atsevišķa uzņēmuma dibināšanas. Kopprojektā iesaistītajiem uzņēmumiem ir jābūt noslēgtam līgumam par savstarpējo sadarbību projekta īstenošanā.

Papildu atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai tiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei. Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kas veic vai veiks lauksaimniecības produktu pārstrādi, ražošanā, kā izejvielu izmantojot Līguma par Eiropas Savienības darbību I. pielikumā minētos lauksaimniecības produktus.

Finanšu instruments

Atbalsta saņēmējs (finanšu instrumenta gadījumā) ir fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību vai plāno to uzsākt un kuras rīcībā apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 150 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.

Atbalsta (finanšu instrumenta gadījumā) saņemšanas nosacījumi:

1. ir izstrādājis darījumdarbības plānu, paredzot visus nepieciešamos ieguldījumus, nodrošinot patstāvīgu ienesīgu saimniecisko darbību;
2. projekta īstenošanas termiņš ir 2- 4 gadi;

Atbalsta (finanšu instrumenta gadījumā) pretendents darījumdarbības plānā paredz:

1. sākotnējās situācijas aprakstu;
2. detalizētas ziņas par nepieciešamajiem ieguldījumiem saimnieciskās darbības attīstībai (tai skaitā norādot aktivitāšu ieviešanas plānu);
3. plānoto darbību aprakstu, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības attīstībai;
4. saimnieciska darbība ir ekonomiski dzīvotspējīga, paredzot pozitīvu saimniecības naudas plūsmu darījumdarbības plāna īstenošanas periodā;
5. paredz neto apgrozījum, ražošanas pieaugumu vai darba vietas radīšanu;
6. paredz saimnieciskās darbības attīstības mērķus.

Atbalsta pretendentam (finanšu instrumenta gadījumā), kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīviem aktiem un individuālo darījumdarbības plānu ir iespējams daļēji dzēst aizdevuma pamatsummu.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Attiecībā uz grantu

Atbalsts granta veidā tiek paredzēts investīcijām:

- pamatlīdzekļos, kas paredzēti lauksaimniecības produktu pārstrādei, un ar to saistītai iepakošanai (jaunu iekārtu, tehnikas, tās aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai,
- jaunu būvju būvniecībai un esošo būvju pārbūvei, būvju ierīkošanai),
- kā arī vispārējām izmaksām.

Izmaksas, kas nav attiecināmas ir noteikti KLP Stratēģiskā plāna 4.7. nodaļā.

Papildus **atbalsta subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai** maksimālais apjoms ir nosakāms nacionālos normatīvos aktos. Atbalsts subsīdijas veidāprocentu likmes daļējai dzēšanaitiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.

Attiecībā uz finanšu instrumentu

Finanšu instruments – aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 100 000 euro, kapitāla atlaide līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 40 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji. Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte aizdevumu programmas ietvaros, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu ir 65 %.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☑ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiem piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

vienotās likmes piemērošana (d) noteikta, saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:

- projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;

- vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Attiecībā uz grantu.

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos. Maksimālais apjoms tiks diferencēts atkarībā no atbalsta saņēmēju tirgus orientācijas.

Piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu. Atbalsta saņēmējiem piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālos normatīvos aktos noteiktā kārtībā.

Atbalstāmo aktivitāšu īstenošanai tiks piemērota atbalsta intensitāte no 20% - 50% no projekta attiecināmajiem izdevumiem. Attiecīgos gadījumos var tikt piešķirta papildu atbalsta intensitāte saskaņā ar KLP stratēģiskā plāna regulas 73.pantu, nepārsniedzot noteikto maksimālo atbalsta intensitāti.

Papildu atbalsta intensitāte var tikt piemērota, piemēram, pārstrādes uzņēmumiem, kas ražo pārtikas kvalitātes shēmas produktus, ieguldījumiem inovācijās, bioloģiskajai pārstrāde, vietējās izejvielas pārstrādei, D kategorijas kritiskās infrastruktūras pārtikas uzņēmumi,u.c.

Atbalsta likme tiek diferencēta pēc uzņēmuma lieluma atbilstoši tā apgrozījumam saskaņā ar nacionālos normatīvos aktos noteikto.

Papildus **atbalsta subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai** maksimālais apjoms ir nosakāms nacionālos normatīvos aktos. Atbalsts subsīdijas veidāprocentu likmes daļējai dzēšanaitiek paredzēts par kredītiestādēs un akciju sabiedrībā "Attīstības finanšu institūcija Altum" ņemtiem aizņēmumiem investīciju iegādei.

Papildus atbalstu subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai var apvienot ar apstiprināto projektu investīciju atbalstu, vai finanšu instrumentu atbalstu, nepārsniedzot Regulas 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes.

Attiecībā uz finanšu instrumentu.

Atbalsta intensitāte līdz 65% no projekta attiecināmajiem izdevumiem, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar aizdevumu subsīdijas ekvivalentu.

Papildu skaidrojums

.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervences ietvaros īstenojami projekti, kuru pamatizejviela ir lauksaimniecības produkts. Savukārt projekta īstenošanas rezultāta gala produkts var būt tāds, kas iekļauts Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikumā vai tāds, kas ir ārpus Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikuma, kur attiecīgi piemērojami valsts atbalsta nosacījumi.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☑ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)
Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)
Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 11. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.39	Nē
LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR	Finanšu instruments	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.39	Nē
LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR	Dotācija	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Vērtējot iepriekšējā perioda pieredzi, ieviešot LAP 2014-2020 atbalsta pasākumu M4.2 “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē” finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu un paredzētās izmaiņas intervences īstenošanā pēc 2023.gada, var prognozēt, ka vidēji atbalsta summa jaunajā periodā veidos ap 154 823 eiro.

LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ieviešot finanšu instrumentu “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums” ar atbalsta summu līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārīm tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Ņemot vērā, ka finanšu instruments tiks sniegts aizdevumu veidā līdz 100 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, atbalstu varēs piesaistīt investīcijām, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām, var prognozēt kā vidēji aizdevuma veidos ap 50 000 euro, bet kapitāla atlaide veidos 25 000 euro. Var prognozēt, ka tiks piešķirti ap 10 aizdevumi ikgadēji, bet kopumā tiks atbalstīti ap 40 projekti, kas veicinās ieguldījumus pārstrādē.

LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		154 823,00	154 823,00	154 823,00	154 823,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		190 000,00	190 000,00	190 000,00	190 000,00	0,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		96,00	72,00	72,00	0,00	0,00	0,00	240,00
LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		10,00	10,00	10,00	10,00	0,00	0,00	40,00
LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		15 476,00	15 476,00	15 476,00	0,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		19 000,00	19 000,00	19 000,00	0,00	0,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		54,00	54,00	54,00	0,00	0,00	0,00	162,00

LA 4.3. - Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.3.
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.22. Atbalstīto infrastruktūras ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Tiek atbalstītas darbības latvijas teritorijā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V6	Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Latvijā lauksaimniecībā izmantojamā un meža zeme kopumā ir meliorēta 2,4 milj. ha platībā (kur 1,6 milj. ha jeb 68% meliorēta lauksaimniecībā izmantojamā zeme un 0,8 milj. ha jeb 23% meliorēta meža zeme) un 71% meliorācijas sistēmu ir nodots zemes īpašniekiem, uzliekot tiem tiesisku atbildību par to ekspluatāciju un uzturēšanu. Šim nolūkam lauksaimniekiem ir nepieciešami līdzekļi – gan finanšu, gan darba, lai meliorācijas sistēmas uzturētu darboties spējīgas. Bieži meliorācijas sistēmas pieder dažādiem īpašniekiem (privātiem un valstij) un no to saskaņotas rīcības būs atkarīga meliorācijas sistēmu funkcionalitāte, kas beigās rezultējas iespējā ražot lauksaimniecības produkciju. Tāpēc gan saimniecībām, gan mežu īpašniekiem un publiskās infrastruktūras uzturētājiem šajā nolūkā ir vajadzīgs investīciju atbalsts. Īpaši svarīga ir valsts nozīmes ūdensnoteku atjaunošana un uzturēšana, jo tās novada ūdeni no visām meliorētajām platībām. Tādejādi mazinot riskus, ko rada klimata pārmaiņas un to radītie spēcīgu nokrišņu periodi, kā arī veicinot produktivitātes kāpināšanu un CO_2 piesaistes palielināšanos mežos.

Augsnes auglības uzlabošanas pasākumi galvenokārt saistīti ar barības vielu izskalošanās samazināšanu. Uzlabota augsnes struktūra nodrošina labāku mēslojuma uzņemšanu un rada mazāku N noteci. Meliorācijas sistēmu uzturēšanai ir kompleksa ietekme uz augsni un tās auglību. Gan pārmitra, gan pārāk sausa augsne ir nepiemērota kultūraugu audzēšanai. Pie optimāla ūdens daudzuma pieejamības, augu saknēm ir pieejams daudz vairāk skābekļa un netiek ietekmēta augsnē dzīvojošo organismu bioloģiskā daudzveidība.

Viens no augsnes kvalitāti ietekmējošajiem faktoriem ir augsnes mitrums. Lielākā daļa meliorācijas grāvju, kas vecāki par 25 gadiem, ir pilnībā vai daļēji zaudējuši savu funkcionalitāti. Meliorācija sistēmu ierīkošana palielina meža produktivitāti.

Ņemot vērā pieaugošo nokrišņu intensitāti Latvijas pielāgošanās klimata pārmaiņām plānā laika posmam līdz 2030. gadam kā vienu no nepieciešamajām darbībām paredz atjaunot un pielāgot meliorācijas sistēmas, lai iespējami novērstu klimata pārmaiņu veicinātus (sevišķu intensīvu lietusgāžu pieauguma) plūdus.

Neattiecināmās izmaksas noteiktas KLP Stratēģiskā plāna 4.7. nodaļā.

Atbalsts intervences ietvaros paredzēts esošo meliorācijas sistēmu atjaunošanai un pārbūvei, lai novadītu lieko ūdeni no lauksaimniecības vai meža zemes. Intervences ietvaros nav attiecināmi ieguldījumi apūdeņošanas sistēmu izveidei, līdz ar to nav attiecināmi KLP stratēģiskā plāna Regulas Nr.2021/2115 74.panta nosacījumi.

Projektu atlases kritēriji

Iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem, tādiem kā, piemēram, projekta gatavība ieviešanai, ieguldījumi videi draudzīgās meliorācijas sistēmās, projekta realizācijas vieta, priekšroku sniedzot projektiem, kas nodrošinās meliorācijas sistēmu sasaisti, tas ir pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēma ietek valsts nozīmes meliorācijas sistēmā, kas atjaunota 2014.-2020.gada plānošanas periodā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir pašvaldību koplietošanas meliorācijas sistēmu tiesiskie valdītāji, kā arī valsts un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu apsaimniekotājs, kas plāno īstenot projektu lauksaimniecības vai meža zemē.

Atbalsts infrastruktūrai - meliorācijas sistēmu pārbūvei un atjaunošanai lauksaimniecības un meža zemēs.

Paredzētajiem ieguldījumiem atbilstoši likumdošanai veic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Ietekmes uz vidi novērtējums ir vairāk stadiju procedūra, kuras procedūra ietver pasākumu kopumu, kas paredz esošā vides stāvokļa izpēti paredzētajā teritorijā, objekta ietekmes uz vidi izpēti, priekšlikumu izstrādi nelabvēlīgo ietekmju samazināšanai vai novēršanai, kā arī nepieciešamo monitoringa prasību izstrādi paliekošo ietekmju novērošanai.

Meliorācijas sistēmu atjaunošana vai pārbūve netiek atbalstīta īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, *Natura 2000* teritorijās (izņemot, ja to paredz teritorijas Dabas aizsardzības plāns) un bioloģiski vērtīgos zālājos.

Jaunu meliorācijas sistēmu būvniecība intervences ietvaros netiek atbalstīta.

Lai veicinātu Ūdens pamatdirektīvas prasības par labu ūdens kvalitātes stāvokli, projektu ietvaros tiks realizēti ūdens kvalitātei labvēlīgi un vidi saudzējoši pasākumi – sedimentācijas dīķu, mitrāju, ūdensnoteku meandru – ierīkošana, īpaši riska ūdens objektu sateces baseinu teritorijās.

Atbalsta pretendents atbilst vispārīgiem nosacījumiem, kas noteikti 4.7.sadaļā.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

1. atbalstu par meliorācijas sistēmas atjaunošanu var saņemt, ja būvdarbi meliorācijas sistēmā ir veikti vairāk nekā pirms 15 gadiem vai projektā paredzētajos meliorācijas sistēmas atjaunošanu darbos izrokamais grunts daudzums (kubikmetros) ir vismaz 30% apjomā no atjaunojamās meliorācijas sistēmas izbūvē izraktā grunts daudzuma (kubikmetros);

2. atbalstu riska ūdensobjektu sateces baseinos iespējams saņemt tikai tad, ja projektā ietverti videi draudzīgu meliorācijas sistēmu izveidi;

3. pierādījums, ka projekts ir izvērtēts saskaņā ar Ūdens pamatdirektīvas 4.7 pantu, attiecīgi ņemot vērā kopējās ietekmes, un tiek ierosināti atvieglojoši pasākumi, ko apliecina Valsts vides dienests vai Vides valsts pārraudzības birojs, izsniedzot atbilstošu atļauju visiem meliorācijas projektiem šī pasākuma ietvaros, ar lūgumu pildīt saistības, kuras var izrietēt no Ūdens pamatdirektīvas 4.panta 7.punkta, ja tas ir atbilstoši.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Intervences ietvaros tiek piemērota saņēmēja faktiski notikušo attiecināmo izmaksu atmaksa.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiem piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja:

-*vienotās likmes piemērošana* noteikta, saskaņā ar Vispārējās regulas Nr. 2021/1060 53.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 3.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:

- projekta pieteikumasagatavošanas izmaksām;
- vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Piemērojamā atbalsta intensitāte noteikta līdz 100% saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu. Atbalsta saņēmējiem piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālos normatīvos aktos noteiktā kārtībā.

Meliorācijas sistēmu pārbūvei un atjaunošanai valsts nozīmes sistēmās tiks piemērota atbalsta intensitāte 100% no projekta attiecināmajiem izdevumiem, savukārt pašvaldību nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmu pārbūvei un atjaunošanai tiks piemērota atbalsta intensitāte līdz 90% no projekta attiecināmajiem izdevumiem.

Papildu skaidrojums

Ņemot vērā iepriekšējā perioda pieredzi, finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu, var prognozēt, ka valsts nozīmes meliorācijas sistēmu pārbūvei un atjaunošanai vidēji atbalsta summa jaunajā periodā veidos ap 104 000 euro, bet pašvaldību un koplietošanas meliorācijas sistēmu atjaunošanai un pārbūvei vidēji atbalsta summa jaunajā periodā veidos ap 60 000 euro.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts meliorācijas sistēmu atjaunošanai meža zemēs, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā.

Intervences ietvaros nav piemērojams Regulas Nr.2021/2115 74.panta nosacījumi.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.3.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā valsts nozīmes meliorācijas sistēmām, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.39	Nē
LA U4.3.2 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā pašvaldību un koplietošanas meliorācijas sistēmām, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.3.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā valsts nozīmes meliorācijas sistēmām, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Vērtējot iepriekšējā perioda pieredzi, ieviešot LAP2014-2020 atbalsta pasākumu M4.3 “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras uzlabošanā” finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu un paredzētās izmaiņas intervences īstenošanā pēc 2023.gada, var prognozēt, ka valsts nozīmes meliorācijas sistēmu pārbūvei un atjaunošanai vidēji atbalsta summa jaunajā periodā veidos ap 104 000 euro.

LA U4.3.2 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā pašvaldību un koplietošanas meliorācijas sistēmām, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Vērtējot iepriekšējā perioda pieredzi, ieviešot LAP2014-2020 atbalsta pasākumu M4.3 “Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras uzlabošanā” finansējuma apjomu un iesniegto projektu skaitu un paredzētās izmaiņas intervences īstenošanā pēc 2023.gada, var prognozēt, ka pašvaldību un koplietošanas meliorācijas sistēmu atjaunošanai un pārbūvei vidēji atbalsta summa jaunajā periodā veidos ap 60 000 euro.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.3.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā valsts nozīmes meliorācijas sistēmām, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		104 000,00	104 000,00	104 000,00	104 000,00	104 000,00	104 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		160 000,00	160 000,00	160 000,00	160 000,00	160 000,00	160 000,00	
	O.22 (vienība: Darbības)		63,00	63,00	63,00	63,00	63,00	0,00	315,00
LA U4.3.2 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā pašvaldību un koplietošanas meliorācijas sistēmām, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00	0,00	0,00	
	O.22 (vienība: Darbības)		57,00						57,00
KOPĀ	O.22 (vienība: Darbības)		120,00	63,00	63,00	63,00	63,00	0,00	372,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 666 951,00	6 688 650,00	7 885 644,00	7 823 312,00	5 502 110,00	5 433 333,00	36 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		2 266 909,00	5 685 352,00	6 702 797,00	6 649 815,00	4 676 794,00	4 618 333,00	30 600 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.4 - Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.4
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Finanšu instruments ir paredzēts investīciju atbalstam un apgrozāmajiem līdzekļiem, apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām, juridiskam vai fiziskam personām, kuri nodarbojas ar uzņēmējdarbību lauku attīstības jomā vai tikai plāno to uzsākt. Atbalsts finanšu instrumentu veidā veicina iedzīvotāju iesaistīšanos saimnieciskajā darbībā un palielina finanšu resursu pieejamību saimnieciskās darbības veicējiem lauku attīstības jomā, radot vai saglabājot darba vietas lauku apvidos.
Šī intervence papildina LA19. intervenci.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kas nodarbojas ar saimniecisko darbību vai plāno to uzsākt un kuras rīcībā apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 150 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.

Atbalsta pretendents darījumdarbības plānā paredz:

1. saimniecīskas darbības sākotnējās situācijas aprakstu;
2. detalizētas ziņas par nepieciešamajiem ieguldījumiem saimnieciskās darbības attīstībai (tai skaitā norādot aktivitāšu ieviešanas plānu);
3. plānoto darbību aprakstu, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības attīstībai;
4. saimnieciska darbība ir ekonomiski dzīvotspējīga;
5. paredz neto apgrozījuma vai ražošanas pieaugumu vai darba vietas radīšanu;
6. paredz saimnieciskās darbības attīstības mērķus.

Atbalsta pretendentam, kas ir izpildījis sasniedzamos rezultātus, saskaņā ar nacionāliem normatīviem aktiem un individuālo darījumdarbības plānu ir iespējams daļēji dzēst investīciju aizdevuma pamatsummu.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Finanšu instruments – investīciju aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 100 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam un aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 50 000 euro.

Ekonomiskais pamatojums noteiktajam atbalsta apjomam

Ņemot vērā zemo uzņēmējdarbības aktivitāti lauku teritorijās ir nepieciešams paredzēt atbalstu ieguldījumiem uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, dažādojot uzņēmējdarbību un attīstot finanšu resursu piedāvājumu reģionos. Finanšu instrumenta ieviešanas mērķis ir samazināt tirgus nepilnības un veicināt jaunu saimnieciskās darbības veicēju izveidi un esošo izaugsmi, nodrošinot pieeju finansējumam perspektīvu un dzīvotspējīgu biznesa projektu īstenošanai tiem lauku saimnieciskās darbības veicējiem, kuri nepietiekama nodrošinājuma, saimnieciskās darbības vēstures, kredītvēstures, neto ieņēmumu plūsmas vai esošo kredītsaistību apjoma dēļ nav spējuši piesaistīt finansējumu no finanšu tirgus dalībniekiem (komercbankām, privātajiem investoriem utt.) uzņēmējdarbības projektu īstenošanai nepieciešamajā apmērā.

Īstenojot finanšu instrumentu ir iespējams investīcijas aizdevumu līdz 100 000 euro piesaistīt investīcijām, apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta attiecināmām izmaksām Kapitāla atlaide ir līdz 50% no investīciju aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 40 000 euro.Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.

Papildus ir pieejams aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 50 000 euro. Šim aizdevumam netiek piemērota kapitāla atlaide.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☐ **Dotācija**

☑ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☐ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Investīciju aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 100 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam Atbalsta intensitāte investīciju aizdevumām līdz 65% no projekta attiecināmajiem izdevumiem, kas sevī iekļauj kapitāla atlaidi kopā ar subsīdijas ekvivalentu. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir līdz 50 000 euro. Šim aizdevumam netiek piemērota kapitāla atlaide. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir attiecināms ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 80.panta 3.punktu. Aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei ir pieejams, ja atbalsta kopējā summa nepārsniedz subsīdijas ekvivalentu 200 000 euro jebkurā trīs fiskālo gadu laikposmā. Finanšu instrumenta atbalstu var apvienot ar apstiprināto projektu investīciju atbalstu, nepārsniedzot Regulas Nr. 2021/2115 73.pantā maksimāli noteiktās atbalsta intensitātes

Papildu skaidrojums

Ieviešot finanšu instrumentu "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums" kur atbalsta summa ir līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārīm tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro. Investīciju aizdevums līdz 100 000 euro ar kapitāla atlaidi ir līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 40 000 euro, papildus aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 50 000 euro.Var prognozēt, kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 40 000 euro, iekļaujot kapitāla atlaidi vidēji ap 25 000 euro.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☑ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam,

šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.4 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, EUR	Finanšu instruments	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.4 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, EUR

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa.

Ieviešot finanšu instrumentu "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums" kur atbalsta summa ir līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārīm tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Ņemot vērā, ka finanšu instruments tiks sniegts investīciju aizdevumu veidā līdz 100 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, un ir paredzēts investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, kā arī zemes iegādei līdz 10% apjomā no projekta kopējam attiecināmām izmaksām, kā arī atsevišķi tiks sniegts aizdevums apgrozāmo līdzekļu iegādei līdz 50 000 euro, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 40 000 euro. Var prognozēt, ka vidēji ikgadēji tiks piešķirti 35-40 aizdevumi, bet kopumā tiks atbalstīti ap 150 projekti lauku attīstības jomā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.4 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, EUR (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		48 000,00	48 000,00	48 000,00	48 000,00	0,00	0,00	
	O.24 (vienība: Darbības)		35,00	40,00	40,00	35,00	0,00	0,00	150,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Darbības)		35,00	40,00	40,00	35,00	0,00	0,00	150,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 400 000,00	1 600 000,00	1 600 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	6 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 190 000,00	1 360 000,00	1 360 000,00	1 190 000,00	0,00	0,00	5 100 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 400 000,00	1 600 000,00	1 600 000,00	1 400 000,00	0,00	0,00	6 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)		1 190 000,00	1 360 000,00	1 360 000,00	1 190 000,00	0,00	0,00	5 100 000,00
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.5 - Mākslīgo mitrāju izveide

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.5
Intervences nosaukums	Mākslīgo mitrāju izveide
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.21. Atbalstīto lauku saimniecību neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Īstenošanas vieta ir visa Latvija.
NUTS 1 Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM5 V2	Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās	Augsta	Jā
SM6 V2	Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās l/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.26 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ienesīgo un neienesīgo ieguldījumu atbalstu saistībā ar dabas resursu aizsardzību
R.32 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Aktivitātes mērķis:
Mākslīgie mitrāji, kas ierīkoti meliorētās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs, ir ar virszemes vai pazemes ūdens plūsmu ūdens piesārņojuma samazināšanai.

Ņemot vērā upju ūdens kvalitātes lauksaimniecības monitoringa īpaši jutīgo teritoriju upēs rezultātus, ES Nitrātu direktīvā norādītā nitrātu – slāpekļa koncentrācijas robežvērtība tiek pārsniegta epizodiski, - ziemas mēnešos, kas liecina, ka šajos upju baseinos nepieciešams ieviest pasākumus, kas spētu samazināt

slāpekļa savienojumu zudumus. Kā viens no ieteicamajiem nitrātjonu koncentrāciju samazināšanas veidiem ir mākslīgo mitrāju izbūve.

Ar mākslīgi veidotu mitrāju palīdzību iespējams samazināt ne tikai nitrātu, bet arī fosfora noplūdi ūdeņos, tādejādi pasargājot dabīgās ūdenskrātuves no augu barības elementu ieplūdes, kā arī radot neatsveramu un būtisku pienesumu bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai t.sk. veidojas jaunas dzīvotnes dažādām dzīvnieku sugām, tai skaitā zālāju bridējputniem un niedrāju putniem.

Atbalstu nepiešķir mākslīgo mitrāju izbūvei:

1. Natura 2000 teritorijās, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stingrā režīma, dabas lieguma un dabas parka režīma zonās (izņemot, ja mākslīgo mitrāju izbūvi paredz Natura 2000 teritorijas vai īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plāns) un mikroliegumos vai bioloģiski vērtīgajos zālājos;
2. dabiskās ūdenstecēs.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:

LIFE projektu ietvaros tiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, taču demarkācija tiks nodrošināta projektu līmenī, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Plānots valsts papildus atbalsts 3 000 000 EUR apmērā. Skat. KLP SP pielikumu “Annex V – Additional national financing”.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Mākslīgie mitrāji ir veidoti ūdens piesārņojuma piesaistei ar virszemes vai pazemes ūdens plūsmu.

Nosacījumi:

- Ierīkojot mākslīgos mitrājus obligāti jāparedz “putnu dzīvotnes elementu nodrošināšana”, ietverot:

a) lēzenu krastu izveidi;

b) 1/3 no robežjoslas starp ūdeni un zālāju uztur bez koku, krūmu un niedrāja apauguma, uzturēšanas darbus veicot no 1.augusta līdz 31.martam

- Izbūves vieta – pēc iespējas tuvāk ietecei regulētā ūdensnotekā un (vai) dabiskā ūdenstecē;
- Virszemes ūdens plūsmas mākslīgajos mitrājos ūdens attīrīšana norisinās seklā ūdens slānī, kurā atrodami dabiski vai stādīti ūdensaugi.
- Pazemes ūdens plūsmas mākslīgajos mitrājos tiek nodrošināta ūdens plūsma caur rupjas smilts, grants filtru, kura virspusē iestādīti augi;
- Mitrājam ar virszemes ūdens plūsmu baseina dziļums no pamatnes – ne vairāk kā 1,5 m;
- Mitrāja izveides vietā tiek ievākti ūdens paraugi nacionālos normatīvos aktos noteiktā kārtībā, kas apliecina mitrāja izveides nepieciešamību- ūdeņu paraugos kopējā slāpekļa vidējā koncentrācija pārsniedz 2.5 mg/l.
- Virszemes un pazemes ūdens plūsmas mitrāja izveides detalizēti nosacījumi tiek noteikti nacionālajos normatīvajos aktos.
- Mākslīgā mitrāja izbūve nedrīkst negatīvi ietekmēt augštecē un lejtecē esošo meliorācijas sistēmu funkcionalitāti.

Virszemes ūdens plūsmas mitrāja izmērāmie kritēriji:

1. spoguļvirsmas laukums ir vismaz 0.5 - 2.0% no sateces baseina platības;

2. mākslīgā mitrāja dziļums visā platībā ir 0.5 - 1.5 m;

3. vismaz 50% no mākslīgā mitrāja spoguļvirsmas laukuma aizņem veģetācija.

Atbalsta saņēmējs: lauksaimnieks vai cits saņēmējs (fiziska vai juridiska persona), t.sk. pašvaldība.

Atlases kritēriju principi (rindošanas kritēji):
Mākslīgie mitrāji prioritāri ierīkojami riska ūdensobjektiem noteiktajos riska ūdensobjektu sateces baseinos, saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem;

Attiecināmās izmaksas:
- Tiešās investīciju izmaksas: projektā paredzēto darbību un pasākumu īstenošanai nepieciešamie materiāli, (t.sk., degvielas izdevumi), infrastruktūras objekta būvniecība, kas detālāk tiek noteikts nacionālajos normatīvajos aktos;
- Netiešās investīciju izmaksas: projekta izstrāde - plānošanas un konsultāciju pakalpojumi, kas ir skaidri saistīti ar ieguldījumu (t.sk. arhitektu, inženieru un konsultāciju pakalpojumi, konsultācijas par vides un ekonomikas ilgtspējību, ieskaitot priekšizpēti), ir attiecināmi līdz 15% no tiešo ieguldījumu izmaksām.

Atbalsta maksājuma veids:
Dotācija, lai izpildītu intervences ietvaros paredzēto neproduktīvo investīciju mērķi, un nav klasificējams kā komercdarbības atbalsts.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☐ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atbalsta intensitāte – līdz 90%.

Intervences atbalsta mērķis ir neienesīgu investīciju rezultātā veikt ieguldījumus vidrūpē un bioloģiskajā daudzveidībā, izbūvējot mākslīgos mitrājus galvenokārt īpaši jutīgā teritorijā, bet neizslēdzot arī saimniecības riska ūdens objektu sateces baseinu teritorijas .

Intervences atbalsts tiek izmaksāts granta (dotācijas) veidā, sedzot tiešāsun netiešās investīciju izmaksas, projektā paredzēto darbību un pasākumu īstenošanai, kas saistīti ar mērķu sasniegšanu attiecībā uz vidrūpi un bioloģisko daudzveidību.

Papildu skaidrojums

Projekta izmaksu noteikšanai ņemtas vērā valstī vidējās darba spēka, tehnikas un būvniecības izmaksas mitrzemju ierīkošanai un projektēšanai, izmantojot ekspertu vērtējumu, kas pielāgotas to saimniecību vidējam lielumam, kurās tiks veikti neienesīgie ieguldījumi.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.nodaļā

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 5. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 5. punkts

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.5 - Īstenoto projektu vidējās izmaksas	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.26; R.32	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.5 - Īstenoto projektu vidējās izmaksas

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā, atlīdzinot atbalsta saņēmējam faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Intervences kopējais plānotais iznākums ir izbūvētas 80 mākslīgās mitrāju. Ir plānots, ka visā plānošanas periodā tiks izsludinātas maksimums 5 projektu kārtas, nodrošinot visās kārtās aptuveni vienādu nepieciešamo potenciāli izbūvējamo mitrāju skaitu.

Intervencei tiek izmantota vidējās vienības izmaksas aprēķina pieeja, ņemot vērā, ka nav iespējams precīzi identificēt katras atšķirīgās saimniecības raksturlielumus, kas ietekmē būvniecības darbu plānošanu, īstenošanu - atbilstošu mitrāju platību izveidi ar papildus elementiem piemērotus zālāju bridējputniem vai niedrāju putniem, jo atšķirībā no dažādām situācijām, par vienu un to pašu būvniecības posmu var tikt noteiktas atšķirīgas izmaksas, atkarībā no grunts stāvokļa, virsmas modeļa, meliorācijas sistēmu esamības un citiem parametriem, kas var ietekmēt konkrēto izdevumu pozīciju veidus un apjomus.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.5 - Īstenoto projektu vidējās izmaksas (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	0,00	
	O.21 (vienība: Darbības)		0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	80,00
KOPĀ	O.21 (vienība: Darbības)		0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	80,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		66 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00	184 000,00	0,00	1 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		56 100,00	212 500,00	212 500,00	212 500,00	156 400,00	0,00	850 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 4.6. - Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 4.6.
Intervences nosaukums	Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.23. Atbalstīto ārpussaimniecības neienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
SM6 V1	Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanos zālājos un meža zemēs	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.32 To lauku saimniecību daļa, kas saņem KLP ieguldījumu atbalstu, ar ko veicina bioloģisko daudzveidību

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir veicināt dabisko zālāju platības atjaunošanu un platību palielinājumu retiem/prioritāriem biotopiem, lai mazinātu starpību starp reālo biotopa platību un tā labvēlīga aizsardzības stāvokļa nodrošināšanai minimālo nepieciešamo platību un līdz ar to uzlabotu kopējo Direktīvu ziņojumu par biotopu stāvokli valstī, kas tiek veikts 1x 6 gados, kas atspoguļot arī PAF 2021-2027 īstenošanas ietvaros.

Atbilstoši PAF 2021-2027 ziņotajam, vairāk nekā puse zālāju biotopu ir sliktas kvalitātes neatbilstošas apsaimniekošanas dēļ. Lielākā daļa neapsaimniekoto zālāju biotopu ir privātīpašums (59%). Tādēļ jāpieliek lielākas pūles, lai privātu zemes īpašnieku iesaistīšana atjaunotu un apsaimniekotu zālāju biotopus. Daudzos gadījumos ir iespējams panākt degradētu platību atgriešanu stāvoklī, kad ar laiku tie kļūst pielīdzināmi aizsargājamiem biotopiem un/vai kļūst piemēroti aizsargājamām sugām kā dzīvotnes. Vairums zālāju sugu apdzīvo vairākus zālāju biotopus, tāpēc viena biotopu veida saglabāšana vienmēr ir jāplāno kopā ar visu pārējo zālāju biotopu saglabāšanu teritorijā. Šī iemesla dēļ NATURA 2000 teritoriju uzskaitījums pa prioritarizētajiem biotopu veidiem ir tikai indikatīvs. Ja pievēršas konkrēta biotopu veida atjaunošanai un saglabāšanai, tad jāplāno visu dabisko zālāju biotopu atjaunošana šim biotopu veidam prioritārajās NATURA 2000 teritorijās, nevis tikai konkrētā biotopu veida atjaunošana.

Kā norādīts PAF (2021-2027), Lauku attīstības programmā jāiekļauj pasākumi prioritāro zālāju biotopu aizsardzības un pārvaldības veicināšanai, kā arī īpaša uzmanība jāpievērš iepriekšminētajām NATURA 2000 teritorijām, kuras ir vissvarīgākās zālāju saglabāšanai. Plašāk skat. 3.nodaļā.

Attiecībā uz dubultā finansējuma risku:
LIFE projektu un valsts atbalsta VAF ietvaros tiek ieviestas līdzvērtīgas prakses, taču demarkācija tiks nodrošināta projektu līmenī, līdz ar to nepastāv dubultā finansējuma risks.

Plānots valsts papildu finansējums 1 000 000 EUR apmērā. Skat. KLP SP pielikumu "Annex V – Additional national financing".

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atjaunojamajām platībām jāatbilst vienai no sekojošām pazīmēm:
1) platība ir vērtējama kā esošs bioloģiskivērtīgs zālājs, kas ir zemā kvalitātē un kam nepieciešami kvalitāti uzlabojoši pasākumi;
2) platība ir vērtējam kā potenciāli bioloģiski vērtīgs zālājs.

Atbalsta saņēmējs: Lauksaimnieks (fiziska vai juridiska persona).

Atlases kritēriju principi (rindošanas kritēji):
1. Priekšroka 18* prioritārajās NATURA 2000 teritorijās identificētiem ES nozīmes zālāju biotopiem un biotopu kompleksiem vai potenciāli bioloģiski vērtīgiem zālājiem.
2. Primāri atjaunojamas par ES nozīmes zālāju biotopu atzītas ilggadīgu zālāju platības vai potenciāli bioloģiski vērtīgizālāji;
3. Putniem nozīmīgo dzīvotņu zālājos atjaunošanā priekšroka ir ķikuta dzīvotnēm.
4. Priekšroka saņēmējiem, kuriem ir aktuālas agrovides klimata pārvaldības saistības;
**18 prioritārās NATURA 2000 teritorijas, kas identificētas Prioritāro darbību plānā NATURA 2000 teritorijām (PAF 2021-2027): Abavas senleja; Aiviekstes paliene; Aukšdaugava; Dvietes paliene; Engures ezers; Gaujas nacionālais parks; Kuja; Ķemeru nacionālais parks; Liepājas ezers; Lubāna mitrājs; Mugurves pļavas; Ogres ieleja; Rāznas nacionālais parks; Sventājas upes ieleja; Svētes paliene; Veclaicene ;Vestiena; Ziemeļgauja.*

Attiecināmās izmaksas:
- Tiešās investīciju izmaksas: projektā paredzēto darbību un pasākumu īstenošana (apauguma novākšana un citas darbības), materiālu, mazvērtīgā inventāra un izejvielu izmaksa (t.sk., degvielas izdevumi), specifiskas tehnikas iegāde,infrastruktūras objektu, kas nepieciešami atjaunojošās ganīšanas nodrošināšanai, izveidošanas izmaksas, kas detalizētāk tiek noteiktsnacionālajos normatīvajos aktos;
- Netiešās investīciju izmaksas: projekta izstrāde - plānošanas un konsultāciju pakalpojumi, kas ir skaidri saistīti ar ieguldījumu (t.sk. par vides un ekonomikas ilgtspējību), ir attiecināmi līdz 15% no tiešo ieguldījumu izmaksām.

Papildus prasības atbalsta saņēmējiem:
1. atjaunotā platība obligāti jāpiesaka atbalstam turpmākai apsaimniekošanai agrovides klimata pārvaldības saistībās;
2. projekta izstrādē un īstenošanā piesaista DAP ekspertus vai sugu un biotopu ekspertus, lai nodrošinātu projekta mērķtiecīgu īstenošanu.

Projektā var tikt iekļauta sekojošu darbu veikšana:
1) koku un krūmu novākšana, krūmu atvašu ierobežošana;
2) atvašu, koku unkrūmu atlieku novešana no lauka;

3) vairākkārtēja aizaugušu platību pļaušana, tai skaitā ar rokas darba rīkiem, un biomasas novākšana;
4) pirmreizēja apauguma novākšana meliorācijas grāvjos, vēsturisko virszemes noteces grāvju atjaunošana, novācotun izvācot apaugumuun sanesumus, lai veicinātu virszemes ūdens noteci *(nav pieļaujama grāvju padziļināšana, gultnes maiņa un jaunu meliorācijas sistēmuizveide)*;
5) zālāja virsmas līdzināšana, lai likvidētu ciņus (izņemot ķikuta dzīvotnēs), kurmju un mežacūku rakumus, t.sk. frēzēšana- pirms zālāju virsmas līdzināšanas uzkrājušās kūlas un apauguma novākšana;
6) atjaunojošā pļaušanavai atjaunojošā noganīšana.

Atbalsta maksājuma veids:
Dotācija, lai izpildītu intervences ietvaros paredzēto neproduktīvo investīciju mērķi, un nav klasificējams kā komercdarbības atbalsts.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana.

Intervence ir ārpus IAKS

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☐ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Intensitāte - 90%
Intervences atbalsta mērķis ir neienesīgu investīciju rezultātā veikt kvalitatīvus un kvantitatīvus uzlabojumus ES nozīmes zālāju biotopiem, galvenokārt NATURA 2000 teritorijās, bet iespējams arī ārpus tām, ņemot vērā dabas ekspertu konstatējumus par biotopu stāvokli un lokalizāciju.

Intervences atbalsts tiek izmaksāts granta (dotācijas) veidā, sedzot tiešās un netiešās investīciju izmaksas, projektā paredzēto darbību un pasākumu īstenošanai, kas saistīti ar mērķu sasniegšanu attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības, sugu un biotopu aizsardzības statusa uzlabošanu, īpašu uzmanību pievēršot NATURA 2000 teritorijām un citām bioloģiski vērtīgām sistēmām.

Papildu skaidrojums

Ņemtas vērā viena hektāra vidējās izmaksas, kas var tikt attiecinātas uz zālāju biotopa atjaunošanas darbiem un pasākumiem, kas saistīti ar apauguma novākšanu, ciņu frēzēšanu, augsnes sagatavošanu, sēšanas darbi, sēklu materiāla un pirmreizēji kopšanas darbi, kas nepieciešami zālāja ieaudzēšanai, kā arī infrastruktūras izveide ganību dzīvnieku ganīšanas funkciju nodrošināšanai.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs
Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?
☐ Jā ☑ Nē
Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)
Neattiecas
Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)
Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 5. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 5. punkts

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U4.6 - stenoto projektu vidējās izmaksas	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.32	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U4.6 - stenoto projektu vidējās izmaksas

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā, atlīdzinot atbalsta saņēmējam faktiski radušās attiecināmās izmaksas.

Intervences kopējais plānotais iznākums ir 390 projekti, (katrā vismaz 5 ha atjaunojamo zālāju biotopu, kur izmaksas par ha diapazonā no 500 līdz 2500 EUR/ha, līdz ar to kopumā mērķis ar 390 projektiem atjaunot vismaz 2 000 ha), ko plānots sasniegts veicot neienesīgās investīcijas ES nozīmes zālāju biotopu atjaunošanā. Ir plānots, ka visā plānošanas periodā tiks izsludinātas vismaz 5 projektu kārtas, nodrošinot visās kārtās aptuveni vienādu nepieciešamo potenciāli atjaunojamo zālāju biotopu platību.

Intervencei tiek izmantota vidējās vienības izmaksas (tas nav vienkāršoto izmaksu aprēķins) aprēķina pieeja, ņemot vērā, ka nav iespējams precīzi identificēt katra atšķirīgā biotopa kvalitātes stāvokli un atbilstoši tam nepieciešamās veicamās darbības un izmantojamās zālāju atjaunošanas tehnoloģijas u.tml. ieguldījumu veidus un apjomus. Faktiskais atbalsta diapazons par ha var būt mainīgs, atkarībā no katra konkrētā atjaunojamā zālāja stāvokļa t.i. katrs projekts būs izstrādāts individuāli.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U4.6 - stenoto projektu vidējās izmaksas (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		7 500,00	7 500,00	7 500,00	7 500,00	8 462,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		9 000,00	9 000,00	9 000,00	9 000,00	9 000,00		
	O.23 (vienība: Darbības)		98,00	98,00	98,00	96,00	0,00		390,00
KOPĀ	O.23 (vienība: Darbības)		98,00	98,00	98,00	96,00	0,00		390,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		390 000,00	390 000,00	390 000,00	390 000,00	440 000,00		2 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		331 500,00	331 500,00	331 500,00	331 500,00	374 000,00		1 700 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 5 - Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 5
Intervences nosaukums	Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.20. Atbalstīto lauku saimniecību ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta lauku teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.9 To lauksaimnieku daļa, kas saņem ieguldījumu atbalstu pārstrukturēšanai un modernizēšanai, tostarp resursefektivitātes uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Aktivitātes ietvaros ir paredzēts atbalstīt mazo lauku saimniecību attīstību, lai veicinātu mazo lauku saimniecību konkurētspēju, paaugstinot to ražošanas produktivitāti un efektivitāti, atbalstot kooperāciju un tirgus pieejamību.

Mazo saimniecību izdzīvošanas un attīstības pamatā ir nepieciešamība pārstrukturēt ražošanu, palielinot pievienoto vērtību. Šāda veida intervence sniedz atbalstu mazām, potenciāli ilgtspējīgām saimniecībām, kuras ir orientētas uz tirgus ražošanu atbilstoši tirgus prasībām. Tādā veidā mazajām saimniecībām tiks

sniegta palīdzība komerciāli izdevīgi pāriet uz tirgu orientētu ražošanu, kas ir priekšnoteikums lauksaimniecības nozares konkurētspējas sasniegšanai.

Mazās saimniecības pilda īpašu lomu lauku teritorijas un kopienas attīstībā un tām ir izšķiroša nozīme lauku nodarbinātības, vietējās pārtikas ražošanā, kultūras tradīciju saglabāšanā, vietējo zināšanu un vietējā cilvēku potenciāla attīstībā, kā arī atverot savu saimniecību tūristu apmeklējumiem un piedāvājot savu saražoto produkciju. Mazajām saimniecībām ir ierobežotas izaugsmes iespējas, jo tām ir lielākas ražošanas izmaksas, un trūkst iespēju investēt jaunās ražošanas sistēmās un zemē, tās vislielāko daļu no saviem ieguldījumiem veic pašu spēkiem, un tāpēc šie ieguldījumi ir ļoti nelieli. Mazo saimniecību pamatlīdzekļi ir nolietoti un tie netiek pietiekami atjaunoti, tāpat arī mazo saimniecību iespējas nodrošināt līdzfinansējumu (ar pašu vai aizņemtiem līdzekļiem) ir ierobežotas.

Intervences ietvaros tiek atbalstīta lauksaimniecības nozare un aktivitātes saistītas ar tūristu apmeklējumiem, atverot savu saimniecību tūristiem un piedāvājot savu saražoto produkciju.
Atbalstu piešķir investīcijām saskaņā ar regulas 2021/2115 73.pantu, piemēram atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un lauksaimniecības nozares noturību; nodrošināt lauksaimnieciskās ražošanas ekonomisko ilgtspēju; samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicināt oglekļa piesaisti, kā arī veicināt ilgtspējīgu enerģētiku; uzlabot orientēšanos uz tirgu un palielināt lauku saimniecību konkurētspēju, attīstot lauku tūrismu.

Projektu atlases kritēriju principi — iesniegtie projekti tiks vērtēti pēc objektīviem kritērijiem, kas raksturo pretendentus un projektus, piemēram, projekta gatavību īstenošanai (piemēram, būvprojekta esamība), iepriekš saņemtā atbalsta apjoms, dalība pārtikas kvalitātes shēmās, t. sk. bioloģiskā lauksaimniecībā, dalība kooperatīvajā sabiedrībā, mazāks attiecināmo izmaksu apmērs utt.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Mazās lauku saimniecības:
·fiziska vai juridiska persona, kura veic lauksaimniecisko darbību;
·dzīvesvieta vai juridiskā adrese ir lauku teritorijā;
·lauksaimniecības produktu, tostarp lauku tūrisma, ražošanas apgrozījums vai standarta izlaide nepārsniedz EUR 15 000.

Atbalsta pieteikuma iesniedzējs atbilst 4.7. iedaļā izklāstītajiem vispārīgajiem nosacījumiem.

Atbalsta pretendents izstrādā un iesniedz saimniecības darījumdarbības plānu, paredzot visus nepieciešamos ieguldījumus saskaņā ar regulas 2021/2115 73.pantu.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Piemēro saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšanu.

Intervences ietvaros atbalsta ieguldījumus, kas saistīti ar lauksaimniecības primāro produktu ražošanu vai pārstrādi, kā arī ar lauksaimniecību nesaistītu darbību īstenošanu.

Ar šo intervenci tiek atbalstīti ieguldījumi, kas nepieciešami mazās saimniecības attīstībai:

- Jaunu mašīnu un iekārtu iegāde (saskaņā ar Tehnikas un iekārtu katalogu);
- Lietotu mašīnu un iekārtu iegāde, kas nav vecāka par pieciem gadiem (atbalsta pieteikuma iesniedzējs sniedz cenu salīdzinājumu);
- Pamatlīdzekļu iegāde, t. sk. informācijas tehnoloģiju un programmatūras iegāde un uzstādīšana;
- Preventīvu pasākumu īstenošana, lai samazinātu savvaļas dzīvnieku nodarīto kaitējumu vai samazinātu to nāvi (piemēram, žogi, atbaidīšanas ierīces utt.);
- Investīcijas, lai pielāgotos vai mazinātu klimata pārmaiņas;

- Daudzgadīgu stādījumu (izņemot zemeņu) ierīkošana, t. sk. stādu iegāde, stādīšanas atbalsta sistēmu, žogi, žogu balsti pirkšanai, uzstādīšanai un stādīšanai;
- Būvniecība un rekonstrukcija (tostarp elektroenerģijas pieslēguma izveide publiskajiem tīkliem);
- Zemes un ēku iegāde projekta īstenošanai līdz 10 % no projekta kopējo pieļaujamo izmaksu vērtības (izņemot vispārējās izmaksas);
- Vispārīgās izmaksas, kas saistītas ar ieguldījumiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☑ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Intervences ietvaros tiek piemērota saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana saskaņā ar regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

Attiecībā uz individuālajām izmaksām tām piemēro vienkāršoto izmaksas pieeju:

- vienotās likmes piemērošanu nosaka saskaņā ar regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta d) apakšpunktu un 2. punkta a) apakšpunktu.

Vienotas likmes finansējumu piemēro divu veidu izmaksām:

- projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksas;
- vispārējās izmaksas, tai skaitā maksa par arhitektiem, inženieriem un konsultantiem, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumi, juridiskie pakalpojumi, tehniskais un ekonomiskais pamatojums, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kas ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

Vienības izmaksu piemērošana tiks izmantota jaunu mašīnu un iekārtu iegādei, izmantojot Mašīnu un iekārtu katalogu saskaņā ar metodiku, kas tiks sagatavota saskaņā ar regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 2. punkta a) apakšpunktu. Mašīnu un iekārtu katalogs kā elektronisks rīks ir pieejams Lauku atbalsta dienesta tīmekļa vietnē kopš 2021. gada un ir savienots ar Elektronisko lietojumprogrammu sistēmu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta summa ir no 5 000 līdz 30 000 EUR.

Atbalsta intensitāte ir no 50% - 85% no projekta attiecināmajiem izdevumiem, tā tiek diferencēta pēc ieguldījumu veida, augstāku atbalsta intensitāti piemērojot tādiem ieguldījumiem, kas sniedz būtisku ietekmi klimata mērķu izpildē un būvniecībā, mazāku atbalsta intensitāti piemērojot tehnikai.

Atbalsta saņēmējam piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos saskaņā ar KLP noteiktām prioritātēm un intervences loģiku, ņemot vērā KLP noteikto īstenošanas mērķu sasniegšanas progresu.

Papildu skaidrojums

Vienības izmaksa noteikta atbilstoši paredzētajam atbalsta apmēram intervences ietvaros.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai (tūristu apmeklējumi saimniecībās), kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Neattiecināmi ieguldījumi ir definēti KLP SP 4.7.1. nodaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U5 - Vienota likme atbalstam mazajām saimniecībām	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.9	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U5 - Vienota likme atbalstam mazajām saimniecībām

Vidējo vienības likmi nosaka, ņemot vērā vēsturiskos datus un iepriekšējā plānošanas perioda - 6.3. pasākuma īstenošanas pieredzi (Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības), kā arī 4.1. Atbalsts ieguldījumiem saimniecībās. Ņemot vērā to, ka mazās lauku saimniecības var īstenot dažāda veida ieguldījumus, aprēķināta vidējā vienības likme, kā arī iepriekšējā plānošanas periodā sniegtais atbalsta apjoms mazo saimniecību grupai ar apgrozījumu līdz 15 000 EUR, paredzams, ka projekta vidējā summa būs EUR 15 000, bet maksimums — par 20 % vairāk jeb EUR 18 000.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U5 - Vienota likme atbalstam mazajām saimniecībām (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		18 000,00	18 000,00	18 000,00	18 000,00			
	O.20 (vienība: Darbības)		267,00	267,00	267,00	265,00			1 066,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		267,00	267,00	267,00	265,00			1 066,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 602 000,00	4 005 000,00	4 005 000,00	4 005 000,00	3 993 000,00	2 390 000,00	20 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 361 700,00	3 404 250,00	3 404 250,00	3 404 250,00	3 394 050,00	2 031 500,00	17 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 7.1 - Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 7.1
Intervences nosaukums	Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Teritoriju, kurā iespējams saņemt atbalstu nosaka atbalsta pasākuma būtība un nosacījumi.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V5	Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu	Augsta	Jā
SM4 V6	Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.17 Platība, par kuru saņemts atbalsts apmežošanai, agromežsaimniecības atjaunošanai, tostarp darbības pārtraukumiem
R.18 Kopējais ieguldījumu apjoms mežsaimniecības nozares darbības rādītāju uzlabošanai

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Ieaudzēšana

Atbalsts paredzēts daļējai tādu ieguldījumu segšanai, kas ir nepieciešami, lai atbalsta nosacījumiem atbilstošā platībā ierīkotu mežaudzi, vai papildinātu dabiski daļēji apmežojušās platības (mežaudzes ierīkošana). Atbalsta nosacījumi fokusēti, lai samazinātu emisijas (organiskās augsnes) un veicinātu papildus CO_2 piesaisti. Meža apsaimniekošanas atbalsta pasākuma plāns nodrošinās projektu īstenošanu atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Atbalsts tiek sniegts par meža ieaudzēšanu (platībā dabiski ieaugušo koku skaits nav lielāks kā kritiskajam šķērslaukumam atbilstošais koku skaits) un dabiski ieaugušas mežaudzes papildināšanu (koku skaits ir lielāks par koku skaitu, kas atbilst mežaudzes kritiskajam šķērslaukumam, bet mazāks par koku

skaitu, kas atbilst minimālajam šķērslaukumam). Atbalsta pasākums īstenojams atbilstoši meža apsaimniekošanas atbalsta pasākumu plānam, kas saskaņots ar Valsts meža dienestu.

Atjaunošana

Atbalsts paredzēts tādu ieguldījumu segšanai, kas ir nepieciešami, lai atbalsta nosacījumiem atbilstošā platībā atjaunotu mežaudzi pēc ugunsgrēkiem vai abiotisku faktoru ietekmē radušies postījumi, piemēram vējgāze, vējlauze, sniega un citi postījumi, kuru dēļ mežaudze iznīcināta.. Atbalsta nosacījumi fokusēti, lai veicinātu papildus CO_2 piesaisti. Meža apsaimniekošanas atbalsta pasākuma plāns nodrošinās projektu īstenošanu atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Meža ugunsgrēku un dabas katastrofu ietekmē tiek iznīcinātas mežaudzes, radot meža īpašniekiem ievērojamus zaudējumus. Zaudējumi meža īpašniekam netiek atlīdzināti un no iznīcinātās mežaudzes meža īpašnieks nevar iegūt ieņēmumus, ko ieguldīt mežaudzes atjaunošanā. Šādos gadījumos būtiski ir veicināt mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošanu. Biežākās dabas katastrofas Latvijā, kuru ietekmē tiek iznīcinātas mežaudzes, ir vējgāzes, vējlauzes, snieglieces un snieglauzes.

Atbalsts paredzēts platībās, par kurām Valsts meža dienests sniedz atzinumu, ka konkrētajā platībā ir bijis ugunsgrēks, dabas katastrofa vai kaitēkļu un slimību bojājumi, kuru rezultātā mežaudze ir iznīcināta un šajā platībā veicama meža atjaunošana. Mežaudze tiek atzīta par iznīcinātu, ja tās šķērslaukums ir mazāks par kritisko, kas noteikts nacionālajos normatīvajos aktos (Meža likums, Noteikumi par koku ciršanu mežā) – šajā gadījumā turpmāka produktīva mežaudzes attīstība nav iespējama. Līdz ar to regulas nosacījums attiecībā uz 20% potenciāla samazinājumu tiek ievērots. Nacionālais regulējums nodefinējis terminus un robežvērtības. Meža likums nosaka -– kritiskais šķērslaukums ir mežaudzes šķērslaukuma robežvērtība, par kuru mazākas vērtības gadījumā nav iespējama mežaudzes apmierinoša attīstība un mežaudze ir atjaunojama. Savukārt – minimālais šķērslaukums – mazākais mežaudzes šķērslaukums, kāds nepieciešams, lai būtu iespējama turpmāka produktīva mežaudzes attīstība. Mežaudzes minimālo un kritisko šķērslaukumu nosaka tieši vai netieši atkarībā no pirmajā stāvā augošo valdošās koku sugas koku vidējā augstuma un to robežvērtības noteiktas noteikumu par koku ciršanu mežā pielikumos.

Nomaiņa

Intervence ir paredzēta investīciju atbalstam, veicot neproduktīvu mežaudžu nomaiņu (neproduktīva mežaudze - saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā) vai valdošās koku sugas nomaiņu baltalkšņa sugu mežaudzēs no 30 gadu vecuma vai blīgznas sugu.

Nosacījumi bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai - pakāpeniska mežaudžu nomaiņa.

Veicot mežaudžu nomaiņu to veic pakāpeniski, platībās saglabājot 30 -50 vecākos dzīvotspējīgus iepriekšējās paaudzes kokus uz hektāra, priekšroku dodot koku sugām ar garāku dzīves ciklu. Saglabājamo koku sugu un skaitu norāda meža apsaimniekošanas atbalsta pasākumu plānā.

Retināšana

Intervence ir paredzēta investīciju atbalstam darbībām, kas būtiski uzlabo mežaudzes sastāvu un tās kvalitāti nākotnē. Atbalsts nodrošina finanšu resursu pieejamību atbalstāmajām darbībām un veicina mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām un palielina CO_2 piesaisti mežaudzēs. Atbalsts paredzēts daļējai tādu ieguldījumu segšanai, kas ir nepieciešami, lai atbalsta nosacījumiem atbilstošā platībā veiktu jaunaudžu retināšanu.

Nosacījumi bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai:

1)īstenojot retināšanu, meža īpašniekam jāievēro Meža likumā, noteikumos par koku ciršanu meža zemēs noteiktās dabas aizsardzības prasības un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;

2)Atbalstu nepiešķir platībās, kas atrodas NATURA 2000 teritorijās, izņemot, ja to pieļauj šo teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi vai dabas aizsardzības plāns. Ja teritorijai nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns, tad nepieciešams saskaņojums ar Dabas aizsardzības pārvaldi;

3)tiek atbalstīta tikai vietējo koku sugu mistraudžu veidošana, izņemot smiltājus, kur zemās auglības dēļ, iespējamas tikai priežu mežaudzes. Līdz ar to atbalsts nodrošina bioloģiski daudzveidīgāku mežaudžu izveidi, kur to ļauj augsnes kvalitāte.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Ieaudzēšana

Vis-Eiropas vadlīnijas meža ieaudzēšanai un atkalatjaunošanai tiek ņemtas vērā:

1.
   - Meža ieaudzēšana tiek pieļauta tikai tad, ja normatīvie akti nenosaka ierobežojumus zemes lietošanas veida maiņai (it īpaši vērtējot plānotās darbības aizsargājamās teritorijās) un atbilst vietējam teritorijas plānojumam;
   - Netiek atbalstīta meža ieaudzēšana platībās ar slēgtām meliorācijas sistēmām, bioloģiski vērtīgos zālājos, meža laucēs.
   - Atbalstu meža ieaudzēšanai nepiešķir par: Ziemassvētku kociņu stādījumiem, īscirtmeta atvasājiem, ātraudzīgu koku sugu enerģētiskām plantācijām (aprites cikls īsāks par 15 gadiem), kā arī NATURA 2000 teritorijās un citās aizsargājamās teritorijās, izņemot, ja to paredz aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanas plāns.
   - Normatīvie akti par meža audzēšanu un atjaunošanu nosaka koku sugas izvēli - vietējās koku sugas;
   - Normatīvie akti regulē arī augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu izmantošanu.
   - Ieaudzējot mežu, saglabā savrup augošus kokus, koku grupas, rindas un alejas.
   - Paugurainā reljefā izvēlas tādu augsnes sagatavošanas paņēmienu, kas neveicina augsnes eroziju.

Atbalstu var saņemt par meža ieaudzēšanu privātajās zemēs, kurās šādu darbību neierobežo nacionālie normatīvie akti. Meža ieaudzēšanu veic lauksaimniecības zemēs (auglība līdz 30 ballēm, uz kūdras augsnēm, uz erozijai pakļautām augsnēm, vai līdz piecu hektāru platībā neievērojot minētos nosacījumus), krūmājos un citās zemēs. Projektiem, ko īsteno teritorijā, kurā meža ieaudzēšana paredzēta īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plānā, ierobežojumus nepiemēro. Viens atbalsta saņēmējs var saņemt atbalstu ne vairāk kā 20 hektāru meža ieaudzēšanai.

Atbalstiesīgie saņēmēji – privātās zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi.

Atjaunošana

Meža atjaunošanu veic pēc bojājumiem, ko mežam nodarījuši meža ugunsgrēki, dabas katastrofas un katastrofāli notikumi. Valsts meža dienests sniedz atzinumu, ka konkrētajā platībā ir bijis ugunsgrēks, dabas katastrofa vai kaitēkļu un slimību bojājumi, kuru rezultātā mežaudze ir iznīcināta un šajā platībā veicama meža atjaunošana.

Atbalstiesīgie saņēmēji – privātās meža zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi.

Nomaiņa

Atbalstu var saņemt par:

1) neproduktīvu mežaudžu nomaiņu (neproduktīva mežaudze - saskaņā ar normatīvajiem aktiem par koku ciršanu mežā);

2) valdošās koku sugas nomaiņu baltalkšņa sugu mežaudzēs no 30 gadu vecuma vai blīgznas sugu mežaudzēs.

Atbalstiesīgie saņēmēji – privātās meža zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi.

Retināšana

Atbalstu var saņemt privāto mežu īpašnieki par mežsaimnieciskām darbībām, kas veicina mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām un palielina CO_2 piesaisti mežaudzēs. Atbalstu piešķir jaunaudžu retināšanai.
Jaunaudzes retina līdz 10 gadu vecās baltalkšņu mežaudzēs, līdz 40 gadu vecās skuju koku, ozolu, ošu mežaudzēs, ja koku augstums nepārsniedz 10 metrus un līdz 20 gadu vecās pārējo koku sugu mežaudzēs.
Atbalstiesīgie saņēmēji – privātās meža zemes īpašnieki, pašvaldības, kooperatīvi.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts paredzēts dotācijas veidā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☑ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts).

Intervencē noteiktais attiecināmo izmaksu apjoms noteikts balstoties standarta izmaksām (vienības izmaksa atbilstoši Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta b) apakšpunktam un 2.punkta a) apakšpunktam) par attiecīgo darbību veikšanai nepieciešamajām vidējām materiālu un pakalpojumu tirgus cenām.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Ieaudzēšana
Attiecināmās izmaksas mežaudzes izveidošanai ir 1123 EUR. Attiecināmās izmaksas dabiski ieaugušas mežaudzes papildināšanai ir 649 EUR.
Atbalsta intensitāte ir līdz 60%.

Atjaunošana
Attiecināmās izmaksas ir 1085 EUR par vienu hektāru, kurā ietverts atbalsts par ierīkošanu.
Atbalsta intensitāte ir līdz 100%.

Nomaiņa
Veicot mežaudzes nomaiņu, attiecināmas izmaksas ir 1161 EUR par vienu hektāru, kurā ietverts atbalsts par ierīkošanu.

Retināšana
Attiecināmās izmaksas retināšanai:jaunaudžu retināšanai ir 440 EUR.Atbalsta intensitāte ir līdz 60%.

Papildu skaidrojums

Vienas vienības summa noteikta ņemot vērā iepriekšējā plānošanas perioda LAP 2014-2020 M8.1 "Meža ieaudzēšana", M8.5 "Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai" un 8.3./8.4. "Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi. Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana" atbalsta pieteikumu apjomu un atbalsta saņēmēju skaitu. Atbalsta maksājuma pamatojums balstās uz SIA „Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" veiktajiem aprēķiniem.

Ieaudzēšana.

Attiecināmās izmaksas ietver platības un augsnes sagatavošana, reproduktīvā materiāla izmaksas, stādījumu aizsardzības pasākumus u.c. Dabiski ieaugušas mežaudzes papildināšanas attiecināmas izmaksas ietver platības un augsnes sagatavošana, reproduktīvā materiāla izmaksas ((stādīšana) 50 % no platības), stādījumu aizsardzības pasākumus u.c.

Atjaunošana

Attiecināmās izmaksas ietver bojātās platības apsekošana, platības un augsnes sagatavošana, reproduktīvā materiāla izmaksas, stādījumu aizsardzības pasākumus u.c.

Nomaiņa

Attiecināmās izmaksas ietver nomaināmās mežaudzes apsekošana, platības un augsnes sagatavošana, reproduktīvā materiāla izmaksas, stādījumu aizsardzības pasākumus u.c.

Retināšana

Attiecināmās izmaksas ietver platības sagatavošanu un mežaudzes kopšanas darba izmaksas.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☑ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai mežsaimniecības nozarē, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu., kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	**Pants**	**Piemērojamā likme**	**Min. likme**	**Maks. likme**
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U7.1.1. - Vidējā atbalsta izmaksa par platību, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.17; R.18	Nē
LA U7.1.2. - Vidējā atbalsta izmaksa par retināšanuplatību, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.17; R.18	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U7.1.1. - Vidējā atbalsta izmaksa par platību, EUR

Plānotais vienības apjoms ir 1123 EUR – vidējā svērtā likme par vienu hektāru. Vienas vienības summa noteikta ņemot vērā vēsturiskos datus un iepriekšējā plānošanas perioda atbalsta pieteikumu apjomu un atbalsta saņēmēju skaitu LAP 2014-2020 M8.1 "Meža ieaudzēšana", M8.5 "Ieguldījumi meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai" un 8.3./8.4. "Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi. Meža ugunsgrēkos un dabas katastrofās iznīcinātu mežaudžu atjaunošana".

Ņemot vērā, ka aprēķinu pamatojums balstās uz iepriekšējā perioda informāciju, bet izmaiņas skar atbalsta intensitāti, plānotā vienības izmaksa noteikta 1123 EUR. Atšķirībā no iepriekšējā perioda atbalsta intensitāte ir līdz 60%, kur savukārt iepriekšējā plānošanas periodā atbalsta intensitāte noteikta 70 vai 60% apmērā, atkarībā no ieaudzēšanā izmantotās meža reproduktīvā materiāla kategorijas.

ELFLA finansējumu plānots papildināt ar valsts papildu finansējumu.

LA U7.1.2. - Vidējā atbalsta izmaksa par retināšanuplatību, EUR

Retināšana

Plānotais vienības apjoms ir 440 EUR – vidējā svērtā likme par vienu hektāru. Vienas vienības summa noteikta ņemot vērā iepriekšējā plānošanas perioda atbalsta pieteikumu apjomu un atbalsta saņēmēju skaitu.

Kopējā intervences mērķa platība ir 90 819 ha.

ELFLA finansējumu plānots papildināt ar valsts papildu finansējumu.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U7.1.1. - Vidējā atbalsta izmaksa par platību, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 123,00	1 123,00	1 123,00				
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		1 123,00	1 123,00	1 123,00				
	O.24 (vienība:)		3 427,00	3 427,00	3 427,00				10 281,00
LA U7.1.2. - Vidējā atbalsta izmaksa par retināšanuplatību, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00		
	O.24 (vienība:)	13 423,00	13 423,00	13 423,00	13 423,00	13 423,00	13 423,00		80 538,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Hektāri (ha))	13 423,00	16 850,00	16 850,00	16 850,00	13 423,00	13 423,00		90 819,00
	O.24 (vienība: Hektāri (ha))	13 423,00	16 850,00	16 850,00	16 850,00	13 423,00	13 423,00		90 819,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	2 359 507,06	2 359 507,06	2 359 507,06	2 359 507,06				9 438 028,24
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 005 581,00	2 005 581,00	2 005 581,00	2 005 581,00				8 022 324,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 7.2 - Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 7.2
Intervences nosaukums	Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi
Intervences veids	INVEST(73-74) – Investīcijas, arī apūdeņošanā
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.24. Atbalstīto ārpussaimniecības ienesīgo ieguldījumu darbību vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Jā ES atlaižu sistēma: Nē LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Teritoriju, kurā iespējams saņemt atbalstu nosaka atbalsta pasākuma būtība un nosacījumi.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM4 V6	Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti.	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.17 Platība, par kuru saņemts atbalsts apmežošanai, agromežsaimniecības atjaunošanai, tostarp darbības pārtraukumiem

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts paredzēts tādu ieguldījumu segšanai, kas saistīts ar meža ugunsgrēku, kaitēkļu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma ierīkošanu un uzlabošanu. Atbalsta nosacījumi fokusēti, lai veicinātu papildus CO_2 piesaisti. Atbalsta pasākuma plāns nodrošinās projektu īstenošanu atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Meža ugunsgrēku un dabas katastrofu ietekmē tiek iznīcinātas mežaudzes. Biežākās dabas katastrofas Latvijā, kuru ietekmē tiek iznīcinātas mežaudzes, ir vējgāzes, vējlauzes, snieglieces un snieglauzes.

Valsts civilās aizsardzības plāns nosaka teritorijas ar paaugstinātu ugunsbīstamību un meža un purvu ugunsgrēku preventīvos pasākumus. Zemkopības ministrija ir izstrādājusi Valsts nozīmes nozares nozīmīgāko risku identifikācijas un apdraudējuma novēršanas plānu, kurā risku identifikācija ietver arī meža ugunsgrēkus. Saskaņā ar šiem plāniem, meža ugunsdrošības uzraudzība no uguns novērošanas torņiem ir paredzēts kā viens no profilaktiskajiem pasākumiem. Meža ugunsgrēku radīto ekonomisko, sociālo un ekoloģisko seku mazināšanā būtiska ir savlaicīga meža ugunsgrēka vietas atklāšana. Meža

ugunsgrēku atklāšanā liela nozīme ir ugunsnovērošanas torņu tīklam. Latvijā ugunsnedrošajā laikposmā torņos tiek nodarbināti torņu dežuranti. Savukārt lielā daļā Eiropas Savienības dalībvalstu, t.sk. Lietuvā, meža ugunsgrēku atklāšanā tiek izmantotas dažādas attālinātās novērošanas metodes. Līdzšinējai praksei mūsu valstī, kad meža ugunsgrēku atklāšanu no ugunsnovērošanas torņiem veic torņu dežuranti, ir vairāki trūkumi. Torņu dežurantu novērojumus nevar izmantot sliktos laika apstākļos, kad ir apgrūtināta redzamība krēslas, tumsas, miglas vai piedūmojuma dēļ. Var netikt pamanīti arī nelieli uguns avoti. Savlaicīgu meža ugunsgrēka atklāšanu būtiski ietekmē arī subjektīvie faktori – indivīda vērīgums, pieredze, iespējams nogurums u.tml. Nelabvēlīgos laika apstākļos, kad ir stiprs vējš, torņu dežurants nevar uzturēties ugunsnovērošanas tornī drošības apsvērumu dēļ. Darba apstākļi ugunsnovērošanas tornī karstā vai vējainā laikā ir smagi, jo torņa kabīnē ir paaugstināta temperatūra un tā ir pakļauta svārstībām, kuru amplitūdas lielums ir atkarīgs no torņa konstrukcijas un vēja stipruma. Smagie darba apstākļi un ierobežotā darbaspēka pieejamība mazapdzīvotos lauku apvidos apgrūtina darbaspēka piesaistīšanu sezonas darbam ugunsnovērošanas torņos, kā arī citos ar ugunsdzēsību saistītos darbos. Lai nodrošinātu operatīvu meža ugunsgrēku atklāšanu jebkuros laika apstākļos visā diennakts laikā un līdz ar to savlaicīgu meža ugunsgrēku likvidāciju, nepieciešams izmantot mūsdienu tehnoloģiskās iespējas, izveidojot attālinātās novērošanas sistēmu. Meža ugunsbīstamības klases ir definētas Ministru kabineta noteikumos. Kopumā visas mežaudzes un izcirtumi tiek iedalīti piecās ugunsbīstamības klasēs, atkarībā no meža augšanas apstākļu tipa.

Arī meža kaitēkļu un slimību monitoringam ir liela nozīme potenciāli šo faktoru ietekmē meža īpašniekam radīto zaudējumu samazināšanā. Kvalitatīvas prognozes par slimību un kaitēkļu izplatīšanos ļauj meža īpašniekiem pieņemt atbilstošus lēmumus par meža īpašumu.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir valsts iestādes, kuru funkcijās ietilpst meža ugunsdrošības uzraudzība vai meža kaitēkļu un slimību monitorings.

Atbalsts meža ugunsgrēku, kaitēkļu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma ierīkošanai un uzlabošanai

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiek sniegts dotācijas veidā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atbalsta intensitāte ir līdz 100%.

Papildu skaidrojums

Nav atiecināms.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☑ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai mežsaimniecības nozarē, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kam nav tiesību saņemt atbalstu?

Noteikts KLP SP 4.7.sadaļā.

Vai investīcijas attiecas uz apūdeņošanu?

☐ Jā ☑ Nē

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā: kādi ir potenciāli vajadzīgie ūdens resursu ietaupījumi (procentos)

Neattiecas

Investīcijas esošo apūdeņošanas iekārtu uzlabošanā (ietekmē ūdensobjektus, kuru stāvoklis ir sliktāks par labu): kādas ir prasības, lai reāli samazinātu ūdens patēriņu (procentos)

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 11. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam – Strukturālo pielāgojumu palīdzība, ko sniedz, izmantojot ieguldījumu atbalstu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu ieguldījumu atbalsta sniegšana paredz skaidrus kritērijus atbalsta saņemšanai, atbalsts nav saistīts vai nepamatojas uz ražošanas veidu vai apjomu, vai vietējo vai starptautisko cenu par saražoto produkciju, un neparedz atbalsta saņēmējam ražot konkrētu produktu. Atbalsts sedz tikai projektā paredzētos ieguldījumus, kā arī nepārsniedz projekta ietvaros plānoto atbalsta summu, kas nepiecienāma konkrēto ieguldījumu veikšanai, veicot strukturālus uzlabojumus saimniecībā. Tādejādi intervence ir atbilstoša - PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 11. punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U7.2. - Vidējā atbalsta isumma, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.17	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U7.2. - Vidējā atbalsta isumma, EUR

Vidējā vienības likme noteikta ņemot vērā vēsturiskos datus un atbalsta pretendentu aktivitāti iepriekšējā periodā, kur vidējais projekta apmērs bija 360 000 EUR. No plānošanas perioda sākuma tika apstiprināti 11 projekti par kopējo publisko finansējumu 4,1 milj. EUR apmērā, piemēram, īstenojot projektus: kaitēkļu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma izveidošana un pilnveidošana, meža ugunsdrošibas sakaru aprīkojuma tīkla izveidošana un pilnveidošana, novērošanas iekārtu tīkla izveidošana un pilnveidošana un uguns novērošanas torņu būvniecība, pārbūve un atjaunošana. Ņemot vērā finansējuma samazinājumu intervences aktivitāšu īstenošanai, vienības izmaksa noteikta 300 000 EUR, savukārt maksimālā izmaksa par 20% vairāk.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U7.2. - Vidējā atbalsta isumma, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	300 000,00		300 000,00		300 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	360 000,00		360 000,00		360 000,00			
	O.24 (vienība: Darbības)	1,00		1,00		1,00			3,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Darbības)	1,00		1,00		1,00			3,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	350 000,00	0,00	350 000,00	0,00	300 000,00	0,00	0,00	1 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	297 500,00	0,00	297 500,00	0,00	255 000,00	0,00	0,00	850 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

INSTAL(75) - Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana

LA 6 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 6
Intervences nosaukums	Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai
Intervences veids	INSTAL(75) – Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.25. To gados jauno lauksaimnieku skaits, kuri saņem darījumdarbības sākšanas atbalstu
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Jā Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvija.
Finanšu instrumenta īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM7 V1	Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. LIZ iegādei	Augsta	Jā
SM7 V2	Ieguldījumu atbalsts saimniecības tālākai attīstībai un paplašināšanai	Augsta	Jā
SM7 V3	Veicināt lauksaimniecības izglītības apgūšanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.36 To gados jauno lauksaimnieku skaits, kas gūst labumu no KLP atbalsta darbības uzsākšanai, tostarp iedalījums pēc dzimuma
R.37 Jaunas darbvietas, ko atbalsta ar KLP projektiem

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Aktivitātes ietvaros ir paredzēts atbalstīt gados jaunos lauksaimniekus, lai veicinātu paaudžu nomaiņu un gados jaunu lauksaimnieku ienākšanu nozarē.

Atbalsts jauniem lauksaimniekiem saimniecību dibināšanai un darbības uzsākšanai, kas palīdzētu gados jauniem lauksaimniekiem sākt lauksaimniecisko darbību, nodrošinot resursus saimniecības darbības uzsākšanai un palielinātu stimulu darboties lauksaimniecības nozarē. Atbalstam jārada stimuli augstākai izglītības kvalifikācijai un saimniecības stratēģiskai attīstībai, vienlaikus uzlabojot vides, higiēnas un dzīvnieku labturības standartus.

Ar atbalstu, izmantojot dotācijas un finanšu instrumentu un papildu atbalstu 1. pīlārā, tiks veicināta gados jaunu lauksaimnieku iesaiste lauksaimniecības nozarē, paaudžu nomaiņa, vienlaikus radot vai saglabājot darba vietas lauku apvidos.

Īstenojot finanšu instrumentu tiks risināta vajadzība SM7 V1. Investīciju aizdevums ar kapitāla atlaides elementu ir nepieciešams, lai risinātu finanšu resursu pieejamības problēmu ar ko saskaras lauku saimniecības uzsākot uzņēmējdarbību. Finanšu instrumenta īstenošana sekmēs gados jaunu lauksaimnieku ienākšanu nozarē, iespēju produktīvi un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības lauku teritorijās, tādejādi veicinot paaudžu nomaiņu. Aizdevums uzņēmējdarbības uzsākšanai ir paredzēts investīciju atbalstam, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, saimniecības dibināšanai un iegādei, kā arī zemes iegādei. Kapitāla atlaide investīciju aizdevumam nodrošinās ātrāko aizdevumu atmaksu, pozitīvo finanšu plūsmu lauku saimniecībās un arī veicinās lauku saimniecību straujāko attīstību, jo tādējādi tiks samazināts atmaksājama aizdevuma apjoms.

Intervences īstenošanā, izsludinot pieejamo finansējumu atbalstam grantu veidā, tiek piemērots reģionalizācijas princips.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona, kura atbilst jaunā lauksaimnieka definīcijai, kas noteikta atbilstoši KLP regulas 4.panta 6.apakšpunktam;

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

1) saimniecība dibināta vai pārņemta ne vairāk kā piecus gadus pirms projekta iesniegšanas;

2) apgūta vai apņemas apgūt ne vēlāk kā 36 mēnešu laikā augstāko vai vidējo profesionālo lauksaimniecības izglītību, kurā apgūti lauksaimniecības priekšmeti 320 stundu apmērā;

3) ir izstrādājis darījumdarbības plānu visam saistību periodam, paredzot visus nepieciešamos ieguldījumus, nodrošinot patstāvīgu ienesīgu saimniecisko darbību;

4) darījumdarbības īstenošanu uzsāk nacionālajos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā;

5) jaunā lauksaimnieka rīcībā ir ražošanas resurss standarta izlaides vērtībā vai apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu nepārsniedz 150 000 euro:

6) projekta īstenošanas termiņš ir 2- 4 gadi;

7) saimniecību pārņemšanas nosacījumi - pārņem visu saimniecību kopumā, ieskaitot ražošanas resursus;

Atbalsta pretendents saimniecības darījumdarbības plānā paredz:

1) saimniecības sākotnējās situācijas aprakstu;

2) detalizētas ziņas par nepieciešamajiem ieguldījumiem saimnieciskās darbības attīstībai (tai skaitā norādot aktivitāšu ieviešanas plānu);

3) plānoto darbību aprakstu, kas nepieciešamas saimnieciskās darbības attīstībai;

4) saimniecība ir ekonomiski dzīvotspējīga, paredzot pozitīvu saimniecības naudas plūsmu darījumdarbības plāna īstenošanas periodā;

5) paredz neto apgrozījuma vai ražošanas pieaugumu (fiziskās vienībās vai SI);
6) paredz lauku saimniecības darbības attīstības mērķus, paredzot apgrozījuma vai SI vērtības palielinājumu vismaz par 20%.

Finanšu instruments
Atbalsta saņēmējs ir fiziska vai juridiska persona:
1. nodarbojas ar saimniecisko darbību vai plāno to uzsākt un kuras rīcībā ir ražošanas resurss standarta izlaides vērtībā vai apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz 150 000 euro, neieskaitot saņemto valsts un Eiropas Savienības atbalstu.
2. ir iegūta lauksaimniecības izglītība, kas sīkāk noteikta nacionālajos normatīvajos aktos.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas un finanšu instrumenta veidā. Atbalsts vienreizēja maksājuma veidā EUR 40 000 apmērā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☑ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☐ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☐ vienības izmaksas
☑ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Intervences ietvaros atbalsts tiek sniegts vienreizēja maksājuma veidā (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta c) apakšpunkts)

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsts vienreizēja maksājuma veidā EUR 40 000 apmērā.
Atbalsta forma dotācijām tiks sniegta kā vienreizējs maksājums divās daļās.

Saskaņā ar darījumdarbības plānā noteiktajām aktivitātēm pieejamais atbalsts ir 40 000 EUR apmērā un maksājums tiek veikts sekojoši:
- pirmais maksājums - 80% pēc darījumdarbības plāna apstiprināšanas;
- gala maksājums – 20% apmērā tiek veikts pēc darījumdarbības plānā paredzēto aktivitāšu pilnīgas īstenošanas.

Finanšu instruments – aizdevums saimnieciskās darbības uzsākšanai līdz 150 000 euro, kapitāla atlaide līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 60 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji.
Atbalstu aizdevumu veidā drīkst kumulēt ar citu investīciju atbalstu gados jauniem lauksaimniekiem attiecībā uz vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām, ievērojot KLP stratēģiskā plāna regulas 75. pantā noteikto. Maksimāli pieļaujamā atbalsta summa nepārsniedz 100 000 euro.

Savukārt var prognozēt, kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 60 000 euro, kapitāla atlaide 25 000 euro.

Papildu skaidrojums

Ekonomiskais pamatojums noteiktajam atbalsta apjomam.

Tā kā lauku saimnieki noveco, ir būtiski motivēt jaunu cilvēku saimniekošanu laukos. Latvijas lauksaimniecībai raksturīgs augsts gados vecāku cilvēku nodarbinātības īpatsvars. Lauksaimniecībā 82,5% saimniecību vadītāju ir vecumā no 45 – 65 un vairāk gadiem.

Ir nepieciešams atbalstīt jaunu speciālistu piesaistīšanu lauksaimniecības nozarei, jo vitāli svarīgi ir apturēt jaunu cilvēku aizplūšanu no lauku teritorijām uz pilsētām un ārvalstīm, kā arī gados jauni lauksaimnieki ir atvērti jaunām tehnoloģijām un idejām, tā veicinot inovāciju ieviešanu lauksaimniecībā. Atbalstot jaunos lauksaimniekus, tiek radītas jaunas darbavietas, lai pats lauksaimnieks ar savu saimniecisko darbību varētu nodrošināt sev vismaz valsts vidējo mēneša algu (1143 EUR, bruto 2020. gadā). Vidējā alga lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē šajā gadā bija 1082 EUR mēnesī.

2019.gadā ES-28 IKP uz vienu iedzīvotāju bija 31,9 tūkst. eiro. Latvijā 2019. gadā IKP uz vienu iedzīvotāju bija 15,9 tūkst. eiro, un tas bija sestais zemākais rādītājs no visām Eiropas Savienības dalībvalstīm.

2018. gadā Latvijā nabadzības riskam bija pakļauti 434 tūkstoši jeb 22,9 % iedzīvotāju.
Nabadzības līmeņa indekss lauku teritorijās no 2012. līdz 2018. gadam ir ievērojami samazinājies - no 40,1% līdz 32,3%, tuvojoties ES vidējam līmenim (23,7%).

Kopš 2011. gada bezdarba līmenis pakāpeniski samazinās, un 2019. gadā tas bija 6,3 % . Pēdējos gados tas ir sasniedzis ES dalībvalstu vidējo rādītāju. Sieviešu bezdarba līmenis (5,4%) arvien ir zemāks nekā vīriešiem (7,2%). Latvijā joprojām saglabājas augstākais jauniešu (15–24 gadi) bezdarba līmenis Baltijas valstīs – 2019. gadā tas bija 12,4 %.
Lauku teritorijās iedzīvotāju rīcībā esošie ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli 2018. gadā laukos bija par 16 % zemāki nekā pilsētās.

Patlaban jaunajiem lauksaimniekiem uzsākt lauksaimniecisko ražošanu ir gandrīz neiespējami trūkstošās pieredzes, un finanšu resursu trūkuma dēļ. Komercbankas šādus saimnieciskās darbības veicējus kreditē ierobežoti, lielai daļai no tiem nav izveidojusies pietiekama kredītvēsture, tie ir darbības sākotnējā posmā, kad nav vēsturisko ienākumu un klientu loka, kā arī pietiekama aizdevuma nodrošinājuma. Viena no galvenajām problēmām, ar kurām saskaras jaunie lauksaimnieki uzsākot savu saimniecisko darbību, ir nodrošinājums ar galveno ražošanas līdzekli zemi, jo ir nepieciešami ievērojami līdzekļi tās iegādei īpašumā, bet nomas gadījumā pastāv risks, ka reālais zemes īpašnieks var izlemt priekšlaikus lauzt nomas līgumu.

Lai sekmīgi uzsāktu saimniekošanu un izveidotu konkurētspējīgu uzņēmumu, jaunajam lauksaimniekam, atkarībā no nozares ir nepieciešami vismaz 20 – 100 ha LIZ, kas finansiāli prasa 56 līdz 283 tūkst. EUR un vairāk ieguldījumus.

Ņemot vērā visus, iepriekš minētos apsvērumus, un, izvērtējot pašreizējā LAP īstenošanas rezultātā sasniegtos rādītājus, ka noteiktā summa (40 000 EUR) bija pietiekama, lai piesaistītu pietiekami daudz iesnieguma iesniedzēju, ir nepieciešams piemērot atbalsta summu 40 tūkst. EUR.

Savukārt īstenojot finanšu instrumentu ir iespējams atbalstu piesaistīt investīcijām, dzīvnieku, viengadīgu augu iegādei, saimniecību dibināšanai un iegādei, kā arī zemes iegādei, līdz ar to ir noteikts ka aizdevuma

maksimālais apjoms līdz 150 000 euro ar kapitāla atlaidi līdz 50% no aizdevuma summas, bet ne vairāk kā 60 000 euro.

Ieviešot finanšu instrumentu "Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums", kur atbalsta summa ir līdz 100 000 euro, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārīm tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā. Vidējā aizdevuma summa ir 23 000 euro.

Ņemot vērā, ka finanšu instrumenta ietvaros atbalsts tiks sniegts kā aizdevums saimnieciskas darbības uzsākšanai līdz 150 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, investīcijām, -apbūvētas un neapbūvētas zemes iegādei arī saimniecību dibināšanai un iegādei, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 60 000 euro.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Dzeltenā grupa

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Neattiecas

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%
LV - Latvija	91(3)(c) - Darbības, kas finansējumu saņem no līdzekļiem, kuri uz ELFLA pārvietoti saskaņā ar 17. un 103. pantu	100,00%	20,00%	100,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U6.1.1 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vienota		R.36; R.37	Nē
LA U6.1.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants	Dotācija	91(3)(c)-LV-100,00%	Vienota		R.36; R.37	Nē
LA U6.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: finanšu instruments	Finanšu instruments	91(3)(c)-LV-100,00%	Vidēja		R.36	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U6.1.1 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants

Vienības likme noteikta atbilstoši intervencei piemērojamam atbalsta apjomam, līdz ar to vienas vienības izmaksa ir 40 000 EUR.

Gada plānotā izlaide plānota ņemot vērā līdz šim pieteikušos pretendentu skaitu katru gadu. Tāpat arī ņemta vērā kopējā atbalsta summa un dotācijas lielums 40 000 EUR.

LA U6.1.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants

Vienības likme noteikta atbilstoši intervencei piemērojamam atbalsta apjomam, līdz ar to vienas vienības izmaksa ir 40 000 EUR.

Gada plānotā izlaide plānota ņemot vērā līdz šim pieteikušos pretendentu skaitu katru gadu. Tāpat arī ņemta vērā kopējā atbalsta summa un dotācijas lielums 40 000 EUR.

LA U6.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: finanšu instruments

Ieviešot finanšu instrumentu “Lauksaimniecības un lauku saimnieciskās darbības veicēju aizdevums” kur atbalsta summa ir līdz 100 000 euro, atbalsts tika sniegts arī gados jaunajiem lauksaimniekiem, kopš programmas uzsākšanas 2018. gada septembrī līdz 2021.gada 1.janvārim tika izsniegti 436 aizdevumi 9,9 milj. euro apmērā, no tiem 2019.gadā bija 8 aizdevumi piešķirti gados jauniem lauksaimniekiem, savukārt 2020.gadā tikai 5 aizdevumi. Ieviešot aizdevumu ar kapitāla atlaidi var prognozēt ka ikgadēji tiks piešķirti ap 25 aizdevumi, kopumā atbalstot 100 projektus.

Ņemot vērā, ka finanšu instrumenta ietvaros atbalsts tiks sniegts kā aizdevums saimnieciskas darbības uzsākšanai līdz 150 000 euro ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam, var prognozēt kā vidēji aizdevuma summa veidos ap 60 000 euro.

Ņemot vērā projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksas.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U6.1.1 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		40 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		196,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	196,00
LA U6.1.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)			40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	0,00	
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)			196,00	196,00	176,00	168,00	0,00	736,00
LA U6.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: finanšu instruments (Finanšu instruments - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		72 000,00	72 000,00	72 000,00	72 000,00	0,00	0,00	
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		25,00	25,00	25,00	25,00	0,00	0,00	100,00

RISK(76) - Riska pārvaldības instrumenti

LA 17 - Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 17
Intervences nosaukums	Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija
Intervences veids	RISK(76) – Riska pārvaldības instrumenti
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.9. Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptverto vienību skaits.
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.

NUTS 1 Latvija.

Latvija ir salīdzinoši neliela valsts teritorijas ziņā. Gan augkopība, gan dzīvnieku audzēšana ir izplatīta visā Latvijas teritorijā. Reljefs visā Latvijas teritorijā ir samērā līdzens un, lai gan klimats rietumos un austrumos ir nedaudz atšķirīgs, nevaram uzskatīt, ka dažādi klimata izraisīti riski, kas vairāk ietekmē augkopības nozari, kādā noteiktā teritorijā ir būtiski lielāki nekā citā. Arī dzīvnieku slimību riski vienādi apdraud dzīvniekus visā valsts teritorijā. Tādēļ intervence plānota ar vienādiem nosacījumiem visā Latvijas teritorijā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM1 V6	Nodrošināt ienākumu svārstību mazināšanos	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.5 Ar atbalstīto KLP riska pārvaldības rīku aptverto lauku saimniecību daļa

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Latvijas augkopības nozarei regulāri ievērojamus zaudējumus rada nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi (krusa, sausums, ilgstošs kailsals, lietavas, u.c.). Tāpat augu un dzīvnieku slimības un augu kaitekļi būtiski pasliktina augkopības un lopkopības saimniecību ražošanas un finanšu rādītājus. Būtisks risks, kas var nodarīt lielus zaudējumus, ir arī uguns risks. Iestājoties šiem riskiem, saimniecību rīcībā nav pietiekami brīvu līdzekļu, lai mazinātu un segtu radītos zaudējumus no saviem resursiem, tādēļ ir jāveicina apdrošināšanas instrumenta izmantošana kā iespējamais risinājums risku un iespējamo zaudējumu mazināšanai, ko rada nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi un uguns.

Atbalsta mērķis ir, daļēji sedzot apdrošināšanas polises iegādes izdevumus par kultūraugu un produktīvo lauksaimniecības dzīvnieku apdrošināšanu, veicināt lauksaimnieku iesaistīšanos lauksaimniecības nozaru riska mazināšanā. Apdrošināšana ir kā viens no instrumentiem lauksaimniecības risku radīto zaudējumu kompensēšanai. Daļēji kompensējot apdrošināšanas polišu iegādes izdevumus, tiks nodrošināta ražošanas risku samazināšana lauku saimniecībās, tādējādi nodrošinot saimniecību stabilitāti un iespēju attīstīties, mazinot finansiālos zaudējumus. Intervence paredz atbalstu par tādas polises iegādi, kurā tiek apdrošināti dzīvnieki, sējumi vai stādījumi pret vienu vai vairākiem apdrošināšanas riskiem. Piemēram, sējumus var apdrošināt gan pret sausumu, gan krusu, iekļaujot šos riskus vienā apdrošināšanas polisē. Tāpat dzīvnieku apdrošināšanas polises var ietvert apdrošināšanu pret vairākām slimībām. Salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu, intervencē paredzēta iespēja segt izmaksas arī par uguns riska apdrošināšanu. Citi jauni elementi netiek ieviesti.

Īstenojot atbalstu apdrošināšanas polišu iegādes izmaksu segšanai, tiks sasniegti vairāki pozitīvi efekti:

- Lauksaimniekam būs iespēja saņemt atlīdzību par zaudējumiem, ko radījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi un uguns. Brīvo līdzekļu trūkums apdrošināšanas polišu iegādei attur lauksaimniekus aktīvāk izmantot apdrošināšanas iespējas, taču daļēji kompensējot polises iegādes izdevumus, polises izmaksas kļūst lauksaimniekiem pieņemamākas – lauksaimnieki aktīvāk sāks izmantot apdrošināšanu kā risku mazināšanas instrumentu saimniecību attīstībā.

-Tāpat ir jāņem vērā, ka apdrošināšana ne tikai dod iespēju saņemt atlīdzību par radītajiem zaudējumiem, bet vienlaikus uzliek lauksaimniekam arī papildus prasības un pienākumus no apdrošināšanas sabiedrību puses, lai lauksaimnieks mazinātu potenciālo risku iestāšanās iespēju, īstenojot preventīvus pasākumus. Piemēram, netiek maksāta kompensācija par polisēm, kurās apdrošināti riski ar garantētu iestāšanās gadījumu, ja ziemāji tiks sēti laukos, kuri ir pakļauti pavasara palu applūšanas riskam. Dzīvnieku gadījumā, lauksaimniekam ir jānodrošina dzīvnieku labturības prasību ievērošana. Ieviešot un aktivizējot apdrošināšanas pasākumus, saimniecības kļūs mazāk riskantas arī komercbanku skatījumā – uzlabosies situācija ar ķīlas nodrošināšanu, jo zaudējumu rezultātā lauksaimniekam būs pieejami noteikti resursi saistību izpildei.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmējs ir aktīvais lauksaimnieks (fiziskā vai juridiskā persona), kas noslēdzis līgumu ar apdrošināšanas sabiedrību, kurā ir paredzēts apdrošināt ražu, dzīvniekus, sējumus un stādījumus. Apdrošināšanas līgums paredz segt zaudējumus, ko izraisījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi un uguns, un kas iznīcina vairāk nekā 20 procentu no attiecīgā lauksaimnieka vidējā produkcijas gada apjoma iepriekšējos trīs gados vai no trīs gadu produkcijas vidējā apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu laikposmu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju. Sējumu gadījumā apdrošināšanas atlīdzība tiek izmaksāta, sākot no 20 procentu skaitliskā ražas zuduma par katru kultūraugu sugu attiecīgajā lauka vienībā. Apdrošināšanas sabiedrības atlīdzina ne vairāk kā kopējās izmaksas, kas sedz radītos zaudējumus.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Kompensējošs maksājums lauksaimniekam, pamatojoties uz iesniegto apdrošināšanas polisi par ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanu un tās apmaksu apliecinošajiem dokumentiem. Atbalsta likme ir līdz 50% no apdrošināšanas polises iegādes izmaksām.

Apdrošināšanas ņēmējs, kas nodarbojas ar primāro lauksaimniecības produktu ražošanu, var saņemt atbalstu par spēkā esošas apdrošināšanas polises faktiskajiem izdevumiem kārtējā gadā. Apdrošināšanas polisē paredz ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas nosacījumus par zaudējumu segšanu, ko izraisījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimība, augu kaitekļi un uguns, un kas iznīcina vairāk nekā 20 procentu no attiecīgā lauksaimnieka vidējā produkcijas gada apjoma iepriekšējos trīs gados vai no trīs gadu produkcijas vidējā apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu laikposmu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR

un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☐ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts) Atbalsta likme ir līdz 50% no apdrošināšanas polises iegādes izmaksām.

Papildu skaidrojums

Ikgadējais iznākuma rādītājs noteikts, ņemot vērā atbalsta saņēmēju skaitu šajā pasākumā pēdējos divos gados. 2019.gadā atbalstu saņēma 2355 pretendenti, bet 2020.gadā – 2291 pretendenti. Tāpēc plānots, ka katru gadu atbalstu saņems ap 2300 pretendenti.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu
Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☑ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs
Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Zaudējumu kompensēšana. Kāda ir kompensācijas pieprasīšanas robežvērtība?

Apdrošināšanas līgums paredz segt zaudējumus, ko izraisījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi un uguns, un kas iznīcina vairāk nekā 20 procentu no attiecīgā lauksaimnieka vidējā produkcijas gada apjoma iepriekšējos trīs gados vai no trīs gadu produkcijas vidējā apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu laikposmu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju. Sējumu gadījumā apdrošināšanas atlīdzība tiek izmaksāta, sākot no 20 procentu skaitliskā ražas zuduma par katru kultūraugu sugu attiecīgajā lauka vienībā.

Kāda ir zaudējumu aprēķināšanas metodika un kompensācijas mehānismu iedarbinošie faktori?

Zaudējumu aprēķina metodoloģiju un faktorus atlīdzības noteikšanai nosaka katra apdrošināšanas sabiedrība atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem un apdrošināšanas polisē iekļautajiem riskiem, kā arī apdrošināšanas sabiedrību iekšējiem noteikumiem un vadlīnijām. Tiek atlīdzināti zaudējumi, kurus nodarījuši apdrošināšanas līgumā norādītie riski un kuru apmērs ir pārsniedzis apdrošināšanas līgumā norādīto neatlīdzināmo zaudējumu apmēru. Apdrošinātājs var ierobežot maksimālās atlīdzības apmēru. Zaudējumu apmēru nosaka apmācīti eksperti. Atlīdzības izmaksas izraisošais faktors gan augkopībā, gan dzīvnieku apdrošināšanā ir kompensējamo risku iestāšanās. Atlīdzību par attiecīgā riska radītajiem zaudējumiem lauksaimniekam izmaksā tā apdrošināšanas sabiedrība, ar kuru noslēgts apdrošināšanas līgums un iegādāta apdrošināšanas polise. Atkarībā no riska veida un apdrošināšanas sabiedrības, augkopībā riska iestāšanās konstatēšanā un zaudējumus aprēķinā izmanto dažādas metodes, tostarp cietušā lauka apsekošanu, sensorus, satelītus, meteostacijas un indeksus, kā arī dažādu metožu kombinēšanu. Atlīdzība tiek balstīta uz ražas zuduma apmēru cietušajā laukā, nepārsniedzot apdrošināšanas līgumā norādīto maksimālo atlīdzību. Iekšēji

apdrošinātāji ražas zudumus parasti nosaka pēc vadlīnijām. Parasti šādi dokumenti ir balstīti uz vairāku gadu novērojumiem par fizisko augu bojājumu ietekmi uz saražotās produkcijas apjomu. Apdrošināšanas atlīdzība par nepārziemošanu un labības veldri ir noteikta fiksētā apmērā pret cietušās platības apdrošinājuma summu.

Dzīvnieku apdrošināšanā riska iestāšanās ir dzīvnieka nāve no apdrošināšanas līgumā nosauktajiem riskiem vai dzīvnieku piespiedu nokaušana apdrošināšanas līgumā nosaukto risku dēļ. Lēmums par apdrošināšanas atlīdzību ir balstīts uz kompetento iestāžu datiem un izziņām, kā arī uz apdrošināšanas līguma nosacījumiem. Tiek atlīdzināta apdrošināto dzīvnieku bojāeja vai piespiedu kaušana apdrošināšanas līgumā norādīto risku iestāšanās rezultātā, zaudējumam pārsniedzot līgumā norādīto pašriska apmēru.

Zaudējumu aprēķina metodikā tiek piemērota individuāla pieeja. Atlīdzība par bojā gājušiem dzīvniekiem tiek aprēķināta, no bojā gājušo dzīvnieku apdrošināšanas vērtības atskaitot apdrošināšanas līgumā noradīto pašrisku. Atlīdzība par piespiedu kautiem dzīvniekiem tiek aprēķināta, no piespiedu kauto dzīvnieku apdrošināšanas vērtības atskaitot apdrošināšanas līgumā noradīto pašrisku un faktisko kautprodukta vērtību.

Kāds ir riska pārvaldības instrumenta veids?

☑ Apdrošināšana

☐ Kopfonds

☐ Citi

Kāds ir ražošanas zuduma segums?

dārzkopība

kultūraugi

lauksaimniecības dzīvnieki

Kāds ir ienākumu zuduma segums?

Kādi noteikumi ir paredzēti, lai izvairītos no šā ieguldījuma pārmērīgas kompensēšanas?

Latvijā apdrošināšanas sabiedrību darbībai ir saistošs Apdrošināšanas līguma likums, kura 42.pantā Kompensācijas princips nosaka, ka apdrošināšanā pret zaudējumiem, tie tiek atlīdzināti pēc kompensācijas principa un izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nedrīkst pārsniegt apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus. Iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošināšanas sabiedrība veic zaudējumu aprēķināšanu pēc fakta, ņemot vērā tā brīža tirgus cenas. Apdrošināšanas sabiedrības neveic apdrošināšanu pret tādiem riskiem, ja to radīto zaudējumu kompensācijām būs paredzēts Eiropas Savienības vai valsts atbalsta finansējums. Lauksaimnieku apdrošināšanai pieteiktā sējumu un stādījumu platība tiek pārbaudīta pret LAD tiešajiem maksājumiem kārtējam gadam deklarēto platību. Lauku ar tajā iesēto kultūraugu vienā apdrošināšanas periodā var apdrošināt tikai viens apdrošinātājs. Apdrošināšanas sabiedrības noteikumos, kuri ir saistoši lauksaimniekam, ir iekļauti vairāki nosacījumi, kas nepieļauj pārmērīgu zaudējumu atlīdzināšanu un vienlaicīgi ierobežo pārkompensācijas risku, piemēram, pašriska līmenis, noteiktā augstākā atlīdzības robeža, katrai kultūrai noteiktā maksimālā hektārvērtība.Ražas zudums tiek atlīdzināts apdrošinātā riska un tā radīto apdrošināto bojājumu iestāšanās gadījumā. Atlīdzības apmērs izriet no tā sauktās hektārvērtības (kultūrauga apdrošinājuma summa/ha) un skartās kultūras procentuālā ražas zuduma par katru apdrošināto lauku. Hektārvērtību dota robežās, starp minimālo un maksimālo, to izvēlas apdrošināšanas ņēmējs, orientējoties pēc sagaidāmās ražas un cenas lieluma savā reģionā aktuālajā apdrošināšanas periodā. Attiecībā uz apdrošināšanas prēmijas lielumu un zaudējumu atlīdzības korelāciju, lauksaimnieki paši ir ieinteresēti noteikt optimālo apdrošināšanas hektārvērtības lielumu, jo: 1. nosakot pārlieku zemu cenu, zaudējumu gadījumā tiks saņemta atlīdzība, kas ir zemāka par patiesajiem zaudējumiem; 2. nosakot pārlieku augstu cenu, situācijā, kad apdrošinātais risks neiestājas, lauksaimnieks pārmaksā par apdrošināšanas polisi.

Gadījumos, kad ziemāju sējumi ir cietuši no pārziemošanai nelabvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem (piemēram, ilgstošs kailsals vai izsušana), netiek maksāta atlīdzība pilnā apmērā par 100 procentu ražas zudumu, jo zaudējumi ir tikai rudenī ieguldītās izmaksas (agrotehniskie darbi un sēklas materiāls), bet lauksaimnieks vēl var iesēt vasarājus un iegūt ražu.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, vai (un attiecīgā gadījumā — kā) ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus (zaļā grupa)

Neattiecas

Atbalsts LA17 intervencē neatbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 7. punkta un 8. punkta nosacījumiem.

Atbalsts apdrošināšanas polišu iegādei ir par zaudēto produkcijas apjomu un paredz segt tādus zaudējumus, kuri ir vismaz 20 % no lauksaimnieka gada vidējās produkcijas, un kuru cēlonis ir nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimības, augu kaitekļi un uguns.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U17 - Aprēķinātā daļējā kompensācija par apdrošināšanas polises iegādes izmaksām	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.5	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U17 - Aprēķinātā daļējā kompensācija par apdrošināšanas polises iegādes izmaksām

Atbalsta summu rēķina kā procentus no apdrošināšanas polises iegādes izmaksām (cenas). Dalībvalsts nosaka maksimālo atbalsta izmaksas slieksni (EUR) par vienu vienību (ha vai liellopu vienību).

Ikgadējais iznākuma rādītājs noteikts, ņemot vērā atbalsta saņēmēju skaitu šajā pasākumā pēdējos divos gados. 2019.gadā atbalstu saņēma 2355 pretendenti, bet 2020.gadā – 2291 pretendenti.

2023.gadā lielākā daļa finansējuma intevencei plānota no papildu valsts finansējuma - 6 000 000 EUR (KLP SP V pielikums). 2023. gadā plānotas pārejošās saistības aptuveni 3 500 000 EUR apmērā, kas paredzētas 2022. gadā iegādāto polišu iegādes izmaksu daļējai kompensācijai. Tas nepieciešams, lai pretendenti, kas apdrošināšanas polises iegādājušies 2022. gadā (bet nav saņēmuši atbalstu, piemēram, nepietiekoša finansējuma dēļ), saņemtu atbalstu. Tās pārsvarā būs 2022.gada otrajā pusgadā iegādātas polises. Polises gada otrajā pusgadā iegādājas gan augkopības saimniecības sējumu apdrošināšanai ziemas periodā, gan lopkopības saimniecības, kas polises iegādājas beidzoties iepriekšējam apdrošināšanas periodam. Atbalstu 2023. gadā piešķirs tikai par tām 2022. gadā iegādātajām polisēm, kas ir spēkā arī 2023. gadā atbalsta iesnieguma iesniegšanas brīdī. Tā kā finansējums pārejošām saistībām 2023. gadam tiks nodrošināts no papildu valsts finansējuma, finanšu tabulā tas nav norādīts.

Finansējums (kopā ar 2023. gada papildu valsts finansējumu) katru gadu plānots vienādā apjomā, tāpēc arī plānotā vienības summa katru gadu ir nemainīga.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U17 - Aprēķinātā daļējā kompensācija par apdrošināšanas polises iegādes izmaksām (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	3 793,00	3 793,00	3 793,00	3 793,00	3 793,00	0,00	0,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.9 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	0,00	0,00	11 500,00
KOPĀ	O.9 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	0,00	0,00	11 500,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	2 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	0,00	0,00	37 625 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 316 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	0,00	0,00	31 981 250,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

COOP(77) - Sadarbība

LA 16 - Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 16
Intervences nosaukums	Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.1. Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darba grupu projektu skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija, kā arī ārpus Latvijas.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V3	Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)	Augsta	Jā
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā

HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM2 V1	Sekmēt saimn. konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimn., jaunos lauks.	Augsta	Jā
SM2 V8	Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana	Augsta	Jā
SM9 V8	Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību	Zema	Jā
SM9 V9	Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību	Zema	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.2 To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu
R.3 To lauku saimniecību daļa, kas saskaņā ar KLP saņem atbalstu digitālajām lauksaimniecības tehnoloģijām
R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Lauksaimniecības un mežsaimniecības jomā galvenais trūkums ir nepietiekama/vāja savstarpējā sadarbība starp zinātniskajām institūcijām un lauku uzņēmējiem-praktiķiem (lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumiem), kas pētījumu rezultātus varētu pielietot praksē. Kaut gan sadarbības sekmēšanai pēdējos gados uzsākts īstenot dažādas iniciatīvas (kompetences centri, tehnoloģiju pārneses kontaktpunkti, klasteru iniciatīvu atbalsts, u.c.), bet tās ir salīdzinoši jaunas un tāpēc nepieciešams nodrošināt to attīstību ilgtermiņā, lai pilnveidotu sadarbības veidošanos visos zinātniskās darbības un inovācijas posmos.

Ieguldījumi inovāciju un pētniecības attīstībā sekmēs lauksaimniecības, pārtikas ražošanas un mežsaimniecības konkurētspēju un ilgtspējību, vienlaikus dodot ieguldījumu arī Eiropas inovāciju partnerības mērķu sasniegšanā, tai skaitā nodrošinot pētījumu rezultātu izplatīšanu, kā arī produktu un metožu izstrādi un to integrāciju ražošanas procesā. Zinātne rada iespējas – inovācijas un jaunas metodes var rasties sadarbībā ar universitātēm un izpētes institūtiem.

Nozaru augstas pievienotās vērtības, inovatīvu produktu ražošanas un zināšanu pārneses veicināšanai, vienlaikus palielinot uzņēmumu konkurētspēju, pārstrukturēšanu un to iesaisti vietējā un pasaules tirgos, nepieciešams atbalsts pētniecībai un inovāciju attīstībai. Šāds atbalsts veicinātu arī lauku saimniecību tehnoloģisko attīstību, ekonomiskās dzīvotspējas uzlabošanu un ražīguma paaugstināšanu, pielietojot praksē progresīvā pētniecībā radītās zināšanas un tehnoloģijas (t.sk. digitālās). Tādējādi kopumā tiktu veicināta lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru attīstība, vienlaikus dodot ieguldījumu arī Latvijas Bioekonomikas stratēģijas 2030 mērķu sasniegšanā.

Ieviešot intervenci, tiks atbalstīta ciešāka sadarbība starp lauksaimniecības, mežsaimniecības, pārtikas pārstrādes nozares pārstāvjiem, konsultantiem un pētniecību, veicinot jaunu inovatīvu produktu, pakalpojumu un metožu izstrādi, kā arī pieejamo inovācijas pasākumu plašāku izmantošanu un jaunu risinājumu ātrāku un plašāku ieviešanu praksē.

Intervences ietvaros atbalsts tiks sniegts EIP darba grupām inovatīvu projektu īstenošanai lauksaimniecības, mežsaimniecības un lauksaimniecības produktu pārstrādes nozarē, atbalstot tādu projektu īstenošanu, kas paredz inovatīvus risinājumus, paredzot ievērojami plašāku potenciālo labuma guvēju loku, tēmas aktualitāti, potenciālo pievienoto vērtību un būtiskumu, sekmējot nozaru attīstību kopumā. EIP darba grupas ir daļa no EIP lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai.

Lai veicinātu lauku saimniecību tehnoloģisko attīstību, ekonomiskās dzīvotspējas uzlabošanu un ražīguma paaugstināšanu, pielietojot praksē progresīvā pētniecībā radītās zināšanas un tehnoloģijas (t.sk. digitālās),atbalsts tiks sniegts atbalsta pretendentu grupai jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei, kas būtu balstītas uz nozaru praktiskām vajadzībām.

Šīs atbalsts sekmēs lauksaimniecības, pārtikas ražošanas un mežsaimniecības konkurētspēju un ilgtspējību, tai skaitā nodrošinot pētījumu rezultātu izplatīšanu, kā arī izstrādāto produktu un metožu integrāciju ražošanas procesā. Tādējādi kopumā tiktu veicināta lauksaimniecības un mežsaimniecības nozaru attīstība.

Intervences ietvaros vienotas likmes veidā ir attiecināmas netiešās izmaksas, kuras nav tieši saistītas ar projekta rezultātu sasniegšanu, bet nodrošina atbilstošus apstākļus atbalstāmo darbību īstenošanai un rezultātu sasniegšanai, tādas kā telpu noma, komunālie un telpu uzturēšanas maksājumi u.c. tamlīdzīgi maksājumi.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir EIP darba grupa, kuru veido vismaz trīs sadarbības partneri, tādi kā: lauksaimnieks, mežsaimnieks, lauksaimniecības produktu pārstrādātājs, ražotāju grupa, kooperatīvs, pētnieks, uzņēmējs, konsultants vai citas inovācijās ieinteresētās puses.

Pētnieka piedalīšanās EIP darba grupā ir obligāta, izņemot IT jomas projektus.

Konsultantu iesaiste ir brīvprātīga, lai veicinātu konsultantu iesaisti projektam tiks piešķirta papildu prioritāte ar projektu atlases kritērijiem.

Projektu īstenošanas gala labuma guvēji: primārie ražotāji lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un citas inovācijā iesaistītās puses.

EIP darba grupas partneri noslēdz savstarpēju sadarbības līgumu.

Projektu atlase notiks vienā posmā - detalizēti sagatavotu projektu iesniegumu atlase (LAD), veicot labāko projektu atlasi atbilstoši projektu atlases kritērijiem pieejamā finansējuma ietvaros.

Projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas plānots nodrošināt katru gadu.

Projektu atlases kritērijos plānots ietvert AKIS apakškomitejā noteiktās prioritārās tēmas, kā arī var tikt izsludinātas specifiskas projektu iesniegumu pieņemšanas kārtas prioritāro tēmu ietvaros.

Tomēr tas neliedz intervences ietvaros uz atbalstu var pretendēt arī par citām lauksaimniekiem aktuālām tēmām vai nepieciešamiem jauniem risinājumiem, kas balstīti uz praktiskām vajadzībām.

EIP darba grupa publisko informāciju par plānoto projektu, apmainās ar viedokļiem ar līdzīgu projektu īstenotājiem, kā arī pēc projekta pabeigšanas tā rezultāti tiek publiskoti, jo īpaši, izmantojot KLP valsts un EIP tīklus un AKIS ietvaros.

Intervences ietvaros tiek atbalstīta projekta īstenošana, bet netiek atbalstīta projekta sagatavošana. EIP tīkla kontaktpunkts nodrošina tehnisko palīdzību uz jaunradi vērstu projektu ideju izstrādei, potenciālo EIP darba grupu izveidei un partneru piesaistei, aktivitāšu plānošanai u.c darbībām.

Intervences ietvaros attiecināmas izmaksas ir tādas izmaksas kas saistītas ar sadarbības projekta īstenošanu, tai skaitā starptautisko sadarbību.

Ja projektu īstenošanai tiek iegādātas produktīvās investīcijas, tās tiek piešķirtas saskaņā ar Regulas 2021/2115 73.panta nosacījumiem. Maksimālais projekta īstenošanas termiņš EIP darba grupai ir līdz 5 gadiem, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas veidā. Maksimālais attiecināmo izmaksu apjoms ir līdz 300 000 EUR.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts).

Intervences ietvaros paredzētas šādi vienkāršoto izmaksu veidi:

- "Vienas vienības izmaksas - stundas likmes atalgojums sadarbības partneriem" atbilstoši Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta b) apakšpunktam un 2.punkta a) apakšpunktam.
- vienkāršotā izmaksa netiešām izmaksām "Vienkāršoto izmaksu vienotā likme netiešām izmaksām pētniecības projektiem" atbilstoši Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktam un 2.punkta c) apakšpunktam.

Netiešām izmaksām paredzot vienotu likmi 25% (pētniekiem) un 15% (pārējiem sadarbības partneriem) apmērā no kopējām tiešajām izmaksām, pilnībā piemērojot programmas Apvārsnis Eiropa ietvaros noteikto metodiku.

- vienkāršotā izmaksa fiksētas summas maksājums saskaņā ar metodiku "Budžeta projekts – fiksētas summas maksājums atbalsts jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei" atbalsta apjoms līdz 100 000 euro vienam budžeta projektam (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta c) apakšpunkts un 2.punkta b) apakšpunkts).
- vienkāršotā izmaksa "Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām" atbilstoši Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta b) apakšpunktam un 2.punkta c)apakšpunktam, piemērojot metodiku, kas noteikta izmaksām darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" īstenošanai.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir līdz 90%.

Atbalsts pasākuma ietvaros tiek paredzēts galvenokārt neproduktīvām investīcijām. Atsevišķos gadījumos, kad tas ir nepieciešams projekta īstenošanai un ja neviens no iesaistītajiem partneriem nespēj

nodrošināt attiecīgo tehniku, iekārtas vai aprīkojumu projekta īstenošanai vai to nav iespējams iznomāt, atbalsts var tikt sniegts produktīvām investīcijām. Produktīvas investīcijas šī pasākuma izpratnē ir kapitāla ieguldīšana investīcijās, kas tieši nodrošina peļņas gūšanu vai produktu ražošanas procesu nodrošināšanai. Atbalsts var tikt piešķirts tikai tādām produktīvo investīciju izmaksām, kas ir tieši saistītas ar projekta ieviešanu, pārējās izmaksas atbalsta saņēmējam uzņemoties pašam (tas ietver arī izmaksas pēc projekta beigām).

Ja projekts paredz ieguldījumus produktīvās investīcijās atbalsta intensitāte tiek piemērota saskaņā ar Regulas 2021/2115 73.panta nosacījumiem.

Papildu skaidrojums

Ieviešot atbalstu "Atbalsts Eiropas Inovāciju partnerības lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai lauksaimniecības ražīguma un ilgtspējas darba grupu projektu īstenošanai" LAP 2014. - 2020. ietvaros tika apstiprināti 30 projekti ar publisko finansējumu ~ 13 milj. EUR apmērā. Vidējā projekta summa bija apmēram 450 000 euro.

Ņemot vērā līdzšinējo pieredzi, kā arī paredzēto maksimālā atbalsta apjoma samazinājumu, vidējā projekta summa tiek plānota 185 000 EUR, savukārt maksimālā vidējā projekta summa līdz 300 000 EUR.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver arī pētniecības programmas. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikta EIP darba grupa, kas apvienojusies konkrēta projekta īstenošanai. Sniegtais atbalsts nepārsniedz un paredzēts tikai attiecīgā projekta īstenošanas izmaksām.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U16 - Vidējās projekta izmaksas EIP darba grupai, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2; R.28; R.3; R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U16 - Vidējās projekta izmaksas EIP darba grupai, EUR

Intervencei tiek izmantota vidējās vienības izmaksas aprēķina pieeja, ņemot vērā, ka nav iespējams precīzi identificēt atbalsta pretendentu faktisko aktivitāti visā plānošanas periodā (t.i. laikā), ne to aktivitāti dalījumā atkarībā no projekta apjoma.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U16 - Vidējās projekta izmaksas EIP darba grupai, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		185 000,00	185 000,00	185 000,00	185 000,00	185 000,00	185 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	
	O.1 (vienība: Projekti)		16,00	15,00	16,00	16,00	16,00	16,00	95,00
KOPĀ	O.1 (vienība: Projekti)		16,00	15,00	16,00	16,00	16,00	16,00	95,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		280 000,00	360 000,00	2 820 000,00	2 730 000,00	3 090 000,00	8 220 000,00	17 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		238 000,00	306 000,00	2 397 000,00	2 320 500,00	2 626 500,00	6 987 000,00	14 875 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 18 - Pārtikas kvalitātes shēmas

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 18
Intervences nosaukums	Pārtikas kvalitātes shēmas
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.29. To atbalsta saņēmēju skaits, kas saņem atbalstu dalībai oficiālās kvalitātes shēmās
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā
SM9 V7	Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervence tiek ieviesta ar mērķi stiprināt lauksaimnieka pozīciju pārtikas ķēdē, sadarbojoties lauksaimniekam ar uzņēmumu, kas pārstrādā lauksaimniecības primāro produkciju, tādejādi veicinot kvalitatīvu pārtikas produktu ražošanu, apstrādi un pārstrādi, un nodrošinot produkta nokļūšanu mazumtirdzniecībā.

Atbalsts tiek piešķirts par dalību pārtikas shēmās, kas nodrošina produktu izsekojamību, konkrētus kritērijus produkcijas ražošanā, lai nodrošinātu konkrētas produkta īpašības un galaprodukta kvalitāti, ko apliecina kontroles institūciju pārbaudes.

Lauksaimnieki, kas piedalās pārtikas kvalitātes shēmās, uzņemas papildu saistības, kuru īstenošana rada lielāku viņu produkcijas pievienoto vērtību un veicina ilgtspējīgu un atbildīgu resursu pārvaldību. Latvijā ikgadēji palielinās dalībnieku skaits pārtikas kvalitātes shēmās, tomēr šis skaits vērtējams kā neliels. Tāpēc lai mudinātu lauksaimniekus aktīvi iesaistīties kvalitātes shēmās, ir nepieciešams atbalsts, lai kompensētu papildu izmaksas par dalību kvalitātes shēmā pirmajos dalības gados. Palielinot to lauksaimnieku skaitu, kas piedalās kvalitātes shēmās, tiktu veicināti arī augstas kvalitātes vietējā tirgus produkti un izveidotas īsas piegādes ķēdes.

Atbalsts dalībai bioloģiskās lauksaimniecības pārtikas kvalitātes shēmā veicinās bioloģiski saražoto un marķēto produktu pārstrādi un pieejamību tirdzniecībā, tādejādi sniedzot ieguldījumu bioloģiskās nozares attīstībā un Zaļā kursa mērķa izpildē.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta pretendents:

Lauksaimniecības primāro produktu, t.sk. biškopības produktu, ražotājs, kā arī pārtikas apritē iesaistīts uzņēmums t.sk. mājražotājs.

Atbalsts tiek piešķirts par jaunu sadarbību vai jaunu aktivitāti (jaunu produktu). Lai veicinātu lauksaimniecības produkcijas ražotāju un lauksaimniecības produkcijas pārstrādātāju sadarbību, atbalsts pasākumā var tikt piešķirts arī uzņēmumiem, kas veic lauksaimniecības produktu pārstrādi.

Atbalstu par dalību shēmā piešķir ikgadēji līdz 2027.gadam, bet ne ilgāk kā piecus gadus.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi:

Atbalsta pretendents ir dalībnieks kādā no minētajām pārtikas kvalitātes shēmām:

1)bioloģiskās lauksaimniecības pārtikas kvalitātes shēmā, kas izstrādāta atbilstoši Regulas Nr. 2018/848 ar bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 834/2007;

2) aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu, cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību pārtikas kvalitātes shēmā

3) nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā, kas atbilstoši nacionālajiem normatīvajiem aktiem saskaņā ar normatīvajiem aktiem par pārtikas kvalitātes shēmām, to ieviešanu, darbību, uzraudzību un kontroli.

Nacionālā pārtikas kvalitātes shēma saskaņā Regulas Nr.2022/216 47.pantu paredz šādus kritērijus:

a) saražotā galaprodukta specifika izriet no nepārprotamiem pienākumiem garantēt jebkuru no turpmāk minētā :

- konkrētas produkta īpašības;
- konkrētas lauksaimniecības vai ražošanas metodes vai
- galaprodukta kvalitāti, kas ievērojami pārsniedz komerciālo preču standartus attiecībā uz sabiedrības, dzīvnieku vai augu veselību, dzīvnieku labturību vai vides aizsardzību,

b) shēma ir paredzama un tās ietvaros nodrošināta visu produktu izsekojamība,

c) shēma ir pieejama visiem ražotājiem,

d) ka shēmā ir iekļautas saistošas produkta specifikācijas, kuru atbilstību pārbauda kontroles institūcija.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsta maksājums tiek piešķirts atkarībā no saražoto produktu apjoma un tas sedz:

1. Sākotnējās dalības izmaksas kvalitātes sistēmā;
2. Gada ieguldījums dalībai kvalitātes sistēmās;
3. Pārbaužu izmaksas, kas vajadzīgas, lai pārbaudītu atbilstību kvalitātes sistēmas prasībām.

Atbalsta summa primāro produktu ražotājiem:

- *bioloģiskajā pārtikas kvalitātes,* aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību shēmā – no 340EUR līdz 590 EUR
- nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā – no 250 EUR līdz 400 EUR

Atbalsta summa pārstrādes produktu ražotājiem:

- *bioloģiskajā pārtikas kvalitātes,* aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu un aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai garantētu tradicionālo īpatnību shēmā – no 430 EUR līdz 7 150 EUR
- nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā – no 420 EUR līdz 5 460 EUR

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☐ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☑ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Intervences ietvaros atbalsts tiek sniegts vienības izmaksas veidā (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta b) apakšpunkts)

Atbalsta maksājums tiek piešķirts atkarībā no saražoto produktu apjoma un tas sedz:

1. Sākotnējās dalības izmaksas kvalitātes sistēmā;
2. Gada ieguldījums dalībai kvalitātes sistēmās;
3. Pārbaužu izmaksas, kas vajadzīgas, lai pārbaudītu atbilstību kvalitātes sistēmas prasībām.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

100%

Atbalsta maksājums tiek diferencēts atbilstoši saražoto produktu apjomam, kas tiek noteikts nacionālajos normatīvajos aktos.

Papildu skaidrojums

Vienības izmaksa noteikta atbilstoši vidējam atbalsta apjomam intervences ietvaros.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsta intervence aptver atbalsta saņēmējus, kas ir gan primārās lauksaimniecības produktu ražotāji, gan pārstrādes uzņēmumus, attiecīgi kvalitātes shēmu aptvertie produkti var būt arī tādi, kas nav minēti LESD I pielikumā.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver arī tirgvedības un veicināšanas pakalpojumus, tostarp tirgus informācija, konsultācijas un veicināšanu attiecībā uz konkrētiem produktiem bet izņemot izdevumus nenoteiktiem mērķiem, ko pārdevēji varētu izmantot, lai samazinātu pārdošanas cenu vai piešķirtu tiešu ekonomisku labumu pircējiem. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, ko varētu izmantot pārdošanas cenas samazināšanai vai tieša ekonomiska labuma gūšanai, līdz ar to maksājums sedz papildus izdevumus, kas rodas piedaloties pārtikas kvalitātes shēmās un ievērojot nosacījumus, kas noteikti konkrētās shēmas ietvaros.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U18 - Vidējā atbalsta likme	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.10	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U18 - Vidējā atbalsta likme

Intervencei noteikta viena vidējā vienības likme ņemot vērā vēsturiskos datus par atbalsta pretendentu aktivitāti līdzīga veida atbalsta īstenošanu iepriekšējā plānošanas periodā no valsts atbalsta atbalsta pasākuma "Atbalsts dalībai bioloģiskās lauksaimniecības un nacionālajā pārtikas kvalitātes shēmā". Ņemot vērā, ka intervences ietvaros paredzētā atbalsta likme ir noteikta lielāka kā iepriekšējā plānošanas periodā, tiek plānota lielāka atbalsta pretendentu aktivitāte ar ikgadēju pieaugumu. Ņemot vērā dažādās pārtikas kvalitātes shēmas intervencei noteikta viena vidējā vienības likme – 1650 EUR, aptverot visas intervences ietvaros atbalstāmās pārtikas kvalitātes shēmas un aprēķinot vidējo atbalsta apjomu vienam atbalsta pretendentam, atbilstoši potenciālajam atbalsta saņēmēju skaitam intervencē un paredzētajam atbalsta apjomam. Ņemot vērā, ka gala atbalsta apjoms vienam saņēmējam ir atkarīgs no tā saražoto produktu skaita, iespējams, ka faktiskais vidējais atbalsta apjoms jeb vidējā vienības likme var būt lielāka kā plānotā, tāpēc noteikta maksimālā vienības likme līdzīgi kā citās lauku attīstības intervencēs to nosakot par 20% lielāku kā vidējā vienības likme – 1980 EUR.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U18 - Vidējā atbalsta likme (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 650,00	1 650,00	1 650,00	1 650,00	1 650,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		1 980,00	1 980,00	1 980,00	1 980,00	1 980,00		
	O.29 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		1 296,00	1 388,00	1 483,00	1 588,00	1 683,00		7 438,00
KOPĀ	O.29 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		1 296,00	1 388,00	1 483,00	1 588,00	1 683,00		7 438,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 152 260,00	2 299 620,00	2 452 200,00	2 622 180,00	2 774 760,00		12 301 020,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 829 421,00	1 954 677,00	2 084 370,00	2 228 853,00	2 358 546,00		10 455 867,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 19 - Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 19
Intervences nosaukums	Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.31. Atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju (LEADER) vai sagatavošanas darbību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Jā

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija
NUTS 1 Latvija.
LEADER pieejas īstenošanas teritorija ir visa Latvijas teritorija, izņemot valstspilsētas.

Valstspilsētās ir atbalstāmas šādas darbības, ja tās ir pamatotas vietējās attīstības stratēģijā:
- tirdzniecības vietu izveide un labiekārtošana, ja tiešais labuma guvējs ir vietējās rīcības grupas (VRG) darbības teritorijas lauksaimniecības produktu ražotājs, pārstrādātājs, kooperatīvā sabiedrība,
- mārketinga aktivitātes produktu un pakalpojumu atpazīstamības tēla veidošanai, ja tiešais labuma guvējs ir VRG darbības teritorijas MVU,
- starpvalstu un starpteritoriālās sadarbības projektu īstenošana, ja labumu gūst VRG sadarbības projekta mērķgrupa.

Starpvalstu sadarbības projektu īstenošana ir atbalstāma arī ārpus Latvijas teritorijas sadarbības partneru darbības teritorijā.

Atbalstāmas vietējo rīcības grupu tīklošanās aktivitātes ārpus Latvijas, Eiropas Savienības mērogā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V6	Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju	Vidēja	Jā

HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM8 V3	Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai	Augsta	Daļēji
SM8 V4	Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)	Augsta	Jā
SM8 V5	Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli)	Vidēja	Jā
SM8 V6	Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās	Augsta	Jā
SM8 V8	Bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšana ar jaunām tehnoloģijām un praksēm	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.38 Tā lauku iedzīvotāju daļa, ko aptver vietējās attīstības stratēģijas

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences īstenošana dos ieguldījumu specifiskajā mērķī SM8“Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu līdzdalību, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, veicināt arī aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību”, ar mērķi:

·sniegt atbalstu lauku kopienu ilgtspēju veicinošām vietējās attīstības iniciatīvām, kas ir atbilstošas KLP SP un iekļautas VRG izstrādātajās vietējās attīstības stratēģijās, un uzlabo ekonomisko un sociālo situāciju laukos, veido labvēlīgu vidi dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un lauku teritoriju attīstībai, kā arī veicina vietējās attīstības potenciāla un resursu ilgtspējīgu izmantošanu;

·sekmēt vietējā līmeņa pārvaldības mehānismu, kas balstīts uz iekļaujošiem vienlīdzīgas partnerības principiem un rada pievienoto vērtību teritorijas un vietējās sabiedrības potenciālam, nodrošinot VRG darbību vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, tādejādi saglabājot vietējās teritorijas attīstības procesa nepārtrauktību.

Intervence sekmēs konkrētās teritorijas unikālo dabas, sociālo, un cilvēkkapitāla resursu apzināšanu un mobilizēšanu inovatīvu risinājumu meklēšanai, lai izstrādātu ilgtspējīgas vietējās attīstības stratēģijas šo teritoriju ekonomiskai, sociālai un vides attīstībai, sociāli mazaizsargāto grupu integrācijai, sociālās atstumtības risku mazināšanai. LEADER pieeja sabalansē eksogēno un endogēnu pieeju lauku attīstības problēmu risināšanā, sekmē lauku kopienu saliedēšanu un to dzīvotspēju.

Izmantojot LEADER pieeju, vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai atbalstāmas šādas aktivitātes:

1. aktivitāte „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” ar mērķi:

·uzlabot uzņēmējdarbības vidi (neietver atbalstu lauksaimniecības produktu primārai ražošanai), radot apstākļus jaunu produktu un pakalpojumu izveidei (t.sk. piedāvājot vienkāršoto izmaksu “Lauku biļete”), esošu produktu un pakalpojumu attīstībai, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšanai, sociālai uzņēmējdarbībai, kā arī darbinieku produktivitātes kāpināšanai.

·radīt un labiekārtot vietējās produkcijas realizēšanai paredzēto vidi (piemēram, tirdzniecības vietas izveide), kā arī ieviest jaunus realizācijas veidus (piemēram, jauna tiešās tirdzniecības pakalpojuma izveide), tādējādi sekmējot jaunas sadarbības formas, vietējās produkcijas atpazīstamību un patēriņu, kā arī īso piegāžu ķēžu veidošanos.

Aktivitātes īstenošana sekmēs jaunu darba vietu radīšanu, produktīvāk un ilgtspējīgi izmantot vietējos resursus, jaunas un inovatīvas vērtības vietējā teritorijā, digitālo risinājumu ieviešanu, sadarbību (kopprojekti), kvalifikācijas celšanu un sociālam atstumtības riskam pakļauto personu iesaisti darba tirgū, tādejādi paaugstinot lauku teritoriju iedzīvotāju dzīves kvalitāti, uzņēmumu konkurētspēju un vietējās teritorijas sociālekonomisko attīstību,vienlaikus dodot ieguldījumu arī Latvijas Bioekonomikas stratēģijas 2030 mērķu sasniegšanā.

2. aktivitāte „Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas” ar mērķi atbalstīt sabiedriskā labuma projektus, lai saglabātu un veidotu kvalitatīvu dzīves vidi (t.sk. dabas un kultūras objektu sakārtošanu), nodrošinot pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību, sabiedrisko aktivitāšu (t.sk. apmācību un interešu klubu, sociālo aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laikā pavadīšanas aktivitāšu, kā arī vienkāršotā izmaksa “jauniešu iniciatīvas”) dažādošanu, stiprinātu teritorijas identitāti un vietas attīstības potenciāla un resursu ilgtspējīgu izmantošanu (t.sk. viedo ciemu iniciatīvas), kā arī atbalstīt starpvalstu un starpteritoriālo sadarbību vietējai attīstības nozīmīgu jautājumu risināšanai. Tas veicinās sabiedrības iesaisti vietējās dabas, fiziskās, sociālā, kultūras un cilvēkkapitāla stiprināšanā, tādā veidā paaugstinot lauku iedzīvotāju drošumspēju, vietas potenciālu un pievilcību, jaunu un inovatīvu risinājumu ieviešanu (t.sk. sociālās inovācijas), arī digitālu risinājumu ieviešanu, kas var kļūt par priekšnosacījumu jaunu integrētu tūrisma, kultūras, veselības un citu saistītu pakalpojumu un produktu piedāvājuma attīstībai (t.sk. teritorijas zīmolu un klasteru veidošanos).

Vismaz 50% no publiskā finansējuma, kas pieejams vietējās attīstības stratēģijas aktivitāšu īstenošanai, būtu novirzāms darbībām, kas veicina vietējās ekonomikas attīstību, atbalstot uzņēmējdarbības projektus (piemēram, lauku tūrismā, lauku ekonomikas dažādošanā uzņēmumiem un mājražošanā).

Vietējām rīcības grupām īpaša uzmanība būtu jāpievērš sabiedrības aktivizēšanai un kapacitātes veidošanai ar nolūku veicināt informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām, vietējās sabiedrības iesaisti un sadarbību vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, pieredzes apmaiņu, nepieciešamo zināšanu iegūšanu un citus resursus, veiksmīgai vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai, tāpat arī sniegt atbalstu potenciālajiem atbalsta saņēmējiem projektu ideju radīšanā, projektu izstrādāšanā un projektu iesniegumu sagatavošanā.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Vietējās attīstības stratēģijas īstenošana

Aktivitāte „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un aktivitāte „Kopienu spēcinošas un vietas attīstību sekmējošas iniciatīvas”

Atbalstu var saņemt projektiem, kas atbilst vietējās attīstības stratēģijai (konkrētam mērķim un rīcībai) un sekmē KLP SP mērķu sasniegšanu.

Atbalstu var saņemt fiziskas un juridiskas personas, kas dod ieguldījumu VRG sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijai. Atbalstu starpvalstu un starpteritoriālās sadarbības projektiem var saņemt VRG.

Privāta labuma projektiem ir jāuzrāda ekonomiskā dzīvotspējas rādītāji un atbalsta pretendenta (izņemot lauksaimniecības pakalpojumu un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības) apgrozījums ir ne vairāk kā 150 000 EUR noslēgtā gadā pirms projekta iesniegšanas.

Vienkāršotās izmaksas (fiksētas summas maksājums) "Lauku biļete" un "Jauniešu iniciatīva", kā arī pašvaldību kopprojektu ar uzņēmējiem īstenošanas teritorija ir lauku teritorija.

Vienkāršotā izmaksa "Lauku biļete" tiek ieviesta saskaņā ar metodiku "Fiksētas summas maksājums - budžeta projekts - "Lauku biļete"". Tas ir budžeta projekts jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju līdz 5000 EUR apmērā. Atbalsta saņemšanas nosacījums - izstrādāts biznesa plāns jauna produkta vai pakalpojuma radīšanai.

Vienkāršota izmaksa "Jauniešu iniciatīva" tiek ieviesta saskaņā ar metodiku "Fiksētas summas maksājums "Jauniešu iniciatīva"". Tas ir fiksētas summas maksājums jauniešu iniciatīvām saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju 5000 EUR apmērā. Atbalsts pieejams, lai nodrošinātu iespēju iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences neformālās izglītības ceļā.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektos:
- sadarbībā ir iesaistīti vismaz divi partneri;
- ir noteiktas kopīgas darbības projekta iesniegumā, kas veicina vietējās attīstības stratēģijas mērķu sasniegšanu;
- ir noteikti katra projekta partnera pienākumi un ir noteikts koordinējošais partneris.

Tehniskais sadarbības projekta sagatavošanās atbalsts tiek piešķirts ar nosacījumu, ka VRG spēj pierādīt, ka tās plāno īstenot konkrētu sadarbības projektu.
Sadarbības projektiem tiek piemērota vienkāršotā izmaksa fiksētas summas maksājums saskaņā ar metodiku "Budžeta projekts - starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām". Atbalsta apjoms līdz 100 000 EUR vienam budžeta projektam, kopienu spēcinošām un vietas attīstības sekmējošām iniciatīvām saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju.

Vietējo rīcības grupu darbības nodrošināšana, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldība, uzraudzība un novērtēšana
Atbalsts vietējās rīcības grupas darbības nodrošināšanai un vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai, tostarp apmaiņas veicināšanai starp ieinteresētajām personām, pieejams VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īsteno tikai ar ELFLA finansējumu. VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņem arī EJZAF atbalstu, minētās darbības nodrošina ar EJZAF finansējumu, ņemot vērā, ka EJZAF tiek noteikts kā galvenais fonds.

Atbalsts minētām darbībām nepārsniedz 17% no ELFLA kopējā vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai piešķirtā finansējuma apjoma.
VRG un vietējās attīstības stratēģiju atlase
Vietējās attīstības stratēģiju atlase plānota 2023.gadā un lēmums par vietējās attīstības stratēģijas apstiprināšanu un atbalsta piešķiršanu tiks izdots ne vēlāk kā 12 mēnēsu laikā pēc KLP SP apstiprināšanas. Šajā intervencē pirmie atbalsta maksājumi VRG paredzēti 2023.gadā. Atbalsts vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai tiks nodrošināts atlasītajām VRG atbilstoši Lauku attīstības programmas 2014.-2020.gadam 19.1.apakšpasākumam "Sagatavošanās atbalsts". VRG, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai ir pieejams arī Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) atbalsts, vietējās attīstības stratēģijas sagatavošanai saņems EJZAF atbalstu. Izstrādāto vietējās attīstības stratēģiju atlasei piemēro atlases kritērijus pēc kuriem izvērtē, vai:
-stratēģijas izstrādē ir ievērota pieeja "no apakšas uz augšu", nodrošinot plašu interešu pārstāvju iesaisti,
-tās vīzija un mērķi ir izvirzīti, pamatojoties uz vietējās teritorijas vajadzību un potenciāla analīzi;

-tās mērķiem un rīcībām ir noteikti konkrēti, izmērāmi un sasniedzami rezultāti un saistītas plānotās rīcības, ievērojot nacionālos atbalsta saņemšanas nosacījumus;

-tā ir saskaņota ar vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošo vietējo pašvaldību attīstības programmām;

-tā paredz nodrošināt vienlīdzīgas iespējas (piemēram, cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar maziem bērniem) un iesaistīt jauniešus vietējās attīstības stratēģijas īstenošanā;

-tā piedāvā atbalstu inovatīviem risinājumiem (piemēram, jaunu pieeju, produktu vai pakalpojumu) vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas teritorijā;

-tā veicina nodarbinātību un ienākumu iespēju palielināšanu;

-tā ietver pārvaldības, uzraudzības un izvērtēšanas pasākumus un tie uzskatāmi parāda vietējās rīcības grupas spēju īstenot vietējās attīstības stratēģiju. Ir noteikta caurredzama un nediskriminējoša projektu atlases un lēmumu pieņemšanas procedūra, paredzot arī interešu konflikta novēršanu.

- tai ir pievienots finanšu plāns, ietverot finanšu piešķīrumu no katras attiecīgās programmas.

VRG un Lauku atbalsta dienesta uzdevumi

Vietējā rīcības grupa:

1. veido vietējo dalībnieku spējas izstrādāt un īstenot darbības, tostarp sekmējot viņu projektu vadības spējas;
2. izsludina un organizē projektu iesniegumu pieņemšanu:

o atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteiktajam rīcības plānam;

o ievērojot atklātu projektu iesniegumu konkursu nosacījumus (atsevišķām iniciatīvām, kuru uzsākšanai ir nepieciešams papildus aktivizējošais darbs, var tikt piemērota nepārtrauktā projektu iesniegumu pieņemšana).

3. izvērtē projektus un atlasa vietējās attīstības stratēģijai atbilstošos projektus, ievērojot:

o vietējās attīstības stratēģijā noteikto attiecināmo izmaksu atbalsta intensitāti un atbalsta apjomu;

o projektu atlases kritērijus, kas publicēti, izsludinot projektu pieņemšanas kārtu;

o lēmumu pieņemšanas procedūru (vērtēšanas procesā piemēro tādu nediskriminējošu un pārredzamu darbību atlases procedūru un kritērijus, kuros izvairās no interešu konflikta un kuri nodrošina, ka neviena atsevišķa interešu grupa nekontrolē atlases lēmumus, paredzot iespēju pārsūdzēt atlases lēmumus)

4. veic projektu īstenošanas saturisko uzraudzību, kā arī pārrauga projektu īstenošanas virzību, izvērtē projektu un vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas rezultātus, ievērojot uzraudzības un izvērtēšanas procedūras, kas iekļautas atbilstošajā vietējās attīstības stratēģijā.

Lauku atbalsta dienests (LAD):

1. veic VRG atlasīto projektu galīgo pārbaudi (verifikāciju) atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem, kas noteikti ES un nacionālos normatīvos aktos, un pieņem gala lēmumu par atbalsta piešķiršanu projekta īstenošanai;
2. veic atbalsta maksājumus;
3. veic projektu finansējuma izlietojuma uzraudzību, kā arī kontroles.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas veidā. Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos un vietējā attīstības stratēģijā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☑ fiksētas summas maksājumi

☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Atbalsts tiek sniegts grantu veidā kā:

- dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts);
- fiksētas summas maksājums "Jauniešu iniciatīvas" un budžeta projekts "Lauku biļete" un starpvalstu un starpteritoriālai sadarbībai vietējām rīcības grupām saskaņā ar sagatavotu metodiku (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta c) apakšpunkts un 2. punkta a) ("Jauniešu iniciatīvas") un b) apakšpunkts;
- vienotās likmes piemērošana noteikta saskaņā ar KLP SP regulas Nr. 2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu.

Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām:

- projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
- vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

- vietējās vietējās rīcības grupu darbības nodrošināšanai, vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai tiks piemērots vienotas likmes finansējums izmaksām, kas nav personāla izmaksas, saskaņā ar Vispārējās regulas Nr.2021/1060 56.panta 1.punktu – vienota likme 40 % no atbilstīgajām tiešajām personāla izmaksām var izmantot, lai segtu darbības atlikušās atbilstīgās izmaksas.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta maksimālais apjoms ir nosākams nacionālos normatīvos aktos un vietējā attīstības stratēģijā. Atbalsta intensitāte privāta labuma projektiem ir 40% un sabiedriskā labuma projektiem ir 70%. Tā var tikt paaugstināta, pamatojoties uz vietējās attīstības stratēģijā noteiktiem kritērijiem, piemēram, saistītus ar bioekonomiku, inovācijām, energoefektivitāti, kopdarbību, sociālo uzņēmējdarbību, viedo ciemu iniciatīvas u.c.:

1. privāta labuma projektiem līdz 65% vai līdz 75%, ja atbalstu saņem, ievērojot KLP SP regulas Nr.2021/2115 73.pantā noteiktās maksimālās atbalsta intensitātes un prasības:
- investīcijām pamatpakalpojumos lauku apvidos (73.p. 4.p. c) ii)),
- neienesīgām investīcijām (73.p.4.p. c) iv));
- mazo lauku saimniecību investīcijām, (73.panta 4.p. b)),
- gados jauno lauksaimnieku investīcijām (73.panta 4.p. a) ii)),
- investīcijas, kas saistītas ar KLP stratēģiskā plāna regulas 6. panta 1. punkta d) apakšpunktā minēto mērķi „palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, tostarp, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicinot oglekļa piesaisti, kā arī veicināt ilgtspējīgu enerģētiku" (73.panta 4.p. a) i)).

2. sabiedriskā labuma projektiem līdz 90% (neienesīgām investīcijas (73.p.4. c) iv)).

Atbalsta intensitāte starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem ir 100%, VRG sadarbības projektā atsevišķām darbībām var noteikt zemāku atbalsta intensitāti.

Atbalsta intensitāte vietējo rīcības grupu darbības nodrošināšanai,vietējās attīstības stratēģijas iedzīvināšanas pārvaldībai, uzraudzībai un novērtēšanai ir 100%.

Papildu skaidrojums

Kā vienas vienības izmaksa tiek noteikta vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa. Tā noteikta, izanalizējot datus par iepriekšējiem diviem plānošanas periodiem 2007.-2013.gadam un 2014.-2020.gadam un aprēķinot vidējo vienības izmaksu pa gadiem. Pēc vietējo attīstības stratēģiju apstiprināšanas aprēķinātās vienas vienības izmaksas tiks pārskatītas, ņemot vērā VRG vietējās attīstības stratēģijā noteikto finanšu plānu. Atbalstu vietējās attīstības stratēģiju īstenošanai indikatīvi varētu saņemt 32 VRG.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☑ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts arī nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Kāda ir LEADER pieejas pievienotā vērtība lauku attīstībai?

LEADER pieeja ir ļoti svarīgs nosacījums lauku teritoriju ilgtspējīgai attīstībai, īpaši mazapdzīvotās, attālās lauku teritorijās. LEADER pieejas novērtējums plānošanas periodam no 2014.-2020. gadam liecina, ka lielāka ietekme LEADER pasākumiem Latvijā ir teritorijās, kas atrodas tālu no galvaspilsētas.

Galvenā LEADER intervences pievienotā vērtība ir uzlabots sociālais kapitāls vietējā teritorijā, stiprinot vietējo sadarbību (tīklošanos) starp vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un pašvaldībām, kopīgas vērtības un teritoriālo identitāti. Tiek veidota un stiprināta tīklošanās starp VRG pārstāvjiem un ārpus VRG, iesaistot plašāku sabiedrību (tostarp VRG projektu tiešos un netiešos labuma guvējus), organizēti VRG aktivizēšanas pasākumi un veidoti formālas un neformālas attiecības starp dažādiem dalībniekiem, t.sk. sadarbības projektos īstenojot kopīgas darbības.

Tāpat sociālais kapitāls ir nozīmīgs attīstības faktors, jo tas mudina cilvēkus riskēt un ieviest jauninājumus (t.sk. ekonomiski), apmainīties ar informāciju, kolektīvi reaģēt uz draudiem, problēmām un sadarboties sabiedrības labumam.

LEADER pieejas īstenošana dod iespēju, sadarbojoties vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un pašvaldībām, pašiem noteikt savas teritorijas attīstības vajadzības, noteikt uz vietējām vajadzībām balstītus mērķus un izteikt tos rīcībās, un rīcībām, kas sekmē KLP SP noteikto mērķu sasniegšanu, saņemt atbalstu.

Atšķirībā no pārējiem KLP SP intervencēm projektu konkurss notiek vietējā līmenī un VRG tiek uzticēts pienākums vērtēt projektu atbilstību vietējās attīstības stratēģijai, pēc VRG noteiktajiem projektu vērtēšanas kritērijiem, un uzraudzīt to saturisko īstenošanu. Tāpat atbalsta intensitāte projektiem tiek noteikta nevis pēc atbalsta saņēmēja, bet pēc projekta veida, tiek dota iespēja īstenot kopprojektus, sabiedriskā labuma projektus un stratēģiskas rīcības, kas ļauj identificēto vajadzību risināt kompleksi ar vairāku papildinošu projektu kopumu, t.sk. viedo ciemu iniciatīvas, sekmēta sinerģija starp nozarēm un ekonomiskiem/vides un sociāliem mērķiem, kā arī inovatīvu un digitālu risinājumu ieviešana, nodarbinātības veicināšana lauku teritorijā.

VRG veic nozīmīgu ieguldījumu vietējās sabiedrības aktivizēšanā, organizējot un nodrošinot dalību tīklošanās pasākumos, lai veicinātu sadarbību un iesaisti vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, veicinātu pieredzes, zināšanu un informācijas apmaiņu starp iesaistītajām un ieinteresētajām personām, arī nodrošina potenciāliem projektu iesniedzējiem mācības par projekta idejas radīšanu, projekta sagatavošanu un projekta iesnieguma aizpildīšanu, tādā veidā uzlabojot projektu kvalitāti, kā arī sniedz atbalstu projekta īstenošanas un uzraudzības laikā.

Aprakstiet, kā ar īstenošanas modeli tiks nodrošinātas ar LEADER pieeju saistītās pamatprasības un principi

Galvenās SVVA sastāvdaļas:

·Teritorija – vietējā rīcības grupa darbojas noteiktā teritorijā ar iedzīvotāju skaitu robežās no 10 līdz 125 tūkstošiem un tā neietver valstspilsētas. Valstspilsētās var tikt īstenotas darbības, ja tās ir pamatotas vietējās attīstības stratēģijā un tiešais labuma guvējs ir vietējā rīcības grupa (VRG) teritorijas uzņēmējs vai VRG sadarbības projekta mērķgrupa. VRG darbības teritorija ir kompakta un tajā cita VRG nevar saņemt atbalstu.

Ja VRG vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņem arī Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF) finansējumu, valstspilsētas var tikt iekļautas kā VRG darbības teritorija, kurā īsteno EJZAF finansētās darbības.

·Vietējā rīcības grupa (VRG) ir publisko un privāto partneru apvienība. Tās lēmējinstitūciju veido publisko un privāto sociālekonomisko interešu pārstāvji, tostarp ir pārstāvētas lauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu intereses, un lēmumu pieņemšanas līmenī ne publiskajam sektoram, ne jebkurai atsevišķai interešu grupai nav vairāk kā 49% balsstiesību.

· Vietējās attīstības stratēģija ir VRG izstrādāts daudznozaru stratēģisks attīstības plāns, kas nosaka un pamato vietējās teritorijas attīstības prioritātes un pārmaiņu nepieciešamību, tajā ir noteikti izmērāmi rezultātu mērķrādītāji un saistītas plānotās rīcības, kā arī pārvaldības, uzraudzības un izvērtēšanas pasākumi, kas parāda VRG spēju īstenot minēto stratēģiju, un finanšu plāns.

Veiksmīgi izstrādāta vietējās attīstības stratēģija ļauj realizēt elastīgu, holistisku, klientorientētu pieeju lauku teritoriju attīstības problēmu risināšanai, identificēt šajos procesos iesaistītās mērķgrupas un to vajadzības, mobilizēt unikālus vietas resursus un atrast optimālos risinājumus.

· Izstrādājot un īstenojot vietējās attīstības stratēģiju, VRG novērš jebkādu diskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, ticības vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ un nodrošina vienlīdzīgas iespējas (tostarp cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar maziem bērniem) un veicina dzimumu līdztiesības principa integrēšanu.Tīklošanās – VRG būs pieejams atbalsts tīklošanās darbībām VRG darbības teritorijā, nacionālā un starptautiskā līmenī, nodrošinot VRG sadarbību un iesaisti vietējās attīstības procesiem nozīmīgu jautājumu risināšanā, pieredzes apmaiņu, nepieciešamās zināšanas, informāciju un citus resursus. Nozīmīgs tīklošanās partneris nacionālā līmenī ir valsts KLP tīkls un Eiropas līmenī – ES KLP tīkls.

· Sadarbība (starpteritoriālā un starpvalstu) – ir veids, kā paplašināt vietējo perspektīvu un attiecīgajā teritorijā ieviest jaunas zināšanas aktuālu jautājumu risināšanā, attīstīt jaunas un inovatīvas sadarbības idejas, starpvalstu līmenī nodot savas darbības pieredzi, zināšanas citiem un iegūt līdzīgu problēmu risinājumu pieredzi citviet, kā arī apvienot dažādas pieredzes kopīgu jautājumu risinājumu meklēšanā. Tas arī stiprina saikni starp projektā iesaistītām vietējām rīcības grupām, kā arī iesaistītiem mērķgrupas pārstāvjiem – uzņēmējiem, NVO u.c, kas potenciāli var kļūt par jauniem darījumu partneriem, piemēram, arī attīstot teritoriālos zīmolus, klasterus. Sadarbības projekts sekmē vietējās attīstības stratēģiju mērķu sasniegšanu.

· Inovācijas ir viens no LEADER pieejas pamatelementiem. Lai veicinātu vietējā līmeņa inovācijas, vietējām rīcības grupām vietējās attīstības stratēģijās būs jāietver inovatīvu risinājumu apraksts un to ņems vērā vietējās attīstības stratēģiju atlasē (tas ir viens no atlases kritērijiem), tāpat būtiskas ir vietējo rīcības grupu īstenotās tīklošanās aktivitātes, kapacitātes palielināšana, sadarbība ar zinātnes institūciju pārstāvjiem, starpteritoriālo un starpvalstu sadarbības projektu īstenošana, kas rada iespēju inovatīvu ideju pārnesei un attīstībai. Inovācijas ietver produkta, pakalpojuma inovācijas (jauna, līdz šim nebijuša produkta, pakalpojuma radīšanu), procesa inovācijas (jauns, būtiski atšķirīgs tehnoloģiskais process vai metode produkta ražošanā vai pakalpojuma izveidē), resursu inovācijas (darbība būtiski maina resursu izmantošanas veidu), kā arī sociālās inovācijas (jaunas sadarbības formas, jaunu pieeju vai risinājumu radīšana kādai pastāvošajai sociālajai problēmsituācijai), kur nozīmīga loma ir arī viedo ciemu iniciatīvām, īpaši, radot jaunas attiecību formas un sadarbības izpausmes, izmantojot arī digitālos risinājumus, tādējādi sniedzot labumu sabiedrībai un veicinot tās spēju rīkoties.

Vai ir plānots atbalsts no vairāk nekā viena ES fonda?

☑ Jā ☐ Nē

Precizēt fondu

Latvija plāno īstenot sabiedrības virzītu vietējo attīstību piesaistot divu fondu finansējumu, t.i. ELFLA un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu (EJZAF), kur EJZAF ir izvēlēts par galveno fondu. Vietējām rīcības grupām, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņems abu fondu atbalstu, stratēģijas un tās iedzīvināšanas pārvaldību, uzraudzību un izvērtēšanu, tostarp apmaiņas veicināšanu starp ieinteresētajām personām, nodrošinās no EJZAF finansējuma.

Abiem fondiem ir izveidota viena vietējās attīstības stratēģiju atlases komiteja VRG atlasei un VRG sagatavotās vietējās attīstības stratēģijas izvērtēšanai, kā arī nodrošina īstenošanas uzraudzību. Abiem fondiem VRG sagatavo vienu vietējās attīstības stratēģiju, nošķirot rīcības plānus.

Tā kā VRG ir biedrība vai nodibinājums, kas reģistrēta biedrību un nodibinājumu reģistrā, tās organizatoriskajai struktūrai un kompetencēm jāatbilst likumā „Biedrību un nodibinājumu likums" noteiktajiem nosacījumiem. Līdz ar to augstākā lēmējinstitūcija ir biedru sapulce, kuras kompetences ir noteiktas iepriekš minētajā likumā. Pārstāvju lēmējinstitūcija ir augstākās lēmējinstitūcijas ievēlēta institūcija, kuras pienākumi un struktūra tiek noteikta biedrības statūtos un nolikumā, pārstāvju lēmējinstitūcijā nodrošinot proporcionālu pārstāvniecību no ELFLA un EJZAF partnerībām ar vienādām tiesībām un iespējām. Tā ir atbildīga par vietējās attīstības stratēģijas izstrādi un ieviešanu, t.sk., lēmumu pieņemšanu par projektu atbilstību vietējās attīstības stratēģijai. Tai ir jāievēro publisko un privāto sociālekonomisko interešu pārstāvju gan procentuālā attiecība, gan interešu pārstāvniecība, t.i., attiecībā uz ELFLA atbalstu, tostarp nodrošinalauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu interešu pārstāvniecību. Vietējās attīstības stratēģijā tiek noteikta projektu atlases un vērtēšanas, kā arī uzraudzības procedūra.

1.tabula. SVVA stratēģijas veidošanas shēma nošķirtību gadījumos. Avots: ZM

Stratēģija	
Vajadzību un teritorijas potenciāla analīze, mērķi	
Rīcības plāns ELFLA LEADER	Rīcības plāns EJZAF
stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši ELFLA	stratēģijas ieviešanas un uzraudzības procedūras atbilstoši

LEADER prasībām	EJZAF prasībām
Finanšu plāns	

2.*tabula. Vietējo rīcības grupu veidošanas shēma nošķirtību gadījumos. Avots: ZM*

Vietējā rīcības grupa	
Augstākā lēmējinstitūcija	
Pārstāvju lēmējinstitūcija	
ELFLA LEADER partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)	EJZAF partnerība (ievērojot pašvaldību un sociāli ekonomisko partneru procentuālo attiecību)
ELFLA LEADER projektu vērtēšanas komisija	EJZAF projektu vērtēšanas komisija
Izpildinstitūcija	
administratīvais vadītājs	
finanšu vadītājs	

Vai tiktu izmantota galvenā fonda iespēja?

☑ Jā ☐ Nē

Precizēt galveno fondu

EJZAF ir izvēlēts par vadošo fondu. Vietējām rīcības grupām, kuras vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai saņems abu fondu atbalstu, stratēģijas un tās iedzīvināšanas pārvaldību, uzraudzību un izvērtēšanu, tostarp apmaiņas veicināšanu starp ieinteresētajām personām, nodrošinās no EJZAF finansējuma.

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver pakalpojumus, kas sniedz labumu vietējiem iedzīvotājiem. Intervence tiek īstenota atbilstoši LEADER pieejas nosacījumiem un šis atbalsts neietekmē uzņēmēju saražotās produkcijas cenu.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	**Pants**	**Piemērojamā likme**	**Min. likme**	**Maks. likme**
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.38	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa

Intervencei tiek izmantota vidējās vienības izmaksas aprēķina pieeja, ņemot vērā, ka vietējās rīcības grupas ir dažādas gan pēc to teritorijas, gan iedzīvotāju skaita, gan attiecīgi aprēķinātās stratēģijas īstenošanai pieejamā finansējuma. Plānošas periodā 2014.-2020.gadam (neietverot pārejas periodā pieejamo finansējumu) vidējais vietējās attīstības stratēģijas īstenošanai pieejamais finansējums bija 2,2milj.EUR, taču tas bija robežās no 0,53milj.EUR (mazākā vērtība) līdz 3,5milj.EUR (lielākā vērtība) uz vietējo rīcības grupu.

Kā plānotais izlaides rādītājs tiek noteikts atbalstīto vietējās attīstības stratēģiju skaits, paredzot, ka to īstenošanu uzsāk 2023.gadā. Ņemot vērā iepriekšējā plānošanas perioda 2014.-2020.gadam pieredzi, pastāv iespēja, ka esošās vietējās rīcības grupas varētu apvienoties vai mainīt darbības teritoriju, ievērojot arī 2021. gadā Latvijā īstenoto administratīvi teritoriālo reformu.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	
	O.31 (vienība: Stratēģijas)	32,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32,00
KOPĀ	O.31 (vienība: Stratēģijas)	32,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	2 000 000,00	10 430 000,00	11 430 000,00	11 430 000,00	10 430 000,00	10 430 000,00	2 348 980,00	58 498 980,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	1 700 000,00	8 865 500,00	9 715 500,00	9 715 500,00	8 865 500,00	8 865 500,00	1 996 633,00	49 724 133,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 20 - Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 20
Intervences nosaukums	Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.32. Citu atbalstīto sadarbības darbību vai vienību skaits (izņemot EIP, par ko ziņots pozīcijā O.1)
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Īstenošanas vieta ir visa Latvijas teritorija.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM3 V4	Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.	Augsta	Jā
SM8 V1	Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai	Augsta	Jā
SM8 V2	Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai	Vidēja	Jā
SM9 V1	Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārt. kvalit. shēmām un to produktiem	Vidēja	Daļēji
SM9 V2	Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu	Vidēja	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP
R.39 To lauku uzņēmumu (tostarp bioekonomikas jomā) skaits, kas attīstīti ar KLP atbalstu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences īstenošana dos ieguldījumu specifiskajā mērķī SM8, SM9, SM3 un SM2 ar mērķi sekmēt vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, attīstot pārtikas īso piegādes ķēžu darbību un piedāvājumu pārtikas produktu piegāžu un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanai, izmantojot vietējās teritorijas sniegtās iespējas un potenciālu, kā arī sadarbību starp produktu ražotājiem, lai kopīgi virzītu vietējo produktu piedāvājumu tirgū un sekmētu to atpazīstamību.

Sniegtais atbalsts veicinās pārtikas nozares dalībnieku sadarbību, lai ražošanas apjomu koncentrācijas rezultātā nodrošinātu labāku piekļuvi tirgum, tādējādi optimizējot izmaksas un palielinot ienākumus. Sadarbības veicināšana starp lauksaimniekiem, pārstrādātājiem un citiem piegādes ķēdes un tirgus dalībniekiem, lai risinātu problēmas, kas saistītas, piemēram, ar nelieliem produkcijas apjomiem, produktu izplatīšanu un uzglabāšanu. Īsās piegādes ķēdes samazina potenciālo starpnieku skaitu starp ražotāju un galapatērētāju, samazina ražošanas transportēšanas un pārdošanas izmaksas, lokalizē lauksaimniecības un pārtikas produktus un saista tos ar izcelsmes vietu. Tam ir būtiska nozīme mazo un vidējo lauku saimniecību ienākumu izaugsmē, dzīvotspējā un ražotāju ciešākā integrācijā pārtikas piegādes ķēdē. Intervences pasākums veicina vides un sabiedrības veselības aizsardzības mērķu sasniegšanu, jo tas veicina vietējās produkcijas patēriņu, īpašu uzmanību pievēršot bioloģiskajai un pārtikas kvalitātes shēmās ražotajai produkcijai.

Intervence sekmēs horizontālu un vertikālu sadarbību starp īso piegāžu ķēžu dalībniekiem - sadarbību starp lauksaimniecibas produkcijas ražotājiem un to pārstāvētām lauksaimniecības kooperatīvām sabiedrībām, tāpat iesaistot arī lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumus, kā arī lauku tūrisma pakalpojuma sniedzējus, sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniedzējus u.c.

Aktivitātē "Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana" tiks sniegts atbalsts, lai attīstot īsās piegādes ķēdes, veicinātu vietējās produkcijas ilgtspējīgu patēriņu, kopīgu piedāvājumu veidošanu un tādejādi radot lielāku iespēju nodrošināt arī sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumu sniegšanas vietās (kafejnīcās, restorānos, izglītības, sociālās aprūpes, ārstniecības iestādēs u.c.) vietējo ražotāju izaudzētu un pārstrādātu, kvalitatīvu pārtikas produktu pieejamību, vienlaikus veicinot arī vietējo ražotāju iespējas realizēt saražoto produkciju. Šāda veida sadarbība arī sekmēs lielāka apjomu saražotās produkcijas noietu vietējā teritorijā vai plašākā reģionā.

Aktivitātē "Produktu virzība tirgū" tiks atbalstīta sadarbība starp maziem ekonomikas dalībniekiem lauku teritorijā, veicinot vietējo produktu piedāvājumu virzību tirgū un atpazīstamību. Maziem ekonomikas dalībniekiem darbojoties atsevišķi, īpaši lauku tūrisma nozarē, ir sarežģīti nodrošināt tādus lauku tūrisma pakalpojumus, kas nodrošinātu ceļotāju un tūristu interesi par sniegto pakalpojumu. Sniegtais atbalsts palielinās mazo ekonomikas dalībnieku dzīvotspēju, attīstību un konkurētspēju. Latvijas tirgus un vietējo iedzīvotāju pirktspēja ir ierobežota, tāpēc svarīga arī lauku tūrisma pakalpojumu sniedzēju (īpaši saistītu ar kulināro tūrismu) iesaiste un sadarbība, lai nodrošinātu vietējo produktu pieejamību ceļotājiem un tūristiem. Aktivitātes ietvaros atbalsts pieejams arī Eiropas Savienības vai dalībvalsts atzītas pārtikas kvalitātes shēmu produktu veicināšanai un atpazīstamībai.

Principi projektu atlases kritērijiem - iesniegtie projekti tiks izvērtēti pēc objektīviem atbalsta pretendentu un projektu raksturojošiem kritērijiem. Priekšroka saņemt atbalstu būtu dodama, piemēram,

sadarbības grupai, kurai ir lielāks sadarbības dalībnieku skaits, partneru daudzveidība, piedalās uzņēmēji, kuri uz projekta iesniegšanas brīdi ir iesaistījušies zaļo publisko iepirkumu (ZPI) pārtikas piegādēs, projektiem, kuros plānots piegādāt atbilstoši kvalitātes sistēmām audzētu, ražotu un/vai pārstrādātu produkciju, projektiem, kurus koordinē vietējā rīcības grupa (nodrošinot vietējo rīcības grupu funkciju nodalīšanu) un ir lielāks aptvertais labumu guvēju loks.

Aktivitātēm var tikt izsludinātas atsevišķas projektu pieņemšanas kārtas.

Intervencē sniegtais atbalsts par vienām un tām pašām attiecināmajām izmaksām nevar pārklāties ar atbalstu no citiem līdzīgām atbalsta intervencēm. Maksājumu aģentūras veiktās pārbaudes nodrošinās atbalsta nepārklāšanos.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalstu var saņemt sadarbības grupa (jauna vai arī esoša sadarbības grupa par jaunām sadarbības aktivitātēm), kurā ir vismaz pieci dalībnieki.

Sadarbības grupu veido MVU saimnieciskās darbības veicēji (lauksaimniecības produkcijas ražotāji, pārstrādātāji, lauku tūrisma pakalpojuma sniedzēji), kā arī var piedalīties biedrība, nodibinājums, atbilstīga kooperatīvā sabiedrība, konsultanti, vietējā rīcības grupa un citi dalībnieki, lai koordinētu sadarbības grupas aktivitāšu īstenošanu, palīdzētu veidot īsās piegādes ķēdes, popularizētu vietējos produktus un veicinātu to atpazīstamību.

Starp visiem sadarbības grupas dalībniekiem ir noslēgts ilgtermiņa sadarbības līgums (minimālais termiņš ir 2 gadi), kurā ir atrunāti katra sadarbības dalībnieka pienākumi un atbildība, t.sk. par investīciju materiālajos aktīvos kopīgu izmantošanu un uzturēšanu, kā arī vienojas un sadarbības līgumā norāda investīcijas īpašnieku.

Par konsultantiem šīs intervences izpratnē uzskata tādu konsultāciju pakalpojumu sniedzēju, kas pilda valsts kopējās lauksaimniecības politikas tīkla sekretariāta funkcijas un visā Latvijas teritorijā sniedz konsultāciju pakalpojumus lauku attīstības un lauksaimniecības nozarē, kā arī veic aktivitātes vietējās izcelsmes pārtikas produktu ražotāju un pārstrādātāju atpazīstamībai un popularizēšanai.

Maksimālais projekta īstenošanas termiņš ir pieci gadi.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiks sniegts dotācijas veidā.

Aktivitātē "Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana":

-pamatlīdzekļu iegāde, kas nepieciešama vietējās produkcijas piedāvājuma noieta veicināšanai - lauksaimniecības produktu pirmapstrādei un iepakošanai, loģistikai (speciālizēto transportlīdzekli pārtikas pārvadāšanai);

- informācijas tehnoloģiju un programmnodrošinājuma izstrāde, iegāde un uzstādīšana;

-būvniecība un pārbūve uzglabāšanas vietu izveidei kopīgai lietošanai;

-vispārējās izmaksas būvniecības gadījumā;

- projekta vadība.

Aktivitātē "Produktu virzība tirgū":

- produktu atpazīstamības veidošana (t.sk. dalība izstādēs, noieta tirgus veicinošu un atpazīstamības pasākumu organizēšana, vienota atpazīstamības zīmes izveide produktu popularizēšanai un atpazīstamībai utml.);

- ar sadarbību saistītu pamatlīdzekļu iegāde kopīgai lietošanai, t.sk. reklāmas un informācijas objektu izgatavošana un izvietošana;

-būvniecība kopīgas lietošanas nolūkā;
- projekta vadība.

Intervencē nav atbalstāma tehnikas iegāde un būvniecība primārās lauksaimniecības produkcijas ražošanai.

Sadarbības projektā īstenotajām darbībām, kas ietver investīcijas, tiek ievērotas prasības atbitlstoši KLP SP Regulas 2022/2115 73. pantā noteiktajam.
Līdz 15% no sadarbības projekta attiecināmo izmaksu summas var paredzēt sadarbības projekta vadībai, lai nodrošinātu koordinēšanas aktivitātes (apzināšanu, aktivizēšanu, sadarbības tīkla izveidi, uzraudzību) starp visiem projektā iesaistītajiem sadarbības grupas dalībniekiem. To var nodrošināt arī vietējā rīcības grupa vai cits sadarbības grupas dalībnieks.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☐ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☑ vienotas likmes finansējums

Noteikšanas pamats

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Atsevišķām izmaksām tiek piemērota vienkāršoto izmaksu pieeja - *vienotās likmes piemērošana* noteikta, saskaņā ar KLP SP regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta d) apakšpunktu un 2.punkta a) apakšpunktu. Vienotas likmes finansējums ir piemērojams divu veidu izmaksām, ja sadarbības projektā paredzētas būvniecības izmaksas:

- projekta pieteikuma sagatavošanas izmaksām;
- vispārējām izmaksām, tajā skaitā arhitektu, inženieru un konsultantu honorāri, ekspertīzes, būvuzraudzības un autoruzraudzības pakalpojumu, juridisko pakalpojumu, tehniski ekonomisko pamatojumu, energoefektivitātes audita sagatavošanas izmaksas, kā arī izmaksas par nomas līguma reģistrāciju zemesgrāmatā, kuras ir tieši saistītas ar projekta sagatavošanu vai īstenošanu.

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Maksimālais attiecināmo izmaksu apjoms aktivitātēm ir nosākams nacionālos normatīvos aktos, bet nepārsniedz 500 000 *euro*.

Maksimālā atbalsta intensitāte:
-investīciju gadījumā (pamatlīdzekļi, būvniecība) līdz 65%;
-mārketinga pasākumiem un projekta vadībai līdz 70%. Ja projekta vadību nodrošina vietējā rīcības grupa (nodrošinot funkciju nošķiršanu ar VRG darbu) – 100%

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts arī nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam Vispārējie pakalpojumi ietver arī tirgvedības un veicināšanas pakalpojumus, tostarp tirgus informācija, konsultācijas un veicināšanu attiecībā uz konkrētiem produktiem, bet izņemot izdevumus nenoteiktiem mērķiem, ko pārdevēji varētu izmantot, lai samazinātu pārdošanas cenu vai piešķirtu tiešu ekonomisku labumu pircējiem. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, ko varētu izmantot pārdošanas cenas samazināšanai vai tieša ekonomiska labuma gūšanai, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikta sadarbības darba grupa, kas apvienojusies konkrēta projekta īstenošanai, kā arī intervences ietvaros nav pieļaujama konkrēta ražotāja produkcijas mārketings.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.10; R.39	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR

Ņemot vērā LAP 2014-2020 perioda un pārejas perioda pieredzi, kā arī ievērojot projektu dažādību gan no ieguldījumu veida, gan ieviešanas perioda ilguma, gan kopējā izmaksu apjoma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā projekta izmaksa 150 000 euro apmērā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	
	O.32 (vienība: Darbības)		48,00	37,00	10,00	0,00	0,00	0,00	95,00
KOPĀ	O.32 (vienība: Darbības)		48,00	37,00	10,00	0,00		0,00	95,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 200 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	3 200 000,00	1 200 000,00	1 000 000,00	16 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 870 000,00	3 570 000,00	3 570 000,00	2 720 000,00	1 020 000,00	850 000,00	13 600 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

LA 9 - Ražotāju grupu un organizāciju izveide

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 9
Intervences nosaukums	Ražotāju grupu un organizāciju izveide
Intervences veids	COOP(77) – Sadarbība
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.28. Atbalstīto ražotāju grupu un ražotāju organizāciju skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Atbalsts tiek paredzēts valsts līmenī.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
SM2 V3	Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību	Augsta	Jā
SM2 V5	Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts	Zema	Jā
SM3 V1	Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.10 Tādu lauku saimniecību īpatsvars, kuras darbojas ražotāju grupās, ražotāju organizācijās, vietējos tirgos, īsās piegādes ķēdēs un kvalitātes shēmās, ko atbalsta KLP

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķi ir:
a) ražošanas procesa un saražotās produkcijas pielāgošana tirgus prasībām;

b) preču sagatavošana pārdošanai, kā arī pārdošanas centralizācijas un piegādes nodrošināšana;
c) vienotu prasību ieviešana attiecībā uz produkcijas kvalitāti;
d) uzņēmējdarbības un tirgvedības prasmju attīstīšana un inovatīvu procesu organizēšana un veicināšana.

Pretendentam jāīsteno piecu gadu darījumdarbības plāns un jāīsteno vismaz viens no četriem intervences mērķiem, kā arī jāsasniedz rezultatīvie rādītāji, kas tiks noteikti atbalstu regulējošajos valsts līmeņa normatīvajos aktos.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Pretendenti: atbilstīgas kooperatīvās sabiedrības (turpmāk - atbilstīgas KS), taču tās nevarēs pretendēt uz atbalstu, ja darbojas konvencionālajā piena un konvencionālajā tradicionālo laukaugu nozarē. Kooperatīvu apvienībām atbalsts pieejams bez nozaru ierobežojuma. Pretendents atbilstības statusu pirmo reizi ir ieguvis ne agrāk kā 2021.gada 1.janvārī. Saistību periodā pretendents katru gadu iegūst atbilstības statusu.

Saņemot Ražotāju grupu un organizāciju izveides (LA9) finansējumu, atbilstīga KS vai atbilstīga kooperatīvu apvienība vienlaicīgi nevar saņemt finansējumu intervences RO augļu un dārzeņu sektorā vai RO citos sektoros ietvaros.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbalsts tiek sniegts dotācijas veidā.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Dotācija, labuma guvējam faktiski radušos un apmaksāto attiecināmo izmaksu atlīdzināšana (Regulas Nr.2021/2115 83.panta 1.punkta a) apakšpunkts)

Attiecināmās izmaksas ir izmaksas, kas ir pamatotas un ir tieši saistītas ar darījumdarbības plāna īstenošanu atbalsta pasākuma mērķu sasniegšanai. Atbalsts pirmajā gadā ir 10 procentu no pretendenta biedru saražotās un ar tā starpniecību tirgū laistās produkcijas gada apjoma; otrajā gadā atbalsta apmērs ir astoņi procenti, trešajā gadā – seši procenti, ceturtajā gadā – četri procenti un piektajā gadā – divi procenti no pretendenta biedru saražotās un ar tā starpniecību tirgū laistās produkcijas gada apjoma. Pretendentam izmaksājamais maksimālais atbalsta apmērs vienā gadā nepārsniedz 100 000 euro un visā atbalsta periodā – 500 000 euro. Atbalsts tiek sniegts pirmos piecus gadus pēc darījumdarbības plāna atzīšanas Lauku atbalsta dienestā.

Papildu skaidrojums

Pamatojoties uz iepriekšējā programmēšanas perioda datiem, tika pieņemts, ka atbilstīgu KS un atbilstīgu kooperatīvu apvienību aptuvenais kopējais apgrozījums gadā vidēji visā atbalsta periodā būs vidēji 12 000 000 EUR.

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu gadījumos, kad intervences ietvaros atbalsta saņēmējs atbalstu saņems par realizēto produkciju, kas neietilpst starp LESD 1.pielikumā uzskaitītajiem produktiem. Tā, piemēram, ja intervences ietvaros uz atbalstu pretendēs atbilstīga KS mājražošanas nozarē, tad par atbalstu, ko tā saņems par realizēto produkciju, kas attiecas uz Eiropas līguma ārpus 1.pielikumu, tai būs jāuzskaita *de minimis* atbalsts.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Intervences ietvaros īstenotajiem pasākumiem nav tieša tirdzniecību kropļojoša ietekme uz ražošanu, jo netiek sniegts cenu atbalsts vai tiešs ienākumu atbalsts. Atbalsta mērķis ir sniegt pakalpojumus un labumu lauksaimniecības nozarei, veicinot ražotāju sadarbošanos un tādējādi stiprinot lauksaimnieku konkurētspēju, uzlabojot produktu loģistiku un uzglabāšanu, attīstot produkcijas apstrādi un pārstrādi, ieviešot jaunas tehnoloģijas.

Intervence atbilst PTO Lauksaimniecības nolīguma 2. pielikuma 2., 11.un 12.punktam.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U9.1 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.10	Nē
LA U9.2 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā, P	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.10	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U9.1 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā

Vienības summa noteikta kā vidējā, ievērojot to, ka atbalsta pretendenti pēc to apgrozījuma ir dažādi, turklāt atbalsta summa tiks rēķināta kā noteikti procenti no atbilstīgo KS vai atbilstīgo kooperatīvu apvienību apgrozījuma, ko veido biedru caur šīm sabiedrībām realizētās produkcijas vērtība EUR.
Noteiktie procenti ikgadēji samazinās. Atbalsta saņēmēji tabulā norādīti tajā gadā, kad tie uzsāk īstenot darījumdarbības plānu.

Prognozēts, ka vidēji viena atbilstīga KS vai atbilstīga kooperatīvu apvienība piecu gadu periodā darījumdarbības plāna īstenošanai varētu saņemt 252 000 EUR

LA U9.2 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā, P

Vienības summa noteikta kā vidējā, ievērojot to, ka atbalsta pretendenti pēc to apgrozījuma ir dažādi, turklāt atbalsta summa tiks rēķināta kā noteikti procenti no atbilstīgo KS vai atbilstīgo kooperatīvu apvienību apgrozījuma, ko veido biedru caur šīm sabiedrībām realizētās produkcijas vērtība EUR. Noteiktie procenti ikgadēji samazinās. Atbalsta saņēmēji tabulā pārejošo maksājumu gadījumā norādīti tajā gadā, kad pirmo reizi saņems finansējumu KLP SP ietvaros.

Ar apzīmējumu P tabulā norādīta informācija attiecībā uz pārejošajiem maksājumiem. Prognozēts, ka 2026.gadā un 2027.gadā atbalstu saņems četras atbilstīgas KS, kuras savus darījumdarbības plānus uzsākušas 2022.gadā un atbalstu saņem ELFLA programmā Ražotāju grupu un organizāciju izveide. Tās saņems ELFLA pārejas perioda finansējumu līdz 2025.gada beigām, taču par pēdējiem diviem gadiem atbalsts tiks maksāts no KLP SP finansējuma. Šīs četras atbilstīgās KS kā atbalsta saņēmēji norādīti 2026.gadā, kad pirmo reizi saņems finansējumu KLP SP ietvaros.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U9.1 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	90 000,00	80 000,00	76 000,00	56 000,00	34 000,00	29 000,00	20 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
	O.28 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	1,00	1,00	3,00					5,00
LA U9.2 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā, P (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)				70 000,00	50 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)				100 000,00	100 000,00			
	O.28 (vienība: Atbalsta saņēmēji)				4,00				4,00
KOPĀ	O.28 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	1,00	1,00	3,00	4,00				9,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	90 000,00	160 000,00	380 000,00	422 000,00	272 000,00	116 000,00	60 000,00	1 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	76 500,00	136 000,00	323 000,00	358 700,00	231 200,00	98 600,00	51 000,00	1 275 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)				140 000,00	100 000,00			240 000,00
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)				119 000,00	85 000,00			204 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

KNOW(78) - Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana

LA 1.3 - Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 1.3
Intervences nosaukums	Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā

HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidei -informatīvajiem pasākumiem.

Informāciju par profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumiem pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) publisko, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), tādējādi sekmējot ieguldījumu HORIZ mērķa sasniegšanā.

Intervence sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo vairo zināšanas par dažādām tēmām, sekmē izpratni par normatīvo aktu prasību pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības.

Intervence ietver profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumus par lauksaimniecības (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), mežsaimniecības un pārtikas ražošanas (izņemot zivsaimniecības produktus), konkurētspējas uzlabošanas, uzņēmuma izaugsmes, efektivitātes palielināšanas, digitalizācijas, jauno tehnoloģiju, saimniekošanas dažādošanas, kā arī zemes un meža apsaimniekošanas, vides un klimata, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanas, antimikrobiālo rezistenci un dzīvnieku labturību, atjaunojamajiem energoresursiem, darba tiesībām, darba drošību un veselību, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides darbībām par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, ar tehnoloģiju izmantošanu nozarē un saimniecībā, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības jautājumiem, kā arī par produktu virzību tirgū, tiks uzlabota saimniecību vadītāju un nodarbināto informētība un izpratne par efektīvu saimniekošanu, digitalizāciju, labāku rezultātu sasniegšanu, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, kā arī sniegtas zināšanas par saimniekošanas veidu dažādošanu, sekmējot SM2 īstenošanu.

SM3 – saistītas ar pārtikas preču aprites organizēšanu, lauksamniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, var sekmēt klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties, kas nodrošinātu SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu

emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tiks nodrošināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai veicinātu atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu, kas nodrošinātu SM6 īstenošanu.

SM7 – saistītas ar gados jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu, darba drošību un veselību, kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, antimikrobiālo rezistenci, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir:

- lauksaimniecības vai mežsaimniecības nozares nevalstiskā organizācija;
- kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošana) nozarē,

un kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Gala labuma guvēji ir fiziskas un juridiskas personas, t.sk. MVU, jaunie uzņēmēji, lauku teritorijā.

Atbalsta pretendentam ir:

(a) nepieciešamā kapacitāte personāla kvalifikācijas ziņā un pieredze informatīvo pasākumu īstenošanā (tai skaitā prasības iesaistīto lektoru izglītības līmenim un lektoru pieredzei attiecīgajā jomā);

(b) informatīvo pasākumu īstenošanai nepieciešamais materiāli tehniskais nodrošinājums.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumu organizēšanu un īstenošanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir 100%

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu
Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs
Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz gala labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki, par darbībām pārtikas ražošanas (Līguma par ES darbību I pielikumā neminētu pārtikas produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) ražošanas) nozarē, mežsaimniecības nozarē un darbībām jebkurā citā nelauksaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☑ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 2. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2.pielikuma 2.punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī mācību pakalpojumu sniegšanu, informācijas pārnesi. Atbilstoši PTO Nolīguma 2.pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR	Dotācija		Vidēja		R.1	Nē
LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR	Dotācija		Vidēja		R.1; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā stundas cena vienam cilvēkam (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā stundas cena vienam cilvēkam (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	50,00	50,00	75,00	75,00	100,00	100,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	55,00	55,00	80,00	80,00	110,00	110,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	7,00	17,00	25,00	25,00	21,00	17,00	112,00
LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	50,00	50,00	75,00	75,00	100,00	100,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	55,00	55,00	80,00	80,00	110,00	110,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	3,00	8,00	10,00	10,00	9,00	8,00	48,00

LA 2.2 - Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)

Intervences kods (dalībvalsts)	LA 2.2
Intervences nosaukums	Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi (‘inkubācija’) (Konsultāciju pakalpojumi)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā

HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.2 To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts konsultācijām uzņēmuma izaugsmes un konkurētspējas veicināšanai, slēdzot vairāku gadu sadarbības līgumu par konsultāciju pakalpojuma saņemšanu (‘inkubācija’).

Saimniecībām ar mazu apgrozījumu, kas lielākoties ražo produkciju pašpatēriņam, uzņēmējdarbības uzsācējiem vairāk piemērots ir atsevišķu individuālu konsultāciju atbalsts (LA2.1). Savukārt uzņēmumiem, saimniecībām, kas plāno tālāku izaugsmi, jau ir vairāk uz tirgu orientētas, ir svarīgs komplekss konsultatīvais atbalsts par saimniecības darbības virzienu, ražošanas efektivizāciju, mārketinga, pārdošanas u.tml. jautājumiem, sadarbībā ar konsultantiem izvirzot konkrētus mērķus un uzdevumus uzņēmuma attīstībai. Zinošu speciālistu atbalsts ir būtisks, lai motivētu tālākai izaugsmei un ilgtermiņā sekmētu izvirzīto mērķu sasniegšanu. Tāpat kooperatīvajām sabiedrībām, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai mājražošanas nozarē, lai spētu iekļauties, noturēties tirgū, potenciāli piesaistīt investīcijas un gudri saimniekot, tiek paredzēts sniegt konsultatīvu atbalstu, nodrošinot iespēju saņemt kompleksu pakalpojumu grozu izaugsmes un konkurētspējas sekmēšanai (‘inkubāciju’; LA2.2.).

Konsultāciju pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) seko līdzi jaunākajiem pētījumu rezultātiem, zinātnes atziņām, kuru pārnese tiek nodrošināta caur AKIS, integrē tos pakalpojuma sniegšanā, tādējādi nodrošinot HORIZ mērķa īstenošanu.

Papildinoša visām citām intervencēm, ņemot vērā konsultējamo jautājumu daudzveidību un tvērumu. Sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo konsultants ne tikai palīdz konsultāciju saņēmējam ieviest prasības, kas paredzētas normatīvajos aktos, bet arī izskaidro šo prasību būtību un mērķi, tādējādi nodrošinot konsultāciju saņēmēja izpratni par pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības.

Intervence nosedz prasības, kas noteiktas Regulas Nr. 2021/2115 15. panta 2., 3. un 4. punktā.

Pakalpojuma sniedzējiem jānodrošina konsultācijas vismaz par šādām tēmām:

(a) KLP atbalsta saņēmējiem piemērojamām prasībām, nosacījumiem un pārvaldības saistībām, t.sk. par nosacījumu sistēmā paredzētajām prasībām un standartiem un intervenču nosacījumiem, kā arī finanšu instrumentiem un darījumdarbības plāniem, kas izveidoti saskaņā ar KLP Stratēģisko plānu;

(b) normatīvo aktu prasībām par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, par ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu , par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai, par pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu, par savvaļas putnu aizsardzību, par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu;

(c) lauksaimniecisko praksi, kas novērš antimikrobiālās rezistences veidošanos;

(d) risku novēršanu un pārvaldību;

(e) atbalstu inovācijām, jo īpaši EIP darba grupu projektu sagatavošanai un īstenošanai;

(f) lauksaimniecības un lauku apvidu digitālajām tehnoloģijām;

(g) ilgtspējīgu barības vielu pārvaldību, tostarp Lauku saimniecību ilgtspējas rīku attiecībā uz barības vielām;

(h) uzņēmuma ekonomisko rādītāju jautājumiem, uzņēmējdarbību lauku teritorijā, meža apsaimniekošanu, t.sk. nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem, darba veselību un drošību, u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu konsultāciju pakalpojumiem par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, digitalizācijas iespējām, ar tehnoloģiju un inovāciju izmantošanu nozarē un saimniecībā, pievienotās vērtības paaugstināšanu un higiēnas prasībām, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, saimniekošanas veidu dažādošanu, tiks sekmēta SM2 īstenošana.

SM3 – saistītas ar ilgtspējīgu lauksamniecības produktu ražošanu, efektīvu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, darbības jautājumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, klimatam draudzīgu lauksaimniecības praksi, ilgtspējīgu resursu un atjaunojamās enerģijas izmantošanu, piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, tiks nodrošināta SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ar klimata aizsardzības jautājumiem, klimata pārmaiņu ietekmi un noturību pret klimata pārmaiņām, ar ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu, tiek veicināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ar dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, savvaļas putnu aizsardzību, aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, integrēto augu aizsardzību, tiks nodrošināta SM6 īstenošana.

SM7 – saistītas ar jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, finanšu instrumentiem un darījumdarbības plāniem, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu, kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, antimikrobiālās rezistences jautājumiem, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir juridiskas personas, kuras atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem, izslēdzot kandidātus ar interešu konfliktu.

Gala labuma guvēji ir fiziskas un juridiskas personas, t.sk. MVU, jaunie uzņēmēji, lauku teritorijā, izņemot gadījumus, kad gala labuma guvējs ir kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošanas) nozarē.

Gala labuma guvējs, izņemot gadījumus, kad gala labuma guvējs ir kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošanas) nozarē, piesakoties daudzgadu konsultāciju pakalpojuma saņemšanai (‘inkubācijai’), ir ar noteiktu apgrozījumu pēdējā noslēgtajā gadā, kas tiks noteikts nacionālajos normatīvajos aktos.

Atbalsta pretendents:
·apliecina neatkarību jomā, kurā paredzēts sniegt konsultācijas;
·ir ar pieredzi konsultāciju sniegšanā attiecīgajā nozarē;
·nodrošina nepieciešamo kapacitāti personāla kvalifikācijas, t.sk. konsultantu regulāras apmācības, ziņā;
·nodrošina nepieciešamo materiāltehnisko bāzi.

Sniedzot konsultācijas, konsultanti ievēro informācijas neizpaušanas saistības.

Konsultāciju pakalpojuma sniedzēji seko līdzi jaunākajiem pētījumu rezultātiem, zinātnes atziņām, kuru pārnese tiek nodrošināta caur Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), un integrē tos konsultāciju sniegšanā.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar konsultāciju pakalpojuma nodrošināšanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana
(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)
Neattiecas
7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes
Atbalsta veids
☑ **Dotācija**
☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids
☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☐ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir 100%.
Maksimālais atbalsta apmērs par konsultācijām, kas sniegtas vienam gala labuma guvējam visā plānošanas periodā tiks noteikts nacionālajos normatīvajos aktos.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu
Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz gala labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki, par darbībām pārtikas ražošanas (Līguma par ES darbību I pielikumā neminētu pārtikas produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) ražošanas) nozarē, mežsaimniecības nozarē un darbībām jebkurā citā nelauksaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2.pielikuma 2.punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī konsultāciju pakalpojumus, informācijas pārnesi. Atbilstoši PTO Nolīguma 2.pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti konsultāciju pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U2.2.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2	Nē
LA U2.2.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U2.2.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR

Ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas (pakalpojuma sniedzēja birojā, pie gala labuma guvēja, attālināti), konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā konsultācijas stundas cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu izmaksām, ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas, konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U2.2.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR

Ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas (pakalpojuma sniedzēja birojā, pie gala labuma guvēja, attālināti), konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā konsultācijas stundas cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu izmaksām, ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas, konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U2.2.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	269,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	269,00
LA U2.2.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	116,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	116,00

LA1.1 - Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)

Intervences kods (dalībvalsts)	LA1.1
Intervences nosaukums	Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija, NUTS1

Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā, kā arī ir iespējamas darbības citās Eiropas valstīs.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā

HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidei - mācībām, kas ietver teorētiskās nodarbības un praktisko apmācību, apmeklējumus (grupās).

Informāciju par profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumiem pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) publisko, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), tādējādi sekmējot ieguldījumu HORIZ mērķa sasniegšanā.

Papildinātību nodrošina sasasite ar intervencēm ‘Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem’, ‘Mazās saimniecības’, ‘Agrovide’, ‘Bioloģiskā lauksaimniecība’, kurās tematiskie kursi ir noteikti kā obligāta prasība.

Intervence sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo vairo zināšanas par dažādām tēmām, sekmē izpratni par normatīvo aktu prasību pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības.

Intervence ietver profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumus par lauksaimniecības (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), mežsaimniecības un pārtikas ražošanas (izņemot zivsaimniecības produktus), konkurētspējas uzlabošanas, uzņēmuma izaugsmes, efektivitātes palielināšanas, digitalizācijas, jauno tehnoloģiju, saimniekošanas dažādošanas, kā arī zemes un meža apsaimniekošanas, vides un klimata, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanas, antimikrobiālo rezistenci un dzīvnieku labturību, atjaunojamajiem energoresursiem, darba tiesībām, darba drošību un veselību, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides darbībām par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, ar tehnoloģiju izmantošanu nozarē un saimniecībā, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības jautājumiem, kā arī par produktu virzību tirgū, tiks uzlabota saimniecību vadītāju un nodarbināto informētība un izpratne par efektīvu saimniekošanu, digitalizāciju, labāku rezultātu sasniegšanu, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, kā arī sniegtas zināšanas par saimniekošanas veidu dažādošanu, sekmējot SM2 īstenošanu.

SM3 – saistītas ar pārtikas preču aprites organizēšanu, lauksamniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, var sekmēt klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties, kas nodrošinātu SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu

emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tiks nodrošināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai veicinātu atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu, kas nodrošinātu SM6 īstenošanu.

SM7 – saistītas ar gados jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu, darba drošību un veselību, kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, antimikrobiālo rezistenci, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir:

- juridiska persona, kas ir iekļauta Izglītības un zinātnes ministrijas izglītības iestāžu reģistrā ar vismaz vienu licencētu izglītības programmu lauksaimniecības, mežsaimniecības vai pārtikas ražošanas jomā,
- kooperatīvā sabiedrība, kas darbojas lauksaimniecības vai mežsaimniecības, vai pārtikas, dzērienu un amatniecības (mājražošana) nozarē, vai nevalstiskā organizācija,

un kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Gala labuma guvēji ir fiziskas un juridiskas personas, t.sk. MVU, jaunie uzņēmēji, lauku teritorijā.

Atbalsta pretendentam ir:

(a) nepieciešamā kapacitāte personāla kvalifikācijas ziņā un pieredze mācību īstenošanā (tai skaitā pretendenta līdzšinējā pieredze pieaugušo tālākizglītības īstenošanā; prasības iesaistīto lektoru izglītības līmenim; lektoru pieredze attiecīgajā jomā);

(b) mācību īstenošanai nepieciešamais materiāli tehniskais nodrošinājums.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumu organizēšanu un īstenošanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana
☐ vienības izmaksas
☐ fiksētas summas maksājumi
☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir no 60% līdz 100%, piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos saskaņā ar KLP stratēģiskā plāna SVID analīzi un identificētajām vajadzībām, augstāku intensitāti paredzot jaunajiem uzņēmējiem un MVU.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu
Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:
☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs
Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ir ārpus LESD 42.panta tvēruma un ir Valsts atbalsta vērtējuma subjekts: *Dažādi – atbalstītās aktivitātes var atbilst vai neatbilst 42.panta tvērumam.* Atbalsts attiecināms uz gala labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki, par darbībām pārtikas ražošanas (Līguma par ES darbību I pielikumā neminētu pārtikas produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) ražošanas) nozarē, mežsaimniecības nozarē un darbībām jebkurā citā nelauksaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:
☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☑ de minimis
9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu
Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem
Zaļā grupa
2. pielikuma 2. punkts — PTO
Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī mācību pakalpojumu sniegšanu, informācijas pārneses nodrošināšanu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U1.1.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1	Nē
LA U1.1.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U1.1.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā stundas cena vienam cilvēkam (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U1.1.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā stundas cena vienam cilvēkam (EUR).

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U1.1.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	35,00	42,00	49,00	49,00	42,00	35,00	252,00
LA U1.1.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	15,00	18,00	21,00	21,00	18,00	15,00	108,00

LA1.2 - Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)

Intervences kods (dalībvalsts)	LA1.2
Intervences nosaukums	Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija
NUTS 1 Latvija
Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā, kā arī ir iespējamas darbības citās Eiropas valstīs.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā

HORIZ V5	Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.2 To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidei - konsultantu mācībām, kas ietver teorētiskās nodarbības un praktiskās mācības (individuāli/ grupās).

Informāciju par profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumiem pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) publisko, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), tādējādi sekmējot ieguldījumu HORIZ mērķa sasniegšanā.

Intervence sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo vairo konsultantu zināšanas par dažādām tēmām, kuras viņi izmanto konsultāciju pakalpojuma sniegšanā.

Intervence ietver profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumus par lauksaimniecības (t.sk. bioloģiskās lauksaimniecības), mežsaimniecības un pārtikas ražošanas (izņemot zivsaimniecības produktus), konkurētspējas uzlabošanas, uzņēmuma izaugsmes, efektivitātes palielināšanas, digitalizācijas, jauno tehnoloģiju, saimniekošanas dažādošanas, kā arī zemes un meža apsaimniekošanas, vides un klimata, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanas, antimikrobiālo rezistenci un dzīvnieku labturību, atjaunojamajiem energoresursiem, darba tiesībām, darba drošību un veselību, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides darbībām par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, ar tehnoloģiju izmantošanu nozarē un saimniecībā, zinātnes atziņu un jaunas prakses pielietojamības jautājumiem, kā arī par produktu virzību tirgū, tiks uzlabota saimniecību vadītāju un nodarbināto informētība un izpratne par efektīvu saimniekošanu, digitalizāciju, labāku rezultātu sasniegšanu, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, kā arī sniegtas zināšanas par saimniekošanas veidu dažādošanu, sekmējot SM2 īstenošanu.

SM3 – saistītas ar pārtikas preču aprites organizēšanu, lauksamniecības produktu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, var sekmēt klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties, kas nodrošinātu SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu

aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tiks nodrošināts ieguldījums SO5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai veicinātu atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu, kas nodrošinātu SM6 īstenošanu.

SM7 – saistītas ar gados jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu, darba drošību un veselību, kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, antimikrobiālo rezistenci, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir juridiska persona, kas ir iekļauta Izglītības un zinātnes ministrijas izglītības iestāžu reģistrā ar vismaz vienu licencētu izglītības programmu lauksaimniecības vai mežsaimniecības jomā.

Gala labuma guvēji ir visi konsultāciju pakalpojumu sniedzēji, kuru saraksts publicēts Zemkopības ministrijas tīmekļa vietnē.

Atbalsta pretendentam ir:

(a) nepieciešamā kapacitāte personāla kvalifikācijas ziņā un pieredze mācību īstenošanā;

(b) mācību īstenošanai nepieciešamais materiāli tehniskais nodrošinājums.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar konsultāciju pakalpojuma nodrošināšanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir 100%

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☑ Jā ☐ Nē ☐ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Intervence ietver atbalstu darbībām, kas ir ārpus LESD 42.panta tvēruma, t.i. atbalsts intervences ietvaros paredzēts nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, kas paredz valsts atbalsta normu piemērošanu.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☑ Paziņojums ☐ VGAR ☐ LGAR ☐ de minimis

Valsts atbalsta lietas numurs

Neattiecas

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī mācību pakalpojumu sniegšanu, informācijas pārneses nodrošināšanu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U1.2.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2	Nē
LA U1.2.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U1.2.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā stundas cena vienam cilvēkam (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U1.2.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR

Ņemot vērā iespējamo intervences darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā stundas cena vienam cilvēkam (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu izmaksām, ņemot vērā iespējamo darbību un norises vietu dažādību, darbības ilgumu (apjomu) un apskatāmo tēmu daudzveidību, tvērumu.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto zināšanu pārneses pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U1.2.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	3,00	10,00	10,00	10,00	11,00	8,00	52,00
LA U1.2.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	2,00	5,00	5,00	5,00	4,00	2,00	23,00

LA2.1 - Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)

Intervences kods (dalībvalsts)	LA2.1
Intervences nosaukums	Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	**Apraksts**
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO3 Uzlabot lauksaimnieku stāvokli pievienotās vērtības veidošanas ķēdē
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO7 Piesaistīt un atbalstīt gados jaunus lauksaimniekus un citus jaunus lauksaimniekus, kā arī veicināt ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību lauku apvidos
SO8 Veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu iesaistīšanos lauksaimniecībā, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tai skaitā aprites bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	**Apraksts**	**Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī**	**Risināta ar KLP stratēģisko plānu**
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā

HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.2 To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Atbalsts tiek paredzēts individuālu (atsevišķu) konsultāciju pakalpojumu izmantošanas veicināšanai.

Konsultāciju pakalpojuma sniedzējs (atbalsta saņēmējs) seko līdzi jaunākajiem pētījumu rezultātiem, zinātnes atziņām, kuru pārnese tiek nodrošināta caur AKIS, integrē tos pakalpojuma sniegšanā, tādējādi nodrošinot HORIZ mērķa īstenošanu.

Papildinoša visām citām intervencēm, ņemot vērā konsultējamo jautājumu daudzveidību un tvērumu. Sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo konsultants ne tikai palīdz konsultāciju saņēmējam ieviest prasības, kas paredzētas normatīvajos aktos, bet arī izskaidro šo prasību būtību un mērķi, tādējādi nodrošinot konsultāciju saņēmēja izpratni par pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības.

Intervence nosedz prasības, kas noteiktas Regulas Nr. 2021/2115 15. panta 2., 3. un 4. punktā.

Pakalpojuma sniedzējiem jānodrošina konsultācijas vismaz par šādām tēmām:

(a) KLP atbalsta saņēmējiem piemērojamām prasībām, nosacījumiem un pārvaldības saistībām, t.sk. par nosacījumu sistēmā paredzētajām prasībām un standartiem un intervenču nosacījumiem, kā arī finanšu instrumentiem un darījumdarbības plāniem, kas izveidoti saskaņā ar KLP Stratēģisko plānu;

(b) normatīvo aktu prasībām par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, par ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai, par pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu, par savvaļas putnu aizsardzību, par pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, par aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, par dažu gaisu piesārņojošo vielu valstu emisiju samazināšanu;

(c) lauksaimniecisko praksi, kas novērš antimikrobiālās rezistences veidošanos;

(d) risku novēršanu un pārvaldību;

(e) atbalstu inovācijām, jo īpaši EIP darba grupu projektu sagatavošanai un īstenošanai;

(f) lauksaimniecības un lauku apvidu digitālajām tehnoloģijām;

(g) ilgtspējīgu barības vielu pārvaldību, tostarp Lauku saimniecību ilgtspējas rīku attiecībā uz barības vielām;

(h) uzņēmuma ekonomisko rādītāju jautājumiem, uzņēmējdarbību lauku teritorijā, meža apsaimniekošanu, t.sk. nodarbinātības nosacījumiem, darba devēja pienākumiem, darba veselību un drošību, u.c. jautājumiem.

Paredzot atbalstu konsultāciju pakalpojumiem par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, ienākumiem, konkurētspējas uzlabošanu, uzņēmuma izaugsmi, efektivitātes palielināšanu, pārtikas nodrošinājumu, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā.

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, digitalizācijas iespējām, ar tehnoloģiju un inovāciju izmantošanu nozarē un saimniecībā, pievienotās

vērtības paaugstināšanu un higiēnas prasībām, uzņēmumu produktivitāti, konkurētspējas paaugstināšanu, saimniekošanas veidu dažādošanu, tiks sekmēta SM2 īstenošana.

SM3 – saistītas ar ilgtspējīgu lauksamniecības produktu ražošanu, efektīvu pārstrādi un tirdzniecību, noieta veicināšanu, primāro ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, pievienotās vērtības radīšanu lauksaimniecības produktiem, kooperācijas iespējām un ieguvumiem, darbības jautājumiem, tiks nodrošināts ieguldījums SM3 sasniegšanā.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, klimatam draudzīgu lauksaimniecības praksi, ilgtspējīgu resursu un atjaunojamās enerģijas izmantošanu, piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, tiks nodrošināta SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ar klimata aizsardzības jautājumiem, klimata pārmaiņu ietekmi un noturību pret klimata pārmaiņām, ar ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, ar augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanu, tiek veicināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ar dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, savvaļas putnu aizsardzību, aizsardzības pasākumiem pret augiem kaitīgajiem organismiem, pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, integrēto augu aizsardzību, tiks nodrošināta SM6 īstenošana.

SM7 – saistītas ar gados jauno lauksaimnieku iespējām, paaudžu maiņu, uzņēmējdarbības uzsākšanu un attīstības sekmēšanu lauku apvidos, finanšu instrumentiem un darījumdarbības plāniem, tiks nodrošināts ieguldījums SM7 sasniegšanā.

SM8 – saistītas ar lauku apvidu līdzsvarotu attīstību, tostarp bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību, sociālo ekonomiku, mazu uzņēmumu izveidi un attīstīšanu, kā arī darbvietu radīšanu,kas veicinās nodarbinātību, izaugsmi, sociālo iekļaušanu un vietējo attīstību lauku apvidos, tādējādi nodrošinot SM8 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar pārtikas nekaitīgumu un kvalitāti, mikrobioloģijas rādītājiem pārtikas produktu nekaitīguma nodrošināšanā, uzturvērtības aprēķinu, antimikrobiālās rezistences jautājumiem, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu pārtikas ražošanas nozarē, dzīvnieku labturību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā.

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir juridiskas personas, kuras atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem, izslēdzot kandidātus ar interešu konfliktu.

Gala labuma guvēji ir fiziskas un juridiskas personas, t.sk. MVU, jaunie uzņēmēji, lauku teritorijā.

Atbalsta pretendents:

apliecina neatkarību jomā, kurā paredzēts sniegt konsultācijas;

ir ar pieredzi konsultāciju sniegšanā attiecīgajā nozarē;

nodrošina nepieciešamo kapacitāti personāla kvalifikācijas, t.sk.konsultantu regulāras apmācības, ziņā;

nodrošina nepieciešamo materiāltehnisko bāzi.

Sniedzot konsultācijas, konsultanti ievēro informācijas neizpaušanas saistības.

Konsultāciju pakalpojuma sniedzēji seko līdzi jaunākajiem pētījumu rezultātiem, zinātnes atziņām, kuru pārnese tiek nodrošināta caur Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), un integrē tos konsultāciju sniegšanā.

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumu organizēšanu un īstenošanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Atbalsta intensitāte ir no 80% līdz 100%, piemērojamā atbalsta intensitāte tiks noteikta nacionālajos normatīvajos aktos saskaņā ar KLP stratēģiskā plāna SVID analīzi un identificētajām vajadzībām, augstāku intensitāti paredzot jaunajiem uzņēmējiem un MVU.

Maksimālais atbalsta apmērs par konsultācijām, kas sniegtas vienam gala labuma guvējam visā plānošanas periodā tiks noteikts nacionālajos normatīvajos aktos.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz gala labuma guvējiem, kas nav lauksaimnieki, par darbībām pārtikas ražošanas (Līguma par ES darbību I pielikumā neminētu pārtikas produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) ražošanas) nozarē, mežsaimniecības nozarē un darbībām jebkurā citā nelauksaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☑ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2.pielikuma 2.punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī konsultāciju pakalpojumus, informācijas pārnesi. Atbilstoši PTO Nolīguma 2.pielikumā noteiktajam, šādu

pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti konsultāciju pakalpojumu sniedzēji.

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	Pants	Piemērojamā likme	Min. likme	Maks. likme
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U2.1.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2	Nē
LA U2.1.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2; R.28	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U2.1.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR

Ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas (pakalpojuma sniedzēja birojā, pie gala labuma guvēja, attālināti), konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā konsultācijas stundas cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu izmaksām, ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas, konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U2.1.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR

Ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas (pakalpojuma sniedzēja birojā, pie gala labuma guvēja, attālināti), konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējā konsultācijas stundas cena (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu izmaksām, ņemot vērā izmaksu atšķirības atkarībā no konsultācijas sniegšanas vietas, konsultējamo jautājumu daudzveidības un tvēruma.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto konsultāciju pasākumu pieredzi, potenciālo gala labuma guvēju skaitu, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U2.1.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	350,00	700,00	700,00	700,00	700,00	350,00	3 500,00
LA U2.1.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	150,00	300,00	300,00	300,00	300,00	150,00	1 500,00

LA3 - Demonstrējumi

Intervences kods (dalībvalsts)	LA3
Intervences nosaukums	Demonstrējumi
Intervences veids	KNOW(78) – Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana
Kopīgais iznākumu rādītājs	O.33. Atbalstīto apmācības, konsultāciju un informētības veicināšanas pasākumu vai vienību skaits
Ieguldījums norobežošanas prasībā attiecībā uz/par	Paaudžu maiņa: Nē Vide: Nē ES atlaižu sistēma: LEADER: Nē

1 Teritoriālā piemērošanas joma un attiecīgā gadījumā reģionālā dimensija

Teritoriālā darbības joma: **Valsts**

Kods	Apraksts
LV	Latvija

Teritoriālās darbības jomas apraksts

Visa Latvijas teritorija.
NUTS 1 Latvija.
Tiek atbalstītas darbības Latvijas teritorijā.

2 Saistītie konkrētie mērķi, horizontālais mērķis un attiecīgie nozaru mērķi

KLP KONKRĒTĀ MĒRĶA kods un apraksts Ieteicamie KLP konkrētie mērķi šāda veida intervencei ir norādīti treknrakstā
SO1 Atbalstīt lauku saimniecību ienākumu pietiekamību un saimniecību izturētspēju visā Savienībā, lai ilgtermiņā uzlabotu nodrošinātību ar pārtiku un lauksaimniecības daudzveidību, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības produktu ilgtspēju Savienībā
SO2 Pastiprināt saimniecību orientēšanos uz tirgu un vairot konkurētspēju gan īstermiņā, gan ilgtermiņā, tai skaitā ar lielāku uzsvaru uz pētniecību, tehnoloģijām un digitalizāciju
SO4 Dot ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un spējā pielāgoties tām, tai skaitā samazinot siltumnīcefekta gāzu emisiju un uzlabojot oglekļa sekvestrēšanu, kā arī attīstīt ilgtspējīgu enerģētiku
SO5 Veicināt ilgtspējīgu attīstību un dabas resursu — ūdens, augsnes un gaisa — efektīvu pārvaldīšanu, tostarp mazinot atkarību no ķīmiskām vielām
SO6 Veicināt bioloģiskās daudzveidības zuduma apturēšanu un atjaunošanu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt dzīvotnes un ainavas
SO9 Uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasībām par nekaitīgu, uzturvielām bagātu un ilgtspējīgi ražotu ēdienu, par pārtikas atkritumu samazināšanu, kā arī dzīvnieku labturības uzlabošanu un pret antimikrobiālajiem līdzekļiem izveidojušās rezistences apkarošanu
XCO Horizontālais mērķis — ar zināšanu apmaiņu, inovāciju un digitalizēšanu modernizēt lauksaimniecību un lauku apvidus un veicināt to pieņemšanu

3 Ar intervenci nodrošinātās vajadzības

Kods	Apraksts	Prioritātes noteikšana KLP stratēģiskā plāna līmenī	Risināta ar KLP stratēģisko plānu
HORIZ V1	Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā	Augsta	Jā
HORIZ V2	Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību	Vidēja	Jā
HORIZ V4	Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību	Vidēja	Jā
HORIZ V8	Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu	Vidēja	Jā
HORIZ V9	Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu	Augsta	Jā

4 Rezultātu rādītājs(-i)

REZULTĀTU RĀDĪTĀJU kods un apraksts Ieteicamie rezultātu rādītāji atlasītajiem KLP konkrētajiem mērķiem šai intervencei ir norādīti treknrakstā
R.1 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta, lai uzlabotu ekonomiskā, sociālā, vidiskā, klimatiskā un resursefektivitātes snieguma ilgtspējību
R.2 To konsultantu skaits, kas saņem atbalstu, kas jāiekļauj lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmā (AKIS)
R.28 To personu skaits, kuras izmanto konsultācijas, apmācību, zināšanu apmaiņu vai dalību Eiropas inovācijas partnerības (EIP) darbības grupās, ko KLP atbalsta saistībā ar vidisko vai klimatisko sniegumu
R.3 To lauku saimniecību daļa, kas saskaņā ar KLP saņem atbalstu digitālajām lauksaimniecības tehnoloģijām

5 Intervences īpašā struktūra, prasības un atbilstības nosacījumi

Aprakstīt intervences konkrētos mērķus un saturu, tai skaitā konkrētus mērķus, atlases principus, saikni ar attiecīgajiem tiesību aktiem, papildināmību ar citām intervencēm / darbību kopumiem abos pīlāros un citu būtisku informāciju

Intervences mērķis ir nodrošināt tāda demonstrējuma ierīkošanu (izveidi, iekārtošanu, iekārtu uzstādīšanu) un īstenošanu, kurš praktiski demonstrē kāda jauna agrotehniska paņēmiena, tehnoloģiska procesa, kultūrauga vai dzīvnieku šķirnes priekšrocības, kas uzskatāmi parāda saimniekošanas labo praksi vai kas pārbaudītas pētījumos un atspoguļo vismaz divu variantu salīdzinājumu – līdzšinējo standarta paņēmienu un jauno paņēmienu. Uzsvars uz inovācijām, tehnoloģiju potenciālu un ilgtspējīgas saimniekošanas metodēm nozarē. Tiek paredzēts atbalsts informācijas pasākumiem par attiecīgo demonstrējumu, tā norisi, konstatēto un sasniegtajiem rezultātiem. Demonstrējums tiek ierīkots saimniecībā (neatkarīgi no tās juridiskās formas).

Atbalsta pretendents nodrošina demonstrējuma norises un rezultātu informatīvo pārnesi, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS), tādējādi sekmējot HORIZ mērķa sasniegšanu.

Intervence sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo vairo zināšanas un izpratni par dažādām tēmām.

Paredzot atbalstu profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pasākumiem par tēmām, kas:

SM1 – saistītas ar saimniecības dzīvotspēju, izturētspēju, lauksaimniecības daudzveidību, ekonomisko ilgtspēju, uzņēmuma izaugsmi, tiks veicināts ieguldījums SM1 īstenošanā;

SM2 – saistītas ar ekonomiski pamatotu, konkurētspējīgu un efektīvu produkcijas ražošanu, ar tehnoloģiju, inovāciju izmantošanu nozarē un saimniecībā, pievienotās vērtības paaugstināšanu, digitalizācijas potenciālu nozarē, tiks uzlabota informētība un izpratne par efektīvu saimniekošanu, labāku rezultātu sasniegšanu, jauna agrotehniska paņēmiena, tehnoloģiska procesa, kultūrauga vai dzīvnieku šķirnes iespējām uzņēmumu produktivitātes celšanā, konkurētspējas paaugstināšanā. Tādējādi tiks sekmēta SM2 īstenošana.

SM4 – saistītas ar klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu nozīmi, saturu un veicamajām darbībām, var sekmēt klimatam draudzīgu lauksaimniecības pozīciju uzlabošanos, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai sekmētu lauksaimniecības ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un lauksaimnieku spēju tām pielāgoties, kas nodrošinātu SM4 īstenošanu.

SM5 – saistītas ar vides aspektiem, lai sekmētu videi draudzīgu saimniekošanu, ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ūdens resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu, ar jautājumiem par gaisa kvalitāti un gaisu piesārņojošo vielu emisiju samazināšanu, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, tiek nodrošināts ieguldījums SM5 sasniegšanā.

SM6 – saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, tiks uzlabotas vispārējās lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanas un izpratne, lai veicinātu atbilstošu lauksaimniecisko darbību un mežu apsaimniekošanu, kas nodrošinātu SM6 īstenošanu.

SM9 – saistītas ar resursu efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu, lauksaimniecības produktu ražošanas procesu un tehnoloģiju pilnveidošanu un attīstīšanu, dzīvnieku labturību, sabiedrības, dzīvnieku un augu veselību, tiks nodrošināts ieguldījums SM9 sasniegšanā

Tiks pieliktas pūles, lai jaunajā plānošanas periodā nodrošinātu ar stratēģisko AKIS pieeju saistīto intervenču savlaicīgu ieviešanu un izmantošanu, kā arī tiks pārskatīts un palielināts finansējums šīm intervencēm, ciktāl tas nepieciešams un iespējams.

Definēt atbalsttiesīgos saņēmējus un īpašos atbilstības kritērijus, ja tie ir saistīti ar saņēmēju un platību

Atbalsta saņēmēji ir juridiska persona, kas ir reģistrēta Zinātnisko institūciju reģistrā vai Izglītības un zinātnes ministrijas izglītības iestāžu reģistrā un kas atbilst atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Atbalsta pretendentam ir:

atbilstoša kapacitāte un resursi;

pieredze demonstrējumu ierīkošanā, publisku semināru organizēšanā un konsultāciju sniegšanā lauksaimniecības/mežsaimniecības nozarē;

sadarbības partneri demonstrējuma īstenošanā, piemēram, nozares nevalstiskā organizācija, konsultāciju organizācija, nozares uzņēmums.

Atbalsta pretendents nodrošina demonstrējuma norises un rezultātu informatīvo pārnesi, jo īpaši izmantojot Lauksaimniecības zināšanu un inovācijas sistēmu (AKIS).

Noteikt atbilstīgo atbalsta veidu (ārpus IAKS) vai saistības (IAKS) un citus pienākumus

Atbilstīgo izmaksu, kas radušās saistībā ar demonstrējuma ierīkošanu un īstenošanu, atlīdzināšana atbalsta saņēmējiem.

6 Attiecīgo bāzes elementu noteikšana

(attiecīgie LLVS, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības un citas obligātās prasības, kas noteiktas valsts un Savienības tiesību aktos), attiecīgā gadījumā konkrētu attiecīgo saistību apraksts saskaņā ar SMR un paskaidrojums par to, kā saistības pārsniedz obligātās prasības (kā minēts 28. panta 5. punktā, 70. panta 3. punktā un 72. panta 5. punktā)

Neattiecas

7 Atbalsta veids un likme/summas/aprēķina metodes

Atbalsta veids

☑ **Dotācija**

☐ **Finanšu instruments**

Maksājuma veids

☑ saņēmējam faktiski radušos attiecināmo izmaksu atlīdzināšana

☐ vienības izmaksas

☐ fiksētas summas maksājumi

☐ vienotas likmes finansējums

Atbalsta diapazons saņēmēju līmenī

Publiskā finansējuma atbalsta intensitāte ir 100%.

Papildu skaidrojums

Neattiecas

8 Informācija par valsts atbalsta novērtējumu

Šī intervence neietilpst LESD 42. panta darbības jomā, un uz to attiecas valsts atbalsta novērtējums:

☐ Jā ☐ Nē ☑ Jaukta veida saņēmējs

Paskaidrojums par atbalsta darbībām, kas neietilpst LESD 42. pantā

Atbalsts attiecināms uz darbībām mežsaimniecības nozarē.

Grāmatojumu noskaidrošanai izmantojamā valsts atbalsta instrumenta veids:

☐ Paziņojums ☐ VGAR ☑ LGAR ☐ de minimis

9 Papildu jautājumi / informācija par intervences veidu

Neattiecas

10 Atbilstība PTO kritērijiem

Zaļā grupa

2. pielikuma 2. punkts — PTO

Skaidrojums par to, kā ar intervenci ievēro attiecīgos PTO nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma noteikumus, kā norādīts šīs regulas 10. pantā un šīs regulas II pielikumā (zaļā grupa)

Atbilstoši PTO Nolīguma par lauksaimniecību 2. pielikuma 2. punktam, Vispārējie pakalpojumi ietver arī informācijas un pētījumu rezultātu pārneses nodrošināšanu. Atbilstoši PTO Nolīguma 2. pielikumā noteiktajam, šādu pakalpojumu sniegšana neietver tiešus maksājumus ražotājiem vai pārstrādātājiem, līdz ar to intervences ietvaros kā atbalsta saņēmēji ir noteikti profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides pakalpojumu sniedzēji

11 Šai intervencei piemērojamā(-ās) iemaksu likme(-es)

Reģions	**Pants**	**Piemērojamā likme**	**Min. likme**	**Maks. likme**
LV - Latvija	91(2)(a) - Mazāk attīstītie reģioni	85,00%	20,00%	85,00%

12 Plānotās vienības summas — definīcija

Plānotā vienības summa	Atbalsta veids	Iemaksu likme(-es)	Plānotās vienības summas veids	Reģions(-i)	Rezultātu rādītājs(-i)	Vai vienības summa pamatojas uz pārnestajiem izdevumiem?
LA U3.1 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2	Nē
LA U3.2 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR	Dotācija	91(2)(a)-LV-85,00%	Vidēja		R.1; R.2; R.28; R.3	Nē

Paskaidrojums un pamatojums saistībā ar vienības summas vērtību

LA U3.1 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR

Ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu izmaksām, ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu pieredzi, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

LA U3.2 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR

Ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību, kā vienas vienības likme tiek noteikta vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā (EUR).

Vidējās vienas vienības izmaksas noteiktas, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu izmaksām, ņemot vērā demonstrējumu tēmu daudzveidību un īstenošanas ilguma dažādību.

Iznākuma rādītāji noteikti, balstoties uz Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros īstenoto demonstrējumu pieredzi, intervencei atvēlēto indikatīvo finansējumu, vidējās pakalpojuma izmaksas 2014.-2020.g. periodā.

13 Plānotās vienības summas — finanšu tabula ar rezultātiem

Plānotā vienības summa	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Kopā 2023.–2029. gadā
LA U3.1 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	2,00	3,00	5,00	0,00	0,00	0,00	10,00
LA U3.2 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	0,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)	0,00	1,00	2,00	1,00	0,00	0,00	0,00	4,00
KOPĀ	O.33 (vienība: Darbības)								
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	0,00	75 000,00	200 000,00	350 000,00	350 000,00	275 000,00	250 000,00	1 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	0,00	63 750,00	170 000,00	297 500,00	297 500,00	233 750,00	212 500,00	1 275 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

6. Finanšu plāns

6.1. Pārskata tabula

	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā
	(Tiešie maksājumi (CY N=FY N+1))	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
1	Sākotnējo tiešo maksājumu piešķīrumi (sākotnējais V pielikums)	Neattiecas	349 226 285,00	354 312 105,00	359 397 925,00	364 483 744,00	364 483 744,00	1 791 903 803,00
2	Kokvilna (VIII pielikums)	Neattiecas						
3	Sākotnējo tiešo maksājumu piešķīrumi, izņemot attiecībā uz kokvilnu (sākotnējais IX pielikums)	Neattiecas	349 226 285,00	354 312 105,00	359 397 925,00	364 483 744,00	364 483 744,00	1 791 903 803,00
4	Saistītais ienākumu atbalsts (96. pants)	Neattiecas	49 656 548,00	50 229 702,00	50 952 855,00	51 676 009,00	54 522 561,00	257 037 675,00
5	Uz ELFLA veiktā pārvietojuma kopsumma (elastīgums+samazinājums) Iegūtā summa	Neattiecas	18 182 628,00	18 447 424,00	18 712 219,00	18 977 015,00	Neattiecas	74 319 286,00
6	Total flexibility — Article 103(1)(a) — amount	Neattiecas	18 182 628,00	18 447 424,00	18 712 219,00	18 977 015,00	Neattiecas	74 319 286,00
7	If above 25%: of which for the environmental and climate-related objectives (Article 103(2)(a)) — amount	Neattiecas					Neattiecas	
8	If above 25%: of which for the installation of young farmers (Article 103(2)(b)) — amount	Neattiecas					Neattiecas	
9	Kopējais elastīgums %	Neattiecas	5,21	5,21	5,21	5,21	Neattiecas	5,21
10	Attiecīgā gadījumā samazināšanas rezultātā iegūtās aplēstās summas pārvietošana uz ELFLA (17. panta 5. punkts)	Neattiecas					Neattiecas	
11	Transfer to types of interventions in other sectors (Article 88(6)) — amount	Neattiecas		1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00
12	Transfer to types of interventions in other sectors (Article 88(6)) — percentage	Neattiecas		0,28	0,28	0,27	0,27	0,22
13	Transferred from EAFRD: amount (Article 103(1)(b))	Neattiecas					Neattiecas	
16	Pielāgotu tiešo maksājumu piešķīrumi (V pielikums)	Neattiecas	331 043 657,00	334 864 681,00	339 685 706,00	344 506 729,00	363 483 744,00	1 713 584 517,00
17	Koriģētie tiešo maksājumu piešķīrumi, izņemot kokvilnu pirms samazinājuma rezultāta pārvietošanas (IX pielikums)	Neattiecas	331 043 657,00	334 864 681,00	339 685 706,00	344 506 729,00	363 483 744,00	1 713 584 517,00

	ELGF nozares	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Kopā
18	Vīndarība (VII pielikums)						Neattiecas	
19	Biškopība (X pielikums)	264 483,00	328 804,00	328 804,00	328 804,00	328 804,00	Neattiecas	1 579 699,00
22	Types of interventions in other sectors (Article 42 point (f)) from Direct Payments	Neattiecas		1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00
	ELFLA	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
23	Sākotnējais ELFLA piešķīrums dalībvalstij (XI pielikums)	117 495 173,00	117 495 173,00	117 495 173,00	117 495 173,00	117 495 173,00	Neattiecas	587 475 865,00
24	Flexibility transfer to direct payments (Article 103(1)(b) and (2)(b)) — amount ierakstāmā summa						Neattiecas	
25	iegūtais procentuālais daudzums						Neattiecas	
26	Transferred from Direct Payments (flexibility and reduction estimate) (Articles 17 and 103)	25 250 000,00	18 182 628,00	18 447 424,00	18 712 219,00	18 977 015,00	Neattiecas	99 569 286,00
27	Piešķirts programmai EU Invest — (81. pants)						Neattiecas	
28	Piešķirts programmai LIFE (99. pants) Summa						Neattiecas	
28a	Piešķirts programmai Erasmus (99. pants) Summa						Neattiecas	
28b	Early retirement carry-over amounts (Article 155(2) point (a)) (Article 23 of Regulation (EC) No 1698/2005) - amount Summa						Neattiecas	
30	Pielāgotais ELFLA piešķīrums dalībvalstij (XI pielikums)	142 745 173,00	135 677 801,00	135 942 597,00	136 207 392,00	136 472 188,00	Neattiecas	687 045 151,00
	Finanšu gads, minimālās izlietojuma prasības (92., 93., 95., 97. pants)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
31	Rezervēts LEADER (92. panta 1. punkts) — vismaz 5 % visā periodā iegūtais procentuālais daudzums	1,40	8,79	8,78	8,76	8,74	Neattiecas	7,24
32	Reserved for LEADER — amount	2 000 000,00	11 931 033,25	11 931 033,25	11 931 033,25	11 931 033,25	Neattiecas	49 724 133,00
33	Rezervēts vidiskiem un klimatiskiem mērķiem saskaņā ar ELFLA (93. pants) (min. 35 %) — izslēgti tālākie reģioni iegūtais procentuālais daudzums	6,35	51,67	51,57	55,19	55,08	Neattiecas	43,61
34	Reserved for environmental and climate-related objectives under EAFRD — amount	9 060 092,40	70 099 148,90	70 099 148,90	75 167 273,90	75 167 273,90	Neattiecas	299 592 938,00
35	- no kuras 70. pantam		61 039 056,50	61 039 056,50	61 039 056,50	61 039 056,50	Neattiecas	244 156 226,00
36	- no kuras 71. pantam (50 %)						Neattiecas	
37	- no kuras 72. pantam				5 068 125,00	5 068 125,00	Neattiecas	10 136 250,00
38	- Out of which for Article 73 linked to specific objectives in Article 6(1)(d), (e) and (f) and, as regards animal welfare, in Article 6(1), point (i)	9 060 092,40	9 060 092,40	9 060 092,40	9 060 092,40	9 060 092,40	Neattiecas	45 300 462,00
38a	- Out of which for Article 74 linked to specific objectives in Article 6(1)(d), (e) and (f)						Neattiecas	
39	Atšķirība, salīdzinot ar minimālo summu	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	59 127 135,15
39a	To be reserved for young farmers (Annex XII) - (Article 95) (if only Direct Payments: annual amounts to be respected)	Neattiecas	10 476 789,00	10 629 363,00	10 781 938,00	10 934 512,00	10 934 512,00	53 757 114,00
39b	Rezervēts gados jauniem lauksaimniekiem	8 389 512,60	10 690 657,60	10 724 607,60	10 757 982,60	10 791 933,60	2 402 420,00	53 757 114,00
40	Rezervēts gados jauniem lauksaimniekiem — nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības	8 389 512,60	10 690 657,60	10 724 607,60	10 757 982,60	10 791 933,60	2 402 420,00	53 757 114,00

41	- izmantojot ienākumu papildatbalstu gados jaunajiem lauksaimniekiem (saskaņā ar tiešajiem maksājumiem)	Neattiecas	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
42	“no tām nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības” — apgrieztās maksimālās summas aprēķināšanas pamats	Neattiecas	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
43	- ar gados jaunu lauksaimnieku veiktiem ieguldījumiem (piemēro 50 % svērumu) (saskaņā ar Lauku attīstību)						Neattiecas	
44	“no tām nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības” — apgrieztās maksimālās summas aprēķināšanas pamats						Neattiecas	
45	- gados jaunu lauksaimnieku darījumdarbības uzsākšana (saskaņā ar “Lauku attīstību”)	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	Neattiecas	41 947 563,00
46	“no tām nepieciešams, lai izpildītu minimālās prasības” — apgrieztās maksimālās summas aprēķināšanas pamats	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	8 389 512,60	Neattiecas	41 947 563,00
47	Minimālā summa, kas jārezervē ekoshēmām (97. pants)	Neattiecas	82 760 914,25	83 716 170,25	84 921 426,50	86 126 682,25	90 870 936,00	428 396 129,25
48	Rebate (where relevant - optional for Member States)	Neattiecas						
49	Annual amounts reserved for eco-schemes under Direct Payments	Neattiecas	82 802 216,00	85 285 474,00	88 057 409,00	90 303 954,00	91 689 525,00	438 138 578,00
51	Ekoshēmām paredzētā kopsumma	Neattiecas	82 802 216,00	85 285 474,00	88 057 409,00	90 303 954,00	91 689 525,00	438 138 578,00
52	Atlaide no lauku attīstības — pēc dalībvalstu izvēles 97. pants (2.–4. punkts)	Neattiecas						
53	Summa, kas rezervēta pārdalošajiem maksājumiem (29. pants) — vismaz 10 % gadā, ko piemēro rindai 17, ja vien netiek piemērota atkāpe	Neattiecas	29 501 306,00	29 920 779,00	30 344 200,00	30 797 435,00	33 140 440,00	153 704 160,00

6.2. Detalizēta finanšu informācija un sadalījums pa intervencēm un izlaides plānošana

6.2.1. Tiešie maksājumi

	Finanšu gads	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā 2024.–2028. gadā**
	Kalendārais gads N = finanšu gads N-1	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
	Pielāgotu tiešo maksājumu piešķīrumi (V pielikums)	331 043 657,00	334 864 681,00	339 685 706,00	344 506 729,00	363 483 744,00	1 713 584 517,00
	Kokvilna (VIII pielikums)						
	Koriģētie tiešo maksājumu piešķīrumi, izņemot kokvilnu pirms samazinājuma rezultāta pārvietošanas (IX pielikums)	331 043 657,00	334 864 681,00	339 685 706,00	344 506 729,00	363 483 744,00	1 713 584 517,00
	Attiecīgā gadījumā samazināšanas rezultātā iegūtās aplēstās summas pārvietošana uz ELFLA (17. panta 5. punkts)					Neattiecas	
	Indikatīvo finanšu piešķīrumu maksimālā summa (87. panta 3. punkts)	29 501 306,00	29 920 779,00	30 344 200,00	30 797 435,00	33 140 440,00	
	Atsaistītās intervences (16. panta 2. punkts)						
BISS (21)	**Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts**						
TM1	Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TMU1.1 - ISIP pamatlikme (Vienota)	Plānotā vienības summa	87,70	87,57	87,86	88,37	95,25	
	Plānotās vienības minimālā summa	70,00	70,00	70,00	71,00	76,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	105,00	105,00	105,00	106,00	114,00	
	O.4 (vienība: Hektāri)	1 121 280,86	1 125 467,32	1 128 740,36	1 132 524,81	1 136 578,53	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	98 336 331,42	98 557 173,21	99 171 128,03	100 081 217,46	108 259 104,98	504 404 955,10
TMU1.2 - ISIP novados ar īpašiem apstākļiem (Vienota)	Plānotā vienības summa	97,70	97,57	97,86	98,37	105,25	
	Plānotās vienības minimālā summa	78,00	78,00	78,00	79,00	84,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	117,00	117,00	117,00	118,00	126,00	
	O.4 (vienība: Hektāri)	621 874,82	624 235,98	626 162,23	628 417,33	630 997,89	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	60 757 169,91	60 906 704,57	61 276 235,83	61 817 412,75	66 412 527,92	311 170 050,98
BISS (21)	**Ilgtspēju sekmējošais ienākumu pamatatbalsts**						
TM1.3	Maksājums mazajiem lauksaimniekiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TMU1.3 - MLS (Vienota)	Plānotā vienības summa	500,00	500,00	500,00	500,00	500,00	
	Plānotās vienības minimālā summa						
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)						
	O.5 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	15 491,00	15 380,00	15 164,00	15 006,00	14 368,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	7 745 500,00	7 690 000,00	7 582 000,00	7 503 000,00	7 184 000,00	37 704 500,00
TOTAL	O.5 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	15 491,00	15 380,00	15 164,00	15 006,00	14 368,00	75 409,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	7 745 500,00	7 690 000,00	7 582 000,00	7 503 000,00	7 184 000,00	37 704 500,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CRISS (29)	**Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts**						
TM2	Ilgtspēju sekmējošais pārdalošais ienākumu papildatbalsts (PM)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TMU2.1 - PM (Vienota)	Plānotā vienības summa	53,25	54,23	55,20	56,16	61,13	
	Plānotās vienības minimālā summa	43,00	43,00	44,00	45,00	49,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	64,00	65,00	66,00	67,00	73,00	
	O.7 (vienība: Hektāri)	469 778,87	469 817,27	469 881,15	469 919,40	470 042,19	

	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	25 015 724,83	25 478 190,55	25 937 439,48	26 390 673,50	28 733 679,07	131 555 707,43
TMU2.2 - PM (Vienota)	Plānotā vienības summa	12,52	12,40	12,30	12,30	12,30	
	Plānotās vienības minimālā summa	10,00	10,00	10,00	10,00	10,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	
	O.7 (vienība: Hektāri)	358 273,26	358 273,26	358 273,26	358 273,26	358 273,26	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	4 485 581,22	4 442 588,42	4 406 761,10	4 406 761,10	4 406 761,10	22 148 452,94
TOTAL	O.7 (vienība: Hektāri)	828 052,13	828 090,53	828 154,41	828 192,66	828 315,45	4 140 805,18
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	29 501 306,00	29 920 779,00	30 344 200,00	30 797 435,00	33 140 440,00	153 704 160,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS-YF (30)	**Ienākumu papildatbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem**						
TM3	Ienākumu papildatbalsts gados jauniem lauksaimniekiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TMU3 - JAL (Vienota)	Plānotā vienības summa	34,96	35,38	37,05	39,59	44,64	
	Plānotās vienības minimālā summa	28,00	28,00	30,00	32,00	36,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	42,00	42,00	44,00	48,00	54,00	
	O.6 (vienība: Hektāri)	65 822,22	66 000,43	63 926,32	60 682,51	53 817,66	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	2 301 144,81	2 335 095,21	2 368 470,16	2 402 420,57	2 402 420,34	11 809 551,09
TOTAL	O.6 (vienība: Hektāri)	65 822,22	66 000,43	63 926,32	60 682,51	53 817,66	310 249,14
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)	2 301 145,00	2 335 095,00	2 368 470,00	2 402 421,00	2 402 420,00	11 809 551,00
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
Eco-scheme (31)	**Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas**						
TM4.1.	Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U4.1 - Atbalsts par videi un klimatam labvēlīgu lauksaimniecības praksi (Vienota)	Plānotā vienības summa	43,00	43,00	43,00	43,00	43,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	30,10	30,10	30,10	30,10	30,10	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	55,90	55,90	55,90	55,90	55,90	
	O.8 (vienība: Hektāri)	388 103,59	415 214,24	445 411,90	478 151,52	492 840,32	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	16 688 454,37	17 854 212,32	19 152 711,70	20 560 515,36	21 192 133,76	95 448 027,51
TOTAL	O.8 (vienība: Hektāri)	388 104,00	415 214,00	445 412,00	478 152,00	492 840,00	2 219 722,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	16 688 454,00	17 854 212,00	19 152 712,00	20 560 515,00	21 192 134,00	95 448 027,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
Eco-scheme (31)	**Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas**						
TM4.2	Ekoloģiski nozīmīgas platības	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U4.2.1. - Nektāraugi, slāpekli piesaistoši kultūraugi	Plānotā vienības summa	151,00	151,00	151,00	151,00	151,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	105,70	105,70	105,70	105,70	105,70	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	193,00	193,00	193,00	193,00	193,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	47 592,00	47 592,00	48 781,80	50 245,26	51 752,61	

(izņemot lauka pupas, zirņus) un aramzemē sētu stiebrzāļu vai tauriņziežu maisījums, kur tauriņzieži > 50% (Vienota)	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	7 186 392,00	7 186 392,00	7 366 051,80	7 587 034,26	7 814 644,11	37 140 514,17
TM U4.2.2 - Zaļmēslojuma papuve (Vienota)	Plānotā vienības summa	212,00	212,00	212,00	212,00	212,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	148,40	148,40	148,40	148,40	148,40	
	PlĀ►notĀ►s vienĀ«bas maksimĀ►lĀ► summa (EUR)	275,60	275,60	275,60	275,60	275,60	
	O.8 (vienība: Hektāri)	16 678,80	16 678,80	17 095,77	17 608,64	18 136,90	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	3 535 905,60	3 535 905,60	3 624 303,24	3 733 031,68	3 845 022,80	18 274 168,92
TM U4.2.3 - Starpkultūras (Vienota)	Plānotā vienības summa	80,00	80,00	80,00	80,00	80,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	56,00	56,00	56,00	56,00	56,00	
	PlĀ►notĀ►s vienĀ«bas maksimĀ►lĀ► summa (EUR)	93,00	93,00	93,00	93,00	93,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	14 586,00	14 586,00	14 950,65	15 399,17	15 861,15	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 166 880,00	1 166 880,00	1 196 052,00	1 231 933,60	1 268 892,00	6 030 637,60
TM U4.2.4 - Zālāju pasējs (Vienota)	Plānotā vienības summa	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	35,00	35,00	35,00	35,00	35,00	
	PlĀ►notĀ►s vienĀ«bas maksimĀ►lĀ► summa (EUR)	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	23 917,00	23 917,00	24 514,93	25 250,37	26 007,88	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 195 850,00	1 195 850,00	1 225 746,50	1 262 518,50	1 300 394,00	6 180 359,00
TM U4.2.5 - Augsnes kvalitātes un reakcijas optimizācija (Vienota)	Plānotā vienības summa	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	45,50	45,50	45,50	45,50	45,50	
	PlĀ►notĀ►s vienĀ«bas maksimĀ►lĀ► summa (EUR)	71,00	71,00	71,00	71,00	71,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	2 600 000,00	13 000 000,00
Eco-scheme (31)	**Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas**						
TM4.4	Saudzējošā lauksaimniecības prakse	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U4.4 - Saudzējošā lauksaimniecības prakse (Vienota)	Plānotā vienības summa	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	10,50	10,50	10,50	10,50	10,50	
	PlĀ►notĀ►s vienĀ«bas maksimĀ►lĀ► summa (EUR)	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	
	O.8 (vienība: Hektāri)	370 000,00	388 500,00	401 362,50	414 704,06	428 544,54	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	5 550 000,00	5 827 500,00	6 020 437,50	6 220 560,90	6 428 168,10	30 046 666,50
TOTAL	O.8 (vienība: Hektāri)	370 000,00	388 500,00	401 362,50	414 704,06	428 544,54	2 003 111,10
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	5 550 000,00	5 827 500,00	6 020 438,00	6 220 561,00	6 428 168,00	30 046 667,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
Eco-scheme (31)	**Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas**						
TM4.5	Slāpekļa un amonjaka emisiju, un piesārņojumu mazinošas lauksaimniecības prakses	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U4.5.1 - Precīzā šķidrmēslu iestrāde (Vienota)	Plānotā vienības summa	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	21,70	21,70	21,70	21,70	21,70	
	PlĀ►notĀ►s vienĀ«bas maksimĀ►lĀ► summa (EUR)	40,03	40,03	40,03	40,03	40,03	
	O.8 (vienība: Hektāri)	19 832,40	19 832,40	20 328,21	20 836,42	21 357,33	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	614 804,40	614 804,40	630 174,51	645 929,02	662 077,23	3 167 789,56
TM U4.5.2 - Precīzā	Plānotā vienības summa	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	

minerālmēslu un AAL izkliede (Vienota)	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	200 000,00	210 000,00	220 500,00	231 525,00	237 313,13	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	4 000 000,00	4 200 000,00	4 410 000,00	4 630 500,00	4 746 262,60	21 986 762,60
TOTAL	O.8 (vienība: Hektāri)	219 832,00	229 832,00	240 828,00	252 361,00	258 670,00	1 201 523,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	4 614 804,00	4 814 804,00	5 040 175,00	5 276 429,00	5 408 340,00	25 154 552,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
Eco-scheme (31)	**Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas**						
TM4.6	Zālāju saglabāšanas veicināšana	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U4.6 - Zālāju saglabāšanas veicināšana (Vienota)	Plānotā vienības summa	70,00	70,00	70,00	70,00	70,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	49,00	49,00	49,00	49,00	49,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	76,00	76,00	76,00	76,00	76,00	
	O.8 (vienība: Hektāri)	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	111 159 650,00
TOTAL	O.8 (vienība: Hektāri)	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	317 599,00	1 587 995,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	22 231 930,00	111 159 650,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
Eco-scheme (31)	**Klimata, vides un dzīvnieku labturības shēmas**						
TM4.7	Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U4.7 - Agro-ekoloģijas prakses bioloģiskās saimniecībās (Vienota)	Plānotā vienības summa	56,00	56,00	56,00	56,00	56,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	39,20	39,20	39,20	39,20	39,20	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	72,80	72,80	72,80	72,80	72,80	
	O.8 (vienība: Hektāri)	322 000,00	337 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	18 032 000,00	18 872 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	95 704 000,00
TOTAL	O.8 (vienība: Hektāri)	322 000,00	337 000,00	350 000,00	350 000,00	350 000,00	1 709 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	18 032 000,00	18 872 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	19 600 000,00	95 704 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	Indikatīvo piešķīrumu summa atsaistītām intervencēm	106 665 139,00	109 546 320,00	112 339 925,00	114 592 291,00	117 587 432,00	560 731 107,00
	Saistītais ienākumu atbalsts (16. panta 3. punkta a) apakšpunkts) — summa — saistošā maksimālā summa						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.1	SA par slaucamām govīm	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.1 - SA par slaucamām govīm (Vienota)	Plānotā vienības summa	273,62	278,72	285,16	291,59	316,94	
	Plānotās vienības minimālā summa	219,00	223,00	228,00	233,00	254,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	328,00	334,00	342,00	350,00	380,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	26 640 737,68	27 137 294,08	27 764 318,24	28 390 368,76	30 858 546,16	140 791 264,92
TOTAL	O.11 (vienība: Vadītājs)	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	97 364,00	486 820,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	26 640 738,00	27 137 294,00	27 764 318,00	28 390 369,00	30 858 546,00	140 791 265,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						

TM5.10	SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.10 - SA par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām (Vienota)	Plānotā vienības summa	81,09	81,09	81,09	81,09	81,09	
	Plānotās vienības minimālā summa	65,00	65,00	65,00	65,00	65,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	97,00	97,00	97,00	97,00	97,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	291 379,89	291 379,89	291 379,89	291 379,89	291 379,89	1 456 899,45
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	3 593,29	17 966,45
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	291 380,00	291 380,00	291 380,00	291 380,00	291 380,00	1 456 900,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.11	SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.11 - SA par vasaras rapsi un vasaras ripsi (Vienota)	Plānotā vienības summa	38,72	38,72	38,72	38,72	38,72	
	Plānotās vienības minimālā summa	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	736 063,33	736 063,33	736 063,33	736 063,33	736 063,33	3 680 316,65
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	19 009,90	95 049,50
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	736 063,00	736 063,00	736 063,00	736 063,00	736 063,00	3 680 315,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.12	SA par miežiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.12 - SA par miežiem (Vienota)	Plānotā vienības summa	38,61	38,61	38,61	38,61	38,61	
	Plānotās vienības minimālā summa	31,00	31,00	31,00	31,00	31,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	45,00	45,00	45,00	45,00	45,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	80 229,75	80 234,36	80 226,84	80 244,49	80 214,32	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	3 097 670,65	3 097 848,64	3 097 558,29	3 098 239,76	3 097 074,90	15 488 392,24
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	80 230,71	80 235,29	80 227,76	80 245,45	80 214,30	401 153,51
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	3 097 671,00	3 097 849,00	3 097 558,00	3 098 240,00	3 097 075,00	15 488 393,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.13	SA par rudzu populācijas šķirnēm	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.13 - SA par rudzu populācijas šķirnēm (Vienota)	Plānotā vienības summa	75,00	75,00	75,00	75,00	75,00	
	Plānotās vienības minimālā summa	60,00	60,00	60,00	60,00	60,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	90,00	90,00	90,00	90,00	90,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	937 500,00
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	2 500,00	12 500,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	187 500,00	937 500,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						

	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.14	SA par proteīnaugiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.14 - SA par proteīnaugiem (Vienota)	Plānotā vienības summa	157,75	159,57	161,87	164,17	173,21	
	Plānotās vienības minimālā summa	126,00	128,00	129,00	131,00	139,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	189,00	191,00	194,00	197,00	208,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	41 970,67	41 970,88	41 970,18	41 969,51	41 970,29	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	6 620 873,19	6 697 293,32	6 793 713,04	6 890 134,46	7 269 673,93	34 271 687,94
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	41 970,44	41 970,65	41 969,96	41 969,28	41 970,29	209 850,62
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	6 620 873,00	6 697 293,00	6 793 713,00	6 890 134,00	7 269 674,00	34 271 687,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.2.	SA par liellopiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.2 - Saistītais ienākumu atbalsts par liellopiem (Vienota)	Plānotā vienības summa	109,22	109,22	109,22	109,22	109,22	
	Plānotās vienības minimālā summa	87,00	87,00	87,00	87,00	87,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	131,00	131,00	131,00	131,00	131,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	7 009 739,60	7 009 739,60	7 009 739,60	7 009 739,60	7 009 739,60	35 048 698,00
TOTAL	O.11 (vienība: Vadītājs)	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	64 180,00	320 900,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	7 009 740,00	7 009 740,00	7 009 740,00	7 009 740,00	7 009 740,00	35 048 700,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.3	SA par aitām	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.3 - SA par aitām (Vienota)	Plānotā vienības summa	33,78	33,78	33,78	33,78	33,78	
	Plānotās vienības minimālā summa	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	41,00	41,00	41,00	41,00	41,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	725 898,42	725 898,42	725 898,42	725 898,42	725 898,42	3 629 492,10
TOTAL	O.11 (vienība: Vadītājs)	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	21 489,00	107 445,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	725 898,00	725 898,00	725 898,00	725 898,00	725 898,00	3 629 490,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.4	SA par kazām	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.4 - SA par kazām (Vienota)	Plānotā vienības summa	33,78	33,78	33,78	33,78	33,78	
	Plānotās vienības minimālā summa	27,00	27,00	27,00	27,00	27,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	41,00	41,00	41,00	41,00	41,00	
	O.11 (vienība: Vadītājs)	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	91 239,78	91 239,78	91 239,78	91 239,78	91 239,78	456 198,90
TOTAL	O.11 (vienība: Vadītājs)	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	2 701,00	13 505,00

	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	91 240,00	91 240,00	91 240,00	91 240,00	91 240,00	456 200,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.5	SA par dārzeņiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.5 - SA par dārzeņiem (Vienota)	Plānotā vienības summa	594,97	594,97	594,97	594,97	594,97	
	Plānotās vienības minimālā summa	476,00	476,00	476,00	476,00	476,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	595,00	685,00	714,00	714,00	714,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	2 013 628,37	2 013 628,37	2 013 628,37	2 013 628,37	2 013 628,37	10 068 141,85
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	3 384,42	16 922,10
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 013 628,00	2 013 628,00	2 013 628,00	2 013 628,00	2 013 628,00	10 068 140,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.6	SA par augļiem un ogām	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.6 - SA par augļiem un ogām (Vienota)	Plānotā vienības summa	148,29	148,29	148,29	148,29	148,29	
	Plānotās vienības minimālā summa	119,00	119,00	119,00	119,00	119,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	178,00	178,00	178,00	178,00	178,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	1 143 603,58	1 143 603,58	1 143 603,58	1 143 603,58	1 143 603,58	5 718 017,90
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	7 711,94	38 559,70
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	1 143 604,00	1 143 604,00	1 143 604,00	1 143 604,00	1 143 604,00	5 718 020,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.7	SA par cietes kartupeļiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.7 - SA par cietes kartupeļiem (Vienota)	Plānotā vienības summa	263,51	263,51	263,51	263,51	263,51	
	Plānotās vienības minimālā summa	211,00	211,00	211,00	211,00	211,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	316,00	316,00	316,00	316,00	316,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	786,10	786,10	786,10	786,10	786,10	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	207 145,21	207 145,21	207 145,21	207 145,21	207 145,21	1 035 726,05
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	786,10	786,10	786,10	786,10	786,10	3 930,50
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	207 145,00	207 145,00	207 145,00	207 145,00	207 145,00	1 035 725,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.8	SA par sertificētiem sēklas kartupeļiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.8 - SA par sertificētiem	Plānotā vienības summa	465,38	465,38	465,38	465,38	465,38	
	Plānotās vienības minimālā summa	372,00	372,00	372,00	372,00	372,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	558,00	558,00	558,00	558,00	558,00	

sēklas kartupeļiem (Vienota)	O.10 (vienība: Hektāri)	344,27	344,27	344,27	344,27	344,27	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	160 216,37	160 216,37	160 216,37	160 216,37	160 216,37	801 081,85
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	344,27	344,27	344,27	344,27	344,27	1 721,35
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	160 216,00	160 216,00	160 216,00	160 216,00	160 216,00	801 080,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
CIS (32)	**Saistītais ienākumu atbalsts**						
TM5.9	SA par sertificētu labības sēklu	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Kopā 2023.–2027. gadā**
TM U5.9 - SA par sertificētu labības sēklu (Vienota)	Plānotā vienības summa	78,90	78,90	78,90	78,90	78,90	
	Plānotās vienības minimālā summa	63,00	63,00	63,00	63,00	63,00	
	PlÄ►notÄ►s vienÄ«bas maksimÄ►lÄ► summa (EUR)	95,00	95,00	95,00	95,00	95,00	
	O.10 (vienība: Hektāri)	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	
	Plānotais iznākums * Plānotā vienības summa	730 852,28	730 852,28	730 852,28	730 852,28	730 852,28	3 654 261,40
TOTAL	O.10 (vienība: Hektāri)	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	9 263,02	46 315,10
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	730 852,00	730 852,00	730 852,00	730 852,00	730 852,00	3 654 260,00
	No tiem vajadzīgi, lai izpildītu minimālo norobežošanas prasību (XII pielikums) (tikai saskaņā ar 30. pantu) (Savienības ieguldījums)						
	No tiem bija jāpārnes — izdevumi (attiecas tikai uz ekoshēmu un tikai ar maksājuma veidu "kompensācijas" (31. panta 7. punkta b) apakšpunkts), ja intervence ietver pārnešanu)						
	Indikatīvo piešķīrumu summa saistītām intervencēm	49 656 548,00	50 229 702,00	50 952 855,00	51 676 009,00	54 522 561,00	257 037 675,00
	Visu indikatīvo tiešo maksājumu piešķīrumu summa	156 321 687,00	159 776 022,00	163 292 780,00	166 268 300,00	172 109 993,00	817 768 782,00

6.2.2. Nozares

Finanšu gads		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Finanšu piešķīrumi kopā**
Augļi un dārzeņi								
TKO U1 - Darbības programma augļu un dārzeņu sektorā (Vidēja)	O.35 (vienība: Darbības programmas)		1,00	1,00	5,00	6,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)		50 000,00	50 000,00	1 300 000,00	1 500 000,00		2 900 000,00
Biškopības produkti								
ADVIBEES (55(1)(a)) - biškopju un biškopju organizāciju konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācija un paraugprakses apmaiņa, tai skaitā izmantojot tīklošanu								
TKO3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
TKO U3.1 - Konsultāciju pakalpojumi, tehniskā palīdzība, apmācība, informācijas un paraugprakses apmaiņa, tostarp ar tīklošanas palīdzību, biškopjiem un biškopju organizācijām (Vienota)	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	110 906,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00		685 850,00

Finanšu gads		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Finanšu piešķīrumi kopā
TOTAL	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	221 812,00	287 472,00	287 472,00	287 472,00	287 472,00		1 371 700,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	110 906,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00	143 736,00		685 850,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības								
TKO3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
TKO U3.2 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu parazītu un slimību, jo īpaši varrozes, apkarošanu (Vienota)	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	36 994,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00		214 994,00
TOTAL	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	73 988,00	89 000,00	89 000,00	89 000,00	89 000,00		429 988,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	36 994,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00	44 500,00		214 994,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības								
TKO3.3 - Nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimniekošanas prakšu izstrādes un izmantošanas veicināšanu		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
TKO U3.3 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, t.sk. vērsti uz - nelabvēlīgu klimatisko apstākļu nodarīta kaitējuma novēršanu un mainīgajiem klimatiskajiem apstākļiem piemērotu apsaimnie. prakšu izstrādes un izmant. veic. (Vienota)	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00		24 500,00
TOTAL	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	9 800,00	9 800,00	9 800,00	9 800,00	9 800,00		49 000,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00	4 900,00		24 500,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
INVAPI (55(1)(b)) - ieguldījumi materiālos vai nemateriālos aktīvos, kā arī citas darbības								
TKO3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**

Finanšu gads		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Finanšu piešķīrumi kopā
TKO U3.4 - Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, kā arī citi pasākumi, kas cita starpā vērsti uz - bišu skaita atjaunināšanu stropos Savienībā, tostarp bišu audzēšanu (Vienota)	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	2 318,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00		54 718,00
TOTAL	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	4 636,00	26 200,00	26 200,00	26 200,00	26 200,00		109 436,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	2 318,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00	13 100,00		54 718,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
COOPAPI (55(1)(e)) - sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētnieciskās programmas biškopības un biškopības produktu jomā								
TKO3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
TKO U3.5 - Sadarbība ar specializētām struktūrām, lai īstenotu pētniecības programmas biškopības un biškopības produktu jomā. (Vienota)	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	58 017,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00		308 649,00
TOTAL	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	116 034,00	125 316,00	125 316,00	125 316,00	125 316,00		617 298,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	58 017,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00	62 658,00		308 649,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
PROMOBEES (55(1)(f)) - noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tai skaitā tirgus uzraudzības rīcības un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti								
TKO3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis jo īpaši ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
TKO U3.6 - Noieta veicināšanas, saziņas un mārketinga, tostarp tirgus uzraudzības, pasākumi un aktivitātes, kuru mērķis, jo īpaši, ir uzlabot patērētāju informētību par biškopības produktu kvalitāti (Vienota)	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00		85 000,00
TOTAL	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	34 000,00	34 000,00	34 000,00	34 000,00	34 000,00		170 000,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00		85 000,00

Finanšu gads		2023	2024	2025	2026	2027	2028	Finanšu piešķīrumi kopā
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
ACTQUAL (55(1)(g)) - produkta kvalitāti uzlabojoša rīcība								
TKO3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi		**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Kopā**
TKO U3.7 - Produktu kvalitāti uzlabojoši pasākumi (Vienota)	O.37 (vienība: Darbības)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00		
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	34 348,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00		205 988,00
TOTAL	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	68 696,00	85 820,00	85 820,00	85 820,00	85 820,00		411 976,00
	Indikatīvais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)	34 348,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00	42 910,00		205 988,00
	ES līdzfinansējuma likme %	50,00	50,00	50,00	50,00	50,00		
Indikatīvo piešķīrumu summa un intervenču iznākumi biškopības produkti		264 483,00	328 804,00	328 804,00	328 804,00	328 804,00		1 579 699,00
Citas nozares								
Cūkgaļa								
TKO U2.5 - Darbības programma cūkgaļas (t.sk. dzīvas cūkas) sektorā (Vidēja)	O.35 (vienība: Darbības programmas)			1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)			66 750,00	66 750,00	66 750,00	66 750,00	267 000,00
Piens un piena produkti								
TKO U2.4 - Darbības programma piena un piena produktu sektorā (Vidēja)	O.35 (vienība: Darbības programmas)			1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)			282 500,00	282 500,00	282 500,00	282 500,00	1 130 000,00
Graudaugu produkti								
TKO U2.1 - Darbības programma labības sektorā (Vidēja)	O.35 (vienība: Darbības programmas)			1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)			575 000,00	575 000,00	575 000,00	575 000,00	2 300 000,00
Liellopa un teļa gaļa								
TKO U2.3 - Darbības programma liellopu un teļa gaļas (t.sk., dzīvu liellopu) sektorā (Vidēja)	O.35 (vienība: Darbības programmas)			1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)			43 750,00	43 750,00	43 750,00	43 750,00	175 000,00
Citas nozares, kas aptver VI pielikumā uzskaitītos produktus								
Pārējie 6.pielikumā minētie sektori								
TKO U2.2 - Darbības programma 6. pielikumā minētie lobītie pākšu dārzeņu, arī mizotu vai šķeltu (KN 0713), sektors (Vidēja)	O.35 (vienība: Darbības programmas)			1,00	1,00	1,00	1,00	
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie Savienības izdevumi EUR)			32 000,00	32 000,00	32 000,00	32 000,00	128 000,00
Indikatīvie piešķīrumi kopā un intervenču iznākumi citās nozarēs				1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	4 000 000,00

6.2.3. Lauku attīstība

	Finanšu gads	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029 (including payments of Q4 2029)	Total 2023 - 2029
ENVCLIM (70)	**Vides, klimata un citas pārvaldības saistības**								
LA 10.1	Zaļās joslas	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U10.1.1 - Vienota vienības summa, buferjosla, MT (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		890,00	890,00	890,00	890,00	890,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 170,00	1 170,00	1 170,00	1 170,00	1 170,00		5 850,00
LA U10.1.2 - Vienota vienības summa, buferjosla, LV (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		742,00	742,00	742,00	742,00	742,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 740,00	1 740,00	1 740,00	1 740,00	1 740,00		8 700,00
LA U10.1.3. - Vienota vienības summa, zaļā josla, MT (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		750,00	750,00	750,00	750,00	750,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 400,00	1 400,00	1 400,00	1 400,00	1 400,00		7 000,00
LA U10.1.4. - Vienota vienības summa, zaļā josla, LV (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		675,00	675,00	675,00	675,00	675,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		2 100,00	2 100,00	2 100,00	2 100,00	2 100,00		10 500,00
ENVCLIM (70)	**Vides, klimata un citas pārvaldības saistības**								
LA 10.2	Vidi saudzējoša dārzkopība	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U10.2.1 - Vienota vienības summa, augļi-1, MT (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		401,00	401,00	401,00	401,00	401,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 210,00	1 240,00	1 270,00	1 281,00	1 281,00		6 282,00
LA U10.2.2. - Vienota vienības summa, augļi-2, MT (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		264,00	264,00	264,00	264,00	264,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		700,00	710,00	715,00	724,00	724,00		3 573,00
LA U10.2.3. - Vienota vienības summa, darzeņi, MT (Dotācija - Vienota)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		115,00	115,00	115,00	115,00	115,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								

91(2)(a)-LV-85,00%	O.14 (vienība: Hektāri)		3 394,00	3 415,00	3 550,00	3 594,00	3 594,00		17 547,00
LA U10.2.4. - Vienota vienības summa, augļi-1, LV (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		364,00	364,00	364,00	364,00	364,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		518,00	521,00	542,00	549,00	549,00		2 679,00
LA U10.2.5. - Vienota vienības summa, augļi-2, LV (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		240,00	240,00	240,00	240,00	240,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		293,00	295,00	307,00	311,00	311,00		1 517,00
LA U10.2.6. - Vienota vienības summa, darzeņi, LV (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		105,00	105,00	105,00	105,00	105,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		1 454,00	1 464,00	1 521,00	1 541,00	1 541,00		7 521,00
KOPĀ	O.14 (vienība: Hektāri)		7 569,00	7 645,00	7 905,00	8 000,00	8 000,00		39 119,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 471 888,00	1 491 569,00	1 536 952,88	1 554 408,00	1 554 408,00		7 609 225,88
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 251 105,00	1 267 834,00	1 306 410,00	1 321 246,50	1 321 246,50		6 467 842,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
ENVCLIM (70)	**Vides, klimata un citas pārvaldības saistības**								
LA 10.3	Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U10.3.1. - Vienota vienības summa, P baro (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		52,00	52,00	52,00	52,00	52,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		63 840,00	63 840,00	63 840,00	63 840,00	63 840,00		319 200,00

LA U10.3.2. - Vienota vienības summa, G baro (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		43,00	43,00	43,00	43,00	43,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		37 957,00	37 957,00	37 957,00	37 957,00	37 957,00		189 785,00
LA U10.3.3. - Vienota vienības summa, P gana, baro (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		90,00	90,00	90,00	90,00	90,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		32 131,00	32 131,00	38 315,00	44 493,00	44 494,00		191 564,00
LA U10.4. - Vienota vienības summa, Teļi (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		28,00	28,00	28,00	28,00	28,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		22 247,00	22 247,00	22 247,00	22 247,00	22 247,00		111 235,00
KOPĀ	O.18 (vienība: Liellopu vienības)		156 175,00	156 175,00	162 359,00	168 537,00	168 538,00		811 784,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		8 466 537,00	8 466 537,00	9 023 097,00	9 579 117,00	9 579 241,00		45 114 529,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		7 196 556,00	7 196 556,00	7 669 633,00	8 142 250,00	8 142 355,00		38 347 350,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
ENVCLIM (70)	**Vides, klimata un citas pārvaldības saistības**								
LA 10.4	Biškopības vienību apsaimniekošana apputeksnēšanas vajadzībām	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U10.4.1 - Vienota vienības summa summa par platību, konvenciālās, EUR (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		30,00	30,00	30,00	30,00	30,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		27 000,00	27 000,00	27 000,00	27 000,00	27 000,00		135 000,00

LA U10.4.2. - Vienota vienības summa par platību, bioloģiskās, EUR (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		60,00	60,00	60,00	60,00	60,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		12 000,00	12 000,00	12 000,00	12 000,00	12 430,00		60 430,00
ENVCLIM (70)	**Vides, klimata un citas pārvaldības saistības**								
LA 10.5	Zālāju biotopu apsaimniekošana	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U10.5.1 - Vienota vienības summa, 1.kl. (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		96,00	96,00	96,00	96,00	96,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00		150 000,00
LA U10.5.2. - Vienota vienības summa, 2.kl. (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		166,00	166,00	166,00	166,00	166,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00	17 000,00		85 000,00
LA U10.5.3. - Vienota vienības summa, 3.kl. (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		214,00	214,00	214,00	214,00	214,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00	10 000,00		50 000,00
LA U10.5.4. - Vienota vienības summa, 4.kl. (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		338,00	338,00	338,00	338,00	338,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		5 143,00	5 143,00	5 143,00	5 143,00	5 144,00		25 716,00
LA U10.5.5. - Vienota vienības summa, 4.kl. (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		96,00	96,00	96,00	96,00	96,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00		25 000,00
LA U10.5.6. - Vienota vienības summa, 6.kl. (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		115,00	115,00	115,00	115,00	115,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.14 (vienība: Hektāri)		2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00		10 000,00
KOPĀ	O.14 (vienība: Hektāri)		69 143,00	69 143,00	69 143,00	69 143,00	69 144,00		345 716,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		7 387 110,00	7 387 110,00	7 387 110,00	7 387 110,00	7 387 500,00		36 935 940,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		6 279 044,00	6 279 044,00	6 279 044,00	6 279 044,00	6 279 373,00		31 395 549,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								

	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
ENVCLIM (70)	**Vides, klimata un citas pārvaldības saistības**								
LA 11	Bioloģiskā lauksaimniecība	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U11.1 - Vienota vienības summa, labība (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		97,00	97,00	97,00	97,00	97,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		95 457,00	103 993,00	103 710,00	103 710,00	100 310,00		507 180,00
LA U11.2 - Vienota vienības summa, tauriņzieži (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		46,00	46,00	46,00	46,00	46,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		30 745,00	33 308,00	33 223,00	32 244,00	32 244,00		161 764,00
LA U11.3 - Vienota vienības summa, augļi, dārzeņi (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		518,00	518,00	518,00	518,00	518,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		7 100,00	8 500,00	9 000,00	9 568,00	9 568,00		43 736,00
LA U11.4. - Vienota vienības summa, zālājs (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		43,00	43,00	43,00	43,00	43,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		126 914,00	125 735,00	121 088,00	125 870,00	118 878,00		618 485,00
LA U11.5. - Vienota vienības summa, zālājs P (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		138,00	138,00	138,00	138,00	138,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		22 000,00	26 000,00	30 000,00	31 000,00	33 000,00		142 000,00
LA U11.6. - Vienota vienības summa, zālājs C (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		93,00	93,00	93,00	93,00	93,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.17 (vienība: Hektāri)		72 000,00	73 000,00	74 000,00	74 000,00	74 000,00		367 000,00
ENVCLIM (70)	**Vides, klimata un citas pārvaldības saistības**								
LA 8	Atbalsts meža ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzlabošanai uzturēšanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**

LA U8 - Vidēja atbalsta summa par platību, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			204,00	204,00	204,00	204,00	204,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)			204,00	204,00	204,00	204,00	204,00	
	O.15 (vienība: Hektāri)			3 427,00	6 854,00	10 281,00	6 854,00	3 427,00	30 843,00
KOPĀ	O.15 (vienība: Hektāri)			3 427,00	6 854,00	10 281,00	6 854,00	3 427,00	30 843,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			699 107,88	1 398 216,00	2 097 324,00	1 398 216,00	699 107,88	6 291 971,76
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			594 241,50	1 188 484,00	1 782 725,00	1 188 484,00	594 241,50	5 348 176,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
ASD (72)	**Platībatkarīgie traucēkļi, kas izriet no noteiktām obligātajām prasībām**								
LA 12	Natura 2000 maksājums mežiem	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U12.1 - Vienota vienības summa, MD,G,K (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		196,00	196,00	196,00	196,00	196,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.13 (vienība: Hektāri)		22 530,00	22 922,00	23 509,00	23 509,00	23 509,00		115 979,00
LA U12.2 - Vienota vienības summa, GC (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		145,00	145,00	145,00	145,00	145,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.13 (vienība: Hektāri)		1 779,00	1 810,00	1 856,00	1 856,00	1 856,00		9 157,00
LA U12.3. - Vienota vienības summa, KC (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		52,00	52,00	52,00	52,00	52,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								
	O.13 (vienība: Hektāri)		33 190,00	33 392,00	34 635,00	34 635,00	34 635,00		170 487,00
KOPĀ	O.13 (vienība: Hektāri)		57 499,00	58 124,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00		295 623,00

	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)					5 021 687,00	6 903 313,00		11 925 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)					4 268 434,00	5 867 816,00		10 136 250,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.1.1	Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.1.1 - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00% 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		50 750,00	50 750,00					
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		60 000,00	60 000,00					
	O.20 (vienība: Darbības)		822,00	548,00					1 370,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		822,00	548,00					1 370,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			18 469 590,34	17 350 221,21	8 395 268,26	8 395 268,26	3 358 088,39	55 968 436,46
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			16 944 696,00	15 917 744,00	7 702 134,00	7 702 134,00	3 080 838,00	51 347 546,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.1.2	Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.1.2. - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00% 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		58 400,00	58 400,00					
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		70 000,00	70 000,00					
	O.20 (vienība: Darbības)		356,00	238,00					594,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		356,00	238,00					594,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		7 808 736,06	7 335 479,05	3 549 425,06	3 549 425,05	1 419 770,07		23 662 835,29
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		7 433 757,00	6 983 226,00	3 378 980,00	3 378 980,00	1 351 592,00		22 526 535,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								

LA 4.1.3.	Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.1.3 - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		45 655,00	45 655,00					
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		55 000,00	55 000,00					
	O.20 (vienība: Darbības)		199,00	133,00					332,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		199,00	133,00					332,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			3 424 884,85	3 217 314,85	1 556 764,84	1 556 764,85	622 705,90	10 378 435,29
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			2 911 152,00	2 734 718,00	1 323 250,00	1 323 250,00	529 300,00	8 821 670,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.1.4.	Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.1.4. - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		250 000,00	250 000,00					
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		300 000,00	300 000,00					
	O.20 (vienība: Darbības)		47,00	31,00					78,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		47,00	31,00					78,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			4 407 093,02	4 139 996,01	2 003 224,01	2 003 224,01	801 290,01	13 354 827,06
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			3 746 029,00	3 518 997,00	1 702 740,00	1 702 740,00	681 097,00	11 351 603,00

	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.1.5	Atbalsts aizdevumu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.1.5.1. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR (Finanšu instruments - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		48 000,00	48 000,00	48 000,00	48 000,00			
	O.20 (vienība: Darbības)		105,00	105,00	40,00				250,00
LA U4.1.5.2. - Vidējās projekta izmaksas atbalstam finanšu instrumentu veidā ieguldījumiem mazās un vidējās lauku saimniecībās, EUR (Finanšu instruments - Vidēja) 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)				40 000,00	40 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)				48 000,00	48 000,00			
	O.20 (vienība: Darbības)				70,00	105,00			175,00
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.1.6.	Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.1.6 - Vidējās projekta izmaksas, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 718,00	2 718,00	2 718,00	2 718,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		4 000,00	4 000,00	4 000,00	4 000,00			
	O.20 (vienība: Darbības)		1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00		8 275,00

KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00	1 655,00		8 275,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)			3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00		13 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)			3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00	3 375 000,00		13 500 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.2	Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.2.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem pārstrādē ar grantu atbalstu, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		154 823,00	154 823,00	154 823,00	154 823,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		190 000,00	190 000,00	190 000,00	190 000,00			
	O.24 (vienība: Darbības)		96,00	72,00	72,00				240,00
LA U4.2.2 - Vidējās projekta izmaksas ar finanšu instrumentu atbalstu, EUR (Finanšu instruments - Vidēja) 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00			
	O.24 (vienība: Darbības)		10,00	10,00	10,00	10,00			40,00
LA U4.2.3 - Vidējās projekta izmaksas ar grantu atbalsta instrumentu procentu likmes daļējai dzēšanai, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		15 476,00	15 476,00	15 476,00				
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		19 000,00	19 000,00	19 000,00				
	O.24 (vienība: Darbības)		54,00	54,00	54,00				162,00

INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.3.	Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.3.1 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā valsts nozīmes meliorācijas sistēmām, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		104 000,00	104 000,00	104 000,00	104 000,00	104 000,00	104 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		160 000,00	160 000,00	160 000,00	160 000,00	160 000,00	160 000,00	
	O.22 (vienība: Darbības)		63,00	63,00	63,00	63,00	63,00		315,00
LA U4.3.2 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem infrastruktūrā pašvaldību un koplietošanas meliorācijas sistēmām, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		75 000,00	75 000,00	75 000,00	75 000,00			
	O.22 (vienība: Darbības)		57,00						57,00
KOPĀ	O.22 (vienība: Darbības)		120,00	63,00	63,00	63,00	63,00		372,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 666 951,00	6 688 650,00	7 885 644,00	7 823 312,00	5 502 110,00	5 433 333,00	36 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		2 266 909,00	5 685 352,00	6 702 797,00	6 649 815,00	4 676 794,00	4 618 333,00	30 600 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								

LA 4.4	Atbalsts ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Total 2023 - 2029
LA U4.4 - Vidējās projekta izmaksas ieguldījumiem nelauksaimniecības aktivitāšu īstenošanai, EUR (Finanšu instruments - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		48 000,00	48 000,00	48 000,00	48 000,00			
	O.24 (vienība: Darbības)		35,00	40,00	40,00	35,00			150,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Darbības)		35,00	40,00	40,00	35,00			150,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 400 000,00	1 600 000,00	1 600 000,00	1 400 000,00			6 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 190 000,00	1 360 000,00	1 360 000,00	1 190 000,00			5 100 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 400 000,00	1 600 000,00	1 600 000,00	1 400 000,00			6 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)		1 190 000,00	1 360 000,00	1 360 000,00	1 190 000,00			5 100 000,00
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.5	Mākslīgo mitrāju izveide	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.5 - Īstenoto projektu vidējās izmaksas (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00		
	O.21 (vienība: Darbības)			20,00	20,00	20,00	20,00		80,00
KOPĀ	O.21 (vienība: Darbības)			20,00	20,00	20,00	20,00		80,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		66 000,00	250 000,00	250 000,00	250 000,00	184 000,00		1 000 000,00

	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		56 100,00	212 500,00	212 500,00	212 500,00	156 400,00		850 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 4.6.	Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U4.6 - stenoto projektu vidējās izmaksas (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		7 500,00	7 500,00	7 500,00	7 500,00	8 462,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		9 000,00	9 000,00	9 000,00	9 000,00	9 000,00		
	O.23 (vienība: Darbības)		98,00	98,00	98,00	96,00			390,00
KOPĀ	O.23 (vienība: Darbības)		98,00	98,00	98,00	96,00			390,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		390 000,00	390 000,00	390 000,00	390 000,00	440 000,00		2 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		331 500,00	331 500,00	331 500,00	331 500,00	374 000,00		1 700 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 5	Atbalsts ieguldījumiem mazajās lauku saimniecībās	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U5 - Vienota likme atbalstam mazajām saimniecībām (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		15 000,00	15 000,00	15 000,00	15 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		18 000,00	18 000,00	18 000,00	18 000,00			
	O.20 (vienība: Darbības)		267,00	267,00	267,00	265,00			1 066,00
KOPĀ	O.20 (vienība: Darbības)		267,00	267,00	267,00	265,00			1 066,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 602 000,00	4 005 000,00	4 005 000,00	4 005 000,00	3 993 000,00	2 390 000,00	20 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 361 700,00	3 404 250,00	3 404 250,00	3 404 250,00	3 394 050,00	2 031 500,00	17 000 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 7.1	Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U7.1.1. - Vidējā atbalsta izmaksa par platību, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 123,00	1 123,00	1 123,00				
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		1 123,00	1 123,00	1 123,00				
	O.24 (vienība: Hektāri (ha))		3 427,00	3 427,00	3 427,00				10 281,00
LA U7.1.2. - Vidējā atbalsta izmaksa par retināšanuplatību, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00	440,00		

91(2)(a)-LV-85,00%	O.24 (vienība: Hektāri (ha))	13 423,00	13 423,00	13 423,00	13 423,00	13 423,00	13 423,00		80 538,00
KOPĀ	O.24 (vienība: null)	13 423,00	16 850,00	16 850,00	16 850,00	13 423,00	13 423,00		90 819,00
KOPĀ	O.24 (vienība: null)	13 423,00	16 850,00	16 850,00	16 850,00	13 423,00	13 423,00		90 819,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	2 359 507,06	2 359 507,06	2 359 507,06	2 359 507,06				9 438 028,24
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 005 581,00	2 005 581,00	2 005 581,00	2 005 581,00				8 022 324,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INVEST (73-74)	**Investīcijas, arī apūdeņošanā**								
LA 7.2	Atbalsts meža bojājumu profilaksei un atjaunošanai, ko nodarījuši ugunsgrēki, dabas katastrofas, katastrofāli notikumi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U7.2. - Vidējā atbalsta isumma, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	300 000,00		300 000,00		300 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	360 000,00		360 000,00		360 000,00			
	O.24 (vienība: Darbības)	1,00		1,00		1,00			3,00
KOPĀ	O.24 (vienība: Darbības)	1,00		1,00		1,00			3,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	350 000,00		350 000,00		300 000,00			1 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	297 500,00		297 500,00		255 000,00			850 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
INSTAL (75)	**Gados jaunu lauksaimnieku un jaunpienācēju, un lauku jaunuzņēmumu darījumdarbības uzsākšana**								
LA 6	Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U6.1.1 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants (Dotācija - Vienota) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		40 000,00						
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		40 000,00						
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		196,00						196,00
LA U6.1.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: grants (Dotācija - Vienota) 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)			40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)			40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00		
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)			196,00	196,00	176,00	168,00		736,00
LA U6.2 - Atbalsts gados jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai: finanšu instruments (Finanšu instruments - Vidēja) 91(3)(c)-LV-100,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		60 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		72 000,00	72 000,00	72 000,00	72 000,00			
	O.25 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		25,00	25,00	25,00	25,00			100,00
RISK (76)	**Riska pārvaldības instrumenti**								
LA 17	Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U17 - Aprēķinātā daļējā kompensācija par apdrošināšanas polises	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	3 793,00	3 793,00	3 793,00	3 793,00	3 793,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)								

iegādes izmaksām (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	O.9 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00			11 500,00
KOPĀ	O.9 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00			11 500,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	2 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00	8 725 000,00			37 625 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	2 316 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00	7 416 250,00			31 981 250,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
COOP (77)	**Sadarbība**								
LA 16	Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U16 - Vidējās projekta izmaksas EIP darba grupai, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		185 000,00	185 000,00	185 000,00	185 000,00	185 000,00	185 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	
	O.1 (vienība: Projekti)		16,00	15,00	16,00	16,00	16,00	16,00	95,00
KOPĀ	O.1 (vienība: Projekti)		16,00	15,00	16,00	16,00	16,00	16,00	95,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		280 000,00	360 000,00	2 820 000,00	2 730 000,00	3 090 000,00	8 220 000,00	17 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		238 000,00	306 000,00	2 397 000,00	2 320 500,00	2 626 500,00	6 987 000,00	14 875 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
COOP (77)	**Sadarbība**								
LA 18	Pārtikas kvalitātes shēmas	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U18 - Vidējā atbalsta likme (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		1 650,00	1 650,00	1 650,00	1 650,00	1 650,00		
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		1 980,00	1 980,00	1 980,00	1 980,00	1 980,00		
	O.29 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		1 296,00	1 388,00	1 483,00	1 588,00	1 683,00		7 438,00
KOPĀ	O.29 (vienība: Atbalsta saņēmēji)		1 296,00	1 388,00	1 483,00	1 588,00	1 683,00		7 438,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 152 260,00	2 299 620,00	2 452 200,00	2 622 180,00	2 774 760,00		12 301 020,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 829 421,00	1 954 677,00	2 084 370,00	2 228 853,00	2 358 546,00		10 455 867,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
COOP (77)	**Sadarbība**								
LA 19	Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U19 - Vietējās attīstības stratēģijas vidējā izmaksu summa (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	2 200 000,00	
	O.31 (vienība: Stratēģijas)	32,00							32,00

KOPĀ	O.31 (vienība: Stratēģijas)	32,00							32,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	2 000 000,00	10 430 000,00	11 430 000,00	11 430 000,00	10 430 000,00	10 430 000,00	2 348 980,00	58 498 980,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	1 700 000,00	8 865 500,00	9 715 500,00	9 715 500,00	8 865 500,00	8 865 500,00	1 996 633,00	49 724 133,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
COOP (77)	**Sadarbība**								
LA 20	Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U20 - Vidējās projekta izmaksu summa, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	180 000,00	
	O.32 (vienība: Darbības)		48,00	37,00	10,00				95,00
KOPĀ	O.32 (vienība: Darbības)		48,00	37,00	10,00				95,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		2 200 000,00	4 200 000,00	4 200 000,00	3 200 000,00	1 200 000,00	1 000 000,00	16 000 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		1 870 000,00	3 570 000,00	3 570 000,00	2 720 000,00	1 020 000,00	850 000,00	13 600 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								

	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
COOP (77)	**Sadarbība**								
LA 9	Ražotāju grupu un organizāciju izveide	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U9.1 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)	90 000,00	80 000,00	76 000,00	56 000,00	34 000,00	29 000,00	20 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	
	O.28 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	1,00	1,00	3,00					5,00
LA U9.2 - Vidējā darījumdarbības plāna summa vienam pretendentam gadā, P (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)				70 000,00	50 000,00			
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)				100 000,00	100 000,00			
	O.28 (vienība: Atbalsta saņēmēji)				4,00				4,00
KOPĀ	O.28 (vienība: Atbalsta saņēmēji)	1,00	1,00	3,00	4,00				9,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)	90 000,00	160 000,00	380 000,00	422 000,00	272 000,00	116 000,00	60 000,00	1 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)	76 500,00	136 000,00	323 000,00	358 700,00	231 200,00	98 600,00	51 000,00	1 275 000,00
	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)				140 000,00	100 000,00			240 000,00
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)				119 000,00	85 000,00			204 000,00
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								
KNOW (78)	**Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana**								

LA 1.3	Informatīvie pasākumi (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U1.3.1 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		50,00	50,00	75,00	75,00	100,00	100,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		55,00	55,00	80,00	80,00	110,00	110,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		7,00	17,00	25,00	25,00	21,00	17,00	112,00
LA U1.3.2 - Informatīvā pasākuma stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja)	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		50,00	50,00	75,00	75,00	100,00	100,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		55,00	55,00	80,00	80,00	110,00	110,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		3,00	8,00	10,00	10,00	9,00	8,00	48,00
KNOW (78)	**Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana**								
LA 2.2	Daudzgadu konsultāciju pakalpojumi ('inkubācija') (Konsultāciju pakalpojumi)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U2.2.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		269,00						269,00
LA U2.2.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		116,00						116,00
KNOW (78)	**Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana**								
LA1.1	Mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U1.1.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		35,00	42,00	49,00	49,00	42,00	35,00	252,00
LA U1.1.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		15,00	18,00	21,00	21,00	18,00	15,00	108,00
KNOW (78)	**Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana**								
LA1.2	Konsultantu mācības (Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveide)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**

LA U1.2.1 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		3,00	10,00	10,00	10,00	11,00	8,00	52,00
LA U1.2.2 - Mācību stundas (h) cena vienam cilvēkam, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		2,00	5,00	5,00	5,00	4,00	2,00	23,00
KNOW (78)	**Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana**								
LA2.1	Individuālu (vienreizēju) konsultāciju pakalpojumi (Konsultāciju pakalpojumi)	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U2.1.1 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		350,00	700,00	700,00	700,00	700,00	350,00	3 500,00
LA U2.1.2 - Konsultācijas stundas (h) cena, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		100,00	100,00	150,00	150,00	200,00	200,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		115,00	115,00	165,00	165,00	230,00	230,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		150,00	300,00	300,00	300,00	300,00	150,00	1 500,00
KNOW (78)	**Zināšanu apmaiņa un informācijas izplatīšana**								
LA3	Demonstrējumi	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Total 2023 - 2029**
LA U3.1 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		2,00	3,00	5,00				10,00
LA U3.2 - Vidējās demonstrējuma īstenošanas izmaksas gadā, EUR (Dotācija - Vidēja) 91(2)(a)-LV-85,00%	Plānotā vienības summa (kopējie publiskie izdevumi EUR)		22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	22 000,00	
	Maximum planned average unit amount (where applicable) (EUR)		25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	
	O.33 (vienība: Darbības)		1,00	2,00	1,00				4,00
KOPĀ	O.33 (vienība: Darbības)								
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (kopējie publiskie izdevumi EUR)		75 000,00	200 000,00	350 000,00	350 000,00	275 000,00	250 000,00	1 500 000,00
	Provizoriskais gada finanšu piešķīrums (Savienības ieguldījums EUR)		63 750,00	170 000,00	297 500,00	297 500,00	233 750,00	212 500,00	1 275 000,00

	No tiem finanšu instrumentam (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem finanšu instrumentam (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem pārnesums (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem pārnesums (Savienības ieguldījums EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (piemērojams 95. panta 1. punktam saskaņā ar 73. un 75. pantu) (kopējie publiskie izdevumi EUR)								
	No tiem vajadzīgi, lai sasniegtu XII pielikumā noteikto minimālo finanšu piešķīrumu (Savienības ieguldījums EUR)								

7. Pārvaldības un koordinācijas sistēma

7.1. Pārvaldības un koordinācijas struktūru, un kontroles struktūru identifikācija

Iestādes veids	Iestādes nosaukums	ELGF	ELFLA	Atbildīgās personas vārds, uzvārds	Adrese	E-pasts
Maksājumu aģentūra	Lauku atbalsta dienests	Y	Y	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	girts.krumins@lad.gov.lv
Kompetentā iestāde	Zemkopības ministrija	Y	Y	Vasts sekretārs Raivis Kronbergs	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Raivis.Kronbergs@zm.gov.lv
Vadošā iestāde	Zemkopibas ministrija	Y	Y	valsts sekretāra vietniece Pārsla Rigonda Kieviņa	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	parslarigonda.krievina@zm.gov.lv
Kontroles struktūra	Valsts meža dienests	N	Y	Meža un vides aizsardzības daļas vadītājs Andis Purs	13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932	Andis.Purs@vmd.gov.lv
Uzraudzības komiteja	KLP Stratēģiskā plāna uzraudzības komiteja	Y	Y	Lauku attīstības atbalsta departamenta direktore Liene Jansone	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	uk.klp@zm.gov.lv
AKIS koordinācija, tostarp konsultācijas lauksaimniekiem — attiecīgā koordinējošā struktūra	AKIS kontaktpunkts (Valsts KLP tīkls)	Y	Y	Valsts KLP tīkla Sekretariāta vadītājs Edgars Linde	Rīgas iela 34, Ozolnieki, LV – 3018	akis@llkc.lv
KLP plāna saziņas amatpersona (sk. KNR 43. panta 2. punktu)	KLP komunikācijas koordinators	Y	Y	Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas sabiedrisko attiecību speciāliste Rūta Rudzīte	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	ruta.rudzite@zm.gov.lv
Kontroles struktūra	Valsts augu aizsardzības dienests	Y	Y	Direktore Kristīne Lomakina	Lielvārdes iela 36, Rīga, LV-1006	Kristine.Lomakina@vaad.gov.lv
Citas deleģētās un starpniecības struktūras, kas nav noteiktas regulā, ar to lomas aprakstu	Valsts KLP tīkls	Y	Y	Valsts KLP tīkla Sekretariāta vadītājs Edgars Linde	Rīgas iela 34, Ozolnieki, LV – 3018	laukutikls@llkc.lv
Kontroles struktūra	Lauku atbalsta dienests	Y	N	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
Kontroles struktūra	Pārtikas un veterinārais dienests	Y	Y	Ģenerāldirektors Māris Balodis	Peldu iela 30, rīga LV-1050	maris.balodis@pvd.gov.lv
Kontroles struktūra	Lauksaimniecības datu centrs	Y	Y	Ivans Vorslovs	Republikas laukums 2, Rīga, LV1010	pasts@ldc.gov.lv

Sertifikācijas struktūra	SIA “KPMG Baltics”	Y	Y	Valdes priekšsēdētāja Armine Movsisjana	Vesetas iela 7, Rīga, LV-1013	kpmg@kpmg.com

Kompetentās iestādes izveides un organizācijas īss apraksts

ELGF un ELFLA Kompetentās iestādes funkciju izpildi nodrošina Zemkopības ministrija. Ar Zemkopības ministrijas rīkojumu ir izveidota Kompetentās iestādes Komiteja un apstiprināts Komitejas nolikums par Komitejas tiesībām un darbības pamatprincipiem. Kā arī ir apstiprināta Kompetentās iestādes kārtība saskaņā ar Eiropas Savienības un nacionālajiem tiesību aktiem, kas nosaka ELGF un ELFLA Kompetentās iestādes funkcijas un to izpildi.

Kompetentās iestādes Komiteju vada ZM Valsts sekretārs. Komitejas sastāvā ir Komitejas vadītāja vietnieks – ZM valsts sekretāra vietnieks, Komitejas locekļi no Budžeta un finanšu departamenta, Tirgus un tiešā atbalsta departamenta, Lauku attīstības atbalsta departamenta, Audita departamenta un Administratīvā departamenta, kā arī Komitejas sekretārs.

Kompetentās iestādes Komitejas sēdes tiek organizētas reizi ceturksnī vai pēc nepieciešamības. Sanāksmes un tajās pieņemtie lēmumi tiek dokumentēti protokola veidā. Kompetentās iestādes Komitejas sekretariāta funkcijas nodrošina ZM Budžeta un finanšu departaments, kas veic Komitejas sanāksmju protokolēšanu un citus pienākumus pēc Komitejas vadītāja norādījumiem.

Komitejas locekļi Komitejas sēdēs apstiprina tehnisko specifikāciju Sertifikācijas struktūras iepirkuma veikšanai, izskata iepirkuma komisijas lēmumu par Sertifikācijas struktūras izvēli, izskata ikgadējos sertifikācijas ziņojumu projektus, nepilnību novēršanas un rekomendāciju ieviešanas plānus, iekšējo un ārējo auditu ziņojumus, ja ir konstatētas vidējas vai augstas nozīmes nepilnības, kā arī citus Kompetentās iestādes atbildības jomā esošus dokumentus, kas saistīti ar pastāvīgu Maksājumu aģentūras uzraudzību.

Lauku atbalsta dienests veic maksājumu iestādes funkcijas. Tā ietvaros Lauku atbalsta dienests pieņem atbalsta pieteikumus, veic administratīvās un pārbaudes uz vietas. Atkarībā no katra pasākuma specifiskajiem nosacījumiem Lauku atbalsta dienests nodrošina Platību monitoringa sistēmas ieviešanu tajos pasākumos, kuros tas ir iespējams. Dienests koordinē un uzrauga deleģēto funkciju izpildi. Dienests pilda arī kompetentās koordinējošās iestādes funkcijas un atsevišķos pasākumos nosacījumu sistēmas ietvaros.

Attiecībā uz nosacījumu sistēmas ieviešanu LAD būs koordinējošā iestāde. Kompetentās kontroles iestāžu funkciju veiks Lauku atbalsta dienests, Pārtikas veterinārais dienests, Valsts mežu dienests un Valsts augu aizsardzības dienests atbilstoši savām ar likumu noteiktajām funkcijām un kompetencēm.

Valsts augu aizsardzības dienests (VAAD) ir valsts tiešās pārvaldes iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt kultūraugu un mežu resursu ilgtspējīgu izmantošanu, aizsardzību un aprites uzraudzību, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību, veicinātu sabiedrības drošību un pasargātu apkārtējo vidi no iespējamā augu aizsardzības līdzekļu un mēslošanas līdzekļu radītā piesārņojuma. VAAD veic deleģētas funkcijas vairākām intervencēm, jo VAAD uztur Lauksaimniecības zemju pārvaldības sistēmu, kas tiks izmantota vairāku ekoshēmu un agrovides pasākumu administrēšanai un kontrolei. VAAD arī pats veiks pārbaudes uz vietas šajos pasākumos.

Pārtikas un veterinārais dienests (PVD) veic veterināro uzraudzību valstī, pārbaudot dzīvnieku novietnes, dzīvnieku pārvadātājus un dzīvnieku transportēšanas līdzekļus, veterinārās aptiekas, dzīvnieku barības un veterinārfarmaceitisko produktu ražošanu, tirdzniecību un pielietošanu, kā arī uzrauga veterinārārstu privātprakses. Tāpat PVD uzrauga ne tikai produktīvo, bet arī citu dzīvnieku, piemēram – zirgu, mājas (istabas) dzīvnieku veselības un labturības prasību ievērošanu. PVD ir kontroles iestāde, kas veic pārbaudes uz vietas intervencēm saistībā ar lauksaimniecības dzīvnieku labturību.

Lauksaimniecības datu centrs (LDC) uztur lauksaimniecības dzīvnieku reģistru. LDC veiks deleģēto kontroles funkciju Brīvprātīgā saistīta atbalsta pasākumiem par dzīvniekiem.

Lai nodrošinātu Regulas Nr.2021/2116 12.panta prasības attiecībā uz sertifikācijas struktūras izraudzīšanos, 2022.gadā iepirkuma procedūras rezultātā tika izraudzīta sertifikācijas struktūra SIA “KPMG Baltics”, kas turpmākos 4 gadus pildīs sertifikācijas struktūras funkcijas, kā arī veikts Lauku attīstības programmas 2014-2020.gadam slēgšanu. Līgums ar SIA “KPMG Baltics” noslēgts 2022.gada 11.maijā.

7.2. Uzraudzības un ziņošanas struktūras apraksts

Lai nodrošinātu KLP Stratēģiskā plāna uzraudzību un ziņošanu, tiek izveidota un nodrošināta Uzraudzības komitejas darbība, veikta datu uzkrāšana maksājumu aģentūras IT sistēmās, analizēti uzkrātie dati un apkopota informācija par KLP Stratēģiskā plāna īstenošanas progresu Gada veikuma ziņojumu sagatavošanai un publiskošanai.

Zemkopības ministrija kā Vadošā iestāde ir atbildīga par KLP Stratēģiskā plāna Uzraudzības komitejas izveidošanu, tās sastāva noteikšanu un darbības nodrošināšanu (Uzraudzības komitejas darbības reglamentējošo dokumentu izstrādi un komitejas darbības koordinēšanu). Uzraudzības komiteju vada Vadošās iestādes vadītājs. Uzraudzības komitejas darba koordināciju un sadarbību ar tās locekļiem nodrošina Uzraudzības komitejas sekretariāts, kura funkcijas veic Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departaments. Vadošā iestāde nodrošina, ka Uzraudzības komitejas sastāvs ir atbilstošs KLP Stratēģisko plānu regulā minētajām prasībām, t.i. nodrošina attiecīgo valsts iestāžu un starpniekstruktūru, kā arī dažādu attiecīgo partneru līdzsvarotu pārstāvniecību. KLP SP Uzraudzības komitejā ir paredzēts nodrošināt sieviešu, jauniešu un cilvēku ar īpašām vajadzībām līdzsvarotu pārstāvību sadarbības partneru, tai skaitā attiecīgo iestāžu vidū, iekļaujot Uzraudzības komitejā pārstāvjus no lauksaimnieku nevalstiskajām organizācijām (t.sk. no Jauno zemnieku kluba), katra plānošanas reģiona, KLP tīkla, Latvijas Lauku foruma, Labklājības ministrijas, Kultūras ministrijas, kā arī citām nevalstiskajām organizācijām un valsts iestādēm.

Uzraudzības komiteja izskata visus jautājumus, kas ietekmē KLP Stratēģiskā plāna progresu tā rādītāju sasniegšanā, izvērtējumu veikšanā panākto progresu, kā arī sniedz atzinumu par metodoloģiju un kritērijiem darbību atlasei, sagatavoto Gada veikuma ziņojumu, izvērtēšanas plānu un visiem tā grozījumiem un ikvienu vadošās iestādes priekšlikumu par KLP stratēģiskā plāna grozījumiem.

Visiem Uzraudzības komitejas locekļiem, izņemot padomdevējus (piemēram, Eiropas Komisijas pārstāvji; neatkarīgie novērtētāji), drīkst būt balsstiesības.

KLP Stratēģiskā plāna uzraudzības un ziņošanas nolūkā nepārtraukti tiek nodrošināta datu uzkrāšana (uzkrātā informācija tiek izmantota arī KLP Stratēģiskā plāna novērtēšanas vajadzībām). Šajā nolūkā maksājumu aģentūrā tiek izveidota IT sistēma uzraudzības un ziņošanas vajadzībām, kuras ietvaros tiek uzkrāti dati par KLP ietvaros piešķirto atbalstu, sasniegto izlaidi un rezultātiem, kas palīdz novērtēt KLP Stratēģiskā plāna ieviešanas progresu, kā arī nodrošina informāciju Gada veikuma ziņojuma sagatavošanai.

Galvenais instruments informācijas par KLP Stratēģiskā plāna īstenošanu ziņošanai ir Gada veikuma ziņojums, kurā ietverta informācija par finanšu izdevumiem, sasniegto izlaidi un progresu rezultātu sasniegšanā. Gada veikuma ziņojums pēc tā apstiprināšanas Eiropas Komisijā tiek publiskots un ir pieejams plašākai sabiedrībai.

7.3. Informācija par vadības sistēmu un sodiem

7.3.1. IAKS —Integrētā administrācijas un kontroles sistēma

Vai IAKS izmanto, lai pārvaldītu un kontrolētu intervences pasākumus vīna nozarē, kā noteikts Regulas (ES) ../... III sadaļā? [KLP stratēģisko plānu regula]? : **Nē**

Vai IAKS tiek izmantota, lai pārvaldītu un kontrolētu nosacījumu sistēmu? : **Jā**

HZR 65. panta 4. punkta d) apakšpunkts dod dalībvalstīm iespēju definēt "lauksaimniecības zemes gabalu". Lūdzu, norādiet "lauksaimniecības zemes gabala" definīciju jūsu dalībvalstī.

Lauksaimniecības zemes nogabals ir vienlaidu **lauksaimniecības zemes platība** ar minimālo platību 0,1 ha, ko deklarējis viens lauksaimnieks un kuru aizņem viens kultūraugs vai kultūraugu grupa aramzemē, ilggadīgie stādījumi vai ilggadīgie zālāji.

7.3.1.1. Visi IAKS elementi, kas izklāstīti Regulā [HZR], ir izveidoti un darbojas no 2023. gada 1. janvāra
Visi IAKS elementi, kas izklāstīti Regulā [HZR], ir izveidoti un darbojas no 2023. gada 1. janvāra. : **Jā**
7.3.1.1.1. Lauksaimniecībā izmantojamo zemes gabalu identifikācijas sistēma (ZGIS)

Lauku reģistrs ir Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) pārziņā esoša ģeogrāfiskās informācijas sistēma, un ar tās palīdzību Lauku atbalsta dienests identificē lauksaimniecībā izmantotos zemes gabalus, par kuriem ir tiesības saņemt atbalstu par intervencēm, kas iekļautas KLP stratēģiskajā plānā.

Lauku reģistrs tiek veidots uz **atsauces zemes nogabalu** (*reference parcel*) pamata, kuri aptver vienu, unikālu zemes izmantošanas veida kategoriju. Pāreja lauku reģistrā no lauku blokiem uz atsauces zemes nogabaliem tiks uzsākta, saņemot jaunos orto-foto/satelītattēlus. Plānotā ieviešana tiks uzsākta 2023. gadā un tiks noslēgta līdz 2025. gadam.
Lauku reģistrā ietver arī **lauku bloku** (nepārtrauktu lauksaimniecībā izmantojamo zemes gabalu, ko norobežo stabilu, dabā identificējamu objektu robežas vai īpašumu robežas) datubāzi ar savstarpēji saistītiem citiem telpisko datu slāņiem un tiem pakārtotu informāciju (ģeogrāfisko piesaisti, identifikācijas numuriem un informāciju par platību), tādējādi nodrošinot iespēju pareizi lokalizēt lauksaimniecības zemes gabalus un nelauksaimnieciskas platības, par kurām pieprasīts maksājums. Lauku reģistrā tiek uzturēta informācija par bioloģiskās lauksaimniecības platību, un publiskajā kartē tiek nodrošināta informācija par iepriekšējā gada bioloģiskās lauksaimniecības laukiem.

Lauku reģistrs tiek regulāri atjaunināts, par pamatu izmantojot ortofotoattēlus mērogā 1:5000, kā arī pieejamos satelītattēlus. Katru gadu tiek atjaunots kartogrāfiskais materiāls par aptuveni 1/3 no LV teritorijas, tādējādi katrus 3 gadus tiek nodrošināta pilnīga lauku reģistra kartogrāfiskā materiāla atjaunošana.

Lauku reģistrā tiek unikāli identificēts katrs lauksaimniecības zemes gabals, kas ir tiesīgs saņemt atbalstu par intervencēm, kas iekļautas KLP stratēģiskajā plānā, kā arī tie zemes gabali un nelauksaimnieciskās platības, kas nav tiesīgas saņemt atbalstu, bet tiek izmantotas vides un klimata mērķu nodrošināšanai attiecīgo intervenču ietvaros.

LAD katru gadu veic lauksaimniecības zemes nogabalu identifikācijas sistēmas (LPIS) kvalitātes novērtējumu saskaņā ar Komisijas izveidoto metodiku un novērš konstatētās nepilnības, regulāri pilnveidojot lauku reģistra funkcionalitāti.

7.3.1.1.2. Ģeotelpiskā (GSA) un dzīvniekbāzēta lietojumprogrammu sistēma (GSA)

LAD turpinās izmantot jau izstrādāto atbalsta pieteikumu sistēmu – nodrošinot iesnieguma veidlapu pieejamību elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS). EPS, izmantojot ģeotelpisko lietotni, nodrošina ģeotelpisku iesniegumu iesniegšanu visām KLP stratēģiskā plāna platībatkarīgajām intervencēm, kā arī dzīvnieku atbalsta intervencēm.

Atbalsta pretendenti visus iesniegumus atbalstam iesniedz elektroniski, izmantojot EPS. Ja lauksaimniekam nav tehnisku iespēju iesniegt iesniegumu pašam, tiek nodrošināts konsultatīvs atbalsts iesnieguma iesniegšanai LAD reģionālajās pārvaldēs vai arī Latvijas lauku konsultāciju centra nodaļās.

Iesnieguma forma satur informāciju, kas jau ir LAD rīcībā no lauku reģistra (apsaimniekotie lauki, to platība, ģeometrija, dažādi slāņi par aizsargājamām teritorijām un platībām u.c.) un citiem reģistriem pēc nepieciešamības. Attiecībā uz dzīvniekiem lauksaimniekam pieteikšanās laikā nav jānorāda saimniecībā esošie dzīvnieki, jotiek izmantota automātiska pieprasījuma sistēma. Dati tiek iegūti no dzīvnieku reģistra (pārvaldībā esošie dzīvnieki, ganāmpulki, novietnes). Iesnieguma forma ietver arī iepriekšējā gada iesnieguma datus, kas dod lauksaimniekam iespēju pārskatīt iepriekšējā gadā norādīto informāciju, to verificēt vai nepieciešamības gadījumā labot un iesniegt iesniegumu īsā laikā.

LAD katru gadu veiks ģeotelpisko pieteikumu sistēmas kvalitātes novērtējumu saskaņā ar Komisijas izveidoto metodiku un novērsīs konstatētās nepilnības.

7.3.1.1.3 Vai izmantojat automātisku pieprasījumu sistēmu (HZR 65. panta 4. punkta f) apakšpunkta nozīmē)?

Attiecībā uz platībatkarīgām intervencēm? : **Nē**

Attiecībā uz dzīvniekbāzētām intervencēm? : **Jā**

7.3.1.1.4. Platību uzraudzības sistēma (AMS)

Platību uzraudzības sistēma sāks darboties ar 2023. gada 1. janvāri un sākotnēji tā tiks attiecināta uz ISIP un saistīto ienākumu atbalstu par vasaras rapsi un vasaras ripsi. Sākot ar 2024. gada 1. janvāri platību uzraudzības sistēma darbosies pilnā apmērā un tiks izmantota visu platībmaksājumu intervenču regulārai un sistemātiskai uzraudzībai un rādītāju ziņošanai.

LAD ieviesīs AMS kurā atkarībā no intervenču veida un nosacījumiem tiks piemērotas šāda pieeja:

1.Intervences, kuras pilnībā tiks administrētas izmantojot AMS.

2.Intervences, kurās daļu no nosacījumiem varēs pārbaudīt izmantojot AMS un daļu veicot pārbaudes uz vietas.

3.Intervences, kuras pilnībā tiks pārbaudītas izmantojot pārbaudes uz vietas.

7.3.1.1.6. Tiesību uz maksājumu identifikācijas un reģistrācijas sistēma attiecīgā gadījumā

Vai ir izpildītas HZR 71. pantā noteiktās prasības? : **Neattiecas**

7.3.1.1.7. Dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas sistēma 65. panta 4. punkta c) apakšpunkta nozīmē [HZR 66. panta 1. punkta g) apakšpunkts]

Vai jums ir HZR 66. panta 1. punkta g) apakšpunktā minēto dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas sistēma? : **Jā**

liellopu identifikācijas un reģistrācijas sistēma, kas noteikta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1760/2000 : **Jā**

aitu un kazu identifikācijas un reģistrācijas sistēma, kas noteikta ar Padomes Regulu (EK) Nr. 21/2004 : **Jā**

cūku identifikācijas un reģistrācijas sistēma, kas noteikta ar Padomes Direktīvu 2008/71/EK : **Jā**

7.3.2. Ārpus IAKS

7.3.2.1. Īss apraksts par sankciju sistēmu intervencēm, kas nav saistītas ar IAKS, saskaņā ar efektivitātes, proporcionalitātes un preventīvā rakstura principiem.

Ārpus IAKS ELGF

Sankcijas ne-IAKS intervenču jeb sektorālo intervenču ietvaros tiek piemērotas atbilstoši ES un nacionālajos normatīvajiem aktos noteiktajām prasībām un apmēram. Sankcijas sektorālo intervenču īstenošanā var būt atbalsta nepiešķiršana, atbalsta summas samazinājums vai atbalsta atgūšana neatbilstību un pārkāpumu gadījumā, un, attiecībā uz RO – darbības programmas noraidīšana vai atzīšanas atsaukšana (anulēšana).

Sankcijas īsteno Lauku atbalsta dienests (turpmāk - Dienests) – akreditēta dalībvalsts Maksājumu aģentūra. Dienests ir atbildīgs par vienotu ES un valsts atbalsta politikas īstenošanu Latvijā, kā arī pilda citas ar lauksaimniecību un lauku atbalsta politikas īstenošanu saistītas funkcijas. Dienests savu darbību īsteno, veicot atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai administrēšanu, kā arī nodrošinot ES KLP atbalsta un tirgus regulēšanas mehānismu darbību.

Ārpus IAKS ELFLA

Atbalsta intervenču ietvaros tiks piemērota līdzšinējā sankciju sistēma, to pilnveidojot un nepieciešamības gadījumā pielāgojot jaunajiem nosacījumiem.

Pamatojoties uz administratīvajām pārbaudēm un pārbaudēm uz vietas, Lauku atbalsta dienests (turpmāk – Dienests) pieņem lēmumu par pieteikuma un attiecināmo izmaksu atbilstību intervences nosacījumiem. Ja

administratīvajās vai pārbaudēs uz vietas tiek konstatēts, ka atbalsta saņēmējs, projektā plānotās darbības vai veiktie ieguldījumi neatbilst atbalsta piešķiršanas kritērijiem, saistībām vai citiem pienākumiem, kas attiecas uz atbalsta piešķiršanas nosacījumiem, atbalstu neizmaksā daļēji vai pilnībā, kā arī, atkarībā no neatbilstību būtiskuma, var tikt lemts par atbalsta saņēmēja izslēgšanu no atbalsta pretendentu loka uz 3 gadiem.

Sankcijas atbalsta saņēmējiem tiek piemērotas samērīgi, piemērojot finanšu korekciju, vērtē ar atbalsta saņemšanas nosacījumiem saistītās neatbilstības smagumu, apjomu, ilgumu un atkārtošanos. Proporcionāla finanšu korekcija tiek piemērota, ja Dienests, pieņemot lēmumu par iespējamo neatbilstības konstatēšanu vai lēmumu par neatbilstību, secinās, ka neatbilstoši veikto izdevumu summu nav iespējams konkrēti noteikt vai būtu nesamērīgi samazināt projekta attiecināmo izmaksu summu par visu izdevumu summu, kas neatbilst normatīvo aktu un lēmuma vai vienošanās par projekta īstenošanu nosacījumiem. Līdzīgi kā iepriekšējā plānošanas periodā proporcionālā finanšu korekcijas atkarībā no pārkāpuma veida un būtiskuma svārstīsies no 0,01%-100%. Augstākas proporcionālās finanšu korekcijas likmes plānots piemērot smagākos gadījumos, piemēram, iespējamās krāpšanas gadījumā, interešu konflikta gadījumā, ja tiks konstatēti mākslīgi radīti apstākļi vai ja pārkāpums var ietekmēt piegādātāju loku un ierobežo konkurenci.

Lai mazinātu mākslīgu apstākļu iestāšanās risku, kas minēts Regulas (EK) Nr.2021/2116 62.pantā, jau iepriekšējā plānošanas periodā ir izstrādājusi pasākumus un plāno tos piemērot un attīstīt arī turpmāk, lai novērstu iespējamos mākslīgos apstākļus attiecībā uz ne-IKAS intervencēm. Dienests ir izstrādājis skaidrojošo materiālu par iespējamām pazīmēm, kas ņemamas vērā projektu administrēšanas visos procesos. Kontroles lapās ir iestrādāts kontroljautājums, kas liek pievērst uzmanību šīm pazīmēm. IT sistēmā ir iestrādātas brīdinājuma zīmes, kas palīdz atpazīt iespējamos šādus riskus (piemēram, attiecībā uz maksimālajām attiecināmajām izmaksām vienam atbalsta saņēmējam).

Dienesta amatpersonu lēmumu apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtība tiek saglabāta līdzšinējā. Tā ir noteikta Lauku atbalsta dienesta likuma IV nodaļas 13.pantā. Dienesta amatpersonu izdotos administratīvos aktus var apstrīdēt un pārsūdzēt saskaņā ar Administratīvā procesa likumu. Lēmumu apstrīdēšana un pārsūdzēšana noteikta divos līmeņos. Attiecīgi Dienesta centrālā aparāta struktūrvienību amatpersonu un pārvalžu vadītāju izdotos administratīvos aktus var apstrīdēt, iesniedzot Dienesta direktoram attiecīgu iesniegumu. Dienesta direktora izdotos administratīvos aktus var pārsūdzēt tiesā. Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 67.pantu publiskas personas gadījumā augstāka pārvaldes amatpersona ar motivētu lēmumu var atcelt vai grozīt jebkuras zemākas amatpersonas prettiesisku vai nelietderīgu pārvaldes lēmumu.

7.3.2.2. Īss tās kontroles sistēmas apraksts, kas nav domāta IAKS (kontroles metodes, kontrolpārbaudes, investīciju ilgums un saistītās ex post pārbaudes utt.)

Ārpus IAKS ELGF

Atbalsta pasākumu administrēšanas ietvaros LAD veic administratīvās kontroles 100% apmērā, kā arī nodrošina pārbaužu uz vietas veikšanu, to apmēru nosakot atbilstoši ES sekundārajiem normatīvajiem aktiem un LAD apstiprinātajām un sertificētajām iekšējām procedūrām, nodrošinot pārliecību par pasākumu atbilstošu īstenošanu, to kvalitāti un izmaksu pamatotību. Administratīvo kontroļu ietvaros tiek nodrošinātas atbalsta pretendentu grāmatvedības kontroles.

Veiktās pārbaudes tiek dokumentētas un pievienotas katram atbalsta iesniegumam, ja nepieciešams pievieno apliecinājumus par apstiprināto pieteikumu atbilstību un paveiktā darba raksturu, jomu un apjomu. Ja kādas pārbaudes uz vietas vai administratīvās pārbaudes nav pilnīgas, bet ir veiktas pieprasījumu paraugam, apkopo ziņas par izvēlētajiem pieprasījumiem, apraksta paraugu atlases metodi, ziņo par visu pārbaužu rezultātiem un pasākumiem, kas veikti, lai novērstu pretrunas un pārkāpumus, par kuriem ziņots. Attaisnojuma dokumentu skaitam jābūt pietiekamam, lai apliecinātu, ka ir veiktas visas nepieciešamās apstiprināto pieprasījumu atbilstības pārbaudes.

Maksājuma pieprasījumu LAD apstiprina tikai pēc tam, kad veiktas pietiekamas pārbaudes par tā atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Šajās pārbaudēs ietilpst tās pārbaudes, kas prasītas specifiskajos normatīvajos aktos, ar ko reglamentē konkrēto pasākumu, saskaņā ar kuru tiek pieprasīts atbalsts, kā arī tās pārbaudes, kas veicamas saskaņā ar regulas Nr.1306/2013 58.pantu, lai novērstu un konstatētu pārkāpumu un/vai krāpšanas gadījumus, īpaši saistībā ar radītajiem riskiem, papildus tiek nodrošinātas pārbaudes, vai tiek ievēroti atbalsta piešķiršanas kritēriji un normatīvajos aktos noteiktās prasības, īpaši nosacījumi par publisko iepirkumu un vides aizsardzību.

LAD maksājumu apstiprināšanas un kontroles funkcija ietver: 1) atbalsta pasākumu maksājumu apstiprināšanas funkciju veikšanai nepieciešamo reglamentējošo dokumentāciju (procedūras, metodiku, instrukcijas, kontroles lapas, rokasgrāmatas klientiem, u.c.) izstrādāšanu un regulāru aktualizēšanu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām; 2) regulāru darbinieku apmācību, darbinieku metodisko vadību.

Ārpus IAKS ELFLA

Tiks izmantota jau izveidotā kontroles sistēma, to pilnveidojot un nepieciešamības gadījumā pielāgojot jaunajiem nosacījumiem.

Kontroles sistēma tiek izmantota visām atbalsta intervencēm.

Dienests atbalstam, kas ir sniegts grantu veidā veiks administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas tā, lai gūtu pārliecību, ka atbalsta saņēmēji ievēro visus atbilstības un atbalsta intervenču nosacījumus.

Dienests veic atbalsta pieteikumu administratīvās pārbaudes, kas ietver arī projekta īstenošanas vietas apmeklējumu gan klātienē, gan attālināti (in-situ visit), lai noteiktu, vai atbalsta saņēmēji ievēro visus atbilstības un atbalsta intervenču nosacījumus. Saimniecības apmeklējuma laikā (in-situ visit) gūst pārliecību, par projekta iesniegumā norādītās informācijas atbilstību dabā konstatētajam. Pieņemot lēmumus, vienmēr tiek piemērots „četru acu“ princips.

Administratīvajās pārbaudēs gūst pārliecību par atbalsta saņēmēja un projekta plānoto darbību atbilstību intervences nosacījumiem. Lai pārbaudītu atbalsta saņēmēja un investīciju atbilstību, tiek izmantotas dažādas datubāzes - Valsts ieņēmumu dienesta, reģistrētās traktortehnikas un reģistrētā autotransporta, Zemesgrāmatas, Lursoft, Sodu reģistra, Lauksaimniecības datu centra (turpmāk -LDC), IAKS, u.c. administratīvo pārbaužu ietvaros tiek pārbaudīti dažādi elementi.

Dubultfinansnējuma kontrolei tiks izmantota līdzīga pieeja, kā iepriekšējā plānošanas periodā. Atbalsta saņēmējs iesniedzot projekta pieteikumu apliecina, ka par attiecīgajām investīcijām nav un netiks saņemts cits publiskais finansējums. Dienesta galvenie kontroļu rīki būs IT sistēmas , publiskajos meklētājos pieejamā informācija un pārbaudes uz vietas.

Viens no galvenajiem dubultfinansējuma rīkiem būs Dienesta līdz šim izveidotā informācijas sistēma, kurā ir pieejama informācija par atbalsta saņēmēja projektiem. Informācijas sistēmā esošajā kartē pieejami dati arī par attiecīgajā projekta īstenošanas vietā jau īstenotajiem projektiem. Tā pat pieejami dati par atbalsta saņēmēja projektiem, kurus līdzfinansē citi fondi, piemēram, ERAF, ESF, KF.

Izmaksu pamatotības noteikšanai tiks līdzīgi kā iepriekšējos periodos izmantotas iepirkumu procedūras, cenu aptaujas tirgus cenas noteikšanai, kā arī vienkāršotas izmaksas, pamatojoties uz Regulas (ES) Nr. 2021/1060 53.panta noteikto. Pārbaudei tiks izmantota arī informācija salīdzinot ar citiem līdzīgiem projektiem. Nepieciešamības gadījumā tiks piesaistīti arī nozaru eksperti.

Pārbaužu ietvaros Dienests kā līdz šim pārbaudīs arī atbilstību publiskā iepirkuma nosacījumiem, kur tas ir attiecināms.

Pārbaudes uz vietas saimniecībā

Administratīvās pārbaudes pie atbalsta saņēmēja (in-situ visit) papildina ar pārbaudēm uz vietas (on-the spot check) pie atbalsta saņēmējiem, lai pārliecinātos par atbilstības nosacījumu ievērošanu atbilstoši atbalsta intervenču nosacījumiem.

Ne-IAKS kontrolēs plānots turpināt izmantot jaunāko tehnoloģiju iespējas. Proti, mobilā aplikācija, bezpilota lidaparātu izmantošana investīciju apsekošanai un precīzu mērījumu veikšanai, tālizpētes tehnoloģiju attīstības sniegto iespēju izmantošana specifisku investīciju kontrolēm un GPS tehnoloģiju attīstības iespēju izmantošana precīzu mērījumu veikšanai. Kā līdz šim kontrolēs, kur iespējams, tiks izmantotas kā pierādījums arī attēli ar geolokāciju. Iespēju robežās kontroles laikā tiks veiktas audio vai video intervijas, izmantojot attālinātu saziņas platformas (piemēram, Zoom, Skype, WhatsApp).

Lai veiktu pārbaudes uz vietas, Dienests veic projektu pieteikumu atlasi, kur tiek piemērota risku atlase un nejaušā atlase. Izlase pārbaudēm uz vietas, ko veic katru gadu, aptver vidēji vismaz 5% no izdevumiem. Atkarībā no intervenču riska līmeņa un iepriekšējā gadā konstatēto kļūdu apjoma novērtējuma, ko analizē katru gadu, intervenču līmenī pārbaužu uz vietas apjoms var tiks samazināts vai palielināts. Daļa pārbaudāmās kopas tiks veidota pamatojoties uz risku analīzi un vajadzības gadījumā daļa pēc nejaušā principa saskaņā ar Regulas (EK) Nr.20021/2116 60.panta 1.punktu.

Ex-post pārbaudes tiks veiktas, izmantojot jau izveidoto ex-post kontroles sistēmu. Pārbaudes aptvers vismaz 1 % no ELFLA izdevumiem par ieguldījumu darbībām projektiem, kuriem vēl nav pagājuši pieci gadi no galīgā maksājuma saņemšanas. Pārbaudei pakļauto projektu pieteikumu atlase tiek balstīta uz riskiem un nejaušo atlases metodi 20–25 % apmērā no kopējās atlases. Lai pārliecinātos, ka iegādātās investīcijas ir atbalsta saņēmēja īpašumā, tiek izmantotas dažādas datubāzes - Valsts ieņēmumu dienesta, reģistrētās traktortehnikas un reģistrētā autotransporta, Zemesgrāmatas, LDC, tiek veiktas pārbaudes uz vietas, tiek pārbaudīti ieraksti atbalsta saņēmēja grāmatvedības reģistros.

Kontroles ziņojums

Veicot pārbaudes projekta īstenošanas vietā, tās tiek dokumentētas aizpildot kontroles ziņojumu, kas dod iespēju pārskatīt ziņas par veiktajām pārbaudēm un izdarīt secinājumus par atbilstības kritēriju, saistību un citu pienākumu ievērošanu. Kontroles ziņojumos tiek izvērtēta situācija dabā, kā arī detāli atrakstītas visas novirzes no projektā plānotā, ja tādas tiek konstatētas. Kontroles ziņojumā minēto un tā rezultātu apliecina fotofiksācijas no projekta īstenošanas vietas, kā arī mērījumu dati (ja projekta investīcijas ir pārmērītas ar GPS mērierīcēm), kas tiek uzglabāti IT sistēmā.

Finanšu instrumentu ieviešanai noslēgts finansēšanas nolīgums saskaņā ar Kopējo nosacījumu regulas 59.panta 5.punkta prasībām. Dienests pārvalda un kontrolē finanšu instrumentu ieviešanu, ievērojot finansēšanas nolīgumā noteikto. Ir nodrošināta finanšu līdzekļu atsevišķa uzskaite aizdevumiem un kapitāla atlaidei. Maksājumi, ziņojumi un audits tiek veikti saskaņā ar finanšu instrumentu noteikumiem. Īstenojot finanšu instrumentu pārbaudes tiek veiktās finanšu instrumentu ieviesēja līmenī, saskaņā ar regulas Nr. 2021/2116 60 panta 2.punktu.

Atbalsta saņēmēju pārbaude notiek, kad tas tiek reģistrēts kā Dienesta maksājumu aģentūras klients klientu reģistrā. Atbalsta saņēmēju var pārbaudīt dažādos reģistros, piemēram, Iedzīvotāju reģistrā, Uzņēmumu reģistrā, Valsts ieņēmumu dienesta datu bāzē u.c.

<u>Ražotāju organizāciju (RO) atzīšana, darbības programmu apstiprināšana un atbalsta pasākumi:</u>

Nodrošinot aprakstā sniegto vienotu pieeju ne-IACS intervencēm, atbilstoši Kopienas un nacionālā regulējuma prasībām Dienests nodrošina pārbaudes RO pastāvīgās atzīšanas ietvaros, par RO darbības programmu un tās izpildi, darbības fondu un izmaiņām attiecībā uz jauniem atzīto produktu veidiem un/vai jauniem RO biedriem. Dienests veic administratīvās pārbaudes, pārbaudes uz vietas un kontroles ziņojuma sagatavošanu par katru RO iesniegumu.

Ražotāju organizāciju ikgadējā atzīšanas kritēriju izpildes kontrole iekļauj RO realizētās attiecināmās produkcijas apjoma, vērtības un izcelsmes pārbaudi, RO biedru attiecināmās produkcijas realizācijas

jautājumu ārpus RO, RO darbības programmas ietvaros īstenoto investīciju un darbību dokumentāciju, RO darbības fonda pārbaudi (iemaksas un izdevumi).

Biškopības programmas/intervences īstenošana:

Nodrošinot aprakstā sniegto vienotu pieeju ne-IACS intervencēm, atbilstoši Kopienas un nacionālā regulējuma prasībām, intervences biškopības sektorā īstenošana notiek saskaņā ar Līgumu, ko Dienests noslēdz ar nozares biedrību, nosakot tā ietvaru saskaņā ar apstiprināto biškopības intervenču saturu. Tiek nodrošinātas administratīvās kontroles, uzraudzība un kontroles par intervences ietvaros īstenotajiem pasākumiem un investīcijām. Izlase pārbaudēm uz vietas, ko veic katru gadu, aptver vidēji vismaz 5% no biškopības nozares intervenču izdevumiem.

7.3.2.3. Publiskā iepirkuma noteikumi?

Īss apraksts, kā tiek nodrošināta atbilstība publiskā iepirkuma noteikumiem.

Tiks izmantota jau izveidotā kontroles sistēma, to pilnveidojot un nepieciešamības gadījumā pielāgojot jaunajiem nosacījumiem.

Kontroles sistēma tiks izmantota visām atbalsta intervencēm, uz kuriem nosacījums attiecas.

Iepirkumu dokumentācijas pārbaudes tiek veiktas visiem iepirkumiem un par to tiek sastādītas attiecīgas kontroles lapas. Lai gūtu pārliecību par iepirkuma atbilstību, tiek izmantotas visas pieejamās datubāzes, kā arī tiek salīdzinātas iepirkuma priekšmeta tehniskās specifikācijas pret publiski pieejamo informāciju. Lai gūtu pārliecību par cenas atbilstību iepirkuma priekšmetam, tiek izmantota publiski pieejamā informācija, kā arī Dienesta apkopotā informācija par attiecīgo projekta investīciju izmaksām, kā arī, nepieciešamības gadījumā, tiek piesaistīti attiecīgās nozares eksperti.

7.4. Nosacījumi

7.4.1. Nosacījumu kontroles sistēma

7.4.1.1. Nosacījumu kontroles sistēmas apraksts

Lai veiktu kontroles nosacījumu sistēmas ietvaros, kur iespējams, tiks izmantota AMS. Gadījumos, kad AMS nevarēs izmantot, tad tiks izmantotas pašreizējās administrēšanas un kontroles sistēmas, lai nodrošinātu atbilstību nosacījumu sistēmas noteikumiem, nepieciešamības gadījumā tās pilnveidojot un pielāgojot jaunajiem nosacījumiem.

Nosacījumu sistēmas kontrolēm tiks izmantota IAKS sistēma, kā arī citas administrēšanas un kontroles sistēmas, jo īpaši dzīvnieku identifikācijas un reģistrācijas sistēma, lai konstatētu atbalsta pretendentu atbilstību nosacījumu sistēmas noteikumiem.

LAD veiks koordinējošās kontroles iestādes funkcijas nodrošinot informācijas apmaiņu ar kompetentajām kontroles iestādēm. Ņemot vērā attiecīgās prasības, standartus, tiesību aktus vai nosacījumu sistēmas jomas, kompetentās kontroles iestādes veiks attiecīgās jomas administratīvas pārbaudes, jo īpaši tās pārbaudes, kas jau ir paredzētas saskaņā ar kontroles sistēmām, kuras piemērojamas attiecīgajai prasībai, standartam, tiesību aktam vai nosacījumu sistēmas jomai.

Gadījumos, kad būs iespējams izmantot AMS sistēmu, lauksaimnieciskā darbība un prakse tiks regulāri un sistemātiski novērota, izsekota un novērtēta, izmantojot Copernicus Sentinel satelītdatus, attālinātās izpētes metodes vai citus datus ar līdzvērtīgu vērtību, attiecībā uz nosacījumiem, kas ir pārbaudāmi attālināti.

Pretendentu atlase pārbaudēm uz vietas

Gadījumos, kad varēs izmantot AMS, kontrole tiks veikta 100% no visiem lauksaimniekiem, uz kuriem attiecas konkrētais nosacījums. Savukārt nosacījumiem, kuriem nepieciešama pārbaude uz vietas, pretendenti pārbaudēm uz vietas tiek atlasīti pamatojoties uz riska analīzi, kas piemērota prasībām vai standartiem. LAD izveido kontrolizlasi, kurā iekļauj arī nejaušības komponentu un, kas aptver vismaz 1%

no lauksaimniekiem, kas pretendē uz tiešo maksājumu un lauku attīstības platībmaksājumu atbalstu kārtējā gadā, sasniedzot minimālo kontroles intensitāti Kompetentās kontroles iestādes līmenī.

Lai nodrošinātu reprezentativitāti, pēc nejaušības principa atlasa 20–25% no to saņēmēju minimālā skaita, kuri jāpārbauda uz vietas. Tomēr tad, ja uz vietas pārbaudāmo saņēmēju skaits pārsniedz minēto minimālo skaitu, pēc nejaušības principa atlasīto saņēmēju īpatsvars papildu izlasē nepārsniedz 25%. Kompetentās iestādes nosaka riska faktorus, kas saistīti ar jomām, kurās kļūdu risks ir vislielākais.

Pārbaudes uz vietas

Kompetentās kontroles iestādes attiecīgā gadījumā prasību un standartu ievērošanu nosaka, izmantojot līdzekļus, kas noteikti tiesību normās, kuras piemērojamas attiecīgajai prasībai vai standartam.

Kompetentā kontroles iestāde nodrošina to, ka tiek pārbaudīts tas, vai visi atlasītie saņēmēji ievēro prasības un standartus, par kuriem atbild kompetentā kontroles iestāde.

Sūdzību izskatīšana

LAD izskata saņemtās sūdzības par atbalsta nosacījmu iespējamiem pārkāpumiem. Lai pārliecinātos par sūdzību pamatotību un konstatētu, vai pārkāpums ir noticis, tiek veiktas administratīvās pārbaudes, kā arī nepieciešamības gadījumā tās papildina ar pārbaudēm uz vietas.

Agrā brīdināšanas sistēma

Gadījumos, ja tiek konstatēts pārkāpums, kas pēc izvērtēšanas, un, ņemot vērā konstatētās neatbilstības smagumu, apmēru, pastāvīgumu vai atkārtošanos un tīšumu, tiek atzīts kā tāds, kam nav būtiskas ietekmes uz attiecīgo prasību un standartu mērķu sasniegšanu, atbalsta pretendentam tiek izteikts brīdinājums, nepiemērojot atbalsta samazinājumu. Brīdinājumā kompetentā iestāde norāda pārkāpumu, tā novēršanai nepieciešamos pasākumus, kā arī laika periodu, kurā pārkāpums ir jānovērš.

Gadījumā, ja pārkāpums, par kuru ir iepriekš ticis izteikts brīdinājums, norādītajā laika periodā nav novērsts un pārbaudēs tas tiek konstatēts atkārtoti, lauksaimniekam piemēro administratīvo sodu kā par atkārtotu pārkāpumu.

Kontroles sistēmas pārskatīšana un uzlabošana

Lauku atbalsta dienests katru gadu organizēs kompetento kontroles iestāžu sanāksmi, kurā tiks analizēti iepriekšējā iesnieguma gada kontroļu rezultāti, biežāk konstatētie pārkāpumi un iespējamie uzlabojumi kontroles sistēmā un kontroļu apjoms nākamajam kalendārajam gadam. Tiks izvērtēti arī saistītie grozījumi normatīvajos aktos ciktāl tie attiecas uz nosacījumu sistēmas prasībām un konstatēti nepieciešamie grozījumi kontroles procesā.

7.4.1.2. Pārbaužu veidi

SMR/LLVS	Pārbaužu veidi
GAEC01 - Ilggadīgo zālāju uzturēšana, balstoties uz ilggadīgo zālāju attiecību pret lauksaimniecības platību valsts, reģionālā, apakšreģionālā, saimniecību grupas vai saimniecības līmenī, salīdzinot ar 2018. atsauces gadu. Maksimālais samazinājums par 5 % salīdzinājumā ar atsauces gadu.	Platību uzraudzības sistēma
GAEC02 - Mitrāju un kūdrāju aizsardzība	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
GAEC03 - Aizliegums dedzināt aramos rugājus, izņemot augu veselības apsvērumu dēļ	Platību uzraudzības sistēma
GAEC04 - Buferjoslu izveide gar ūdenstecēm	Pārbaude uz vietas
GAEC05 - Augsnes apstrādes apsaimniekošana, samazinot augsnes degradācijas un erozijas risku, tostarp ņemot vērā nogāžu slīpumu	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
GAEC06 - Minimāls augsnes pārklājums, lai izvairītos no kailas zemes visjutīgākajos periodos	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
GAEC07 - Augseka aramzemēs, izņemot kultūrām, kas aug zem ūdens	Platību uzraudzības sistēma
GAEC08 - Minimālā lauksaimniecības platības daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām iezīmēm vai teritorijām. Vismaz 4 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām teritorijām un iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei. Ja lauksaimnieks apņemas vismaz 7 % no savas aramzemes atvēlēt ar ražošanu nesaistītām teritorijām vai iezīmēm, tai skaitā atmatā atstātai zemei, saskaņā ar uzlaboto ekoshēmu atbilstīgi 28. panta 5.a punktam, tā daļa, kas attiecināma uz atbilstību šim LLVS, ir ierobežota līdz 3 %. Minimālā daļa ir vismaz 7 % no aramzemes lauku saimniecības līmenī, ja tā ietver arī secīgās kultūras vai slāpekli piesaistošas kultūras, ko audzē, neizmantojot augu aizsardzības līdzekļus, un 3 % no tās ir atmatā atstāta zeme vai ar ražošanu nesaistītas iezīmes. Dalībvalstīm secīgajām kultūrām jāizmanto svēruma koeficients 0,3. Ainavas iezīmju saglabāšana.·Aizliegums griezt dzīvžogus un cirst kokus putnu vairošanās un ligzdošanas sezonā. Invazīvu augu sugu izplatības novēršanas pasākumi kā izvēles iespēja	Attālā uzrāde, Pārbaude uz vietas
GAEC09 - Tādu ilggadīgo zālāju pārvēršanas vai aparšanas aizliegums, kas Natura 2000 teritorijās ir norādītas kā vides ziņā jutīgi ilggadīgie zālāji	Attālā uzrāde, Pārbaude uz vietas
SMR01 - Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā: 11. panta 3. punkta e) un h) apakšpunkts attiecībā uz obligātajām prasībām par fosfātu piesārņojuma difūzo avotu kontroli	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR02 - Padomes Direktīva 91/676/EEK (1991. gada 12. decembris) attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti: 4. un 5. pants	Platību uzraudzības sistēma, Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR03 - Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību: 3. panta 1. punkts, 3. panta 2. punkta b) apakšpunkts, 4. panta 1., 2. un 4. punkts	Platību uzraudzības sistēma, Pārbaude uz vietas
SMR04 - Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību: 6. panta 1. un 2. punkts	Pārbaude uz vietas, Platību uzraudzības sistēma
SMR05 - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu: 14. un 15. pants, 17. panta 1. punkts un 18., 19. un 20. pants	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR06 - Padomes Direktīva 96/22/EK (1996. gada 29. aprīlis) par noteiktu hormonālas vai tireostatiskas iedarbības vielu un beta-agonistu lietošanas aizliegumu lopkopībā un par Direktīvu 81/602/EEK, 88/146/EEK un 88/299/EEK atcelšanu: 3. panta a), b), d) un e) punkts un 4., 5. un 7. pants	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes

SMR07 - Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1107/2009 (2009. gada 21. oktobris) par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK: 55. pants, pirmais un otrais teikums	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR08 - Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/128/EK (2009. gada 21. oktobris), ar kuru nosaka Kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas lietošanas nodrošināšanai: 5. panta 2. punkts un 8. panta 1.–5. punkts; 12. pants attiecībā uz pesticīdu lietošanas ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās, kas noteiktas, pamatojoties uz Direktīvu 2000/60/EK un Natura 2000 tiesību aktiem; 13. panta 1. un 3. punkts par darbībām ar pesticīdiem un to uzglabāšanu un atlieku apglabāšanu	Pārbaude uz vietas, Administratīvās pārbaudes
SMR09 - Padomes Direktīva 2008/119/EK (2008. gada 18. decembris), ar ko nosaka obligātos standartus teļu aizsardzībai: 3. un 4. pants	Pārbaude uz vietas
SMR10 - Padomes Direktīva 2008/120/EK (2008. gada 18. decembris), ar kuru nosaka minimālos standartus cūku aizsardzībai: 3. un 4. pants	Pārbaude uz vietas
SMR11 - Padomes Direktīva 98/58/EK (1998. gada 20. jūlijs) par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku aizsardzību: 4. pants	Pārbaude uz vietas

7.4.2. Sodu sistēma saistībā ar nosacījumu sistēmu

7.4.2.1. Apraksts sodu sistēmai saistībā ar nosacījumu sistēmu

Tiks izmantota jau izveidotā sankciju sistēma, to pilnveidojot un pielāgojot jaunajiem nosacījumiem.

Lai aprēķinātu administratīvos sodus (atbalsta samazinājumus) un no finansējuma izslēdzamās summas, ņem vērā konstatētās neatbilstības smagumu, apmēru, pastāvīgumu vai atkārtošanos un tīšumu.

Ja kompetentā kontroles iestāde nosacījumu sistēmas noteikumu pārbaudēs konstatē, ka atbalsta pretendents neievēro šos noteikumus, viņam tiek piemērots administratīvais sods (atbalsta samazinājums) procentuāli samazinot maksājumu kopsummu, kas attiecīgajam pretendentam ir piešķirta vai ir piešķirama saistībā ar atbalsta iesniegumiem, kuru tas iesniedzis vai iesniegs neatbilstības konstatējuma kalendārajā gadā.

Samazinājums netīšas neatbilstības gadījumā

Gadījumos, kad nosacījumu sistēmas prasību vai standartu pārkāpums radies lauksaimnieka nevērības vai nezināšanas dēļ un, tas nav raksturojums kā tīšs pārkāpums, procentuālais samazinājums ir 3% no atbalsta maksājumu kopsummas.

Tomēr, pamatojoties uz neatbilstības nozīmīguma novērtējumu, kuru kompetentā kontroles iestāde sniegusi kontroles ziņojumā iekļautajā novērtējuma daļā, un, ņemot vērā norādītos kritērijus - LAD, netīšas neatbilstības gadījumā, kurai nav smagas ietekmes, var nolemt samazināt procentuālo daļu līdz 1% (piemērojot platību uzraudzības sistēmu – līdz 0,5%) vai palielināt to līdz 10% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas, ja konstatētajai netīšajai neatbilstībai ir smaga ietekme uz attiecīgā standarta vai prasības mērķu sasniegšanu.

Nosacījumi administratīvā soda (atbalsta samazinājuma) **piemērošanai saimniecības nodošanas gadījumā**

Visas saimniecības nodevēja tiesības un pienākumi, kas izriet no juridiskajām attiecībām starp saimniecības nodevēju un kompetento iestādi, pamatojoties uz attiecīgā kalendāra vienoto iesniegumu, tiek nodoti saimniecības pārņēmējam.

7.4.2.2.“Atkārtošanās” definīcija un piemērošana (aprēķins un aptvertais laika posms):

“Atkārtošanās” ir 3 secīgu kalendāro gadu periodā atkārtoti konstatēts tās pašas prasības vai standarta netīšs pārkāpums, par kuru lauksaimnieks ir bijis informēts.

Atkārtošanās gadījumā tiek piemērots procentuālais samazinājums 10% apmērā, kā arī LAD informē attiecīgo saņēmēju, ka gadījumā, ja to pašu neatbilstību konstatēs vēlreiz, uzskatīs, ka saņēmējs ir rīkojies tīši un tam tiks piemērots administratīvais sods kā tīšas neatbilstības gadījumā.

7.4.2.3. “Tīšuma” definīcija un piemērošana

Par tīšu pārkāpumu atzīst pārkāpumu, kas rada apdraudējumu sabiedrības vai dzīvnieku veselībai vai neatgriezenisku kaitējumu videi vai klimata mērķu sasniegšanai, vai arī kura dēļ trešajām personām rodas finansiāli zaudējumi vai papildu izmaksas, lai novērstu pārkāpuma sekas.

Tīšas neatbilstības gadījumā procentuālais samazinājums ir 15% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas.

Tomēr, pamatojoties uz neatbilstības nozīmīguma novērtējumu, kuru kompetentā kontroles iestāde sniegusi kontroles ziņojumā iekļautajā novērtējuma daļā, un, ņemot vērā norādītos kritērijus - LAD var palielināt minēto procentuālo daļu līdz ne vairāk kā 100% no norādītās atbalsta maksājumu kopsummas.

7.4.3. Norāde par vienkāršotas kontroles sistēmas piemērošanu mazajiem lauksaimniekiem

Šobrīd atrodas izvērtēšanas procesā.

7.4.4. Kompetentās kontroles struktūras, kas atbild par nosacījumu sistēmas praktiskās piemērošanas pārbaudēm, tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības

Latvijā nosacījumsistēmas kontroles sistēmas koordinējošā iestāde ir Lauku atbalsta dienests. Pārbaudes par savas kompetences jomu veic attiecīgā kontroles iestāde: Lauku atbalsta dienests, Valsts augu aizsardzības dienests, Valsts meža dienests un Pārtikas veterinārais dienests.

SMR/LLVS	Maksājumu aģentūras nosaukums	Kontroles struktūras nosaukums	Par pārbaudi atbildīgās personas vārds, uzvārds	Adrese	E-pasts
GAEC01	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@ad.gov.lv
GAEC02	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
GAEC03	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
GAEC04	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
GAEC05	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
GAEC06	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
GAEC07	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
GAEC08	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
GAEC09	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	Girts.Krumins@lad.gov.lv
SMR01	Lauku atbalsta dienests	Lauku atbalsta dienests	Direktors Ģirts Krūmiņš	Republikas laukums 2, Rīga, LV-1981	girts.krumins@lad.gov.lv
SMR02	Lauku atbalsta dienests	Valsts augu aizsardzības dienests	Direktors Vents Ezers	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Vents.Ezers@vaad.gov.lv
SMR03	Lauku atbalsta dienests	Valsts meža dienests	Meža un vides aizsardzības daļas vadītājs Andis Purs	13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932	Andis.Purs@vmd.gov.lv
SMR04	Lauku atbalsta dienests	Valsts meža dienests	Meža un vides aizsardzības daļas vadītājs Andis Purs	13. janvāra iela 15, Rīga, LV-1932	Andis.Purs@vmd.gov.lv

SMR05	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Vents Ezers	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Vents.Ezers@vaad.gov.lv
SMR06	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv
SMR07	Lauku atbalsta dienests	Valsts augu aizsardzības dienests	Direktors Vents Ezers	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Vents.Ezers@vaad.gov.lv
SMR08	Lauku atbalsta dienests	Valsts augu aizsardzības dienests	Direktors Vents Ezers	Lielvārdes iela 36, Rīga LV-1006	Vents.Ezers@vaad.gov.lv
SMR09	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv
SMR10	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv
SMR11	Lauku atbalsta dienests	Pārtikas un veterinārais dienests	Direktors Māris Balodis	Peldu iela 30, Rīga, LV-1050	Maris.Balodis@pvd.gov.lv

7.5. Sociālā nosacītība

7.5.1. Sociālās nosacītības kontroles sistēmas apraksts

Sociālās nosacījumsistēma uzsāks darboties sākot no 2025. gada 1. janvāra.

7.5.2. Apraksts sodu sistēmai attiecībā uz sociālo nosacītību

Sociālās nosacījumsistēma uzsāks darboties sākot no 2025. gada 1. janvāra.

8. Modernizācija: AKIS un digitalizācija

8.1. AKIS

8.1. Vispārējā uzlabotās AKIS sistēmas paredzētā organizatoriskā struktūra

AKIS jeb Lauksaimniecības zināšanu un inovāciju sistēma attēlo zināšanu apmaiņas un atbalsta pakalpojumus starp dažādām iesaistītajām pusēm lauku teritorijās. AKIS sniedz lauksaimniekiem (šeit un turpmāk – AKIS kontekstā ar lauksaimniecību tiek aptverta arī mežsaimniecība un mežsaimnieki) atbilstošas zināšanas un tīklošanās iespējas lauksaimniecības un inovāciju jomā. AKIS ir sistēma, kas nodrošina zināšanu plūsmu starp personām, organizācijām un institūcijām, rada un izmanto zināšanas lauksaimniecībā un ar to saistītās jomās.

Balstoties uz veikto SVID analīzi, ir identificētas vairākas vajadzības zināšanu, inovāciju un digitalizācijas jomā. Ievērojot, ka Latvijā ir fragmentāra AKIS, jo pastāv vājš vienotas plānošanas un koordinācijas mehānisms, kopumā galvenā identificētā vajadzība attiecībā uz vispārīgo horizontālo mērķi ir nepieciešamība stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību. Tas nozīmē, ka ir nepieciešams sekmēt AKIS iesaistīto pušu savstarpēju sadarbību, lai uzlabotu informācijas un zināšanu apriti un pielietošanu praksē, kur šobrīd netiek izmantots viss iespējamais potenciāls.

Būtiskākās vajadzības nozarē attiecībā uz zināšanām saistītas ar zināšanu, prasmju un izpratnes līmeņa celšanu saimniecībās un konsultantu profesionālās kvalifikācijas veicināšanu, lai nodrošinātu pēc iespējas kvalitatīvākus pakalpojumus lauksaimniekiem. Lai atbalstītu ilgtspējīgu un konkurētspējīgu saimniecību veidošanos, būtiski nodrošināt zināšanu un konsultāciju pieejamību, jo īpaši jaunajiem lauksaimniekiem, uzsācējiem nozarē, kā arī mazajām saimniecībām.

Savukārt, lai veicinātu nozares augstas pievienotās vērtības un inovatīvu produktu ražošanu un zināšanu pārnesi, vienlaikus palielinot uzņēmumu konkurētspēju vietējā un pasaules tirgos, nepieciešams atbalsts pētniecībai un inovācijas attīstībai, tai skaitā digitalizācijā, līdz ar to nozarē nepieciešams radīt un izmanot inovācijas. Tāpat, lai celtu efektivitāti un risinātu darbaspēka trūkuma problēmu, svarīgi investēt un attīstīt tehnoloģijas lauksaimniecībā, kā arī veicināt nozares digitalizāciju – e-pakalpojumu attīstību un interneta pieejamību attālinātā darba un pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai, kas jo īpaši būtiski, ja nav iespējas nodrošināt tiešo lauksaimniecības produkcijas tirdzniecību klātienē.

Vienlaikus, lai parādītu praksē zinātnisko pētījumu rezultātus, izglītotu par dažādām lauksaimniecības metodēm un tehnoloģijām, tostarp par digitālo tehnoloģiju izmantošanu, nepieciešams atbalstīt demonstrējumu saimniecības.

Ievērojot katras organizācijas un iestādes (valsts un pašvaldību iestādes / privātās struktūras / nozares nevalstiskās organizācijas / zinātniskās un pētniecības iestādes) darbības specifiku, tiek sagaidīta aktīva to līdzdalība AKIS – zināšanu un inovāciju radīšanā un izplatīšanā, kā arī lauksaimniecības digitalizācijas sekmēšanā.

Nolūkā uzlabot 2014. gadā PROAKIS projekta ietvaros konstatēto, ka Latvijā ir fragmentāra lauksaimniecisko zināšanu un inovāciju sistēma jeb AKIS, jo pastāv vājš vienotas plānošanas un koordinācijas mehānisms, jaunajā plānošanas periodā KLP ietvaros AKIS darbības koordinēšanai tiks izveidots AKIS kontaktpunkts. Tā funkcijas valsts KLP tīkla (VKLPT) darbības ietvaros veiks VKLPT sekretariāts. AKIS kontaktpunkts būs atbildīgs par lauksaimniecībā radīto zināšanu un inovāciju izplatīšanu un pieejamību ieinteresētajām pusēm, kā arī komunikācijas uzlabošanu starp ieinteresētajām pusēm un izpratnes par AKIS veicināšanu, tādā veidā sekmējot koordinētas darbības un mehānismu AKIS efektīvai funkcionēšanai. AKIS kontaktpunkts nodrošinās informācijas pieejamību konsultantiem un citiem AKIS dalībnikiem par jaunākajiem novatoriskajiem risinājumiem, kas iegūti gan īstenojot EIP darba grupu projektus, gan programmā Apvārsnis Eiropa, tostarp misijas, piem. “Augsnes kurss Eiropai”. Tādejādi

konsultantiem būs pieejama informācija par jaunākiem risinājumiem, attiecīgi tālāk par to informējot lauksaimniekus.

Savukārt Zemkopības ministrija kā KLP vadošā iestāde izveidos KLP uzraudzības komitejas apakškomiteju – AKIS apakškomiteju. Tā apvienos AKIS darbībā iesaistīto institūciju un organizāciju pārstāvjus un tai būs konsultatīva funkcija lauksaimniecības zināšanu un inovāciju jomā. Lai nodrošinātu vienotu plānošanu un koordinētu darbību, AKIS apakškomitejas dalībnieki sniegs savstarpēji saskaņotus priekšlikumus un rekomendācijas lauksaimniecības zināšanu un inovāciju ieviešanas uzlabošanai un mērķtiecīgai īstenošanai, piemēram, rekomendējot prioritārās jomas/tēmas dažādu ar zināšanu un inovāciju jomu saistītu pasākumu īstenošanai.

Pamatojoties uz 2021.gadā Apvārsnis2020 atbalstītā projekta "i2connect" ietvaros veikto pētījumu "AKIS un konsultāciju pakalpojumi Latvijā", Latvijas AKIS ietver konsultāciju, izglītības un pētniecības organizāciju struktūras, kas tiek pārvaldītas ar lauksaimniecības un izglītības, un zinātnes politikas palīdzību. Ir dažādas formālās un neformālās izglītības jomas un inovāciju tīkli, kas bieži vien savieno zināšanu dalībniekus ar atšķirīgu organizatorisko un nozares pieredzi.

AKIS dalībnieki pēc institūciju un organizāciju specifikas un pārstāvētā sektora veido 6 AKIS blokus – (1) valsts sektors; (2) lauksaimnieku NVO sektors; (3) privātais sektors; (4) trešais sektors; (5) pētniecības un izglītības sektors un (6) banku un lauksaimniecības mediju sektors. Tomēr ievērojot šo sektoru pārstāvju darbības jomu, atsevišķi no sektoriem būtu apvienojami vienā (piemēram, trešais sektors un lauksaimnieku NVO sektors, kas pēc būtības visi ir NVO), tāpēc tālāk galvenie AKIS dalībnieki apskatīti pēc to darbības jomas un piederības un ir nosacīti iedalāmi četrās grupās:

1) valsts sektors;

2) privātais sektors;

3)pētniecības un izglītības sektors;

4) nevalstiskais sektors.

Valsts sektors

Valsts sektorā ietilpst dažādas nozaru ministrijas un citas valsts un pašvaldību institūcijas, kā arī plānošanas reģioni un Zemkopības ministrijas kapitālsabiedrība, kas ir galvenais neatkarīgu lauksaimniecības konsultāciju pakalpojumu sniedzējs:

- Zemkopības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Ekonomikas ministrija (papildus tiks iesaistīti Apvārsnis Eiropa Nacionālā kontaktpunkta eksperti, tādejādi nodrošinot informācijas un prakses izplatību par programmu Apvārsnis Eiropa) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Investīciju un Attīstības aģentūra.
- Altum jeb valstij piederoša attīstības finanšu institūcija, kas ar finanšu instrumentu palīdzību (piemēram, aizdevumi, kredīta garantijas, ieguldījumi riska kapitāla fondos u.t.t.) piedāvā valsts atbalstu dažādām mērķa grupām;
- SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" (LLKC) – Zemkopības ministrijas kapitālsabiedrība, kurā ministrijai ir izšķirošā ietekme, ir lielākā neatkarīgu lauksaimniecības un lauku konsultāciju organizācija, kuras darbība balstīta uz 26 reģionālajiem birojiem, kas aptver visu Latvijas teritoriju. Kā atsevišķa LLKC struktūrvienība darbojas Valsts Lauku tīkla sekretariāts, kas pēc 2022. gada tiks pārveidots par Valsts KLP tīkla (VKLPT) sekretariātu, kas ir vēl viena nozīmīga valsts platforma informācijas un zināšanu apmaiņai starp lauku teritoriju un lauksaimniecības dalībniekiem. VKLPT sekretariāts pildīs arī AKIS kontaktpunkta funkcijas;
- dažādi biznesa inkubatori un inovāciju centri – atbildīgi par pētījumu rezultātu komercializācijas sekmēšanu un sadarbības veicināšanu starp pētniekiem un industriju.

Privātais sektors

Privātajā sektorā darbojas privātas izglītības iestādes, privāti konsultāciju uzņēmumi, tirgotāji un pārstrādes uzņēmumi. Komerciālie lauksaimnieki un kooperatīvi lielā mērā paļaujas uz privāto konsultāciju sniedzēju konsultācijām un tehnoloģijām:

- privātās izglītības iestādes, piemēram, SIA "Integrētās audzēšanas skola";
- privāti konsultāciju uzņēmumi, piemēram, eAgronom;
- tirgotāji - konsultācijas ir bezmaksas, bet konsultants būtībā pilda tirdzniecības pārstāvja lomu un pelna naudu uzņēmumam. Šādas konsultācijas bieži var uzskatīt par neobjektīvām jo paredzētas, lai palielinātu produkcijas pārdošanas apjomus;
- pārstrādes uzņēmumi - galvenokārt ir ieinteresēti nodrošināt nemainīgu produkcijas kvalitāti, tādēļ reizumis sniedz sava veida konsultācijas vai pat organizē pieredzes apmaiņas vizītes lauksaimniekiem;
- privāti inovatori - daži zemnieki vai indivīdi ir ļoti aktīvi un radoši, viņi atrod negaidītus veidus, kā attīstīt savu uzņēmējdarbību un bieži vien viņi ir gatavi dalīties savā pieredzē un parādīt citiem savu darba veidu (piemēram, Pupuči, Grasbergs, Milzu);
- ārštata konsultanti – nepieciešama laba reputācija, pārliecinošs un efektīvs sniegums, lai lauksaimnieki varētu uzticēties to padomiem. Parasti tie ir ieguvuši augstāko izglītību, kā arī ievērojamu daudzgadu pieredzi šajā jomā. Latvijā nav pieejams neatkarīgo konsultantu reģistrs, tāpēc grūti spriest par šādu konsultantu kopējo skaitu.

Pētniecības un izglītības sektors

Latvijas pētniecības iestādes ir pētniecības institūti, universitātes, uzņēmumi un citas organizācijas, kas izveidotas, lai veiktu zinātniskās kvalifikācijas izpēti un izstrādi, un ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā:

- Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte (LBTU) – centrālā struktūra lauksaimniecības pētniecībā. Pēc reorganizācijas kopš 2016. gada LBTU pārraudzībā ir Agroresursu un ekonomikas institūts (AREI), kurā ietilpst arī Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts un valsts aģentūra Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts. LBTU īsteno arī studiju programmas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, veterinārajā medicīnā, kokapstrādē, biomateriālu ražošanā, elektroenerģijā, kas balstīta uz atjaunojamo resursu izmantošanu, ūdens attīrīšanā un sadalē, ūdens un zemes resursu apsaimniekošanā, dabas tūrismā, pārtikas rūpniecībā un bioķīmijā, IKT. Lai arī oficiālie LBTU zinātnieki un pasniedzēji nesniedz konsultācijas, bet gan tikai zinātnisko atbalstu, konsultatīvais atbalsts zemniekiem, mežsaimniekiem un uzņēmējiem sarunas vai īsa e-pasta veidā nav liegts, visbiežāk bez jebkāda atalgojuma. Konsultācijas balstās uz zinātnisko un mācībspēku zināšanām un entuziasmu;
- AREI ir vadošais kultūraugu audzēšanas institūts Latvijā. Institūta pētniecības virzieni saistīti ar kultūraugu ģenētiku un audzēšanu, kultūraugu apsaimniekošanu un agroekoloģiju ilgtspējīgai saimniekošanai, paredz izejvielu kvalitātes prasības pārstrādei, kā arī ilgtspējīgas lauku telpas ekonomiskās analīzes izstrādi lauksaimniecībai, pārtikas ražošanai un zivsaimniecībai. Īpaša uzmanība tiek pievērsta pētniecības integrētai attīstībai, izmantojot lauksaimniecisko izglītību un lauksaimniecības praksi, nodrošinot jaunradīto zināšanu izmantošanu un nodošanu;
- LBTU ietilpst arī citi pētniecības institūti, pētniecības izmēģinājumu centri un pētniecības laboratorijas, kas ir daļa no zinātniskās bāzes un demonstrējumiem;
- Dārzkopības institūta darbības virzieni ir zinātniskā darbība dārzkopības un veselīgas pārtikas nozarēs; ģenētisko resursu aizsardzība un ilgtspējīgas izmantošanas veicināšana; integrēta nozaru, zinātnes un izglītības attīstības veicināšana un institūta un nozares izpratnes veicināšana;
- Profesionālā izglītība - Latvijā ir 10 skolas, kas nodrošina lauksaimniecisko izglītību, un viena skola, kas nodrošina mežsaimniecības izglītību. AKIS ietvaros tās lielākoties darbojas kā informācijas saņēmēji, bet reti piedalās inovāciju projektos;
- Tāpat ir vēl dažādi zinātniskie institūti, kas darbojas dažādas jomās - atvasināta publiska persona "Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts", Latvijas Valsts meža pētniecības institūts "Silava", Pārtikas drošibas, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR";
- Atsevišķi reģistrēti privāti pētnieciskie institūti, kurus tiešā veidā nefinansē valsts, piemēram, Latvijas Universitātes Baltijas Studiju centrs un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija.

Nevalstiskais sektors

AKIS ietvaros darbojas dažādas lauksaimnieku, mežsaimnieku un pārtikas ražotāju nevalstiskas organizācijas un kooperatīvi, kas aktīvi iesaistās zināšanu un konsultāciju sniegšanā saviem biedriem:

- lielākās lauksaimnieku NVO ir Zemnieku saeima, Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome, Jauno Zemnieku klubs, Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija, Latvijas Zemnieku federācija, Lauksaimnieku apvienība, Lauksaimnieku Statūtsabiedrību asociācija un Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija. Arī mežsaimniecības jomā darbojas dažādas NVO, piemēram, Meža īpašnieku biedrība, Latvijas Neatkarīgo Mežizstrādātāju asociācija u.c. Pārtikas jomā zināmākā NVO ir Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija. Visbiežāk NVO nealgo konsultantus, bet tās veido nozares eksperti, kuriem ir iespēja konsultēt organizāciju locekļus. NVO bieži piedalās starptautiskos projektos, tādējādi esot informācijas apmaiņas priekšplānā;
- Nozariskās lauksaimnieku NVO – piemēram, Latvijas kazu audzētāju asociācija, Biškopju asociācija, Latvijas Gaļas liellopu audzētāju asociācija, Sēklaudzētāju asociācija un tā tālāk. Šīs organizācijas lielākoties tieši nesniedz konsultācijas, bet darbojas kā informācijas apmaiņas punkts tās dalībniekiem. Laiku pa laikam šīs organizācijas organizē dažus seminārus vai mācības, un to laikā notiek savstarpējas lauksaimnieku konsultācijas;
- Vides NVO – dažās vides jomā aktīvas NVO sniedz informāciju un izglīto sabiedrību, t.sk. lauksaimniekus par dabas daudzveidības nozīmi, dabas aizsardzības jautājumiem, vides pārvaldības principiem u.t.t.;
- Lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvās sabiedrības - daži kooperatīvi nodarbina konsultantus, un parasti tos apmaksā no biedru dalības maksas. Lielākoties kooperatīvi ir ieinteresēti, lai tiktu saglabāta pastāvīga ražošanas kvalitāte. Cita starpā, kā viena no priekšrocībām dalībai kooperatīvā ir izglītība un jaunas zināšanas, t.sk. pieredzes apmaiņa, apmācības un konsultācijas.
- EIP darba grupas - parasti veido lauksaimnieks, zinātniskā institūcija un konsultāciju pakalpojumu sniedzējs. Tās ir spēcīgas, parasti projektu virzītas nereģistrētas apvienības, kuru mērķis ir panākt kopēju attīstības mērķi, izmantojot inovācijas;
- LEADER vietējās rīcības grupas (VRG) - lauku apvidos liela nozīme ir vietējām rīcības grupām. Šie formējumi sadarbojas ar pašvaldībām, vietējām NVO, uzņēmējiem un lauksaimniekiem, lai attīstītu vietējo teritoriju. Tie var ietekmēt vietējās kopienas attīstības virzienu, kā arī rīko un pašas iesaistās dažādos informācijas un zināšanu pārneses pasākumos. Tāpat arī vietējo kopienu attīstību, kvalitatīvas LEADER pieejas īstenošanu, kā arī informācijas un zināšanu pārneses pasākumu īstenošanu, t.sk. piedaloties un esot informācijas apmaiņā starptautiskos projektos, ekspertu darba grupās, gan VRG, gan lauku kopienām un mazajiem, vidējiem uzņēmējiem sekmē biedrība „Latvijas Lauku forums", kas apvieno gandrīz visas VRG un nodrošina to interešu pārstāvniecību nacionālā līmenī.

KLP paredzētais atbalsts horizontālā mērķa īstenošanai attiecībā uz zināšanu plūsmu un inovācijām, sniedz iespēju uzlabot konsultāciju pakalpojumu kvalitāti un pieejamību – iespēju paplašināt sniegto konsultāciju jomas, aptverot jaunos KLP izaicinājumus un apmierinot nozares prasības. Tāpat atbalsts sekmēs arī zināšanu pārneses pasākumu pieejamību un īstenošanu atbilstoši nozares vajadzībām un aktualitātēm. Turpinot sniegt atbalstu sadarbības darbībām, tiks sekmēta nozares, konsultantu un pētniecības sasaiste, kā arī attīstīts inovāciju radīšanas potenciāls nozarē, tai skaitā atbalstot EIP darba grupu projektu īstenošanu.

Ciešāka sadarbība starp iesaistītajām pusēm, jo īpaši VKLPT, konsultantiem un pētniekiem, tiks īstenota, izmantojot KLP SP paredzēto atbalstu vairākām zināšanu pārneses, konsultāciju, demonstrējumu un sadarbības intervencēm. Minētās intervences vienlaikus veicinās arī zināšanu plūsmas, informācijas apmaiņu starp ieinteresētajām pusēm. Plašāka informācija par konsultantu, VKLPT un pētnieku sadarbības aprakstu ietverta 8.1.2. sadaļā.

Vienlaikus atbalsts inovācijām un pētniecībai, kā arī sadarbībai starp dažādām iesaistītajām pusēm starptautiskā līmenī pieejams programmas Horizon Europe ietvaros. Tāpat atbalsts inovācijām, kapacitātes stiprināšanai, zināšanu un pieredzes apmaiņai pieejams arī Eiropas Savienības Struktūrfondu ietvaros, kā arī no dažādiem citiem tiešās pārvaldības finansējuma avotiem, piemēram, LIFE, Erasmus+. KLP ietvaros horizontālā mērķa īstenošanā būtiska ir ne tikai EIP darba grupu, bet arī SVVA atbalsta loma.

8.2. Apraksts par to, kā konsultāciju pakalpojumu sniedzēji, pētniecības un KLP tīkli sadarbosies AKIS sistēmā (114. panta a) punkta ii) apakšpunkts)

Lai mērķtiecīgi veicinātu konsultāciju pakalpojumu, pētniecības un VKLPT ciešāku sadarbību AKIS ietvarā, KLP SP ir ietvertas vairākas specifiskas intervences un darbības, kas sniegs ieguldījumu KLP Horizontālā mērķa sasniegšanā (minētajām intervencēm tiek indikatīvi paredzēts 4,5% no KLP plānam pieejamā ELFLA publiskā finansējuma):

- Profesionālo zināšanu un prasmju pilnveides intervence (atbalsts mācībām, konsultantu mācībām un informatīviem pasākumiem);
- Demonstrējumu intervence (atbalsts demonstrējumu ierīkošanai un īstenošanai lauksaimniecībā un mežsaimniecībā);
- Konsultāciju intervence (individuālas vienreizējas konsultācijas un "inkubācijas" atbalsts);
- Sadarbības intervence (atbalsts inovāciju izstrādei un jaunu produktu, metožu, procesu un tehnoloģiju izstrādei);
- VKLPT darbība (t.sk. AKIS kontaktpunkts).

KLP SP tiek plānotas dažādas intervences, kurās paredzēta cieša sadarbība starp konsultantiem un pētniekiem dažādu projektu īstenošanā. Ievērojot konsultantu ciešo saikni ar lauksaimniekiem, sniedzot individuālas konsultācijas atbilstoši katras saimniecības vajadzībām, konsultantiem jāizmanto iespēja lauksaimnieku vajadzības nodot AKIS kontaktpunktam un VKLPT, kuri šo informāciju tālāk izmantotu, veicinot jaunas sadarbības veidošanos, savedot kopā atbilstošās ieinteresētās puses – lauksaimniekus, pētniekus, pašus konsultantus u.c. VKLPT ieinteresēto pušu savešanai var izmantot vairākas no līdzšinējām iestrādnēm, piemēram, organizējot interešu grupas, sniedzot tehnisku atbalstu inovatīvu projektu ideju definēšanai, partneru atrašanai un līdzīgi. VKLPT ir arī būtiska loma, iesaistoties nozares vajadzību apzināšanā attiecībā uz zināšanām un inovācijām, tostarp veicot viedokļu aptaujas.

Tāpat zināšanu pārneses un informācijas pasākumu ietvarā paredzēts izplatīt aktuālāko informāciju, piesaistot kompetentus pasniedzējus, tostarp atkarībā no tēmas, kā lektori var tikt pieaicināti arī zinātnisko institūciju pārstāvji.

KLP SP ir plānots atbalsts demonstrējumu ierīkošanai un īstenošanai, kā arī EIP darba grupu inovatīvu projektu īstenošanai, kuros ir ietverts nosacījums tajos iesaistīt gan konsultantus, gan pētniekus. Pētnieku līdzdalība demonstrējumu ierīkošanā un īstenošanā veicinās to ciešāku sadarbību un saikni ar lauksaimniekiem, sniedzot iespēju tiešā veidā nodot pētījumu rezultātus. Konsultantu līdzdalība šādu projektu īstenošanā veicina aktuālākās informācijas izplatīšanu, nododot iegūtās zināšanas tālāk lauksaimniekiem konsultāciju ietvaros. EIP darba grupu kontekstā konsultanti aktīvi jāiesaista jau sadarbības veidošanas sākumā, sniedzot ieguldījumu inovatīvu projektu idejas formulēšanā, projekta sagatavošanā un īstenošanā. Turklāt visa projekta īstenošanas laikā viņiem jāiesaistās informācijas un arī gala rezultātu publiskošanā sabiedrībai. Pētniecības iestādēm un pētniekiem, aktīvi iesaistoties uz lauksaimnieku vajadzībām balstītu projektu īstenošanā, kā arī dažādos pētījumos, jānodrošina radīto zināšanu un rezultātu nodošana, jo īpaši AKIS kontaktpunktam un konsultantiem.

Iepriekš minētajām intervencēm indikatīvi ieplānots 4,5% no kopējā ELFLA pieejamā finansējuma. Ņemot vērā KNOW intervenču plašā tvēruma iespējas, intervenču īstenošanai paredzētā finansējuma apjoms var tikt pārskatīts.

VKLPT savu funkciju ietvaros veicinās un tehniski atbalstīs sadarbības veidošanos starp EIP darba grupām, kā arī atbalstīs EIP darba grupu projektu sagatavošanu, izplatīs informāciju par EIP darba grupu atbalstītajiem projektiem, sekmēs inovāciju radīšanu lauksaimniecībā un veicinās visu zināšanu radīšanā un zināšanu apmaiņā iesaistīto pušu mijiedarbību. Tāpat VKLPT ietvaros izveidotais AKIS kontaktpunkts darbosies kā platforma informācijas apmaiņai starp pētniekiem, konsultantiem, mācību pakalpojumu sniedzējiem un lauksaimniekiem un citām ieinteresētajām pusēm.

Savukārt konsultantiem ir īpaši nozīmīga loma AKIS darbībā, jo tie ir viens no galvenajiem informācijas avotiem lauksaimniekiem. Tāpēc svarīgi ir nodrošināt konsultantiem pieejamību jaunākajiem pētījumiem un to rezultātiem, kā arī jaunākajām zināšanām un aktualitātēm nozarē. Lai to vecinātu, KLP SP ir plānots

atbalsts konsultantu apmācībai, kuras ietvaros plānota zināšanu papildināšana arī ārvalstīs, piemēram, mācoties no citiem konsultāciju dienestiem. Tādā veidā tiktu sekmēta konsultāciju pakalpojumu kvalitātes uzlabošana un aktuālu zināšanu pieejamība nozarē.

VKLPT un AKIS kontaktpunkts veicinās, lai sasniegtie rezultāti un pētījumos atklātais lauksaimniekiem būtu pieejams vienkāršā un saprotamā valodā un radītās zināšanas būtu saprotamas un praktiski izmantojamas konsultantu un mācību pakalpojumu sniedzēju tālākajā darbā. VKLPT un AKIS kontaktpunkts aktīvi strādās, lai atbalstītu sadarbības un komunikācijas veidošanu starp pētniekiem, konsultantiem un lauksaimniekiem, rīkojot dažādas tikšanās un domu apmaiņu ieinteresētajām pusēm.

EIP darbības grupu izveidei tiks noteikti obligāti izpildāmie priekšnosacījumi atbalsta saņemšanai, piemēram, attiecībā uz darbības grupas sastāvu un obligāti iesaistāmajiem partneriem (pētnieki). Savukārt izveidotās AKIS apakškomitejas viens no pienākumiem būs sniegt priekšlikumus prioritārajām tēmām, galvenajiem virzieniem dažādu ar KLP zināšanu un inovāciju atbalstu saistītu intervenču īstenošanai.

Konsultāciju intervencei, ievērojot KLP Stratēģisko plānu ES tiesību aktos noteiktās minimālās tvēruma prasības, kā arī KLP Stratēģiskā plāna SVID analīzē identificētās vajadzības, tiks noteiktas obligātās konsultāciju tēmas, kuru pieejamība konsultāciju sniedzējiem būs jānodrošina. Papildus tam, AKIS apakškomiteja var sniegt priekšlikumus par citām būtiskām konsultāciju jomām, kuras perioda laikā var būt nepieciešams aktualizēt.

8.3. Visu lauku saimniecību konsultantu organizācijas apraksts atbilstoši prasībām, kas minētas 15. panta 2., 3. un 4. punktā

Lai nodrošinātu konsultāciju pakalpojumu pieejamību, tiek īstenota Konsultāciju intervence, kas paredz atbalstu gan vienreizējām individuālām konsultācijām, gan daudzgadu sadarbībai par konsultāciju pakalpojumu saņemšanu jeb tā sauktajai "inkubācijai".

Minētās darbības paredzētas, lai veicinātu KLP atbalsta saņēmēju izpratni un zināšanas gan par piemērojamām prasībām, nosacījumiem un pārvaldības saistībām KLP ietvaros, gan par ekonomiskajiem, vides un sociālajiem aspektiem, kā arī izplatītu mūsdienīgu tehnoloģisko un zinātnisko informāciju, kas tiek radīta pētniecības un inovāciju procesos.

Lauksaimniecības, mežsaimniecības, kā arī nelauksaimniecības jomā valstī konsultāciju pakalpojumus Latvijā nodrošina vairāku veidu pakalpojumu sniedzēji. Lauksaimniecības konsultāciju jomā galvenais neatkarīgu konsultāciju sniedzējs ir LLKC. Kopumā tirgū konsultāciju pakalpojumi tiek sniegti dažādos veidos – daži pakalpojumu sniedzēji konsultācijas piedāvā kā pakalpojumu, daži oficiāli neuzskata savu pakalpojumu par konsultāciju pakalpojumu, lai gan būtībā tie tādi ir (piemēram, zinātniskās iestādes, maksājumu un kontroles aģentūras) un daži šos pakalpojumus dēvē par konsultācijām, lai gan būtībā tā ir kāda konkrēta produkta pārdošana, kuras ietvaros tiek sniegta informācija. Lauksaimniecības konsultācijas Latvijā var raksturot kā decentralizētas. Lai arī galvenā neatkarīgu lauksaimniecības konsultāciju organizācija LLKC aptver lielu tirgus daļu, tomēr tā joprojām aptver tikai daļu no tirgus, un arvien vairāk ir publiskā un privātā sektora organizāciju, kas sniedz tiešas vai netiešas konsultācijas. Atkarībā no organizācijas vai institūcijas darbības specifikas tiek nodrošinātas konsultācijas gan par lauksaimniecības, mežsaimniecības, vides un klimata jautājumiem, inovācijām un tehnoloģijām, gan arī par ekonomiskajiem un konkurētspējas aspektiem, kā arī sociālās likumdošanas jautājumiem. Tomēr tā kā konsultāciju pakalpojumi ir salīdzinoši dārgi (atkarībā no pakalpojuma sniedzēja), KLP SP paredzēts atbalsts, lai vismaz KLP SP noteiktajās prioritārajās jomās nodrošinātu šo pakalpojumu pieejamību visiem interesentiem.

Attiecīgi, lai nodrošinātu konsultāciju izmantošanas veicināšanu, KLP SP tiek paredzēts atbalsts, kas pilnībā vai daļēji sedz šo pakalpojumu izmantošanu. Ievērojot SVID analīzē konstatēto un identificētās vajadzības, augstāka intensitāte vienreizējo individuālo konsultāciju pakalpojumu izmantošanai tiek paredzēta jaunajiem lauksaimniekiem un MVU. Savukārt, "inkubācijas" atbalsts visiem pakalpojuma saņēmējiem tiek paredzēts ar 100% intensitāti.

Pakalpojumu sniedzējiem, kas pieteiksies konsultāciju pakalpojumu sniegšanai KLP SP ietvaros, būs jānodrošina minimālo konsultāciju tvērumu, kas būs noteikts KLP SP un tiks izziņots, izsludinot kārtējo

atklātu projektu iesniegumu konkursu pakalpojumu sniedzēju izvēlei, kas neizslēgs ne privātos, ne publiskos pakalpojumu sniedzējus.

Lai nodrošinātu neatkarīgus un kvalitatīvus konsultāciju pakalpojumus, atbalsta saņemšanas nosacījumi izslēgs potenciālos pakalpojuma sniedzējus ar interešu konfliktu, kā arī paredzēs prasības attiecībā uz konsultantu atbilstošu profesionālo kvalifikāciju un regulāru apmācību. Tāpat, lai nodrošinātu datu aizsardzību un sensitīvas informācijas neizpaušanu, tiks noteiktas prasības attiecībā uz konsultantu pienākumu neizpaust citām personām komercinformāciju, kas attiecas uz konsultāciju pakalpojumu saņēmējiem, kas iegūta, sniedzot šos konsultāciju pakalpojumus.

8.4. Apraksts par to, kā tiek sniegti inovācijas atbalsta pakalpojumi, kā norādīts 114. panta a) punkta ii) apakšpunktā

Lai lauksaimnieki varētu pievērsties inovācijai, veiksmīgi atrisināt problēmas un pievērsties jaunām attīstības iespējām, ir vajadzīga nepārtraukta piekļuve uzticamiem un relevantiem zināšanu avotiem. Tāpēc lai veicinātu savstarpēju mācīšanos, radīt, kopīgot un izmantot ar lauksaimniecību saistītas zināšanas un informāciju darbojas Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēma (AKIS).

Lai vecinātu sadarbību starp inovāciju radīšanā un attīstībā iesaistītajām pusēm Valsts KLP tīkla (VKLPT) darbības ietvaros tā sekretariāts veiks AKIS kontaktpunkta funkcijas. Tas būs atbildīgs par lauksaimniecībā radīto zināšanu un inovāciju izplatīšanu un pieejamību ieinteresētajām pusēm, kā arī komunikācijas uzlabošanu starp ieinteresētajām pusēm un izpratnes par AKIS veicināšanu, tādā veidā sekmējot koordinētas darbības un mehānismu AKIS efektīvai funkcionēšanai. AKIS kontaktpunkts vienlaikus cieši sadarbosies ar EIP kontaktpunktu, nodrošinot informācijas apmaiņu, ieinteresēto pušu savešanu kopā.

AKIS kontaktpunkts iegūs, apkopos un izplatīs tajā iesaistīto pušu radīto informāciju un zināšanas. Lai to nodrošinātu, vairākās KLP intervencēs tiks paredzēts nosacījumus atbalsta saņēmējiem nodrošināt informācijas izplatīšanu un publiskošanu jo īpaši caur AKIS kontaktpunktu. Tāpat, lai veicinātu AKIS iesaistīto pušu ciešāku sadarbību un informācijas apriti, šāds aicinājums tiks attiecināts arī uz darbībām, kas tiek īstenotas un ikdienas darbībām ārpus KLP, piemēram, profesionālo skolu informācija, pētījumu lauksaimniecības jomā rezultāti, kas tiek finansēti ārpus KLP u.t.t.

Savukārt izveidotā KLP uzraudzības komitejas apakškomiteja – AKIS apakškomiteja apvienos AKIS darbībā iesaistīto institūciju un organizāciju pārstāvjus un tai būs konsultatīva funkcija lauksaimniecības zināšanu un inovāciju jomā. Lai nodrošinātu vienotu plānošanu un koordinētu darbību, AKIS apakškomitejas dalībnieki sniegs savstarpēji saskaņotus priekšlikumus un rekomendācijas lauksaimniecības zināšanu un inovāciju ieviešanas uzlabošanai un mērķtiecīgai īstenošanai, piemēram, rekomendējot prioritārās jomas/tēmas dažādu ar zināšanu un inovāciju jomu saistītu pasākumu īstenošanai, ievērojot nozares vajadzības un lauksaimnieku intereses. Lauksaimnieku vajadzību un interešu apzināšana būs viens no AKIS kontaktpunkta uzdevumiem, kurā būs cieši iesaistīts arī EIP kontaktpunkts.

Tāpēc lai veicinātu inovatīvu risinājumu ātrāku un plašāku ieviešanu praksē EIP darba grupa īstenotā projekta rezultātus izplata ne tikai izmantojot EIP tīklu, bet arī AKIS kontaktpunktu.

Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas atbalsta programma Apvārsnis Eiropa ir nozīmīga inovāciju un informācijas apmaiņas veicināšanas sastāvdaļa. Apvārsnis Eiropa ir vērsta uz to, lai zinātniskos atklājumus pārvērstu inovatīvos produktos un pakalpojumos, kas radītu jaunas iespējas uzņēmējdarbībai un uzlabotu cilvēku dzīvi. Ņemot to vērā, Valsts KLP tīkls sniegs informatīvo atbalstu un konsultācijas lauksaimniecības un mežsaimniecības uzņēmējiem, EIP darba grupām, par Apvārsnis Eiropa iniciatīvām (t.sk. inovatīvām darbībām, veicinot ieguldīt līdzekļus inovācijās, kas atbalsta "zaļo" ekonomiku - ekonomiku, kas ir draudzīga dabiskajai videi), šo programmu pieejamo finansējumu projektu attīstībai, sniegs atbalstu potenciālo sadarbības partneru meklēšanā gan Latvijā, gan ārvalstīs.

Lai veicinātu lauku saimniecību tehnoloģisko attīstību, ekonomiskās dzīvotspējas uzlabošanu un ražīguma paaugstināšanu, pielietojot praksē progresīvā pētniecībā radītās zināšanas un tehnoloģijas (t.sk. digitālās) plānojam turpināt intervences "Atbalsts EIP lauksaimniecības ražīguma un ilgtspējas darba grupu izveidei un darbībai" ieviešanu un atbalstu sniegšanu EIP grupu projektiem. Ieviešot šo pasākumu, tiks atbalstīta ciešāka sadarbība starp ražošanu, konsultācijām un pētniecību, veicinot pieejamo inovācijas pasākumu plašāku izmantošanu un jaunu risinājumu ātrāku un plašāku ieviešanu praksē. Rezultātā tiks radīts jauns produkts vai pakalpojums, kurā būs iesaistīts pamatā valsts intelektuālais potenciāls, nodrošinot nepārtrauktu mijiedarbību visā procesa garumā, jo EIP ietver produktu un metožu izstrādi un to integrāciju ražošanas procesā (gatavās produkcijas ražošana), tādejādi nodrošinot ieguldījumu inovāciju horizontālo prioritāšu sasniegšanā. Latvijas EIP tīkla kontaktpunkts nodrošinās tehnisko palīdzību EIP grupām, proti, veidos saikni starp zinātni un praksi, apvienojot darba grupās plaša spektra speciālistus: lauksaimniekus, pētniekus, konsultantus, uzņēmējus, uzņēmēju grupas, patērētāju interešu grupas un citas NVO; organizēs darba grupas un seminārus, kā arī konferences; identificēs vajadzības un problēmjautājumus, lai ar inovācijām veicinātu produktīvu un ilgtspējīgu lauksaimniecību un mežsaimniecību, publicējot EIP darba grupu tēmas, idejas mājaslapā un sniegs informāciju un atbildes uz jautājumiem saistībā ar pasākumu, kā arī tehnisko atbalstu projekta sagatavošanā, partneru piesaistē, darba uzdevumu sagatavošanā u.c.. Veicinās jaunrades ieviešanu un īstenošanu, organizējot pasākumus saistībā ar inovāciju radīšanu, kā piemēram, meikatonus, hakatonus. Nodrošinās zināšanu pārnesi publicējot informāciju par projektu īstenošanas gaitu, rezultātiem un labajiem projektu piemēriem kā Latvijā, tā citur Eiropā. Sniegs atbalstu EIP darba grupām starptautisko sadarbības partneru meklēšanā, ietverot -Latvijas EIP darba grupu starpteritoriālas un starptautiskās tīklošanās veicināšanu. Lai veicinātu EIP tīkla kontaktpunktu uzdevumu izpildi konsultantu piesaiste projektu izstrādē un ieviešanā ir ļoti nozīmīga.

8.5. Digitalizācijas stratēģija (114. panta b) punkts)

Latvija digitālajā jomā ir veikusi vairākus pasākumus, lai veicinātu uzņēmumu digitalizāciju, tostarp piešķirtas dotācijas uzņēmumu digitalizācijai un jaunu IKT produktu un pakalpojumu izstrādei, pasākumi kultūras nozares digitalizācijai un mērķorientēts ieteikums mudināt uzņēmējus izmantot e-komercijas iespējas.

Veicinot digitālo transformāciju, ir jāveic mērķtiecīgi ieguldījumi (ieguldījumi platformās, robotika lauksaimniecībā), lai pilnībā savienotu lauksaimniekus un lauku reģionus ar digitālo ekonomiku.

Lai veicinātu digitālās stratēģijas izveidi un veicinātu digitalizāciju lauksaimniecībā un lauku apvidos, būtisks uzsvars ir likts uz uzņēmēju spēju pielāgoties mainīgiem tirgus apstākļiem, modernizējot ražošanas procesus un veicinot digitālo tehnoloģiju integrāciju.

Lai varētu ieviest un apgūt tehnoloģijas, lauksaimniekiem un konsultantiem ir nepieciešamas jaunas prasmes un zināšanas. Tāpēc plānots ieviest intervences "Profesionālās zināšanas un prasmju pilnveide", "Konsultāciju pakalpojumi", kā arī "Demonstrējumi". Minēto intervenču īstenošana veicinās lauksaimnieku informētību un radīs iespēju nodrošinātjaunu zināšanu pieejamību vietējā līmenī, jo īpaši, lai sasniegtu mazās un vidēji lielās saimniecības, kurās ne vienmēr tiek uzskatīts, ka digitālo tehnoloģiju izmantošana ir rentabla. Demonstrējumu īstenošana būs noderīga, lai atspoguļotu jaunāko tehnoloģiju pielietojumu praksē saimniecībās, to salīdzinājumu ar līdzšinējām saimniekošanas metodēm un iespējamos ieguvumus. Saimniecības, kuras tiek iesaistītas, lai ierīkotu lauksaimniecības tehnikas un tehnoloģiju demonstrējumus, var palīdzēt sekmēt jaunāko tehnoloģiju ienākšanu saimniecībās, veicināt lauksaimnieku izpratni par tām un palīdzēt tās pieņemt, paātrināt mainīgo inovāciju ieviešanu. Savukārt paredzētais atbalsts konsultantu apmācībai palīdzēs uzlabot arī pašu konsultantu izpratni un zināšanas par arvien jaunāku tehnoloģiju pienesumu lauksaimniecības nozarei. Tas sniegs iespēju iegūtās zināšanas nodot tālāk lauksaimniekiem, iespējams, sekmējot arvien vairāk lauksaimniekus izvērtēt un iepazīties ar nozarē pieejamajām tehnoloģijām. Ievērojot KLP horizontālo mērķi, digitalizācija ir viena no obligātajām jomām, kas ietverta minētajās intervencēs gan attiecībā uz zināšanām, gan konsultācijām, kā arī demonstrējumiem.

Praksē Latvijas lauksaimnieki tiks aicināti izmantot un attīstīt savas digitālās prasmes, par to saņemot atbalstu jauno ekoshēmu ietvaros. Ekoshēmu pasākumi veicinās, ka lielākā daļa Latvijas lauksaimnieku veiks plānošanu un uz katra lauka veiktās darbības fiksēšanu, izmantojot jaunu digitālu uzskaites sistēmu "VAAD LIZ pārvaldības sistēma" (t.i. Valsts Augu aizsardzības dienesta izstrādāta Lauksaimniecības

zemes pārvaldības sistēma). Tāpat lauksaimnieki sistēmā norādīs vajadzību pēc mēslošanas un augu aizsardzības līdzekļiem un to izlietojumu.

Lai veicinātu lauksaimniekus vairāk izmantot jaunākās tehnoloģijas, kas nodrošinātu arī lielāku devumu klimata un vides mērķu sasniegšanā, piemēram, ekoshēmu ietvaros atbalstu varēs saņemt tie lauksaimnieki, kuri izmantos augsnes bezapstrādes tehnoloģijas un precīzās tehnoloģijas šķidrā organiskā mēslojuma un minerālmēslu iestrādei, un augu aizsardzības līdzekļu lietošanai.

Šobrīd tirgū ir pieejami daži digitālie risinājumi un e-platformas, kuras uzņēmumi var izmantot kā rīkus produktu pasūtīšanai, preču apjoma un loģistikas plānošanai, kā arī informācijas apmaiņai ar lauksaimniekiem un klientiem. Lai mudinātu vietējās pārtikas tīklus, izplatīšanas organizācijas un lauku saimniecības izmantot tirgū pieejamus progresīvākus digitālus risinājumus, e-platformas un jaunās tehnoloģijas, tika izstrādāta intervence "Ieguldījumi materiālajos aktīvos", kuras ietvaros lauksaimnieki un lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumi var pieteikties atbalstam, lai veiktu ieguldījumus jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai. Atbalsta pretendentiem ir interese par iekārtām un/vai aprīkojumu, kas sekmēs precīzo tehnoloģiju izmantošanu laukkopībā minerālmēslu un augu aizsardzības līdzekļu patēriņa samazināšanai, precīzai augsnes apstrādei. Ir interese arī par ieguldījumiem iekārtās un/vai aprīkojumā, kas ļaus precīzo tehnoloģiju izmantošanu lopkopībā (tai skaitā, nodrošinot precīzo barošanu lopiem – ēdināšanas robotus). Lauksaimnieki izrāda interesi arī par risku mazinošajiem ieguldījumiem, kas ļauj pielāgoties klimata pārmaiņām: meteostacijas un tehnoloģijas vides monitorēšanai, droniem, liela darbības rādiusa bezvadu sensoriem, tāpat tehnoloģijām, kas mazinātu putnu un mazo dzīvnieku bojāeju, piemēram, dažādās atbaidīšanas ierīces – dzīvnieku detektori.

Informācijas tehnoloģiju ieviešana veicina inovācijas, savukārt inovācijas rada jaunas uzņēmējdarbības iespējas lauksaimniekiem. Mūsdienās tieši informācijas un komunikācijas tehnoloģijas ir kļuvušas par vienu no svarīgākajiem faktoriem, kas palielina produktivitāti. Pašreizējā tehnoloģisko pārmaiņu periodā, kas vērojams nozarē, uzņēmumi ir spiesti uzturēt vecās tehnoloģijas izmantošanu, vienlaikus ieguldot lielus resursus jaunu izveidē, lai nodrošinātu savu darbību. Papildu līdzekļi, kas nepieciešami, lai uzturētu šādu pārklāšanos pārejas periodā, arī ir viens no zemākas produktivitātes cēloņiem. Tāpēc ir svarīgi izglītot nozarē strādājošos par jaunāko tehnoloģiju izmantošanu ikvienā uzņēmumā/saimniecībā neatkarīgi no to lieluma un veicināt, to, ka uzņēmumos tehnoloģiju izmantošana kļūst par ikdienas sastāvdaļu, tādējādi sekmējot to attīstību un izaugsmi.

Šim nolūkam tika izstrādāta intervence LA16 "Atbalsts EIP darba grupu projektu īstenošanai". Atbalsts tiks sniegts jaunu pakalpojumu, tehnoloģiju vai metodes izstrādei, t.sk. digitālo risinājumu izstrādei un digitalizācijas procesu transformācijai, kas spēs konkurēt globālajā tirgū. Papildus tam tiks sekmēta uzņēmuma spēja izturēt konkurences spiedienu, paredzot atbalstu arī darbinieku apmācībām.

Arī intervence LA 19 "Darbību īstenošana saskaņā ar vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošanu" ietver atbalstu jaunu produktu un pakalpojumu radīšanai un esošo produktu un pakalpojumu attīstībai ieguldījumiem jaunu iekārtu, tehnikas, aprīkojuma, informācijas tehnoloģiju un programmnodrošinājuma iegādei un uzstādīšanai, tādā veidā sekmējot inovatīvu, digitālu risinājumu ieviešanu produktu efektīvākai ražošanai un realizācijai, kā arī pakalpojumu nodrošināšanai un pieejamībai, tāpat arī ir produkcijas un pakalpojumu atpazīstamības veidošanai. Digitālajām tehnoloģijām ir spēja radikāli pārveidot attālu lauku teritoriju ar zemu iedzīvotāju blīvumu trūkumus, nodrošinot ar tūlītēju virtuālu komunikāciju un pieeju e-pakalpojumiem. To sekmēs arī atbalsts "viedo ciemu" iniciatīvām, kur var tikt izmantotas digitālo tehnoloģiju priekšrocības. Savukārt intervence LA 20 "Sadarbība pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšanai un piedāvājuma nodrošināšanai" paredz atbalstu lauksaimniecības produkcijas ražotājiem un pārstrādātājiem ieguldījumiem pārtikas īso piegāžu ķēžu veidošanā, izmantojot arī digitālās tehnoloģijas, piemēram, izveidot digitālās tirdzniecības platformas.

Viens no Eiropas Komisijas 2016.gada 14.septembra paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai "Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus

savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu Savienojamību" (Savienojamības paziņojums[1]) iekļautajiem stratēģiskajiem mērķiem paredz sekojošo:

Stratēģiskais mērķis 2025. gadam: visām Eiropas mājsaimniecībām gan laukos, gan pilsētās ir pieejams tāds interneta pieslēgums ar vismaz 100 Mb/s lejuplīnijas ātrumu, ko var uzlabot līdz gigabitu ātrumam.

Lielākajā daļā lauku un attālos rajonos piekļuvei internetam var būt svarīga nozīme, lai novērstu digitālo plaisu, izolētību un iedzīvotāju aizplūšanu, samazinot gan preču piegādes, gan pakalpojumu sniegšanas izmaksas un daļēji kompensējot nošķirtību. Uzņēmumi var samazināt izmaksas, izmantojot videokonferences, piekļuvi tiešsaistes pārvaldei, e-komerciju vai datu glabāšanu mākonī. Lauku attīstība un mūsdienīga lauksaimniecība aizvien vairāk balstās uz tūrismu atbalstošām tiešsaistes lietotnēm, kultūraugu uzraudzību ar sensoriem un bezpilota lidaparātu izmantošanu tirdzniecībā un lauksaimniecībā. Visām Eiropas mājsaimniecībām gan laukos, gan pilsētās vismaz minimālā līmenī vajadzētu būt pieejai fiksētam vai bezvadu pieslēgumam. Lai to uzskatītu par atbilstošu, savienojamībai 2025. gadā vajadzēs daudz lielāku kapacitāti nekā pašlaik. Šodien, kad Eiropa izvērš nākamās paaudzes fiksētos tīklus un 4G mobilos tīklus, lauku reģioni abos aspektos atpaliek. Aptvert pēdējos 5 % mājsaimniecību un uzņēmumu ir lielākā problēma, bet, balstoties uz bezvadu un fiksētu līniju risinājumiem, izmaksu ziņā efektīva modernizācija ir iespējama. Pamatojoties uz Digitālās programmas Eiropai mērķiem 2020. gadam, līdz 2025. gadam 100 Mb/s ātrs pieslēgums jādara pieejams visām mājsaimniecībām, saglabājot turpmākas attīstības iespēju augstākas veiktspējas datu plūsmas nodrošināšanai. Šis mērķis ir jāskata saistībā ar plašāku mērķi nodrošināt piekļuvi mobilo datu savienojamībai visā teritorijā un visās vietās, kur cilvēki dzīvo, strādā.

Latvijā digitālās plaisas starp pilsētām un lauku apgabaliem pārvarēšana ir bijis viens no galvenajiem platjoslas stratēģijas mērķiem. Valsts atbalsta programmas Nr.SA.33324 "Nākamās paaudzes tīkli lauku teritorijās" ietvaros ir izvērsts „vidējās jūdzes" optiskās šķiedras kabeļu tīkls "baltajās teritorijās". Taču, tā kā lauku apvidos ir zemi ienākumi un tie ir mazapdzīvoti, komerciālā interese par "pēdējās jūdzes" izveidi ir nepietiekama.

Lai gan kopumā sakaru nozares attīstības rādītāji ir vērtējami ļoti labi, tomēr, vērtējot reģionālajā dalījumā, teritorijās ārpus lielākajām pilsētām, ieskaitot tām pieguļošās teritorijās, trūkst "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" infrastruktūras, kas spētu nodrošināt Savienojamības paziņojuma mērķiem atbilstošus interneta piekļuves pakalpojumus galalietotājiem. Tīklu izbūves dārdzības dēļ elektronisko sakaru komersantiem nav pietiekošas ekonomiskās iniciatīvas izvērst ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklus. "Baltās teritorijas", kurās šobrīd nav pieejams platjoslas pakalpojums ar piekļuves ātrumu vismaz 30 Mbit/s, aizņem 10 106 km^2 lielu teritoriju jeb 15,65% no visas Latvijas valsts teritorijas, kur dzīvo 43,3 tūkstoši iedzīvotāju.

Lai sasniegtu ES Savienojamības paziņojumā noteiktos mērķus un nodrošinātu vienlīdzīgus un kvalitatīvus elektronisko sakaru pakalpojumus visā Latvijas teritorijā visiem iedzīvotājiem, valsts un pašvaldību iestādēm, uzņēmumiem un sociālekonomiskajiem virzītājspēkiem, ir nepieciešama tālāka platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūras attīstība un nepieciešams veicināt elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstību teritorijās, kurās ekonomisku apsvērumu dēļ elektronisko sakaru komersanti nav ieinteresēti izvērst elektronisko sakaru tīklu infrastruktūru vai to dara nepietiekamā apjomā.

LR Satiksmes ministrija ir sagatavojusi Elektronisko sakaru nozares attīstības plāna 2021.-2027.gadam projektu. Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021. - 2027.gadam (turpmāk – ESN plāns) ir vidēja termiņa elektronisko sakaru nozares attīstības politikas plānošanas dokuments turpmākajiem septiņiem gadiem, kas izstrādāts, lai atbilstoši nozares attīstībai noteiktu jaunus sasniedzamos mērķus un rezultātus, kā arī attiecīgos rīcības virzienus un pasākumus to sasniegšanai.

ESN plāna mērķis – veicināt pāreju uz ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīkliem, kas spēj nodrošināt galalietotājiem interneta piekļuves pakalpojumus ar datu pārraides ātrumu vismaz 100 Mbit/s gan pilsētās, gan lauku teritorijās.

ESN plāna pasākumi vērsti uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam minēto prioritāti par datu pārraides tīklu pārklājuma nodrošināšanu, kas rada stabilu un nepārtrauktu piekļuvi internetam un citām informācijas sistēmām visā valsts teritorijā, t.sk. īpaši ātras darbības platjoslas tīklu izveidi, nodrošinot, ka jebkurai mājsaimniecībai ir jābūt pieejamam augstas kvalitātes interneta pieslēgumam par samērīgu pakalpojuma izmantošanas cenu. Tāpat uzsvērts, ka jānodrošina līdzvērtīga pieeja informācijas un telekomunikāciju pakalpojumiem, t.sk. arī platjoslas internetam, visā valsts teritorijā, primāri attīstot šo pakalpojumu pieejamību lauku teritorijās un attālākos centros ar sliktākām satiksmes iespējām. ESN plāna pasākuma ""vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" elektronisko sakaru tīklu infrastruktūras attīstīšana" īstenošanā tiks ievērots teritoriālās līdzsvarotības princips un detalizēti projektu īstenošanas nosacījumi attiecīgi tiks saskaņoti un apstiprināti MK.

Tai pat laikā svarīgi uzsvērt, ka šīs darbības netiks finansētas KLP SP ietvaros. ESN plānā iekļauto uzdevumu īstenošanai ir plānots piesaistīt Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzekļus un nacionālo līdzfinansējumu atbilstoši Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam Rīcības virziena "Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi" [294] mērķa "Eiropas Savienības savienojamības mērķiem atbilstoša platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūra" indikatīvajam finansējumam. Plānā noteikto uzdevumu finansēšanai var tikt piesaistīts arī citu avotu finansējums, piemēram, Atveseļošanās un noturības mehānisma finansējums, kā arī Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) finansējums.

Latvijas atveseļošanas fonda plānā (Atveseļošanās un noturības mehānisma finansējums) būtisks atbalsts paredzēts Latvijas iedzīvotāju digitālo prasmju apmācībai visos līmeņos, sākot no bērniem un senioriem un beidzot ar pieaugušajiem. Vienlaicīgi plānotas investīcijas procesu digitalizācijai uzņēmumos, piemēram, vadības, grāmatvedības, iekšējo resursu pārvaldības sistēmu modernizēšanai. Paredzēts atbalsts finanšu instrumentu veidā komersantu digitalizācijai, sniedzot atbalstu iekšējo resursu pārvaldības un loģistikas rīku attīstīšanai un digitalizācijai. Digitālajā transformācijā paredz atbalstu - 20 % (365,2 miljoni eiro). Savukārt lai sekmētu Eiropas komunikāciju tīklu infrastruktūras pamattīklu īstenošanu piesaistot Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) finansējumu plānots īstenot transporta, enerģētikas un telekomunikāciju nozaru projektus.

Pārskats par koordinēšanu, nošķīrumu un komplementaritāti starp ELFLA un citiem Savienības fondiem, ko izmanto lauku apvidos ir apskatāms KLP SP 4.5.sadaļā.

[1] Eiropas Komisijas 2016.gada 14.septembra paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai "Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu Savienojamību"; https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52016DC0587

Pielikumi

I pielikums par ex ante novērtējumu un stratēģisko vides novērtējumu (SEA), kas minēts Direktīvā 2001/42/EK

1. Ex ante novērtēšanas procesa un rezultātu kopsavilkums

Sākotnējā (Ex-ante) novērtēšana ES fondu pārvaldē ir obligāta aktivitāte, kas noteikta ES normatīvajos aktos. Sākotnējā novērtējuma galvenā loma ir nodrošināt KLP SP izstrādi atbilstoši dalībvalsts vajadzībām no vienas puses un ES noteiktajiem mērķiem no otras puses.

Sākotnējais novērtējums tiek īstenots kopā ar KLP SP pakāpenisku izstrādi, sniedzot vērtējumu par katru posmu: sākot ar pašreizējās situācijas, kā arī stipro, vājo pušu, iespēju un draudu (SVID) analīzi, izmantojot vajadzību novērtējumu, intervences stratēģijas izstrādi, mērķu un starpposmu noteikšanu, līdz intervences plānošanai un budžeta līdzekļu piešķiršanai.

2020. gada martā tika noslēgts līgums ar neatkarīgu novērtētāju, Agroresursu un ekonomikas institūtu (AREI) par KLP SP 2023.–2027.gadam sākotnējo (Ex-ante) novērtējumu un Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumu.

Saskaņā ar līgumā noteikto, novērtēšanas process jāveic ievērojot Eiropas lauku attīstības novērtēšanas palīdzības dienesta (ELANPD) sagatavotos atbalsta dokumentus Ex ante izvērtēšanai.

Ņemot vērā atbalsta dokumentos noteikto, novērtēšanas process tika iedalīts 3 posmos ar noteiktiem laika termiņiem, kuros katrai no iesaistītajām pusēm bija savs uzdevums.

1.posmā tika noteikts, ka novērtētājs sniedz vērtējumu par situācijas aprakstu, SVID un vajadzību izvērtējumu. Ņemot vērā sākotnējās vērtības (baseline values of context) un ietekmes (impact) rādītājus, novērtē SVID analīzes un vajadzību saskaņotību un atbilstību, kas jārisina ar KLP SP starpniecību. Sniedz atbildes uz ELANPD sagatavotajā atbalsta rīkā ietvertajiem ieteiktajiem jautājumiem (guiding questions GQ). Pēc 1.posma ziņojuma saņemšanas 2020.gada augustā, kurā iekļautas rekomendācijas, Vadošā iestāde (VI) veica situācijas analīzes, SVID un vajadzību koriģēšanu atbilstoši rekomendācijām.

2.posmā bija noteikts, ka novērtētājs sniedz vērtējumu par intervences loģikas atbilstību izvirzītajiem mērķiem un definētajām vajadzībām, ņemot vērā paredzētos resursus. Pēc 2.posma ziņojuma saņemšanas 2021.gada novembrī, kurā iekļautas rekomendācijas, VI veica KLP SP koriģēšanu atbilstoši rekomendācijām (detalizētu informāciju skatīt sadaļā par ex-ante rekomendācijām).

3.posmā bija noteikts, ka novērtētājs sniedz gala vērtējumu par visām KLP SP sadaļām, citiem aspektiem, kas saistās ar KLP SP ieviešanu (piemēram, administratīvo resursu pietiekamību, lai ieviestu KLP SP).

Vadošā iestāde sagatavoja KLP SP gala versijas projektu, ņemot vērā Ex-ante gala ziņojumā sniegtās ekspertu rekomendācijas.

Sagatavotā gala versija KLP SP 2023–2027 ar pielikumiem, tai skaitā sākotnējais (Ex-ante) novērtēšanas ziņojums, kurā iekļauts arī SIVN ziņojums, tiek iesniegts apstiprināšanai Eiropas Komisijā. Saskaņā ar noslēgtā līguma nosacījumiem, sākotnējā (Ex-ante) novērtēšana tiek īstenota, līdz saņemts akcepts no EK par KLP SP 2023–2027 apstiprināšanu.

2. Ex ante novērtējuma un SEA ieteikumi un kā tie tika ņemti vērā

Nosaukums/Atsauce	Ieteikuma kategorija	Datums	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
1	Citi	19-12-2021	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10	Citi	19-12-2021	X									
100	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
101	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
102	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021								X		
103	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
104	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021								X		
105	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
106	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
107	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
108	Citi	19-12-2021								X		
109	Citi	19-12-2021								X		
11	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021	X									
110	Citi	19-12-2021								X		
111	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
112	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
113	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
114	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
115	Finanšu instrumenti	19-12-2021								X		
116	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
117	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
118	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021									X	
119	Citi	19-12-2021									X	
12	Citi	19-12-2021	X									
120	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
121	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	

Nosaukums/Atsauce	Ieteikuma kategorija	Datums	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
122	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
123	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
124	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
125	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
126	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
127	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021									X	
128	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021									X	
129	Citi	19-12-2021									X	
13	Citi	19-12-2021		X								
130	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021									X	
131	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021									X	
132	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
133	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021									X	
134	Citi	19-12-2021									X	
135	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
136	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
137	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
138	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
139	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
14	Citi	19-12-2021		X								
140	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
141	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
142	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
143	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
144	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
145	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
146	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X

Nosaukums/Atsauce	Ieteikuma kategorija	Datums	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
147	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021										X
148	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
149	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
15	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021		X								
150	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
151	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
152	Citi	19-12-2021										X
153	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
154	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
155	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
156	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
157	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
158	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021										X
159	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
16	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021		X								
160	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
161	Citi	19-12-2021										X
162	Citi	19-12-2021										X
163	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
164	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
165	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021										X
166	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
167	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
168	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021										X
169	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
17	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021		X								
170	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X

Nosaukums/Atsauce	Ieteikuma kategorija	Datums	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
171	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021										X
172	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021										X
18	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021		X								
19	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021		X								
2	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021	X									
20	Finanšu instrumenti	19-12-2021		X								
21	Citi	19-12-2021			X							
22	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021			X							
23	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021			X							
24	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021				X	X	X				
25	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021				X	X	X				
26	Ārējā/iekšējā saskaņotība	19-12-2021				X	X	X				
27	Ārējā/iekšējā saskaņotība	19-12-2021				X	X	X				
28	Ārējā/iekšējā saskaņotība	19-12-2021				X	X	X				
29	Citi	19-12-2021				X	X	X				
3	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021	X									
30	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021				X	X	X				
31	Citi	19-12-2021				X	X	X				
32	Citi	19-12-2021				X	X	X				
33	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021				X						
34	Ārējā/iekšējā saskaņotība	19-12-2021				X						
35	Citi	19-12-2021				X						
36	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021				X						
37	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021				X						
38	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021				X						
39	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021				X						
4	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021	X									

Nosaukums/Atsauce	Ieteikuma kategorija	Datums	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
40	Citi	19-12-2021				X						
41	Ārējā/iekšējā saskaņotība	19-12-2021				X						
42	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021				X						
43	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021					X					
44	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021					X					
45	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021					X					
46	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021					X					
47	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021					X					
48	Citi	19-12-2021					X					
49	Citi	19-12-2021					X	X				
5	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021	X									
50	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021					X	X				
51	Citi	19-12-2021					X	X				
52	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021					X	X				
53	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021					X	X				
54	Citi	19-12-2021					X	X				
55	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021					X	X				
56	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021					X	X				
57	Citi	19-12-2021					X	X				
58	Citi	19-12-2021					X	X				
59	Citi	19-12-2021						X				
6	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021	X									
60	Citi	19-12-2021						X				
61	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021						X				
62	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021						X				
63	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021						X				
64	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021						X				

Nosaukums/Atsauce	Ieteikuma kategorija	Datums	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
65	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021						X				
66	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021						X				
67	Citi	19-12-2021						X				
68	Citi	19-12-2021						X				
69	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021							X			
7	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021	X									
70	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021							X			
71	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021							X			
72	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021							X			
73	Citi	19-12-2021							X			
74	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021							X			
75	Finanšu instrumenti	19-12-2021							X			
76	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021							X			
77	Citi	19-12-2021							X			
78	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
79	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
8	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
8	Budžeta līdzekļu piešķīrums	19-12-2021	X									
80	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021								X		
81	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
82	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
83	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
84	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021								X		
85	Intervences loģika / ieguldījums mērķu sasniegšanā	19-12-2021								X		
86	Citi	19-12-2021								X		
87	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
89	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		

Nosaukums/Atsauce	Ieteikuma kategorija	Datums	SO1	SO2	SO3	SO4	SO5	SO6	SO7	SO8	SO9	XCO
9	Citi	19-12-2021	X									
90	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
91	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
92	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
93	Citi	19-12-2021								X		
94	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
95	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
96	Izlaide, rezultāti un starpposma mērķrādītāju un mērķrādītāju noteikšana	19-12-2021								X		
97	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
98	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
99	SVID analīze, vajadzību novērtējums	19-12-2021								X		
SIVN-1	SVN konkrētie ieteikumi	30-10-2021						X				
SIVN-2	SVN konkrētie ieteikumi	30-10-2021						X				
SIVN-3	SVN konkrētie ieteikumi	30-10-2021	X									
SIVN-4	SVN konkrētie ieteikumi	30-10-2021						X				
SIVN-5	SVN konkrētie ieteikumi	30-10-2021						X				
SIVN-6	SVN konkrētie ieteikumi	30-10-2021						X				

1 - Apraksts

KLP SP aprakstos nav izvēlēti un aprakstīti ietekmes rādītāji. Ietekmes būtu skatāmas saistībā ar citām intervencēm un plānotajiem rezultātiem.

1 - Pamatojums

KLP SP situācijas analīze veikta pamatojoties uz KLP SP regulā noteiktajiem konteksta rādītājiem un citiem rādītājiem, kuru izmantošana bija nepieciešama, lai raksturotu situāciju un ļautu identificēt vajadzības

10 - Apraksts

TM nepietiekami vērsti uz ienākumu izlīdzināšanu par labu mazajām saimniecībām (TM2 tikai 7,9% no TM kopējā budžeta, netiek maksāts par pirmajiem 3 ha, nav max lieluma ierobežojuma; TM1.1 nav palielināts maksājumu apjoms, tikai min summa 500 EUR, kas neveicina attīstību; TM5 netiek diferencēts).

10 - Pamatojums

Atbalsta pārdale mazām un vidējām saimniecībām tiek mērīta ar Rezultātu rādītāju R6 - papildu tiešo maksājumu īpatsvaru procentos par hektāru atbalsttiesīgām lauku saimniecībām, kuru izmērs ir mazāks par vidējo lauku saimniecības izmēru (salīdzinājumā ar vidējo). KLP SP pasākumi (tādi kā mazo lauksaimnieku atablsta shēma un pārdlošais maksājums) uzlabos šo rādītāju un šo saimniecību atbalsta vidējais līmenis pieaugs par 10% – piemēram, ja 2022.gadā saimniecības zem vidējās platības 30 ha saņems vidēji 95% no valsts vidējiem TM/ha, tad 2023.gadā šis līmenis plānots jau ap 106% - virs vidējā valsts TM/ha līmeņa.

Lēmums par TM2 3 ha - lauksaimnieki, kuri ir līdz 3 hektāriem, ir potenciālie mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas dalībnieki, kā arī, lai mazinātu negatīvu ietekmi uz zemes nomas maksājumu.

100 - Apraksts

SM8 gadījumā nav aptverta mežsaimniecība, kas minēta SM. Nav arī vajadzību pamatojuma tekstā un SVID. Ir diskutējams vai mazā un vidējā uzņēmējdarbība ir attiecināma uz sociālo iekļautību. Līdzīgi kā būtu jābūt skaidrojumam, kādēļ nav izvēlētas citas iekļautības formas, tikai ekonomiskā iekļautība. Tam būtu jābūt vairāk pamatotam aprakstā.

100 - Pamatojums

Skatīt SM8 par sociālo iekļautību [54, 55] . Papildus rādītājus (šajā gadījumā R39 un R42) būs iespējams noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

101 - Apraksts

Rādītājs R39 un atbilstošie iznākuma rādītāji, būtu visi attiecināmi uz SM8, jo tas saistīts ar lauku attīstību.

101 - Pamatojums

Atbilstoši *cover note*, ir iespēja rādītājus piemērot arī sasaistē ar citiem SM. KLP SP nodrošināta R.39 sasaiste ar SM8.

102 - Apraksts

KLP SP tekstā būtu jāpapildina saiknes ar LA4.2, LA4.4., LA5, kas tiek saistītas ar SM8.

102 - Pamatojums

KLP SP nodrošināta attiecīgo intervenču sasaiste ar SM8.

103 - Apraksts

Potenciāli SM8 raksturo arī R37, R40, R41, kas nav izvēlēts. Minētie rādītāji var tikt saistīti, piemēram, ar LA19 (R37, R40, R41), LA4, LA5 - (R37).

103 - Pamatojums

Papildus rādītājus būs iespējams noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

104 - Apraksts

No KLP SP apraksta izriet, ka intervences saista ar LA4.2 SM2V2,3,4, un SM3V1 un SM9V1,7,8,9., bet nav norādīta saikne ar SM8 vajadzībām. Vajadzības var būt saistāmas arī ar horizontālo mērķa vajadzību V3 un SM9V1 - Veicināt produkta atpazīstamību un sabiedrības informētību par kvalitatīviem produktiem (t.sk., kvalitātes shēmām), bet uz to nav norādīts KLP SP aprakstā.

104 - Pamatojums

KLP SP nodrošināta attiecīgo intervenču sasaiste ar SM8.

105 - Apraksts

R42 rādītājs ir sociālā iekļautība, kur pretī nav skaidra sociālās iekļautības vajadzības formulējuma. Tas nozīmē – ir rādītājs, bet nav definēta vajadzība.Vajadzības un intervences vajag saskaņot.

105 - Pamatojums

KLP SP precizēts. R.42 turpmāk netiek izmantots.

106 - Apraksts

R39. Atbalsta rezultāta mērķa un iznākuma rādītāji nav pamatoti ar esošo skaidrojumu. Piemēram, nav datu, cik lielu daļu no pārstrādes uzņēmumiem veido plānotā mērķa, iznākuma vērtība. Pārstrādes uzņēmumu vajadzība pēc finanšu instrumentiem nav pierādīta situācijas aprakstā un SVID, tādēļ plānoto FI izmantojuma rādītāju (40 projekti) sasniegšanas iespējamība ir neskaidra.

106 - Pamatojums

KLP SP precizēts. SM2 2. un 5.nodaļa

107 - Apraksts

R42 Iznākuma rādītājs nav pamatots LA5 ar datiem, kas atbildētu uz jautājumu, cik mazās saimniecības ir nepieciešams atbalstīt, lai risinātu sociālo iekļautības problēmu, jeb kādu daļu no mazajām saimniecībām, kam ir problēmas ar sociālo iekļautību, veido 2000 saimniecības.

107 - Pamatojums

KLP SP precizēts. R.42 turpmāk netiek izmantots. LA5 dos ieguldījumu R.9.

108 - Apraksts

Nav datu par jauno intervenču atbalsta formu izpēti un novērtējumu. Papildināt

108 - Pamatojums

Jaunās intervences, to nepieciešamība un nosacījumi diskutēti KLP SP tematiskajās darba grupās.

109 - Apraksts

Nav informācijas par citu valstu vērtējumu izmantošanu pamatojumiem, sadarbības pieredzi ar citu valstu institūcijām KLP SP izstrādes sakarā. Papildināt

109 - Pamatojums

Intervenču izstrāde balstās uz situācijas analīzi, SVID, konstatētajām vajadzībām, kā arī konsultācijām ar sociālekonomiskajiem partneriem un ekspertiem.

11 - Apraksts

Intervencei TM5 norādīti iznākuma rādītāji: O.9., O.10.; taču atbilstoši aktuālajai klasifikācijai atbilstošie rādītāji ir O.10 un O.11.

11 - Pamatojums

Ņemts vērā, precizēts.

110 - Apraksts

Nav informācijas par papildus nepieciešamajiem cilvēku un prasmju vērtējumiem ieviešot jaunu atbalstu, piemēram, digitālo prasmju vērtējums saņēmējiem. Papildināt

110 - Pamatojums

Šie aspekti ir apskatīti plašākā kontekstā Horizontālā mērķa analīzes ietvaros.

111 - Apraksts

Klimata un vides jautājumi ir ietverti vairākās intervencēs. Tomēr šo jautājumu īpatsvars SMH ir līdzīgs pagājušajā periodā plānotajam. LEADER gadījumā nav noteikti rādītāji vides un klimata jomā. Potenciāli ir vairākas intervences, kur būtu iespējams iezīmēt vides un klimata rādītājus. Papildināt

111 - Pamatojums

Atbilstoši EK skaidrojumiem attiecībā uz LEADER intervencēm papildus rezultatīvie rādītāji tiks noteikti pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas, attiecīgi veicot grozījumus KLP SP.

112 - Apraksts

Izvirzītie mērķi ir zemāki, nekā iepriekšējā periodā, kas nav skaidroti. Piemēram, LEADER gadījumā LA19.1 un LA19.3 nav izvirzīti specifiski mērķa rādītāji, kas bija iepriekšējā periodā. Nav skaidrojuma, kādi būs LEADER pieejas īstenošanas ieguvumi piemērojot tos LA19.2. Sniegt skaidrojumus.

112 - Pamatojums

Atbilstoši EK skaidrojumiem attiecībā uz LEADER intervencēm papildus rezultatīvie rādītāji tiks noteikti pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas, attiecīgi veicot grozījumus KLP SP.

113 - Apraksts

SM8 SVID analīzē ir minēti demogrāfijas izaicinājumi laukos, bet nav instrumentu, kas to risina. Tiek norādīts uz lielām reģionālajām atšķirībām, tomēr, nav skaidri instrumenti, lai tās mazinātu. Ir minēti teksti par sociālo nevienlīdzību, tomēr iztrūkst atsauce uz rādītājiem, bet instrumenti tiek saistīti tikai ar atbalstu mazajam biznesam (LA4.4, LA5). Nav pamatojuma un instrumentu bezdarba un sociālās atstumtības mazināšanai, par ko tiek runāts SVID apkopojumā. Nav datu par ceļu kvalitāti, kas minēts SVID un arī nav paredzētas intervences. Nav datu par darbaspēka trūkumu un attiecīgās rīcības. Iztrūkst dati, kas pamato īsās pārtikas ķēdes nepieciešamību, kas minēts gan SVID, gan vajadzībās. Visas vajadzības, izņemot V7 tiek risinātas ar LEADER pieeju. Paliek jautājums, kas un kā risinās tās SVID minētās problēmas, ko LEADER nerisina. Nepieicešams skaidrojums.

113 - Pamatojums

Finansējums lauku attīstībai salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir samazinājies gan no ES puses, gan LV budžeta līdzfinansējums, kopumā par 248,5 milj.euro mazāk kā iepriekšējā plānošanas periodā, kas attiecīgi ierobežo iespējas īstenot lauku attīstības intervences lielākā apjomā. Turklāt KLP SP ir norādīts, ka lauku teritoriju attīstībai jāmeklē kompleksi risinājumi, kur iesaistās arī citas atbildīgās iestādes, piesaistot papildus resursus. Arī COM ir norādījusi, ka šādi jautājumi risināmi sinerģijā ar citām iesaistītajām pusēm un finanšu avotiem. Runājot par rādītājiem, tad papildus rādītājus būs iespējams noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

Nodarbinātība ir analizēta SM8 sadaļā "Nodarbinātības raksturojums ", t.sk. par nodarbinātību sk. [41, 49, 59, 68, 109, 111, 115], sociālā iekļautība [54, 55] un pārtikas īsas ķēdes. [43]

114 - Apraksts

Iztrūkst dati par mazajām saimniecībām, mazo un vidējo biznesu un to lomu SM8 mērķu sasniegšanā. Nav analīzes, kas notiek īso pārtikas ķēžu gadījumā un kāda ir situācija ar zaļajiem iepirkumiem, kas pamatotu LA19.2.

114 - Pamatojums

Mazo saimniecību analīze ir ietverta SM2. Lūgums skatīt SM8 situācijas analīzes paragrāfus par mazo un vidējo uzņēmējdarbību [39-50]

Par īso pārtikas piegāžu ķēžu un ZPI veicināšanas iespējam [43,60]

115 - Apraksts

Ievērojot identificētās lauku attīstības problēmas, būtu izskatāma FI piemērošana arī citās intervencēs, it īpaši SM8, kas vērsts uz vietējo attīstību un teritorjas aktivizēšanu (LEADER).

115 - Pamatojums

Finansējums lauku attīstībai salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir samazinājies gan no ES puses, gan LV budžeta līdzfinansējums, kopumā par 248,5 milj.euro mazāk kā iepriekšējā plānošanas periodā, kas attiecīgi ierobežo iespējas īstenot lauku attīstības intervences lielākā apjomā. FI kopumā ir piešķirts 21 milj, euro, kas ir atmaksājamais finanšu resurs. Kas nozīmē, ka FI ietvaros atmaksāto finansējumu varēs atkārtoti ieguldīt tajā pašā FI. Aizdevums ar kapitāla atlaidi ir plānots 4 intervencēm t.sk.arī SM8 ietvaros, intervecē LA 4.4. "Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā" ir plānots ieguldīt 6 milj. euro.

116 - Apraksts

SM9 V2 tiks sasniegta tikai pie nosacījuma, ja VRG SVVA stratēģijas projektā ietvers “sadarbībā ar pašvaldību un pārtikas īsās piegādēs ķēdēs iesaistīto uzņēmēju sagatavotu piedāvājumu, (..) piedalīties pašvaldību organizētajos zaļos publiskos iepirkumos (ZPI)”, tikai tādējādi atbilstot intervences LA19.2 (attiecināma arī uz SM8 V1 un V2, SM3 V4) nosacījumiem, jo zaļā iepirkuma iekļaušana vietējās attīstības stratēģijā ir brīvprātīga un to var arī neizvēlēties.

116 - Pamatojums

LEADER pieejas pamatprincipi ir pieeja no “apakšas uz augšu”, kad iniciatīva nāk no vietējiem iedzīvotājiem, iesaistoties savas teritorijas problēmu identificēšanā un risināšanā. Katra vietējā rīcības grupa izstrādājot vietējās attīstības stratēģiju, balstās uz teritorijas vajadzībām un nosaka stratēģiskus mērķus un prioritātes, arī dalība aktivitātē “Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai” LA19.2 intervences ietvaros tiks nodrošināta pamatojoties uz identificētām vajadzībām SVVA stratēģijās, tādējādi sniedzot ieguldījumu SM9 V2.

117 - Apraksts

KLP SP SM9 aprakstā nav izprotama atšķirība starp SM9 V3 un V4 – gan vajadzību definējums, gan paredzētās intervences ir vienādas, ar vienīgo atšķirību, ka V4, papildus jau V3 izvēlētajām, ir attiecināta intervence LA4.1. Nav saprotams, kāpēc aprakstā SM9 V3 un V4 abām šīm vajadzībām ir norādītas vienas un tās pašas intervences, bet ar dažādiem R rādītājiem (R43, R44). Pēc būtības TM4.7, LA11., LA10.3 dos ieguldījumu gan R43, gan R44 sasniegšanā un V3 un V4 ir apvienojamas kā viena vajadzība. V4 nebija iekļauta SVID analīzē. Izvērtēt iespēju šīs vajadzības apvienot vienā, kā bija SVID aprakstā.

117 - Pamatojums

SVID analīzē tika konstatētas divas atšķirīgas vajadzības, kur, atbilstoši KLP mērķrādītāju aprakstos noteiktajam, ir piemērojami divi dažādi un nošķirti mērķrādītāji - R.33. un R.43.

Intervence (LA10.3.) “Paaugstinātu labturības prasību un emisiju mazinošā lopkopība” dos ieguldījumu R.44, risinot vajadzību SM9 V3 un V4, paredzot īpašas labturības un barību devu plānošanas prasības

liellopiem piena teļu , līdz 8 mēn. turēšanas apstākļiem un barībai, kas tiks attiecināti uz 22 247 liellopu vienībām periodā. LA10.3. dos ieguldījumu arī R.43, risinot vajadzību SM9 V3, veicinot gaļas un piena liellopu veselības pārvaldību ar paaugstinātām metodēm attiecībā uz turēšanas nosacījumiem, veicinot arī barības devu plānošanu, kas tiks attiecināti uz 101 797 liellopu vienībām periodā.

Intervence (LA11) "Bioloģiskā lauksaimniecība" dos ieguldījumu R.43, risinot vajadzību SM9 V3, V4 un V5, veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību atbilstoši bioloģiskās lauksaimniecības metodēm, kas tiks attiecināti uz 70 000 liellopu vienībām periodā, kā arī sniedzot n papildinošo efektu, risinot SM9 V4 un V5.

118 - Apraksts

SM9 vajadzība V8 "Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību" nav sasaistāma ar SM9, bet būtu vairāk sasaistāma ar SM4/5. Izvērtēt V8 atbilstību SM9.

118 - Pamatojums

Nesaskatām iepakojuma tiešu ietekmi uz klimata pārmaiņām, kas būtu saistāma ar SM4.

119 - Apraksts

SM9 intervenču atbalstam nav paredzēts reģionāls iedalījums. Precizēt tekstu, ja tomēr kādai intervencei tas ir paredzēts.

119 - Pamatojums

Tas ir atkarīgs no intervences, piemēram, LA 4.1. plānota reģionalizācija, tomēr tam nav nekāda sakara ar konkrēta specifiskā mērķa vajadzību risināšanu.

12 - Apraksts

Intervences TM5 aprakstā nav precīzs likmju noteikšanas atsauces gads (2022.gads). Precizēt.

12 - Pamatojums

Precizēts

120 - Apraksts

Vērtējot intervenču aprakstus, var secināt, ka arī intervences TKO1.4., TKO1.5., TKO1.6., TKO1.7., TKO1.8. un TKO2. risina ar SM9 saistītās vajadzības pārtikas kvalitātes jomā, un nav skaidrs, kāpēc SM9 aprakstā pie intervencēm tās nav iekļautas.

120 - Pamatojums

Ir ietvertas attiecīgas atsauces uz TKO intervencēm.

121 - Apraksts

Nav saprotams, kā intervence LA10.1 (R.24) sniegs tiešu ieguldījumu SM9 sasniegšanā (R.43, R44). Kaut arī KLP SP intervences LA10.1 (5.3.19.1. punkts) ir pieminēta atbilstība SM9 (pārtika R.24), tomēr izvērtējot LA10.1 nosacījumus, šī intervence risina vides jautājumus, bet ne pārtikas nodrošinājumu. Skaidrot LA10.1 iegudījumu SM9 un izvērtēt, vai tā vispār ir attiecināma uz SM9.

121 - Pamatojums

Pieeja mainīta LA10.1. pārcelta uz SM6. Sākotnēji ietverta SM9 ņemot vērā, ka nelieto AAL.

122 - Apraksts

Apraksta (KLP SP 2.1.9.6.punkts) un intervences LA10.1 apraksta sākumā (5.3.19.2.punkts) ir ievērota savstarpēja saskaņotība, tomēr tālākā skaidrojumā LA10.1 apraksts ir saistīts ar SM5 un SM6. Izvērtēt, vai tā vispār ir attiecināma uz SM9, un precizēt LA10.1 aprakstu.

122 - Pamatojums

Pieeja mainīta LA10.1. pārcelta uz SM6. Sākotnēji ietverta SM9 ņemot vērā, ka nelieto AAL.

123 - Apraksts

Aprakstītās (KLP SP 2.1.9.6. punkts) eko-shēmu intervences TM4.1., TM4.2., TM4.4. un TM4.5. to aprakstos (KLP SP 5.1.4.2. punkts) nav saistītas ar SM9, bet gan ar SM4, SM5 un SM6. Precizēt intervenču aprakstus.

123 - Pamatojums

Apraksti ir precizēti.

TM4.1. un TM4.4. ir noņemta sasaiste ar SM9.

TM4.2. ir saistīts ar SM6 un SM9, jo šajās platībās netiek nelietoti ķīmiskie AAL, tātad lauksaimniekam ir jāzina, kādus kultūraugus var izaudzēt bez AAL.

TM4.5. ir sasaiste ar SM9, jo intervence paredz ka pesticīdu lietošanā tiks izmantotas precīzās tehnoloģijas, kas ir arī izpratnes veidošana par mūsdienām atbilstošu AAL lietošanu un to lietošnas risku mazināšanu.

124 - Apraksts

KLP SP aprakstā (KLP SP 2.1.9.6. punkts) intervences TM5.9., TM5.10. un TM5.13 ir norādītas kā uz šo mērķi tieši attiecināmas intervences, tomēr šo intervenču aprakstos saistība ar SM9 nav norādīta.

124 - Pamatojums

2.1.9.6. precizēts, veikta TM5.13 intervences sasaiste ar SM9V10 un dzēstas atsauces uz TM5.10. Saistītais ienākumu atbalsts par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām un TM5.9. Saistītais ienākumu atbalsts par sertificētu labības sēklu (jo ar šīm intervencēm netiks pildītas SM9 noteiktās vajadzības).

125 - Apraksts

LA4.1. un LA4.2. sniegs papildinošu ieguldījumu SM9 sasniegšanā, tomēr pēc KLP SP apraksta ir grūti novērtēt, cik lielā mērā. Skaidrot/norādīt iznākuma rādītājus, kas attiecināmi uz SM9.

125 - Pamatojums

Tiešā veidā rādītāji nav paredzēti (tādi noteikti intervencēm ar tiešu ietekmi). Netieša ietekme, kuru iespējams novērtēt intervenču ieviešanas laikā.

126 - Apraksts

KLP SP aprakstā intervences LA16.3 un LA18 ir tieši un vienīgi vērstas uz SM9, tomēr šīs intervences pēc tām norādītajiem mērķa rādītājiem atbilst SM3 (LA18) un SM8 (LA16.3). Skaidrot un izvērtēt LA16.3 un LA18 atbisltību SM9.

126 - Pamatojums

Atbilstošas SM9 situācijas analīzē konstatētajām vajadzībām. RI var tikt izmantoti dažādos SM.

127 - Apraksts

KLP SP paredz skaidru saiti starp ieguldījumiem un plānotajiem iznākumiem. Tomēr vairumu intervenču raksturojošie rādītāji, atbilstoši EK klasifikācijai, nav attiecināmi uz SM9 (R10 - O28, O29, O35; R24 - O8, O14; R39 - O24, O32). Skaidrot un precizēt.

127 - Pamatojums

RI var tikt izmantoti dažādos SM. Turklāt 2.3.1.tabulā ir skaidri atspoguļota noteiktu intervenču sasaiste ar SM9 un to ietekme uz attiecīgo RI.

128 - Apraksts

SM9 EK rekomendētie rezultātu rādītāji ir R43 un R44, kam ir atbilstošas intervences (LA10.3, LA11) ar atbilstošām mērķvērtībām, bet KLP SP šim mērķim papildus tiek attiecināti arī R10 (pēc EK rekomendācijām attiecināms SM2, SM3), R24 (SM5, SM6) un R39 (SM8), kas pēc būtības arī sekmēs SM9 sasniegšanu. Skaidrot pārējo rezultāt rādītāju izvēli.

128 - Pamatojums

RI var tikt izmantoti dažādos SM.

129 - Apraksts

Nav ietverts pamatots skaidrojums intervencēm TM4.1., TM4.2., TM4.4., TM4.5. Ietvert skaidrojumu.

129 - Pamatojums

Skaidrojums par TM4 intervencēm bija ietvers, tagad tas ir precizēts un papildināts.

13 - Apraksts

Intervence LA4.1. netiek pietiekami mērķēta uz saimniecībām ar SI līdz 100 000 EUR; krass atbalsta samazinājums, bez stingri ierobežojošiem nosacījumiem, kas varēs pretendēt uz šo atbalstu. Trūkst uzsvara uz SM2 nosaukumā norādīto - atbalsts tehnoloģijām un digitalizācijai.

13 - Pamatojums

Mērķēšana notiks caur nacionālajiem normatīvajiem aktiem un projektu atlases kritērijiem. Investīciju atbalsta mērķtiecīgai novirzīšanai noteiktas trīs saimniecību grupas - mazās (4 000-70 000 EUR apgrozījums), vidējās (70 0001 - 350 000 EUR), lielo saimniecību grupa (virs 350 000 EUR), paredzot atsevišķas finansējuma aploksnes. Tāpat ir pieņemts lēmums par finansējuma pārdali no I pīlāra - 31 milj.EUR apmērā, to novirzot vidējai saimniecību grupai. Papildus LA4.1 atbalstam paredzēts vienkāršots atbalsts mazām saimniecībām (līdz 15000 EUR), kā arī saimniecībām ar apgrozījumu līdz 150 000 EUR pieejams aizdevumu atbalsts FI veidā. Salīdzinājumam starp periodiem (2014-2020 pret 2021-2027) būtu jāņem vērā arī pārejas perioda atbalsts. Atbalsta saņemšanas nosacījumi paredz mērķtiecīgu ieguldījumu veikšanu, paredzot veikt obligāti zaļos ieguldījumus, turklāt lielajām saimniecībām 100% apmērā (faktiski atbilstoši tam kā secināts AREI ziņojumā par lielajām saimniecībām)

130 - Apraksts

Intervenču LA10.3, LA11., LA16.3., LA18, LA19.2. aprakstos ir iekļauts pamatojums maksājuma likmju noteikšanai, tomēr nav pamatots izvēlētais mērķa vērtību vienību skaits. Pamatot.

130 - Pamatojums

Vienību summa ir pamatota pie katras no intervencēm.

131 - Apraksts

Vairākām uz SM9 attiecinātajām intervencēm (LA4.1., LA4.2., LA10.2., LA16.1., LA19.2., TM4.7., TM5.9., TM5.10., TM5.13.) nav norādītas iznākuma vērtības, kas attiektos uz šo mērķi. Skaidrot un norādīt.

131 - Pamatojums

Izlaides (output) vērtība netiek atiecināta uz katru SM, kur attiecīgajai intervencei ir, piemēram, netieša ietekme. Intervencei atbilstoši EK sniegtajam skaidrojumam izvēlas vienu OI.

132 - Apraksts

Intervence TM4.5. "Oglekli un amonjaka emisijas mazinošās lauksaimniecības prakses" nav attiecināma ne uz vajadzību V5 "Informācijas pieejamības un izpratnes veicināšana par AAL lietošanu", ne uz SM9 pēc būtības, bet būtu attiecināma uz SM5. Skaidrot un veikt atbilstošus precizējumus.

132 - Pamatojums

TM4.5. intervences daļai par minerālmēslu un AAL lietošanu ir sasaiste ar SM9, jo intervence paredz, ka minerālmēslu un AAL lietošanā tiks izmantotas precīzās tehnoloģijas, kas ir arī izpratnes veidošana par mūsdienām atbilstošu AAL lietošanu un to lietošanas risku mazināšanu.

Savukārt SM5 var attiecināt tikai to TM4.5. intervences daļu, kas atteicas uz šķīdrmēslu iestrādi. Tāpēc TM4.5. intervences mērķa paltības ir sadalītas starp diviem SM un diviem R (R.20 un R.24)

133 - Apraksts

Pēc būtības, pamatojoties uz KLP SP aprakstu, arī intervences TKO1 un TKO2 varētu tikt attiecinātas kā papildinošas SM9. Izvērtēt to atbilstību.

133 - Pamatojums

Precizēts - ir ietvertas attiecīgas atsauces uz TKO intervencēm.

134 - Apraksts

SM9 apraksta SVID analīzes apkopojumā tiek norādīts, ka samazinās bioloģiskās liellopu gaļas ražošana un ka bioloģiskai lopkopībai mērķēta atbalsta trūkums nesekmē lopkopības attīstību, kas daļēji atspoguļojas V7 un V1 (2.1.9.2.punkts) par kvalitātes shēmu sekmēšanu. Tomēr, izvērtējot SM9 paredzētās intervences LA11 un LA10.3 un to nosacījumus, secināms, ka paredzētais atbalsts bioloģiskajai lopkopībai ir nepietiekams, lai sekmētu bioloģiskās lopkopības (gan piena, gan gaļas liellopu) attīstību un, iespējams, pat saglabāšanos esošajā apjomā. Intervencē LA10.3 likme piena liellopiem (izvēloties divus pieejamos atbalsta veidus) veido 90 EUR/LielV un gaļas liellopiem 43–71 EUR/LielV (izvēloties vienu vai divus atbalsta veidus), tikmēr intervencē LA11 atbalsta likme par bioloģiski sertificētu piena liellopu ir 95 EUR/LielV un par citiem dzīvniekiem (arī gaļas liellopu) 50 EUR/LielV (5.3.24.7.punkts), neskatoties uz daudz striktākām un izmaksu ziņā dārgākām bioloģiskās lauksaimniecības atbilstības prasībām, nekā intervences LA10.3 gadījumā. Šī situācija negatīvi ietekmēs arī SM4 V2 sasniegšanu. Skaidrot un izvērtēt noteiktās likmes intervencēs LA11 un LA10.3.

134 - Pamatojums

Likmes aprēķinātas atbilstoši intervenču atbalsta saņemšanas nosacījumiem un ievērojot regulas nosacījumus.

135 - Apraksts

Sasaiste ar citiem mērķiem ne visur ir pilnīga, īpaši tas attiecas uz intervenču saikni ar vajadzībām, kur SMH vajadzības ne vienmēr ir norādītas. LA19.1 un LA19.3 norādīta saistība ar SMH, bet vajadzībās nav

minēts, kuras no tām SMH risina. LA4.1, kur uz R3 rādītāju attiecas LA4.1., bet KPL SP nav norādīts SMH un attiecīgās vajadzības, piemēram, digitalizācija.

135 - Pamatojums

Par digitalizāciju nevar piekrist, jo SM2 matricā norādīta saikne starp digitalizācijas vajadzību un LA 16 intervenci, bet varētu apsvērt papildināt arī ar LA 4.1., kur R.3 jau norāda uz sasaisti - 4.1. papildināts ar ieguldījumu R.3.

136 - Apraksts

Dažādās sadaļās nav konsekvences, piemēram, TKO aprakstos ir norādīts, ka minētie pasākumi ir saistāmi ar SMH, kas arī izriet no apraksta, tomēr atsauces uz SMH vajadzībām iztrūkst TKO1 un TKO2, bet TKO3 nav atsauces uz SMH, kur tālāk norādīts vajadzībās, ka tiek risinātas ar SMH saistītas stratēģiskā mērķa vajadzības, piemēram, tehnoloģiju attīstība.

136 - Pamatojums

TKO3 nav attiecināms uz SMH, jo saskaņā ar KLP SP 2021/2115 noteikto, šī intervence ir paredzēta tikai un vienīgi biškopības nozarei ar tai saistošiem regulā noteiktiem intervences veidiem un tam paredzētu konkrētu finansējuma apjomu.
Taču ir ietvertas attiecīgas atsauces uz TKO1 un TKO2 intervencēm.

137 - Apraksts

Nav izvēlēts neviens intervences pasākums, lai risinātu SMH V7 vajadzību. Priekšlikums to paredzēt LA19. LA3 (Demonstrējumi) netiek saistīti ar kādām citām SM vajadzībām, tikai ar SMH. Iztrūkst esošās pieredzes kritisks vērtējums, kas neļauj pilnvērtīgi spriest par zināšanu ieguvēju vajadzībām. Papildināt

137 - Pamatojums

HORIZ V7 "Veicināt lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā" tikai daļēji tiks risināta KLP SP, turklāt izmantojot KLP valsts tīkla iespējas un kapacitāti.

138 - Apraksts

Mērķis šajā periodā ir saistīts ar AKIS, bet izpratne par to ir neskaidra, kas izriet no KLP SP skaidrojuma 8.1. sadaļā, gan izvēlētās sasaistes ar vajadzībām. Papildināt

138 - Pamatojums

Nav skaidra rekomendācijas būtība. AKIS īstenošanā tiek realizēta apvienojot valsts sektoru (dažādas nozaru ministrijas un citas valsts un pašvaldību institūcijas, kā arī plānošanas reģioni un Zemkopības ministrijas kapitālsabiedrība, kas ir galvenais neatkarīgu lauksaimniecības konsultāciju pakalpojumu sniedzējs SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, Valsts Lauku tīkls, vietējās pašvaldības, kā arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, kas strādā pie Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3) jomas “Zināšanu ietilpīga bioekonomika”), pētniecības un izglītības sektoru, nevalstisko un privāto sektoru. Vajadzības ir skaidri nodefinētas SMH.

139 - Apraksts

Būtu nepieciešams plašāks SMH aptveres skaidrojums un sasaiste ar citiem SM, ņemot vērā SM horizontālās ietekmes. Pamtā SMH tiek attiecināts tikai uz LA1,LA2,LA3., kas ir sašaurināta izpratne. KLP SP iztrūkst apraksta par to, cik katrā konkrētā SM horizontālais mērķis dos ieguldījumu, t.i., cik tas būs aptverošs. Ņemot vērā AKIS jomas, kas ir ārpus KLP SP, būtu jāveltī lielāka uzmanība, tam, kā šīs

jomas (piemēram, lauksaimniecības izglītība, inovācijas, digitalizācija) tiek koordinēta un izmantota KLP mērķu sasniegšanai.

139 - Pamatojums

Mūsu pieeja bijusi tāda, ka HORIZ mērķa ietvaros mēs raugāmies sistēmiski, proti, vai ir nodrošināta informācijas, apmācību, konsultāciju u.c. pieejamība, savukārt SM mērķu līmenī tiek runāts par konkrētām vajadzībām, kas ir aktuālas attiecīgā SM kontekstā, bet risināmas caur HORIZ mērķi, piemēram, dažādu specifisku apmācību nepieciešamība, lai sekmētu attiecīga SM īstenošanu, bet sistēmiski tās tiek īstenotas caur HORIZ mērķi.

14 - Apraksts

Intervencē LA4.1 augstākais atbalsta slieksnis 2 milj.EUR būtu pamatots tikai kooperatīvām sabiedrībām.

14 - Pamatojums

Maksimālais atbalsta apmērs nav noteikts KLP SP, bet tiks paredzēts nacionālajos normatīvajos aktos. Tai pat laikā ir pārskatīta maksimālā vienas vienības izmaksu summa.

140 - Apraksts

TKO ir vairāki pasākumi, kas saistīti ar vides un klimata mērķiem, piemēram TKO1, TKO2, tomēr TKO nav izvēlēti kā intervences horizontālajam mērķim. Papildināt

140 - Pamatojums

Līdzīgi kā skaidrots iepriekš, uz HORIZ mērķi raugāmies sistēmiski, proti, vai ir nodrošināta informācijas, apmācību, konsultāciju u.c. pieejamība, savukārt SM mērķu līmenī tiek runāts par konkrētām vajadzībām, kas ir aktuālas attiecīgā SM kontekstā, bet risināmas caur HORIZ mērķi. Piemēram, SM3 ir noteikta vajadzība "Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām", savukārt HORIZ mērķa ietvaros noteiktas vairākas vajadzības saistībā ar zināšanu pārnesi, konsultācijām u.c., kas rezultējas apmācību un konsultāciju intervencēs.
Ir ietvertas arī attiecīgas atsauces uz TKO intervencēm.

141 - Apraksts

KLP SP aprakstā nav references informācijas, lai veiktu tiešu salīdzinājumu ar 2019.gadu. No finansējuma un rādītāju tabulas ir secināms, ka ir paredzēti speciāli iznākuma rādītāji vides un klimata mērķu sasniegšanai SMH, kas tad būtu salīdzināmi ar iepriekšējo periodu. Papildināt

141 - Pamatojums

KLP SP apraksts tika papildināts.

142 - Apraksts

Tā kā SMH ir vērsts uz visu programmu un visiem SM, tad katrā no mērķiem ir noteikta sasaiste ar SMH, kas ir atrunāta LA1, LA2, LA3. Mazāk tas attiecas uz LA16.1, LA16.2., kuri minēti pie vides un klimata mērķiem (SM4, SM5, SM6), digitalizāciju (SM2), tomēr citi mērķi nav atsevišķi izdalīti. Papildināt

142 - Pamatojums

LA16.1 un LA16.2. ir saistāmi ar SMH - ar jaunradi, inovācijām.

143 - Apraksts

No apraksta ne vienmēr var saprast, vai un cik lielu ieguldījumu sniedz SMH konkrēto mērķu sasniegšanai. SMH LA1, LA2, LA3 intervencēs ir skaidrojums katram no mērķiem, kādu tiem sniegs atbilstošā intervence, bet citās intervencēs ne vienmēr ir atsauce uz SMH intervencēm. Piemēram, atsauces ir SM2 (LA16.1, 16.2), SM3 (LA1.1;1.3; 2.1;2.2), SM4, SM5, SM6 (LA1; LA2), SM9 (LA16.1; LA1.1; 1.2; 1.3; 2.1; 2.2), bet iztrūkst atsauces uz citos SM. SMH intervences aprakstā būtu skaidrāk norādāma sasaiste ar pārējām intervencēm un SM.

143 - Pamatojums

Precizēts

144 - Apraksts

Ieteikums ir parādīt katras intervences saikni ar SM vajadzībām. LA1, LA2, LA3 – no intervenču apraksta izriet vispārīga informācija. Dažkārt intervenču aprakstos nav minēts SMH, piemēram, LA4.1, kur rezultāta rādītājs saistāms ar R3 – lauksaimniecības digitalizāciju. Līdzīgi ir ar SM8, kur ir maz informācijas par iespējamo saskaņotību ar citiem mērķiem. LA16.1 var būt saikne ar SM1 V8 inovāciju izmantošana, kas nav norādīta.

144 - Pamatojums

LA4.1 papildināts ar atsauci uz HORIZ

145 - Apraksts

TKO gadījumā, ir norādīta saikne ar SMH, bet nav norādītas konkrētas SMH vajadzības. Piemēram, TKO3.1 gadījumā būtu lietderīgi norādīt saikni ar SMH, jo intervence saistīta ar mācībām, konsultācijām, paraugpraksēm. Līdzīgi ir ar citām TKO, kur tas ir attiecināms. Būtu vēlams papildus īss skaidrojums katrā intervencē par sinerģiju ar citiem SM, kas parādītu dažādu mērķu un intervenču savstarpējās ietekmes rezultātus.

145 - Pamatojums

TKO3, t.sk., TKO3.1. nav attiecināms uz HORIZ, TKO3 intervence ir piesaistīti tikai un vienīgi vienam konkrētam mērķim (SM1), jo to pieļauj arī KLP SP Regulā 2021/2115 noteiktā kārtība.
Taču ir ietvertas attiecīgas atsauces uz pārējām TKO intervencēm.

146 - Apraksts

Iztrūkst kritisks skatījums uz konkrētām jomām, kas ļauj tālāk formulēt attiecīgas vajadzības, piemēram, demonstrējumu nepieciešamība, nepieciešamība pēc pētījumiem, utml.

146 - Pamatojums

Šobrīd ir noteiktas vajadzības un attiecīgi tam izvēlētas intervences

147 - Apraksts

Paskaidrojuma tekstā nav analīzes un pierādījumu, kādēļ ir jāsamazina finansējums, palielinot/ samazinot rādītāju vērtības, ņemot vērā faktu, ka pasākumi ir pieprasīti, piemēram EIP skaits un konsultējamo skaits pārsniedz plānoto 2 reizes, arī apmācīto skaits pārsniedz plānotos 14000.

147 - Pamatojums

Zināšanu pārneses un inovāciju pasākumiem atvēlēti ~5% no ELFLA, turklāt, jāņem vērā, ka KLP SP aptver 5 gadu periodu un objektīvam izvērtējumam jāņem vērā arī pārejas perioda finansējums.

148 - Apraksts

AKIS kā jauns elements nav pietiekoši izprasts - un tā attiecināšana uz VLT ir uzskatāma par sašaurinātu izpratni. Izveidojot kontaktpunktu, var būt nepietiekoši. Skat. piemēram, ”Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēmas”. EIP-Agri, EK. Vairāki SVID un vajadzību formulējumi nav pietiekoši analizēti. Piemēram, darbaspēka trūkuma problēma saistībā ar digitalizāciju, lauksaimniecības izglītības popularitāti, atbalsta nepieciešamība pētniecībai vai lauksaimniecības produkcijas pārstrādes uzņēmumu modernizācijai, konsolidācijai un Latvijā radīto izejvielu izmantošanai. SMH atsauces uz vajadzībām nesaskan vajadzību aprakstā (sadaļa 2.1.) un atsaucēs intervencēs. Piemēram, vajadzībās minētas 9 vajadzības, intervencēs parādās 10. vajadzība. Nav saprotams, cik tad ir vajadzību un kāds tad ir īstais formulējums.

148 - Pamatojums

Konstatējums ir par novecojušu KLP SP versiju, jo uz sabiedriskās apspriešanas brīdi pārpratumiem par vajadzībām nevajadzēja būt.

149 - Apraksts

Iztrūkst iepriekšējā perioda kritiska izvērtējuma tekstā par katru SM uz kuru tas iespējams, kas ļautu veikt pamatotus uzlabojumus. Piemēram, vai EIP grupu skaits 2014-2020.g. periodā projektos spēj nodrošināt inovācijas, efektīvu zināšanu pārnesi un nepieciešamo klimata pārmaiņu vides jautājumu, lauksaimniecības digitalizācijas vajadzību sasniegšanu;

149 - Pamatojums

Šobrīd EIP grupu projekti ir īstenošanā un tāpēc kritisko izvērtējumu šobrīd arī nevar sniegt.

15 - Apraksts

Intervencei LA4.2. plānotais rezultāta R.39. nevar dot ieguldījumu mērķa SM2 sasniegšanā; tas attiecas uz R8.

15 - Pamatojums

Cover note un arī īstenošanas aktā noteikts - *(a) in their CAP Strategic Plan, Member States shall identify a link between result indicators and specific objectives. A result indicator may be linked to more than one specific objective*

150 - Apraksts

SMH gadījumā saskaņā ar 2.1.10 sadaļu izvēlētie rezultātu rādītāji raksturo mērķi (R1, R28). Tomēr, tas ir nepilnīgi, jo horizontāklais mērķis ir vērsts ne tikai uz zināšanām, bet arī uz modernizāciju, digitalizāciju (R3), kas nav norādīts SMH aprakstā, lai gan ir norādīts LA16.1 aprakstā. Trūkst saskaņas starp mērķi un intervencēm.

150 - Pamatojums

SMH ir precizēts atlasot R3 rādītāju mērķim.

151 - Apraksts

Būtu ieteicams izvēlēties R2 saistot to ar AKIS sistēmu un konsultantu apmācībām.

151 - Pamatojums

Nav jāizmanto visi rādītāji R. Obligāti jāizvēlas vismaz viens.

152 - Apraksts

Nav īsti skaidrots, vai plānotie rezultāti un iznākumi ir pietiekami, lai risinātu problēmu/vajadzības. Nav īsti pamatots, kāpēc rādītāji un finansējums, piemēram, apmācīto vai konsultēto skaits, ir mazāks nekā iepriekšējā periodā. Vai ir samazinājusies vajadzība, vai ir citi pamatoti apsvērumi. Vai, piemēram, kādēļ EIP skaits ir plānots lielāks ar mazāku finansējumu, nekā iepriekšējā periodā.

152 - Pamatojums

To, vai plānotie rezultāti ir pietiekami, bija jānovērtē ex-ante ietvaros, jo KLP SP ir identificētas vajadzības un piedāvātas intervences to risināšanai pieejamā finansējuma ietvarā. Vērtējot, vai tiešām ir samazinājums, jāņem vērā, ka KLPSP aptver tikai 5 gadu periodu, tāpēc jāievērtē arī pārejas perioda finansējums un atbilstošās intervences.

153 - Apraksts

Trūkst pētījumu, kas pamatotu mērķa vērtību atbilstību vajadzību apjomam. Nav pamatotu datu – cik tad vajag, piemēram, apmācīt cilvēkus, cik saimniecībām būtu interese izmantot digitālās tehnoloģijas, kāda ir pašreizējā situācija utml.

153 - Pamatojums

ZM KLP SP situācijas analīzē ir izmantojis pieejamos datus (CSP, LAD) un analizējis faktisko situāciju pagātnē piešķirtā atbalsta kontekstā. Savukār tas, vai plānotie mērķi ir pietiekami, lai atrisinātu identificētās vajadzības, bija jāvērtē ex-ante ietvaros.

154 - Apraksts

Saistībā ar SMH ir minēts par zināšanu trūkumu par daudzām tēmām, bet nav norādīts, vai tas ir tāpēc, ka nav intereses no labuma guvējiem, vai arī pakalpojuma sniedzējs nevar piedāvāt kvalitatīvu saturu. Skaidrot

154 - Pamatojums

Kvantitatīvie dati ļauj novērtēt to, cik daudziem no saimniecību vadītājiem ir lauksaimnieciskā izglītība, tomēr secinājumi par zināšanu trūkumu pamatā nākuši no diskusijām ar ieinteresētajām pusēm dažādu KLP tematisko darba grupu ietvaros. Attiecīgi, nav pieejami visaptveroši analītiski dati par zināšanu trūkuma iemesliem. Šos aspektus varētu vērtēt kādā no tematiskajiem izvērtējumiem.

155 - Apraksts

R1 tabulā norādītā mērķa vērtība attiecībā uz LA16.1 (90 cilvēki) ir apšaubāma, jo attiecas uz 30 EIP, kas ir 3 cilvēki uz vienu EIP grupu kā labuma guvēji. Līdz ar to nav skaidra kopējā mērķa vērtība, kas veido kopsummu no visām paredzētajām intervencēm, kas atteicas uz SMH. Kopējais apmācīto/ konsultēto/ no demonstrācijām un informēšanas ieguvušo skaits ir 23025, kas salīdzinoši ar iepriekšējo periodu ir mazāk. No pamatojuma tas neizriet, jo vajadzības pēc jaunām zināšanām ir aktuālas un palielinās, ņemot vērā jaunās klimata, vides, digitalizācijas, inovāciju nepieciešamības. Papildināt

155 - Pamatojums

KLP SP aptver 5 gadu periodu un jāņem vērā arī pārejas perioda finansējums un sasniedzamie rādītāji. Attiecībā uz LA16.1. ir jāņem vērā, ka obligāts nosacījums ir par vismaz 3 dalībniekiem grupā, kas attiecīgi ietverts R.1, tomēr ar nosacījumiem un projektu atlases kritērijiem tiks veicināta lielāka un visaptverošāka EIP darba grupu sastāva apstiprināšana.

156 - Apraksts

Nav datu par sadārdzinājuma un citu risku analīzi attiecībā pret dažādām intervencēm. Piemēram, SMH apmācīto skaits ir 117%, konsultēto skaits 200%, EIP grupu skaits 200%, atbalsts jaunu produktu izstrādei 132%, kas liecina par minēto intervenču nepieciešamību un pieprasījumu.

156 - Pamatojums

Izprotam novērtētāju ierosinājumu, tomēr šāda papildus analīze nemazinātu nepieciešamību pēc apmācībām.

157 - Apraksts

SMH V7 lauksaimniecības popularizēšana nav norādīta nevienā intervencē un nav atrunāts, kur tā tiks risināta.

157 - Pamatojums

HORIZ V7 "Veicināt lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā" tikai daļēji tiks risināta KLP SP, turklāt izmantojot KLP valsts tīkla iespējas un kapacitāti.

158 - Apraksts

SMH par apmācībām sadalījums pa gadiem ir līdzīgs kā esošajā periodā, paredzot apmācības sākt ar 2024.g. un turpināt līdz 2029.g. Tas nav racionāli no apmācību ietekmes, jo zināšanas vajag pielietot praksē un, ja tās tiek sniegtas 2029.g., tad pielietošana attieksies uz vēl nākošo periodu. Līdzīgi tas attiecas uz konsultantu apmācībām, kur tas nepieciešams perioda sākumā/vidū, bet ne beigās (maksimums ir 2025-2028.g. un lielāko finansējumu 2028.g.).

158 - Pamatojums

Sadalījuma pieejā vairāk tika ņemts vērā mūžizglītības, pieaugušo izglītības princips (iegūt un arvien papildināt savas zināšanas un prasmes, jo īpaši mūsdienu straujajā zinātnes un tehnoloģiju attīstības laikmetā, kad formālajā izglītībā iegūtās zināšanas un prasmes noveco arvien ātrāk), nevis tikai konkrēts plānošanas periods, ārpus kura rāmjiem vairs netiek saredzēta, uzlūkota ilgtspējīga attīstība.

159 - Apraksts

SMH gadījumā ir nepilnīga vai iztrūkst informācija/ pamatojums šādām vajadzībām: V3, tostarp paredzot finansējumu EIP projektu atbalstam; V6, kas vienlaikus palīdzētu risināt arī darba spēka trūkumu, kā arī uzlabotu uzņēmumu digitalizāciju (e-pakalpojumi, datu pieejamība lēmumu pieņemšanai, pakalpojumu pieejamības nodrošināšana e-vidē); V8 Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu, tādejādi paaugstinot izpratni par dažādām lauksaimniecības metodēm un jaunu tehnoloģiju izmantošanu, tostarp digitālo tehnoloģiju izmantošanu; V9.

Kopumā intervences aptver stratēģiskos mērķus, tomēr ne nepilnībā. SMH aprakstā iztrūkst atsauces uz TKO, kas paredz apmācības, demonstrējumus, arī izpēti, zināšanu pārnesi un izplatīšanu. Apmācības paredz arī LEADER aktivitātēs. Minētās intervences būtu jāskaidro SMH saistībā.

KLP SP aprakstā nav saprotams, kāpēc TKO1. un TKO2. intervences, kas savstarpēji ir ļoti līdzīgas, tiek attiecinātas atšķirīgi pret SMH mērķi - ja TKO1. ir attiecināta “papildinošs SMH” (5.2.1.2. punkts), tad TKO2. ir tieši attiecināts (5.2.2.2. punkts).

159 - Pamatojums

Precizēts - ir ietvertas attiecīgas atsauces uz TKO intervencēm.

16 - Apraksts

Neskaidrs pamatojums intervences LA5. raksturošanai ar R.42, kas attiecas uz sociālo iekļaušanu un SM8. Skatiet arī EK norādījumus par R un SM sasaiti.

16 - Pamatojums

Precizēts. Intervencei piemērots rādītājs R.9.

160 - Apraksts

Ne vienmēr ir skaidrs līdzsvars, jo paredzēti, piemēram, 14 demonstrējumi (O rādītājs), ar finansējumu 1,5 milj., un rezultāta rādītāju 2050 saimniecībām. Ietekmes rādītāji KLP SP netiek lietoti. Nepieciešamība pēc demonstrējumiem ir definēta un aprakstīta vajadzībās, bet nav izskaidrota, kādēļ ir paredzēts to samazināt šajā periodā un ko šāds samazinājums dos un ietekmēs. Lai gan demonstrējumi tiek definēti vajadzībās kā vidēji svarīgi, intervenču aprakstos ir uzsvērta to nozīme. Līdzīgi tas attiecas uz konsultācijām, mācībām. Ja jau aprakstā ir norādīta vajadzība, kas pamatota ar skaitļiem un parāda, ka Latvijā ir nepieciešamība pēc zināšanām, tad nav saprotams, kādēļ šis finansējums un attiecīgie iznākuma rādītāji ir samazināti. Skaidrot

160 - Pamatojums

Ņemot vērā, ka demonstrējuma intervencē tiek plānots lielāku uzsvaru likt uz inovācijām, tehnoloģiju potenciālu un ilgtspējīgas saimniekošanas metodēm nozarē, viena demonstrējuma ierīkošanas izmaksas būs lielākas, bet kopējais demonstrējumu skaits – mazāks.

161 - Apraksts

Nav noteikti ietekmes rādītāji un to vērtības. SMH potenciālā ietekme uz I1 vērtējama kā nepietiekoša, neskatoties uz relatīvo KLP SP finansējuma pieaugumu, jo tās intervences, kas saistītas ar SMH veidojas tikai no lauku atbalsta, kura kopsumma ir samazinājusies.

161 - Pamatojums

Atbilstoši KLP SP regulā noteiktajam uzraudzības un novērtēšanas ietvaram, KLP SP nav jānosaka ietekmes rādītāji.

162 - Apraksts

Iztrūkst dziļāka analīze, kas pamato vajadzības, no kā atvasinās rādītāju vērtības. Mērķis nav balstīts kvantifikācijā, piemēram, cik vajag apmācīt (ir norādīta mērķa vērtība, bet nav skaidrs, cik šī mērķa vērtība apver vajadzību un vai ar to pietiek, lai atrisinātu problēmu) u.tml. Papildināt

162 - Pamatojums

Rādītāju vērtības lielā mērā atkarīgas no finansējuma pieejamības. Savukārt tas, vai plānotie mērķi ir pietiekami, lai atrisinātu identificētās vajadzības, bija jāvērtē ex-ante ietvaros.

163 - Apraksts

Saskaņā ar EK rādītāju sarakstu SMH nav izvēlēts R2, kas saistāms ar LA1.2 konsultantu apmācībām un var tikt attiecināts arī uz LA16.1 un LA16.2, ja konsultanti tiek izmantoti attiecīgo intervenču kontekstā. R3 var tikt attiecināts uz atbalstu ieguldījumos, piemēram, LA4.1. Izvēlētās intervences ir LA1,2,3,16. R28 attiecas arī uz LA16.1, kas nav izvēlēts.

163 - Pamatojums

Nav jāizmanto visi rādītāji R. Obligāti jāizvēlas vismaz viens.

164 - Apraksts

KLP SP aprakstā iztrūkst saiknes starp vairākām SMH vajadzībām. Ar R1 papildus norādītajām vajadzībām būtu saistāmas ar šādām vajadzībām: SM2V2, SM4V3, SM7V3, SM7V6, SM9V4.

R3 saistāms ar SMH vajadzībām V6, citām SMH vajadzībām, kas attiecas uz lauksaimniecības digitalizāciju, par ko nav īsti skaidrs apraksts, vai citās vajadzībās un arī attiecīgi intervencēs, tiek ietverta digitalizācija. LA4.1 attiecas arī uz SMH, kuras vajadzības nav norādītas KLP SP aprakstā. Ja šis rādītājs netiek ietverts, tad tas nesaskan ar plānotajām rādītāju vērtībām. Citās intervencēs būtu papildināmas atsauces uz digitalizāciju, ja tādas tiek plānotas.

164 - Pamatojums

LA4.1 papildināts ar atsauci uz HORIZ

165 - Apraksts

R28 var tikt saistīts arī ar LA16.1, 16.2, kas no iesniegtās tabulas neizriet, tas nozīmē, ietverot SMH vajadzības V3, V6, V9. kas arī norādīts LA aprakstā. Iztrūkst atsauce uz R28. LA16.1 un LA16.2. No rādītāju tabulas izriet, ka vides un klimata rādītājs attiecas tikai uz mācībām, konsultācijām un demonstrējumiem un atbilstošam vajadzībām.

Pašlaik no iesniegtajiem dokumentiem nav informācijas par SMH rādītāju saikni ar TKO un attiecīgajām vajadzībām.

165 - Pamatojums

Precizēts - ir ietvertas attiecīgas atsauces uz TKO intervencēm. Atbilstoši RI vadzlīnijām katrai intervencei ir jāparedz vismaz viens RI, kas ir ievērots. Savukārt papildus RI ir paredzami situācijā, ja ieguldījuma tajā ir iespējams nošķirt/paredzēt atbilstoši atbalsta saņemšanas nosacījumiem. Skaidrojam, ka LA16.1. un LA16.2 nosacījumi neparedz nošķirtību vides un klimata jautājumiem, tāpēc R.28 nav izvēlēts.

166 - Apraksts

R1 veido O1 un O33, kur mērķa vērtība LA16.1 ir 90 labuma guvēji, bet iznākuma vērtība ir 30 EIP projektu skaits. Tas nozīmē, ka katra EIP dos ieguldījumu 3 personām. Rādītājs ir personu līmenī, bet ne EIP dalībnieku (partneru) skaits. Pretējā gadījumā, tas nav summējams ar citiem R1 iznākuma rādītājiem. O33 vērtības veido dažāda rakstura rādītāji un tie nav summējami, piemēram, kursu skaists, konsultāciju skaits, demonstrējumu skaits, līdzīgi arī O1 ar O33 kopējo summu, kas maz ko saka par sasniegto rezultāta iznākumu (6024).

166 - Pamatojums

Piekrītam, ka attiecīgais R1 un O.1 paredz atšķirīgas vērtības. Attiecībā uz EIP R.1 rādītāju vadlīnijas skaidro - All persons participating in EIP operational groups - nevis potenciālo labuma guvēju skaitu projekta īstenošanas rezultātā.

167 - Apraksts

R3 Šeit ir neproporcionāli mazs ieguldījums zināšanu radīšanā un pārnesē pret ieguldījumu saimniecības digitalizācijas jomā. Tekstā būtu skaidrojams šīs atšķirības pamatojums.

167 - Pamatojums

Intervenču līmenī R3 rādītājis tika izvēlēts pasākumiem, kuros ietvaros ir iespēja saņem KLP atbalstu par digitālu lauksaimniecības tehnoloģiju

168 - Apraksts

R28 Tajā skaitā nav informācijas par EIP grupu ieguldījumu šajā rādītājā, kas paredzēts EK rādītāju aprakstos.

168 - Pamatojums

Skaidrojam, ka LA16.1. un LA16.2 nosacījumi neparedz nošķirtību vides un klimata jautājumiem, tāpēc R.28 nav izvēlēts. EK skaidrojumi neparedz obligāti paredzēt tos rādītājus, kur atsauce ir uz EIP.

169 - Apraksts

Nav informācijas par papildus nepieciešamajiem cilvēku un prasmju vērtējumiem ieviešot jaunu atbalstu, piemēram, digitālo prasmju vērtējums saņēmējiem.

169 - Pamatojums

Iespējams kādā tematiskajā izvērtējumā varētu organizēt aptaujas par to, vai, piemēram, lauksaimniekiem ir nepieciešamās prasmes, kas būs nepieciešamas, īstenojot prasības jaunajos atbalsta pasākumos (piemēram, dažādu datu ziņošana ekoshēmu ietvaros, utt)

17 - Apraksts

SM2 raksturošanai nav izvēlēts rādītājs R.3 (lauksaimniecības digitalizācija), toties ir aprakstīti rādītāji R.39 un R.42, kuri nebūtu attiecināmi uz SM2.

17 - Pamatojums

R.3 rādītājs ir norādīts pie HORIZ mērķa, atbilstoši RI vadlīnijām ieguldījumiem pārstrādē un meliorācijai (ZMNĪ, pašvaldības) atbilstošākais ir R.39. R.42 vairs netiek piemērots.

170 - Apraksts

Trūkst informācijas par AKIS dalībnieku sadarbības analīzi un kapacitāti. Būtu nepieciešams papildus vērtējums par VRG kapacitāti, EIP grupām, pakalpojumu sniedzējiem apmācībām, konsultantiem, zinātnes un augstskolu zinātniskās kapacitātes izmantošanu AKIS kontekstā.

170 - Pamatojums

AKIS ietvaros tiks nodrošina zināšanu plūsmu starp personām, organizācijām un institūcijām, rada un izmanto zināšanas lauksaimniecībā un ar to saistītās jomās.

171 - Apraksts

Ambīcijas ir zemākas, kā iepriekšējā periodā, kas nav skaidrotas. Ņemot vērā SMH transversālo raksturu, būtu sagaidāms AKIS skaidrojums plašākā izpratnē aptverot dažādas zināšanu izveides un izplatības formas un tās savstarpējās attiecības KLP SP ietvaros, tajā skaitā, ietverot SM, gan dažādas intervences. Esošā zināšanu un inovāciju izpratne ir sašaurināta un attiecināta tikai uz kontaktpunktu. Nav izvēlēts arī rādītājs R2, kas saistāms ar konsultantu apmācību. Konsultāciju kvalitāte varētu būt AKIS veicinoša darbība, kas būtu vairāk jāatbalsta, uz ko ir norādīts arī GIZ 19. Ir atsauce uz iepriekšējā perioda pieredzes vērtējumu, tomēr nav pierādījumu.

171 - Pamatojums

Tiks stiprināta Lauksaimniecisko zināšanu un inovāciju sistēma (AKIS) un pilnveidota tās darbība, kas nodrošina zināšanu plūsmu starp personām, organizācijām un institūcijām, rada un izmanto zināšanas lauksaimniecībā un ar to saistītās jomās. AKIS īstenošanā tiek realizēta apvienojot valsts sektoru (dažādas nozaru ministrijas un citas valsts un pašvaldību institūcijas, kā arī plānošanas reģioni un Zemkopības ministrijas kapitālsabiedrība, kas ir galvenais neatkarīgu lauksaimniecības konsultāciju pakalpojumu sniedzējs SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, Valsts Lauku tīkls, vietējās pašvaldības,

kā arī Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, kas strādā pie Viedās specializācijas stratēģijas (RIS3) jomas "Zināšanu ietilpīga bioekonomika"), pētniecības un izglītības sektoru, nevalstisko un privāto sektoru

172 - Apraksts

Ne SVID, ne KLP SP aprakstā nav informācijas par digitalizācijas apjomu pašlaik un tās potenciālo ekonomisko ietekmi, kas pamatotu FI lietošanu.

172 - Pamatojums

Pamatojums finanšu instrumentu ieviešanai ir aprakstīts KLP SP 4.6.nodaļā

18 - Apraksts

Intervence LA4.3 atbilstoši 5.nodaļai ir tikai netieši attiecināma uz SM2, bet tieši uz SM4.

18 - Pamatojums

Precizēts atbilstoši ieteikumam.

19 - Apraksts

SM2 aprakstā ir norādīts, ka mērķa sasniegšanā ieguldījumu sniegs arī citas intervences, taču tām nav paredzēti rādītāji, ar kuriem mērīt to ieguldījumu SM2. Ne visas intervences ir norādītas kā sniedzošas ieguldījumu SM2, lai arī pēc būtības attiecināmas (piemēram, TKO1, TKO2).

19 - Pamatojums

Mērķi caur dažādām intervencēm tiek sasniegti gan tiešā, gan netiešā veidā. Ar R rādītājiem tiek saistītas intervences, kam ir tieša ietekme uz mērķa sasniegšanu, tāpēc attiecīgos gadījumos tiek noteikti arī kvantitatīvi mērķi. Netiešās ietekmes intervencēm kvantitatīvie mērķi netiek noteikti.

2 - Apraksts

Intervencēm TM3 un TM4 nav norādīta ietekme uz SM1, lai arī rādītāju R.6 un R.7 aprēķinos tās tiek iekļautas.

2 - Pamatojums

Ņemts vērā, precizēta 5.nodaļa.

20 - Apraksts

FI: faktiskais finanšu piešķīrums, ņemot vērā aprēķināto vajadzību, varētu būt ievērojami lielāks, tajā skaitā pārdalot no I pīlāra maksājumiem. Ievērojot identificētās lauku attīstības problēmas, būtu izskatāma FI piemērošana arī citās intervencēs, it īpaši SM8, kas vērsts uz vietējo attīstību un teritorijas aktivizēšanu.

20 - Pamatojums

Finansējums lauku attīstībai salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir samazinājies gan no ES puses, gan LV budžeta līdzfinansējums, kopumā par 248,5 milj.euro mazāk kā iepriekšējā plānošanas periodā, kas attiecīgi ierobežo iespējas īstenot lauku attīstības intervences lielākā apjomā. FI kopumā ir piešķirts 21 milj, euro, kas ir atmaksājamais finanšu resurs. Kas nozīme, ka FI ietvaros atmaksāto finansējumu varēs atkārtoti ieguldīt tajā pašā FI. Aizdevums ar kapitāla atlaidi ir plānots 4.intervencēm t.sk.arī SM8 ietvaros, intervecē LA 4.4. "Atbalsts ieguldījumiem ar lauksaimniecību nesaistītu darbību radīšanā un attīstīšanā" ir plānots ieguldīt 6 milj. euro.

21 - Apraksts

Kopumā iepriekšējo periodu atziņas ir ņemtas vērā, lai arī atsevišķu ieteikumu īstenošanu apliecinoša informācija (piemēram, prioritāra inovatīvu produktu radīšana) pašreizējā projektā nav atrodama.

21 - Pamatojums

Saskaņā ar ES tiesību aktiem dalībvalstīm nav jāveic SP piedāvāto pasākumu prioritizēšana, līdz ar to ražotāju organizācijas izvēlas sev piemērotākās intervences atbilstoši savu vajadzību apmierināšanai, saskaņā ar SP noteiktajiem mērķiem.

SP Sektrālo intervenču ietvaros tiek paredzētas intervences, kuru mērķis ir inovatīvu produktu radīšana (ieguldījumus jaunu produktu un ražošanas metožu izstrādei un ieviešanai, jaunu produktu izstrāde): Investīcijas materiālos un nemateriālos aktīvos, pētniecībā un eksperimentālās un inovatīvās ražošanas metodēs un citos pasākumos; Noieta veicināšana, saziņa un tirgvedība, tostarp rīcība un aktivitātes, kuru konkrētais mērķis ir palielināt patērētāju informētību par ES kvalitātes shēmām un veselīga uztura nozīmi, kā arī tirgu dažādošana un konsolidācija.

Tādējādi tā ir tikai RO izvēle, kādas intervences īstenot.

Turklāt R2021/2115 50. panta 7. punkta c) apakšpunkts paredz, ka katras darbības programmas ietvaros vismaz 2% tiek novirzīti saistībā ar pētniecisko un izstrādes darbu ilgtspējīgu ražošanas metožu jomā.

22 - Apraksts

Intervencē TKO1 finanšu piešķīrums ir būtiski mazāks nekā iepriekšējā periodā, ieskaitot izmaksāto atbalstu ražotāju grupām.

22 - Pamatojums

Finanšu piešķīrums TKO1 (augļu un dārzeņu ražotaju organizācijām) balstīts uz līdzšinējo pieredzi attiecībā uz augļu un dārzeņu ražotāju organizāciju (RO) īstenotajām darbības programmām. Jāatzīmē, ka finansējuma piešķīrums ir 4,1% no relaizētās produkcijas vērtība un jo mazāka RO, jo mazāks ir apgūtais finansējuma apjoms. Tādēļ ražotāju grupu apgūtais finansējums netika ņemts vērā, jo šim atbalsta veidam nebija atbalsta griesti un tādējādi mazās RG, kas vēlāk kļuva par RO, varēja īstenot savas darbības programmas neierobežotā finansējuma apjomā, respektīvi, ražotāju grupu atbalsts netika sasaistīts ar ražotāju grupas realizētās produkcijas vērtību.

2014-2020 plānošanas periodā augļu un dārzeņu RO saņemtais ES finansējums sastādīja 7,3 milj. eiro, viena gada vidējā summa sastāda 629 tūkst. eiro. Ņemot vērā, ka nākamais plānošanas periods ir 5 gadi, 629 tūkst. eiro tika sareizināts ar 5, iegūstot 3,1 milj. eiro. Tā tiek plānots, ka nākamā periodā nozarē varētu izveidoties vēl viena RO, tad papildus 3,1 milj. eiro tika pieskaitīts 629 tūkst. eiro (vienas RO darbības programmas vidējā vērtība 5 gados). Kopējā summa sastāda 3,78 milj. eiro. Ņemot vērā vērtētāju norādīto, ZM noapaļo summu līdz 4 milj. eiro.

23 - Apraksts

Intervencē LA9 finanšu piešķīrums ir 4 reizes lielāks nekā LAP 2014-2020. Tas ir adekvāts mērķu sasniegšanai, tomēr pie nosacījuma, ja tam būs atbilstošs pieprasījums.

23 - Pamatojums

Finanšu piešķīrums plānots ņemot vērā jaunu atbilstīgu kooperatīvo sabiedrību veidošanās tendenci. 2020.gadā un 2021.gadā atbilstības statusu kopā ieguva piecas kooperatīvās sabiedrības, tai skaitā viena kooperatīvu apvienība. Finanšu piešķīrums pamatots ar kooperatīvo sabiedrību konsolidēšanās un apvienošanās veicināšanu, it īpaši konvencionālo laukaugu un piena nozarē. Kooperatīvu apvienībām objektīvi ir lielāks ar to starpniecību relizēto biedru lauksaimniecības produktu apgrozījums un līdz ar to arī lielāka aprēķinātā atbalsta summa, jo tā tiek aprēķināta kā katram darījumdarbības plāna īstenošanas

gadam atbilstoši noteiktie procenti no ar kooperatīva satrpniecību realizēto biedru lauksaimniecības produktu apgrozījuma.

24 - Apraksts

Nepieciešams uzlabot KLP SP mērķtiecību saistībā ar stratēģiskajiem vides un klimata mērķiem. t.sk., prioritāri Natura 2000 teritorijās.

24 - Pamatojums

KLP SP atbilstoši tā struktūrai ir sniegta informācija un apraksti par KLP SP sasaisti ar stratēģiskajiem vides un klimata mērķiem atbilstoši KLP SP regulas XIII pielikumam.

25 - Apraksts

Saglabājas trūkums, ka KLP SP nenodrošina kvantitatīvi vērtējamu īstenojamo intervenču ietekmi uz vides un klimata stratēģisko mērķu sasniegšanu (piemēram, par kādu C02 ekviv. apjomu samzināsies emisijas lauksaimniecības sektorā? Kāda ir LPI mērķvērtība 2027. gadā?)

25 - Pamatojums

KLP SP mērķi tiek noteikti Rezultātu rādītāju līmenī, kā to nosaka KLP SP regula. Rezultātu rādītājos nav jānosaka Lauku putnu indeks 2027. gadā, tuklāt, norādam, ka SM6 apraksta 2.1.1. apakšnodaļas ietvaros ir konstatēts šāds LPI ziņojuma secinājums: "Joprojām grūti vērtēt Lauku putnu indeksu pēdējo gadu samazinājuma iemeslus. Pašlaik trūkst specifisku pētījumu, kas analizētu dažādu lauku atbalsta pasākumu ietekmi uz lauku putnu indeksus veidojošo sugu populācijām. Valstij jāveic mērķtiecīgus pētījumus, kas ļautu novērtēt Latvijas Lauku attīstības programmā ietverto pasākumu ietekmi uz lauku putnu indeksu veidojošajām sugām." Papildus tam jaunajā plānošanas periodā daudzu atbalsta intervenču ietvaros paredzēts stiprināt dažādu datu uzkrāšanu saimniecības līmenī, kas nākotnē ļaus noteikt arī saimniecību individuālo situāciju un vērtēt ieguldījumu vides/klimata mērķu sasniegšanā.

26 - Apraksts

Stratēģisko uzstādījumu definēšanā nav veidota sabalansēta pieeja. Jāpilnveido stratēģiskie uzstādījumi, kā arī SM4 definēt atsevišķu stratēģisko uzstādījumu no SM5 un SM6.

26 - Pamatojums

Uzskatām, ka stratēģiskais uzstādījums "Katra saimniecība, efektīvi izmantojot resursus, iegulda bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un klimata pārmaiņu mazināšanā", aptver visus 3 vides/klimata mērķus un to nodalīšana neatstās nekādu ietekmi un finansējuma sadalījumu, kā arī intervenču izvēlēm. Tāpat uzstādījums nerada pretrunu, jo atbalsta izmantošana ir brīvprātīga, tāpēc lai arī mudinātas iesaistīties videi draudzīgās praksēs ir visas saimniecības, praktiski izsekojamas būs tās, ka faktiski šādas prakses īstenos un pieteiksies atbalstam.

27 - Apraksts

Kopumā KLP SP stratēģijas izklāstā pietrūkst izvērstākas analīzes par starptautiskajām stratēģijām un rīcībām - Zaļais kurss, No lauka līdz galdam, ES biodaudzveidības stratēģija u.c. Nepieciešams iekļaut aprakstu, ko tās paredz, kāda ir to sinerģija un kā KLP SP tās ņem vērā.

27 - Pamatojums

KLP SP iekļauta jauna nodaļa (2.3.3.nodaļa), kurā skaidrots Latvijas ieguldījums Eiropas Zaļā kursa mērķos, izmantojot piedāvātās atbalsta intervences.

28 - Apraksts

KLP SP nedod ieskatu par demarkāciju, sinerģiju un koordinētību ar citiem ES fondiem, kas tiek izlietoti KP teritorijā un KLP atbalsta saņēmējiem.

28 - Pamatojums

Sagatavots izvērsts apraksts par papildinātību un demarkāciju ar citiem ES finanšu instrumentiem (4.5.nodaļa)

29 - Apraksts

Lai panāktu lietderīgāku KLP SP ieguldījumu, nepieciešams mērķteritorijas un citus atbalsta saņemšanas kritērijus iestrādāt arī saistītajos normatīvajos aktos.

29 - Pamatojums

KLP SP ir stratēģisks dokuments, kas aptver izvirzītos mērķus, risināmās vajadzības, plānoto intervenču vispārīgus aprakstus. Detalizēta informācija par atbalsta saņemšanas nosacījumiem, t.sk., kritēriji, tiks atrunāti nacionālajā regulējumā kā līdz šim.

3 - Apraksts

Intervences TKO3.1-3.7 attiecinātas tikai uz SM1, lai arī to ieguldījums būtu attiecināms arī uz citiem SM, un R.35 attiecināms uz SM6.

3 - Pamatojums

Saskaņā ar KLP SP Regulas Nr.2021/2115 noteikto biškopības nozarē dalībvalstis tiecas sasniegt vismaz vienu no 6. panta 1. punktā noteiktajiem attiecīgajiem konkrētajiem mērķiem un atbilstoši šim izvēlētājam konkrētajam mērķim paredzēt vienu vai vairākus izvēlētos interevnces veidus. 2.5. nodaļā paredzētie TKO3.1.-3.7 nav attiecināmi uz citiem SM, jo saksakņā ar iepriekšminēto regulu LV ir izvēlējusies tikai SM1 un tam ir paredzējusi vairākus interevences veidus (TKO3.1-3.7). Tāpat arī R35 saskaņā ar noteikto regulējumu un KOM skaidrojumu var neattiecināt uz izvēlētiem intervences veidiem, ja intervence tiek īstenota biškopības nozares līmenī, nevis kā tiešs atbalsts katram biškopim.

30 - Apraksts

Sagatavotajā KLP SP ekoshēmu finansējums gandrīz 2 reizes pārsniedz LA intervencēm atvēlēto. Esošais pamatojums nesniedz skaidrojumu šādai izvēlei.

30 - Pamatojums

KLP SPR 97.pants nosaka, ka katru kalendāro gadu vismaz 25% no tiešo maksājumu aploksnes ir jārezervē ekoshēmām. Ekoshēmas ir maksājums, ko piešķir, lai stimulētu un atlīdzinātu par sabiedriskā labuma radīšanu ar videi un klimatam labvēlīgas lauksaimnieciskās prakses starpniecību, vai kā kompensācija par šādas prakses īstenošanu.

Papildus tam, kopumā LA finansējums ir gandrīz 3 reizes mazāks kā I pīlāra finansējums. Lai stiprinātu mazo un vidējo saimniecību attīstību, kā arī jaunos lauksaimniekus tiks veikta pārdale no TM uz LA 74,3 milj.EUR apmērā. Tomēr LA finansējums salīdzinājumā ar iepriekšējo plānošanas periodu ir samazināts par 248,5 milj.EUR, kas būtiski ietekmē izvēlēto intervenču mērķu izpildi un iespējas paredzēt lielāku finansējumu agrovides intervencēm.

31 - Apraksts

Jaunajām intervencēm un LA11 KLP SP ir mainīta konceptuālā pieeja, ieviešot ekoshēmas un mainot likmju struktūru. Tādējādi paredzams, ka sākotnēji rezultāta rādītāji būs zemāki. Lai sasniegtu definētās mērķa vērtības, nepieciešams paredzēt aktīvas informatīvās kampaņas un pirmajos gados neierobežot saistību uzņemšanos par jaunām papildu platībām pretstatā tam, kā tas bijis iepriekšējos gados.

31 - Pamatojums

Rādītāji ir plānoti piesardzīgi. Tiks organizēta sabiedrības informēšana

KLP SPR 97.pants nosaka, ka katru kalendāro gadu vismaz 25% no tiešo maksājumu aploksnes ir jārezervē ekoshēmām.

Saistību uzņemšanas ierobežojums, kā tas ir bijis noteikts iepriekšējos gados, tiek noteikts tikai tādā gadījumā, ja parādās indikācijas, ka atbalstam pieteikto platību apjoms var pārsniegt atbalsta pasākumam paredzēto finansējumu, tādejādi nodrošinot drošu finanšu vadību, kā arī garantējot iespējas saņemt atbalstu lauksaimniekiem piecus saistību gadus.

32 - Apraksts

R14 – R24 un R29 – R34 ir no platībām tieši izrietošie platību maksājumu rādītāji, kuri veido hektārus un vai platību īpatsvaru procentos. Attiecīgi iznākuma rādītājs vai nu sakrīt ar R, vai tiek atbilstoši aprēķināts. Tā kā patlaban KLP SP nav sniegts likmju aprēķina pamatojums, problemātiski novērtēt cēloņsakarības, jo īpaši tas attiecināms uz ekoshēmām, kuras ir jaunas intervences.

32 - Pamatojums

EK īstenošanas akti neprasa iekļaut KLP SP atbalsta likmju aprēķinus, jo KLP SP ir stratēģisks dokuments, kas aptver izvirzītos mērķus, risināmās vajadzības, plānoto intervenču vispārīgus aprakstus, lai sniegtu priekšstatu par plānoto KLP realizēšanu Latvijā, taču pie katras no intervence 5.nodaļas aprakstā ir sniegta informācija par likmju aprēķina metodiku, kas ļauj izdarīt secinājumus par likmju tvērumu.

33 - Apraksts

Latvijā veiktie pētījumi neliecina, ka saudzējošas augsnes apstrādes metodes (intervence TM 4.4) dos ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā, tā būtu vairāk attiecināma uz SM5 nevis SM4.

33 - Pamatojums

TM4.4. ir attiecināta uz SM5.

Mēs nevaram balstīties tikai uz Latvijā veiktiem pētījumiem, ir jāņem vērā arī pasaulē veiktie pētījumi. Prakse "Minimāla augsnes apstrāde" kā viens no potenciāli ieviešamiem SEG emisijas samazinošiem pasākumiem ir minēts LLU 2018.g. Monogrāfijā "SILTUMNĪCEFEKTA GĀZU EMISIJU SAMAZINĀŠANAS IESPĒJAS AR KLIMATAM DRAUDZĪGU LAUKSAIMNIECĪBU UN MEŽSAIMNIECĪBU LATVIJĀ"

Prakses saudzīgai augsnes apstrādei un pat konservējošo lauksaimniecību iesaka piemērot arī EK: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/factsheet-agri-practices-under-ecoscheme_en.pdf

34 - Apraksts

SM4 KLP SP nav visu Latvijas klimata mērķu apraksta, tostarp Latvijas stratēģijā klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.gadam noteikto zemes sektora mērķu apraksta, kā arī ieskicējuma par ES Fit to 55 pakotnes ietvaros plānotajiem un šobrīd diskutētajiem klimata pārmaiņu samazināšanas mērķiem Latvijai periodā līdz 2030.gadam.

34 - Pamatojums

Papildināts SM4 situācijas apraksts par Latvijas stratēģijā klimatneitralitātes sasniegšanai līdz 2050.gadam. Ņemot vērā, ka joprojām noris diskusijas par mērķu pārskatīšanu, tad uzskatām, ka jau šobrīd situācijas analīzē ietvertā informācija ieskicē galvenos problēmjautājumus.

35 - Apraksts

SM4 SVID aprakstā un konstatējumos nav minēti apsvērumi attiecībā uz ilgtspējīgas enerģētikas attīstību ne lauksaimniecībā, ne pārstrādē, taču intervencēs tam paredzēta salīdzinoši nozīmīga loma. Intervences ieviešanā ieteicams veikt uzskaiti starp KLP SP ieguldījumu lauksaimniecības un enerģētikas sektoros emisiju uzskaitē, lai nodrošinātu, ka prioritāri tiek atbalstīti ieguldījumi lauksaimniecības sektora SEG emisiju samazināšanā.

35 - Pamatojums

Jautājums risināms nacionālās likumdošanas ietvaros, prioritāri atbalstot ieguldījumus tādās darbībās, kas vērstas uz emisiju samazinājumu lauksaimniecības sektorā, kā arī uzkrājot datus pasākumu īstenošanas uzraudzībai.

36 - Apraksts

Intervencei LA 8 izvēlētai mērķa vērtībai O.14 nav precīzas atbilstības, jo intervence neparedz papildus saistības, kas pārsniedz obligātās prasības.

36 - Pamatojums

Regulas 2115/2021 70.pantam nav iespējams izvēlēties saturiski citu OI veidu. Šobrīd jaunā numerācija ir O.15. un tā ir atbilstoša, jo intervencē iekļautie nosacījumi pārsniedz obligātās prasības, kas jāņem vērā, lai normatīvo aktu ietvaros veiktu jaunaudžu retināšanu, neproduktīvu mežaudžu nomaiņu.

37 - Apraksts

LA4.6. attiecināta uz R27, kas ir projektu skaits. Tas neatspoguļo intervences ieguldījumu mērķī pēc būtības. Labāka atbilstība ir R31, jo intervences rezultātā tika atjaunotas ES nozīmes zālāju biotopu platības. Svarīgs rezultāts ir tieši atjaunotā platība, kura noteikta 1 300 ha apmērā, tāpēc ieteicams platības rādītāju iekļaut vismaz kā papildu rādītāju.

37 - Pamatojums

Rādītāji izvēlēti atbilstoši rādītāju vadlīnijām (fiches). R.31 nepiemēro investīciju pasākumam.

LA4.6. ir mainīts rezultatīvais rādītājs uz R.32, bet arī tā ietvaros ir jānorāda īstenoto projektu skaits. Papildus skaidrojam, ka katrai intervencei 5. nodaļas aprakstā ir iekļauta informācija par plānoto ikgadējo izlaides rādītāju noteikšanas metodoloģiju, kas ir papildināta ar informāciju par īstenojamo projektu platību.

38 - Apraksts

LA 4.3 mērķa vērtība ir 372 meliorācijas projekti, bet no intervences apraksta nav gūstama informācija par to, cik projekti plānoti lauksaimniecības, cik meža zemē, kāda varētu būt projektu vidējā ietekmētā platība

38 - Pamatojums

Rādītāji neparedz šādi nodalīt, informācija uzkrājama intervences īstenošanas laikā.

39 - Apraksts

LA 7.1 mērķa vērtība ir neadekvāti zema attiecībā pret apmežošanai pieejamo mazproduktīvo lauksaimniecības zemi un jo īpaši attiecībā pret LIZ ar organisko augsni, kuras apmežošana dod vislielāko klimata pārmaiņu samazinājuma efektu.

39 - Pamatojums

LA 7.1 mērķa vērtība ir noteikta, ņemot vērā gan šai intervencei pieejamo finansējumu, gan vairākus citus limitējošos faktorus, kā piemēram, faktiski tirgū pieejamais meža reproduktīvais materiāls visā plānošanas periodā (ik gadu valstī tiek saražots konkrēts apjoms), ļoti specifiskie šī atbalsta saņemšanas kritēji pēc būtības (ne katrs interesents, ne katru LIZ drīkst apmežot (svarīga augsnes kvalitāte, bioloģiskā daudzveidība, meliorācijas sistēmu funkcionalitāte u.c.)).

4 - Apraksts

Vajadzība SM1 V8 ir nepietiekami pamatota ar SVID elementiem, un nav skaidrs, kādēļ tiek attiecināta uz SM1. Tā parādās vajadzību sarakstā, bet nav minēta SM1 aprakstā. SM1 trūkst intervenču, kuras būtu tieši vērstas uz šo vajadzību.

4 - Pamatojums

Izvērtējot pārējo vajadzību saturu un sasaisti ar intervencēm, šī vajadzība ir svītrota.

40 - Apraksts

LA 8 mērķa vērtības 54 000 ha novērtēšanu apgrūtina tas, ka KLP SP nav pieejama informācija par mērķa platības sadalījumu kopšanai un neproduktīvo mežaudžu nomaiņai.

40 - Pamatojums

Tā kā intervences LA8 ietvaros ir plānots ar trīs dažādām aktivitātēm risināt divas KLP SP vajadzības "Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti, mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām" un "Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu", turklāt šīs abas vajadzības sniegs ieguldījumu vienā un tajā pašā rezultatīvajā rādītājā (R.30 Ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas veicināšana: tādas meža zemes īpatsvars, kurā noteiktas saistības atbalstīt meža aizsardzību un ekosistēmu pakalpojumu pārvaldību), tad nav lietderīgi nošķirt vairākas plānotās vienību izmaksas.

KLP SP 5. nodaļā, intervences LA8 apraksta 12.punktā ir paskaidrots, ka: "jaunaudžu kopšana tiks veikta 55 tūkst.ha platībā un mežaudžu nomaiņa 4 tūkt.ha platībā."

41 - Apraksts

Rezultātu rādītāju plānošanā nav ņemts vērā Fit to 55 izvirzītais ES un nacionālo klimata mērķu palielinājums periodā līdz 2030. Īpaši var uzsvērt to, ka nav ņemts vērā ZIZIMM sektora ambiciozais klimata mērķu palielinājums laika periodā 2020-2030 un tas, ka ZIZIMM sektoram 2050.gada klimatneitralitātes mērķa sasniegšanā ir būtiska loma – nepieciešamas mērķtiecīgas darbības CO2 piesaistes palielināšanā jau tagad, jo attiecībā uz mežu nav iespējami īstermiņa risinājumi. Ar ZIZIMM sekotru saistītās intervences ir precīzi vērstas, bet saistībā ar to nepietiekamajām mērķa vērtībām, nedos pietiekamu devumu Latvijas klimata pārmaiņu samazināšanas mērķu sasniegšanā.

41 - Pamatojums

KLP SP mērķa vērtības katrai no intervencēm tika noteiktas ņemot vērā gan pieejamos finanšu resursus, gan līdzšinējo pieredzi 2014-2020 plānošanas perioda pasākumu administrēšanā t.sk. atbalsta pretendentu aktivitāti atkarībā no katra pasākuma definētajiem atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Tā pat KLP SP ietvaros atbalstāmās aktivitātes ir izvēlētas ņemot vērā ne tikai ieguldījumu klimata kontekstā, bet arī bioloģiskās daudzveidības kontekstā. Piemēram, ne tikai LA7.1. , bet arī LA4.3. (jaunu meliorācijas sistēmu būvniecība meža zemēs) dotu būtisku CO2 piesaistes palielinājumu, bet no bioloģiskās daudzveidības viedokļa, šo intervenču ieguvumi tiek apšaubīti.

Tai pat laikā jāatzīst, ka "Fit for 55" nav vienīgais ietvars, kas nosaka meža sektoram mērķus. Arī ES Meža stratēģija nosaka mērķus meža nozarei klimata, bioloģiskās daudzveidības un bioekonomikas kontekstā. Visu šo mērķu vienlaicīga sasniegšana ir apšaubāma.

42 - Apraksts

SM4 mērķvērtību noteikšana, balstoties uz iepriekšējā perioda aktivitāti, informāciju par iepriekšējo pieredzi attiecībā uz pieprasījumu, nav atbilstošs, jo periodā 2020-2030 ES un attiecīgi arī Latvijas līmenī ir izvirzīti daudz abmiciozāki klimata pārmaiņu samazināšanas mērķi, virzībā uz kuru sasniegšanu, KLP SP ir jādod atbilstoši lielāks ieguldījums.

42 - Pamatojums

Mērķvērtības noteiktas prognozējot iespējamo lauksaimnieku interesi iesaistīties atbalsta intervencēs (t.sk. arī balstoties uz iepriekšējo periodu), kā arī rēķinot potenciālās atbalsttiesīgās platības/dzīvniekus. Ambīcijas ir noteiktas politikas līmenī, tomēr lauksaimnieku motivāciju nenosaka politisko ambīciju līmenis, bet gan adekvāti atbalsta instrumenti, kas palīdzētu kompensēt negūtos ienākumus. Ņemot vērā pieejamo finansējumu un vairāk kā 2 gadu ilgušās dikusijas ar lauksaimniekiem, apsverot piedāvātos atbalsta insrumentus, uzskatām, ka mērķa vērtības ir noteiktas reālistiski.

43 - Apraksts

KLP SP nepieciešams precizēt ar amonjaka emisiju samazinājumu saistīto intervences loģiku un skaidrāk nodalīt ar to saistītās intervences. Intervencei LA10.3. var paredzēt tiešu ieguldījumu SM5 saistībā ar gaisa kvalitātes uzlabošanu.

43 - Pamatojums

Atbilstoši "Cover note", amonjaka emisiju mazināšanas novērtēšana notiek ne tikai SM5, bet arī SM4 ietvaros.

SM5 ietvaros, ar rezultatīvo rādītāju R.20., amonjaka emisijas augkopības sektorā palīdzēs mazināt TM4.5., kurā ir paredzēta tieša škidrmēlus iestrāde augsnē izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi. Savukārt no LA4.1. būs pieejams atbalsts precīzo tehnoloģiju iegādei, t.sk. škirdmēslu tiešai iestrādei, kā arī tiks atbalstīti ieguldījumi kūtsmēslu krātuvju nosegšanai un pārbūvei.

SM4 ietvaros, ar rezultatīvo rādītāju R.13, lai samazinātu SEG un amonjaka emisijas no lopkopības sektora, LA10.3. sniegumu dos caur pagarinātas ganīšanas sezonu piena govīm (160 dienas), kas tiks attiecināts uz 44 494 liellopu vienībām, savukārt, intervence LA11, - palielinot kopējo piena govju skaitu sektorā līdz 33 000 galvām, jeb liellopu vienībām.

44 - Apraksts

SM5 intervences stratēģija ir daļēji atbilstoša, tā papildināma ar LA10.3.

44 - Pamatojums

Atbilstoši "Cover note", amonjaka emisiju mazināšanas novērtēšana notiek ne tikai SM5, bet arī SM4 ietvaros.

SM5 ietvaros, ar rezultatīvo rādītāju R.20., amonjaka emisijas augkopības sektorā palīdzēs mazināt TM4.5., kurā ir paredzēta tieša škidrmēlus iestrāde augsnē izmantojot lentveida izkliedētāju vai inžekcijas metodi. Savukārt no LA4.1. būs pieejams atbalsts precīzo tehnoloģiju iegādei, t.sk. škirdmēslu tiešai iestrādei, kā arī tiks atbalstīti ieguldījumi kūtsmēslu krātuvju nosegšanai un pārbūvei.

SM4 ietvaros, ar rezultatīvo rādītāju R.13, lai samazinātu SEG un amonjaka emisijas no lopkopības sektora, LA10.3. sniegumu dos caur pagarinātas ganīšanas sezonu piena govīm (160 dienas), kas tiks attiecināts uz 44 494 liellopu vienībām, savukārt, intervence LA11, - palielinot kopējo piena govju skaitu sektorā līdz 33 000 galvām, jeb liellopu vienībām.

45 - Apraksts

Caur intervenci TM4.6. KLPSP rada negatīvu ietekmi uz SM6.

45 - Pamatojums

Nav ņemts vērā, jo nepiekrītam novērtētāju argumentācijai.

Intervence TM4.6. ietver arī zālāju biotopus un tajos apsaimniekošana ir jāveic atbilstoši konkrētā biotopa nosacījumiem neskatoties uz to vai to pieteiks arī ekoshēmai. Ekoshēmu nosacījumi ir papildus saistības.

Atbalstīti tiks visi zālāji (ilgadīgie zālāji un aramzemē sētie zālāji), jo izvērtējot Latvijas situācija tika secināts, ka zālāju sadalījums pa lopkopības sektoriem nav vienmērīgs, ilgadīgo zālāju platības pārsvarā apsaimnieko saimniecības ar ganāmiem mājlopiem, bet piena lopkopības saimniecībās dominē aramzemē sēto zālāju platības. Tāpēc, lai neradītu diskriminējošu vai kropļojošu situāciju lopkopības nozarēs, atbalsts ir paredzēts visiem zālājiem. Turklāt aramzemē sētie zālāji ir potenciālie ilggadīgie zālāji, jo atbalsta kontekstā par ilggadīgo zālāju tiek uzskatīta platība, kurā 5 gadus pēc kārtas ir bijis deklarēts zālājs.

46 - Apraksts

KLP SP nav skaidrots, kā rādītājam O.8. tiks nodrošināta nepārklāšanās platību uzskaitē.

46 - Pamatojums

Pārklāšanās novērsta. Informācija 2.3.2. tabulā un katras intervences aprakstā par konkrēto rādītāju ieveršanu.

47 - Apraksts

Latvijā nav izveidota metodoloģiski pamatota pasākumu ietekmes aprēķinu sistēma nevienam no SM5 provizoriskajiem ietekmes rādītājiem, tāpēc vadošajai iestādei jāizstrādā metodika un jāveic to aprobācija.

47 - Pamatojums

KLP ietekmes rādītāju izvērtēšanas metodoloģija ir ES līmeņa jautājums, lai dati būtu salīdzināmi. Tāpēc tā nav uzskatāma par Vadošās iestādes kompetenci un ieteikums nav ņemts vērā.

48 - Apraksts

Pozitīvi, ka paredzētas augstākas likmes ĪJT un riska ūdensobjektos LA10.1. un 10.2 attiecīgi par 20% un 10%, tomēr nepieciešams likmju starpību paaugstināt vēl vairāk, lai sniegtu nozīmīgāku ieguldījumu. Tāpat rosinām paredzēt mitrzemju izbūvi tikai vai galvenokārt ĪJT un riska ūdensobjektos vai būtiski mainīt atbalsta intensitātes nosacījumus.

48 - Pamatojums

Intervences LA10.1. un LA10.2. ietveros ir definētā mērķteritorija un pārējā, attiecīgi katrā no teritorijām ir veikti aprēķini par neiegūtajiem ieņēmumiem un zaudējumiem, kas būtu kompensējami. Konstatēts, ka abu intervenču mērķteritorijā, dažādu lauksaimniecisko darbību ierobežojumu dēļ, ir lielāki zaudējumi un neiegūtie ieņēmumi, kas atstāj ietekmi un atblasta likmju noteikšanu.

Intervences LA4.5. īstenošanas vieta intervences aprakstā noteikta kā īpaši jutīgā teritorija, riska ūdens objektu sateces baseinu teritorijas.

49 - Apraksts

Nepieciešams paredzēt aktīvas informatīvās kampaņas un pirmajos gados neierobežot saistību uzņemšanos par jaunām papildu platībām.

49 - Pamatojums

Saistību uzņemšana agrovides pasākumos tiek ierobežota tikai parādoties indikācijām, kad atbalstam tiek pieteikts vairāk platību kā plānots, kas var rezultēties ar iespējamu finansējuma trūkumu, lai segtu lauksaimnieka uzņemtās piecu gadu saistības. Līdz šim saistību uzņemšana ir ierobežota tikai

bioloģiskajā lauksaimniecībā, ņemot vērā, ka pieteikto platību apjoms pārsniedza sākotnēji plānoto attiecīgi arī pieejamā finansējuma apjomu

5 - Apraksts

Nav aprakstīts O.3 rādītājs – KLP atbalsta saņēmēju skaits, kam būtu jāraksturo saimniecību (vienību) skaits, kas saņem attiecīgo atbalstu. Šis rādītājs nepieciešams rezultātu novērtējumam.

5 - Pamatojums

O.3. rādītājs tiek izmantots tikai uzraudzības nolūkos, tāpēc tā mērķa vērtības netiek prognozētas. Tomēr uzskaite tiks nodrošināta un dati būs pieejami.

50 - Apraksts

LA4.3, LA4.5, LA4.6 kā mērķvērtības definēts darbību skaits (projekti), kuri paši par sevi neļauj novērtēt mērķa vērtību atbilstību, jo tiem ļoti svarīgas ar projektiem ietekmētās platības. Ieteicams starpposmos izvērtēt rezultāta rādītājus, tsk., pievērst uzmanību ietekmētajām platībām.

50 - Pamatojums

Rādītāji izvēlēti atbilstoši rādītāju fišēm. Izvērtēšana notiks atbilstoši regulējuma prasībām, turklāt to iespējams vērtēt nepārtrauktās novērtēšanas ietvaros.

Papildus norādam, ka katrai intervencei 5. nodaļas aprakstā ir iekļauts skaidrojums par plānoto ikgadējo izlaides rādītāju noteikšanas metodoloģiju, kas ir papildināta ar informāciju par īstenojamo projektu platību, taču nav norādama katra projekta "ietekmētā platība", kas ir daudz plašāks jēdziens, rādītājs un KLP nav prasība tādu norādīt.

51 - Apraksts

KLP SP LA11. tiek mainīta pieeja atbalsta likmēm, lielākoties samazinot pamatlikmes, taču piedāvājot vairākas papildu iespējas ekoshēmās un citās intervencēs. KLP SP nepieciešams dot skaidrojumu kā šādas izmaiņas varētu ietekmēt LA11. atbalsta saņēmēju aktivitāti un kopējos ieņēmumus.

51 - Pamatojums

Uzskatām, ka šāda politikas realizācijas ietekme bija jānovērtē ex-ante procesā.

Skaidrojums, ka jaunā politika paredz lielāku ieguldījumu no visu lauksaimnieku pusees, tāpēc ir paredzēts ekoshēmumu atbalsts, uz kuru var pretendēt arī bioloģiskie lauksaimnieki. Intervences LA11 aprakstā ir norādīta atbalsta likmes aprēķināšanas metodika, kas ir kompensējošs maksājums par intervences prasību izpildes rezultātā radītajiem papildus zaudējumiem un neiegūtajiem ieņēmumiem, kas balstīts uz bruto segumu aprēķinu salīdzināšanas tradicionālajā lauksaimniecības praksē un bioloģiskajā lauksaimniecības praksē.

52 - Apraksts

Pretstatā LA intervencēm ekoshēmu pieeja ir jauna, tāpēc, lai novērtētu mērķvērtību atbilstību, svarīgi zināt kādas ir esošās platības atbilstoši plānotajiem nosacījumiem ekoshēmās? Piemēram, saistībā ar TM4.1. būtiski zināt kādas platības jau patlaban tiek apsaimniekotas atbilstoši izvirzītajiem nosacījumiem, lai novērtētu, cik reālas un ambiciozas ir izvirzītā mērķa platības. Līdzšinējie pētījumi liecina, ka jau patlaban Latvijā dominējošā augmaiņas prakse aramzemēs ir ar vienu kūltūraugu (kvieši) 3 gadus pēc kārtas. Tāpat ievērojamie ieguldījumi iepriekšējos periodos precīzajās mēslošanas iekārtās ar atbalstu arī mēslošanas plānu izstrādei ir veicinājuši to, ka mēslošanas plāni ir kļuvuši par laukaugu audzēšanas nozīmīgu sastāvdaļu. Tāpat AAL lietošanas uzskate jau tiek pieprasīta saskaņā ar normatīvajiem aktiem. Līdz ar to TM4.1. noteiktā mērķplatība visticamāk Latvijā jau ir sasniegta un iespējams pat pārsniegta un kļuvusi par normālu lauksaimniecisko praksi augkopības saimniecībās. Līdz

ar to arī pastāv risks, ka atvēlētais finansējums būs nepietiekams. TM4.1. kontekstā nepieciešams izvērstāks pamatojums šādas mērķa vērtības izvēlei.

52 - Pamatojums

TM4.1. paredz atbalstu aramzemei (ar dažiem kultūraugu izņēmumiem) un ilggadīgo stādījumu platībām. Dati par atbalstam deklarētajām platībām pa kultūraugu veidiem ikgadēji ir pieejami LAD mājas lapā. Tāpat ir ņemti vērā VAAD sniegtie dati par platībām, kurās ir veiktas augšnu analīzes un esošo laboratoriju kapacitāti. Mēslošanas plānu sagatavošana šobrīd ir nepieciešama tikai NJT un kopsavilkums tiek sagatavots 1 reizi gadā līdz 30.novembrim. Savukārt TM4.1. intervences mērķis ir veicināt, ka mēslošanas plāni tiek sagatavoti visā Latvijas teritorijā un ņemot vērā augšnu analīžu datus un ieteikumus, bet uzskaite un ziņošana par mēslojuma un AAL lietošana būs jāveic regulāri (reizi mēnesī vai reizi divos mēnešos) un izmantojot elektronisku sistēmu, tādējādi nodrošinot reāllaika uzskaiti.

53 - Apraksts

TM4.2. kā rezultāta rādītājs izvēlēts R34. - Ainavas iezīmju saglabāšana: tādas izmantotās lauksaimniecības zemes platības (ILZP) īpatsvars, kurā noteiktas atbalstītas saistības pārvaldīt ainavas iezīmes, tostarp dzīvžogus un kokus. Jau minēts, ka šī intervence tieši saistāma ar SM5 (t.sk., izmainot nosaukumu), līdz ar to arī šai intervencei atbilstošs ir R22. Definētā mērķa vērtība ir atbilstoša, taču ieteicams šo ekoshēmu sākotnēji vismaz pirmos 2 gadus ieviest tikai ĪJT un riska ūdensobjektos, kuros prioritāri novēršamas piesārņojuma no lauksaimnicības noteces.

53 - Pamatojums

TM4.2. intervencei R34 ir piemērots tikai nelielai platības daļai, t.i. zaļmēslojumu augu papuvei, jo papuve saskaņā ar Biodaudzveidības stratēģijā minēto ir augstvērtīgs ainavu elements. Kā arī Zaļā kursa mērķī par augstvērtīgiem ainavu elemetniem ir ietvertas visas valsts papuves (Eurostat dati).

Ieteikums par intervences ierobežošanu tikai uz ĪJT nav saprotams, jo ierobežotu intervences devumu.

54 - Apraksts

TM4.3. risināmā vajadzība Latvijā ir ļoti aktuāla, lai uzlabotu stāvokli mērķa vērtībai jābūt lielākai. Taču intervences mērķa vērtība noteikta atbilstoši pieejamajam finansējumam. Tā kā nozīmīgas augsnes kvalitātes problēmas ir konstatētas bioloģiskajās saimniecībās tieši aramzemēs, tad ieteicams šo ekoshēmu sākotnēji ieviest tikai bioloģiski apsaimniekotās platībās.

54 - Pamatojums

TM4.3. mērķa platība ir noteikta ņemot vērā VAAD sniegto informāciju par platībām, kurās veikta augšņu agroķīmiskā izpēte un to secinājumiem. Pamatkaļķošana būtu nepieciešama apmēram 23% no aramzemes, tomēr jāatceras, ka Latvijā tiek audzētas arī kultūras, kas labi aug arī skābākās augsnēs (kartupeļi, rudzi, auzas, griķi, vairums stiebrzāļu u.c.), tāpēc tām pamatkaļķošana nav nepieciešama. Tāpēc reālās platības, kurās būtu nepieciešams veikt kaļķošanu ir prognozējama 200 000 ha apmērā.

Augsnes kvalitātes nodrošināšana ir būtiska neatkarīgi no izvēlētās saimniekošanas metodes, tāpēc nav pamatojuma ierobežojošiem nosacījumiem (LBLA sniedza viedokli ka daudz nozīmīgāk par kaļķošanu būtu piedāvāt pasākumus intensīvās prakses maiņai. Tāpēc LBLA aicina šo pasākumu neiekļaut, bet meklēt citus risinājumus augsnes skābuma regulēšanai).

55 - Apraksts

TM4.6. intervences mērķa vērtība aptver ievērojamu daļu no zālāju platībām. Jau minēts, ka šī intervence saistāma arī ar SM6 un tādējādi nebūtu pamatota aramzemē sēto zālāju iekļaušana tajā. Kopumā mērķa platība ir izvirzīta par lielu, jo ar lopkopības saimniecībām saistītie zālāji neaptver tik nozīmīgas platības. Tāpēc nepieciešams sniegt detalizētāku izvērtējumu TM4.6. mērķa rādītājam.

55 - Pamatojums

Esam izvērtējuši. Aptversim visu lopkopības sektoru, nevis atsevišķu grupu. Nav skaidrs ex-ante novērtētāju datu avots un pamatojums.

56 - Apraksts

KLP SP vides un klimata arhitektūra pēc to uzbūves struktūras ir ņemta vērā. Tomēr iztrūkst aprakstu un pamatojumu, piemēram, kā plānots sasniegt NAP 2021-2027 definēto LPI pieaugumu (līdz vērtībai 120), ja tas patlaban ir ar samazinājuma tendenci. Vai kā palielināsim ūdensobjektu īpatsvaru ar labu un augstu ekoloģisko kvalitāti (no 21% uz 35%), ja ĪJT un riska ūdensobjektos plānotās intervences ir vispārīgas un balstītas uz pamata pasākumiem, kuri atbilst vai ir ļoti tuvu esošajai lauksaimniecības praksei.

56 - Pamatojums

LPI samazinājuma tendences novērtējumam un ietekmējošiem faktoriem trūkst pētījumu, uz ko tiek norādīts arī pašos LPI ziņojumos: "Joprojām grūti vērtēt Lauku putnu indeksu pēdējo gadu samazinājuma iemeslus. Pašlaik trūkst specifisku pētījumu, kas analizētu dažādu lauku atbalsta pasākumu ietekmi uz lauku putnu indeksus veidojošo sugu populācijām. Valstij jāveic mērķtiecīgus pētījumus, kas ļautu novērtēt Latvijas Lauku attīstības programmā ietverto pasākumu ietekmi uz lauku putnu indeksu veidojošajām sugām."(SM6 2.1.1.apakšnodaļa). KLP SP ir ietverti pasākumi, kas vērsti uz ūdens kvalitātes uzlabošanu, tomēr KLP SP nevar uzņemties atbildību kā vienīgais instruments, kurš uzlabos ūdens kvalitāti. Lai uzlabotu ūdensobjektu kvalitāti tiek izstrādāts Upju baseinu apsaimniekošanas plāns, kā arī tiek īstenots LIFE IP GoodWater

57 - Apraksts

KLP SP nav iekļauts likmju aprēķina pamatojums, vairākām platību maksājumu intervencēm tas ir mainījies un klāt nākušas arī jaunas intervences, tāpēc nepieciešama likmju aprēķina aktualizācija.

57 - Pamatojums

Atbilstoši nosacījumiem, izvērsti likmju aprēķini nav jāietver KLP SP, bet gan jāsniedz aprēķinu metodika, kas ir ietverta katras intervences aprakstā (5.nodaļa).

58 - Apraksts

Jaunajām intervencēm, jo īpaši ekoshēmām, kā arī LLVN svarīgi turpmāk nodrošināt pārbaudāmu uzskaiti un kontroli, jo patlaban KLP SP tām nav sniegts faktiskais platību novērtējums un līdz šim tās netika vērtētas nepārtrauktās novērtēšanas ietvarā. Šīm intervencēm izvirzītie mērķi paredz precīzu platību uzskaiti, tāpēc laicīgi jāparedz atbilstošas sistēmas izmaiņas, lai rādītājus varētu deklarēt vai aprēķināt no IAKS datiem.

58 - Pamatojums

Tiks nodrošināta nepārtraukta datu uzkrāšana, lai nodrošinātu un uzturētu KLP stratēģiskā plāna regulai atbilstošu KLP snieguma, uzraudzības un novērtēšanas sistēmu.

59 - Apraksts

ES nozīmes biotopi un putnu dzīvotnes pamatoti iekļautas vairākos izņēmumos, taču tos ieteicams vēl paplašināt.

59 - Pamatojums

Šobrīd KLP SP katrs izņēmums ir apsvērts un pamatoti iekļauts.

LA11 ir ietverts izņēmums neattiecināt minimālo liellopu blīvuma nosacījumu ES nozīmes biotopiem un putnu dzīvotnēm.

6 - Apraksts

Tabulā 2.3.1 norādīts, ka R.4. ieguldījumu dod O.5 rādītājs ar mērķa vērtību 27422, bet R.4 aprēķinā tas nav iekļauts. Arī tabulā 2.3.2 nav iekļauts O.5 rādītājs.

6 - Pamatojums

Lai novērstu dubulto uzskaiti - atbilstoši R un O rādītāju vadlīnijām, O.5. paredz gan ha, gan lauksaimnieku skaitu. Bet tā kā O.4. jau tiek iekļauti MLS ha, tad pie O.5 ir norādīts tikai saņēmēju skaits, no kā izriet plānotais MLS ikgadējais finansējums.

60 - Apraksts

Patlaban intervenču apraksti nedod pietiekamu izpratni par to, kādā mērā un vai pietiekamā apjomā intervence sasniegs SM5 un SM6 mērķus nacionālā līmenī. Piemēram, cik lielā mērā ir paredzams, ka zaļās joslas tiks pļautas pietiekami vēlu, lai apputeksnētāji un putni tiešām varētu tās izmantot un lauku putnu indekss varētu palielināties. Pie esošiem nosacījumiem, kad zaļo joslu sedz tikai graudzāles un tā tiek mulčēta vairākas reizes sezonā, tai nav nozīmīga ieguldījuma mērķa sasniegšanā.

60 - Pamatojums

Ņemts vērā. Intervences LA 10.1. nosacījumi papildināti ar prasību pa apauguma novākšanu. Papildus skaidrojam, ka KLP SP ir stratēģisks dokuments, kas aptver izvirzītos mērķus, risināmās vajadzības, plānoto intervenču vispārīgus aprakstus. Detalizēta informācija par atbalsta saņemšanas nosacījumiem tiks atrunāta nacionālajā regulējumā.

61 - Apraksts

KLP SP minēts, ka kopumā lauku attīstības intervenču ietvaros vismaz 50% finansējuma novirzīts ieguldījumiem un darbībām, kas saistīti ar vides un klimata mērķiem, kas ir vairāk nekā iepriekšējā periodā. tomēr atzīmējams, ka vairākas intervences vides un klimata mērķos tiek saistīts ar atbalstu, kurš atbilst normālai lauksaimniecības praksei vai ir ļoti tuvu tai (LA10.2., TM4.1.), tāpēc var secināt, ka tās nav ambiciozas un sagatavotais KLP SP nesniedz drošus pierādījumus, ka tiks sasniegta labāka situācija vides un klimata jomā.

61 - Pamatojums

Salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu netiek turpināts atbalsta pasākums M13 Teritorijas ar specifiskiem dabas un citiem ierobežojumiem, kurš tika ieskaitīts LA vides un klimata obligātajā procentā. Lielāks ieguldījums klimata un vides mērķos salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu ar KLP stratēģisko plānu tiek nodrošināts ar izvēlēto intervenču izveidoto dizainu, saistību nosacījumiem un izvirzītajiem rezultātu rādītājiem, tā, piemēram, tiek stimulēts investīciju atbalsts vides un klimata ieguldījumiem, paredzot obligātu ieguldījumu saimniecību līmenī vides un klimata investīcijās.

Kopumā lauku attīstības intervenču ietvaros vismaz 43% finansējuma novirzīts ieguldījumiem un darbībām, kas saistīti ar vides un klimata mērķiem (iepriekšējā plānošanas periodā 42%, ieskaitot atbalstu par teritorijām ar dabas un specifiskiem ierobežojumiem 100% apmērā). Attiecīgi jaunajā plānošanas periodā ir nodrošināts lielāks, mērķtiecīgāks un ambiciozāks ELFLA ieguldījums vides un klimata mērķos kā iepriekšējā plānošanas periodā. Turklāt jāņem vērā, ka kopumā LA ir par 248,5 milj.EUR mazāks finansējums kā iepriekšējā periodā, kas būtiski ierobežo rezultatīvo rādītāju palielinajuma noteikšanu.

Intervences LA10.2. ietvaros ir paredzētas metodes ilgtspējīgai augsnes apsaimniekošanai, uzlabojot tās struktūru, kā arī kopumā nodrošinot augsnes kvalitātes uzlabošanu, turklāt tiks veicināta atbalstu pretendentu zināšanu pilnveidošana un pieredzes apmaiņa par ilgtspējīgu lauksaimniecisko darbību kopumu, samazinot atkarību no ķimikālijām (t.sk. AAL) un apzināti veicot efektīvu dabas resursu pārvaldību. Līdz ir ar to LA 10.2. sniegs tiešu ieguldījumu SM5 mērķī, pārsniedzot pamatprakses

prasības, kas noteiktas integrētās augu aizsardzības principos un izpildot augstākas t.i. integrētās augu audzēšanas prasības dārzkopībā. Plašāks skaidrojums pieejams SM5 4.1.1. apakšnodaļas aprakstā.

Tiešo maksājumu ietvaros ekoshēmu atbalstam tiek novirzīti vismaz 25% no tiešo maksājumu finansējumu, kas periodā būs vairāk kā 428milj.EUR.

Intervences TM4.1. ietvaros tiks veicināts, ka plašāks lauksaimnieku loks sāk piemērot integrētās audzēšanas principus (šobrīd tie attiecināmi uz šauru loku), kā arī sāk veidot zaļo segumu ilggadīgajos stādījumos. Tāpat tiks veicināts, ka mēslošanas plāni tiek sagatavoti visā Latvijas teritorijā un ņemot vērā augšnu analīžu datus un ieteikumus. Papildus ierastajiem nosacījumiem par mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu, šīs intervences ietvaros mēslošana un AAL lietošana būs jāplāno un jāpamato, un visa informācija par izmantotiem mēslošanas līdzekļiem un AAL regulāri būs jāsniedz elektroniskā sistēmā, tādējādi nodrošinot, ka mēslošana un AAL lietošana tiek veikta atbilstoši reālai vajadzībai.

62 - Apraksts

Intervencēm iztrūkst kvalitatīvu rezultātu rādītāju un vides /bioloģiskās daudzveidības kvalitātes uzlabošanas mērķvērtību.

62 - Pamatojums

Intervencēm rādītāji tiek noteikti atbilstoši KLP SP regulā paredzētajam uzraudzības un novērtēšanas ietvaram. Novērtēšanas procesā novērtētājiem ir iespēja izmantot arī citus rādītājus, lai izvērtētu atbalsta intervenču ietekmi.

63 - Apraksts

KLP SP netiek veidotas mērķtiecīgas intervences, kuras veicinātu ieguldījumu bioloģiskās daudzveidības un ainavu uzturēšanā tieši Natura 2000 teritorijās, jo īpaši lauksaimniecības zemēs.

63 - Pamatojums

SVID analīzē netika konstatēta tieša vajadzība, kas prasītu veidot īpašus pasākumsu Natura 2000 teritorijās, bioloģiskās daudzveidības un ainavu uzturēšanā. Turpretīm, tika konstatēts, ka LV nav juridiskas un zinātnē balstītas vienošanās par definīciju, kā būtu klasificējams termins "augstas dabas vērtības zemes" (līdz šim pārsvarā ar šo saprotot Natura 2000 tīkla teritorijas un citas aizsargājamas platībās arpus tā), kuru apsaimniekošanai būtu jāparedz īpašs apsaimniekošanas un atbalsta režīms. Pašlaik ir noteiktas stingras prasības nosacījumu sistēmā, attiecībā uz šī jautājuma risināšanu, kā arī intervence LA10.5., sniedzot atbalstu BVZ uzturēšanai.

64 - Apraksts

TM4.6. patlaban tikai daļēji veido sinerģiju SM6 kontekstā. KLP SP nav pmatota aramzemē sēto zālāju iekļaušana šajā intervencē, šāda pieeja var veicināt ilggadīgo zālāju, t.sk., BVZ uzaršanu, nonākot pretrunā ar LLVS1 un LLVS9.

64 - Pamatojums

Nesaskatām, ka aramzemē sēto zālāju iekļaušana intervencē radīs zālāju uzaršanas risku. Turklāt LLVN ir bāzes nosacījumi, kas ir jāizpilda obligāti.

65 - Apraksts

Nav skaidrs TM4.2. attiecinājums uz R34, t.i., tādas LIZ īpatsvars, kurā noteiktas saistības uzturēt ainavu elementus. Taču TM4.2 atbalsts ir tikai aramzemēm un nav neviena nosacījuma par ainavas elementu saglabāšanu/apsaimniekošanu. Par ainavas elementiem no esošajām intervencēm primāri uzskatāmas būtu zaļās joslas, savukārt zaļmēslojuma augu papuve nebūtu saistāma ar šo rādītāju

65 - Pamatojums

TM4.2. intervencei R34 ir piemērots tikai nelielai platības daļai, t.i. zaļmēslojumu augu papuvei, jo papuve saskaņā ar Biodaudzveidības stratēģijā minēto ir augstvērtīgs ainavu elements. Kā arī Zaļā kursa mērķī par augstvērtīgiem ainavu elemetniem ir ietvertas visas valsts papuves (Eurostat dati).

66 - Apraksts

Pēc 2025.gada LA10.5. platību nav paredzēts palielināt. Tas ir pretrunā ar LA4.6. intervenci, kurai ir paredzēts, ka atjaunotās platības obligāti jāiekļauj LA10.5. Nebūs iespējams sasniegt LA4.6. jau 2023. gadā 260 projektus, kas ir arī mērķa rādītājs (to pierāda līdzšinējā LVAF konkursu pieredze un LIFE projektu pieredze). Šīs intervences īstenošanai pieteikšanās ziņā jāparedz vismaz trīs gadi (atjaunošanas plānu izstrāde vien prasa nozīmīgu laiku un to iespējams izdarīt tikai veģetācijas sezonā).

66 - Pamatojums

Prognozējot LA10.5. mērķa platības izmaiņas laikā, ir ievērtēta arī LA.4.6. ietvaros plānotā atjaunoto 1 300ha zālāju biotopu apsaimniekošanas nosacījumu nodrošināšana.

67 - Apraksts

KLP SP minēts, ka meliorācijas sistēmu atjaunošana vai pārbūve netiek atbalstīta īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, Natura 2000 teritorijās (izņemot, ja to paredz teritorijas Dabas aizsardzības plāns) un bioloģiski vērtīgos zālājos. Nepieciešams papildināt, ka netiek atbalstīta arī aizsargājamos meža biotopos.

67 - Pamatojums

Universālā norma, ka attiecas uz visām īpašajām teritorijām neatkarīgi no tā, vai lauksaimniecība, vai mežs, bet jautājums, vai nav runa par jaunnoteiktajiem biotopiem, kas vēl nav nacionālā likumdošanā noteikti kā aizsargāti. Papildināts LA4.3 apraksts.

68 - Apraksts

Sagatavotajā KLP SP nav paredzēts mehānisms arī ārpus lauku blokiem esošo BVZ platību (atzītas par tādām Dabas skaitīšanā) iekļaušanai atbalsttiesīgajās platībās.

68 - Pamatojums

Mehānisms ir izstādāts. LA10.5. ietvaros ir paredzēts sniegt atbalstu visiem biotopiem un dzīvotnēm, kas iekļautas atbalsttiesīgajā ilggadīgo zālāju slānī t.sk. agromežasaimnieciskās platībās (t.i. ilggadīgo zālāju platība, kas atkarīga no lauksaimnieciskās darbības un ir atzīta par Eiropas Savienības zālāju biotopu, kam viena no galvenajām raksturīgajām pazīmēm ir meža (t.sk. kadiķi un virsāji) un zālāja ekosistēmu pārklāšanās), - lauksaimniecības zemē ietverot lauksaimniecības platību un platību ārpus tās.

69 - Apraksts

SM7 SVID aprakstā un KLP SP nav analizēts, cik daudz jauno lauksaimnieku būtu nepieciešams iesaistīt nozarē, lai nodrošinātu paaudžu nomaiņu.

69 - Pamatojums

KLP SP nav noteikts konkrēts mērķis sasniegt zināmu jauno lauksaimnieku proporciju. Tai pat laikā, KLP specifiskā mērķa kontekstā ir identificēta virkne vajadzību, lai mazinātu šķēršļus, kas kavē jauno lauksaimnieku darbības uzsākšanu vai attīstību.

7 - Apraksts

R.6 un R.7 nav norādīti atbilstošie iznākuma rādītāji.

7 - Pamatojums

EK metodoloģija neparedz atbilstošus OI šiem RI, jo šo rādītāju mērķis ir atspoguļot vidējo atbalsta līmeni noteiktām lauksaimnieku grupām.

70 - Apraksts

Tiek secināts, ka jauno lauksaimnieku grupā saimniecību vidējais lielums palielinās un, izvērtējot KLP SP intervences un to nosacījumus (TM3), ir noprotams, ka šī tendence tiks veicināta, piešķirot atbalstu intervences TM3 ietvaros saimniecību platībai līdz 150 ha, kaut vidējā gados jauno lauksaimnieku saimniecības platība ir 47 ha. Pamatot/skaidrot, kāpēc ir izvēlēts TM3 atbalsts tieši par 150 ha?

70 - Pamatojums

Maksimālais atbalstāmo hektāru skaits noteikts, ņemot vērā esošo gados jauno lauksaimnieku apsaimniekoto platību statistisku. Līdzšinējais atbalsts gados jauniem lauksaimniekiem netika piešķirts par visiem apsaimniekotajiem hektāriem. Pēc 2019. gada datiem ap 14% gados jauno lauksaimnieku saimniecības ir lielākas par 90 hektāriem un ap 7% saimniecību platības sasniedz 150 hektārus un vairāk. Palielinot maksimālo hektāru slieksni, tiktu proporcionāli pret kopējo apsaimniekoto LIZ platību palielināta apmaksāto hektāru proporcija lielākajās saimniecībās, kas varētu veicināt arī paaudžu nomaiņu šajā saimniecību lieluma grupā.

Atbalsta mērķis ir segt papildus izdevumu, kas saistīti ar administratīvo prasību izpildi, kā arī iespējami lielākām investīciju vajadzībām un vienlaicīgi mazākiem ienākumiem, ņemot vērā lauksaimniecības produkcijas ražošanas cikla specifiku. Atbalsts atslogos ienākumu riskus un samazinās izmaksu slogu saimniecības izveidošanai vai pārņemšanai.

71 - Apraksts

Nav vērtēts reģionālais vai lokālais aspekts, nepieciešams papildināt.

71 - Pamatojums

SM7 ir ietverta informācija reģionālā griezumā attiecībā uz papildus platību maksājuma jaunajiem lauksaimniekiem saņēmējiem, tomēr attiecībā uz saimniecību vadītāju vecumstruktūru šāda informācija šobrīd nav pieejama.

72 - Apraksts

Nav skaidrojuma par to, vai V6, V7, V8 varēs veikt/tiks veikts ar valsts vai citu ES fondu atbalstu. Papildināt tekstu, norādot, kā tiks risinātas/varētu tikt risinātas SM7 V6, V7 un V8 vajadzības.

72 - Pamatojums

Skaidrojums ir sniegts KLP SP 2.nodaļas attiecīgajā sadaļā "Pamatojums lēmumam neiekļaut identificētās vajadzības KLP SP".

73 - Apraksts

KLP SP nav skaidrots, vai intervences LA6 finansējuma sadalījumā tiks ievērots reģionalizācijas princips. Nepieciešams skaidrot.

73 - Pamatojums

KLP SP papildināts, piemērojot reģionalizācijas principu arī LA6.

74 - Apraksts

Nav skaidri saprotams, kā ir noteikts kopējais plānotais atbalsta saņēmēju skaits (120 jaunie lauksaimnieki) un kopējais finanšu instrumenta finansējums 6 milj. EUR (LA6). Papildināt tekstu ar skaidrojumu.

74 - Pamatojums

Kopējais finanšu instrumenta finansējums ir noteikts atbilstoši obligātajam finansējuma apjomam, kas jānovirza jauno lauksaimnieku darbības uzsākšanai. Ir sniegts skaidrojums 5.3.sadaļā par atbalsta saņēmēju skaitu noteikšanas principu.

75 - Apraksts

Jauns intervences LA6 atbalsts ir jaunajiem lauksaimniekiem iedalīts FI (aizdevums lauku uzņēmējiem līdz 100 000 EUR ar pamatsummas daļējas dzēšanas iespējam). Tomēr nekur KLP SP aprakstā nav norādīts, kas un cik liela summa tiek paredzēta FI kā "pamatsummas daļējas dzēšanas iespējas". Nepieciešams skaidrot.

75 - Pamatojums

Papildināta 4.6.1.sadaļa Finanšu instrumentu apraksts "Aizdevuma summa ir līdz 100 000 euro. Kapitāla atlaide ir līdz 50% no aizdevuma summas, kuru piešķir aizdevuma pamatsummas daļējai dzēšanai, bet ne vairāk kā 40 000 euro. Atbalstu kapitāla atlaides veidā aizdevuma līguma ietvaros var sniegt pēc projekta pilnīgas pabeigšanas, ja projekta īstenošanas rezultātā tiks sasniegti plānotie rādītāji."

76 - Apraksts

Intervencei TM3 iznākuma rādītājs nav norādīts, bet pēc sasniedzamā iznākuma lieluma noprotams, ka tie būs 4100 atbalstīti jaunie lauksaimnieki (O25.), lai gan pēc EK rekomendācijām uz TM3 būtu jāattiecina rezultāta rādītājs O6. Skaidrot, kāpēc TM3 nav izvēlēts atbalsta specifikai piemērotāks iznākumu rādītājs O6., kas raksturotu atbalstīto hektāru skaitu. Iekļaut O6 intervencei TM3.

76 - Pamatojums

R.36 ir jauno lauksaimnieku skaits abu pīlāru ietvaros. O.25 aptver tikai lauku attīstības finansējuma atbalstītos jaunos lauksaimniekus, bet O.6. aptver TM jauno lauksaimnieku ha skaitu.
Precizēts. Plānā pārādās 5.sadaļā pie JAL intervences.

77 - Apraksts

Intervencē TM3 ir paredzēta mazāka atbalsta likme jaunajiem lauksaimniekiem par platību (41-47 EUR/ha), nekā tā bija noteikta LAP2014-2020 ietvaros (42,20-49,45 EUR/ha). Skaidrot, kā tika izvēlētas atbalsta likmes.

77 - Pamatojums

Likme aprēķināta, konsultējoties ar nozares organizācijām un ņemot vērā prognozētās platības un pieejamo finansējumu, kā arī vērtēts, lai likme ir paaudžu nomaiņu motivējoša, bet ne pārāk liela, lai neveicinātu lauksaimniecības zemes nomas cenas pieaugumu gados jaunajiem lauksaimniekiem.

78 - Apraksts

Maz ir minēts par VRG lomu vietējās sabiedrības izglītošanā un aktivizēšanā (ir pieminēts aprakstā), kas ir kritiski svarīga LEADER pieejas īstenošanā. Svarīgi būtu analizēt sociālās nevienlīdzības mazināšanu, sociāli atstumto grupu iekļaušanu, dažādu lauku iedzīvotāju grupu līdzdalības veicināšanu, tajā skaitā, attālināti strādājošo iekļaušana, kas esošajā periodā netiek akcentēts.

78 - Pamatojums

Skatīt SM8 situācijas analīzes paragrāfus par VRG lomu [112, 117, 119], attālināta darba iespējas [41, 49, 50]

79 - Apraksts

SM8 mērķis būtu jāskata plašāk, saistot ar intervencēm no citiem mērķiem un to ietekmi uz lauku attīstību. Īpaši tas attiecas uz mazajiem un vidējiem komersantiem un saimniecībām, kas ir minēts vajadzībās. Trūkst VRG lomas kritiska izvērtējuma LEADER ieviešanā, kas turpmāk intervencēs atspoguļojas vispārīgi, un dažkārt neļauj fokusēties uz ieteikumu būtību (vispārīgais var nonivelēt priekšlikuma konkrēto jēgu).

79 - Pamatojums

Skatīt SM8 situācijas analīzes paragrāfus par mazo un vidējo uzņēmējdarbību [39-50, 116], par VRG lomu [112, 117, 119]

8 - Apraksts

Iztrūkst iepriekšējā perioda kritiska izvērtējuma tekstā par katru SM uz kuru tas iespējams, kas ļautu veikt pamatotus uzlabojumus. vai LEADER veiktās lauku attīstības aktivitātes ir bijušas pietiekamas vajadzību apmierināšanai.

8 - Pamatojums

Kur tas iespējams, ir izmantoti nepārtrauktās izvērtēšanas rezultāti, lai novērtētu situāciju un pamatotu vajadzības.

8 - Apraksts

ISIP diferenciācija (TM1). Trūkst pamatojuma, kādēļ diferenciācijai atvēlēti tikai 2% no TM finansējuma un likme ir tikai 10EUR/ha, kas ir ievērojami mazāk kā iepriekš līdzvērtīgiem maksājumiem.

8 - Pamatojums

Tiešo maksājumu (TM) pieejamais finansējums ir ierobežots un TM intervences ir plānotas tādas, kas vienlīdz ir saskanīgs gan ar l/s nozares identificētajām vajadzībām, gan ar vispārīgajiem Kopējās lauksaimniecības politikas mērķiem, tostarp ievērtējot regulā noteikto obligāti novirzāmo finansējumu minimumu noteiktām intervencēm. Ņemot vērā minēto, no TM finansējuma 25,6% tiek paredzēti ekoshēmām, 10% pārdalošajam maksājumam un mazo lauksaimnieku atbalsta shēmai, 15% saistītajam ienākuma atbalstam, 1% jaunajiem lauksaimniekiem. Attiecīgi 49% tiek paredzēti ISIP maksājumam, ar mērķi garantēt lauksaimnieciskā ienākumu atbalsta minimumu visiem aktīvajiem lauksaimniekiem. Tādēļ, lai salīdzinājumā ar šo periodu neradītu būtisku pamatienākuma atbalsta samazinājumu lauksaimniekiem pārējās teritorijās, ISIP papildlikme reģionos tiek paredzēta 10EUR/ha. Jānorāda, ka šobrīd piedāvātais priekšlikums nākošajā plānošanas periodā paredz zemāku ISIP pamatlikmi (2023.gadā plānoti 92EUR/ha, kas ir par 5 EUR/ha mazāk nekā VPM 2022.gadā (97EUR/ha).

80 - Apraksts

SM8 mērķis ir saistāms arī ar citiem mērķiem, uz ko arī norāda izvēlētie mērķa vērtību rādītāji, piemēram, LA4.4 (kas ir izvēlēta rādītāju vērtībās, kā attiecināma uz SM8), LA4.2. (kas nav izvēlēta kā attiecināma uz SM8) un LA5, un intervenču aprakstos tas ne vienmēr parādās. SM8 saikne ar citiem mērķiem un ietekmes būtu jāiekļauj 2.1.8. aprakstā. SM8 nav izvēlētas ietekmes no TKO, ko saistīt ar lauku telpas zināšanu vajadzību (SM8 V6), īsajām pārtikas ķēdēm, piemēram, TKO1, TKO2. Iespējamās ietekmes ir uz AKIS, kvalifikācijas paaugstināšanu, lauksaimniecības prestiža celšanu (HORIZ V2,V5,V7).

80 - Pamatojums

Atbilstoši EK īstenošanas aktam par rādītājiem, RI var tikt attiecināti uz dažādiem SM. Intervenču apraksti papildināti.

81 - Apraksts

Nav izvēlēts neviens intervences pasākums, lai risinātu SM8 V7 vajadzību, bet sniegts skaidrojums tekstā 2.1.sadaļā, kur paredzēts šo vajadzību risināt ārpus KLP SP (skat.ex-antes ziņojuma 5.pielikma 2.tab.), bet netiek konkretizēts ar kādu atbalstu vai kādā veidā.Vajadzību pamatojumā atsauce uz LEADER, kā visu reģionālo jautājumu risinātāju, nepārliecina.

81 - Pamatojums

KLP nerisina nodokļu politikas jautājumus. Tai pat laikā Zemkopības ministrija aktīvi seko līdzi nodokļu likumdošanas jautājumiem, kas skar lauksaimniecisko ražošanu un nepieciešamības gadījumā iesaistās, lai radītu labvēlīgus nodokļu politikas nosacījumus gan lauksaimnieciskās produkcijas ražotājiem, gan lauku uzņēmējiem un iedzīvotājiem.

82 - Apraksts

SVID neietver ne zaļā publiskā iepirkuma, ne īso piegāžu ķēžu izvērtējumu. Nepieciešams papildināt aprakstu par šo.

82 - Pamatojums

Skatīt SM8 situācijas analīzes paragrāfus par īso pārtikas piegāžu ķēžu un ZPI attīstības iespējām [43]. Par ZPI sistēmu pārtikas un ēdināšanas jomas iepirkumos detalizētāka analīze sniegta Specifiskajā mērķī Nr.9 un 3.

83 - Apraksts

Maz tiek akcentēta nodarbinātība (nav arī izvēlēts atbilstošais rādītājs), sociālā iekļautība. Izaugsmes un nodarbinātības jomā laukos ieguldījumu dod arī citi mērķi. Trūkst pierādījumu un saiknes ar vajadzībām attiecībā uz teritoriālo identitāti un pārtikas īsajām ķēdēm.

83 - Pamatojums

Nodarbinātība ir analizēta SM8 sadaļā “Nodarbinātības raksturojums ”, t.sk. par nodarbinātību sk. [41, 49, 59, 68, 109, 111, 115], sociālā iekļautība [54, 55] un pārtikas īsas ķēdes. [43]. Papildus rādītājus būs iespējams noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

84 - Apraksts

SM8 papildina arī citas intervences, kas minētas 5.nodaļā un saistītas ar komersantu dzīvotspēju laukos un attīstību. To var attiecināt uz LA4.2 (ieguldījumi pārstrādē), LA5 (mazās lauku saimniecības), LA16.2 (jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde) un LA16.3 (tūrisma pakalpojumiem), lai arī SM8 aprakstā (2.nodaļa) par to netiek minēts. Ņemot vērā SM8 mērķi par lauku telpas attīstību, ir izvēlēta šaura ieviešanas pieeja (tikai LA19, kā vienīgo intervenci, kas risina visas SM8 minētās lauku attīstības problēmas-2.nodaļa). Pārējās uz lauku attīstību vērstās intervences (LA4.2, LA4,4., LA5, LA16.2, LA16.3) ir minētas tikai pie rādītājiem, bet nav skaidrotas ne intervenču aprakstā, ne SM aprakstā.

84 - Pamatojums

KLP SP 2.nodaļa ir papidināta ar norādi uz inervencēm, kas sniegs papildinošu ietekmi SM8 mērķa sasniegšanā.

85 - Apraksts

Būtu jānorāda ietekme uz SMH (intervencēs LA1, LA2), SM2 (LA4.2, 4.4 un LA5). SM8 var dot ieguldījumu arī citu SM intervencēs, piemēram, LA19.2 dod ieguldījumu SM9 (norādīts intervences aprakstā), tomēr, SM8 aprakstā nav norādīta šāda ietekme. Līdzīgi arī SM2 un SMH ir norādīta ietekme no LA19, kas neparādās SMH aprakstā. Būtu vēlams SMH aprakstā norādīt ne tikai tiešās, bet arī papildinošas intervences. SM8 orientējas uz mazajiem lauksaimniekiem un lauku biznesu, tādējādi papildinot citos SM un attiecīgajās intervencēs atbalstu mazajam biznesam un saimniecībām.

85 - Pamatojums

Veikti attiecīgi precizējumi KLP SP SM8 aprakstā un intervenču aprakstos. SMH intervencēs vispārīgi norādīts, ka to īstenošana sniegs ietekmi arī citās intervencēs.

86 - Apraksts

SM8 mērķa sasniegšanai KLP SP nav paredzēta intervence, kas guva atbalstu iepriekšējā peridā - Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos. Bez tam, lauku attīstībai būtiska ceļu infrastruktūra, kas tika minēta KLP SP pamatojuma aprakstā SVID analīzē.

Ņemot vērā, ka KLP SP minētās intervences esošajā periodā ir bijušas veiksmīgas un bieži rādītāji ir bijuši izpildīti ar uzviju, tas ir ir bijis pieprasījums pēc intervences, varētu sagaidīt, ka izmaiņas būtu pamatotas tekstā. Tas nozīmē ka, nav skaidrs, vai esošās intervences jau ir apmierinājušas vajadzības un tādā apjomā, kā iepriekš, tās vairs nav nepieciešamas, vai ir kādi citi apstākļi, kas balstās uz pierādījumiem, kas liek samazināt finansējumu un mērķa vērtības.

86 - Pamatojums

Ņemot vērā samazināto Lauku attīstības finansējumu, šāda intervence netika paredzēta. Turklāt KLP SP ir norādīts, ka lauku teritoriju attīstībai jāmeklē kompleksi risinājumi, kur iesaistās arī citas atbildīgās iestādes, piesaistot papilds resursus. Arī COM ir norādījusi, ka šādi jautājumi risināmi sinerģijā ar citām iesiastītajām pusēm un finanšu avotiem.

87 - Apraksts

Nav pietiekami pamatotas īsās pārtikas ķēdes, kas ir nozīmīgs vietējās ekonomikas veicināšanas instruments (LA19.2). nav definēta teritorijas identitāte un nepieciešamās rīcības (potenciāli LA19). Konsekvence kopumā vērtējama kā pietiekoša, tomēr, ir daudz nepilnību. Tas izpaužas skaidras sasaistes trūkumā starp kopējās situācijas analīzi, kas pamato tālāk SVID elementos, vajadzību definēšanu un to pamatojumu. Daļa no pamatojuma teksta formulējumi nerod turpmāku analīzi SVID vai neatspoguļojas vajadzībās. Cita problēma – ne visi vajadzību formulējumi ir pamatoti un analizēti iepriekš. Daļa no formulējumiem SVID un vajadzībās ir jāpārformulē, jo ietver dažādu potenciālu rīcību formulējumus vienā vajadzībā. Citur – formulējumi ir ļoti saskaldīti, kas ne vienmēr ir pamatoti, lai izveidotu tālāku intervences loģiku.

87 - Pamatojums

Īso pārtikas ķēžu darbības nozīmība pamatota KLP SP SM8 situācijas aprasktā (43), ar norādi, ka plašāks pamatojums sniegts SM3 un SM9 situācijas aprakstā. To veidošanai atbalsts plānots LA19.2. intervencē, bet arī LA19.1. var sekmēt to veidošanos, ja tas tiek paredzēts vietējās attīstības stratēģijās, pamatojoties uz vietējām vajadzībām (skatīt LA19. intervenču aprakstus). Teritorijas identitāte pamatota SM8 situācijas aprakstā (117, 122), kas tiks sekmēta atbalstot "viedo ciemu" iniciatīvas, VRG starpvalstu un starpteritorālos sadarbības projektus, kā arī ar VRG teritorijas aktivizēšanas darbībām.

89 - Apraksts

Izvēlētie rādītāji neļauj spriest par O rādītāju sasniegšanu. Piemēram, LA19 izvēlētais rādītājs visām intervencēm ir O31, kas ir 32 VRG. Tas gan neko nepasaka par, piemēram, īsajām pārtikas ķēdēm un atbalstīto saimniecību skaitu. Tas neļauj vērtēt arī finanšu ieguldījuma pamatotību attiecībā uz šo rādītāju,

jo ieguldītais finansējums nedod atbildi uz jautājumu, vai tiks pietiekoši nodrošinātas 32 VRG. Plānotais finansējums ir atkarīgs no tā, piemēram, cik projekti tiks sagatavoti. Problemātiskas ir vajadzības - lauksaimniecības popularizācija un īsās pārtikas ķēdes. Vienā gadījumā, nav saprotams, kā to nomērīt un, kā intervences palīdzēs sasniegt mērķi. Otrā gadījumā, nav saprotama īstenošanas stratēģija.

89 - Pamatojums

Papildus rādītājus būs iespējams noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

Kā nosaka COM izstrādātais cover note - Initially attributed to the SO 8 in the CAP Plan, the intervention (preparation/implementation) will be updated in the CAP Plan in line with the SOs actually taken up by the individual strategies defined in a bottom up manner. The output indicator to be used for LEADER is O. 31 Number of local development strategies (LDS).

9 - Apraksts

Intervencē TM2, kas paredzēta ienākumu pārdalei par labu mazākām lauku saimniecībām, nav noteikts maksimālais saimniecību lielums, kas būtu tiesīgas saņemt attiecīgo maksājumu. Līdz ar to visu šo maksājuma summu nevar uzskatīt par pārdalošu par labu mazākām saimniecībām. Pašreizējā apraksta redakcija neatbilst intervences būtībai un nav vērsta uz mērķi un vajadzību apmierināšanu.

9 - Pamatojums

1) Pārdales efekts jāvērtē kopsakarībā ar ISIP atbalstu, jo, ieviešot PM, samazinās ISIP finansējums un likme. Tā rezultātā PM ieviešana ir izdevīga tikai mazākām saimniecībām, savukārt pārējām saimniecībām PM ieviešana rada saimniecību finansējuma samazinājumu, jo lielāka saimniecība, jo lielāks atbalsta kritums. Šāds risinājums nodrošina pārdales efekta sasniegšanu.

2) Atbalsta pārdale mazām un vidējām saimniecībām tiek mērīta ar Rezultātu rādītāju R6 - papildu tiešo maksājumu īpatsvaru procentos par hektāru atbalsttiesīgām lauku saimniecībām, kuru izmērs ir mazāks par vidējo lauku saimniecības izmēru (salīdzinājumā ar vidējo). KLP SP pasākumi (tādi kā mazo lauksaimnieku atablsta shēma un pārdlošais maksājums) uzlabos šo rādītāju un šo saimniecību atbalsta vidējais līmenis pieaugs par 10% – piemēram, ja 2022.gadā saimniecības zem vidējās platības 30 ha saņems vidēji 95% no valsts vidējiem TM/ha, tad 2023.gadā šis līmenis plānots jau ap 106% - virs vidējā valsts TM/ha līmeņa.

3)SPR neparedz obligātu maksimālā saimniecības lieluma noteikšanu. Ir izvērtēts, ka šāda lieluma noteikšana nozīmētu krasu atbalsta samazinājumu, pārsniedzot maksimālo lielumu, kas radītu negatīvu ietekmi uz saimniecību dalīšanos. Tādēļ kā piemērotāks risinājums pārdalošā efekta nodrošināšanai ir izvēlēta maksimālās PM platības noteikšana saimniecībā.

90 - Apraksts

Izvēlētais rādītājs R38 neko neliecina saistībā ar iznākumu. Rādītājs R38, ir LEADER aptvertā iedzīvotāju skaita proporcija, kas jau tagad ir 100% (LEADER finansēto VRG aptvertais lauku iedzīvotāju skaits 687000). Būtu papildināms ar O rādītājiem no LA4.2, 4.4, 16.2, 16.3, kur finanšu tabulās LA4.2 ir iekļauts pie SM2, LA16.2 pie SMH, LA16.3 pie SM9. Līdz ar to pastāv neatbilstība starp R39 un to veidojošo rādītāju atbilstību SM8.

90 - Pamatojums

Papildus rādītājus būs iespējams noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

Kā nosaka COM izstrādātais cover note - Initially attributed to the SO 8 in the CAP Plan, the intervention (preparation/implementation) will be updated in the CAP Plan in line with the SOs actually taken up by the individual strategies defined in a bottom up manner. The output indicator to be used for LEADER is O. 31 Number of local development strategies (LDS).

91 - Apraksts

Izvēlētais R38 rādītājs neraksturo šī mērķa sasniegšanu. Izvēlētais rādītājs R38 LA19 raksturošanai būtu jānomaina, jo tas neraksturo Latvijas gadījumā situāciju.Būtu iespējams izvēlēties citus atbilstošus rādītājus: R37-R42, kas raksturo lauku attīstību, jo 2.1.8 sadaļā ir izvēlēts tikai R38. Nav arī tālākas saskaņas ar finanšu tabulu, kur R39, R42 būtu attiecināms uz SM8.

91 - Pamatojums

Papildus rādītājus būs iespējams noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.
Kā nosaka COM izstrādātais cover note - Initially attributed to the SO 8 in the CAP Plan, the intervention (preparation/implementation) will be updated in the CAP Plan in line with the SOs actually taken up by the individual strategies defined in a bottom up manner.

92 - Apraksts

SM8 mērķa sasniegšanai izvēlēti rādītāji R42 (sociālā iekļaušana), kas tiek ieviests ar LA5. Tomēr, diskutējama ir šī rādītāja attiecināšana uz atbalstu mazajām lauku saimniecībām. Sociāla rakstura projekti būtu saistāmi ar LEADER LA19. Tajā pašā laikā, LA5 aprakstā norādīta saikne gan ar SM2, gan SM8, bet finanšu tabulā - saikne ir tikai ar SM2. Aprakstā ir minēts, ka tiek risinātas divas nedaudz pretrunīgas vajadzības - sociālā un konkurences sekmēšana. Būtu nepieciešams saprast, kas ir svarīgakais šādai intervencei un izlemjams, vai to attiecināt pret R42, kas ir SM8, vai arī kādu citu atbilstošu rādītāju un mērķi. Rezultāta rādītājs 2000 saimniecības ir mazāks, kā iepriekšējā periodā plānotais. Būtu skaidrojams samazinājuma konteksts.

92 - Pamatojums

Rādītājs noteikts atbilstoši Rezultātu rādītāju vadlīnijām. Jāņem vērā, ka KLP SP ir 5 gadu periodam, tāpēc adekvāti būtu ņemt vērā arī to atbalstīto mazo lauksaimnieku skaistu, kas saņems atbalstu pārejas periodā (2021.-2022.gads). Rādītāju R42 SM8 ietvaros varēs noteikt tikai pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

93 - Apraksts

Nav īsti skaidrots, vai plānotie rezultāti un iznākumi ir pietiekami, lai risinātu problēmu/vajadzības, kādas ir ambīcijas risināt šos jautājumus. Vai ir samazinājusies vajadzība, vai ir citi pamatoti apsvērumi. Vai LEADER finansējums plānots mazāks, mainot VRG skaitu no 35 uz 32, kas izvēlēts par vienīgo rādītāju LA19.

93 - Pamatojums

Rezultātu pietiekamību jānovērtē ex-ante ietvaros. Kopumā LEADER finansējums pieaug.

94 - Apraksts

Izvēlētie avoti ir atbilstoši, tomēr ne visur pietiekami. Piemēram, trūkst vērtējuma par esošo periodu stratēģiju ieviešanu, kas pamatotu mērķa vērtību atbilstību vajadzību apjomam. Nav izvēlēti specifiski rādītāji LEADER gadījumā, uz ko balsta SM8 mērķa ieviešanu.

94 - Pamatojums

Specifiski rādītāji tiks noteikti pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas, kad būs skaidrība, par stratēģijās izvēlētajiem mērķiem/virzieniem

95 - Apraksts

Trūkst kritiska vērtējuma par LEADER ieviešanu, kur dažādiem VRG bija ļoti atšķirīgs progress, lai ieviestu projektus. Vai to ietekmēja zināšanu trūkums, administrācijas motivācija, pieejamā finansējuma apjoma vai procedūras sarežģītība? Atbildot uz šo jautājumu var tikt piedāvāti atšķirīgi risinājumi.

95 - Pamatojums

AREI veiktais pētījums par LEADER īstenošanas progresu veikts 2018.gadā, kas sniedz informāciju par VRG organizētajām SVVA stratēģiju īstenošanas pirmajām projektu pieņemšanas kārtām (SVVA stratēģiju īstenošana tika uzsākta 2016.gadā otrajā pusgadā). Kopumā plānošanas periodā no 2014.-2020.gadam visām VRG ir nodrošināta liela projektu iesniedzēju aktivitāte, ar katru gadu aktivitāte pieauga (par to liecina lielais noraidīto projektu iesniegumu skaits nepietiekama publiskā finansējuma dēļ), ņemot vērā VRG īstenotos informatīvos pasākumus klātienē un sociālos tīklos, kā arī atbalsta saņēmēju publicitātes pasākumi. Tāpat ir veikti vairāki būtiski uzlabojumi administratīvā sloga samazināšanai atbalsta saņēmējiem, VRG un LAD, t.sk. administrēšanas procesa uzlabošana, uzticot lielāku atbildību VRG (VRG izdod lēmumu par projektu atbilstību SVVA stratēģijai), pāreja uz projektu iesniegumu pieņemšanu tikai LAD Elektroniskās pieteikšanās sistēmā, kurā ir pieejama skaidrojošā informācija projekta iesnieguma aizpildīšanai, nav nepieciešama dokumentu aprite papīra formā, tāpat arī caur šo sistēmu tiek nodrošināta VRG un LAD saziņa.

96 - Apraksts

LEADER radītās darbavietas (apstiprinātajiem un ieviestajiem projektiem LAP 2014-2020 periodā) pārsniedz plānoto 8 reizes, kas liecina par intervences efektivitāti. Tomēr, tas nav izvēlēts.

96 - Pamatojums

Specifiski rādītāji tiks noteikti pēc VRG stratēģiju apstiprināšanas.

97 - Apraksts

Attiecībā uz SM8V7, nav skaidrojuma kā tas tiks risināts ar kādiem citiem veidiem, programmām.

97 - Pamatojums

KLP nerisina nodokļu politikas jautājumus. Tai pat laikā Zemkopības ministrija aktīvi seko līdzi nodokļu likumdošanas jautājumiem, kas skar lauksaimniecisko ražošanu un nepieciešamības gadījumā iesaistās, lai radītu labvēlīgus nodokļu politikas nosacījumus gan lauksaimnieciskās produkcijas ražotājiem, gan lauku uzņēmējiem un iedzīvotājiem.

98 - Apraksts

Nav informācijas par VRG kapacitāti, sociāli ekonomiskiem vai normatīviem faktoriem, vai citiem faktoriem, kas ietekmē finansējuma apguvi. SM8 gadījumā vajadzētu skatīt VRG kapacitāti, iepriekšējās ieviešanas problēmas, piemēram, iesniegumu administrēšana, iepirkumu organizēšana (kas daļēji ir minēta aprakstos).

98 - Pamatojums

Skatīt SM8 situācijas analīzes 112. un 119. paragrāfus par VRG lomu un kapacitāti. Runājot par iesniegumu administrēšanu un iepirkumu organizēšanu, KLP SP ietvaros tiks ieviestas vienkāršotās izmaksas, ar mērķi samazināt administratīvo slogu VRG.

99 - Apraksts

Naudas līdzekļu apguves ārējo faktoru analīze nav sniegta.

99 - Pamatojums

Ir nepieciešams konkretizēt, kas ir domāts ar ārējo faktoru analīzi. SM8 ietvaros ir ietverta informācija par demogrāfijas stāvokli, nodarbinātību, IKP, ekonomiski aktīviem uzņēmumiem, sociālo iekļautību, nodokļu sistēmu, pakalpojumu un infrastruktūras pieejamību, ka arī finanšu resursu pieejamību.

SIVN-1 - Apraksts

No bioloģiskās daudzveidības viedokļa ir svarīgi, lai tiešie maksājumi būtu pieejami par visiem daļēji dabiskajiem zālājiem, tīreļiem, meža ganībām un citiem daļēji dabiskajiem biotopiem, kuriem ir nepieciešama ganīšana vai cita lauksaimnieciska apsaimniekošana, lai saglabātu to ekoloģisko kvalitāti un raksturīgo bioloģisko daudzveidību. Ar KLP SP palīdzību nodrošināt "ilggadīgo zālāju" definīciju. Pašreizējā definīcija "divus gadus neuzarti ilggadīgie zālāji" faktiski nosaka ļoti īsu šo zālāju ilggadību, kas ir nepietiekama augstai bioloģiskajai daudzveidībai, un atbilstošo zālāju vecumu būtu ieteicams palielināt vismaz līdz pieciem gadiem.

SIVN-1 - Pamatojums

Te tiek jauktas kopā divas lietas: 1) "ilggadīgo zālāju" pamatdefinīcija un 2) atbilstības nosacījumi ekoshēmu pasākumā TM4.6."Zālāju saglabāšanas veicināšana lopkopības saimniecībās".

1) Regulā 2115/2021 teikts, ka "Lauksaimniecības platību" nosaka tā, ka tajā ietilpst aramzeme, ilggadīgie stādījumi, ilggadīgie zālāji, tostarp tad, kad tie šajā platībā veido agromežsaimniecības sistēmas. LĪdz ar to terminus "aramzeme", "ilggadīgie stādījumi" un "ilggadīgie zālāji" dalībvalstis sīkāk precizē savos KLP SP 4. nodaļā.

Latvijas "ilggadīgo zālāju" definīcija KLP SP ir noteikta 4. nodaļā: "Tiek uzskatīts, ka zālāji piecus gadus nav iekļauti augsekā, ja attiecīgās zālāju platības konkrētā laukā ir deklarētas piecus gadus pēc kārtas un ilgāk. Ilggadīgo zālāju pārsēšanu/atjaunošanu konkrētajā laukā augsnes uzlabošanas nolūkiem neuzskata par augseku". Ilggadīgo zālāju platība ir arī platība, kas atkarīga no lauksaimnieciskās darbības un ir atzīta par Eiropas Savienības zālāju biotopu, kam viena no galvenajām raksturīgajām pazīmēm ir meža (t.sk. kadiķi un virsāji) un zālāja ekosistēmu pārklāšanās. Šādi tipiskie zālāju biotopi ir, piemēram, "Kadiķu audzes zālājos un virsājos" (5130); "Meža ganības" (6530*) un "Parkveida pļavas un ganības" (6530*), gan citi piemērotos gadījumos. Attiecībā uz zālāju platībām, kas atzītas par Eiropas Savienības zālāju biotopiem vai putnu dzīvotnēm, saskaņā ar Biotopu direktīvu 92/43/EEK vai Putnu direktīva 2009/147/EK, var tikt noteiktas citas atkāpes apsaimniekošanas režīmā, kas ir saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem par šādu teritoriju apsaimniekošanu.

Atbildotši KLP SP 4. nodaļas definīcijām, ir plānots, ka tiešie maksājumi būs pieejami visiem zālāju biotopiem, kas pieteikti uz LA10.4. intervences atbalstu t.i. visiem daļēji dabiskajiem zālājiem, tīreļiem, meža ganībām un citiem daļēji dabiskajiem biotopiem, kuriem ir nepieciešama ganīšana vai cita lauksaimnieciska apsaimniekošana, lai saglabātu to ekoloģisko kvalitāti un raksturīgo bioloģisko daudzveidību.

2) Uz ekoshēmu TM4.6. arī ir attiecināma augstāk minētā "ilggadīgo zālāju" definīcija, jo tā ir pamatdefinīcija, bet, lai saņemtu šīs ekoshēmas atbalstu ir jānodrošina atbilstības nosacījums, ka atbalstam pieteiktā zālāju platība netiks uzarta 2 gadus pēc kārtas (arī aramzemē sētais zālājs un sēklaudzēšanā izmantotais lauks), tātad tur netiks veikta zālāja aparšana, irdināšana, pārsēšana, atjaunošana utt. Tāpat zālāju platībā būs jānodrošina dzīvnieku blīvums. Ar eksohēmu netiek ieviesta jauna zālāju definīcija.

SIVN-2 - Apraksts

Lai atbalstītu atgremotāju audzēšanu, būtu jānosaka atbilstoši nosacījumi jutīgu biotopu aizsardzībai, tostarp nosacījumi ganāmpulka blīvumam un ganību režīmiem

SIVN-2 - Pamatojums

LA10.5. intervencē ir noteikts, ka platību ekstensīvi nogana vai nopļauj un novāc. Attiecībā uz ekstenīvas ganīšanas nodrošināšanas nosacījumiem, ir plānota to detālāka izstrāde nacionālajos normatīvajos aktos, kas būtu līdzīgi kā LAP 2014-2020 periodā, proti, nosakot, ka " ganīšanai izmanto zālēdājus dzīvniekus, izvēloties optimālu ganīšanas režīmu, lai platība ir pietiekami, bet ne pārmērīgi noganīta, dzīvnieku blīvumam pārsniedzot 0,9 nosacītās liellopu vienības uz vienu hektāru vidēji ganību sezonā". Papildus norādam, ka intevencē LA10.5. ir paredzēta atbalsta pretendentu kvalifikācijas celšana, kuras ietvaros tiek

skatītas Biotopu apsaimniekošanas vadlīnijas, un skaidrots kādi ganīšanas režīmi būtu piemētojami individuālā gadījumā, atkarībā no biotopu veida un tam piemērotākamajiem ganību dzīvniekiem u.tml.

SIVN-3 - Apraksts

Nepieciešami turpmāki akadēmiskie pētījumi par tiešo maksājumu ietekmi uz lauksaimnieku uzvedību. To mērķim vajadzētu būt novērtēt,

a) vai lauksaimnieki maina savu apsaimniekošanas praksi, kad tiek palielināts tiešais pamatmaksājums, un

b) vai viņi to dara pēc tam, kad ir palielinājies saistītais maksājums, kas pieejams par dzīvnieku vai par atbalstāmās kultūras hektāru.

SIVN-3 - Pamatojums

Piekrītam, ka šādi pētījumi būtu nepieciešami ES līmenī.

SIVN-4 - Apraksts

Dalībvalstīm būtu stratēģiski jāplāno visu KLP instrumentu un pasākumu izmantošana, lai panāktu saskaņotību un sinerģiju. Jo īpaši tiem būtu jāpārskata, vai viņi izmanto pareizos pasākumus pareizajās kombinācijās, pareizajā vietā un tādā apjomā, kāds nepieciešams, lai īstenotu savas bioloģiskās daudzveidības stratēģijas un prioritāros rīcības plānus (PAF). Turpmākie KLP priekšlikumi ir līdzeklis, lai to paveiktu, un ir svarīgi, lai vides un saglabāšanas iestādes būtu pilnībā iesaistītas lēmumu pieņemšanā par jaunajiem KLP stratēģiskajiem plāniem.

SIVN-4 - Pamatojums

Lai īstenotu Latvijas bioloģiskās daudzveidības stratēģijas un prioritāros rīcības plānu (PAF), KLP SP 2. nodaļas SM6 sadaļā "Vajadzību izvērtējums, ņemot vērā valsts vides un klimata plānus, kuri izriet no KLP plāna regulas XIII pielikumā noteiktajiem likumdošanas instrumentiem", ir iekļauts skaidrojums, kur redzami PAF noteiktās maksimāli vēlāmās dabības (gan to veidu, gan apjomu ziņā), savukārt KLP SP 5.nodaļā, LA4.1.; LA4.6.; LA10.1.; un LA10.5. intervenču aprakstā ir norādītas plānotās mērķu vērtības, kuras var pretnostatīt ar PAF plānoto, kā rezultātā redzams, ka KLP SP aptver lielāko daļu uz to vērsto PAF darbību veidus un apjomus, proti: PAF (2021-2027) iekļautas vairākas rekomendācijas arī par prioritārajiem pasākumiem, kas būtu potenciālie jāievieš KLP ietvaros, kā piemēram šādas:

1. Uzlabot atbalsta shēmu daļēji dabisko zālāju apsaimniekošana:

palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju biotopu īpatsvaru Natura 2000 teritorijās svarīgi zālāju saglabāšanai - atbalstīti vismaz 20 000 ha zālāju;

palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju īpatsvaru ārpus Natura 2000 tīkla (zaļā infrastruktūra) - atbalstīti vismaz 30 000 ha zālāju;

palielināt regulāri apsaimniekotu daļēji dabisko zālāju biotopu īpatsvaru 1630, 6230 *, 5130 un zālāji, kas piemēroti Ķikuta (Gallinago) videi - 2400 ha.

2. Daļēji dabisko zālāju atjaunošana (esošie ES zālāju biotopi ar zemas kvalitātes un putnu biotopiem) gan Natura 2000 teritorijās, gan ārpus tām, - investīciju atbalsts daļēji dabiskiem zālājiem (atbalsta pasākumi ietver ganību infrastruktūras ierīkošanu, mājlopu iegāde un citi investīcijas, kas nepieciešamas zālāju atjaunošanai un kopšanai, tehnisko aprīkojumu iegāde, kas samazina savvaļas dzīvnieku bojāeju pļaušanas laikā).

3. Attīstīt sistēmu individuālo zālāju apsaimniekošanas plānu ieviešanai.

4. Stimulēt vides un bioloģiskās daudzveidības atbalsta ieviešana shēmas lauksaimniecības zemē, ieskaitot pasākumus, lai uzlabot putnu, abinieku, augu un apputeksnētāju (pienākuma noteikšana izveidot buferzonu gar ūdenstilpēm, ceļiem, starp tām dažādām lauksaimniecības zemes utt., attīstot tā saucamo zaļo infrastruktūru).

5. Investīciju atbalsts preventīvajos pasākumos, - lai samazinātu nemedījamo un migrējošo dzīvnieku sugu radītos zaudējumus lauksaimniekiem.

KLP stratēģiskā plāna izstrāde notikusi ciešā sadarbībā ar sociālekonomiskajiem partneriem, iesaistot gan nevalstiskās organizācijas, gan valsts pārvaldes iestādes, tostarp vides un saglabāšanas iestādes.

SIVN-5 - Apraksts

Lai maksimāli palielinātu ieguvumus, ko bioloģiskajai daudzveidībai var sasniegt no pieejamā KLP finansējuma, lielāka prioritāte būtu jāpiešķir KLP instrumentu un pasākumu koncentrēšanai, kuru mērķis ir bioloģiskās daudzveidības nodrošināšana, lai saglabātu no lauksaimniecības vai mežu apsaimniekošanas atkarīgu daļēji dabisko biotopu apjomu un kvalitāti. Ir jānodrošina mērķtiecīgs konsultatīvais atbalsts visā shēmas darbības laikā, apvienojot tādus pasākumus kā investīcijas un atbalsts pārvaldībai, kā arī atbalsta pasākumi, lai uzlabotu tādu produktu tirdzniecību, kas iegūti ar bioloģisko daudzveidību bagātās vietās un ar augstvērtīgām lauksaimniecības sistēmām. Pasākumu izstrādei vajadzētu būt zinātniski pamatotai, un tajā būtu jānosaka skaidri, konkrēti un mērķtiecīgi bioloģiskās daudzveidības mērķi, kas atbilst ierosinātajos jaunajos stratēģiskajos plānos noteiktajām vajadzībām.

SIVN-5 - Pamatojums

KLP stratēģiskais plāns izstrādāts atbilstoši Regulā Nr.2021/2115 noteiktajam, t.i. veikta situācijas analīze deviņos specifiskajos mērķos un horizontālajā mērķī, konstatētas stiprās, vājās puses un iespējas un draudi, attiecīgi izvirzot, katra specifiskā mērķa vajadzības, kuras savukārt prioritizētas saskaņā ar metodiku. Visu KLP SP identificēto vajadzību prioritizēšanai tiek piemēroti 5 kritēriji:

· atbilstība nacionālajiem uzstādījumiem;

· atbilstība KLP SP regulas XIII pielikumam (vide un klimats);

· atbilstība Eiropas Komisijas rekomendācijām;

· atbilstība 6 Eiropas Zaļā kursa mērķiem;

· ex-ante novērtētāju vērtējums attiecīgajai vajadzībai (augsta/vidēja/zema prioritāte).

· Prioritizēšanā noteicošā loma ir 3 no šiem kritērijiem – atbilstība nacionālajiem uzstādījumiem, KLP SP regulas XIII pielikumam un ex-ante novērtētāju piešķirtajam vērtējumam. Tas pamatojams ar to, ka nacionālie uzstādījumi koncentrētā veidā aptver SVID analīzes un vajadzību izvērtējuma rezultātā nodefinētās nacionālās prioritātes, kuru nozīmīgums tika īpaši uzsvērts arī diskusijās ar ieinteresētajām pusēm. Savukārt atbilstība KLP SP regulas XIII pielikumam nodrošina vajadzību saskaņotību ar dažādiem nacionālajiem plānošanas dokumentiem, kas jau paredz noteiktus mērķus un rīcības vides un klimata izaicinājumu risināšanai nacionālā mērogā. Visbeidzot, ex-ante novērtējums sniedz neatkarīgu vērtējumu par identificēto vajadzību atbilstību veiktajai situācijas analīzei un konstatētajiem izaicinājumiem, tādēļ uzskatāms par objektīvu viedokli vajadzību prioritizēšanas nolūkā.

KLP ietvaros konsultatīvais atbalsts tiks īstenots caur HORIZ intervencēm (KNOW Zināšanu apmaiņa un informēšana), kas nodrošinās konsultāciju pakalpojumu pieejamību visā programmēšanas perioda laikā, t.sk. konsultācijas par tēmām, kas saistītas ar bioloģisko daudzveidību, biotopiem, ainavām, kā arī ilgtspējīgu dabas resursu apsaimniekošanu veicinošu saimniekošanas metožu pielietošanu, ar dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, savvaļas putnu aizsardzību, pārnēsājamām dzīvnieku slimībām un dzīvnieku veselību, augu aizsardzības līdzekļu lietošanu utml. jautājumiem. Konsultāciju un zināšanu pārneses intervences ir papildinošas visām citām intervencēm, ņemot vērā apskatāmo jautājumu daudzveidību un tvērumu, tās sniedz ieguldījumu citu intervenču īstenošanā, jo konsultants ne tikai palīdz konsultāciju saņēmējam ieviest prasības, kas paredzētas normatīvajos aktos, bet arī izskaidro šo prasību būtību un mērķi, tādējādi nodrošinot konsultāciju saņēmēja izpratni par pamatojumu un principiem, kas nosaka attiecīgās prasības. Turklāt konsultāciju pakalpojuma sniedzējs seko līdzi jaunākajiem pētījumu rezultātiem, zinātnes atziņām, kuru pārnese tiek nodrošināta caur AKIS, integrē tos pakalpojuma sniegšanā

Lai risinātu KLP SVID analīzē konstatētās vajadzības, KLP SP Intervenču izstrāde tika balstīta zinātniskos pētījumos un praksēs, kā arī ikvienai intervencei ir noteiti konkrēti un tieši izmērāmi sasniedzamie mērķa rādītāji.

SIVN-6 - Apraksts

Ņemot vērā EFA līdzšinējos sliktos rezultātus bioloģiskās daudzveidības jomā, būtu jāmācās par ierosināto jauno nosacījumu prasību “neproduktīvajām platībām”, kurā nevajadzētu ietvert “produktīvus” elementus ar ierobežotu labumu bioloģiskajai daudzveidībai, piemēram, starpkultūras vai slāpekļa piesaisti kultūraugiem, ja vien nav pierādījumu par būtisku ieguvumu bioloģiskajai daudzveidībai (piemēram, dažas daudzgadīgas lopbarības kultūras – kā lucerna).

SIVN-6 - Pamatojums

Bioloģiskās daudzveidības un ainavu mērķim Regulas Nr.2021/2115 3.pielikumā ir definēts laba lauksaimniecības un vides stāvokļa standarts "Minimālā lauksaimniecības daļa, kas atvēlēta ar ražošanu nesaistītām platībām vai iezīmēm" (LLVN 8) un šī standarta piemērošanā ES iesaka izmantot līdz šim esošās ekoloģiski nozīmīgas platības (minētas EFA) elementus. Šis standarts pieļauj arī starpkultūru un slāpekli piesaistošu kultūraugu audzēšanu. Tomēr Latvija LLVN 8 elemetos iekļaus tikai nerāžojošas platības.

Savukārt, ekoshēmas TM4.2. "Ekoloģiski nozīmīgas platības" ietvaros tiek atbalstīti kultūraugi vai to maisījumi, kas spēj veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām, kā arī ūdens kvalitātes, augsnes kvalitātes uzlabošanu, erozijas ierobežošanu, pesticīdu lietošanas risku un noplūdes mazināšanu un saglabās bioloģisko daudzveidību (nektāraugi un papuves ir elementi, kas minēti Biodaudveidības statēģijā), t.sk. apputeksnētājiem labvēlīgu platību veidošanu. Turklāt šajās platības ir aizliegta sintētisko ķīmisko AAL lietošana. Tātad tiek nodrošināta plašāka vides un klimata mērķu nodrošināšana.

3. Ex ante novērtējuma ziņojums

Skatīt pievienoto dokumentu(dokumentus)

4. Stratēģiskā vides novērtējuma ziņojums

Skatīt pievienoto dokumentu(dokumentus)

II pielikums — SVID analīze

Skatīt pievienoto dokumentu(dokumentus)

III pielikums. Apspriešanās ar partneriem

Skatīt pievienoto dokumentu(dokumentus)

IV pielikums — kultūratkarīgais maksājums par kokvilnu (attiecīgā gadījumā)

V pielikums — papildu finansējums, ko valsts piešķir KLP stratēģiskā plāna satvarā

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 4.6. Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana	1 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 130 projektiem t.i. R.32 no 260 uz 390. Līdz ar to kopumā tiks atjaunoti 2 000 ha bioloģiski vērtīgu zālāju, līdzšinējo 1 300 ha vietā.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 7.1 Ieguldījumi meža ieaudzēšanai, nomaiņai, atjaunošanai un retināšanai	37 545 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās augstāku mērķa rādītāju sasniegšanu - par 69 tūkst. ha lielākā platībā veikt retināšanu.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 4.1.1 Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai	25 932 094,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 381 saimniecībām t.i. R.9 no 638 uz 1019.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru	INVEST(73-74) - LA 4.1.4. Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai	6 242 911,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.15 no 15 uz 22 MW; R.16 no 32 uz 42 saimniecībām.

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.						
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 4.2 Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē	11 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.39 no 96 uz 162 atbalsta saņēmējiem
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 4.5 Mākslīgo mitrāju izveide	3 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi par 40 projektiem t.i. R.26 un R.32 no 20 uz 80.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 4.1.3. Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai	4 802 240,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.43 un R.44 no 5382 uz 7872 liellopu vienībām.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	ENVCLIM(70) - LA 10.5 Zālāju biotopu apsaimniekošana	14 516 120,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt sasniedzamo mērķa vērtību par 15 794 hektāriem t.i. R.31; R.14.; R.22 palielinot no 53 350 ha uz 69 144 ha.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru	ASD(72) - LA 12 Natura 2000 maksājums mežiem	21 000 000,00	X	X	X	Papildus finansējums nodrošinās augstākas atbalsts likmes un atbalsta pieejamību visu plānošanas periodu. Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķa platību par

Pamats	Intervence	Budžets	lielāks labuma guvēju skaits	lielāka atbalsta intensitāte	finansējuma nodrošināšana noteiktām intervencē veiktām darbībām	Papildu informācija
kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.						7 000 ha t.i. no 53 000 ha uz 60 000ha = R.7. Atbalsta apmērs par vienu hektāru ir šāds: 196 euro – aizliegta mežsaimniecisk
Valsts budžeta apakšprogrammas 21.01.00 „Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai" 2023. gadam projekts, plānots apstiprināt ar Informatīvo ziņojumu 2022. gada 4. oktobra LV Ministru kabineta sēdē.	RISK(76) - LA 17 Ražas, dzīvnieku, sējumu un stādījumu apdrošināšanas prēmija	6 000 000,00	X			Finansējums ~3,5 milj. EUR (pārejošas saistības) tiks izmaksāts 2022.g. iegādāto apdrošināšanas polišu daļējai kompensēšanai, bet pārējie 3,5 milj. EUR - 2023.g. iegādāto polišu daļējai kompensēšanai, lai katru gadu nodrošinātu vienādu finansējuma apjomu un atbalsta saņēmēju skaitu - 2300.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 4.1.2 Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās	11 045 151,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.16 no 302 uz 443 saimniecībām; R.3 no 211 uz 310 saimniecībām.
Informatīvais ziņojums "Par Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģisko plānu 2023.-2027.gadam ", apstiprināts 2022.gada 18.janvāra LV Ministru kabineta sēdē, Protokols Nr. 3; 34 §.	INVEST(73-74) - LA 4.1.6. Atbalsts subsīdijas veidā procentu likmes daļējai dzēšanai	9 000 000,00	X			Papildus finansējums nodrošinās iespēju palielināt mērķi: R.9 no 4968 uz 8275 saimniecībām.

Valsts finansiālās palīdzības aplēstā ikgadējā summa augļu un dārzeņu nozarē pa attiecīgajiem reģioniem un kopsumma dalībvalstij

Neattiecas

VI pielikums — pārejas posma valsts atbalsts (attiecīgā gadījumā)

a) ikgadējais nozares finansējuma apjoms katrai nozarei, kurā tiek piešķirts pārejas posma valsts atbalsts

Nozare	Konkrētās nozares finansējums, EUR				
	2023	2024	2025	2026	2027

b) attiecīgā gadījumā, maksimālā atbalsta vienības likme katrā laikposma gadā

Nozare	Maksimālā atbalsta vienības likme, %				
	2023	2024	2025	2026	2027

c) attiecīgā gadījumā, informācija par atsauces laikposmu, kas mainīts saskaņā ar 147. panta 2. punkta otro daļu

Nozare	informācija par grozīto atsauces laikposmu

d) īss apraksts par pārejas posma valsts atbalsta papildināmību ar KLP stratēģiskā plāna intervencēm

Neattiecas

Citi pielikumi: atbilstība Savienības mērķiem 2030. gadam un ieguldījums to sasniegšanā

Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — par 50 % samazināt barības vielu zudumus, turklāt nodrošinot, ka nepasliktinās augsnes auglība

Latvijā nav noteiktas valsts vērtības zaļā kursa mērķu īstenošanai. Zaļā kursa mērķi katrai dalībvalstij nav definēti, jo tie ir ES mērķi. Tomēr mēs esam ņēmuši vērā šos ES mērķus un KLP stratēģiskā plāna projekta 2.3.3. iedaļā esam orientējoši izklāstījuši, ko mēs varam sasniegt ar KLP stratēģiskajā plānā iekļautajiem pasākumiem.

Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — 10 % lauksaimniecības platību padarīt par tādām, kurās ir daudzveidības ziņā augstvērtīgi ainavas elementi.

Latvijā nav noteiktas valsts vērtības zaļā kursa mērķu īstenošanai. Zaļā kursa mērķi katrai dalībvalstij nav definēti, jo tie ir ES mērķi. Tomēr mēs esam ņēmuši vērā šos ES mērķus un KLP stratēģiskā plāna projekta 2.3.3. iedaļā esam orientējoši izklāstījuši, ko mēs varam sasniegt ar KLP stratēģiskajā plānā iekļautajiem pasākumiem.

Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — panākt, ka 25 % no ES lauksaimniecības zemes tiek izmantoti bioloģiskajai lauksaimniecībai

Latvijā nav noteiktas valsts vērtības zaļā kursa mērķu īstenošanai. Zaļā kursa mērķi katrai dalībvalstij nav definēti, jo tie ir ES mērķi.

Tomēr mēs esam ņēmuši vērā šos ES mērķus un KLP stratēģiskā plāna projekta 2.3.3. iedaļā esam orientējoši izklāstījuši, ko mēs varam sasniegt ar KLP stratēģiskajā plānā iekļautajiem pasākumiem.

Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — par 50 % samazināt ķīmisko pesticīdu kopējo izmantošanu un risku, kā arī bīstamāku pesticīdu izmantošanu

Latvijā nav noteiktas valsts vērtības zaļā kursa mērķu īstenošanai. Zaļā kursa mērķi katrai dalībvalstij nav definēti, jo tie ir ES mērķi.

Tomēr mēs esam ņēmuši vērā šos ES mērķus un KLP stratēģiskā plāna projekta 2.3.3. iedaļā esam orientējoši izklāstījuši, ko mēs varam sasniegt ar KLP stratēģiskajā plānā iekļautajiem pasākumiem.

Valsts ieguldījums, kas palīdz sasniegt ES 2030. gada mērķi — par 50 % samazināt lauksaimniecības dzīvniekiem un akvakultūrai paredzētu antimikrobiālo līdzekļu pārdevumu

Latvijā nav noteiktas valsts vērtības zaļā kursa mērķu īstenošanai. Zaļā kursa mērķi katrai dalībvalstij nav definēti, jo tie ir ES mērķi.

Tomēr mēs esam ņēmuši vērā šos ES mērķus un KLP stratēģiskā plāna projekta 2.3.3. iedaļā esam orientējoši izklāstījuši, ko mēs varam sasniegt ar KLP stratēģiskajā plānā iekļautajiem pasākumiem.

Valsts ieguldījums ES 2025. gada mērķa sasniegšanā attiecībā uz ātrdarbīga platjoslas interneta ieviešanu lauku apvidos, lai sasniegtu mērķi nodrošināt 100 % piekļuvi

Latvijā nav noteiktas valsts vērtības zaļā kursa mērķu īstenošanai. Zaļā kursa mērķi katrai dalībvalstij nav definēti, jo tie ir ES mērķi.

Tomēr mēs esam ņēmuši vērā šos ES mērķus un KLP stratēģiskā plāna projekta 2.3.3. iedaļā esam orientējoši izklāstījuši, ko mēs varam sasniegt ar KLP stratēģiskajā plānā iekļautajiem pasākumiem.

DOKUMENTI

Dokumenta nosaukums	Dokumenta veids	Dokumenta datums	Vietējais numurs	Komisijas atsauce	Datnes	Nosūtīšanas datums	Nosūtītājs
Atbalsta veidu savietojamība	Pielikuma 4. nodaļa: Vairākām intervencēm kopīgs elements	2022.19.10		Ares(2022)7286691	Atbalsta veidu savietojamība	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
IAKS intervenču kontroles un sankcijas ELFLA	Pielikuma 7. nodaļa: Pārvaldības un koordinācijas sistēma	2022.19.10		Ares(2022)7286691	IAKS intervenču kontroles un sankcijas ELFLA	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
IAKS intervenču kontroles un sankcijas ELGF	Pielikuma 7. nodaļa: Pārvaldības un koordinācijas sistēma	2022.19.10		Ares(2022)7286691	IAKS intervenču kontroles un sankcijas ELGF	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante apkopojums	I pielikums: Direktīvā 2001/42/EK minētais ex ante izvērtējums un stratēģiskais vides novērtējums	2022.19.10		Ares(2022)7286691	KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante apkopojums	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante novērtējums 2.versija	I pielikums: Direktīvā 2001/42/EK minētais ex ante izvērtējums un stratēģiskais vides novērtējums	2022.19.10		Ares(2022)7286691	KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante novērtējums 2.versija	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
KLP Stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (precizējums KLP SP 1.1. versijai)	I pielikums: Direktīvā 2001/42/EK minētais ex ante izvērtējums un stratēģiskais vides novērtējums	2022.19.10		Ares(2022)7286691	KLP Stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
LLKC aprēķinu apliecinājums	Pielikuma 5. nodaļa: Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences	2022.19.10		Ares(2022)7286691	LLKC aprēķinu apliecinājums	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
Metodika kompensāciju aprēķiniem 82.pants	Pielikuma 5. nodaļa: Tiešie maksājumi, stratēģijā norādītās nozaru un lauku attīstības intervences	2022.19.10		Ares(2022)7286691	Metodika kompensāciju aprēķiniem 82.pants	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM HORIZ	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM HORIZ	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM1	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM1	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM2	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM2	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM3	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM3	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM4	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM4	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM5	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM5	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM6	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM6	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda

Dokumenta nosaukums	Dokumenta veids	Dokumenta datums	Vietējais numurs	Komisijas atsauce	Datnes	Nosūtīšanas datums	Nosūtītājs
SVID SM7	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM7	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM8	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM8	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
SVID SM9	II pielikums: SVID analīze	2022.19.10		Ares(2022)7286691	SVID SM9	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
Apspriešanās ar partneriem, 3.pielikums	III pielikums: Apspriešanās ar partneriem	2022.20.10		Ares(2022)7286691	Apspriešanās ar partneriem, 3.pielikums	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante novērtējums, 2.posma atskaite	I pielikums: Direktīvā 2001/42/EK minētais ex ante izvērtējums un stratēģiskais vides novērtējums	2022.20.10		Ares(2022)7286691	KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante novērtējums, 2.posma atskaite	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante novērtējums, 3.posma atskaite	I pielikums: Direktīvā 2001/42/EK minētais ex ante izvērtējums un stratēģiskais vides novērtējums	2022.20.10		Ares(2022)7286691	KLP Stratēģiskā plāna 2023-2027 Ex-ante novērtējums, 3.posma atskaite	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda
Programme snapshot 2023LV06AFSP001 1.2	Datu kopsavilkums pirms nosūtīšanas	2022.20.10		Ares(2022)7286691	Programme snapshot 2023LV06AFSP001 1.2	2022.20.10	Krieviņa, Pārsla Rigonda